ßðîñëàâñêèé ôèëèàë Ìåæäóíàðîäíîãî èíñòèòóòà
ýêîíîìèêè è ïðàâà (ã. ßðîñëàâëü)

ÍÈÈ ñîöèàëüíûõ ïðîáëåì ÐÀÅÍ (ã. Òóëà)

Íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêàÿ ëàáîðàòîðèÿ
ïî èçó÷åíèþ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ã. Ìîðøàíñê)

ÌÀÒÅÐÈÀËÛ
ÍÀÓ×ÍÎ-ÏÐÀÊÒÈ×ÅÑÊÎÉ ÊÎÍÔÅÐÅÍÖÈÈ

«ÆÈÂÀß ÝÒÈÊÀ È ÍÀÓÊÀ ÁÓÄÓÙÅÃÎ»

ßðîñëàâëü
Ìàðò 2001

Ìîñêâà «ÄÅËÜÔÈÑ»
Ìîðøàíñê ÍÈËÈ ÏÝ
2001

Ìàòåðèàëû íàó÷íî-ïðàêòè÷åñêîé êîíôåðåíöèè «Æèâàÿ Ýòèêà è íàóêà áóäóùåãî». ÍÈËÈ ÏÝ—Äåëüôèñ. — Ìîðøàíñê— Ìîñêâà. — 256 ñ. ñèëë.

ISBN 5-93366-004-4

Ïåðåä íàó÷íûì ôîðóìîì, ñîñòîÿâøèìñÿ â ìàðòå 2001 ãîäà â ßðîñëàâëå, áûëè ïîñòàâëåíû ñåäóþùèå îñíîâíûå çàäà÷è: ñïîñîáñòâîâàòü ðàçâèòèþ íîâûõ íàó÷íûõ ïîäõîäîâ è òåõíîëîãèé, îðãàæ¸ííûõ â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè, âûÿâèòü è îáîáùèòü îïûò íàó÷íîé ðàáîòû èññëåäîâàòåëåé â óêàçàííûõ íàïðàâëåíèÿõ, îêàçàòü îðãàíèçàöèîííî-ìåòîäèñêóþ ïîìîùü íà÷èíàþùèì èññëåäîâàòåëÿì.

Ñîñòàâèòåëü *À.Â.Ñâåòëîâ*
Ðåäàêòîð *Í.À.Òîîñ*
Êîððåêòîð *Ò. Í.Õðèñòîâà*
Â¸ðñòêà *È.Â.Ñîëîâü¸âîé*

ËÐ ¹ 030763 îò 14.08.97 ã.
Ïîäïèñàíî â ïå÷àòü 21.07.2001 ã.
Ôîðìàò 60õ90/16. Áóìàãà îôñåòíàÿ ¹ 1. Ãàðíèòóðà «Newton».
Òèðàæ 500 ýêç. Çàêàç ¹ .
Îòïå÷àòàíî ñ ãîòîâûõ äèàïîçèòèâîâ
â Êîëîìåíñêîé ìåæðàéîííîé òèïîãðàôèè
140400 ã. Êîëîìíà Ìîñêîâñêîé îáëàñòè,
óë. III Èíòåðíàöèîíàëà, 2à

ÑÎÄÅÐÆÀÍÈÅ

Ââåäåíèå. 4
Áàðàíöåâ Ð.Ã. Ñòðóêòóðíàÿ ìåòîäîëîãèÿ ñèíòåçà 6
Âîë÷åíêî Â. Í. Ñîâðåìåííîå ìèðîïîíèìàíèå è ýêîýòèêà XXI âåêà. 15
Ëåñêîâ Ë.Â. Ýòèêà íîîñôåðíîé òðàíñôîðìàöèè 22
Õàáàðîâ Ä.Â. Îá îòíîøåíèÿõ ãîñóäàðñòâà è Öåðêâè â Ðîññèè ïîñëå 1917 ãîäà: Ýòè÷åñêèå àñïåêòû 32
Ìóðàøêèíà Ò.È. Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðõ — ó÷¸íûé Íîâîé Ýïîõè 42
×óìàêîâà Ò.À. Âîñïèòàíèå íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ íà îñíîâå Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè 56
Ôàë¸â Å.Â. Ïðîáëåìû ýòèêè ïîçíàíèÿ 69
Ëåñêîâ Ë.Â. Ïðîðûâíûå òåõíîëîãèè ÕÕI âåêà 78
ßêîâëåâà Å.Ã. Âåëèêèå äóõîâíûå ïîäâèæíèêè î äóõîâíîñòè. 86
Àáëåâà Ñ.Ð. Ïðàêòè÷åñêèå èññëåäîâàíèÿ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè è ýíåðãåòè÷åñêèõ öåíòðîâ ÷åëîâåêà íåêòîðûå ðåçóëüòàòû ïðîãðàìì «Ñèðèóñ» . 99
Àïêàðîâ À.Á. «Ó÷åíèå áóäåò ïðîò÷åñòâî â íàó÷íî ìèðå». 114
Ïîðîæíÿêîâà Î.Ì. Ïðîáëåìà ýôèðà è ìåòàôèçèêà Äæîíà Êèëè 127
Øóñòîâà À.Ì. Æèâàÿ Ýòèêà è ýâîëþöèîííîå ó÷åíèå Øðè Àóðîáèíäî 137
Àíàíüåâà Ñ.Â. Ïðèìåíåíèå ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè â ïñèõîëîãèè÷åñêèõ èññëåäîâàíèÿõ 147
Äæóðà Ñ.Ã. Ýâîëþöèîííàÿ ñóùíîñòü Internet. 154
Ðÿáèíêèíà Ò.È. Ñïîñîá ãàðìîíèçàöèè ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ÷åëîâåêà âîçäåéñòâèåì âîêàëüíîé ìóçûêè . 166
Àïêàðîâà È.Ì. Âèçóàëüíàÿ ðåãåñòðàöèÿ òî í÷àéøèõ ÿâëåíèé 169
Àïêàðîâ À.Á. Òàéíû Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû 196
Ñâåòëîâ À.Â. Êîòóðû íàóêè áóäóùåãî. 218
Àëìàçîâà Í.Ì. Çàêîíû ãàðìîíèè. Ñèíòåç âîñïðèÿòèÿ 233
Êàèèíèí À.Á. Èíñòèòóò Ñåðäöà — âåëåíèå Ýïîõè Îãíÿ . . 246
Çàêëþ÷åíèå 250

ÂÂÅÄÅÍÈÅ

Êîíôåðåíöèÿ **«Æèâàÿ Ýòèêà è íàóêà áóäóùåãî»** áûëà çàäóìàíà â îêòÿáðå 1998 ãîäà. Å¸ âîïëîùåíèþ â æèçíü ïðåäøåñòâîâàëà áîëüøàÿ ðàáîòà ïî âûÿâëåíèþ èññëåäîâàòåëåé, ïðèíÿâøèõ Ó÷åíåå Æèâîé Ýòèêè (Àãíè Éîãó) è èçëîæåííûå â í¸ì ïðèíöèïû ðàçâèòèÿ íàóêè. Ñî ìíîãèì ïðåäñòàâèòåëÿìè íàóêè áûëè óñòàíîâëåíû êîíòàêòû, íàìåòèëèñü ïåðñïåêòèâíûå íàïðàâëåíèÿ ñîòðóäíè÷åñòâà. Îäíàêî äëÿ ïðîâåæäåíèÿ ðàáîòû òðåáîâàëîñü ìîùíîå áû îáìåíÿòüñÿ ðåçóëüòàòàìè ñâîèõ èññëåäîâàíèé è îáñóäèòü øàãè ïî èõ äàëüíåéøåìó ðàçâèòèþ. Ïåðåä ýòèì íàó÷íûì ôîðóìîì, êîòîðûé áûëî ðåøåíî ïðîâåñòè â ôîðìå êîíôåðåíöèè, áûëè ïîñòàâëåíû ñëåäóþùèå îñíîâíûå çàäà÷è:

1. Ñïîñîáñòâîâàòü ðàçâèòèþ íîâûõ íàó÷íûõ ïîäõîäîâ è òåíäåíöèé, îòðææ¸ííûõ â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè.

2. Âûÿâèòü è îáîáùèòü îïûò íàó÷íîé ðàáîòû èññëåäîâàòåëåé â óêàçàííûõ íàïðàâëåíèÿõ.

3. Îêàçàòü îðãàíèçàöèîííî-ìåòîäè÷åñêóþ ïîìîùü íà÷èíàþùèì èññëåäîâàòåëÿì.

Â íàçâàíèå êîíôåðåíöèè âõîäèò ñëîâî «áóäóùåå», òàê îòâå÷àþùåå ñàìîé ñóùíîñòè Àãíè Éîãè. Â çàïîâåäàíîé ñòðàíå çàâòðàøíåãî äíÿ, êîíóóðû êîòîðîé óæå ðàçëè÷èìû ñåãîäíÿøíåãî, îñîáåå ìåñòî îòâîäèòñÿ íàóêå. Íå ñëó÷àéíî Þðèåì Íèêîëàåâè÷åì Ðåðèõîì áûëè ñêàçàíû ñëîâà: «Òåïåðü åäèíñòâåííûé ïóòü ÷åëîâå÷åñòâà — çíàíèå, âñ¸ äåëî òåïåðü çà íàóêîé. Íàóêà äîëæíà äàòü îòâåò íà òî íêåå ýíåðãèè»[1]. È ìåííî íà äîïð íàóêè âû ïàëà âàæíåéøàÿ ýâîëþöèîííàÿ çàäà÷à — ñîâåðøåíñòâîâàíèå îáùåñòâåííîãî ìèðîâçðåíèÿ. Íàóêà äîëæíà ÿâèòü ÷åëîâå÷åñòâó îáõîäèòüñÿ î äóõîâíîì ñìûñëå è ïðèíöèïàõ áûòèÿ.

Îñîáîå çíà÷åíèå ñðåäè ïðåñïåêòèâíûõ íàïðàâëåíèé ðàçâèòèÿ íîâîé íàóêè Æèâàÿ Ýòèêà ïðèäà¸ò èçó÷åíèþ ìûñëè. Íèêîëàé Êîíñòàíòèíîâè÷ Ðåðèõ ïèñàë: «Íåñîìíåííî, ÷òî îáëàñòü ìûñëè, îáëàñòü îòêðûòèÿ òî í÷àéøåé âñåíà÷àëüíîé ýíåðãèè, ñóæäåíà áëèæàéøèì äíÿì ÷åëîâå÷åñòâà. Òàêèì îáðàçîì, èìåííî íàóêà, íàçûâàéòå å¸ ìàòåðèàëüíîé èëè ïîçèòèâíîé, èëè êàê õîòèòå, íî èìåííî íàó÷íîå ïîçíàíèå îòêðîåò ÷åëîâå÷åñòâó îáëàñòè, î êîòîðûõ íàìåâàëè óæå äðåâíåéøèå ñèìâîëû» [2]. Çíà÷åíèå ìûñëè âî âñåé å¸ òàèíñòâåííîé ñëåä ïîêà íå ïîíÿòî ÷åëîâå÷åñòâîì. Ïîòîìó òàê áåçîòâåòñòâåííî îòíîñÿòñÿ ëþäè ê êà÷åñòâó ñâîåãî ìûøëåíèÿ, íå çàäóìûâàÿñü î åãî ïîñëåäñòâèÿõ. Â äóõîì ñâî¸ì î÷åðêå Íèêîëàé Êîíñòàíòèíîâè÷ ïðåäóïðåæäàë: «Âåñü ñëîâàðü ëóêàâñòâà è ïðåäàòåëüñòâà ïðîèçíåñ¸í ïîðÿñ¸ííûì ÷åëîâå÷åñòâîì. Íî íå â ïðîèçíåñåíèè, à â ìûñëè íåñêàçàííîé ãëàâíàÿ ñèëà. Êòî çíàåò, íà êàêèå ðàññòîÿíèÿ äåéñòâóåò ìåãàôîí íûñëè? Ì íîãî íîâûõ ðàçíîâèäíîñòåé áîëåçíåé ñåé÷àñ â ìèðå. Ì íîãèå íå îïîçíàíû. Íåêîòîðûå ïðèíèìàþò âèä ýíèäåìèé. Íå ìûñëü ëè èõ òâîðèò?» [3]. È ìåííî ìûñëü ÿâëÿåò ñîáîé êëþ÷ ê óïðàâëåíèþ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèåé, äî âðåìåíè ððàíÿùåé ñâîþ òàèíñòâåííóþ ìîùü è îâîþäîîñòðóþ ñèëó.

Êîãäà ìû ìûñëèì î çíà÷åíèè è êà÷åñòâàõ íàóêè áóäóùåãî, òåì ñàìûì ìû íåóìîëèìî ïðèáëèæàåì å¸ ðîæäåíèå, ñâÿçûâàåì íåçðèìûè íèòÿìè äåíü ñåãîäíÿøíåé ñî ñâåòëûì äí¸ì âðÿóùèì. Â ýòîì è çàêëþ÷àëàñü îäíà èç âàæíåéøèõ öåëåé íàøåé êîíôåðåíöèè. Íàñêîëüêî íàì óäàëîñü å¸ äîñòè÷ü, âû ñìîæåòå îöåíèòü ñàìè, ïîçíàêîìèâøèñü ñ ìàòåðèàëàìè êîíôåðåíöèè, îïóáëèêîâàííûìè â ýòîì ñáîðíèêå.

Îðãêîìèòåò êîíôåðåíöèè:

×óìàêîâà Ò.À. — äèðåêòîð ßðîñëàâñêîãî ôèëèàëà Ìåæäóíàðîäíîãî èíñòèòóòà ýêîíîìèêè è ïðââà (ã. ßðîñëàâëü);

ßêîâëåâà Å.Ã. — ê.ìåä.í., ñîòðóäíèê êàôåäðû ìåäèöèíñêîé è áèîëîãèè÷åñêîé êèáåðíåòèêè Ðîññèéñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî ìåäèöèíñêîãî óíèâåðñèòåòà (ã. Ì îñêâà);

Àáëåâà Ñ.Ð. — ä.ôèëîñ.í., ïðîôåêòîð Þðèäè÷åñêîãî êîëëåäæà Ðîññèéñêîé ñåêöèè Ì åæäóíàðîäíîé ïîëèöåéñêîé àññîöèàöèè, ÷ëåí Ó÷¸íîãî ñîâåòà ÍÈÈ ñîöèàëüíûõ ïðîáëåì ÐÀÅÍ (ã. Òóëà);

Ñâåòëîâà À.Â. — ðóêîâîäèòåëü Íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêîé ëàáîðàòîðèè ïî èçó÷åíèþ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ã. Ì îðøàíñê).

Ëèòåðàòóðà

1. Ðåðèõ Þ.Í. Ðåðèõîâñêèé âåñòíèê. Âûï 4. 1992
2. Ðåðèõ Í.Ê. Ïàðàëëåëîãîëîãèÿ. Ëèñòû äíåâíèêà, ò.2 (ñ.135).
3. Ðåðèõ Í.Ê. Áîëüíîé ãîä. Ëèñòû äíåâíèêà, ò.2 (ñ.263).

Áàðàíöåâ Ðýì Ãåîðãèåâèø *— äîêòîð ôèçèêî-ìàòåìàòèø÷åñêèõ íàóê, ïðîôåññîð Ñàíêò-Ïåòåðáóðãñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî óíèâåðñèòåòà, âêàäåìèê Ìåæäóíàðîäíîé àêàäåìèè îðèãèíàëüíûõ èäåé (ã.Ñàíêò-Ïåòåðáóðã)*

ÑÒÐÓÊÒÓÐÍÀß ÌÅÒÎÄÎËÎÃÈß ÑÈÍÒÅÇÀ[1]

Ìåòîä, â øèðîêîì ïîíèìàíèè, åñòü ñïîñîá âîñïðîèçâåäåíèÿ â ìûøëåíèè èçó÷àåìîãî ïðåäìåòà. Ïðîèñõîäÿùàÿ ñåé÷àñ ñìåíà ïàðàäèãìû õàðàêòåðèçóåòñÿ ñóùåñòâåííîé ïåðåñòðîéêîé ìåòîäîëîãèè: îò ðàçðóøàþùåãî àíàëèçà — ê ñîçèäàþùåìó ñèíòåçó. Îäíàêî îñâîåíèå àäåêâàòíûõ ìåòîäîâ îòñòàò˙ò îò ïðåäìåòíîãî îñîçíàíèÿ ïðîáëåì. Ïîíÿòèå îêðûòîé ñèñòåìû âîçíèêëî ðàíüøå, ÷åì ïðåäñòàâëåíèå îá îòêðûòîé ìåòîäîëîãèè [1]. Òàêîå îòñòàâàíèå — íåèçáåæíîå ñëåäñòâèå ïðåäìåòíîé äîìèíàíòû ìûøëåíèÿ. ×òîáû ïðåîäîëåòü åãî, íóæíî ñìåëåå âûõîäèòü â ïðîñòðàíñòâà ìåòîäîâ è ñìûñëîâ.

Êëàññè÷åñêàÿ íàóêà áûëà îðèåíòèðîâàíà íà èçó÷åíèå íåæèâîé ïðèðîäû è ðóêîâîäñòâîâàëàñü êðèòåðèÿìè ïîëíîòû, îáúåêòèâíîñòè, îïðåäåëåííîñòè. Í î â áèîëîãèè, ïñèõîëîãèè, ñîöèîëîãèè ìû èìååì äåëî ñ îáúåêòàìè, ïðè èññëåäîâàíèè êîòîðûõ òðåáóåòñÿ èíîé ïîäõîä. Ïîëíîòà çåðíü íåäîñòèæèìà, ñóáúåêòèâíûé ôàêòîð ñòàíîâèòñÿ åñòåñòâåííûì è íåçåæíûì, íåîïðåäåë˙ííîñòü îêàçûâàåòñÿ ïîâñåìåñòíîé è çàêîíîìåðíîé. Äëÿ èçó÷åíèÿ îêðûòóõ ñèñòåì íóæíà ñîîòâåòñòâóþùàÿ, îòêðûòàÿ ìåòîäîëîãèÿ, ïîçâîëÿþùàÿ èññëåäîâàòü æèâûå îáúåêòû, íå íàðóøàÿ èõ öåëîñòíîñòè.

Ìåòîä ïîçíàíèÿ öåëîñòíûõ îáúåêòîâ äîëæåí âîñïðîèçâîäèòü ãëàâíûå, îïðåäåëÿþùèå ñâîéñòâà öåëîñòíîñòè, êàêèì áû íè áûëî å˙ âîïëîùåíèå: ìîëåêóëîé, ÷åëîâåêîì, Âñåëåííîé. Ïðåòåíäóÿ íà òàêóþ îáùíîñòü, ïðèõîäèòñÿ àáñòðàãèðîâàòüñÿ îò ïðåäìåòíîãî ñîäåðæàíèÿ, îãðàíè÷èâàÿñü ñòðóêòóðíûì îò˙íîøåíèÿìè. Àíàëîãè÷íû ïóò˙ì øèà ñàìîòèêà, òåîðèÿ çíàêîâûõ ñèñòàì, äîñòèãøàÿ îïðåäåë˙ííûõ óñïåõîâ èìåííî áëàãîäàðÿ îòâëåê÷åíèþ îò êîíêðåòíîãî ñîäåðæàíèÿ îáúåêòà. Äëÿ íàñ ðîëü çíàêà áóäåò èãðàòü ñòðóêòóðà, ò.å. ñîâîêóïíîñòü óñòîé÷èâûõ îðãàíè÷åñêèõ ñâÿçåé.

[1] Ðàáîòà âûïîëíåíà ïðè ïîääåðæêå ÐÔÔÈ, ãðàíò № 00-06-80077.

1. Áðåìÿ áèíàðèçìà

Êëàññè÷åñêàÿ íàó÷íàÿ ïàðàäèãìà èìåëà î˙ëëâî àíàëèòè÷åñêèé õàðàêòåð. Ñëåäîâàòåëüíî ê àíàëèçó, êàê âèçèòíàÿ êàðòî÷êà íàóêè, ñîõðàíÿåòñÿ â íàøåì ïîäñîçíàíèè, íåñìîòðÿ íà âñå òðàíñôîðìàöèè êàðòèíû ìèðà. Àíàëèç (ãðå÷. analysis — ðàçëîæåíèå) ñòàë ñèíîíèìîì íàó÷íîãî èññëåäîâàíèÿ âîîáùå. Ýëåìåíòàðíûì îðóäèåì àíàëèçà ÿâëÿåòñÿ äèõîòîìèÿ, ðàñùåïëåíèå íà äâå ÷àñòè. Â ðåçóëüòàòå ïîÿâëÿþòñÿ áèíàðíûå îïïîçèöèè, äèàäû. Òàêàÿ îïåðàöèÿ ïðåäñòàâëÿåòñÿ ñîâåðøåííî åñòåñòâåííûì àêòîì ðàçëè÷àþùåé ìûñëè: âïåð˙ä—íàçàä, ðàíüøå—ïîçæå, õîðîøî—ïëîõî. Ïî ýòîé æå ñõåìå ñôîðìèðîâàëèñü è ôèëîñîôñêèå îïïîçèöèè òèïà íåîáõîäèìî—ñëó÷àéíîñòü, ñóáúåêò—îáúåêò, ìàòåðèàëèçì—èäåàëèçì, âûðîñëè ïðîáëåìû äâóõ èäåð, äâóõ èäåîëîãèé... [2]. «Äåëåíèå ìèðà ÿâëÿåòñÿ íà ïàðû ïðîòèâîïîëîæíîñòåé, — ïèøåò Ê.Ëîðåíö, — ýòî âðîæä˙íûé ïðèíöèï óïîðÿäî÷åíèÿ, àïðèîðíûé ïðèóäèòåëüíûé øàãëî ìûøëåíèÿ, ïðèñóùèé ÷åëîâåêó ñ äðââíåéøèõ âðåì˙í» [3, ñ.402].

Îäíàêî, åñëè îáðàòèòüñÿ ê èñòîðèè, áèíàðèçì ãîñïîäñòâîâàë â Åâðîïå íà âñåãäà. Èñòîêè åãî âèäñòè ìîæíî òóíåñòè ê IX âåêó, êîãäà ðåøåíèåì 8-ãî Âñåëåíñêîãî Ñîáîðà òðèõîòîìèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ñóùåñòâà «òåëî—äóøà—äóõ» áûëà ñâåäåíà ê äèõîòîìèè «òåëî—äóøà». Ãëîáàëüíûå ïîñëåäñòâèÿ ýòîãî ðîêîâîãî ðåøåíèÿ, óêàçûâàåò Ê.À.Ñâàñüÿí [4], ïðîñòèðàþñÿ äî íàøèõ äíåé, îáðàçóÿ ãîðèçîíò çàïàäíîé ìåíòàëüíîñòè.

Òâîð÷åñêàÿ ìûñëü âðåìÿ îò âðåìåíè âñ˙-òàêè âîññòàâàëà ïðîòèâ çàñëüüÿ äèõîòîìèè. Òàê, Â.È.Âåðíàäñêèé â ïèñüìå ê Á.Ë.Ëè÷êîâó îò 30.07.36 çàÿâëÿë: «Àíàëèòè÷åñêèé ïðè˙ì ðàçäåëåíèÿ ÿâëåíèé âñåäà ïðèâåä˙ò ê íåïîëíîìó è íåâåðíîìó ïðåäñòàâëåíèþ, òàê êàê â äåéñòâèòåëüíîñòè ïðèðîäà åñòü îðãàíèçîâàííîå öåëîå» [5, ñ.448]. Ê.Ëîðåíö ïèøåò: «Ê æèâûì ñèñòåìàì íåïðèìåíèìà îïòèìà ìûøëåíèÿ, îñíîâàííàÿ íà âçàèìíî èñêëþ÷àþùèõ ïðîòèâîïîëîæíîñòÿõ» [3], ñ.281].

Íî òðåáîâàëèñü íåìàëûå óñèëèÿ, ÷òîáû ïîäàâëÿòü ñòàâóþ ïðèâû÷íîé ñêëîííîñòü ïðåâðàùàòü ðàçëè÷èÿ â ïðîòèâîðå÷èÿ, â íåïðèìèðèìûå ïðîòèâîïîëîæíîñòè. Çàäàâàÿñü âîïðîñîì î òîì, ÷òî ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé ðåàëüíîñòü, Â.Â.Ñåì˙íîâ ïðèçíà˙ò, ÷òî «ñàìàÿ òðóäíàÿ ïðîáëåìà â ðåøåíèè ýòîãî âîïðîñà — ïðîáëåìà ïðåîäîëåíèÿ äóàëèçìà» [6, ñ.3]. Êàê ñåòóåò Ì.À.Ñîáóöêèé, «ìûøëåíèå äèõîòîìèÿìè íàñòîëüêî óñòîé÷èâî â ñîâðåìåíííé ïñèõîëîãèè, ÷òî áîðîòüñÿ ñ íèì, ïîõâæà, áåñïîëåçíî» [7, ñ.30]. Íî áîðîòüñÿ ïðèõîäèòñÿ, èáî áèíàðíîå ìûøëåíèå «íà÷èíàåò äåéñòâîâàòü âî çëî, êàê òîëüêî ïðåâðàùàåòñÿ èç îðóäèÿ àíàëèçà â ñïîñîá äåéñòâèÿ â ðåàëüíîì ìèðå» (òàì æå, ñ.47). Áèíàðèçì — àãðåññèâåí, è ïîòîì óâçðàñòàþùåé îïàñåí. Èäåîëîãèÿ àíòàãîíèçìà âêä˙ò ìèð ê ñàìîóáèéñòâó.

×òîáû âûéòè èç ýòîãî êðèçèñà, ÷åëîâå÷åñòâî äîëæíî îñâîáîäèòüñÿ îò ãîñïîäñòâà áèíàðèçìà, ïåðåéòè ê áîëåå æèçíåñïîñîáíîé ïàðàäèãìå. Ïåðåõîä ê íîâîé ñòðàòåãèè æèçíè Í.Í.Ì îèñåâà íàçûâàåò «ñàìîé ôóíäàìåíòàëüíîé ïðîáëåìîé íàóêè çà âñþ èñòîðèþ ÷åëîâå÷åñòâà» [8, ñ.364]. «Ýòîò ñäâèã â íàøåì ñîçíàíèè — ñàìûé òðóäíûé âîïðîñ», — âòîðèò åìó Â.Å.Ðòîëâàà ñ ïîçèöèé äëóáèíîé ýêîëîãèè [9, ñ.107]. Íà âõîäå â òðåòüå òûñÿ÷åëåòèå ïîñòåïåíî îïðåäåëÿþòñÿ íîâûå è ïðàòèâû, ïàðàìåòðû ïåðõîäà è ôàêòîðû, ìîòèâèðóþùèå âîçíèêíîâåíèå ïëàíåòàðíîãî ñîçíàíèÿ [10].

2. Ñòðóêòóðû ñèíòåçà

Áèíàðíàÿ ñõåìà, áóäó÷è îäíîìåðíîé, ïîðîæäàåò òåì ñàìûì ëèíåéíîå ïðääñòàâëåíèå î ñâÿçÿõ è ñàêðàìåíòàëüíóþ ïîñòàíîâêó âîïðîñà î òîì, ÷òî æå ïðâè÷íî: áûòåå èëè ñîçíàíèå, âåùåñòâî èëè ïîëå, ÿéöî èëè êóðèòà. Ïðèÿâ ïðèíöèï äîïîëíèòåëüíîñòè, ôèçèêà ïðèìèðèëàñü ñ íàëè÷èåì ãàçûõ ôîðì ó îäíîé ñóùíîñòè: ýëåêòðîí ìîæåò áûòü è âîëíîé, è ÷àñòèöåé. Íî ÷òî îáúåäèíÿåò ïðîòèâîïîëîæíîñòè â îäíó ñóùíîñòü? Êàêîâ ìåõàíèçì ðàçðåøåíèÿ ïðîòèâîðå÷èé? Äëÿ îòâåòà íà ýòè âîïðîñû òðåáóåòñÿ áîëåå ñëîæíàÿ ñòðóêòóðà, ñîäåðæàùàÿ äîïîëíèòåëüíûå ýëåìåíòû è ñâÿçè.

Ðàññìàòðèâàÿ òðîéíûå êîìïëåêñû, áóäåì ðàçëè÷àòü ñëåäóþùèå òèïû òðèàä [11]:

Ëèíåéíûå (âûðîæäåííûå, îäíîìåðíûå), êîãäà âñå òðè ýëåìåíòà ðàñïîëîæåíû íà îäíîé îñè â ñåìàíòè÷åñêîì ïðîñòðàíñòâå. Íàïðèìåð, ëåâûå—öåíòð—ïðàâûå.

Ïåðåõîäíûå (ãåãåëåâñêèå), õàðàêòåðçóåìûå èçâåñòíîé ôîðìóëîé «òåçèñ—àíòèòåçèñ—ñèíòåç». Î íè ëèøü äåêëàðèðóþò ñíÿòèå ïðîòèâîðå÷èÿ, íå ðàñêðûâàÿ åãî äâèæóùåé ñòðóêòóðû.

Ñèñòåìíûå (öåëîñòíûå), åäèíñòâî êîòîðûõ ñîçäà¸òñÿ òðåìÿ ýëåìåíòàìè îäíîãî óðîâíÿ, êàæäûé èç êîòîðûõ ìîæåò ñëóæèòü ìåðîé ñîâìåùåíèÿ äâóõ äðóãèõ.

Â ïîèñêàõ ñèíòåçà ìíîãèå àâòîðû (Ì.Í.Ýïøòåéí, Æèëü Äåë¸ç, Ô.È.Ãèòåííê è äð., ñì. [12]), ïåðåõîäÿ ê òðîè÷íûì ìîäåëÿì, ðàáîòàþò ñ ëèíåéíûìè òðèàäàìè. Ñòåðåîòèï îäíîìåðíîñòè îêàçàëñÿ ñèëüíåå áèíàðèçìà. Ïîñðåäíèêè ïîìåùàåòñÿ áóêâàëüíî ïîñåðåäèíå, ò.å. ìåæäó ïðîòèâîïîñòàâóþùèìè êðàéíîñòÿìè [13], íà òîé æå îñè, ãäå ïðîèñõîäèò ñòîëêíîâåíèå, çàáûâàÿ, ÷òî î í ïðèõîäèò èç äóõîãî èçìåðåíèÿ, ïðèíñÿ ñ ñîáîé ìåðó ïðèìèðåíèÿ. Êàê ïîêàçàë Þ.Ì.Ëîòìàí, êà÷åñòâåííûå èçìåíåíèÿ â îäíîìåðíîì ìèðå ïðîèñõîäÿò ïóò¸ì âçðûâà [14]. À ðåôëåêòèðóþùèé èñêàòåëü ñèíòåçà, íå âûõîäÿ â äîïîëíèòåëüíîå èçìåðåíèå, îêàçûâàåòñÿ â òóïèêå ïàòîâîé ñèòóàöèè.

Ñèñòåìíàÿ òðèàäà ïîÿâëèâàñü ó íàñ êàê ïðîñòåéøàÿ ñòðóêòóðíàÿ ÷åéêà ñèíòåçà [15]. Òðåòèé ýëåìåíò îêàçàëñÿ íåîæèäàííî äåøåíåÿ ïðîáëåìû áèíàðíûõ ïðîòèâîðå÷èé êàê ìåðà èõ êîìïðîìèññà, êàê òðåòåéñêèé ñóäüÿ, êàê óñëîâèå ñîñóùåñòâîâàíèÿ. Ðåçóëüòàò ñèíòåçà ìîæíî ïðääñòàâèòü êàê âåðøèíó òåòðàýäðà, â îñíîâàíèè êîòîðîãî — ñèñòåìíàÿ òðèàäà. Î÷åâèäíî, ýòî ïåðõîäíàÿ òåòðàäà. Ì îæíî âåäñòè ïîíÿòèÿ âûðîæäåííîé è ñèñòåìíîé òåòðàäû, à òàêæå ïåíòàäû è ò.ä. Íî ÷òîáû íå óéòè â «äóðóþ áåñêîíå÷íîñòü», íóæíî âèäåòü ñìûñëîâîå ñîäåðæàíèå ôîðìàëüíûõ ïîñòðîåíèé. À ñìûñëîâàÿ íàãðóçêà ñòðåìèòñÿ ñâ¸ðòûâàòü óñëîæí¸ííûå ïëåÿÿâû â ñèñòåìíóå òðèäàäû, êîòîðóå êàê ðàç îáëàäàþò äîñòàòî÷íî îáùåé ñåìàíòèêîé: â îäíî èç å¸ ýëåìåíòîâ äîìèíèðóåò àíàëèòè÷åñêîå íà÷àëî, â äðóãîì — êà÷åñòâåííå, â òðåòüåì — ñóáñòàíöèàëüíîå. Èñòî÷íèê ýòîé çàêîíîìåðíîñòè ìîæåò âèäåòü â òðèääèíîé ïðèðîäå ÷åëîâåêà, â åãî ñïîñîáíîñòè ìûñëèòü îäîâðåìåííî è ïîíÿòèÿìè, è îðàçàìè, è ñèìâîëàìè. Ñåìàíòè÷åñêàÿ ôîðìóëà ñèñòåìíîé òðèääû

è íòóèöèî
/ \
ðàöèî ýìîöèî,

ïðåäëàãàåìàÿ â ñåðèè íàøèõ ðàáîò çà ïîñëåäíèå 20 ëåò (ñì., íàïð., [16]), èñïîëüçóåò ïîíÿòèÿ, ñëîæèâøèåñÿ â áèíàðíîé ïàðàäèãìå è ïîòîó äîâîëüíî óñëîâíûå. Íîâîå ñì ûñëîâîå ñîäåðæàíèå äîëæíî ïîñòåïåííî íàïîëíÿòüñÿ ïî ìåðå èõ ïðîÿâëåíèÿ â òàêîé òðèääè÷åñêîé ñòðóêòóðå.

Ì íîãî÷èñëåííûå ïðèìåðû ñèñòåìíûõ òðèää èç íàóêè, èñêóññòâà è ðåëèãèè ïðèâåä¸íû â ðàáîòà [17]. Äîïîëíÿÿ èõ, ìîæíî íàçâàòü ìàëîçíàêîìûå ñî÷èíåíèå À.Â.Ñóõîâî-Êîáûëèíà [18], ãäå òðèääà ëîãèêà-ïðèðîäà-äóõ ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê îáùàÿ ôîðìà âñÿêîé æèçíè. Òðè àñïåêòà (ðàññóäî÷íûé, ñåíñîðíûé, èíòóèòèâíûé) è ñîîâàòñòâóþùèå èì ìåòîäû âûäåëÿåò Ï.À.Ñîðîêèí â èíòåãðàëüíîé òåîðèè ïîçíàíèÿ ñîöèàëüíîé ðåàëüíîñòè [19]. Òðîè÷íîå íà÷àëî ó Ô.Ì.Äîñòîåâñêîãî èññëåäóåòñÿ â ðàáîòà [20], ó Â.Â. Íàáîêîâà — â [21].

Ñ.Ä.Ëåáåäåâà îïðääåëÿåò ìèô êàê «èíôîðìàöèîííî-ïñèõîëîãàè÷åñêóþ ñòðóêòóðó, õàðàêòåðèçóþùóþñÿ îðãàíè÷åñêèì åäèíñòâîì òð¸õ ìîìåíòîâ: ýìîöèîíàëüíîãî, êîãíèòèâíîãî è âîëåâîãî» [22, ñ.73]. Â.Í.Âîë÷åíêî ïîëãàåò, ÷òî «ñîçíàíèå ÷åëîâåêà öåëåñîîáðàçíî ðàññìàòðèâàòü ñîñòîÿùèì èç òð¸õ âçàèìîñâÿçàííûõ ýëåìåíòîâ: Êîðåëåêò + Äóøà + Äóõ» [2, ñ.71]. «Ïóòè îáðàòåíèÿ çíàíèÿ ïðîõîäÿò îî âñå òð¸ì ìèðàì: äóõîâíîì, äóøåâíîì è òåëåñíîì», — ïèøåò Ì.Í.×èðÿòüåâ [24, ñ.83].

Â.Â. Íàëèìîâ ïðèâîäèò ñëîâà Ê.Þ íãà: «Òðèåäèñòâî — ýòî àðõåòèï, ÷üÿ äîìèíèðóþùàÿ ñèëà íå òîëüêî áèàãî ïðèÿòñòâóòò äóõîâíîì

ðàçâèòèþ, íî èíîãäà ìîæåò äàæå óñèëèâàòü åãî» [25, ñ.159]. Íå ñëó-÷àéíî ýòîò àðõåòèï ïîñëóæëè îñíîâîé ôîðìèðîâàíèÿ ìíîãèõ äóõîâíûõ ó÷åíèé. «Âñå âûñøèå ðåëèãèè, — óòâåðæäàåò Ã.Ñ. Ïîìåðàíö, — ñóòü âîïëîùåíèÿ ïðåäâå÷íîé Òðîèöû... Òðîèöà — ìåñòî áóäóùåé âñòðå÷è âñåõ âûñîêèõ ðåëèãèé... Íå òîëüêî Áîã, íî è ìû ñàìè åäèíû â òðõ ëèöàõ» [26,ñ.329].

Â 1929 ãîäó Í.Ê.Ðåðèõ, ïðîâîçãëàøàÿ ïðèíöèïû Ïàêòà ïî ñîõðàíåíèþ êóëüòóðíûõ öåííîñòåé, ïðåäëîæèë Çíàìÿ Ìèðà — ñèìâîë, ïðåäñòàâëÿþù èé ñîáîé êðàñíîå êîëüöî ñ òðåìÿ êðàñíûìè êðóæêàìè âíóòðè íà áåëîì ôîíå. Ýòîò çíàê î÷åíü äðåâíèé è âñòðå÷àåòñÿ âî âñ¸ì ìèðå [27]. «Î í íå ìîæåò áûòü îãðàíè÷åí êàêîé-ëèáî ñåêòîé, ðåëèãèåé, èëè òðàäèöèåé, èáî ïðåäñòàâëÿåò ýâîëþöèþ ñîçíàíèÿ âî âñåõ å¸ ôàçàõ» [28]. Ñóùåñòâóþò ðàçëè÷íûå òîëêîâàíèÿ ýòèõ êðóæêîâ, êàê è áóêâ â ñëîâå ÀÓÌ. Í î êàæäîå òîëêîâàíèå â ñâîåé ñóùíîñòè ñâî-äèòñÿ ê òîìó æå òðè÷-íîìó ïîñòðîåíèþ. Ñàìà æå âîçìîæíîñòü ðàçíûõ ïîäõîäîâ ñâèäåòåëüñòâóåò î òîì, ÷òî «èïîñòàñè âçàèìîïðîíèêàþò äóõã àðóãà, — îáíà îòêðûâàåò ñåáÿ â äóãîé, è íåïðåñòàííîñòü ýòîé æèâîé ñâÿçè îáåñïå÷èâàåò åãî» [29, ñ.7].

3. Èäåè ñèíåðãåòèêè

Åñòåñòâåííûé ñèíòåç ïðîèñõîäèò ïóò¸ì ñàìîîðãàíèçàöèè. Ñèíåðãåòèêà, èçó÷àþùàÿ òàêèå ïðîöåññû, ñòàíîâèòñÿ ìîùíûì àòðòàêòîðîì äëÿ îïèñàíèÿ ñîòðóäíè÷åñòâà íåêîé ìåòîäîëîãèè. Áîëåå òîãî, ñàìà ñèíåðãåòèêà «ìîæåò ñëóæèòü â êà÷åñòâå íåêîé ìåòîäîëîãèè, äàçðàáîòêè è èñïûòàíèÿ ñîòðåáíîñòåé ìåòîäîëîãèè. Áîëåå òîãî, ñàìà ñèíåðãåòèêà «ìîæåò ñëóæèòü â êà÷åñòâå íåêîé ìåòîäîëîãèè, äàçðàáîòêè è èñïûòàíèÿ ñîòðåáíîñòåé ìåòîäîëîãèè. Áîëåå òîãî, ñàìà ñèíåðãåòèêà «ìîæåò ñëóæèòü â êà÷åñòâå íåêîé äèíàìèêè (Ë. Ìàíäåëüøòàì), áåëüãèéñêóþ øêîëó äèññèïàòèâíûõ ïðîöåññîâ (È. Ïðèãîæèí), íåìöêóþ øêîëó äèçððíîé ôèçèêè (Ã.Õàêåí). Â íàñòîÿùåå âðåìÿ ñèíåðãåòèêà, ðåøèòåëüíî ïðîäâèãàåò ìåæäèñöèïëèíàðíûé ñòàòóñ, áûñòðî ïðåâðàùàåòñÿ â îòäåë�íóþ íàóêó, áîëüøóþ ñòàòèñòèêó [32].

Ñèñòåìíàÿ äåôèíèöèÿ ñèíåðãåòèêè îáõàçóåò òðèäóó íåëèíåéíîñòü—êîãåðåíòíîñòü—îòêðûòîñòü [33]. Ïðè ýòîì íåëèíåéíîñòü ïðîÿâëÿåòñÿ â ñàìûõ ðàçíûõ îáëè÷èÿõ. Êîãåðåíòíîñòü ïîíèìàåòñÿ êàê òàêàÿ ñîâîêóïíîñòü âçàèìîäåéñòâóþùèõ ýëåìåíòîâ, êîòîðàÿ ñîçäà¸ò ýôôåêò â ìàñøòàáå âñåé ñèñòåìû. Îòêðûòîñòü ïîäðàçóìåâàåò îáìåí âåùåñòâîì, ýíåðãèåé è èíôîðìàöèåé, ïðîèñõîäÿùèé â ïðîñòðàíñòâå, âðåìåíè è ìàñøòàáå, ïðè÷¸ì îáìåí íå ïîëíîñòüþ êîíòðîëèðóåìûé.

Îñíîâíîå ïðîòèâîðå÷èå, êîòîðîå ñòðåìèòñÿ ðàçðåøèòü ñèíåðãåòèêà, çàäà¸òñÿ îïèçèöèåé ïîðÿäîê—õàîñ. Â ñîâðåìåííîì ìàññîâîì ïðåäñòàâëåíèè õàîñ — ýòî áåñïîðÿäêîóòðåííîñòü, íåóñòîé÷èâîñòü, ñòèõèéíîñòü, à ïîðÿäîê — ýòî ñòðóêòóðíîñòü, óñòîé÷èâîñòü, îðãàíèçîâàííîñòü, è ÿâíî íàïðàøèâàåòñÿ âûâîä, ÷òî õàîñ — ýòî ïëîõî, à ïîðÿäîê — ýòî õîðîøî. Îäíàêî, êàê ñêàçàë À. äå Ñåíò-Ýêçþïåðè, «Æèçíü ñî-çäà¸ò ïîðÿäîê, ïîðÿäîê æå áåñïèëåí ñîçäàòü æèçíü» [34, ñ.15]. À Ïîëü Âàëåðè åù¸ â 1919 ãîäó ïðåäóïðåæäàë: «Äâå îïàñíîñòè íå ïðåðñòàíóò óãðîæàòü ìèðó: ïîðÿäîê è áåñïîðÿäîê» [35, ñ.88]. Àáñîëþòíûé ïîðÿäîê è àáñîëþòíûé áåñïîðÿäîê îäèíàêîâî ãðîçÿò ãèáåëüþ. Âûõîäèò, ÷òî ïðè âñ¸ì ñòðåìëåíèè ê óïîðÿäî÷åíèþ êàêàÿ-òî äîëÿ õàîñà äëÿ æèçíè íåîáõîäèìà. È ñèíåðãåòèêà êàê ðàç ðàñêðûâàåò, âîññòàíàâëèâàåò ýòó ïîçèòèâíóþ ðîëü õàîñà [36]. Âñ¸ íîâîå ðîæäàåòñÿ ÷åðåç õàîñ. Â çîíå êðèçèñà î ñíà÷àëà îáñïå÷èâàåò âîçìîæíîñòü ñõîäà ñ ïðåæíåé òðàåêòîðèè, à çàòåì ïîìîãàåò ïîâêëþ÷èòüñÿ ê íîâîìó àòòðàêòîðó, âûìûâàÿ ïîìåõè íà ýòîì óòè. Â ñïîêîéíîé çîíå ñíîâà ãëàâåíñòâóåò ïîðÿäîê.

Íî ÷òî æå ñâÿçûâàåò ýòè ïðîèçâîïîëîæíîñòè â åäèíóþ ñèñòåìó îòíîøåíèé? Â äðåâíèå âðåìåíà, êîãäà òðèäàäíîå ìûøëåíèå åù¸ íå áûëî ñîâñåì ê äèäàäíîìó, íàëè÷èå òðåòüåãî ôóíäàìåíòàëüíîãî íà÷à-ëà ìèðîóñòðîéñòâà, íàðÿäó ñ Õàîñîì è Ïîðÿäêîì, ëåãêî áûëî îáíà-ðóæèòü â ëþáîé öåëîñòíîé ôèëîñîôèè. Òàê â Èíäèè ðÿäîì ñ Âèøí-íî-ðõàíèòåëåì è Øèâî-ðàçðóøèòåëåì âñåãäà áûë Áðàõìà-ôàîðåö. Êðàòèâíàÿ ñïîñîáíîñòü, òàîð÷åñòâî — âîò òîò ôàêòîð, êîòîðûé îáúåäèíÿåò ïîðÿäîê è õàîñ â öåëîñòíóþ òðèàäó.

Âñÿêèé ïîðÿäîê íå âå÷åí. Í î êîãäà íà åãî ðàçâàëèíàõ ðîæäàåòñÿ íå÷òî íîâîå, âîçìîæíîñòè íå áåñïðåäåëüíû. Î íè îãðàíè÷åíû ñïåöèôèêîé ñòðóêòóðû, ïðèñóùåé äàííîé öåëîñòíîñòè. Òàîð÷åñ-êèé ìîìåíò íàñòóïàåò ïðè ðåøåíèè ïðîáëåìû âûáîðà, êîãäà ðàöèî-íàëüíûõ àðãóìåíòîâ íåäîñòàò÷íî. Çàåñü ìûñëü ñòàíîâèòñÿ ñðåäñòâîì ôîðìèðîâàíèÿ äåéñòâèòåëüíîñòè. È îðèåíòèðàìè ñëóæàò «íå òîëüêî çíàíèÿ î âîçìîæíûõ ñöåíàðèÿõ, íî è ïðåæäå âñåãî öåííîñòè è íðàâ-ñòâåííûå óñòàíîâêè, ïðåäïîñòðåãàþùèå îò íåîáäóìàííûõ è îïàñíûõ äåéñòâèé» [37, ñ.25]. Ýòè÷åñêèå ñîîáðàæåíèÿ ïðè âûáîðå àòòðàêòîðà îêàçûâàþòñÿ ñóùåñòâåííûìè, èáî ïðèõîäèòñÿ èìåòü äåëî ñ ñîâðåìåííûì è îïàñíûõ äåéñòâèé» [38, ñ.70]. Ñåìàíòè÷åñêàÿ ôîðìóëà ñèñòåìíîé òðèäàäû ñòàíîâèòñÿ, òàêèì îáðàçîì, âîñòðåáîâàííîé ïî ñóùåñòâó.

Èñïåäóóÿ ôåíîìåí ñîçíàíèÿ, Â.Â. Íàëèìîâ ðàñêðûâàåò åãî ÷åðåç òðèäàóó òåêñò—ÿçûê—ñìûñë [25, ñ.283]. À Ë.Ñ. Øèøêèíà â ñàìîì ÿçûêå âèäèò ïîëíîìî÷íîãî ïðåäñòàâèòåëÿ öåëîãî [39]. Êàê è â Ñâÿòîé Òðîèöå, çåâñü èïîñòàñè ñïîñîáíà ÿâëÿòü öåëîå. Ýòî ïîâòîðåíèå, âîçðîæäåíèå áîëüøîãî â ìàëîì, ìàêðî â ìèêðî, öåëîãî â ÷àñòè åñòü

î÷åíü âàæíîå ñâîéñòâî ìàñøòàáíîé èíâàðèàíòíîñòè, ïðîÿâëÿþùåâñÿ âî ôðàêòàëàõ. Ðåçîíàíñ òåì ïîìèðîâ — ñóùåñòâåííûé ôàêòîð ñàìîîðãàíèçàöèè [40, 41].

Ëè÷íûå, ãðóïïîâûå è îáùå÷åëîâå÷åñêèå öåííîñòè ðàçíîìàñøòàáíû. Íî îáùàÿ öåëü íå äîëæíà ïðîòèâîðå÷èòü ÷ñòíûì èíòåðåñàì. «Ïëîäîòâîðíîå ñîâäåíåíèå âîçìîæíî ëèøü òîãäà, êîãäà îíî äîñòèãàåòñÿ íå òîëüêî â ïëîñêîñòè îäíîðîäíûõ ñâÿçåé, íî è ïî âåðòèêàëè ìàñøòàáíûõ óðîâíåé» [42, ñ.115]. Â ïîèñêàõ âåäóùåé îáùåñòâåííîé èäåè Þ.Ï. Ìèðîíîâ èñõîäèò èç òîãî, ÷òî «îáùåñòâî äîëæíî áûòü óñòðîåíî òàê æå, êàê ñàì ÷åëîâåê; ò.å. êëåòêà îðãàíèçìà è îðãàíèçì â öåëîì íå ìîãóò áûòü ñòðóêòóðíî ïðîòèâîðå÷èâûì è; òîëüêî åäèíñòâî èõ óñòðîéñòâà ãàðàíòèðóåò óñòîé÷èâîñòü è äèíàìè÷íîñòü ðàçâèòèÿ» [43, ñ.9]. «Èäåè îâëàäåâàþò ìàññàìè, êîãäà îñóùåñòâëÿåòñÿ ìàñøòàáíûé ðåçîíàíñ íà îáûäåíîì, êóëüòóðíî è ýçîòåðè÷åñêî ìó óðîâíÿõ» [42, ñ.117]. Ï ýõî ìó «èäåè Ðåðèõà, îáúääèíÿþùèå ìèðû ðàçíûõ ìàñøòàáîâ, ìîãóò ñòàòü ñïàñèòåëüíîé îïîðîé ãðÿäóùåãî ñèíòåçà» (òàì æå, ñ.118).

Â Ðîññèè ñåé÷àñ ïîëèòè÷åñêèé «íîñ» è ýêîíîìè÷åñêèé «õâîñò» âÿçóòó â áåçðàâñòâåííîé ðåàëüíîñòè, ïîòîìó ÷òî äóòà íàðîäà åù¸ íå ïðîøëà ÷åðåç î÷èùàþùåå ðàñêàÿíèå. Ï î ñëîâàì À.È.Ñîëæåíèöûíà, ìû äîëæíû ñòðîèòü Ðîññèþ íàâñòâåííóþ — èëè óæå íèêâóþ. À ïîêà ìû çàñëóæåííî òåðïèì áåñêîíòðîëüíûå, áåçíàêàçàííûå, áåçîòâåòñòâåííûå âèàñòè, ìå÷òàÿ î ãîñóäàðñòâåííîì ðóêîâîäñòâå, êîòîðîå áóäåò áåñêîðûñíûì, ìóæåñòâåííûì, ìóäðûì è âûñîâîáäèò æèâîòâîðÿùóþ ñàìîäåÿòåëüíîñòü ðîññèéñêîãî íàðîäà, ïèòàåìóþ ìíîãîâåêîâûì è ðàäèöèÿìè [44].

Òåì âðåìåíåì äóøà Ðîññèè ïðîãîëæàåò æèòü è ðóóäèòüñÿ, èñêóññòâî ïî-ïðåæíåìó ñëóæèò íàä¸æíîé îïîðîé ðîññèéñêîãî ìåíòàëèòåòà. Ìîæåò áûòü, áëàãîäàðÿ èìåííî ñîçíàíèþ Êðàñîòû, íàóêà, èñêóññòâî è äóõîâûå ó÷åíèÿ îáúåäèíÿþòñÿ ïîä Çíàìÿ Êóëüòóðû è íà ðîññèéñêîé çåìëå ñîçäà¸òñÿ Ìåæäóíàðîäíàÿ Ëèãà çàùèòû êóëüòóðû, èíèöèèðîâàííóþ íàóêè è äîãàòèçèðîâàííóþ ðåëèãèè [45]. ×òî êàñàåòñÿ èñêóññòâà, òî îíî æ¸ñòêèõ ïðåãðàä íå ñòàâèò, à êàê ðàç ñïîñîáñòâóåò îáúåäèíåíèþ íàóêè è äåëèãèè â öåëîñòíóþ Êóëüòóðó.

Ëèòåðàòóðà

1. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Îòêðûòûì ñèñòåìàì — îòêðûòóå ìåòîäû//Ñèíåðãåòèêà è ìåòîäû íàóêè. ÑÏá, 1998. Ñ.28—40.

2. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Áèíàðíàÿ íàñëåäñòâåííîñòü, òåðíàðíûå ñòðóêòóðû, ïåðåõîäíûå ñëîè//Ñèíåðãåòèêà. Òðóäû ñåìèíàðà. Òîì 3. Ì., 2000. Ñ.353—361.

3. *Ëîðåíö Ê.* Îáîðòîíàÿ ñòîðîíà çåðêàëà. Ì., 1998, 393 ñ.

4. *Ñâàñüÿí Ê.À.* Ñòàíîâëåíèå åâðîïåéñêîé íàóêè. Ðåäàêò, 1980, 226 ñ.

5. *Àêñ¸íîâ Ã.Ï.* Âåðíàäñêèé. Ì., 1994, 544 ñ.

6. *Ñåì¸íîâ Â.Â.* Èñòîêè êðèçèñà â ôèëîñîôèè, èëè åù¸ ðàç îá èçâåñòíîñòè ïîðîêàõ äóàëèçìà//Ïîëèãîíçèñ. 1999, ¹ 2. Ñ.3—13.

7. *Ñîáóöêèé Ì.À.* Íåñêîëüêî çàìåòîê î áèíàðíîì ìûøëåíèè â ãóìàíèòàðíîì çíàíèè è â ïîâñåäíåâíîé æèçíè//Ôèëîñîôñêàÿ è ñîöèîëîãèè÷åñêàÿ ìûñëü. 1993, ¹ 9—10. Ñ.30—47.

8. *Ìèñåâà Í.Í.* Ñîâðåìåííûé ðàöèîíàëèçì. Ì., 1995, 376 ñ.

9. *Åðìîëàâà Â.Å.* Íîîñôåðà, ýêîëîãè÷åñêàÿ ýòèêà è ãëóáèííàÿ ýêîëîãèÿ//Ñòðàòåãèÿ âûæèâàíèÿ: êîñìèçì è ýêîëîãèÿ. Ì., 1997. Ñ.100—115.

10. *Ëàñêî Ý.* Ïóòè, âåäóùèå â ãðÿäóùåå òûñÿ÷åëåòèå. Ïðîáëåìû è ïåðñïåêòèâû//ÂÈÅÒ, 1997, ¹ 4, ñ.82—105; 1998, ¹ 1. Ñ.121—151.

11. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Äåôèíèöèÿ àñèìïòîòèêè è ñèñòåìíûå òðèäâû//Àñèìïòîòè÷åñêàÿ ìåòîäû â òåîðèè ñèñòåì. Èðêóòñê, 1980. Ñ.70—81.

12. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Òóïèêîâîñòü îäíîìåðíîãî âîîáðàæåíèÿ//Ñîöèàëüíûå âîîáðàæåíèÿ. ÑÏá, 2000. Ñ.98—101.

13. *Ïîäóóíûé Í.Â.* Áûòèå è ñòàíîâëåíèå ñàìîðãàíèçóþùèõñÿ ñèñòåì: ïîïûòêà ñèíòåçà//Ñèíåðãåòèêà â ñîâðåìåííîì ìèðå. Áåëãîðîä, 2000. Ñ.24—38.

14. *Ëîòìàí Þ.Ì.* Êóëüòóðà è âçðûâ. Ì., 1992, 272 ñ.

15. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Ñèñòåìíàÿ òðèàäà — ñòðóêòóðíàÿ ÿ÷åéêà ñèíòåçà//Ñèñòåìíûå èññëåäîâàíèÿ. Åæåãîäíèê 1988. Ì., 1989. Ñ.193—210.

16. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Î òðèèòàðíîé ìåòîäîëîãèè// Ìåæäó ôèçèêîé è ìåòàôèçèêîé: íàóêà è ôèëîñîôèÿ. ÑÏá, 1998. Ñ.51—61.

17. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Óíèâåðñàëüíàÿ ñåìàíòèêà òðèàäè÷åñêõ ñòðóêòóð â íàóêå-èñêóññòâå-ðåëèãèè//ßçûêè íàóêè — ÿçûêè èñêóññòâà. Ì., 2000. Ñ.61—65.

18. *Ñóõîâî-Êîáûëèí À.Â.* Ó÷åíèå Âñåìèð. Ì., 1995, 124 ñ.

19. *Ñîðîêèí Ï.À.* Èíòåãðàëüíàÿ òåîðèÿ ïîçíàíèÿ ñîöèàëüíîé ðåàëüíîñòè//Ðåàëüíîñòü è ñóáúåêò. 1998, ò.2, ¹ 2—3. Ñ.98—125.

20. *Âåòëîâñêàÿ Â.Å.* Ñèìâîëèêà ÷èñåë â «Áðàòüÿõ Êàðàìàçîâûõ»//Äðåâíåðóññêàÿ ëèòåðàòóðà è ðóññêàÿ êóëüòóðà XVIII—XX ââ. Ë., 1971. Ñ.139—150.

21. *Áàðàáàòàðëî Ã.À.* Òðîè÷íîå íà÷àëî ó Íàáîêîâà//Çâåçäà, 2000, ¹ 5. Ñ.219—230.

22. *Ëåáåäåâ Ñ.Ä.* Ñèíåðãåòè÷åñêèé àñïåêò ìèôîâîð÷åñêîãî ïðîöåññà//Ñèíåðãåòèêà: ÷åëîâåê, îáùåñòâî. Ì., 2000. Ñ.73—77.

23. *Âîë÷åíêî Â.Í.* Êîíöåïöèÿ ñèíåðãåòèíîñòè â ñèñòåìå îáðàçîâàíèÿ XXI âåêà//Ñèíåðãåòèêà è ó÷åáíûé ïðîöåññ. Ì., 1999. Ñ.66—76.

24. *Ôóðñåé Ã.Í., Ðþìöåâ Å.È., ×èðÿòüåâ Ì.Í.* Íàóêà è îáðàçîâàíèå

â îáùåì êîíòåêñòå êóëüòóðû êàê îïðåäåëÿþùèé ôàêòîð óñòîé÷èâîãî ðàçâèòèÿ Ðîññèè. ÑÏá, 1999, 164 ñ.
25. *Íàëèìîâ Â.Â.* Ðàçáðàñûâàþ ìûñëè. Â ïóòè è íà ïåðåïóòüå. Ì., 2000, 344 ñ.
26. *Ïîìåðàíö Ã.Ñ.* Òðîëöà Ðóáëå¸âà è òðèíèòàðíîå ìûøëåíèå//Âûõîä èç òðàíñà. Ì., 1995. Ñ.316—337.
27. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Îá àðõåòèïå òðèäåíñòâà//Âòîðàÿ Èçâàðñêàÿ íàó÷íàÿ êîíôåðåíöèÿ, ïîñâÿù¸ííàÿ 60-ëåòèþ èíñòèòóòà «Óðóñâàòè». Ë., 1983. Ñ.19—20.
28. Çíàê Çíàìåíè Ìèðà//Óãóíñ. Ðèãà, 1988, â.1, ñ.8.
29. *Ëèííèê Þ.Â.* Ñâÿòàÿ Òðîèöà è æèçíü íîîñôåðû//Óïîâàíèå. Ïåòðîçàâîäñê, 1994. Ñ.2—15.
30. *Ïîïîâ Ä.À., Ìóõà Ò.Ï.* Ñèíåðãåòèêà: ïðîáëåìû è ïåðñïåêòèâû//Ñîöèîêóëüòóðíûå èññëåäîâàíèÿ. Âûï.5. Âîëãîãðàä, 2000. Ñ.175—179.
31. Ñåìèîäèíàìèêà. Òðóäû ñåìèíàðà. ÑÏá, 1994, 192 ñ.
32. *Êíÿçåâà Å.Í., Êóðáàòîâ Ñ.Ï.* Çàêîíû ýâîëþöèè è ñàìîîðãàíèçàöèè ñëîæíûõ ñèñòåì. Ì., 1994, 236 ñ.
33. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Íåèåíåéíîñòü-êîãåðåíòíîñòü-îòêðûòîñòü êàê ñèñòåìíàÿ òðèàäà ñèíåðãåòèêè// Ìîñò, 1999, ¹ 29. Ñ.54—55.
34. *Òàñàëîâ Â.È.* Õàîñ è ïîðÿäîê: ñîöèàëüíî-õóäîæåñòâåííàÿ äèàëåêòèêà. Ì., 1990, 62 ñ.
35. *Âàëåðè Ï.* Îá èñêóññòâå. Ì., 1993, 507 ñ.
36. *Êíÿçåâà Å.Í.* Îäèññåÿ íàó÷íîãî ðàçóìà. Ñèíåðãåòèê÷åñêîå âèäåíèå íàó÷íîãî ïðîãðåññà. Ì., 1995, 228 ñ.
37. *Ñò¸ïèí Â.Ñ.* Ñàìîðàçâèâàþùåãîñÿ ñèñòåìû è ïåðñïåêòèâû òåõíîãåííîé öèâèëèçàöèè//Ñèíåðãåòèê÷åñêàÿ ïàðàäèãìà. Ì., 2000. Ñ.12—27.
38. *Ìàéöåð Ê.* Ñëîæíîñòü è ñàìîîðãàíèçàöèÿ. Âîçíèêíîâåíèå íîâîé íàóêè è êóëüòóðû íà ðóáåæå âåêà//Ñèíåðãåòèê÷åñêàÿ ïàðàäèãìà. Ì., 2000. Ñ. 56—79.
39. *Øèøêèíà Ë.Ñ.* ßçûê êàê åñòåñòâåííàÿ ìîäåëü ñòàíîâëåíèÿ öåëîãî//Ñèíåðãåòèêà è ìåòîäû íàóêè. ÑÏá, 1998. Ñ.260—277.
40. *Êíÿçåâà Å.Í., Êóðáàòîâ Ñ.Ï.* Ñèíåðãåòèê÷åñêîå ðàñøèðåíèå àíòðîïíîãî ïðèíöèïà//Ñèíåðãåòèê÷åñêàÿ ïàðàäèãìà. Ì., 2000. Ñ.80—106.
41. *Áàñèí Ì.À.* Âîëíû. Êâàíòû. Ñîáûòèÿ: Âîëíîâàÿ òåîðèÿ âçàèìîäåéñòâèÿ ñòðóêòóð è ñèñòåì. ×àñòü 1. ÑÏá, 2000, 168 ñ.
42. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Ìàñøòàáíàÿ èíâàðèàíòíîñòü ðåðèõîâñêèõ èäåé//Ñåðäöå, 1993, ¹ 4-5. Ñ.115—118.
43. *Ìèðîíîâ Þ.Ï.* Ýòè÷åñêèé ñèíêðåòèçì. Áðÿíñê, 1994, 92 ñ.
44. *Áàðàíöåâ Ð.Ã.* Î ìåñòå Ðîññèè â ñåìàíòè÷åñêîì ïðîñòðàíñòâå ñîöèòì à//2-é Ðîññèéñêèé ôèëîñîôñêèé êîíãðåññ. Åêàòåðèíáóðã, 1999, ò.2, ÷.1. Ñ.128—130.
45. *Íàëèìîâ Â.Â.* Íà ãðàíè òðåòüåãî òûñÿ÷åëåòèÿ. Ì., 1994, 74 ñ.

Âîë÷åíêî Âëàäèìèð Íèêèòè÷ — *äîêòîð òåõíè÷åñêèõ íàóê, ïðîôåññîð ÌÃÒÓ èì. Í.Ý.Áàóìàíà, àêàäåìèêê ÐÀÅÍ*

ÑÎÂÐÅÌÅÍÍÎÅ ÌÈÐÎÏÎÍÈÌÀÍÈÅ È ÝÊÎÝÒÈÊÀ ÕÕI ÂÅÊÀ

Íå òî, ÷òî ìíèòå âû, ïðèðîäà,
Íå ñëåïîê, íå áåçóøíûé ëèê,
Â íåé åñòü äóøà, â íåé åñòü ñâîáäà,
Â íåé åñòü ëþáîâü, â íåé åñòü ÿçûê.
Ô.È.Òþò÷åâ

Îò òîãî, êàê ëþäè ïîíèìàþò ìèð, âçàèìîñâÿçü â í¸ì ìàòåðèè è ñîçíàíèÿ, îòíîøåíèå ÷åëîâåêà ê ïðèðîäå è òåõíèêå, ñèñòåìó âîñïèòàíèÿ è îáðàçîâàíèÿ, — çàâèñÿò ñóäüáû âñåãî ÷åëîâå÷åñòâà. Çàìåòèì, êñòàòè, ÷òî ïîíÿòèå «÷åëîâå÷åñòâî» âïåðâûå ââ¸ë â «Áîæåñòâåííîé êîìåäèè» Äàíòå Àëèãüåðè. Î í, êàê ãåíèàëüíûé ïîýò è ìûñëèòåëü, åù¸ â XIV âåêå ïðåäâîñõèòèë ïîÿâëåíèå òîãî ìèðîâîãî ñîîáùåñòâà, â êîòîðîì ìû æèâåì ñåé÷àñ. Îäíàêî óæå òîãäà Äàíòå ãëóáîêî âîëíîâàëè ñóäüáû ëþäåé, ïðîõîäÿùèõ ñêâîçü âñå êðóãè àäà è ðàÿ. Â ñâî¸ âðåìÿ îí è ïðåäñòàâèòü íå ìîã, êàêêå ïîèñòèíå äàîâû èñïûòàíèÿ ñóæäåíû ÷åëîâå÷åñòâó â ýÿîõóò èíôîðìàöèîííîé è òåõíè÷åñêîé öèâèëèçàöèè.

Â ïåðèîä Ðåíåññàíñà òâîðèëè òàêèå ãåíèè, êàê Ïåòðàðêà, Ìàêèàâåëëè, Ðàôàýëü, Ìèêåëüàíäæåëî, Êåïëåðàî äà Âèí÷è è íàñëåäíèêè ýòèõ ãèãàíòîâ — Ãàëèëåé. Î íè çàâåùàëè ïîòîìêàì õðèñòèàíñêîå ïî ôîðìå è àíòè÷íîå ïî ñîäåðæàíèþ ìèðîïîíèìàíèå. Â í¸ì íàïåðåêîð ìðàêó èíêâèçèöèè âîçíèêàë îáðàç ñâîáîäíîãî ÷åëîâåêà. Âîçðîæäåíèå îñòàâèëî íàì øåäåâðû èñêóññòâà, ïåðâûå ïå÷àòíûå êíèãè, îòêðûâ ãàëèâèòèêó Ãóòåíáåðãà, çàëîæèëî îñíîâû ýêñïåðèìåíòàëüíîãî åñòåñòâîçíàíèÿ. Áûëè ñîçäàíû ïðåäïîñûëêè áóäóùåé áóðæóàçíîé êóëüòóðû è öèâèëèçàöèè.

Îäíàêî, ïðåäîëåâ çàñòîé Ñðåäíåâåêîâüÿ è âûðâàâøèñü íà ïðîñòîð èíèöèàòèâû è ñâîáîäû, ÷åëîâå÷åñòâî ðåçê ñåðþ ðåâîëþöèé çàïóñòèëî ïðîöåññ áåçóäåðæíîãî ðîñòà ðûíî÷íîãî êàïèòàëèçìà. Íàóêà è òåõíîëîãèè ïîøëè âïåðåä ñåìèìèëüíûìè øàãàìè. Ñôîðìèðîâàëñü òåõíîëîãàòè÷åñêàÿ öèâèëèçàöèÿ, à ñ ïîÿâëåíèåì êîìïüþòåðîâ òåõíîëîãèé è äëîáàëüíûõ ñåòåé — èíôîðìàöèîííîå áûâñòâî. Â îñíîâå ðûíî÷íûõ îòíîøåíèé, à òàêæå, êàê íè ïàðàäîêñàëüíî, êîììó-

íèñòè÷åñêîé èäåîëîãèè, ëåæàëî ìèðîïîíèìàíèå óçêîãî ïðàãìàòèçìà è ìàòåðèàëèçìà.

Íðàâñòâåííûå è ýòè÷åñêèå îâåæäû ýïîõè Âîçðîæäåíèÿ èñ÷åçëè â ïîòðåáèòåëüñêîì ÷àäó ðûíêà. Åãî ïðàãìàòè÷åñêèé, ïðîãðåññèâíûé àñïåêò ñâîáîäíîé êîíêóðåíöèè âñ¸ áîëüøå ñòàë óñòóïàòü ìåñòî ðàçâèòèþ íåóäåðæèìîãî ïîòðåáèòåëüñêâà. ×åëîâåê ïîòåðÿë ñ òàêèì òðóäîì äîáûòóþ ñâîáîäó ëè÷íîñòè è ïðåâðàòèëñÿ â ïîêóïàòåëüñêóþ åäèíèöó. Óçêîìàòåðèàëèñòè÷åñêîå ìèðîïîíèìàíèå, âñåâèàñòèå Ñ Ì È è ôèíàíñîâûõ ìîíîïîëèé ïîñòàâèëè öèâèëèçàöèþ íà ãðàíü íðàâñòâåííî-ýêîëîãè÷åñêîé êàòàñòðîôû. Íèêàêèå ôèíàíñîâî-ýêîíîìè÷åñêèå ïðîãðàììû è ïîëèòè÷åñêèå ïðåóâåçîâàíèÿ óéòè îò ýòîé êàòàñòðîôû íå ïîçâîëÿþò. Íóæíî ìåíÿòü ñîçíàíèå ÷åëîâåêà, èäòè ê íîâîìó ìèðîïîíèìàíèþ è íîâîé íàó÷íîé ïàðàäèãìå. Êàêîé? Êàê?

Ñîâðåìåííå ìèðîïîíèìàíèå: ñòàðàÿ è íîâàÿ èäåè

×òî ââåðõó, òî è âíèçó.

Ãåðìåñ Òðèñìåãèñò. Èçóìðóäíàÿ ñêðèæàëü

Â íà÷àëå áûëî Ñëîâî...

Åâàíãåëèå îò Èîàííà

Ðàññìîòðèì îäèí èç âîçìîæíûõ âàðèàíòîâ, êîòîðûé áàçèðóåòñÿ íà èíôîðìàöèîííî-ýíåðãåòè÷åñêîé ìîäåëè âèòàëüíîñòè Óíèâåðñóìà (IEV-ìîäåëü). Èñõîäíîé àêñèîìîé ñëóæèò ïîëîæåíèå î òîì, ÷òî îñíîâûå ïðîÿâëåíèÿ Âñåëåííîé — ýòî «èíôîðìàöèÿ—ñîçíàíèå» è «ýíåðãèÿ—ìàòåðèÿ». Ïðè÷¸ì ñîçíàíèå ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê âûñøàÿ ôîðìà èíôîðìàöèè è «îïåðàòîð ñìûñëîâ». Ì û ïðèíèìàåì çäåñü, ÷òî ïî ñîäåðæàíèþ *èíôîðìàöèÿ — ýòî ñòóêòóðíî-ñìûñëîâîå ðàçíîîáðàçèå*.

Ïî õàðàêòåðó ïðîÿâëåíèÿ ìû ðàçëè÷àåì íåïðîÿâëåííóþ (ìíèìóþ) è ïðîÿâëåííóþ èíôîðìàöèþ. Ïðîÿâëåíèÿ èíôîðìàöèÿ ìîæåò áûòü ïàññèâíîé è àêòèâíîé — òâîðÿùåé. Ê òâîðÿùåé èíôîðìàöèè îòíîñè ì¸ âûñøóþ ôîðìó — ñîçíàíèå. Äëÿ æèâûõ ñèñòåì èçìåðÿòü è îöåíèâàì å¸ òïëüêî êîñâåííî. Ïðè ïîñòðîåíèè IEV-äèàãðàììû (ìîäåëè) èíôîðìàöèþ óñëîâíî èçìåðÿì â áèòàõ, áèò/ã (íà ãðàì ì ìàññû), à ïîòîê èíôîðìàöèè — â áèò/ñ, áèò/ñ×ã. Ýíåðãèþ èçìåðÿì â äæîóëÿõ, Äæ/ã, à ïîòîê ýíåðãèè — â âàòòàõ, Âò/ñì².

Ñîâîêóïíîñòü âñåõ âîçìîæíûõ ñèñòåì Âñåëåííîé ñ èõ õàðàêòåðèñòèêàìè èíôîðìàöèâíîñòè *I* è ýíåðãåòè÷íîñòè *E* îáàçóþò íåêîòîðîå èíôîðìàöèîííî-ýíåðãåòè÷åñêîå ïðîñòðàíñòâî, â êîòîðîì ñèñòåìû ìîæíî ðàíæèðîâàòü ïî âåëè÷èíàì ñîîòíîøåíèÿ $V = I / E$, ãäå V — âèòàëüíîñòü èëè æèçíåííîñòü ñèñòåìû. A priori ïðåäïîëàãàåì, ÷òî ýâîëþöèÿ Âñåëåííîé ïðîèñõîäèò â ñòîðîíó ðàçâèòèÿ âûñîêîèíôîðìàöèâíûõ, íî ìàëîýíåðãåòè÷íûõ «ýêîíîìíûõ» ñèñòåì. Ðîñò ñëîæíîñòè ñèñòåì ïðèíèìàåì êàê îñíîâíîé çàêîí Âñåëåííîé.

Ðàñïîëàãàÿ íà äèàãðàììå ââîëü îñè âèòàëüíîñòè V âñå ìûñëèìûå ñèñòåìû âåùåñòâåííîãî ìèðà ïò êîñíûõ (ïëàçìà, ìàãìà, ëèòîñôåðà) ê æèâûì (ðàñòåíèÿ, æèâîòíûå, ÷åëîâåê) è îòêëàäûâàÿ ââåðõ ïî âåðòèêàëè $I(V)$ è $E(V)$, ïîëó÷àåì äèàãðàììó ÈÝ-ïðîñòðàíñòâà Óíèâåðñóìà. Ïðè ýòîì ïðåäñòàâëÿåòñÿ âîçìîæíûì âûäåëèòü íàðÿäó ñ ìèðîì âåùåñòâåííûì îáëàñòü «Òîíêîãî ìèðà», ãäå èíôîðìàöèÿ ñòðåìèòñÿ ê áåñêîíå÷íîñòè, à ýíåðãåòè÷íîñòü — ê íóëþ ($E \to 0$; $I \to \infty$).

Àëãîðèòì IEV-ìîäåëè

Äóøà îáÿçàíà òðóäèòüñÿ...

Í.Çàáîëîöêèé

Â öåëîì IEV-ìîäåëü ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé íåêóþ ñòóïåí÷àòóþ äèàãðàìì-óëüñòíöóó, êîòîðàÿ íà÷èíàåòñÿ îò òî÷êè Áîëüøîãî âçðûâà èëè äèüôà-ñèíãóëÿðíîñòè è çàêàí÷èâàåòñÿ ïîìåãà-ñèíãóëÿðíîñòüþ, ïëèòåòîðÿþùåé, ñîãëàñíî ðèñòèàíñêèì ïðåäñòàâëåíèÿì, óïðàâëÿþùóþ ìèðîì áîæåñòâåííóþ Òðèòóò. Ñèíãóëÿðíûìè â ñîâðåìåííîé êîçìîëî íàçûâàþò îî÷êè, â êîòîðîõ íå äåéñòóþò íûíå èçâåñòíûå çàêîíû (îò *ðåá÷*. íîìîñ — çàêîí).

Ïåðâûå òðè ñòóïåíüêè ðîñòà èíôîðìàòèâíîñòè ñîòâåòñòâóþò êîñíîìó åâùåñòâó â ãàçîâîì, æèäêîì è òâ¸ðäîì àãðåãàòíîì ñîñòîÿíèè. Çàòåì èíôîðìàöèÿ ðåçêî âîçðàñòàåò, ïåðåõîäÿ íà ñòóïåíüêè æèçíè: ôëîðà, ôàóíà è ÷åëîâåê. Íàèâûñøåå çíà÷åíèå èíôîðìàöèè—ñîçíàíèÿ äîñòèãàåòñÿ ÷åëîâåêî ì. Ïîñêîëüêó ìûøëåíèå, à âåðíåå, ìûñëü, áåçýíåðãåòè÷íû, òî $I = I_{max}$ ñîîòâåòñòâóåò ïðàêòè÷åñêè íóëåâàÿ ýíåðãèÿ $E = 0$. Ëîãè÷íî ïðåäïîëîæèòü, ÷òî ÷åëîâå÷åñêîå ñîçíàíèå ÿâëÿåòñÿ âåðøèíîé ðàçâèòèÿ âåùåñòâåííîãî ìèðà. Äàëåå ðàñïîëàãàåòñÿ íåïðîÿâëåííûé Òîíêèé ìèð, ìèð áåññèëîâûõ èíôîðìàöèîííûõ ïîëåé.

Ãðàíèöó ìåæäó âåùåñòâåííûì è Òîíêèì ìèðîì ìû îáîçíà÷àåì êàê ÈÝ-áàðüåð èëè ãàì ìà-ñèíãóëÿðíîñòü. Ñîîòâåòñòâåííî, ãðàíèöó ìåæäó êîñíîé ìàòåðèåé è æèâûì è ñèñòåìàìè îáîçíà÷èì êàê áåòà-èíôîðìàöèîííûé èëè áåòà-ñèíãóëÿðíîñòü. Ïðåðîã ñî ñòóïåíüêè íà ñòóïåíüêó, ñîîòâåòñòâóþùèé ðàçëè÷íûì æèâûì ñèñòåìàì, îáîçíà÷àåì êàê äåëüòà-ñèíãóëÿðíîñòü. Ñòàêè îáçîì, ïîëó÷àåì ñòóïåí÷àòóþ IEV-äèàãðàììó, â êîòîðîé èíôîðìàöèÿ è ýíåðãèÿ íà êàæäîé ñòóïåíè ðàçâèòèÿ âåùåñòâåííîãî ìèðà ìîæåò áûòü «ïðîñ÷èòàíà» íà îñíîâàíèè èçâåñòíûõ ôèçèêî-õè-

ìè÷åñêèõ çàêîíîâ. Â òî æå âðåìÿ âñå ãðàíèöû ìåæäó ñòóïåíüêàìè â îáëàñòè æèâîãî ñâÿçàíû ñ èíôîðìàöèîííî-ýíåðãåòè÷åñêèìè ïðåîáðàçîâàíèÿìè, êîòîðûå ïîêà íå ïîäàþòñÿ ñòðîãîé ôîðìàëèçàöèè íà áàçå ìàòåðèàëà åñòåñòâåííûõ íàóê.

Ïîýòîìó ïîëó÷àåì åñòåñòâåííî-íàó÷íóþ «ôèçè÷åñêóþ» IEV-ìîäåëü íîìîãåíåçà ñ ìåòàôèçè÷åñêèìè êðàéâûìè óñëîâèÿìè, îïðåäåëÿåìûìè òî÷êàìè èëè îáëàñòÿìè α, β, γ, Δ, Ω-ñèíãóëÿðíîñòè. Îäíàêî âñ¸-òàêè ïðèä¸òñÿ õîòÿ áû êà÷åñòâåííî ðàñêðûòü ñòðóêòóðó ýòèõ îáëàñòåé ñèíãóëÿðíîñòè.

Èç ìîäåëè õîðîøî âèäíî, ÷òî ýâîëþöèÿ — ýòî âîçðàñòàíèå èíôîðìàöèè—ñîçíàíèÿ. Ñîçíàíèåì â ýòîì êíîâêñòå îáëàäàåò âñ¸ æèâîå. Áîëåå òîãî, åñëè ìûñëèòü ðàñøèðèòåëüíî, ïîëàãàÿ, ÷òî âñÿ Âñåëåííàÿ — æèâàÿ ñèñòåìà, òî â êîñíîé ìàòåðèè äîëæíû óæå áûòü çàëîæåíû ïðåäïîñûëêè ñîçíàíèÿ. Èìåííî èç íèõ ôîðìèðóåòñÿ â ÈÝ-ïðîñòðàíñòâå òîò ïðåâè÷íûé ïîòîê ñîçíàíèÿ, à òî÷íåå, ïîäñîçíàíèÿ, â êîòîðîì ïîòåíöèàëüíî ñîäåðæèòñÿ âñÿ ïðîãðàììà ðàçâèòèÿ.

Ðàññóæäàÿ î ñîçíàíèè â âåùåñòâåííîì ìèðå, íåëüçÿ îáîéòèñü áåç ïîíÿòèÿ äóøè, êîòîðîå òî÷íî ïîäåäåëèòü íå òàê ïðîñòî. Ì ûåù¸ âåðí¸ìñÿ ê íåìó, à ïîêà çàìåòèì, ÷òî ñ íàøåé òî÷êè çðåíèÿ äóøîé îáëàäàåò âñ¸ æèâîå. Â ïñèõîëîãèè òàêàÿ èäåÿ ñîîòâåòñòâóåò êîíöåпöèè áèîïñèõèçìà. Íàðÿäó ñ íåé ñóùåñòâóþò äîêòðèíû ïàíïñèõèçìà, â êîòîðîé îäóøåâë¸ííûì ÿâëÿåòñÿ âåñü ìèð, íåéðîïñèõèçìà, â êîòîðîé äóøà ñâÿçàíà ñ ïîÿâëåíèåì íåðâíîé ñèñòåìû, à òàêæå õîìïñèõèçìà, ïðèïèñûâàþùàÿ äóøó òîëüêî ÷åëîâåêó.

Ïîâòîðèì, ÷òî íàì èìïîíèðóåò êîíöåпöèÿ íàëè÷èÿ èíôîðìàöèè âî âñåõ ñèñòåìàõ Óíèâåðñóìà îò äëüôà äî ìîçãà âêëþ÷èòåëüíî (íàëè÷èè àëüôà è îìåãà, êîíå÷íî, òîæå ñëîæíûå ñèñòåìû). Íî âîò ñîçíàíèå è äóøó ìû ïðèïèñûâàåì òîëüêî æèâîì. Òàêèì îáðàçîì, «ñòîëáöû» èíôîðìàöèâîñòè íà IEV-äèàãðàììå ìîóò ñîäåðæàòü íåñêîëüêî ñëî¸â: íèæíèé — áåññîçíàòåëüíàÿ èíôîðìàöèÿ; ñðåäíèé — àêòèâíîå ñîçíàíèå, íàçûâàåìîå îáû÷íî ïðîñòî ñîçíàíèåì, è âåðõíèé — ñâåðõñîçíàíèå, êîòîðîå ïðèñóùå òîëüêî ÷åëîâåêó. Îòìåòèì, ÷òî ïîíÿòèÿ äóøè è ñîçíàíèÿ ìîæíî íàãëÿäíî ïðåäñòàâèòü òîëüêî â ÈÝ-ïðîñòðàíñòâå. Â ãåî ìåòðè÷åñêî ìïðîñòðàíñòâå-âðåìåíè ýòî íåâîçìîæíî.

Ñòðóêòóðà Òâîðåíèÿ — àëüôà- è îìåãà-ñèíãóëÿðíîñòè

Áîãà íèêòî íèêîãäà íå âèäåë...
Àïîñòîë Ïàâåë

Â ñîâðåìåííîé ôèçè÷åñêîé êîñìîëîãèè ðàññìàòðèâàþò ìîäåëü Áîëüøîãî âçðûâà, â êîòîðîé, ïî ñóùåñòâó, íèêàê íå îáúÿñíÿåòñÿ ñóùíîñòü ïðîöåññîâ â íà÷àëüíîé òî÷êå — àëüôà-ñèíãóëÿðíîñòè. Í î êàê òîëüêî ìû â íàøåé ìîäåëè ïîìåñòèì ñóùåñòâóþò ñòðóêòóðó àëüôà-ñèíãóëÿðíîñòè, ïîðîæä íàìè âñòà¸ò âîïðîñ, ÷òî áûëî äî ìîìåíòà àëüôà. Îòêóäà ïðèøëà ïðîãðàììà áóäóùåãî ïîñòðîåíèÿ âåùåñòâåííîãî ìèðà? Ï îëàãàåì, ÷òî ýòà èíôîðìàöèÿ ïðèõîäèò èç Òîíêîãî ìèðà Óíèâåðñóìà, ò.å. èç îáëàñòè îìåãà. Ñîîòâåòñòâåííî, â íà÷àëå öèêëà ýâîëþöèè ìû óñëîâíî ìîæåì îáîçíà÷èòü êàê áû ñäâîéñòâåííóþ ñèñòåìó îò ìîìåíòà ñîçäàíèÿ äî ñîâðåìåííîãî ìîìåíòà.

Òîãäà â êîíöå öèêëà ðàçâèòèÿ Óíèâåðñóìà ëîãè÷íî òàêæå îáîçíà÷èòü ñäâîéíóþ òî÷êó îìåãà-äèüôà. Òàêèì îáðàçîì öèêëè Âîðåëüíà è íîðìàëüíîãî ïðîöåññîâ â íåêîòîðîì ïîíèìàíèè çàìûêàþòñÿ ÷åðåç ñäâîéíóþ ñèñòåìó îò ìîìåíòà ñîçäàíèÿ äî ìîìåíòà äèñòàíöèîííîãî ïîçíàíèÿ. Ñîçíàíèåì óñòàíàâëèâàåòñÿ ñâÿçü ìåæäó ïîçíàâàåìûì è ïîçíàâàþùèì. Ïîñêîë�êó ýòî ïîçíàíèå ñóùåñòâóåò â ïðîñòðàíñòâå è âðåìåíè, ýòî ñâÿçü ìîæåò ñîñòîÿò� ëèø� â ñâåòå ñêîðîñòè ñâåòà. Ïîýòîìó ìû ïîëó÷àåì ïîñëåäíåå ñîîòíîøåíèå, ïîçâîëяþùåå ïîñòðîèò� ïîëíóþ ñèñòåìó ìåòðèêè ïðîñòðàíñòâà-âðåìåíè è ïîñòðîèò� ñîâðåìåííóþ ôèçèêó.

Ñòðóêòóðà íà÷àëà æèçíè — áåòà-ñèíãóëÿðíîñòü

Íàøå «ÿ» íå áóäåò ðàçðóøåíî
äàæå êîãäà óéä¸ò òåëî.
Ý.Ø ðåäèíãåð

Ñîãëàñíî ïðåäñòàâëåíèÿì íåêîòîðûõ ìûñëèòåëåé, êîíå÷íîé öåëüþ ýâîëþöèè Âñåëåííîé ÿâëÿåòñÿ ÷åëîâåê, åãî ñîçíàíèå. Â òî æå âðåìÿ âñåëåííîêîé ñîçíàíèå îõâàòûâàåò âñ¸ ïðîñòðàíñòâî Óíèâåðñóìà. Ñîòåðñòâåííî, ýëåìåíòû ýòîãî ñîçíàíèÿ êàê áû îäóõîòâîðÿþò ëèáóþ åãî ÷àñòè÷êó. Êîíå÷íî, ýòî íå ñîâñåì íàó÷íàÿ êîíöåпöèÿ, íî â ìåòàôîðè÷åñêîì ïëàíå ïîåíèåëèòåëüíîå ïðèñóòñòâèå ÷åëîâå÷åñêîãî «ÿ»

ôà-ñèíãóëÿðíîñòè, ïîðåä íàìè âñòà¸ò âîïðîñ, ÷òî áûëî äî ìîìåíòà àëüôà. Îòêóäà ïðèøëà ïðîãðàììà áóäóùåãî ïîñòðîåíèÿ âåùåñòâåííîãî ìèðà? Ï îëàãàåì, ÷òî ýòà èíôîðìàöèÿ ïðèõîäèò èç Òîíêîãî ìèðà Óíèâåðñóìà, ò.å. èç îáëàñòè îìåãà. Ñîîòâåòñòâåííî, â íà÷àëå öèêëà ýâîëþöèè ìû óñëîâíî ìîæåì îáîçíà÷èòü êàê áû ñäâîéñòâåííóþ ñèñòåìó îò ìîìåíòà ñîçäàíèÿ äî ìîìåíòà äèñòàíöèîííîãî ïîçíàíèÿ. Ñîçíàíèåì óñòàíàâëèâàåòñÿ ñâÿçü ìåæäó ïîçíàâàåìûì è ïîçíàâàþùèì. Ïîñêîëбêó ýòî ïîçíàíèå óñòàíàâëèâàåòñÿ ñâåòîì, ýòî ñâÿçü êàê áû îáîéäåòñÿ ëèø� â ñâåòå ñêîðîñòè ñâåòà. Ñîîòâåòñòâåííî, â íà÷àëå öèêëà ýâîëþöèè ìû óñëîâíî ìîæåì îáîçíà÷èòü êàê áû ñäâîéñòâåííóþ ñèñòåìó îò ìîìåíòà ñîçäàíèÿ äî ìîìåíòà äèñòàíöèîííîãî ïîçíàíèÿ. Ñîçíàíèåì óñòàíàâëèâàåòñÿ ñâÿçü ìåæäó ïîçíàâàåìûì è ïîçíàâàþùèì. Ïîñêîëбêó ýòî ïîçíàíèå óñòàíàâëèâàåòñÿ ñâåòîì, ýòî ñâÿçü êàê áû îáîéäåòñÿ ëèøбêó

â ëþáîé òî÷êå Âñåëåííîé íàëàãàåò íà ÷åëîâåêà ïîèñòèíå êîñìè÷åñêóþ îòâåòñòâåííîñòü çà âñå åãî äééñòâèÿ. Âûõîäèò òàê, ÷òî íî îòâå÷àåò çà âñ¸ æèâîå è êîñíîå, âñòðå÷àþùåñÿ íà ïóòè ðàäèçàöèè åãî çàìûñëîâ, â òîì ÷èñëå ãëîáàëüíîãî õàðàêòåðà. Ïîýòîìó íàì âàæíî ïîíèìàòü, êàê âîçíèêëà è ðàçâèâàëñ æèçíü â îáõîòîâîð¸íîì êîñìîñå.

Ïðîöåññû âîçíèêíîâåíèÿ æèçíè, âêëþ÷àÿ îñòàíóòñÿ äëÿ íàóêè çàäàäêîé. Ñåé÷àñ óæå èìåòñÿ áîëåå 120 òåîðèé, â êîòîðûõ æèçíü ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê íåêîå ñëó÷àéíîå ñîáûòèå íà ôîíå ôèçèêî-õèìè÷åñêèõ ïðîöåññîâ â êîñìîì âåùåñòâå. Ïðåäëàãàåìûå ìåõàíèçìû ðàçâèòèÿ æèçíè âåñüìà ðàçíîîáðàçíû, íî áåç ïðèâåå÷åíèÿ èäåè Òâîðöà âñå îíè îêàçûâàþòñÿ ñâÿçàííûìè ñ ïðàêòè÷åñêè íåâåðîÿòíûìè ñîáûòèÿìè.

Ïîëàãàåì, ÷òî íàèáîëåå ïëîäîòâîðíîé ÿâëÿåòñÿ âå÷íàÿ êàê ìèð èäåÿ Òâîðöà. Ïðè ýòîì ñîâñåì íå îáÿçàòåëüíî ïîíèìàòü ýòó èäåþ êàê îáðàç íåêîòîðîãî ñâåðõñóùåñòâà. Íàì íàèáîëåå èìïîíèðóþ âçãëÿäû ñâÿòèòåëÿ Ãðèãîðèÿ Ïàëàìû è àáàòà-ó÷¸íîãî Ï. Òåéÿðà äå Øàðäåíà. Îáîáù¸ííàÿ êîíöåïöèÿ, êîòîðàÿ îò íåò ïðîòèâîðå÷èò íàóêå, âûãëÿäèò ñëåäóþùèì îáðàçîì. Áîã-Òâîðåö íåïîçíàâàåì, íî ïîçíàâàåì è äóùàÿ îò íåãî ýíåðãèÿ, à â íàøåé êîíöåïöèè — ýíåðãèêîíôîðìàöèÿ. È ìåííî íîà êàê Áîæåñòâåííàÿ ñðåäà ïðîíèçûâàåò è îõâàòûâàåò âñå ñèñòåìû Óíèâåðñóìà îò äëüôà äî îìåãà. Â Åâàíãåëèÿõ ïðèâîäÿòñÿ ñëîâà Õðèñòà î òîì, ÷òî Áîã åñòü äëüôà è îìåãà òâîðåíèÿ. Ó àïîñòîëà Ïàâëà ÷èòàåì: «Õðèñòîñ âî âñåì è âåçäå... íî Áîãà íèêîî íèêîãäà íå âèäåë».

Äëÿ ÷åëîâåêà ñîçíàíèå ïðåäïîëàãàåì â âèäå òð¸õ âçàèìîñâÿçàííûõ ýëåìåíòîâ: ñîçíàíèå = Èíòåëëåêò + Äóøà + Äóõ. Èíòåëëåêò èëè Ðàçóì ñâÿçàí ñ ìûøëåíèåì è ìîçãîì. Äóõ â íàó÷íûõ òåðìèíàõ — ýòî èíôîðìàöèÿ, ïðèõîäÿùàÿ èç Òîíêîãî ìèðà, îáèòàò îì åíà. Äóøà — ïðîâîäíèê Äóõà â òåëî è Ðàçóì ÷åëîâåêà. Î íà ñâÿçàíà ñ òàêèìè ôåíîìåíàìè, êàê ïîäñîçíàíèå, àóðà, áèîïîëå, íî ê íèì íå ñâîäèìà. Â îòëè÷åå îò èíòåëëåêòà äóøà îòðàæàåòñÿ äàæå íà êëåòî÷íîì óðîâíå. Î íà ìîæåò «óéòè â ïÿòêè» îò ñòðàõà, íî ÷óâñòâóåòñÿ ïðåæäå âñåãî â îáëàñòè ñåðäöà (ñåðäå÷íîé ÷àêðû).

Ñòðóêòóðà ãàìà-áàðüåðà ìåæäó «òåëåñíûì» è Òîíêèì ìèðàìè

×åëîâåê — ýòî ñòðåëà, çàïóùåííàÿ â åå÷íîñòü.

Ñâÿùåííèê À. Ìåíü

Ñîçíàíèå ÷åëîâåêà âõîäèò â êîíòàêò ñ ñîçíàíèåì Òîíêîãî ìèðà, ïðîíèêàÿ â ýòîò ìèð ÷åðåç íåêèé ïîêðîâ γ-áàðüåð. Ïðèíìàÿ âî âíèìàíèå ñîâðåìåííóþ ôèçèêó, ìîæíî ïîäóìàòü, ÷òî ïîíÿòèå γ-áàðüåðà ïîçâîëÿåò íàãëÿäíî ïðåäñòàâèòü ðåøàþùóþ ðîëü ñîâðåìåííîãî ôèçèêî-ìàòåìàòè÷åñêîãî ìîäåëèðîâàíèÿ ñîçíàíèÿ è äóøè â òåëåñíîì ìèðå. Ïîçâîëèì ñááá íåñêîëüêî ìåòàôîðèñòèêè ñîîáðàæåíèé. Äëÿ ÷èñòûõ äóø ðåàëåí ïåðåõîä ñâåðõñîçíàíèÿ â Òîíêèé ìèð è îáðàòíî íà âûñøèõ óðîâíÿõ γ-áàðüåðà. Äëÿ ñâÿòîãî îáìåí ñ Òîíêèì ìèðîì ìîæíî ïðåäñòàâèòü ïðîèñõîäÿùèì íàä áàðüåðîì.

Âïîëíå âîçìîæíî, ÷òî íàêîïëåííàÿ ïîäñîçíàíèåì âåùåñòâåííàÿ èíôîðìàöèÿ «îòäà¸òñÿ» êàê ìíèìàÿ èíôîðìàöèîííûì îïëÿì Òîíêîãî ìèðà, ïåðåõîäÿ â îáëàñòè îìåãà â íèìóþ ôîðìó ýíåðãèè (ýíåðãèíôîðìàöèþ). Ýòà ìíèìàÿ ýíåðãèÿ â ðàìêàõ äâîéíîé ñèíãóëÿðíîñòè îìåãà—àëüôà ïðåîáàçóåòñÿ â íîðìàëüíóþ ôîðìó ýíåðãèè, ñëóæàùóþ îñíîâîé îáåñïå÷åíèÿ ñëåäóþùåãî öèêëà Òâîðåíèÿ. Êîíå÷íî, îïèñàíèÿ ìîäåëü âåñüìà ìåòàôîðè÷íà, íî îíà îïîìîãàåò íàì áîëåå èëè ìåíåå íàãëÿäíî îïèñàòü áåñêîíå÷íî îïâîîðÿþùèåñÿ öèêëû Òâîðåíèÿ. Òîíêèé, íåïðîÿâëåííûé èð, êàê ýòî òðàêóåò õðèñòèàíñêîå ó÷åíèå, ìû îïëàãàåì âå÷íû, ãäå åñòü «Âñ¸ âî Âñ¸». À âîò âåùåñòâåííûå èðû, âèäèìî, âðåìåííû: èõ öèêëû ìîãóò îïâîðÿòüñÿ ÷åðåç ìèëëèàðäû ëåò.

Ðåàëüíû êàê ïðîÿâëåííûå, òàê è íåïðîÿâëåííûå èðû, Äóøà è Äóõ. Ïîýòîìó íóæíà ãëóáîêàÿ ðàçðàáîòêà ýêîëîãî-ýòè÷åñêèõ ìåòîäîâ çàùèòû ñîçíàíèÿ â åãî ïðîÿâëåííé, à òåì áîëåå â íåïðîÿâëåííé îáèàñòè òîíêèõ ìèðîâ. Íåîáõîäèìî âñåðü¸ç çàíÿòüñÿ âîïðîñàìè ñîöèàëüíîé èíôîðìàòèêè.

Íåüçÿ îñòàíîâèòü òåõíè÷åñêèé ïðîãðåññ, íåâîçìîæíî îãðàíè÷èòü òâîð÷åñòâî. Íî ìîæíî è íóæíî ââîäèòü ýòî òâîð÷åñòâî â ýêîëîãî-ýòè÷åñêèå ðàìêè, äîçâîëåííûå ïðèðîäîé è å¸ Òâîðöîì. Êàæäàÿ ïðîãðàìà âûñîêèõ òåõíîëîãèé â îáÿçàòåëüíîì ïîðÿäêå äîëæíà ñîäåðæàòü òùàòåëüíî ðàçðàáîòàííûé àíàëèç âîçìîæíûõ îòðèöàòåëüíûõ ïîñëåäñòâèé. Íåîáõîäèìî ïðîâàáàòûâàòü ñöåíàðèè âåðîÿòíûõ îøèáîê.

Ëèòåðàòóðà

1. *Âîë÷åíêî Â. Í.* Ñîâðåìåííîå ìèðîïîíèìàíèå è ýêîýòèêà XXI âåêà. Ì., Èç-âî ÌÃÒÓ èì. Í.Ý.Áàóìàíà, 2000, 262 ñ.

2. *Âîë÷åíêî Â. Í.* Ýêîýòèêà ýëåêòðîííîé èíôîðìàöèè//Áèáëèîòåêè è àññîöèàöèè â ìåíÿþùàìñÿ ìèðå: íîâûå òåõíîëîãèè è íîâûå ôîðìû ñîòðóäíè÷åñòâà. Òî ì 2. Ìàòåðèàëû 6-é Ìåæäóíàðîäíîé êîíôåðåíöèè «Êðûì-99». Ñóäàê, Àâòîíîìíàÿ Ðåñïóáëèêà Êðûì, Óêðàèíà, 6—14 èþíÿ 1999. Ñ. 341—351.

3. *Øàðäåí Ïüåð Òåéÿð.* Áîæåñòâåííàÿ ñðåäà. Ì., Ìèð, 1989, 160 ñ.

Ëåñêîâ Ëåîíèä Âàñèëüåâè÷ *— äîêòîð ôèçèêî-ìàòåìàòè÷åñêèõ íàóê, ïðîôåññîð Ì îñêîâñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî óíèâåðñèòåòà èìåíè Ì.Â.Ëîìîíîñîâà, àêàäåìèê ÐÀÅÍ*

ÝÒÈÊÀ Í Î ÑÔÅÐÍ Î É ÒÐÀÍÑÔÎÐÌÀÖÈÈ[1]

Óÿñíåíèå íðàâñòâåííîãî çàêîíà åñòü íåòëüêî ãëàâíîå, íî è äëèíñòâåííîå äåëî âñåãî ÷åëîâå÷åñòâà.

Ë. Í.Òîëñòîé

Ýòè÷åñêàÿ êàòàñòðîôà ñîâðåìåííîñòè

Ïðèíÿòî ñ÷èòàòü — è ýòî ñîâåðøåííî ñïðàâåäëèâî, — ÷òî âûñøåå ìîðàëüíûå öåííîñòè ñôîðìóëèðîâàííû â Íàãîðíîé ïðîïîâåäè. Â êà÷åñòâå ïñóóëèàòà ïðè ýòîì íàù÷íî äîáàâëÿþò, ÷òî íðàâñòâåííûå ïðèöèïû, ïðîâîçãëàø¸ííûå Õðèñòîì, äàíû íà âñå âðåìåíà. È õîòÿ ýòî òîæå íåñîìíåííî âåðíî, ýòè÷åñêàÿ ìûñëü ÿâëÿåòñÿ îäíîé èç ñàìûõ äèíàìè÷íûõ êàòåãîðèé íàùåñòâåííîé æèçíè. ×òîáû óáåäèòüñÿ â ýòîì, äîñòàòî÷íî âñïîìíèòü íàøó íåäàâíþþ èñòîðèþ. Âñåãî ïÿòíàäöàòü ëåò íàçàä íàñ ïðèó÷èëè ê îñíîâíîé àêñèîìå êîìóíèñòè÷åñêîé ìîðàëè: íðàâñòâåííî âñ¸, ÷òî ñîòâåòñòâóåò èíòåðåñàì ñîöèàëèçìà è öåëÿì ïàðòèè è Ñîâåòñêîãî ãîñóäàðñòâà.

Â ãîäû ïðåñòóïéêè, êîãäà îòñóòñòâîâàëè ñêîëüêî-íèáóäü ÿñíûå ïðîåêòû è îðèåíòèðû íàùåñòâåííîãî ðàçâèòèÿ, ôèëîñîôû ïîïûòàëèñü íàéòè âûõîä, âîçâðàùàÿñü ê äîñòèæåíèÿì ïðåäøåñòâåííèêîâ è ñ÷àñòüÿ ïîäíèìàþòñÿ äî óðîâíÿ èñòîðè÷åñêîé ïðåñïåêòèâû âûñøåõ è êîíå÷íûõ öåëåé. Íî î÷åíü ñêîðî áîëåå ðåøèòåëüíûå ñòîðîííèêè ðåôîðì ïðåäëîæèëè çàìåíèòü ýòè ïðåêðàñíîäóøíûå ðàññóæäåíèÿ íà æ¸ñòêèé ïîñòóëàò ðûíî÷íîãî õîçÿéñòâà: íðàâñòâåííîñòü åñòü ýôôåêòèâíîñòü. Ïîñëå ýòîãî îñòàâàëîñü ñäåëàòü ïîñëåäíèé øàã è îïðåäåëèòü çàêàç÷èêà è àäðåñàòà ýòîé ýôôåêòèâíîñòè. Ýòîò øàã ñäåëàëà êîìàíäà ðàäèêàë-ðåôîðìàòîðîâ Ãàéäàðà è ×óáàéñà, êîòîðûå ñàìè î÷åíü òî÷íî îïðåäåëèëè ïëîâû ñâîêõ ðóóàîâ êàê áàíäèòñêèé êàïèòàëèçì.

Â ýòèõ óñëîâèÿõ ðàññóæäåíèÿ íá ýòèêå óòðàòèëè âñÿêèé ñìûñë. Âîçíèê ôåíîìåí, êîòîðîãî Ðîññèÿ íå çíàëà äàæå â ñàìûå òÿæ¸ëûå ïåðèîäû, — ýòè÷åñêèé âàêóóì. Î ïûò èñòîðèè ó÷èò:

[1] Ðàáîòà âûïîëíåíà ïðè ïîääåðæêå ÐÃÍÔ (ïðîåêò 00-03-00153à).

ïîïðàíèå ìîðàëè íåèçáåæíî çàêàí÷èâàåòñÿ èñòîðè÷åñêîé êàòàñòðîôîé. Ï îýòîì ìó íîâàÿ ðàáîòà ýòè÷åñêîé ìûñëè, îðèåíòèðîâàííàÿ íà ðåàëèè ñîâðåìåííîñòè è ïðåîäîëåíèå ýâîëþöèîííîãî êðèçèñà, ÿâëÿåòñÿ âàæíåéøåé ñîöèîêóëüòóðíîé çàäà÷åé.

Â äåéñòâèòåëüíîñòè ïîëîæåíèå åù¸ áîëåå îïàñíîå è ñëîæíîå, ïîñêîëüêó êðèçèñ, ïðåä ëèöîì êîòîðîãî îêàçàëàñü íàøà ñòðàíà, åñòü îñíîâàíèÿ ðàññìàòðèâàòü êàê îäèí èç ïðåâûõ ãðîçíûõ ïðåäâåñòíèêîâ íàñóóïàþ ùåãî îáùåïëàíåòíîãî êðèçèñà. Ýòîò ãëîáàëüíûé êðèçèñ íîñèò ìíîãîìåðíûé è ìíîãîïëàíîâûé õàðàêòåð è íåñîìíåííî ÿâëÿåòñÿ ñàìûì òÿæ¸ëûì çà âñþ èñòîðþ ÷åëîâå÷åñòâà, ïîòîìó ÷òî çàêîí÷èòüñÿ îí ìîæåò ñõëîïíûâàíèåì ýêîëîãè÷åñêîé íèøè, êîòîðóþ çàíèìàåò íà ïëàíåòå áèîëîãè÷åñêèé âèä Homo Sapiens, à â íàèáîëåå òÿæ¸ëî ìàðèàíòå äàæå ãèáåëüþ áèîñôåðû.

Ðàçëè÷íûå àñïåêòû ýòîãî ãëîáàëüíîãî ýâîëþöèîííîãî êðèçèñà õîðîøî èçâåñòíû. Â-ïåðâûõ, ýòî óãðîçà ýêîëîãè÷åñêîé êàòàñòðîôû, îáóñëîâëåííàÿ òåì, ÷òî òåõíîãåííàÿ íàãðóçêà íà áèîñôåðó óæå â íàñòîÿùåå âðåìÿ ïðåâûñëèëà ïîðîãå¸ óñòîé÷èâîñòè. Â-âòîðûõ, ýòî äåìîãðàôè÷åñêàÿ ïðîáëåìà: ñêîðîñòü ðîñòà íàðîäîíàñåëåíèÿ Çåìëè ïðîïîðöèîíàëüíà êâàäðàòó åãî ÷èñëåííîñòè, à ýòî ãèïåðáîëè÷åñêàÿ çàêîíîñòü åñòü ïðîäóêò áîëüøîãî ÷èñëà è ïîòåíöèàëà ïðàêòè÷åñêè âñåõ ïîòîìêîâ. Â-òðåòüèõ, ïðîäîâæàþùåéñÿ îáíîâëåíèå ïðîòèâîðå÷èé ìåæäó áîãàòûìè ñòðàíàìè «çîëîòîãî ìèëëèàðäà» è îñòàëüíîé ÷àñòüþ ÷åëîâå÷åñòâà. Â-÷åòâ¸ðòûõ, äàëåêî çàøåäøèå ïðîöåññû âèðòóàëèçàöèè, îõâàòûâàþùèå ïðàêòè÷åñêè åâñü ñïåêòð îáùåñòâåííîé æèçíè — îò ôèíàíñîâîé ñôåðû äî ñàìîèäåíòèôèêàöèè ÷åëîâåêà. Îñòàíîâèìñÿ íà ýòîì, õîòÿ ïðîâîëæèòü ýòîò ïðåð÷åíü íå ñîñòàâëÿåò òðóäà.

Ýòè êðèçèñíûå ÿâëåíèÿ êàñàþòñÿ â ïåðâóþ î÷åðåäü çàïàäíîé öèâèëèçàöèè ñ å¸ òàóñòîíâñêèì ìåíòàëèòåòîì ïðîòèâîáðñòâà ñ ïðèðîäîé è äåäîíèñòè÷åñêèì êóëüòî ñ ïðèñòàëüíûì óâàæåíèåì è ïîñòåïåíñòâà. Ñòàðàÿ ïðîáëåìà-ñêàÿ ýòèêà, êîòîðàÿ ÷åòêî áûëà ñôîðìóëèðîâàíà ïîñëåäíèì ôèëîñîôîì è ïîòåáèòåëåìñòâà. Êàïèòàëèñòè÷åñêàÿ ôîðìàöèÿ â ÷ñòîíñòè è èíäóñòðèàëüíàÿ öèâèëèçàöèÿ â öåëîì è èñ÷åðïàëè ñâîþ ýâîëþöèîííóþ ïðîãðàìì ó, ó íèõ íåò áîëüøå íîâûõ ýâîëþöèîííûõ ñòèìóëîâ.

Ïåðñïåêòèâû íîîñôåðíîé òðàíñôîðìàöèè

Íà êàêèõ ïóòÿõ ñîðåìåííàÿ íàó÷íî-áàùåñòâåííàÿ ìûñëü èùåò ñòðàòåãèè÷åñêåé ïîäêîïêè? Â íàñòîÿùåå âðåìÿ íàèáîëüøåå èçâåñòíîñòü ïîëüçóþòñÿ äâå ïàðàäèãìû — êîíöåïöèÿ óñòîé÷èâîãî (èëè òî÷íåå sustainable, ò.å. ñàìîïîääåðæèâàåìîãî) ðàçâèòèÿ è òåîðèÿ ïîñòèíäóñòðèàëüíîãî îáùåñòâà. Îñíîâíîé ñìûñë ïåðâîé èç ýòèõ êîíöåïöèé ìîæíî ïðåä-

ñòàâèòü â ôîðìå ýêîëîãî-ýòè÷åñêîãî è ì ïåðàòèâà: óñòîé÷èâîå ðàçâèòèå âîçì îæíî òîëüêî êàê ðåçóëüòàò ýòè÷åñêîãî îáíîâëåíèÿ ÷åëîâå÷åñòâà, ôîðìèðîâàíèÿ åäèíîãî äëÿ âñåõ çåì ëÿí ýòè÷åñêîãî êîäåêñà, âî ãëàâó óãëà êîòîðîãî áóäóò ïîñòàâëåíû ïðèíöèïû ñîõðàíåíèÿ áèîñôåðû [1].

Ãëàâíûé íåäîñòàòîê ýòîé êîíöåïöèè ñîñòîèò â òîì, ÷òî â å¸ îñíîâó ôàêòè÷åñêè ïîëîæåíà îäíîìåðíàÿ ìîäåëü ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà êàê åäèíîãî öåëîãî. Ì åæäó òåì, ê ñàìîðàçâèâàþùèìñÿ ñèñòåìàì, ê ÷èñëó êîòîðûõ îíîñèòñÿ è ìèðîâàÿ öèâèëèçàöèÿ, è ãëîáàëüíàÿ ýêîñîöèàëüíàÿ êîíñòåëëÿöèÿ, ýòà ìîäåëü íåïðèìåíèìà. Íåóäèâèòåëüíî, ÷òî íà ïðàêòèêå ïðîãðàìì óñòîé÷èâîãî ðàçâèòèÿ â öåëîì âûïîëíÿþòñÿ íåóäîâëåòâîðèòåëüíî.

Òåîðèÿ ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè îòëè÷àåòñÿ îò êîíöåïöèè óñòîé÷èâîãî ðàçâèòèÿ, âî-ïåðâûõ, òåì, ÷òî îíà íîñèò ïðåæäå âñåãî òåõíîëîãî-ýêîíîì è÷åñêèé õàðàêòåð, à âî-âòîðûõ, â íåé îäíîâðåìåííî ðàññìàòðèâàþòñÿ òàêæå ïîëèòè÷åñêàÿ è ñàöèîêóëüòóðíàÿ ñôåðû. Ïîñòèíäóñòðèàëüíîå îáùåñòâî åñòü îáùåñòâî îðãàçîâàíèÿ, öåíòðàëüíóþ ðîëü â í¸ì èãðàåò òåõíîëîãè÷åñêîå çíàíèå, ÷òî ïðèâîäèò ê ôîðìèðîâàíèþ íîâîãî åäóùåãî êëàññà — èíòåëëåêòóàëüíîé ýëèòû, êîãèòàðèàòà [2].

Ñëàáûì ìåñòîì òåîðèè ïîñòèíäóñòðèàëüíîé öèâèëèçàöèè ÿâëÿåòñÿ òîò ôàêò, ÷òî íà ïðàêòèêå å¸ ðåàëèçàöèÿ ðàñïðîñòðàíÿåòñÿ ëèøü íà ðàçâèòûå ñòðàíû Çàïàäà. Èäóùèé â íàñòîÿùåå âðåìÿ øèðîêèì ôðîíòîì ïðîöåññ ãëîáàëèçàöèè îáîðà÷èâàåòñÿ ïîýòîìó íà äåëå ïðåâðàùåíèåì Çàïàäà è â ïåðâóþ î÷åðåäü ÑØÀ â íîâóþ ìåòðîïîëèþ, à îñòàëüíîãî ìèðà — â èõ ðåñóðñíûé ïðèäàòîê. Êàê ñëåäñòâèå òàêîãî õîäà ñîáûòèé ïðîöåññ ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè ëèøàåòñÿ ãóìàíèñòè÷åñêîãî íàñòðîÿ. Â òåõ òåîðåòè÷åñêèõ âàðèàíòàõ ãëîáàëüíîé ïîñòèíäóñòðèàëüíîé öèâèëèçàöèè, êîòîðûå ðàçâèâàþòñÿ â òðóäàõ îòå÷åñòâåííûõ àâòîðîâ, ãóìàíèñòè÷åñêèì è ñîîòâåòñòâåííî ýòè÷åñêèì àñïåêòàì ýòèõ ïðîöåññîâ óäåëÿåòñÿ ïðèîðèòåòíîå âíèìàíèå [3].

Óêàçàííûõ íåäîñòàòêîâ òåîðèè ïîñòèíäóñòðèàëüíîãî îáùåñòâà ëèøåíà êîíöåïöèÿ íîîñôåðû, êîòîðóþ íàø âåëèêèé ñîîòå÷åñòâåííèê Â.È.Âåðíàäñêèé ðàçðàáàòûâàë íà íåñêîëüêî äåñÿòèëåòèé ðàíüøå [4]. Ñëåäóåò îòìåòèòü, ÷òî ýòè÷åñêîì óò âîïðîñ íîîñôåðîãåíåçà Âåðíàäñêèé ïðèäâàâë âàæíåéøåå çíà÷åíèå. Ýòîò âîïðîñ, ïèñàë î í, «ñòàíîâèòñÿ äåéñòâåííîé ñèëîé, è ñ íèì ïðèä¸òñÿ âñ¸ áîëüøå è áîëüøå ñ÷èòàòüñÿ. Î í ïîãîòîâåí äîëãîé, åù¸, íå íàïèñàííîé, äàæå íå îñîçíàííîé èñòîðèåé» [4, c.90]. Ãëàâíîå âíèìàíèå ïðè ýòîì Âåðíàäñêèé îáðàùàë íà ìîðàëüíóþ ñòîðîíó íàóêè.

Ñèñòåìà íîýòè÷åñêèõ êðèòåðèåâ

Â ÷¸ì æå äîëæíû ñîñòîÿòü ñïåöèôè÷åñêèå ïðèçíàêè, êîòîðûå ñëåäóåò âíåñòè â ýòè÷åñêèé êîäåêñ, ó÷èòûâàÿ îñîáåííîñòè ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè è áèîçêëèõ ê íåé ïðîöåññîâ íîîñôåðîãåíåçà? ×òîáû îòâåòèòü íà ýòîò âîïðîñ, âîñïîëüçóåìñÿ òåîðåòè÷åñêîé ìîäåëüþ íîîñôåðîãåíåçà, ïîñòðîåííîé íà ïðèíöèïàõ ñèíåðãåòè÷åñêîé ìåòîäîëîãèè [5]. Îñíîâó ýòîé ìîäåëè ñîñòàâëÿåò êàðêàñ áàçîâûõ ïîñòóëàòîâ íîîñôåðîãåíåçà, ïîäâåðæäåíèåì êîòîðûõ ñëóæàò ýìïèðè÷åñêèå îáîáùåíèÿ ðåàëüíûõ ñîöèîêóëüòóðíûõ ïðîöåññîâ, âûïîëíåííûå Âåðíàäñêèì [4]. Ýòè ïîñòóëàòû, îáðàçóþùèå îíòîëîãè÷åñêèé áàçèñ ýâîëþöèè ïî íîîñôåðíîìó ñöåíàðèþ, ïðåäñòàâëåíû â òàáë.1.

Òàáë.1. Áàçîâûå ïîñòóëàòû íîîñôåðíîãî ñöåíàðèÿ

[1] ï/ï	Ï îñòóëàòû	Ñîäåðæàíèå
1	Ïðèíöèï êðåàòèâíîñòè	Îñíîâàíàÿ ôóíêöèÿ íîîñôåðû ñîñòîèò â êðåàòèâíîé (òâîð÷åñêîé, òåõíîëîãè÷åñêîé, èíôîðìàöèîííî-òåõíîëîãè÷åñêîé) äåÿòåëüíîñòè â èíòåðåñõ ðàñøèðåíèÿ ãðàíèö ãîìåîñòàçà è îñâîåíèÿ íîâûõ ýêîëîãè÷åñêèõ íèø.
2	Ïðèíöèï êîýâîëþöèè	Èíòåíñèâíîñòü è ñêîðîñòü òåõíîãåíåííé äåÿòåëüíîñòè íå äîëæíà ïðåâûøàòü ãðàíèö óñòîé÷èâîñòè è àäàïòàöèîííûõ âîçìîæíîñòåé áèîñôåðû â öåëîì è ðåãèîíàëüíûõ áèîöåíîçîâ â ÷àñòíîñòè.
3	Ïðèíöèï êîìïëèêàòèâíîñòè	Ñîöèîêóëüòóðíàÿ è èíôîðìàöèîííî-óïðàâëåí÷åñêàÿ èíôðàñòðóêòóðà íîîñôåðû äîëæíà áûòü ñàìîñîãëàñîâàíà ñ å¸ òåõíîñôåðîé.
4	Ïðèíöèï ãàðìîíèçàöèè	Óñëîâèÿ óñòîé÷èâîãî ñàìîäâèæåíèÿ íîîñôåðû íå äîëæíû ïðîòèâîðå÷èòü óñëîâèÿì ìàêñèìàëüíîé ñàìîðåãóëèðóåìîñòè ñîöèîêóëüòóðíûõ è ýêîíîìè÷åñêèõ ïðîöåññîâ.

Èç ýòèõ ïîñòóëàòîâ ÿñíî, ÷òî â îñíîâå êîíöåïöèè íîîñôåðîãåíåçà, êàê è òåîðèè ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè, ëåæèò ïðèìàò òâîð÷åñêîãî ïîèñêà â óñëîâèÿõ ñâîáîäû, ïîíèìàåìîé íå êàê ïðåçàäàííàÿ íåîáõîäèìîñòü, à êàê âîçìîæíîñòü âûáîðà ýâîëþöèîííîé

àëüòåðíàòèâû. Òåì ñàìûì ñîçäàþòñÿ ïðåäïîñûëêè äëÿ ïðåîäîëåíèÿ îäíîé èç ãëàâíûõ áîëåçíåé ñîâðåìåííîãî èíäóñòðèàëüíîãî îáùåñòâà ïîòðåáëåíèÿ — ìàññîâîãî òèðàæèðîâàíèÿ óñðåäí¸ííîãî ÷åëîâåêà, óíèêèàëüíûõ è ðàçìûâàíèÿ íåïîâòîðèìîãî ëè÷íîñòíîãî íà÷àëà, òîðæåñòâà ïîñðåäñòâåííîñòè.

Âòîðîå âàæíîå ïðåèìóùåñòâî ñèñòåìû ïîñòóëàòîâ íîñôåðîãåíåçà ñîñòîèò â òîì, ÷òî íîâà çàäàåò ïðîöåññó ýâîëþöèè ýêîíîìèïîåíòðè÷åñêóþ îðèåíòàöèþ, à ïîòîì óëóæèò ïðåäïîñûëêîé ñíÿòèÿ ñîâðåìåííûõ äëîáàëüíûõ ïðîòèâîðå÷èé, óçêîâàþùèõñÿ ñèñòåì, èëè ñèíðåãåòèêè, ñëåäóåò, ÷òî ýâîëþöèîííóå ïðîöåññû, ðàçâèâàþùèåñÿ ïî ëþáîé èç ýòèõ ìîäåëåé — íîñôåðîãåíåçà èëè ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè, íåèçáåæíî áóäóò ñîïðîâîæäàòüñÿ ñòðóêòóðíûì è êðèçèñíûì, áèôóðêàöèîííûì. Çàäà÷à òåîðèè ñîñòîèò ïðè ýòîì íå â òîì, ÷òîáû ïûòàòüñÿ íàéòè ñïîñîá èñêëþ÷èòü èõ, ïîñêîëüêó ýòî íåðåàëüíî. Íåîáõîäèìî äóìàòü çàáëàãîâðåìåííîãî ïðîãíîçèðîâàíèÿ ýòèõ êðèçèñîâ è êðèòåðèè, ñîáëþäåíèå êîòîðûõ áóäåò îáåñïå÷èâàòü ìèíèìàëüíûå ïîòåðè ïðè èõ ïðåîäîëåíèè è ïðåïÿòñòâîâàòü ïåðåðàñòàíèþ ñòðóêòóðíûõ êðèçèñîâ â ñèñòåìíûå.

Î ïðåäåëåòòü êðèòåðèè óñòîé÷èâîñòè íîñôåðîãåíåçà ìîæíî, àíàëèçèðóÿ âíóòðåííåå ïðîòèâîðå÷èÿ ýòîãî ïðîöåññà. Çíàÿ ýòè êðèòåðèè, ìîæíî çàáëàãîâðåìåííî âñòðîèòü â ñèñòåìó óïðàâëåíèÿ ýâîëþöèîííûìè ïðîöåññàìè ñîîòâåòñòâóþùèå áëîêè îòðèöàòåëüíîé ðåàêöèîííîñòè.

Â òàáëèöå 2 äàíà ñâîäêà âîçìîæíûõ ïðîòèâîðå÷èé ýâîëþöèè ïî íîñôåðíîìó ñóåíàðèþ è ñîîòâåòñòâóþùèõ èì ñòàáëèçàöèîííûõ êðèòåðèåâ. Ñèñòåìà ýòèõ êðèòåðèåâ, èëè èìïåðàòèâîâ, èìåò ñìûñë **ïðàâèë çàïðåòà** òóïèêîâûõ ýâîëþöèîííûõ òðåíäîâ, à ïîòîì îòâå÷àåò òðåáîâàíèþ óñòîé÷èâîñòè íîñôåðíîãî àòòðàêòîðà. Áóäåì ïîýòîìó íàçûâàòü ýòè êðèòåðèè **íîýòè÷åñêèìè**.

Òàáë.2. Íîýòè÷åñêèå êðèòåðèè óñòîé÷èâîãî ðàçâèòèÿ

¹ ï\ï	Ïðîòèâîðå÷èÿ ýâîëþöèîííîãî ïðîöåññà	Êðèòåðèè
1	Ðóäèìåíòû ñòàðîãî òåõíîëîãè÷åñêîãî óêëàäà — ïðåäïîñûëêè ïåðåõîäà ê íîâîìó óêëàäó	Èìïåðàòèâ êîãåðåíòíîñòè
2	Òåõíîñôåðà — îêðóæàþùàÿ ñðåäà	Ýêîëîãè÷åñêèé èìïåðàòèâ
3	Êðåàòèâíàÿ, íîâàòîðñêàÿ äåÿòåëüíîñòü — àäàïòèâíî-àäàïòèðóþùàÿ ôóíêöèÿ	Èíòåðàêòèâíûé èìïåðàòèâ
4	Íîâûé óðîâåíü ðàçâèòèÿ òåõíîñôåðû — óñòàðåâøàÿ ñòðóêòóðà ñîöèîñôåðû	Èìïåðàòèâ òîëåðàíòíîñòè
5	Îáùå÷åëîâå÷åñêèå èíòåðåñû — ðåãèîíàëüíûå, íàöèîíàëüíûå, êîíôåññèîíàëüíûå, êëàññîâûå	Èìïåðàòèâ ãëîáàëüíîãî ìûøëåíèÿ
6	Ýêñòåíñèâíàÿ àíòðîïîãåííàÿ ýêñïàíñèÿ — îãðàíè÷åííîñòü ïðèîäíûõ ðåñóðñîâ «êîñìè÷åñêîãî êîðàáëÿ» Çåìëÿ	Êîñìè÷åñêèé èìïåðàòèâ
7	Ñâîáîäà âûáîðà ðåøåíèé — óðîâåíü êîìïåòåíòíîñòè	Èìïåðàòèâ ñèíõðîíèçàöèè÷åñêîãî ìûøëåíèÿ
8	Òåõíîñôåðà — ñôåðà äóõà	Èìïåðàòèâ äóõîâíîñòè
9	Ãîñóäàðñòâî — ñâîáîäíîå ñàìîôûðàæåíèå ëè÷íîñòè	Àíòðîïíûé èìïåðàòèâ
10	Ãîñóäàðñòâî — ãðàæäàíñêîå îáùåñòâî	Äåìîêðàòè÷åñêèé èìïåðàòèâ
11	Ïîçèòèâíûå è íåãàòèâíûå ïîñëåäñòâèÿ íàó÷íûõ ïðîåêòîâ	Ìîðàëüíûé èìïåðàòèâ íàóêè
12	Ñâîáîäà òâîð÷åñêîãî ïîèñêà — èíðöèÿ îáùåñòâåííîãî ìíåíèÿ	Èìïåðàòèâ òâîð÷åñêîé ñâîáîäû

Íîýòè÷åñêèå êðèòåðèè êàê ïðàâèëà çàïðåòà òóïèêîâûõ ñöåíàðèåâ

Äàäèì êîììåíòàðèé ê íåêîòîðûì èç ÷èñëà íîýòè÷åñêèõ êðèòåðèåâ òàáëèöû 2. Èìïåðàòèâ ãëîáàëüíîãî ìûøëåíèÿ íå ñëåäóåò ïîíèìàòü êàê ïðèçûâ ê ïîäàâëåíèþ êàêèõ-ëèáî áîëåå ÷àñòíûõ èíòåðåñîâ,

ðå÷ü èä¸ò î äðóãîì. Ñóòü ýòîãî êðèòåðèÿ õîðîøî âûðàæåíà â àôîðèçìå: «ïîãèáíóòü ëþäè ìîãóò è ïîäèíî÷êå, âûæèòü — òîëüêî ñîîáùà».

Êîñì è÷åñêèé è ïåðàòèâ îçíà÷àåò íåòîëüêî ïðèçûâ ê ðàöèîíàëüíîìó âêëþ÷åíèþ ðåñóðñîâ âíåçåìíîãî ïðîñòðàíñòâà â ýâîëþöèîííûé ïðîöåññ ÷åëîâå÷åñòâà, íî ïàíîâðåìåííî è óêàçàíèå íà âîçìîæíîñòü ðàñêðûòèÿ íîâûõ, îñòàþùèõñÿ ïîêà íåèçâåñòíûì è ñâîéñòâà Êîñìîñà. ×òî ýòî ìîæåò äàòü, âèäíî íà ïðèìåðå ïîñëåäíåãî îòêðûòèé â îáëàñòè êâàíòîâîãî âàêóóìà, êîòîðûå ñëóæàò îñíîâîé ðàçðàáîòêè ïðèöèïèàëüíî íîâûõ âûñîêîýôôåêòèâíûõ òåõíîëîãèé [5].

Î÷åíü âàæåí ñèíåðãåòè÷åñêèé è ìåðàòèâ, êîòîðûé ñîñòîèò â òðåáîâàíèè óñâîèòü ïðèíöèïû íåëèíåéíîãî ìûøëåíèÿ. Òðàäèöèÿ ñëåäîâàòü êëàññè÷åñêèì ìîäåëÿì îáíîâëåíèÿ è ëèíåéíîãî ìûøëåíèé â ÕÕ âåêå ïî÷òè âñåãäà ïðèâîäèëà ê òÿæ¸ëû ïðîâàëàì è íåóäà÷àì è â ýêî íî ìèêå, è â ïîëèòèêå. ×òîáû ïîíÿòü, êàê ýòî ïðîèñõîäèëî íà ïðàêòèêå, äîñòàòî÷íî âñïîìíèòü ãîäû ïåðåñòðîéêè ïî Ãîðáà÷åâó è ðåôîðì ïî Åëüöèíó, êîãäà êàæäàÿ ñòðàòåãè÷åñêîå íà÷èíàíèå íåèçáåæíî çàêàí÷èâàëîñü êàòàñòðîôîé.

Ïðîòèâîðå÷èå ìåæäó òåõíîñôåðîé è ñôåðîé äóõà íîñèò ìíîãîìåðíûé õàðàêòåð. Êàê îòìå÷àë Ý.Ôðîìì, ëþáîâü ê òàõíèêå ìîæåò âûðîäèòüñÿ â ðàçíîâèäíîñòü íåðõîôëèèè è ïðèâåñòè ê ãèáåëè ëè÷íîñòè â ÷åëîâåêå. Âîçìîæíà è äóõãàÿ êðàéíîñòü — òåõíè÷åñêèå äîñòèæåíèÿ ñïîñîáíû ïîðîäèòü èëëþçèþ àáñîëþòíîé ñâîáîäû, îòñóòñòâèÿ êàêèõ-ëèáî îãðàíè÷åíèé òâîð÷åñêîãî ïîðûâà. Êðîìå òîãî, èìåííî òåõíîñôåðà ñëóæèò òåì ìàòåðèàëüíûì ôóíäàìåíòîì, íà êîòîðîì ðàñöâåòàåò èäåîëîãèÿ ïîòðåáèòåëüñòâà, âûõîäùèâàþùàÿ ñâîáîäíûé òâîð÷åñêèé äóõ.

×òî êàñàåòñÿ èìïåðàòèâà ñâîáîäû òâîð÷åñêîãî ïîèñêà, òî î ¸ì ðàçìûøëÿåò åù¸ Â.È.Âåðíàäñêèé. Ãëóáîê÷àéøåå ïðîÿâëåíèÿ ëè÷íîñòè ó÷¸íîãî, ïèñàë î í, ñâÿçàíû ñ åãî ìîðàëüíîé íåóäîâëåòâîðåíí¸ñòüþ, ñ îñíîâàíûìè ïîáóæäåíèÿìè åãî ê íàó÷íîé ðàáîòå. «Ýòè ïîáóæäåíèÿ ñâîáîäíîé ÷åëîâå÷åñêîé, íàó÷íî îñîçíàþùåé îêðóæàþùåå, ëè÷íîñòè ãëóáæå êàêèõ áû òî íè áûëî ôîðì ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ» [4, c.91]. Òâîð÷åñêè-èíäèâèäóàëüíûé ðàðàêòåð íðàâñòâåííûõ âèòîâ îòìå÷àë òàêæå îäèí èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ôèëîñîôèè ýêçèñòåíöèàëèçìà Í.À.Áåðäÿåâ. «Ýòèêà òâîð÷åñòâà, — ïèñàë îí, — óòâåðæäàåò öåííîñòü èíäèâèäóàëüíîãî è åäèíè÷íîãî... Ëè÷íîñòü, íåïîâòîðèìàÿ, åäèíè÷íàÿ ëè÷íîñòü, åñòü âûøàÿ öåííîñòü, îíà íå åñòü ñðåäñòâî äëÿ òîæåñòâà îáùåãî, õîòÿ áû ýòî îáùåå áûëî îáùîáÿçàòåëüíûì íðàâñòâåííûì çàêîíîì» [6].

Ãîâîðÿ î ñâîáîäå òâîð÷åñêîãî ïîèñêà, ñëåäóåò âñïîìíèòü ìîðàëüíûé èì ïðàòèêà íàóêè. Òðàäèöèîííûé âçãëÿä íà íàó÷íîå òâîð÷åñòâî ñîñòîèò â ïðèçíàíèè åãî ñàìîöåííîñòè è ïðîñâåùåíèÿ êàê ãëàâíîé çàäàà÷è íàóêè. Â ÕÕ âåêå ñôîðìèðîâàëàñü äëüòåðíàòèâíàÿ òî÷êà çðåíèÿ, óòâåðæäàâøàÿ çà íàóêîé ìåñòèàíñêóþ ðîëü, à çà å¸ äåÿòåëüìè ëåçóñëîâíîå çíàíèå ääèíñòâåííî âåðíûõ ñïîñîáîâ ðåøåíèÿ âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Î÷åâèäíî íåâåðíû îáå êðàéíîñòè [7]. Íàó÷íîå èññëåäîâàíèå íåëüçÿ ðàññìàòðèâàòü êàê öåíîñòíî íåéòðàëüíîå, îíî äîëæíî âêëþ÷àòü íåïîñðåäñòâåííî âîâëåêàåìûå âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Î÷åâèäíî íåâåðíû îáå êðàéíîñòè [7]. Íàó÷íîå èññëåäîâàíèå íåëüçÿ ðàññìàòðèâàòü êàê öåíîñòíî íåéòðàëüíîå, îíî äîëæíî âêëþ÷àòü íåïîñðåäñòâåííî âîâëåêàåìûå âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Ïàóêà è äóõãàÿ êðàéíîñòü — òåõíè÷åñêèé è ìîðàëüíûé ïðîãðåññ — ïîñòàâèëè ïîä óãðîçó ñóùåñòâîâàíèå ÷åëîâå÷åñêîãî ðîäà. «Ýòî ïîáóæäåíèÿ ñâîáîäíîé ÷åëîâå÷åñêîé, íàó÷íî îñíîçíàþùåé îêðóæàþùåå, ëè÷íîñòè ãëóáæå êàêèõ áû òî íè áûëî ôîðì ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ» [4, c.91]. Òâîð÷åñêè-èíäèâèäóàëüíûé ðàðàêòåð íðàâñòâåííûõ âèòîâ îòìå÷àë òàêæå îäèí èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ôèëîñîôèè ýêçèñòåíöèàëèçìà Í.À.Áåðäÿåâ. «Ýòèêà òâîð÷åñòâà, — ïèñàë îí, — óòâåðæäàåò öåííîñòü èíäèâèäóàëüíîãî è åäèíè÷íîãî... Ëè÷íîñòü, íåïîâòîðèìàÿ, åäèíè÷íàÿ ëè÷íîñòü, åñòü âûøàÿ öåííîñòü, îíà íå åñòü ñðåäñòâî äëÿ òîæåñòâà îáùåãî, õîòÿ áû ýòî îáùåå áûëî îáùîáÿçàòåëüíûì íðàâñòâåííûì çàêîíîì» [6].

Ãîâîðÿ î ñâîáîäå òâîð÷åñêîãî ïîèñêà, ñëåäóåò âñïîìíèòü ìîðàëüíûé èì ïðàòèêà íàóêè. Òðàäèöèîííûé âçãëÿä íà íàó÷íîå òâîð÷åñòâî ñîñòîèò â ïðèçíàíèè åãî ñàìîöåííîñòè è ïðîñâåùåíèÿ êàê ãëàâíîé çàäàà÷è íàóêè. Â ÕÕ âåêå ñôîðìèðîâàëàñü äëüòåðíàòèâíàÿ òî÷êà çðåíèÿ, óòâåðæäàâøàÿ çà íàóêîé ìåñòèàíñêóþ ðîëü, à çà å¸ äåÿòåëüìè ëåçóñëîâíîå çíàíèå ääèíñòâåííî âåðíûõ ñïîñîáîâ ðåøåíèÿ âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Î÷åâèäíî íåâåðíû îáå êðàéíîñòè [7]. Íàó÷íîå èññëåäîâàíèå íåëüçÿ ðàññìàòðèâàòü êàê öåíîñòíî íåéòðàëüíîå, îíî äîëæíî âêëþ÷àòü íåïîñðåäñòâåííî âîâëåêàåìûå âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Î÷åâèäíî íåâåðíû îáå êðàéíîñòè [7]. Íàó÷íîå èññëåäîâàíèå íåëüçÿ ðàññìàòðèâàòü êàê öåíîñòíî íåéòðàëüíîå, îíî äîëæíà áûòü ïðèçíàíà ïëîõîé, åñëè íå ñîáëþäàåòñÿ õîòÿ áû îäíî è çíî. Â ñëëó ýòîé òåîðåìû ðîñòî÷êîñòè õîðîøåå, — íàïðèìåð, óñòîé÷èâîñòü ïðîöåññîâ íîîñôåðîãåíåçà è ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè — áîëåå ððóïêî. Óòðàòèòü å¸ ëåãêî, à âîññòàíîâèòü ïîòîì òðóäíî.

Íîýòè÷åñêèå êðèòåðèè îñòàíóòñÿ ñêîðåå áëàãèì è ïîæåëàíèÿìè äî òåõ ïîð, ïîêà íå áóäóò îïðåäåëåíû ñîîòâåòñòâóþùèå è ìåõàíèçìû ðåãóëèðîâàíèÿ ýâîëþöèîííûõ ïðîöåññîâ. Ê èõ ÷èñëó îòíîñèòñÿ äîñòèæåíèÿ, íàóêè, êóëüòóðû, çäðàâîîõðàíåíèÿ, ñèñòåìû ñîöèàëüíîãî îáåñïå÷åíèÿ, êîìïëåêñ ïðåôåðåíöèé, îáåñïå÷èâàþùèé âèòèâèçàöèþ ôóíäàìåíòàëüíûõ íàó÷íûõ èññëåäîâàíèé è ïîääåðæêó èííîâàöèîííîé òåõíîëîãèè÷åñêîé ïîëèòèêè. Íóæíà ðàçðàáîòêà ýôôåêòèâíîé ñòðàòåãèè, êîíöåïöèè è

çàäà÷è íàóêè. Â ÕÕ âåêå ñôîðìèðîâàëàñü äëüòåðíàòèâíàÿ òî÷êà çðåíèÿ, óòâåðæäàâøàÿ çà íàóêîé ìåñòèàíñêóþ ðîëü, à çà å¸ äåÿòåëüìè ëåçóñëîâíîå çíàíèå ääèíñòâåííî âåðíûõ ñïîñîáîâ ðåøåíèÿ âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Î÷åâèäíî íåâåðíû îáå êðàéíîñòè [7]. Íàó÷íîå èññëåäîâàíèå íåëüçÿ ðàññìàòðèâàòü êàê öåíîñòíî íåéòðàëüíîå, îíî äîëæíî âêëþ÷àòü íåïîñðåäñòâåííî âîâëåêàåìûå âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Ïàóêà è äóõãàÿ êðàéíîñòü — òåõíè÷åñêèé è ìîðàëüíûé ïðîãðåññ — ïîñòàâèëè ïîä óãðîçó ñóùåñòâîâàíèå ÷åëîâå÷åñêîãî ðîäà. «Ýòî ïîáóæäåíèÿ ñâîáîäíîé ÷åëîâå÷åñêîé, íàó÷íî îñíîçíàþùåé îêðóæàþùåå, ëè÷íîñòè ãëóáæå êàêèõ áû òî íè áûëî ôîðì ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ» [4, c.91]. Òâîð÷åñêè-èíäèâèäóàëüíûé ðàðàêòåð íðàâñòâåííûõ âèòîâ îòìå÷àë òàêæå îäèí èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ôèëîñîôèè ýêçèñòåíöèàëèçìà Í.À.Áåðäÿåâ. «Ýòèêà òâîð÷åñòâà, — ïèñàë îí, — óòâåðæäàåò öåííîñòü èíäèâèäóàëüíîãî è åäèíè÷íîãî... Ëè÷íîñòü, íåïîâòîðèìàÿ, åäèíè÷íàÿ ëè÷íîñòü, åñòü âûøàÿ öåííîñòü, îíà íå åñòü ñðåäñòâî äëÿ òîæåñòâà îáùåãî, õîòÿ áû ýòî îáùåå áûëî îáùîáÿçàòåëüíûì íðàâñòâåííûì çàêîíîì» [6].

Ãîâîðÿ î ñâîáîäå òâîð÷åñêîãî ïîèñêà, ñëåäóåò âñïîìíèòü ìîðàëüíûé èì ïðàòèêà íàóêè. Òðàäèöèîííûé âçãëÿä íà íàó÷íîå òâîð÷åñòâî ñîñòîèò â ïðèçíàíèè åãî ñàìîöåííîñòè è ïðîñâåùåíèÿ êàê ãëàâíîé çàäàà÷è íàóêè. Â ÕÕ âåêå ñôîðìèðîâàëàñü äëüòåðíàòèâíàÿ òî÷êà çðåíèÿ, óòâåðæäàâøàÿ çà íàóêîé ìåñòèàíñêóþ ðîëü, à çà å¸ äåÿòåëüìè ëåçóñëîâíîå çíàíèå ääèíñòâåííî âåðíûõ ñïîñîáîâ ðåøåíèÿ âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Ïàóêà è äóõãàÿ êðàéíîñòü — òåõíè÷åñêèé è ìîðàëüíûé ïðîãðåññ — ïîñòàâèëè ïîä óãðîçó ñóùåñòâîâàíèå ÷åëîâå÷åñêîãî ðîäà. «Ýòî ïîáóæäåíèÿ ñâîáîäíîé ÷åëîâå÷åñêîé, íàó÷íî îñíîçíàþùåé îêðóæàþùåå, ëè÷íîñòè ãëóáæå êàêèõ áû òî íè áûëî ôîðì ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ» [4, c.91]. Òâîð÷åñêè-èíäèâèäóàëüíûé ðàðàêòåð íðàâñòâåííûõ âèòîâ îòìå÷àë òàêæå îäèí èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ôèëîñîôèè ýêçèñòåíöèàëèçìà Í.À.Áåðäÿåâ. «Ýòèêà òâîð÷åñòâà, — ïèñàë îí, — óòâåðæäàåò öåííîñòü èíäèâèäóàëüíîãî è åäèíè÷íîãî... Ëè÷íîñòü, íåïîâòîðèìàÿ, åäèíè÷íàÿ ëè÷íîñòü, åñòü âûøàÿ öåííîñòü, îíà íå åñòü ñðåäñòâî äëÿ òîæåñòâà îáùåãî, õîòÿ áû ýòî îáùåå áûëî îáùîáÿçàòåëüíûì íðàâñòâåííûì çàêîíîì» [6].

Ãîâîðÿ î ñâîáîäå òâîð÷åñêîãî ïîèñêà, ñëåäóåò âñïîìíèòü ìîðàëüíûé èì ïðàòèêà íàóêè. Òðàäèöèîííûé âçãëÿä íà íàó÷íîå òâîð÷åñòâî ñîñòîèò â ïðèçíàíèè åãî ñàìîöåííîñòè è ïðîñâåùåíèÿ êàê ãëàâíîé çàäàà÷è íàóêè. Â ÕÕ âåêå ñôîðìèðîâàëàñü äëüòåðíàòèâíàÿ òî÷êà çðåíèÿ, óòâåðæäàâøàÿ çà íàóêîé ìåñòèàíñêóþ ðîëü, à çà å¸ äåÿòåëüìè ëåçóñëîâíîå çíàíèå ääèíñòâåííî âåðíûõ ñïîñîáîâ ðåøåíèÿ âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Ïàóêà è äóõãàÿ êðàéíîñòü — òåõíè÷åñêèé è ìîðàëüíûé ïðîãðåññ — ïîñòàâèëè ïîä óãðîçó ñóùåñòâîâàíèå ÷åëîâå÷åñêîãî ðîäà. «Ýòî ïîáóæäåíèÿ ñâîáîäíîé ÷åëîâå÷åñêîé, íàó÷íî îñíîçíàþùåé îêðóæàþùåå, ëè÷íîñòè ãëóáæå êàêèõ áû òî íè áûëî ôîðì ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ» [4, c.91]. Òâîð÷åñêè-èíäèâèäóàëüíûé ðàðàêòåð íðàâñòâåííûõ âèòîâ îòìå÷àë òàêæå îäèí èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ôèëîñîôèè ýêçèñòåíöèàëèçìà Í.À.Áåðäÿåâ. «Ýòèêà òâîð÷åñòâà, — ïèñàë îí, — óòâåðæäàåò öåííîñòü èíäèâèäóàëüíîãî è åäèíè÷íîãî... Ëè÷íîñòü, íåïîâòîðèìàÿ, åäèíè÷íàÿ ëè÷íîñòü, åñòü âûøàÿ öåííîñòü, îíà íå åñòü ñðåäñòâî äëÿ òîæåñòâà îáùåãî, õîòÿ áû ýòî îáùåå áûëî îáùîáÿçàòåëüíûì íðàâñòâåííûì çàêîíîì» [6].

Ãîâîðÿ î ñâîáîäå òâîð÷åñêîãî ïîèñêà, ñëåäóåò âñïîìíèòü ìîðàëüíûé èì ïðàòèêà íàóêè. Òðàäèöèîííûé âçãëÿä íà íàó÷íîå òâîð÷åñòâî ñîñòîèò â ïðèçíàíèè åãî ñàìîöåííîñòè è ïðîñâåùåíèÿ êàê ãëàâíîé çàäàà÷è íàóêè. Â ÕÕ âåêå ñôîðìèðîâàëàñü äëüòåðíàòèâíàÿ òî÷êà çðåíèÿ, óòâåðæäàâøàÿ çà íàóêîé ìåñòèàíñêóþ ðîëü, à çà å¸ äåÿòåëüìè ëåçóñëîâíîå çíàíèå ääèíñòâåííî âåðíûõ ñïîñîáîâ ðåøåíèÿ âñåõ ìèðîâûõ ïðîáëåì. Ïàóêà è äóõãàÿ êðàéíîñòü — òåõíè÷åñêèé è ìîðàëüíûé ïðîãðåññ — ïîñòàâèëè ïîä óãðîçó ñóùåñòâîâàíèå ÷åëîâå÷åñêîãî ðîäà. «Ýòî ïîáóæäåíèÿ ñâîáîäíîé ÷åëîâå÷åñêîé, íàó÷íî îñíîçíàþùåé îêðóæàþùåå, ëè÷íîñòè ãëóáæå êàêèõ áû òî íè áûëî ôîðì ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ» [4, c.91]. Òâîð÷åñêè-èíäèâèäóàëüíûé ðàðàêòåð íðàâñòâåííûõ âèòîâ îòìå÷àë òàêæå îäèí èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ôèëîñîôèè ýêçèñòåíöèàëèçìà Í.À.Áåðäÿåâ. «Ýòèêà òâîð÷åñòâà, — ïèñàë îí, — óòâåðæäàåò öåííîñòü èíäèâèäóàëüíîãî è åäèíè÷íîãî... Ëè÷íîñòü, íåïîâòîðèìàÿ, åäèíè÷íàÿ ëè÷íîñòü, åñòü âûøàÿ öåííîñòü, îíà íå åñòü ñðåäñòâî äëÿ òîæåñòâà îáùåãî, õîòÿ áû ýòî îáùåå áûëî îáùîáÿçàòåëüíûì íðàâñòâåííûì çàêîíîì» [6].

äîëãîñðî÷íûõ ïðîãðàìì äåéñòâèé ïî âñåìó êîìïëåêñó íîýòè÷åñêèõ îðåíòèðîâ óñòîé÷èâîñòè ïðîöåññîâ ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè.

Õðèñòèàíñêèé ýòîñ â ýïîõó íîîñôåðíîãî ïåðåõîäà

Âîçíèêàåò âîïðîñ, êàê ñîîòíîñèòüñ ñèñòåìà íîýòè÷åñêèõ êðèòåðèåâ ñ òðàäèöèîííûì ýòîñîì, ïðåæäå âñåãî, ñ õðèñòèàíñêîé ýòèêîé. Ïðîâåñòàíñêàÿ ýòèêà, ñîñòàâêâøàÿ èäåîëîãè÷åñêóþ îñíîâó êàïèòàëèñòè÷åñêîé ôîðìàöèè, ñ çàâåðøåíèåì ýïîõè èíäóñòðèàëèçìà â çíà÷èòåëüíîé ìåðå èñ÷åðïàëà ñâîé äóõîâíûé ïîòåíöèàë. Íåñêîëüêî ñëîæíåå îáñòîèò äåëî ñ ýòè÷åñêèì è ðèòóàëüíûì ïðàâîñëàâèÿ.

Âîò ÷òî ïèøåò îá ýòîì Ñ. Í.Áóëãàêîâ — àâòîðèòåòíûé ôèëîñîô è òåîëîã îäíîâðåìåííî [9]. Ïðàâîñëàâèå ñ ýòè÷åñêîé ñòîðîíû, ïî åãî ñëîâàì, — ýòî äóøåâíîå çäîðîâüå è ðàâíîâåñèå, êîãäà ñîõðàíÿÿ îïòèìèñòè÷åñêîå òíîøåíèå ê æèçíè, êàæäûé äîëæåí áûòü ìîòîì â ñåðäöå ñâî¸ì. Æèçíü ÷åëîâåêà ïðîòåêàåò â ðîòèâîáîðñòâå ñëè ìèðà è äóõîâíûõ óñòðåìëåíèé ê ãîðåìó ñâåòó. Æ¸ñòêèé ðèãîðèçì ïðîòåñòàíòñêîé ýòèêè ïðàâîñëàâèþ ÷óæä, åãî äóõîâíûé ýñòåòèçì èíîãäà âûðàæàåòñÿ â ðàâíîäóøèè ê ïðàêòè÷íîñòè. Õàðàêòåð ïðàâîñëàâèÿ îïðåäåëÿåòñÿ, êàê îñíîâíûì è ÷åðòàì, ëþáîâüþ è ñìèðåíèåì.

Êàçàëîñü áû, ñîòåñ¸íñòü ýòèõ ïðèíöèïîâ ñ íîýòè÷åñêèì ýòîñîì ìèíèìàëüíà. Îäíàêî ýòî íå òàê. Åñëè ãëàâíîé ôóíêöèåé íîñîñôåðîãåíåçà ïî Âåðíàäñêîìó ÿâëÿåòñÿ òâîð÷åñêàÿ äåÿòåëüíîñòü, à äîìèíàíòà ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè ñîñòîèò, ñîãëàñíî Áåëëó, â êîäèôèêàöèè òåîðåòè÷åñêîãî çíàíèÿ, òî â ïåðñïåêòèâå çåðñü ìîæåò âîçíèêíóòü îäíà ïîäñíîñòü. Òåîð÷åñòâî ïî ñâîåé ñóòè — êàòåãîðèÿ èíäèâèäóàëüíàÿ è ýëèòàðíàÿ, îíî íå ìîæåò íîñèòü ìàññîâîãî õàðàêòåðà. Ñî÷åòàíèå ñâîáîäû è òâîð÷åñêîãî ïîòåíöèàëà, ò.å. óñëîâèé, áåç êîòîðûõ òâîð÷åñêàÿ äåÿòåëüíîñòü íåâîçìîæíà, ñïîñîáíî ïîðîäèòü êîìïëåêñ ñâåðõ÷åëîâåêà, î êîòîðîì ïèñàë Íèöøå. È çäåñü íà ïîìîùü ìîãóò ïðèéòè âûñîêèå íîðìû õðèñòèàíñêîé ìîðàëè.

Ê ñîæàëåíèþ îäíàêî, ââèäó ïðèíöèïèàëüíîé íåîïðåäåëåííîñòè èñõîäíûõ äîãìàòîâ íà òîé æå ïî÷åâå õðèñòèàíñêîé ýòèêè ìîãóò ðàñöâåòàòü ñîâñåì èíûå öâåòû. Îïóáëèêîâàíû ïðîâêòû âîçðîæäåíèÿ Ðîññèè íà ïóòÿõ ïðàâîñëàâíîé êîíñåðâàòèâíîé ðåâîëþöèè, êîòîðàÿ îçíà÷àåò âñåîõâàòóþ âîéíó ñ ãëîáàëüíîé òàëàññîêðàòèåé è ìèðîì Þäàêèè è ïåðåñòóïàíèå âñåõ èñêóññòâåííûõ þðèäè÷åñêèõ íîðì â áîðüáå çà Ðóññêîå Áóäóùåå [10]. Åù¸ áîëåå ðåøèòåëüíûå ñòîðîííèêè «íðàâñòâåííîãî îêîðìëåíèÿ îáùåñòâà Ïðàâîñëàâíîé Öåðêâèþ» ïðèçûâàþò ê âîññòàíîâëåíèþ Ñîâåòñêîãî Ñîþçà, åãî êîíñòèòóöèè ñ Èðàíîì, Èðàêîì è ïî÷åìó-òî Àëÿñêîé, à â ñëó÷àå ñîòðóäíè÷åñòâà ýòèì ïëàíàì «ìèðîâîãî õèòèéêà» ïðèãðîçèòü åìó ÿäåðíûì óíè÷òîæåíèåì [11]. Íè î êàêîì ïàðàëëåëèçìå ñ ýòîñîì íîñôåðîãåíåçà è ïîñòèíäóñòðèàëüíîé òðàíñôîðìàöèè òóò íå ìîæåò áûòü è ðå÷è.

Åñëè âäàóùåé ôóíêöèåé íáåèõ ìîäåëåé íàñòóïàþùàãî â XXI âåêå òðåòüåãî èñòîðè÷åñêîãî ñóïåðöèêëà — ïîñòèíäóñòðèàëüíîé öèâèëèçàöèè è íîñôåðû — ÿâëÿåòñÿ íàó÷íî-òåõíîëîãè÷åñêàÿ äåÿòåëüíîñòü, òî íà ïðàêòèêå ýòî îçíà÷àåò ñóùåñòâåííîå ïîâûøåíèå òðåáîâàíèé ê ðàöèîíàëèçàöèè àïïàðàòà óïðàâëåíèÿ ïðîöåññàìè ñàìîäâèæåíèÿ îáùåñòâà. Ðàñòóùåå óñëîæíåíèå ýòèõ ïðîöåññîâ â ñèëó âîçíèêíîâåíèÿ âñ¸ íîâûõ è íîâûõ âíóòðåííèõ ñâÿçåé íåèçáåæíî óâåëè÷èâàò îïàñíîñòü íåóñòîé÷èâîñòåé. Êîì ïëåêñ íîýòè÷åñêèõ êðèòåðèåâ ìîæåò ïîýòîìó ñûãðàòü ðîëü ìåõàíèçìà, ñòàáèëèçèðóþùåãî ýâîëþöèîííûé ïðîöåññ.

Ëèòåðàòóðà

1. *Äàíèëîâ-Äàíèëüÿí Â.Ñ., Ëîñåâ Ê.Ñ.* Ýêîëîãè÷åñêèé âûçîâ è óñòîé÷èâîå ðàçâèòèå. Ì., 2000, 415 ñ.
2. *Áåëë Ä.* Ãðÿäóùåå ïîñòèíäóñòðèàëüíîå îáùåñòâî. Ì., 1999, 785 ñ.
3. *ßêîâëåâ Þ.Â.* Èñòîðèÿ öèâèëèçàöèé. Ì., 1997, 315 ñ.
4. *Âåðíàäñêèé Â.È.* Íàó÷íàÿ ìûñëü êàê ïëàíåòíîå ÿâëåíèå. Ì., 1991, 271 ñ.
5. *Ëåñêîâ Ë.Â.* ×åãî íå äåëàòü? Ôóòóðîëîãèåñåòèêà Ðîññèè. Ì., 1998, 172 ñ.
6. *Áåðäÿåâ Í.À.* Òâîð÷åñòâî è îáúåêòèâàöèÿ. Ìèíñê, ñ. 162.
7. *Ñòåïèí Â.Ñ.* Òåîðåòè÷åñêîå çíàíèå. Ì., 2000, 743 ñ.
8. *Àðíîëüä Â.È.* Òåîðèÿ êàòàñòðîô. Ì., 1990, 71 ñ.
9. *Áóëãàêîâ Ñ.Í.* Ïðàâîñëàâèå. Ì., 1991, 416 ñ.
10. *Äóãèí À.Ã.* Êîíñåðâàòèâíàÿ ðåâîëþöèÿ. Ì., 1994, 346 ñ.
11. *Ãðîìîâ Í.Ã.* Áîã-×åëîâåê-Êîñìîñ//Ñîâðåìåííîå âîçìîæíîñòè ×åëîâå÷åñòâà ïåðåä ëèöîì ãëîáàëüíîé êàòàñòðîôû. Ì., 1995. Ñ. 16—21.

Õàáàðîâ Äìèòðèé Âèòàëüåâè÷ *— ñòóäåíòäèëîìíèê ôèëîñîôñêîãî ôàêóëüòåòà ÌÃÓ èìåíè Ì.Â.Ëîìîíîñîâà*

ÎÁ ÎÒÍÎØÅÍÈßÕ ÃÎÑÓÄÀÐÑÒÂÀ È ÖÅÐÊÂÈ Â ÐÎÑÑÈÈ ÏÎÑËÅ 1917 ÃÎÄÀ: ÝÒÈ×ÅÑÊÈÅ ÀÑÏÅÊÒÛ

I. 1. *Îñíîâåíèñòü âçàèìîòíîøåíèé ãîñóäàðñòâà è Öåðêâè â äîðåâîëþöèîííîé Ðîññèè.* Ýòè îòíîøåíèÿ îïðåäåëÿëèñü ðåôîðìîé íà÷àëà XVIII ãîäà, êîòîðàÿ óïðàçäíèëà ïàòðèàðøåñòâî è ïðåâðàòèëà Öåðêîâü â îãíî èç ó÷ðåæäåíèé ãîñóäàðñòâåííîãî óïðàâëåíèÿ. Â ïîñëåäóþùåå çà ðåôîðìîé äâà ñòîëåòèÿ îíà ïðèçíàâàëà öàðÿ ñâîè âåðõîâíûì ïðàâîòâåëåì. Ñèíîä íàõîäèëñÿ ïîä êîíòðîëåì è ðóêîâîäñòâîì ïîáåð-ïðîêóðîðà, íàçíà÷àåìîãî öàð¸ì. È ìåðàòîð ðîññèéñêèé ïðîâîçãëàøàëñÿ «ïîìàçàíèêîì Áîæèèì», êîòîðûé åñòü «âûñî÷àéøèé ïàñòûðü».

Íåóäèâèòåëüíî ïîýòîìó, ÷òî â XIX âåêå ïî ìåðå ðîñòà àíòèêðåïîñòíè÷åñêèõ è íàðîäíè÷åñêèõ íàñòðîåíèé â Öåðêâè è äóõîâåíñòâå ëþäè âèäåëè òîëüêî ïîëèöåéñêèé èíñòèòóò, ïîäàâðæèâàþùèé ìîíàðõèþ. Èíòåëëèãåíöèÿ íå çàìå÷àëà è íå õîòåëà çàìå÷àòü, ÷òî â òåñíûõ îáúÿòèÿõ ñàìîäåðæàâèÿ, êàê âûðàæàëñÿ Êàðòàøåâ, íåæíûå êîñòî÷êè Öåðêâè îõ êàê ïîðóóñòûâàëè! Â ðåçóëüòàòå íà ðóóåæå ïðîøëîãî âåêà ïîñëåäíÿÿ îñòà¸òñÿ â îäèí÷åñòâå â ñâîèõ ïîïûòêàõ âîññòàíîâèòü ñîáîðíîñòü, äîáèòüñÿ íåêîòîðîé àâòîíîìèè îò öàðñêîé âëàñòè, è îñîáåííî å¸ áþðîêðàòèè, âîññòàíîâèòü ïàòðèàðøåñòâî. À ðåâîëþöèîííàÿ ïðîïàãàíäà è äî 1917 ãîäà è ïîñëå íàñòðàèâàëà ìàññû ïðîòèâ Öåðêâè.

2. *Ýòè÷åñêèå îñíîâû ìàðêñèçìà* (îñíîâíîå ýòè÷åñêîå ïðîòèâîðå÷èå ó÷åíèÿ)

Åñòü èíòåðåñíàÿ ìèòîëîãè÷åñêàÿ êàðòèíà: Çåìëÿ ñòîèò íà òð¸õ ñëîíàõ, ñëîíû íà ïàõîìíîé ÷åðåïàõå, à ÷åðåïàõà ëåæèò íà ïîâåðõíîñòè ìîðÿ. Åñëè ïðèìåíèòü ýòó êîíñòðóêöèþ ê ìàðêñèçìó, òî ïîëó÷èì âåèêêîíåâïóþ èëëþñòðàöèþ åãî êðíåé: òðè ñëîíà — ñóòü áíãëèéñêàÿ ïîëèòýêîíîìèÿ, íàìåöêàÿ ôèëîñîôèÿ è ôðàíöóçñêèé ñîöèàëèçì; áîëüøàÿ æå ÷åðåïàõà — ððèñòèàíñêîå ìèðîîùóùåíèå, îòëîæèâøåå íàèçãëàäèìûé îòï÷àòîê íà ââðîïåéñêóþ êóëüòóðó è ìûøëåíèå.

Â îñíîâå ëþáîé êóëüòóðíîé òðàäèöèè, ëþáîãî ÷åëîâå÷åñêîãî ïîíèìàíèÿ ëåæèò ìèô. Èìåíí ìèô çàäà¸ò àêñèîìàòèêó êóëüòóðû, çàêëþ÷àÿ â ñåáå ïîòåíöèþ å¸ ðàçâèòèÿ. Â åâðîïåéñêîé êóëüòóðå ýòî ðèñòèàíñêèé ìèô. Ê íåìó âîñõîäÿò ñîâðåìåííîå ïîíèìàíèå èñòîðèè, èäåè ïðîãðåññà, èäåè ëè÷íîñòè è ò.ä. Èç íåãî âûðîñëè ãóìàíèñòè÷åñêèå öåííîñòè.

Ñîçäàòåëè ìàðêñèçìà, áóäó÷è àòåèñòàìè, íàçûâàëè ðåëèãèþ «îïèóìîì äëÿ íàðîäà». Ñîçäàííàÿ èìè êîíöåïöèÿ ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé ðèñòèàíñêèé ýñõàòîëîãèçì, îäåòûé â ñâåòñêèå îäåæäû ñöèåíòèçìà è îòðåêøèéñÿ îò èäåè Áîãà. Â ðåçóëüòàòå ïîëó÷èëñÿ òîò ïå÷àëüíî çíàìåíèòûé èñòîðè÷åñêèé äèàëåìèçì, â êîòîðîì íå áûëà ó÷òåíà ðîëü ñëó÷àéíûõ îàêòîðîâ ïðè ïåðâîõîäå ñèñòåìû â íîâîå ñîñòîÿíèå.

Ñõåìàòè÷íî êíöåïöèþ Ê.Ìàðêñà ìîæíî ïðåäñòàâèòü ñëåäóþùèì îáðàçîì: ïîÿâëåíèå ýêñïëóàòàöèè êàê ãðåõîïàäåíèå ÷åëîâåêà, íî ÷åëîâå÷åñêàÿ ïðèðîäà òðåáóåò ñïðàâåäëèâîñòè è ïðîèñõîäèò ñêà÷-êîîáðàçíîå äâèæåíèå èñòîðèè, â õîäå êîòîðîãî ïîñòåïåííî ñîçðåâàþò èäåè êîìóíèçìà, è ïîñëå êëàññîâîãî àðìàãåääîíà ÷åëî-âå÷åñòâî áñóòàåò â öàðñòâî ñâîáîäû. Ïðè âñ¸ì ýòîì íðàâñòâåííûé èäåàë Ìàðêñà îñòà¸òñÿ äîïîëíà õðèñòèàíñêèì. Äåéñòâèòåëüíî, ÷òî ìîæíî ïðîòèâîïîñòàâèòü çàïîâåäÿì «íå óáèé», «íå óêðàäè» è ò.ä. Íî â òîì-òî è çàêëþ÷àåòñÿ íåñîâìåñòèìîñòü ìàðêñèçìà è õðèñòèàíñòâà, ÷òî ñâîáîäà â êîìóíèñòè÷åñêîì îáùåñòâå äà¸òñÿ íå êàê áèàîâîäòü, ðåçóëüòàò íðàâñòâåííîãî ïðåîáðàæåíèÿ, à æ¸ñòêî óñòàíàâëèâàåòñÿ. Íàñèëèå, ðåâîëþöèÿ, äèêòàòóðà ïðåïîäíîñÿòñÿ êàê ìàãè÷åñêèé ìîñò â öàðñòâî ñâîáîäû, íî åääü, ïîêà ìû èä¸ì ïî íåìó, ìû íåñïîñîáíû äîñòè÷ äåðåãàà è ïîëó÷åì öàðñòâî åå÷íîãî ñòàíîâëåíèÿ äèêòàòóðû, êàê ïðåäïîñûëêè áóäóùåãî ñ÷àñòüÿ.

Òàêèì îáðàçîì, ýòè÷åñêèé èäåàë Ìàðêñà ñîâïàäàåò ñ ýòè÷åñêèì èäåàëîì Õðèñòà, íî âîïàäà ìàêñèó «öåëü îïðàâäûâàåò ñðåäñòâà», ìàðêñèçì ïðåâðàùàåòñÿ â Àõèëëåñà, êîòîðûé íèêîãäà íå äîãíîíèò ÷åðåïàõó, âåäü äëÿ íåãî ñðåäñòâî íà êàæäîì íîâîì îòðåçêå âîñïðîèçâîäèòñÿ êàê òàêòè÷åñêàÿ öåëü, óâîäÿ åãî â äóðíóþ áåñêîíå÷íîñòü áîðüáû.

II. 1. *Öåðêîâü è ñòàíîâëåíèå ñîâåòñêîãî ãîñóäàðñòâà*

Ïîñëå ïääåíèÿ ñàìîäåðæàâèÿ Öåðêîâü ïðääïðèíèìàò ðÿä ìåð ïî óêðåïëåíèþ ñâîåé ñèñòåìû óïðàâëåíèÿ. 15 äâãóñòà 1917 ãîäà ñîáðàëñÿ Ïîìåñòíûé ñîáîð, êîòîðûé âîññòàíîâèë ïàòðèàðøåñòâî. 18 íîÿáðÿ 1917 ãîäà ïàòðèàðõîì áûë èçáðàí îñêîâñêèé ìèòðîïîëèò Òèõîí (Áåëàâèí) (1865—1925).

Åù¸ äî ïðèõîäà ê âëàñòè âîëüøåâèêîâ Ñîâîð ðåøàåò íå ó÷àñòâîâàòü â ïîëèòè÷åñêîé áîðüáå, îòêàçàâøèñü 30 ñåíòÿáðÿ (13 îêòÿáðÿ) ïîñëàòü äåëåãàòîâ íà ïðîãðàìñêèé «Ïðåäïàðëàìåíò», ñîçâàííûé

Êåðåíñêèì. 8 (21) îêòÿáðÿ Ñîâîð âûïóñêàåò ïîñëàíèå «ïðîòèâ ðàçðàáàòûâàåìÿ ÷óæèõ, â ò.÷. öåðêîâíûõ èìóùåñòâ». 19 ÿíâàðÿ 1918 ãîäà âûøëî ïîñëàíèå ïàòðèàðõà Òèõîíà, êîòîðîå ÷àñòî âûäàþò çà àíàôåìó áîëüøåâèêàì è ñîâåòñêîé âëàñòè. Í î â ýòî ì ïîñëàíèè íåò íè åäèíîãî ñëîâî íè î áîëüøåâèêàõ , íè î ñîâåòñêîé âëàñòè. Âîò îñíîâíûå åãî ïîëæåíèÿ:

Åæåäíåâíî äîõîäÿò äî íàñ èçâåñòèÿ îá óæàñíûõ è çâåðñêèõ èçäåâàòåëüñòâàõ íà â ÷¸ì íå ïîâèíîõ... ëþäåé...

Î ïî ìíèòåëüñòâè, áåçóìöû, ïðêêðàòèòå âàøè êðîâàâûå ðàñïðàâû...

Âëàñòüþ, äàííîþ íàì îò Áîãà, çàïðåùàåì âàì ïðèñòóïàòü ê Òàéíàì Õðèñòîâûì, àíàôåìñòâóåì âàñ, åñëè òîëüêî... õîòÿ ïî ðîæäåíèþ ñâîåìó ïðèíàäëåæèòå ê óðêêâè Ïðàâîñëàâíîé...

Äàëåå â ïîñëàíèè ñîäåðæàëñÿ ïðèçûâ ê âåðóþùèì — âñòàòü íà çàùèòó Öåðêâè, íî íå ïðè ïîìîùè îðóæèÿ, à ïîêàÿíèåì:

...Ñïåøèòå ñ ïðîïîâåäüþ ïîêàÿíèÿ, ñ ïðèçûâîì ê ïðåêðàùåíèþ áðàòîóáèéñòâåííûõ ðàñïðåé...óñòðàèâàéòå äóõîâíûå ñîþçû... êîòîðûå ñèëå âíåøíåé ïðîòèâîïîñòàâÿò ñèëó ñâîåãî ñâÿòîãî âîïäóøåëåíèÿ...

Íà äóõîâé äåíü â «Èçâåñòèÿõ» áûë íàïå÷àòàí Äåêðåò îá îòäåëåíèè Öåðêâè îò ãîñóäàðñòâà è øêîëû îò Öåðêâè. Äåêðåò íå áûë, êàê ýòî ïðèíÿòî ñ÷èòàòü, îôåöèàëüíî íà ïàòðèàðøåå àíàôåìñòâîâàíèå, òàê êàê òåçèñû åãî áûëè îïóáëèêîâàíû 24 äíÿìè ðàíüøå.

Â Ãðàæäàíñêîé âîéíå Öåðêîâü ñîõðàíÿëà ïîëíûé íåéòðàëèòåò. Î í âûðàæàëñÿ, ïðåæäå âñåãî, â ïðèçûâàõ ê îáåèì ñòîðîíàì ê ìèëîñåðäèþ, ïðêêðàùåíèþ áðàòîóáèéñòâåííîé âîéíû. Â ýòè äíè ïàòðèàðõ êàòåãîðè÷åñêè îòêàçûâàåò ïîñëàíóó áåëûõ ãâíðàëîâ êíÿçþ Ãðèãîðèþ Òðóáåöêîì ìó äàòü äàæå òàéíîå áëàãîñëîâåíèå áåëî ìó äâèæåíèþ è åãî áåëû ãâíðàëàì. Ïàòðèàðõ îòêàçàëñÿ áëàãîñëîâëÿòü áðàòîóáèéñòâî, îò êîãî áû îíî íè èñõîäèëî, ðàçäåëÿòü ïàñòâó, êîòîðàÿ áûëà â ðÿäàõ âñåõ âîþþùèõ ñòîðîí.

8 îêòÿáðÿ í. ñò. 1919 ãîäà â ïàòðèàðøåì ïîñëàíèè çàÿâëÿåòñÿ î ëîÿëüíîñòè ê ñîâåòñêîé âëàñòè, çàïðåùàåòñÿ äóõîâåíñòâó ïîêàçûâàòü ñâî¸ ïðåäïî÷òåíèå òîé èëè èíîé èç áîðþùèõñÿ ñòîðîí.

Ïîçèöèÿ Öåðêâè: «íåñòü âëàñòè, àùå íå îò Áîãà», ñ îäíîé ñòîðîíû, à ñ äóóãîé — «Öåðêîâü íå ñâÿçûâàåò ñåáÿ íè ñ êàêèì îïðåäåë¸ííûì îáðàçîì ïðàâëåíèÿ, èáî òàêîâîå è ìåòî ëèøü îòíîñèòåëüíî èñòîðè÷åñêîå çíà÷åíèå».

Ñ ïðèõîäîì ê âëàñòè áîëüøåâèêè ðàçâåðóëè êàìïàíèþ áîðüáû ñ Öåðêîâüþ. Ïåðâûå äåêðåòû ñîâåòñêîé âëàñòè êàðäèíàëüíî èçìåíèëè ïîëîæåíèå Ïðàâîñëàâíîé öåðêâè è äóõîâ ðåëèãèîçíûõ îðãàíèçàöèé. Äîêóìåíòì, îáîáùèâøèì çàêîíîòâîð÷åñòâî ðåñïóáëèêè â îáëàñòè ñîâîáîäíîãî ñîâåòñêîãî ñòðîèòåë�ñòâà è îòíîøåíèé ãîñóäàðñòâà ñ ðåëèãèîçíûì îðãàíèçàöèåé, ñòàë äåêðåò Ñ Í Ê «Î á îòäåëåíèè Öåðêâè îò ãîñóäàðñòâà è øêîëû îò Öåðêâè», ïðèíÿòûé â êîíöå ÿíâàðÿ 1918 ãîäà.

Ï îÿâèëîñü ïðàâî íà íåèñïîâåäàíèå ðåëèãèè, äåéñòâèÿ ãîñóäàðñòâà è äóóãèõ îáùåñòâåííî-ïðàâîâûõ îáúåäèíåíèé îòíûíå íå ñîïðîâîæäàëèñü ðåëèãèîçíûì è îáÿçàòåëüíûõ âåðîó÷åíèé â øêîëàõ íå äîïóñêàëîñü, èç âåäåíèÿ Öåðêâè áûëà èçúÿòà ðåãèñòðàöèÿ àêòîâ ãðàæäàíñêîãî ñîñòîÿíèÿ, ðåëèãèîçíûå îðãàíèçàöèè íå èìåëè ïðàâà äëàäåòü ñîáñòâåííîñòüþ, ëèøàëèñü ïðàâ þðèäè÷åñêîãî ëèöà è ò.ä.

Âîîáùå, ñ 1917 ïî 1923 ãîäû áûëî ïðîâåäåíî ÷åòûðå êóóïíûõ êàìïàíèè ïðîòèâ Öåðêâè, õàðàêòåðèçóþùèåñÿ áåñêîìïðîìèññíîé áîðüáîé è æåñòî÷àéøèì òåððîðîì. È âñå æå â 1923 ãîäó ìèòðîïîëèò Òèõîí îáðàòèëñÿ ñ çàÿâëåíèåì ê äóõîâåíñòâó, â êîòîðîì ïèñàë î íåîáõîäèìîñòè «...ðàáîòàòü íà îáùåå áëàãî, îñóæäàÿ âñÿêóþ àãèòàöèþ, ÿâíóþ èëè òàéíóþ, ïðîòèâ íîâîãî ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ». Â èþëå 1927 ãîäà ìåñòîáåþñòèòåëü ïàòðèàðøåãî ïðåñòîëà ìèòðîïîëèò Ñåðãèé (Ñòàðîãîðîäñêèé) ïîäïèñàë äåêëàðàöèþ, â êîòîðîé ïðèçâàë âåðóþùèõ è äóõîâåíñòâî àêòèâíî ïîääåðæèâàòü ñîâåòñêóþ äëàñòü.

Ãîñóäàðñòâî ïðåäïðèíÿëî ïîïûòêó âçîðâàòü ïàòðèàðøåñòâî èçíóòðè, ñëåäñòâèåì ÷åãî ñòàë îáíîâëåí÷åñêèé ðàñêîë 1922—1946 ãîäîâ. Ãîñóäàðñòâî âñÿ÷åñêè ïîääåðæèâàëî îáíîâëåíöåâ, íî èõ íå ïîääåðæàë íàðîä. Ýòîò ðàñêîë ïîñòåïåíí è çæèë ñåáÿ è çàòóõ ñî ñìåðòüþ À.È.Âåäåíåñêîãî (îáíîãî èç äëèâîûõ åãî ëèö).

Ï îñòåïåíí î âñå äåëà Öåðêâè ñîñðåäîòî÷èëèñü â ðóêàõ ÍÊÂÄ. Â ðåçóëüòàòå, åäâà æèâàÿ, îíà îêàçàëàñü ñíîâà ïîñëóøíîé â ðóêàõ ãîñóäàðñòâà, íî â òòëè÷èå îò èì ïåðàòîðñêîé Ðîññèè, ýòî ãîñóäàðñòâî îáúÿâëÿëî ñåáÿ áåçáîæíûì è äîêàçûâàëî ýòî ñâîèì äåéñòâèÿì.

Äî àâãóñòà 1945 ãîäà Öåðêîâü íå ìîãëà äîáèòüñÿ ëåãàëèçàöèè.

2. *Ï îñòðîåíèå ñîâåòñêîãî ìèòà, êîì ìóíèñòè÷åñêàÿ íðàâñòâåííîñòü*

Íà÷èíàÿ ñ ðåôîðì Ïåòðà I åâðîïåéñêîå âèÿíèå íà êóëüòóðó â Ðîññèè ñòàëî ïîèñòèíå îãðîìíûì. Ñòðàíà îêàçàëàñü êàê áû ðàçîðâàííîé íà äâà ìèðà: ìàëî÷èñëåííûé, íî âëàñòü è áîãàòñòâî èìóùèé êëàññ àðèñòîêðàòèè, âî âñ¸ì ñâî¸ì æèçíåííîì óêëàäå ïîäðàæàâøèé ìîäíûì òå÷åíèÿì Åâðîïû, è ìíîãî÷èñëåííóþ, íî àáñîëþòíî áåñïðàâíóþ íàðîäíóþ êðåñòüÿíñêóþ ìàññó, ñîõðàíÿþùóþ ñâî¸ ñàìîáûòíîñòü, íî çàìîðîæåííóþ â ñâî¸ì óêëüòóðíîì ðàçâèòèè êðåñòüÿíñòâî íà÷èíàëî çíà÷èòåëüíî âäàâàòü âûðàæåíèå ïîäàâëåíèÿ íà èíîñòðàííûõ (â îñîáåííîñòè ôðàíöóçñêîì) ÿçûêàõ, äàáû ìàêñèìàëüíî îòäåëèòü ñåáÿ îò ÷åðíè. Áåçóñëîâíî, äèàëîã êóëüòóð í¸ñ â ñåáá è ïîçèòèâíûé çàðÿä, íî â öåëîì ñïîñîáñòâîâàâë óòðàòå âçàèìîïîíèìàíèÿ è îò÷óæäåíèþ ñîñëîâèé äóõã îò äóõãà. È ñåâðõó, è ñíèçó ðîñëî ïðåä÷óâñòâåâ íåîáõîäèìîñòè, ñòàë äåêðåò Ñ Í Ê «Î á îòäåëåíèè Öåðêâè îò ãîñóäàðñòâà è øêîëû îò Öåðêâè», ïðèíÿòûé â êîíöå ÿíâàðÿ 1918 ãîäà.

Ï îÿâèëîñü ïðàâî íà íåèñïîâåäàíèå ðåëèãèè, äåéñòâèÿ ãîñóäàðñòâà è äóóãèõ îáùåñòâåííî-ïðàâîâûõ îáúåäèíåíèé îòíûíå íå ñîïðîâîæäàëèñü ðåëèãèîçíûì è îáÿçàòåëüíûõ âåðîó÷åíèé â øêîëàõ íå äîïóñêàëîñü, èç âåäåíèÿ Öåðêâè áûëà èçúÿòà ðåãèñòðàöèÿ àêòîâ ãðàæäàíñêîãî ñîñòîÿíèÿ, ðåëèãèîçíûå îðãàíèçàöèè íå èìåëè ïðàâà äëàäåòü ñîáñòâåííîñòüþ, ëèøàëèñü ïðàâ þðèäè÷åñêîãî ëèöà è ò.ä.

Âîîáùå, ñ 1917 ïî 1923 ãîäû áûëî ïðîâåäåíî ÷åòûðå êóóïíûõ êàìïàíèè ïðîòèâ Öåðêâè, õàðàêòåðèçóþùèåñÿ áåñêîìïðîìèññíîé áîðüáîé è æåñòî÷àéøèì òåððîðîì. È âñå æå â 1923 ãîäó ìèòðîïîëèò Òèõîí îáðàòèëñÿ ñ çàÿâëåíèåì ê äóõîâåíñòâó, â êîòîðîì ïèñàë î íåîáõîäèìîñòè «...ðàáîòàòü íà îáùåå áëàãî, îñóæäàÿ âñÿêóþ àãèòàöèþ, ÿâíóþ èëè òàéíóþ, ïðîòèâ íîâîãî ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîÿ». Â èþëå 1927 ãîäà ìåñòîáåþñòèòåëü ïàòðèàðøåãî ïðåñòîëà ìèòðîïîëèò Ñåðãèé (Ñòàðîãîðîäñêèé) ïîäïèñàë äåêëàðàöèþ, â êîòîðîé ïðèçâàë âåðóþùèõ è äóõîâåíñòâî àêòèâíî ïîääåðæèâàòü ñîâåòñêóþ äëàñòü.

Ãîñóäàðñòâî ïðåäïðèíÿëî ïîïûòêó âçîðâàòü ïàòðèàðøåñòâî èçíóòðè, ñëåäñòâèåì ÷åãî ñòàë îáíîâëåí÷åñêèé ðàñêîë 1922—1946 ãîäîâ. Ãîñóäàðñòâî âñÿ÷åñêè ïîääåðæèâàëî îáíîâëåíöåâ, íî èõ íå ïîääåðæàë íàðîä. Ýòîò ðàñêîë ïîñòåïåíí è çæèë ñåáÿ è çàòóõ ñî ñìåðòüþ À.È.Âåäåíåñêîãî (îáíîãî èç äëèâîûõ åãî ëèö).

Ï îñòåïåíí î âñå äåëà Öåðêâè ñîñðåäîòî÷èëèñü â ðóêàõ ÍÊÂÄ. Â ðåçóëüòàòå, åäâà æèâàÿ, îíà îêàçàëàñü ñíîâà ïîñëóøíîé â ðóêàõ ãîñóäàðñòâà, íî â òòëè÷èå îò èì ïåðàòîðñêîé Ðîññèè, ýòî ãîñóäàðñòâî îáúÿâëÿëî ñåáÿ áåçáîæíûì è äîêàçûâàëî ýòî ñâîèì äåéñòâèÿì.

â ðåçóëüòàòå ñîöèàëüíîãî âçðûâà ïðîèçîø¸ë ðàñïàä ñòðàíû è ïåðåñîçäàíèå å¸ íîâîé ðåâîëþöèîííîé âëàñòüþ.

Â ëþáîì ñîöèàëüíîì äâèæåíèè íåëüçÿ ãîâîðèòü îá èíèöèàòèâå ñíèçó, îíà âñåãäà ïðèíàäëåæèò ýëèòå, à íèçàìè ìîæåò áûòü ëèøü ïîäõâà÷åíà; ïîýòîìó ñòîèò âåñòè ðå÷ü î äóõîâíîé ñèòóàöèè â ûñøèõ ñîñëîâèÿõ íàùåñòâà êàê îá îðäåäëÿþùèõ îáùåñòâåííîãî ïðåóñòðîéñòâà. Îñîáåííîñòü ñèòóàöèè çàêëþ÷àëàñü â òî ì, ÷òî ñïàñåíèÿ èñêàëè ãäå óãîäíî, òîëüêî íå ó ñáóÿ. Ðóññêàÿ èíòåëëèãåíöèÿ, ïî âûðàæåíèþ Ôðàíêà, àáñîëþòíî íåêðèòè÷åñêè ãëîòàëà ó÷åíèÿ ïîçèòèâèñòîâ è ñîöèàëèñòîâ âñåõ ìàñòåé. È ïðî÷íåå âñåãî â óìàõ å¸ ïðåäñòàâèòåëé çàêðåïëåíñü ñâåòñêîå âåàíãåëèå Ìàðêñà.

Ì û óæå îáñóæäàëè ýòè÷åñêîå ïðîòèâîðå÷èå ìàðêñèçìà, òåïåðü ïðîñëåäèì, êàê îíî äàëî î ñåáå çíàòü â ïðàêòèêå ñîâåòñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî ñòðîèòåëüñòâà.

Íà òðåòüåì Ñúåçäå êîìñîìîëà Â.È.Ëåíèí, ãîâîðÿ î çàäà÷àõ ñîþçîâ ìîëîä¸æè, î÷åíü ïîïóëÿðíî ðàçúÿñíÿëè ýòè÷åñêóþ äîêòðèíó êîìóíèçìà, êàê îí å¸ íàçâàë, âèäèìî, è ìåÿ â âèäó ýòè÷åñêèå è ìîðàëüíûå ïàðòèéíîé áîðüáû. Ñóòü åãî ðå÷è ñâîäèëàñü ê ñëåäóþùèì òåçèñàì:

— ìû îòðèöàåì íðàâñòâåííîñòü, âûâîäèì îþ èç âåäåíèé áîãà... Âñÿêóþ íðàâñòâåííîñòü, âçÿòóþ èç âíå÷åëîâå÷åñêîãî, âíåêëàññîâîãî ïîíÿòèÿ, ìû îòðèöàåì;

— ìû â âå÷íóþ íðàâñòâåííîñòü íå âåðèì;

— ìû ãîâîðèì, ÷òî íàøà íðàâñòâåííîñòü ïîä÷èíåíà âïîëíå èíòåðåñàì êëàññîâîé áîðüáû ïðîëåòàðèàòà... äëÿ êîìóíèñòà íðàâñòâåííîñòü âñÿ â ñïëî÷¸ííî ñîëèäàðíîé äèñöèïëèíå è ñîçíàòåëüíîé ìàññîâîé áîðüáå ïðîòèâ ýêñïëóàòàòîðîâ.

Ïî ñóòè íðàâñòâåííîñòè çäåñü íåò íèêàêîé, òàê êàê íè íà êàêèå íðàâû, îáû÷àè, çàïîâåäè ïîäîáíûå ïðèçûâû íå îïèðàþñÿ. Íðàâñòâåííîñòü çäåñü âïîëíå ìîæåò áûòü ïðèçûâû íå îïèðàþñÿ. Íà ïîñòîÿííîé ïðèçûâ ýêñïëóàòàòîðîâ.

Ïî ñóòè íðàâñòâåííîñòè çäåñü íåò íèêàêîé, òàê êàê íè íà êàêèå íðàâû, îáû÷àè, çàïîâåäè ïîäîáíûé «êîìóíèñòè÷åñêóþ íðàâñòâåííîñòü», âëàñòü ðàçóóòëà íðàâñòâåííîñòü íàðîäóþ, îáóóäàëà êîðíè ìàññîâîé êóëüòóðû, ïðîòèâîïîñòàâëÿëà æèâîé íàðîäíîñòè ìåõàíè÷åñêóþ ïàòòåíñòü. Îñîáåííî ýòî ïðîÿâëèíñü â îïîçûòàõ ñîçäàòü íîâóþ ñîâåòñêóþ êóëüòóðó. Í î íîâîå íå ñòðîèòåëüñòâî ïîòðåáîâàëî ìîæåò áûòü ëèøü â ñîòðóäíè÷åñòâå ñ ñòàðûì è âåäóùèì ñïåöèàëèñòîâ âñåõ îòðàñëåé çíàíèé, ãîâîðèëè ýòè÷åñêóþ äîêòðèíó êîìóíèçìà, êàê îí å¸ íàçâàë, âèäèìî, è ìåÿ â âèäó ýòè÷åñêèå è ìîðàëüíûå ïàðòèéíîé áîðüáû. Ñóòü åãî ðå÷è ñâîäèëàñü ê ñëåäóþùèì òåçèñàì:

— ìû îòðèöàåì íðàâñòâåííîñòü, âûâîäèì îþ èç âåäåíèé áîãà... Âñÿêóþ íðàâñòâåííîñòü, âçÿòóþ èç âíå÷åëîâå÷åñêîãî, âíåêëàññîâîãî ïîíÿòèÿ, ìû îòðèöàåì;

— ìû â âå÷íóþ íðàâñòâåííîñòü íå âåðèì;

— ìû ãîâîðèì, ÷òî íàøà íðàâñòâåííîñòü ïîä÷èíåíà âïîëíå èíòåðåñàì êëàññîâîé áîðüáû ïðîëåòàðèàòà... äëÿ êîìóíèñòà íðàâñòâåííîñòü âñÿ â ñïëî÷¸ííî ñîëèäàðíîé äèñöèïëèíå è ñîçíàòåëüíîé áîðüáå ïðîòèâ ýêñïëóàòàòîðîâ.

Ïî ñóòè íðàâñòâåííîñòè çäåñü íåò íèêàêîé, òàê êàê íè íà êàêèå íðàâû, îáû÷àè, çàïîâåäè ïîäîáíûé «êîìóíèñòè÷åñêóþ íðàâñòâåííîñòü», âëàñòü ðàçóóòëà íðàâñòâåííîñòü íàðîäóþ, îáóóäàëà êîðíè ìàññîâîé êóëüòóðû, ïðîòèâîïîñòàâëÿëà æèâîé íàðîäíîñòè ìåõàíè÷åñêóþ ïàòòåíñòü. Îñîáåííî ýòî ïðîÿâëèíñü â îïîçûòàõ ñîçäàòü íîâóþ ñîâåòñêóþ êóëüòóðó. Í î íîâîå íå ñòðîèòåëüñòâî ïîòðåáîâàëî ìîæåò áûòü ëèøü â ñîòðóäíè÷åñòâå ñ ñòàðûì è âåäóùèì ñïåöèàëèñòîâ âñåõ îòðàñëåé çíàíèé, ãîâîðèëè ýòè÷åñêóþ äîêòðèíó êîìóíèçìà, êàê îí å¸ íàçâàë, âèäèìî, è ìåÿ â âèäó ýòè÷åñêèå è ìîðàëüíûå ïàðòèéíîé áîðüáû. Ñóòü åãî ðå÷è ñâîäèëàñü ê ñëåäóþùèì òåçèñàì:

— æåëàíèå Ñòàëèíà âûäâèãàòü ðåñïåêòàáåëüíî â ãëàçàõ çàïàäíûõ ñîþçíèêîâ íà Òåãåðàíñêîé êîíôåðåíöèè;

— çàìûñëû î ïîñëåâîåííîì ïåðåäåëå ìèðà. Ïîñòàíîâëåíèå «Îá óòâåðæäåíèè ìåðîïðèÿòèé ïî óéó÷øåíèþ çàðóáåæíîé ðàáîòû ðàçâäûâàòåëüíûõ Îðãàíîâ ÑÑÑÐ» îòíåñëî ðåëèãèîçíûå îðãàíèçàöèè ê ñôåðå èíòåðåñîâ ñîâåòñêîé âîåííîé ðàçâåäêè.

Â ìàå 1944 ãîäà ïàòðèàðõ Ñåðãèé ñêîí÷àëñÿ. Ñîãëàñíî åãî çàâåùàíèþ íîâû ïàòðèàðõîì áûë èçáðàí Àëåêñèé. Óäàëîñü ëèêâèäèðîâàòü ðàñêîë Ðóññêîé ïðàâîñëàâíîé öåðêâè (ïî÷òè âñå áåç èñêëþ÷åíèÿ ïîêàÿëèñü). Ñðàçó ïîñëå âîéíû íà÷èíàåòñÿ áîðüáà çà èíóùåñòâî Çàðóáåæíîé öåðêâè, ìíîãèì ïðèõîäû âåðóíëèñü â ëîíî Ìîñêîâñêîé ïàòðèàðõèè.

Â àâãóñòå 1945 ãîäà ÑÍÊ ÑÑÑÐ ïðåäîñòàâèë ðåëèãèîçíûì îðãàíèçàöèÿì ïðàâà þðèäè÷åñêîãî ëèöà â ÷àñòè àðåíäû, ñòðîèòåëüñòâà, ïîêóïêè â ñîáñòâåííîñòü äëÿ öåðêîâíûõ íóæä äîìîâ, òðàíñïîðòà è

íîñòè îíè äîææíû èñõîäèòü èç òîãî, ÷òî íåïîäêóïíûõ ëþäåé íå ñóùåñòâóåò âîâñþ. Ïðîñò ó êàæäîãî ñâîÿ öåíà. Îäíàêî èìåííî ïðèí¸ì óòâåðæäàåòñÿ ñîâåòñêèé ìèô — ïðîñòîé è ïîíÿòíûé, à ñîâåòñêîå ãîñóäàðñòâî ïðåðàùàåòñÿ â çàìêíóòóþ ñåêòó.

III. 1. *Ãîñóäàðñòâî è Öåðêîâü â Âåëèêîé Îòå÷åñòâåííîé âîéíå è ïîñëåâîåííûé ïåðèîä*

Âåëèêàÿ Îòå÷åñòâåííàÿ âîéíà ïðîáóäèëà âûñîêèå ïàòðèîòè÷åñêèå ÷óâñòâà ñîâåòñêèõ ëþäåé, â òî ì ÷èñëå è âåðóùèõ. Ì íîãèå ïîä âëèÿíèåì òðóäíîñòåé âîåííîãî âðåìåíè ïîòÿíóëèñü ê Öåðêâè. Ñ ïåðâûõ äíåé âîéíû ì íîãèå ãëàâû öåðêâåé âûñòóïèëè ñ îñóæäåíèåì âàðâàðñêîãî íàïàäåíèÿ ôàøèñòîâ íà íàøó ñòðàíó, ñ ïðèçûâîì âñòàòü íà çàùèòó Ðîäèíû, îðãàíèçîâàòü ñáîð ñðåäñòâ â ôîíä îáîðîíû ñòðàíû è ôîíä ðàíåíûõ (ôàøèñòû, íàäåÿñü íà ïîääåðæêó, îòêðûëè âñå õðàìû íà îêêóïèðîâàííûõ òåððèòîðèÿõ, êðîìå îáëàñòåé ÷óâñòâåííîãî ïîðåäåíèÿ ïðàâ åðåïèñêîïîâ è âåäåíèå ïîäîáíûõ äåë ïîñëå îêîí÷àíèÿ âîéíû). Ïðàâèòåëüñòâî ïðåäïðèíÿëî ðÿä ìåð ïî ðàñøèðåíèþ ïðàâ åðåëèãèîçíûõ îðãàíèçàöèé. Í î êîðåíí íîé ïîâîðîò â äåëå íîðìàëèçàöèè ãîñóäàðñòâåííî-öåðêîâíûõ îòíîøåíèé íàñòóïèë ëèøü â 1943 ãîäó, ïîñëå âñòðå÷è Ñòàëèíà ñ ðóêîâîäñòâîì Ðóññêîé ïðàâîñëàâíîé öåðêâè. Ïðèíÿòûå íà íåé ðåøåíèÿ ñòàëè áûñòðî ïðåâîðÿòüñÿ â æèçíü. Òàê 08.09.1943 ãîäà íà Àðõèåïèñêîïñêîì ñîáîðå áûë èçáðàí Ïàòðèàðõ Ìîñêîâñêèé è âñåÿ Ðóñè. Áûë ñîçäàí Ñîâåò ïî äåëàì Ðóññêîé ïðàâîñëàâíîé öåðêâè, îòêðûò ïðàâîñëàâíûé áîãîñëîâñêèé èíñòèòóò, áîãîñëîâñêî-ïàñòûðñêèå êóðñû, ïðåäóñìîòðåí ïîðÿäîê âîçîáíîâëåíèÿ ôóíêöèîíèðîâàíèÿ öåðêîâåé. Óïîðÿäî÷åíà ãîñóäàðñòâåííî-öåðêîâíûõ îòíîøåíèé ðàñïðîñòðàíÿëè è íîçíàòåëüíîé íàäóâàëà ðåëèãèîçíûå îðãàíèçàöèè, äåéñòóþùèå â ñòðàíå. Áûëè è äðóãèå ïðè÷èíû ïîâîðîòà ê Öåðêâè:

— æåëàíèå Ñòàëèíà âûäâèãàòü ðåñïåêòàáåëüíî â ãëàçàõ çàïàäíûõ ñîþçíèêîâ íà Òåãåðàíñêîé êîíôåðåíöèè;

— çàìûñëû î ïîñëåâîåííîì ïåðåäåëå ìèðà. Ïîñòàíîâëåíèå «Îá óòâåðæäåíèè ìåðîïðèÿòèé ïî óéó÷øåíèþ çàðóáåæíîé ðàáîòû ðàçâäûâàòåëüíûõ Îðãàíîâ ÑÑÑÐ» îòíåñëî ðåëèãèîçíûå îðãàíèçàöèè ê ñôåðå èíòåðåñîâ ñîâåòñêîé âîåííîé ðàçâåäêè.

óòâàðè. Í î ïîòåïëåíèå áûëî íåäîëãèì. Â êîíöå 40-õ ãîäîâ ýòîò ïðîöåññ ïðèîñòàíîâèëñÿ.

Êàê óñëóãà çà óñëóãó âî âðåìÿ ãâóõ âñòðå÷ ñî Ñòàëèíûì â 1943 è 1945 ãîäàõ Öåðêîâü âçàìåí îòíîñèòåëüíîé ëèòóðãè÷åñêîé ñâîáîäû è íåêîòîðîé òåðïèìîñòè ãîñóäàðñòâà îáÿçàëàñü ñëóæèòü ãîñóäàðñòâåííûì èíòåðåñàì â îáëàñòè âíåøíåé ïîëèòèêè è ïðîïàãàíäû. È ìèòðîïîëèò Íèêîëàé, êàê ãëàâà Îòäåëà âíåøíèõ ñíîøåíèé Öåðêâè, ñòàíîâèòñÿ ãëàâîþ ùèò äåéñòâóþùèì ëèöîì â ýòîé ïîñòàíîâêå, õîòÿ áûë âûíóæäåí â íåé ó÷àñòâîâàòü è ïàòðèàðõ Àëåêñèé.

Ïîâîðîòíîé òî÷êîé âî âíåøíåé ïîëèòèêå Ñòàëèíà ñòàë 1948 ãîä. Íà÷èíàëàñü «õîëîäíàÿ âîéíà», à ïàòðèàðøüÿ Öåðêîâü ïîòåðïåëà ïðîâàë â ïîïûòêå ñòàòü âî ãëàâå ìèðîâîãî ïðàâîñëàâèÿ. Ïîëèòè÷åñêàÿ öåëåñîîáðàçíîñòü Ðóññêîé ïðàâîñëàâíîé öåðêâè òàÿëà. Íàä Âîñòî÷íîé Åâðîïîé óñïåøíî óñòàíàâëèâàëñÿ ñîâåòñêèé êîíòðîëü; âëèÿíèå Ìîñêîâñêîé ïàòðèàðõèè ìîãëî áûòü ïîëåçíî, íî òåïåðü óæå íå òàê âàæíî. Ïåðèä èñïîëüçîâàíèÿ Ðóññêîé ïðàâîñëàâíîé öåðêâè â èíòåðåñàõ ñòàëèíñêîé âíåøíåé ïîëèòèêè ïîäîø¸ë ê êîíöó.

2. *Ýòè÷åñêèå àñïåêòû ãîñóäàðñòâåííî-öåðêîâíûõ îòíîøåíèé ýòîãî ïåðèîäà*

Âîåííîå âðåìÿ — ýòî âðåìÿ ïðîáóæäåíèÿ íàöèîíàëüíîãî ñîçíàíèÿ, íå èì ïåðñêîãî, à èìåííî íàöèîíàëüíîãî. «Ðîäèíà-ìàòü çîâ¸ò», à íå «Ïàðòèÿ ïðèíÿëà ïîñòàíîâëåíèå», íå «Ñëóæó Ñîâåòñêîìó Ñîþçó» (õîòÿ è ýòî òîæå), à «Ñïàñàþ Îòå÷åñòâî» — ÷åñòü îòöîâ, ò.å. êóëüòóðó è ðàäèöèþ. À êóëüòóðà è ðàäèöèÿ îñíîâàíû íà ìèôå, êîòîðûé òðàíñëèðóåòñÿ îò ïîêîëåíèÿ ê ïîêîëåíèþ ÷åðåç ðåëèãèþ ïîñðåäñòâîì äåÿòåëüíîñòè Öåðêâè. Òàêèì îáðàçîì ïîäú¸ì íàöèîíàëüíîãî ñîçíàíèÿ åñòü, â ÷àñòíîñòè, è ïîäú¸ì ñîçíàíèÿ ðåëèãèîçíîãî. È ýòî ñîçíàíèå îäåðæèâî ïîáåäó, à, çíà÷èò, îíî èñòèííî, è íèêàêèì èäåîëîãèçìîì è ïîñòðîåíèÿìè ïîíèìàíèå ýòîãî èç äóøè íå âûòðàâèòü.

Áåçóñëîâíî, ïîáåäà — ýòî ïîáåäà ñîâåòñêîãî íàðîäà, à çíà÷èò è ñîâåòñêîãî ìèðà. Í î óæå íå òîãî ìèðà, êîòîðûé êîíñòðóèðîâàëñÿ àðõèòåêòîðàìè ñîâåòñêîãî îáùåñòâà. Î í ïðàòðåë çíà÷èòåëüíûå èçìåíåíèÿ, ìîæíî ñêàçàòü, ïðåðîäèëñÿ. Õàðàêòåðîì îáðàùåíèå Ñòàëèíà ê íàðîäó ïðåä áèòâîé çà Ì îñêâó, îíî íà÷àëñü ñî ñëîâ «Áðàòüÿ è ñ¸ñòðû», è ýòî — êëÿ÷åâûå ñëîâà äëÿ ïîíèìàíèÿ ñäâèãà â íàðîäíîì ñîçíàíèè. Îòíûíå íå ìîæåò áûòü ðå÷è îá îáùåñòâå êàê áîëüøîé ôàáðèêå, íî ëèøü î íàðîäå êàê æèâîì îðãàíèçìå, êîòîðûé äûøèò è íàêàïëèâàåò, êóëüòóðîé è âåêàìè èñòîðèè, à íå äèâîëîãèåå è ðåâîëþöèîííîé íàäæèâî. Ãîñóäàðñòâî îáðàòèëîñü ê âå÷íîé íðàâñòâåííîñòè, âçÿòîé èç âíåêëàññîâîãî ïîíÿòèÿ, è ýòîò ïðèçûâ âîçûìåë ñèëó. Ïðîñíóêîñü íàöèîíàëüíîå ñîçíàíèå, à çíà÷èò ïðàõî ìîøëà âñÿ áîðüáà ñ «àíòèêóëüòóðîé» è áåñïîâîðîòíîå îáðàùåíèå íàðîäà â èäåîëîãè÷åñêîå ñåêòàíòñòâî.

Èòàê, íðàâñòâåííóê ïîâó¸ì íàðîäà ñëó÷èëñÿ, à â ïîëèòèêå îñòàëñÿ (íå ìîã æå Ñòàëèí ñåáÿ ïåðåðîäèòü) ãèòâîíûé êðèòåðèé, ïîïðåæíåìó, ýôôåêòèâíîñòü, à íðàâñòâåííûé èäåàë — âëàñòü. Îêî÷àòåëüíî ñëîæèëàñü è ôóíêöèîíèðîâàëà ñîâåòñêàÿ îáðÿäíîñòü (â äîêóìåíòàõ ïî å¸ âíåäðåíèþ èñïîëüçóåòñÿ èìåííî ýòîò òåðìèí) — ýòî ïèê ñîâåòñêîãî ìèôà è íà÷àëî êîíöà. ÑÑÑÐ íà÷àë ïîâòîðÿòü ñóäüáó Ðîññèéñêîé èìïåðèè, êîãäà ðàçðûâ ìåæäó âíåøíèì áåäñêîì, ïðîâîçäåâøåìûìè íðàâàìè è ðàâëüíîé æèçíüþ ñòàë î÷åâèäåí, à ñòåíà ìåæäó «êëàññîì» ïàðòèéíûõ ôóíêöèîíåðîâ è íàðîäîì — íåïðåîäîëèìîé.

IV. 1. *Ãîäû äî ïåðåñòðîéêè*

Ýòîò ïåðèä õàðàêòåðèçóåòñÿ âîçîáíîâëåíèåì ãîíåíèé íà Öåðêîâü. Ñ 1948 ïî 1971 ãîäû êîëè÷åñòâî ðåãèñòðèçàöèé â íàøåé ñòðàíå ñîêðàòèëîñü ïî÷òè äâàæäû (ñ 20459 äî 11749). Âñêîðå ïîñëå îñòðàíåíèÿ îò âëàñòè Õðó¸âà èäåîëîãàì íà÷àëè îñòîðîæíóþ ïåðåîöåíêó îòíîøåíèé ñ Öåðêîâüþ. Ï î îáùåì ì íåíèþ, ñóðîâûå ïåðñëääîâàíèÿ íå îïðàâäàëèñü. Öåðêîâü, óõîäÿ â ïîäïîëüå, ñòàíîâèëàñü íåêîíòðîëèðóåìîé è áîëåå âêòèâíîé è âûçûâàëà «íåçäîðîâûå» ñèìïàòèè. Êàìïàíèÿ ïðåñëåäîâàíèÿ Öåðêâè ïðåêðàòèëàñü, õîòÿ äî 1987 ãîäà î÷åíü íåìíîãèå èç çàêðûòûõ öåðêâåé áûëè òîãäà îòêðûòû âíîâü.

Â 1970 ãîäó â âîçðàñòå 92 ëåò óìåð ïàòðèàðõ Àëåêñèé, è íà Ï î ìåñòíî ñîâîðå (30 ìàÿ — 2 èþíÿ 1971 ã.) ñïåäóþùèì ïàòðèàðõîì áûë èçáðàí ìèòðîïîëèò Êðóòèöêèé è Êîëîìåíñêèé Ïèìåí (Èçâåêîâ).

Â ïîñëåõðóùåâñêóþ ýïîõó óñèëèâàëèñü çàñòîéíûå ïðîöåññû. Ï îïûòêè ïîïðèæàòü öåðêîâü ïðåäïðèíèìàëèñü, íî ê ñåðü¸çíûì ðåçóëüòàòàì îíè íå ïðèâåëè. Îáùàÿ òåíäåíöèÿ ñîõðàíÿëàñü: ïðîïîðöèîíàëüíî íàðñòàþùåìó èäåîëîãè÷åñêîìó êðèçèñó ïðîèñõîäèë íóêëåîíîâûé ïîâúåì ðåëèãèîçíîñòè íàñåëåíèÿ.

2. *Ñìåðòü ñîâåòñêîãî èòîà, ýòè÷åñêèé âàêóóì*

Íåñìîòðÿ íà òî, ÷òî ïðè Í.Ñ.Õðóù¸âå áûë íàïèñàí « Ì îðàëüíûé êîäåêñ ñòðîèòåëÿ êî ì óíèçìà», æåëàþùèõ ãâõ ñòðîèòü ñòàíîâèëñü âñ¸ ìåíüøå. Ïàðòèéíàÿ äåíàãîãèÿ, àáñîëþòíî îòîðâàííàÿ îò ðåàëüíîé æèçíè, ñåðü¸çíî íå âîñïðèíèìàëàñü. Ïàðòèÿ âñ¸ áîëåå òåðÿëà àâòîðèòåò, äà è ëþäè, ñîñòàâëÿþùèå å¸, åñëè âî ÷òî-òî è âåðèëè, òî âî ÷òî-òî äóõîâ. Àíòèðåëèãèîçíàÿ ïðîïàãàíäà ãëîõëà.

Ïðîèñõîäèë ðîñò ðåëèãèîçíîñòè ëþäåé, íî íå îõâàòûâàë áîëüøèíñòâà íàñåëåíèÿ. Íå óêðåïëåíîå íè â îáíîé èç òðàäèöèé, îíî âñêîðå ñòàíåò ëåãêîâåðíûì ïîãëîòèòåëåì çàïàäíûõ äîêòðèí è ó÷åíèé.

V. 1. *Ñâîáîäà âåðîèñïîâåäàíèé*

à) *Ïåðåñòðîéêà*

Ðóáåæ 1986—1987 ãîäîâ ìîæíî ñ÷èòàòü ïîâîðîòíûì â ïîëîæåíèè ðåëèãèè è âåðóþùèõ â ÑÑÑÐ. È äåéñòâèòåëüíî, â 1987 ãîäó òåçì óæå íå íàñòóïàåò, à ñêîðåå îáîðîíÿåòñÿ (ðå÷ü èä¸ò, êîíå÷íî, òîëüêî î ïå÷àòè). Óïðàçäíÿþòñÿ îãðàíè÷åíèÿ íà äåÿòåëüíîñòü ðåëèãèîçíûõ îðãàíèçàöèé, äåéñòâîâàâøèå â òå÷åíèå ìíîãèõ ëåò.

Â 1988 ãîäó î÷åíü òîðæåñòâåííî ïðîø¸ë Ñîáîð è ïðàçäíîâàíèå 1000-ëåòèÿ Êðåùåíèÿ Ðóñè. Âåðõîâíûì è Ñîâåòàì è ÑÑÑÐ îò 01.10.1990 ãîäà è ÐÑÔÑÐ îò 25.10.1990 ãîäà ïðèíèìàþòñÿ Çàêîíû ñîîòâåòñòâåííî «Î ñâîáîäå ñîâåñòè è ðåëèãèîçíûõ îðãàíèçàöèÿõ» è «Î ñâîáîäå âåðîèñïîâåäàíèé». Â ðåçóëüòàòå Öåðêîâü — þðèäè÷åñêîå ëèöî ñ ïðàâàìè è ïáîé îáùåñòâåííîé îðãàíèçàöèè.

á) *Ðàçâàë Ñîþçà. Åëüöèíñêèé ïåðèîä*

Â ïðèíÿòîé Êîíñòèòóöèè ÐÔ 1993 ãîäà ñâîáîäà ñîâåñòè îòâîäèòñÿ âàæíîå ìåñòî â ñèñòåìå ðàæäàíñêèõ ïðàâ è ñâîáîä. Ðîññèéñêàÿ Ôåäåðàöèÿ ïðîâîçãëàøàåòñÿ ñâåòñêèì ãîñóäàðñòâîì. Êîíñòèòóöèîííûå íîðìû ïîëó÷èëè äàëüíåéøåå ðàçâèòèå è êîíêðåòèçàöèþ â Ôåäåðàëüíîì Çàêîíå ÐÔ «Î ñâîáîäå ñîâåñòè è ðåëèãèîçíûõ îáúåäèíåíèÿõ», ïðèíÿòîì Ãîñóäàðñòâåííîé äóìîé 19 ñåíòÿáðÿ 1997 ãîäà. Ýòîò Çàêîí îòðàæàåò áîðüáó Ðóññêîé ïðàâîñëàâíîé öåðêâè çà ïðèáèëèæåíèå ê ãîñóäàðñòâó.

2. *Ñóäüáà «äåìîêðàòè÷åñêîãî ìèðà»*

«Êîìóíèñòè÷åñêèé ìèð» îñòàëñÿ óäàëåííûì ó÷åáíèêîâ èñòîðèè è íåîòîðûõ ñïåöèàëüíûõ äîêëàäîâ è îáñóæäåíèé. ×òî æå ïðîèçîøëî çà ýòè ãîäû â ìàñøòàáíîì ñîçíàíèè?

Êàê îïîææå áûëî ïàäåíèå îáåõ èìïåðèé (Ðîññèéñêîé è Ñîâåòñêîé), è êàê îïîææè ïóòè, ïî êîòîðûì èäóò ðåôîðìàòîðû. Êàê ïî ìàíîâåíèþ âîëøåáíîé ïàëî÷êè íàøè â÷åðàøíèå êîìóíèñòû ïåðåêðàñèèñü â äåìîêðàòîâ. Íîâûé ïðîêò ïåðñòðîéêè îáùåñòâà ñíîâà áûë âîñïðèíÿò ñ Çàïàäà è ñòàë óïîðî âíåäðÿòüñÿ ãîñóäàðñòâåííûì è ÷èíîâíèêàìè.

Èíòåðåñíî ïðîñëåäèòü ïåðåñ÷åíèÿ êîìóíèñòè÷åñêîãî è ëèáåðàëüíîãî ñîçíàíèÿ:

— âî-ïåðâûõ, êîìóíèçì îòðèöàåò ýòîíñ, îòå÷åñòâî; áèçíåñ òîæå íå èìåòî îòå÷åñòâà (ãäåå ñëóæáà, òàì è ðîäèíà);

— âî-âòîðûõ, «Äà çäðàâñòâóþò âñå ÷åñòíûå ëþäè ïëàíåòû!» è äð.

Ïîä ýòèì ïîäïèøåòñÿ è ëþáîé ëèáåðàë. È êîìóíèçì è ëèáåðàëèçì ñòàâÿò âî äëàâó âñåãî — óíèâåðñàëüíîãî ÷åëîâåêà. Êîñìîïîëèòèçì — ýòî ãëàâíîå;

— â-òðåòüèõ, êîìóíèñòû âåðÿò â «öàðñòâî ñâîáîäû», à ëèáåðàëû — â êîíåö èñòîðèè è ëèáåðàëüíûé ðàé — à âåäü ýòî îäíî è òî æå.

Èòàê, âûõîäèò, ÷òî äåìîêðàòè÷åñêèé ëèáåðàëüíûé ìèô ëèøü ïîíàçâàíèþ îòëè÷àåòñÿ îò ïðääûäóùåãî. Íî êàê è ïðåâûäóùèé îí ÷óæä êóëüòóðå Ðîññèè. Â íåçàâèñèìûå îêòÿáðüñêèå äíè 1993 ãîäà äåìîêðàòè÷åñêèé ìèô ïåðåñòàë ñóùåñòâîâàòü.

Ìîæíî îòìåòèòü çàêîíîìåðíîñòü — ëþáîé ñîöèàëüíûé ïðîåêò, âçÿòûé ñ Çàïàäà, â Ðîññèè ïîäâåðãàåòñÿ äåôîðìàöèè è äåãðàäàöèóåò. Äåìîêðàòèçàöèÿ îáùåñòâà íà÷àëà âåêà (çà ïîëãîäà âëàñòü ñàìîóíè÷-òîæèëàñü, è ïðèøëè áîëüøåâèêè), êàê è êîíöà åãî, áûëà íàïðàâëåíà íà îãðîí Çàïàäà ïî åãî æå ëîãèêå ïðîãðåññà. Ëèáåðàëüíî-åå-ìîêðàòè÷åñêèé ïðîåêò 90-õ ãîäîâ òîæå çàïàäíè÷åñêèé, íàõîäèòñÿ ñåé÷àñ â ñåðü¸çíåéøåì êðèçèñå è íàðîäîì íå ïðèíèìàåòñÿ.

VI. *Ñîâðåìåííàÿ ñèòóàöèÿ â Ðîññèè*

Ñåé÷àñ â Ðîññèè íåò íàöèîíàëüíîé èäåè, ñâîåãî ñîöèàëüíîãî ïðîåêòà. Ì û ïðîäîëæàåì èäòè â ôàââàòåðå Çàïàäà ïîä çíàìåíåì äîãíÿþùåãî ðàçâèòèÿ. È ýòî íåñìîòðÿ íà òî, ÷òî áîëüøèíñòâî íàñåëåíèÿ â Ðîññèè íå õî÷åò êîïèðîâàòü çàïàäíóþ öèâèëèçàöèþ. Ì û æèâ¸ì â ýïîõó ìæèìèôüÿ, ïî èíåðöèè äåëàÿ òî, âî ÷òî íå âåðèì.

Ïîâæëüíîå óâëå÷åíèå âåðîé ïðàâîñëàâíîé ïðøëî, âåäü âûçâàíî îíî áûëî íå ïîðåãíîñòüþ ëè÷íîãî îáðàùåíèÿ, à æåëàíèåì ïðîòèâîñòîÿòü êîìóíèçìó. Àæèòàæ â öåðêâÿõ — ëèøü òîðæåñòâî îñâîáîæäåíèÿ îò èäåîëîãàè÷åñêèõ îêîâ. Íåîáõîäèì ûâåìÿ è àêòèâíàÿ ðàáîòà, ÷òîáû âîçðîäèòü ïðàâîñëàâíóþ êóëüòóðó Ðîññèè. Öåðêîâü ñòàáèëüíà â ñâî¸ì âåðîó÷åíèè, à ñòàáèëüíàÿ íðàâñòâåííîñòü — çàëîã âîçðîæäåíèÿ äîñóäàðñòâà è óäåðæàíèÿ îò íîâûõ ìåòàíèé áåç ðóëÿ è âåòðëè èç êðàéíîñòè â êðàéíîñòü.

Åñëè âëàñòü íå õî÷åò ðàñïàäà ñòðàíû, ïðîåêò öèâèëèçàöèè, êîòîðûé îíà ïîääåðæèò, äîëæåí îïðåäåëÿòüñÿ ïðîñòûì ïîñòóëàòîì — íå çàêëàäûâàòü â îñíîâó èäåîëîãèè òî, ÷òî íå îòåå÷àåò êóëüòóðå íàðîäîâ, æèâóùèõ â ãîñóäàðñòâå.

Ìóðàøêèíà Òàòüÿíà Èâàíîâíà *— êàíäèäàò òåõíè÷åñêèõ íàóê, äîöåíò ÌÃÒÓ èì. Í.Ý.Áàóìàíà*

ÞÐÈÉ ÍÈÊÎËÀÅÂÈ× ÐÅÐÈÕ — Ó×¨ÍÛÉ ÍÎÂÎÉ ÝÏÎÕÈ

(äîêëàä ñî ñëàéäàìè)

Òåïåðü åäèíñòâåííûé ïóòü ÷åëîâå÷åñòâà — çíàíèå, âñ¸ äåëî òåïåðü çà íàóêîé. Íàóêà äîëæíà äàòü îòâåò íà òî íêèå ýíåðãèè.

Þ.Í.Ðåðèõ

Âñòóïëåíèå

Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ — ÷åëîâåê, æèâøèé â ñåðåäèíå ÕÕ âåêà, ïðåäñòàâëÿë ñîáîé èäåàëüíûé îáðàçåö ó÷¸íîãî áóäóùåãî, ó÷¸íîãî Íîâîé Ýïîõè. Îí îáëàäàë ñèíòåòè÷åñêèì ñîçíàíèåì è ðàáîòàë âî ìíîãèõ îáëàñòÿõ íàóêè. Êðîìå òîãî, â ñâîåé ðàáîòå îí ñî÷åòàë ðàçëè÷íûå ìåòîäû íàó÷íîãî ïîçíàíèÿ. Îí âëàäåë è òåîè ìåòîäàìè ïîçíàíèÿ, êîòîðûå ïðèçíàþòñÿ ñîâðåìåííîé ìàòåðèàëèñòè÷åñêîé íàóêîé, è òåìè, êîòîðûå îíà ïîêà îòðèöàåò. Îí âëàäåë äóõîâíûì ïîçíàíèåì.

Ìû îáðàùàåìñÿ ê æèçíè Þ.Í.Ðåðèõà åù¸ è ïî äóõîé ïðè÷èíå. Îí áûë îäíèì èç ÷åòâåðûõ íîñèòåëåé Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè — Ïðîâîçâåñòèÿ Íîâîé Ýïîõè. Ðåðèõè íå òîëüêî ïðåäâèäåë ÷åëîâå÷åñòâó íîâîå çíàíèå, íî è ïðèìåíèëè âñå ïîëîæåíèÿ Ó÷åíèÿ â æèçíè êàæäîãî äíÿ, òàêè îáðàçîì îáîãàòèâ Ñîêðîâèùíèöó äðåâíåé ìóäðîñòè ñâîèì ëè÷íûì îïûòîì. È ñ ýòèõ îçèöèé îñîáåííî âàæíî èçó÷àòü æèçíü êàæäîãî èç Ðåðèõîâ. Äàâàéòå ïîñìîòðèì, êàêèì æå îí áûë â æèçíè — ýòîò Àðõàò, Àãíè Éîã.

Ýòî áûëà ìîãó÷àÿ ëè÷íîñòü, òèòàí, Ãåðîé ïëàíåòàðíîãî ìàñøòàáà. Êàê Ïðîìåòåé îí í¸ñ ëþäÿì Îãîíü çíàíèÿ, ïðîêëèâûâàÿ ïóòü íîâîé íàóêè! Áåç ìóæåñòâà è ãåðîèçìà ýòî íåâîçìîæíî, ïîòîìó ÷òî òðóäíåå âñåãî ïðåîäîëåòü íåâåæåñòâåííîå ñîçíàíèå ñîâðåìåííîãî.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Çíàìÿ ìèðà»

Çíàê Çíàìåíè Ìèðà, òðè àìàðàíòîâûõ ñôåðû âíóòðè êîëüöà âå÷íîñòè, ñèìâîëèçèðóåò äâèæíîâî âðåìåíè: ïðîøëîãî, íàñòîÿùåãî è áóäóùåãî. Èìåííî ýòî äâèæíîâî è íàçûâàåòñÿ Âå÷íîñòüþ, Áåñïðåäåëüíîñòüþ. Ýòîò ñàìûé äðåâíèé è ñàìûé ñîâðåìåííûé ñèìâîë íà Çåìëå îçíà÷àåò è ýâîëþöèþ ñîçíàíèÿ âî âñåõ å¸ ôàçàõ. Ïîýòîìó äðåâíèé ñèìâîë ÿâëÿåòñÿ â òî æå âðåìÿ è çíàêîì Íîâîé Ýïîõè — Ýïîõè Ñâåòà, Êóëüòóðû, Ñåðäöà. Ýòî çíàê ñèíòåçà — ñëèÿíèÿ òð¸õ ìèðîâ, ñèíòåçà çíàíèé, ñèíòåçà íàóê. Çíàê Çíàìåíè Ìèðà, êîòîðûé íàçûâàþò åù¸ «Òð¸õãëàçîå çíàìÿ Âëàäûê», ìîæåò áûòü òîëüêî íà íàãðîáèÿõ Ñîòðóäíèêîâ Øàìáàëû.

Ôîòî — ïàìÿòíèê íà ìîãèëå Þ.Í.Ðåðèõà

Â Ìîñêâå íà Íîâîäåâè÷üåì êëàäáèùå ìîæíî óâèäåòü çíàê Çíàìåíè Ìèðà íà îäíîì-åäèíñòâåííîì íàãðîáíèè. Îíî åäèíñòâåííîå íå òîëüêî â Ìîñêâå, íå òîëüêî â Ðîññèè, íî è âî âñåé Åâðîïå. Ýòî ïàìÿòíèê íà ìîãèëå Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à Ðåðèõà.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Çâåçäà ãåðîÿ»

Êàðòèíà ïîñâÿùåíà Þðèþ Íèêîëàåâè÷ó. Âû âèäèòå ÷åëîâåêà, óñòðåìëåííî âçãëÿä íà íåáî. Î í æà¸ò çíàê, êîòîðûé äàäóò åì ó çâ¸çäû î òîì, ÷òî íàñòóïëåí âðåìÿ äëÿ ñâåðøåíèÿ íîâîãî ïîäâèãà. Òàêèì çíàêîì äëÿ íåãî áóäåò ïîê¸òêîì åòû. Åëåíà Èâàíîâíà ãîâîðèëà Þðèþ Íèêîëàåâè÷ó, ÷òî åñëè îí ïîåäåò â Ðîññèþ, òî ïðîæèâ¸ò òàì íå áîëåå 3-õ ëåò, à åñëè îñòàíåòñÿ â Èíäèè, ïðîææâ¸ò äîëüøå. Î íà ñïðîñèëà åãî: «Ï îåäåøü?» Î í îòâåòèë: «Ï îåäó». Î í çíàë, ÷òî íóæåí Ðîäèíå.

Þðèé Íèêîëàåâè÷ î÷åíü ëþáèë ñëîâî «ïîäâèã». Â îñíîâå ýòîãî ïîíÿòèÿ ëåæèò æåðòâåííîñòü. Åñòü òåñíåéøàÿ ñâÿçü ìåæäó ïîíÿòèÿìè Êóëüòóðà è ïîäâèã. Êóëüòóðà — ïî÷èòàíèå Ñâåòà, à ïîäâèã — äåéñòâåííîå ñëóæåíèå ýòîìó Ñâåòó. Âñÿ æèçíü Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à áûëà ïîäâèãîì íà íèâå Êóëüòóðû. Ïîýòîìó ëåéòìîòèâ ìîåãî âûñòóïëåíèÿ — ýòî ãåðîèçì è ïîäâèã.

Ôîòî Þ.Í.Ðåðèõà

Âîò êàê îõàðàêòåðèçîâàë Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à åãî êîëëåãà, äèðåêòîð Èíñòèòóòà òèáåòîëîãèè â Ñèêêèìå Íèìàí Ñèíêõ: «Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ, êàê ó÷¸íûé, ÿâëÿåòñÿ îäíèì èç åâëè÷àéøèõ ýíöèêëîïåäèñòîâ Çàïàäà è Âîñòîêà. Ëèíãâèñò, èññëåäîâàòåëü, àðõåîëîã, êðèòèê-èñêóññòâîâåä, èñòîðèê, ìûñëèòåëü è çíàòîê Êóëüòóðû, îí íå çíàë ãðàíèö â îâëàñòè îïçíàíèÿ. Äëÿ íåãî íå ñóùåñòâîâàëî ãðàíèö Âîñòîêî ì è Çàïàäîì èëè ìåæäó ðàçëè÷íûì è îòðàñëÿì è íàóêè. Ïðåæäå âñåãî, åãî è òåðåñîâàë ÷åëîâåê. Î í áûë èñòèíûì ãóìàíèñòîì. Þðèé Íèêîëàåâè÷, êàê ÷åëîâåê, áûë äàæå åù¸ áîëåå åäèêè, ÷åì Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ, êàê ó÷¸íûé. Î í âûêîâàë çîëîòîå çåðíî ñâÿçè íå òîëüêî ìåæäó Èíäèåé è Ðîññèåé, íå òîëüêî ìåæäó Âîñòîêîì è Çàïàäîì, íî è ìåæäó âñåìè íàðîäàìè âñåõ ñòðàí è âðåì¸í».

×àñòü 1. Îáðàçîâàíèå, ýêñïåäèöèÿ, íàó÷íûå ðàáîòû

Ôîòî Þ.Í. â äåòñòâå

ß âàì êðàòêî íàïîìíþ åãî áèîãðàôèþ. Þ.Í. ðîäèëñÿ 16 àâãóñòà â ñåëå Àêóëîâêà Íîâãîðîäñêîé ãóáåðíèè âî âðåìÿ îäíîé èç àðõåîëîãè÷åñêèõ ýêñïåäèöèé åãî ðîäèòåëåé. Íà÷àëüíîå îáðàçîâàíèå îí ïîëó÷èë â Ïåòåðáóðãå, çàòåì ó÷èëñÿ ó ÷ñòîûõ ïðîôåññîðîâ â Êàðåëèè. Ñ äåòñòâà ó íåãî ïðîÿâèëñÿ èíòåðåñ ê èñòîðèè, Âîñòîêó, èíîñòðàííûì ÿçûêàì è âîåííîì ó äåëó. Â 15 ëåò îí óæå çíàë 8 èíîñòðàííûõ ÿçûêîâ, à ñòàâ âçðîñëûì, èçó÷èë îêîëî 30 — çàïàäíûõ è âîñòî÷íûõ (â òî ì ÷èñëå ó ìåðøèå ÿçûêè). Î í ñâîáîäíî ÷èòàë, ïèñàë è ãîâîðèë íà èíîñòðàííûõ ÿçûêàõ.

Ôîòî Þ.Í. â þíîñòè

Äàëåå Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïðîäîëæàë îáðàçîâàíèå â Âåðîïå è Àìåðèêå. Î í ó÷èëñÿ â òð¸õ óíèâåðñèòåòàõ, â ëó÷øèõ øêîëàõ âîñòîêîâåäåíèÿ: â Ëîíäîíå, â Áîñòîíå è â Ïàðèæå. Â Ïàðèæå î í ó÷èëñÿ îäíîâðåìåííî íà ýêîíîìè÷åñêîì è þðèäè÷åñêîì îòäåëåíèÿõ, à òàêæå îêîí÷èë âûñøóþ øêîëó «Ñåíåð», ïîëó÷èâ ñïåöèàëüíûå âîåííûå îáðàçîâàíèå. Âåçäå, ãäå áû î í íè ó÷èëñÿ, î í ïîðàæàë ïðîôåññîðîâ ãëóáèíîé è øèðèòîé ñâîèõ çíàíèé. Â 21 ãîä î í çàêî í÷èë Ïàðèæñêèé óíèâåðñèòåò ñî ñòåïåíüþ ìàãèñòðà èíäèéñêîé ôèëîëîãèè.

Ôîòî Þ.Í. â þíîñòè

Þðèé Íèêîëàåâè÷ ó÷èëñÿ, íàõîä�ñü âàæëè îò ðîäèòåëåé, ñ êîòîðûìè ïîñòîÿííî áûëà ïåðåïèñêà. Ïåðåä Þðèåì Íèêîëàåâè÷åì, êàê è ïåðåä ëþáûì ìîëîäûì ÷åëîâåêîì, âîçíèêàëî íîâîå. Â ñâîèõ ðîäèòåëåé. Ñåé÷àñ ÿ çà÷èòàþ ôðàãìåíò ïèñüìà Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à ñîòðóäíèêó Ðåðèõîâ Â.Ø èáàâáó. Ïèñüìî íàïèñàíî, êîãäà Þðèþ Íèêîëàåâè÷ó áûë 21 ãîä. È ïî ýòîì ó ôðàãìåíòó îæíî ñóäèòü, íàñêîëüêî çðåëûì ÷åëîâåêîì î í áûë óæå â ýòîì âîçðàñòå.

«Äîðîãîé äðóã! Äåÿòåëüíîñòü âî Ñëóæåíèá âñ¸ ðàñøèðÿåòñÿ è êàæäûé äåíü íåñ¸ò íîâûå âîçìîæíîñòè è ïîáåäû. Äæî í Êåéí, Ðîæåðñ è ÿ îñíîâàëè ìåæäóíàðîäíóþ îðãàíèçàöèþ äëÿ èðîâîãî ñáëèæåíèÿ. Âû ïîíèìàåòå, íàñêîëüêî âàæíî è ìåòî òàêîé àïïàðàò è Âû, íàâåðíîå, çíàåòå, Êåì ïîñûëàåòñÿ ýòà âîçìîæíîñòü».

Ïèñüìî çàêàí÷èâàåòñÿ ñëîâàìè: «Äà ïîñëóæèò ýòî íîâîå íà÷èíàíèå Äåëó Ñëóæåíèÿ è äà ïðèìåò êàæäóþ ïîñûëàåìóþ íàì âîçìîæíîñòü. Â äíå Âåëèêîãî ×óäà îñòàþñü áðàòñêè ïðåäàííûì Âàì âî Ñëóæåíèè. Þðèé Ðåðèõ».

Ôîòî Þ.Í.

Õàðàêòåð ó Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à ñ äåòñòâà áûë î÷åíü ñëîæíûé — òåì ïðåìåíòíûé, ïîðûâèñòûé. Âîò ôðàãìåíò èç Óêàçàíèÿ Ó÷èòåëÿ î Þðèè Íèêîëàåâè÷å, ãäå åãî íàçûâàþò äàæå «äèêèì»: «Äîëæíû ñ÷èòàòü ðàäóøåìì õàðàêòåð Þðèÿ, ëó÷øå áåðèòå åãî, äèêèé äà óìåëûé, äàæå ïîëåçåí áóäåò. Â ó÷àñòíèêè ãîäèòñÿ». Ðå÷ü èä¸ò î ïîäãîòîâêå ê Öåíòðàëüíîìçåòàñêîé ýêñïåäèöèè.

Ôîòî Þ.Í. íà Äëòàå, 1926 ãîä

À âîò õàðàêòåðèñòèêà, äàííàÿ Þðèþ Íèêîëàåâè÷ó æèòåëüíèöåé Äëòàÿ, êðåñòüÿíêîé Ãàâôüåé Çóáàêèíîé, â äîìå êîòîðîé æèëè Ðåðèõè âî âðåìÿ ýêñïåäèöèè â 1926 ãîäó: «À Þðà ïðîñòîé, ïðîñòîé áûë. 23 ãîäà åìó áûëî, ìîëîä áûë, à áîðîäó íå áðèë. Çàñü ðóáàøêó êóïèë êîëåíêîðîâóþ, íà âûïóñê å¸ íîñëë, âñ¸ â íåé áåãàë. Ì íå òà ðóáàøêà ñîâñåì íå íðàâèëàñü, êàê ó âñåõ ìóæèêîâ, à åìó îíà ïî÷åìó-òî ìëëà áûëà. Äî äîìà õîòåë äîâåçòè, îñòîðîæíî âåëåë ñòèðàòü, ÷òîáû íå ïîëèÿëà, íå ïîðâàëàñü».

Ôîòî Þ.Í.

Þðèé Íèêîëàåâè÷ èñêàë çíàíèÿ â óíèâåðñèòåòàõ è àêàäåìèÿõ, â ðàçíûõ ñòðàíàõ è ó ðàçíûõ íàðîäîâ. Äðåâíèå ãîâîðèëè, ÷òî ïóòåøåñòâèå çàâåðøàåò îáðàçîâàíèå. È â 21 ãîä, èìåÿ áëåñòÿùóå òåîðåòè÷åñêîå îáðàçîâàíèå, Þðèé Íèêîëàåâè÷ òòèðàâëÿåòñÿ â ñâîþ ïðåóþ ýêñïåäèöèþ, îðãàíèçîâàííóþ åãî òöîì, àêàäåìèêîì Í.Ê.Ðåðèõîì. Ýòî áûëà Âåëèêàÿ Öåíòðàëüíîàçèàòñêàÿ ýêñïåäèöèÿ, äëèâøàÿñÿ ïÿòü ëåò. Êàê ó÷¸íûé-èññëåäîâàòåëü ñ íåîáõ÷àéíî øèðîêèì êðóãîçîðîì, Þðèé Íèêîëàåâè÷ ñôîðìèðîâàëñÿ èìåííî âî âðåìÿ ýòîé ýêñïåäèöèè.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Òâåðäûíÿ Òèáåòà»

Êàê äðåâíèå àðãîíàâòû, íàïðàâëèëèñü Ðåðèõè ïî íåèçâåäàííûì òðîïàì. È ñåé÷àñ ìû ñâàìè ìûñëåííî ïðîéä¸ì â âîñòåñ ñ íèìè ïî âûñîêèì õðåáòàì, äàä íå ñòóïàëà íîãà åâðîïåéöà, ïî íåïðåñòóïíûì ìîñòâîñòàì, âûáèòûì â ñêàëàõ, ïî áåçâîäíûì ïóñòûíÿì. Ïî÷óâñòâóåì ïðîäîëæèòåëüíîñòü è îïàñíîñòü ïóòè, è òîãäà ïîâåãà èññëåäîâàòåëåé â ïîèñêàõ èñòèíû ïðåäñòàíåò ïðåä íàìè âî âñ¸ì åæèë-èè ìóæåñòâà è êðàñîòû.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ëõàñà»

Þðèé Íèêîëàåâè÷ âî âðåìÿ ýêñïåäèöèè íàïèñàë ìíîãî íàó÷íûõ ðàáîò. Îá îñíîâíûõ èç íèõ ÿ ðàññêàæó. Ñàìàÿ çíà÷èòåëüíàÿ ðàáîòà Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à, ïðèí¸ñøàÿ åìó ìèðîâóþ ñëàâó, — ýòî åãî ïåðå-

âîäóíèêàëüíîãî èñòîðè÷åñêîãî ïàìÿòíèêà «Ãîëóáóûå àííàëû». Ýòà ðàáîòà, ïî ìíåíèþ ñïåöèàëèñòîâ, ÿâëÿåòñÿ ôóíäàìåíòàëüíîé â èçó÷åíèè èñòîðèè è êóëüòóðû ñðåäíåâåêîâîãî Òèáåòà. Âïåðâûå, âî ïðåêè òðàäèöèè åâðîïåéñêîãî âîñòîêîâåäåíèÿ, Þðèé Íèêîëàåâè÷ ðàññìàòðèâàë Òèáåò íå êàê èçîëèðîâàííûé ãîðíûé ðàéîí â Àçèè, à êàê îñîáîå åñòî íà ïëàíåòå, ãäå íóæíî èñêàòü êëþ÷è ê èñòîðè÷åñêèì ñóäüáàì ìíîãèõ ñòðàí è íàðîäîâ, ïîðîþ âåñüìà óäàëåííûõ âî âðåìåíè è ïðîñòðàíñòâå îò Òèáåòà.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Om Mani Padme Hum»

Äåñÿòàÿ ãëàâà ýòîãî òðóäà íàçûâàåòñÿ «Ê èçó÷åíèþ Êàëà÷àêðû». Êàëà÷àêðà — ýòî âåëèêîå Ó÷åíèå Øàìáàëû («Êîëåñî âðåìåíè»). Î íî ïðîíèçûâàåò âñþ æèçíü Òèáåòà, Èíäèè è Ìîíãîëèè. Êàëà÷àêðà óòâåðæäàåò, ÷òî æèçíü ÷åëîâåêà ñâÿçàíà ñ æèçíüþ âñåé Âñåëåííîé. Ýòî ñëîæíàÿ ñèñòåìà çíàíèé î Êîñìîñå ïðåïîäàåòñÿ â ó÷åáíûõ çàâåäåíèÿõ ïðè ìîíàñòûðÿõ Òèáåòà è Ìîíãîëèè. Õî÷ó ïîä÷åðêíóòü, ÷òî âñÿ ëèòåðàòóðà î Êàëà÷àêðå íàïèñàíà ñèìâîëè÷åñêèì ÿçûêîì, êîòîðûé èçâåñòåí òîëüêî Ïîñâÿù¸ííûì. Êíèãè î Êàëà÷àêðå ïèøóòñÿ ó÷¸íûìè-ëàìàìè, ïîâûâàâøèìè â Øàìáàëå. Îäèí èç òàêèõ ìîíàñòûðåé âû âèäèòå íà ýòîì ñëàéäå. Ýòè ìîíàñòûðè èìåþò ïîäçåìíûå õîäû — «çìåèíûå íîðû», êàê èõ íàçûâàëà Å.Ï.Áëàâàòñêàÿ, êîòîðûå õðàíÿò òàéíû Çåìëè è ÷åëîâå÷åñòâà. Áëàãîäàðÿ çíàíèþ Þðèì Íèêîëàåâè÷å ìèñòåðèè ìîíàñòûðåé âûâîäÿò çíàêîâ è ìåñòíûõ äèàëåêòîâ, Ðåðèõè èìåëè äîñòóï â ýòè ìîíàñòûðè.

Êàðòèíà Ñ.Í.Ðåðèõà «Êíèãà»

Ê íèì îòíîñèëèñü ñäîâåðåì è äàâàëè èì äðåâíåå êíèãè, ìàíóñêðèïòû, êîòîðûå äî íèõ íå äèäàë íè îäèí åâðîïåöö. Ë.Â.Øàïîøíèêîâà â îäíîé èç ñòàòåé îïèñàëà ñâîþ áåñåäó ñ ó÷¸íûì-ëàìîé. Î í åé ñêàçàë: «Â áèáëèîòåêå øêîëû òèáåòñêîé ôèëîñîôèè ÿ âèäåë ïåðâîä äðåâíåé òèáåòñêîé õðîíèêè “Ãîëóáûå àííàëû”. Òàì öåëàÿ ãëàâà ïîñâÿùåíà Êàëà÷àêðå è å¸ ðàñïðîñòðàíåíèþ, è ýòî îäèí èç ëó÷øèõ ïåðåâîäîâ, ìíå âñòðå÷àâøèõñÿ. Êàê íè ñòðàííî, îí ñäåëàí åâðîïåöîì. Àâòîð áûë, êîíå÷íî, íåîáû÷íûì ÷åëîâåêîì è ìíîãîå çíàë èç òîãî, ÷òî èçâåñòíî òîëüêî íàì».

Ôîòî Þ.Í.

Ðå÷ü øëà î Þðèè Íèêîëàåâè÷å.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ïðèêàç Ðèãäåí Äæàïî»

Â áîëüøîé íàó÷íîé ðàáîòå «Òèáåòñêàÿ æèâîïèñü» Þðèé Íèêîëàåâè÷ äà¸ò äåòàëüíûé ðàçáîð òèáåòñêî-áóääèéñêîãî èêîíîãðàôèè è îïðåäåëÿåò ðîëü è çíà÷åíèå òèáåòñêîãî áóääèéñêîãî èñêóññòâà. Ýòà êàðòèíà íàçûâàåòñÿ «Ïðèêàç Ðèãäåí Äæàïî», äàâ èçîáðàæ¸í Âëàäûêà Øàìáàëû. Äóõîâå Åãî èìÿ Ìàéòðåéÿ. Â ãëàâå «Ìàéòðåéÿ — Áóääà ãðÿäóùåãî» âûøåóïîìÿíóòîé ðàáîòû Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïèøåò ñâÿùåíà Ìàéòðåéÿ ÷àñòî ïðåäñòàâëÿåòñÿ ñèäÿùèì íà òðîíå â âåðõíåì ïîëîæåíèè íà áîãàòî óêðàøåííîì ñòóëå, ÷òî îí ñèâîèçèðóåò òîò ôàêò, ÷òî Áîäõèñàòòâà ãîòîâ ïðèéòè è óæå ñïóñòèë íîãè ñ òðîíà». Ýòîò ôðàãìåíò ñòàòüè Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à áóêâàëüíî êîìåíòèðóåò äàííóþ êàðòèíó.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Òèáåòñêèé ñòàí»

Þðèé Íèêîëàåâè÷ áîëüøîå çíà÷åíèå ïðèäàâàë èçó÷åíèþ êî÷åâîãî Òèáåòà. Îòðûòèÿ â ýòîé îáëàñòè, ñäåëàííûå èì âî âðåìÿ ýêñïåäèöèè, îí îáîáùèë â ñâîåé êëàññè÷åñêîé ðàáîòå «Çåâðèíûé ñòèëü ñðåäè êî÷åâíèêîâ Ñåâåðíîãî Òèáåòà». Þðèé Íèêîëàåâè÷ ÿâëÿåòñÿ îñíîâîïîëîæíèêîì íîâîãî íàóêè — íîìîäèñòèêè. Ýòî íàóêà î êî÷åâíèêàõ.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Äóõæèíà»

Âî âðåìÿ ýêñïåäèöèè Þðèé Íèêîëàåâè÷ â¸ë ïóòåâîé äíåâíèê. Âîò îäèí èç åãî ððàãìåíòîâ: «Äîðîãà íà ×óãó÷àã ñ èòàëüñü íåáçî ïàñíîé èç-çà ÷ñòûõ íàïàäåíèé â óçêèõ óùåëüõ. Íàì äîâåëîñü ïîñòîÿííî âåñòè ðàçâåäêó ìåñòíîñòè, çîðêî íàáëþäàÿ çà ñòðàííûìè âñàäíèêàìè, òî è äåëî ïîÿâëÿþùèìèñÿ è èñ÷åçâàøèìè íà ãðåáíÿõ áèèæàéøèõ âîñ». Âî âðåìÿ ýêñïåäèöèè Þðèé Íèêîëàåâè÷ òðæäû ÷óâîì èçáåæàë ñìåðòè. Îäíàæäû êîíü åãî ïîñêîëüçíóëñÿ íà ëåäÿíîé ñóåðå, â äðóãîé ðàç ó íåãî áûë ñðåä÷íûé ïðèñóòï íà áîëüøèõ âûñîòàõ, à î òðåòüåì ñëó÷àå ÿ âàì ðàññêàæó ÷óòü ïîçæå.

Ôîòî Þ.Í. íà êîíå

Â ýêñïåäèöèè Þðèé Íèêîëàåâè÷ çàíèìàëñÿ íå òîëüêî íàó÷íîé ðàáîòîé. Î í îòâå÷àë çà âîåííóþ îõðàíó êàðàâàíà, òàê êàê ïóòåøåñòâåííèêàì ïðèõîäèëîñü ïîñòîÿííî çàùèùàòüñÿ îò íàïàäåíèÿ ìåñòíûõ ïåå¸í.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ïëàòî ×àíòàíã»

Îñåíüþ 1927 ãîäà íà ïóòè ê òèáåòñêîì ìó íàãîðüþ ýêñïåäèöèÿ áûëà îñòàíîâëåíà îòðÿäàìè òèáåòöâ, äåéñòâóþùèõ ïî óêàçàíèþ ëõàññêèõ âëàñòåé, êîòîðûå îáúÿâèëè î çàêðûòèè ýòîãî ðàéîíà äëÿ èíîñòðàíöâ. Ïàñïîðò, âûäàííûé Í.Ê.Ðåðèõó ïðåäñòàâèòåëåì Ëõàññû â Óëàí-Áàòîðå, áûë îáúÿâëåí íåäåéñòâèòåëüíûì. Íà ýòîì ïëàòî ×àíòàíã ýêñïåäèöèÿ áûëà çàäåðæàíà. Ðåðèõè ïðîñòîÿëè çäåñü ïî÷òè ïîëãîäà â ëåòíèõ ïàëàòêàõ. Ýêñïåäèöèÿ áûëà ôàêòè÷åñêè îáðå÷åíà íà ôèçè÷åñêóþ ñìåðòü. Ï î òàéíñòâåííûì çàêîíàì æèçíè èìåííî ýòîò ýòàï íàõîäèùåéñÿ íà ãðàíè ñìåðòåëüíîãî îïàñíîñòè ýêñïåäèöèè îêàçàëñÿ ìàêñèìàëüíî ïëîäîòâîðíûì â íàó÷íîì îòíîøåíèè. Ðåðèõè íå òîëüêî íå ïîòåðÿëè ïðèñóòñòâèÿ äóõà, íî ñóìåëè ïðîâîëæèòü èññëåäîâàíèÿ äóõà, è â ýòîì è èõ íåñîìíåííûé âêëàä.

×àñòü 2. Êóëó. Ôåíîìåíû. «Óðóñâàòè». Ãýñýð Õàí

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Êóëóòà»

Çàâåðøèâ ýêñïåäèöèþ, Ðåðèõè ïîñåëèëñü â äîëèíå Êóëó. Ýòî ñàìîå äðåâíåå ìåñòî íà òîëüêî â Ãèìàëàÿõ, íî è íà íàøåé ïëàíåòå. Ýòî îäíà èç Õðàíèòåëåé äîëèí. Â ýòîì ìåñòå áûâàëè Áóääà, Ïàäìà Ñàìáõàâà, Àïîëëîíèé Òèàíñêèé. Äåâêñàíäð Âåëèêèé îñòàíîâèë ñâî¸ âîéñêî, ïîâîéäÿ ê ðåêå Áèàñ, êîòîðàÿ ïðîòåêàåò â äîëèíå Êóëó, è ïîâåðíóë îáðàòíî. Â ýòîì ìåñòå Ðèøè Âüÿñà ñîáèðàë Ìàõàáõàðàòó — äðåâíåéøóþ ýïîïåþ. Êóëó íàçûâàþò äîëèíîé òð¸õñîò Áîãîâ. Èìåííî çäåñü Ðåðèõè ïðîæèëè îêîëî 20 ëåò.

Ôîòî äîìà Ðåðèõîâ â Êóëó

Ðàññêàç î ëè÷íîñòè Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à áóäåò íåïîëíûì, åñëè ìû íå âñïîìíèì î òîì, êàê îí ðàáîòàë ñ ìîëîä¸æüþ, ïðèåõàâ â Ñîâåòñêèé Ñîþç. Î í ïðèâèâàë ìîëîäûì ó÷¸íûì øèðîêèé êðóãîçîð, ãîâîðèë èì î òîì, ÷òî æèçíü ïîëíà òàéí, ÷òî åñòü åù¸ ñîâñåì íå èçó÷åííûå ýíåðãèè, îäóõîòâîð¸ííûå ñèëû ïðèðîäû. Î í ó÷ëè, ÷òî ïóòü ïîçíàíèÿ ìîæåò áûòü íå òîëüêî íàó÷íûì, ÷òî åñòü è äóõîâ ïóòü, è êòî-òî ïîñëåäîâàë ýòîìó — ìîëîäîé ñòóäåíò ñ ãëàçàìè íå èçó÷åííûå ýíåðãèè, îäåòûé â ñòàðîìîäíóþ ñóòàíó è ñòóïàâøèé íà ïóòü ñòðàííèêà.

Âîò îäèí èç èíòåðåñíåéøèõ òàèíñòâåííûõ ñëó÷àåâ, î êîòîðîì ðàññêàçûâàë Þðèé Íèêîëàåâè÷. Î í ïðîèçîø¸ë, êîãäà ñåìüÿ òîëüêî ïîñåëèëàñü â Êóëó. Äîì Ðåðèõîâ âñåãäà ïîñåùàëè ëàìû. Îíè ïðèõîäèëè ïîçäíî, êîãäà äâåðè óæå áûëè çàêðûòû, è óõîäèëè ðàíî, êîãäà âñå åù¸ ñïàëè. Þðèé Íèêîëàåâè÷ çàíòåðåñîâàëñÿ, êàê ýòî ïðîèñõîäèò. Îäíàæäû î áóêâàëüíî î ïîäñìîòðåé áåñåäó Íèêîëàÿ Êîíñòàíòèíîâè÷à ñ ëàìîé.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ìîëîäîé ëàìà»

×åðåç íåêîòîðîå âðåìÿ, íàáëþäàÿ áåñåäó ñ ëàìîé, Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïîòðåáîâàë íàïèñàòü êàðòèíó, êîòîðàÿ áû ïîêàçàëà ñîñòîÿíèå äóõîâíîãî ìèðà, ïîñêîë�êó ñëîâà íà ðóêàõ â åãî êîìíàòó. Êîãäà Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à ñïðîñèëè: «×òî æå Âû óâèäåëè, îò÷åãî Âû ïîòåðÿëè ñîçíàíèå?», îí îòâåòèë: «ß óâèäåë ðàñòâîðèâøóþñÿ êàê òóìàí ÷åëîâå÷åñêóþ ôîðìó, ïðîøäàøóþ ñêâîçü ñòåíó».

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Êðàñíûé ëàìà»

«Íó ÷òî æå òîãäà ëàìà? ×òî î åé? Ãäå è êîãäà î ñïàë?», — ñïðàøèâàëè Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à. È Þðèé Íèêîëàåâè÷ ñ ïðåêðàñíîé óëûáêîé îòâå÷àë: «Ïèùà ëàì ìèíèìàëüíà. Ïðàíè÷åñêè îãíåííàÿ ïèòàíåâà äåëàåò íåâîçìîæíûì äëÿ íèõ äëèòåëüíîå ïðåáûâàíèå â çàêðûòîì ïîìåùåíèÿõ. Äàæå ñîí äëÿ íèõ íåâîçìîæåí áåç íàêîïëåíèÿ ïðàíè÷åñêèõ çàïàñîâ. Âàñ èíòåðåñóåò, ãäå ëàìà ñïàë. Î í ïðîâîäèë íåñêîëüêî ÷àñîâ â áéèçëåæàùåé ïåùåðå è äàæå íå ñïàë â íàøåì ïîíèìàíèè, à íàõîäèëñÿ â ñîñòîÿíèè äëèòåëüíîé äõèàíè. Ýòî ñîñòîÿíèå äàâàëî åì ó çàïàñ ýíåðãèè, äîñòàòî÷íûé äëÿ íàïðÿæ¸ííîé ðàáîòû â òåå÷åíèå äíÿ».

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ìîíãîëèÿ»

Âîò ðàññêàç î òî ì, êàê Þðèé Íèêîëàåâè÷ ÷óòü íå ïîãèá. Äâèãàÿñü èç Ìîíãîëèè íà åðóæäàõ ïî ãîðíûì ìàññèâàì Ìîíãîëüñêîãî Ãîáè, ÷ëåíû ýêñïåäèöèè ïîñåùàëè êî÷åâûõ ìîíãîëîâ ýòèõ ðàéîíîâ. Þðèé Íèêîëàåâè÷ ñîáèðàë ëèíãâèñòè÷åñêèé ìàòåðèàë, èçó÷àë íàðÿæ¸ííûé êîñòþì ìîíãîëüñêîãî Ãîáè, ÷ëåíû ýêñïåäèöèè ïîñåùàëè êî÷åâûõ ìîíãîëîâ ýòèõ ðàéîíîâ. Ýòî ñîñòîÿíèå äàâàëî åì ó çàïàñ ýíåðãèè, äîñòàòî÷íûé äëÿ íàïðÿæ¸ííîé äõèàíè.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ìîíãîëèÿ. Þðòû»

Çàíÿâ äåðåâÿíóþ ïàëàòêó â ïîêèíóòîì ñòîéáèùå, Þðèé Íèêîëàåâè÷ öåëûé äåíü ïðîâîäèë â ðàçúåçäàõ, âîçâðàùàÿñü ê íî÷è â ñâî¸ æèëü¸. Î í ðàññêàçûâàë: «Â ýòîò åå÷åð ÿ òàê óãëóáèëñÿ â îáàóì ûâàíèå ìàòåðèàëà, ÷òî ïîòåðÿë ñ¸òâåìåíè. Ïàëàòêà òåñíàÿ, ëåøü ñòîë ïðîòêâîêîíöà, äà êðîâàòü ó ñòåíû — âîò è âñÿ ïëîùàäü. Çà îêíîì — õîëîä, äà òüìà êðîìåøíàÿ. Íà ìèã ÿ çàáóìàëñÿ. Ñèäåø óñòàâøèé, îòäàâøèñü ñòðàííîìó ïîêîþ. “Îòîäâèíüñÿ îò îêíà”, — ïî÷óâñòâîâàë ìíå, ñêàçàâ ãîëîñ. ß ñ÷¸ë ýòî çà èëëþçèþ è ïðîãîëæàëè ïèñàòü. Ãîëîñ ïîâòîðåëñÿ ãðîìåå è ñèëüíåå. Íî òî ëè â ñîñòîÿíèè çàáâåíèÿ, òî ëè ïî ãðóáîñòè, ÿ ïðåíåáðåã è ì. Óáåäèâøèñü, ÷òî íè÷åãî íåò, ÿ äðåìàë â ïîëóñíå. Óäàð ìîëíèè ïðîçëè ìåíÿ, è óæå ÿñíî ãðîìîâîé ãîëîñ ïðîçâó÷àë: “Îòîéäè îò îêíà!” È îãíîâðåìåíîì ìåíÿ îòáðîñëèë â ñòîðîíó. Â ýòîò ìîìåíò ðàçäàëñÿ âûñòðåë. Ïðîáèâ ñòåêëî, ïóëÿ çàñòðÿëà â ñòåíå íàïðîòèâ. Òàê ÿ ïðèîáð¸ë ãðóãà, ñïàñøåãî ìåíÿ».

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Äæàíòà»

Åù¸ îäèí ñëó÷àé ðàññêàçàíîûé Þðèåì Íèêîëàåâè÷åì, ïðîèçîø¸ë â ïðèñóòñòâèè êî ìèññèè ó÷¸íûõ-åâðîïåéöåâ. Îñíîâàíàÿ öåëü ïîäîáíûõ ýêñïåäèöèé — ïîâðåãóòü â ïðàõ ìíîãèå, óñòîÿâøèåñÿ âåêàìè, íàó÷íûå è ðåëèãèîçíûå äîãìû, è êóòî èçìåíèòü ìûøëåíèå ÷åëîâå÷åñòâà, íàïðàâèâ åãî â ñòîðîíó èçó÷åíèÿ ñîêðîâåííûõ òàéí ïðèðîäû è ÷åëîâåêà, êîòîðûå íèêîãäà åù¸ íå áûëè èçâåñòíû ñîâðåìåííîé íàóêå. Þðèé Íèêîëàåâè÷ áûë ñâèäåòåëåì ñëó÷àÿ, êîòîðûé íå ïîääà¸òñÿ êàêîìó-íèáóä� îáúÿñíåíèþ. Ãîâîðÿ î ÷óäåñàõ éîãîâ, îí ïîä¸ðêèâàë, ÷òî ôàêò, âèäåííûé è, îòíîñèòñÿ ê ãðóïïà ôåíîìåíîâ, äîñòóïíûõ ëèøü Àðõàòàì âûñîêèõ ïîñâÿùåíèé.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ñòàðûé ëàìà»

Îäèí èç ñòàðøèõ ëàì, ïðääèîæëè êî ìèññèè óêàçàòü ëþáîå ìåñòî, ãäå î íà õîòåëà áû íàéòè ñêðûòîå ñîêðîâèùå. Óñëîâèëèñü äàæå, ÷òî ýòî äîëæåí áûòü êàìåííûé òîðñ ÷åëîâå÷åñêîé ñòàòóè. Ñ íàïðÿæ¸ííû è éîðåðñîì, ñîáèþäàÿ âñå ïðàâèëà ñòðîãîãî íàó÷íîãî êîíòðîëÿ, ñëåäèëè ó÷¸íûå çà òåì, ÷òî äåëàëîñü âîêðóã íàçíà÷åííîãî ìåñòà.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Äçîí Êàïà»

Ì åñòî ì ýòè ì áûëà âûñîêàÿ ñêàëà. Íåñêîëüêî ñóòî êè ëà ì à ïðîâ¸ë â ãëóáîêîé íåï îäâèæíîñòè. Ï îðîé êàçàëîñü, ÷òî î í êàì åíåë, êàê è ýòà ñêàëà. Ì åäëåíí î âîçâðàùàëîñü ñîçíàíèå â õîëîäíîå òåëî. Ëàì à ïðåäëîæèë äîëáèòü ñêàëó. Ðàáî÷èå ïðî øëè íåï îäàþ ùóþñÿ ï îðîáó. Î ñòîðîæî, áåðåæí î êðî øèëè ñêàëó, ñëåäóÿ óêàçàíèÿì ëà ì û.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Þýí Êàíã»

Ï îä ñëîÿì è êà ì åí íé ï îðîäû ï îÿâèëàñü ñíà÷àëà ãîëîâà, ï îòî ì òîðñ ñòàòóè. Íàêî íåö ï îêàçàëèñü ðóêè. Òù àòåëüí î îòåæèëè ï îðîáó îò ÷óäåñí îãî ïðîèçâåäåíèÿ èñêóññòâà. Êîãäà îòåæèëè òóëîâèùå, ëà ì à âåëåë ïðåêðàòèòü ðàáîòó, èáî äàëüøå íè÷åãî íåò. Ñòàòóÿ îêàçàëàñü áåç íîã. Ñòàëè äî ï ûòûâàòü: «Êóäà æå ì îãëè äåâàòüñÿ íîãè?» Ëà ì à ñ çàãàäî÷íû ì âûðàæåíèåì ñêàçàë, ÷òî î í óñòàë, è íå ñ÷¸ë íóæíû ì ïðîäëæàòü î ï ûò.

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà « Ì ûñëü»

Âîò îáúÿñíåíèå Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à ýòîãî ôåíîìåíà: «×åëîâåå÷åñêèé ì îçã — íåèñïÿêàì ûé èñòî÷íèê òî íêîé êñì è÷åñêîé ñèëû, ñï î ñîáíûé óïðàâëÿòü âñåì è ãðóáû ì è ýíåðãèÿì è ôèçè÷åñêîé ïðèðîäû. Ñîâåðøåíí ûé ï îñâÿù¸ í í ûé åñòü öåíòð ëó÷åèñïóñêàíèÿ, îòòóäà èñõî-äÿò ì îãóùåñòâåí í ûå ñèëû, ñï î ñîáíûé ïåðääâèãàòü ýëåì åíòû ì àòåðèè è ääëàþ ùèåì î ùóòèòåëüí ûå ðåçóëüòàòû â êèäèì î ì ì èðåå ôîðì. Ääåïò íå òâîðèò íè÷åãî í îâîãî, í î í ïðèâîäèò â äåéñòâèå ì àòåðèàëû, êî-òîðûå ïðèðîäà íàãðî ì îçäëëà âîêðóã íåãî. Î í âûáèðàåò, ÷òî åì ó íóæí î, è äà¸ò ñâîåé ì ûñëè îáúåêòèâí î ñóùåñòâîâàíèå».

Èêîíà «Ñðàôèì Ñàðîâñêèé»

Èçâåñòí î, ÷òî áàòþøêà Ñåðàôè ì Ñàðîâñêèé ï îäíè ì àëñÿ íàä ï î-ëî ì âî âðåì ÿ ì îëèòâû. Áðàòèÿ äæåå âèäåëà, êàê î í ëåòåë íàä ëóãî ì âûøå òðàâû è ôâåòîâ. Ýòî ÿâëåíèå íàçûâàåòñÿ ëåâèòàöèåé. Âîò êàê îáúÿñíÿë çàêî í ëåâèòàöèè Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ: «Äóõîâíàÿ ýíåðãèÿ ïðåîáðàçóåò íàä ôèçè÷åñêîé è òðàíñìóòèðóåò å¸. Î í (çàêî í) ï îäâëàñòåí ëèøü ðåäêè ì âûñîêîäóõîâíûì ñóùåñòâàì. Ï îäâèæíèêè äóõà æèâóò íà ãðàíè äâóõ ì èðîâ — ñôåð ôèçè÷åñêèõ è äóõîâíûõ ýíåðãèé. È ì îãóò áûòü ìãíîâåíèÿ, êîãäà ýòîò ï îòóñòîðîííèé ì èð íàñòîëüêî ì àãíåòè÷åñêè íàñûùàåò è ïðåîäîëåâàåò âñå âèðàòèè èõ ôèçè÷åñêîé ñóùíîñòè, ÷òî è î íà íà÷èíàåò ï îä÷èíÿòüñÿ äóãîé çàêî íî ì åðíîñòè».

Ôîòî èíñòèòóòà «Óðóñâàòè»

Â çàâåðøåíèå ýêñï åäèöèè Ðåðèõè îñí îâàëè â äîëèíå Êóëó È íñòèòóò ãè ì èäèéñêèõ èññëåäîâàíèé «Óðóñâàòè». Ýòî è íñòèòóò ÿâëÿåòñÿ äëÿ íàñ ïðî îðàçî ì è íñòèòóòà áóäóùåãî. Þðèé Íèêîëàåâè÷ áûë åäñ-ñì åíí ûì åãî äèðåêòîðî ì íà ïðîÿæåíèè 10 ëåò, ï îêà î í ñóùåñòâîâàë. Î í ïðääëîæèë îðãàíèçîâàòü è íñòèòóò ï î òèï ó è íäèéñêèõ àøðàì îâ: «Êîãäà ì û îñí îâûâàëè è íñòèòóò, òî ï ðåæäå âñåãî è ì åëàñü â âèäó ï î-ñòîÿí íàÿ ï îäâèæí îñòü ðàáîòû. Ñî âðåì åíè îñí îâàíèÿ êàæäûé ãîä ïðîâîäÿòñÿ ýêñï åäèöèè è ýêñêóðñèè. Íóæí î òî, ÷òî è íäóñû òàê ñåðäå÷í î íàçûâàþò “Àøðàì”. Ýòî — ñðåäîòî÷èå.

Ôîòî Í.Ê., Þ.Í. è Ñ.Í. Ðåðèõè ñ ï îñîõàì è

Ó ì ñòâåí í îå ï èòàíèå Àøðà ì à äîáûâàåòñÿ â ðàçûõ ì åñòàõ. Ñîòðóäíèêè Àøðà ì à íå ñèäÿò íà ì åñòå. Ï ðè êàæäîé í îâîé âîçì îæí îñòè î íè èäóò â ðàçûå ñòîðî íû è ï î ï ë èíÿþò ñâî è áíóòðåí íèå çàï àñû».

Ôîòî Þ.Í. ñ ëàì à ì è

È íñòèòóò «Óðóñâàòè» ñîñòîÿë èç äâóõ îòäåëîâ — áîòàíè÷åñêîãî è ýòí ï ëîãî-ëè íâàèñòè÷åñêîãî, êîòîðûå òàêæå çàíè ì àëèñü èçó÷åíèåì è ðàçâåäåíîé àðõåîëîãè÷åñêèõ ï à ì ÿòíèêîâ. È íñòèòóò çàíè ì àëñÿ ï ðîáëå-ì à ì è èçó÷åíèÿ ñîëíå÷í ûõ ëó÷åé â âûñîêîãîðí ûõ ðàéî íàõ. Áûëà ñî-áðàíà áîãàòàÿ êîëëåêöèÿ òèáåòñêîé ôàðì àêî ï åè, ï ðè÷¸ì â ýòèõ ì íî-ãîëåòíèõ ðàáîòàõ ï ðè íÿëè äåÿòåëüí îå ó÷àñòèå òèáåòñêåé ëà ì û-ëåêàðè.

Ôîòî Þ.Í. íà êîíå

È íñòèòóò «Óðóñâàòè» èçäàâàë æóðíàë, ãäå áûëè î ï óáëèêîâàí û ì íãåå ðàáîòû Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à è, â ÷àñò î íñòè, ðàáîòà «Ñêàçàíèå î öàðå Ãýñýðå èç ñòàíû Ëèíê». Î ñîáîå âíè ì àíèå Þðèé Íèêîëàåâè÷ óäåëÿë ýï î ñó î Ãýñýð-Õàíå, íàçûâàÿ åãî «Ëëèàäî é Öåíòðàëüí î é Àçèè».

Êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà «Ãýñýð-Õàí»

Ãýñýð-Õàí — íàöèî íàëüí ûé ãåðî é Òèáåòà, Äëòàÿ. Ãåðî é î÷åíü áëèçêèé Þðèþ Íèêîëàåâè÷ó. Ýòî î äî è èç È ì¸í Âëàäûêè Øà ì áàëê. Êàðòèíà áûëà íàï è ñàíà Íèêîëàåì Êî íñòàíòè í î âè÷åì ñï åöèàëüí î äëÿ ñû íà è ï î äàðåíà åì ó íà äåíü ðîæäåíèÿ. Î íà âñåãäà áûëà ó Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à. Î í ïðêâ¸çå¸ â Ñî îâåòñêèé Ñî þç, è ñåé÷àñ î íà íàõî äèò-ñÿ â êâàðòèðå, ãäå î í æèë â Ì î ñêâå. Ê ýòî é êàðòè íå ÿ ñåé÷àñ ïðî÷è-òàþ ñòèõè, íà ï è ñàí í ûå Ë.Ï.Ä ì è òðèâî é.

Ãýñýð-Õàí

Ñåãî äíÿ íå ì îæåò áûòü «íèçàíèïðîòèâ».

Ëèøü òîëüêî — «çà», èèøü òîëüêî — «ïðîòèâ».

Ñåé÷àñ íå ì îæåò áûòü «íèäàíèíåò».

Èëü òîëüêî — «äà», èëü òîëüêî — «íåò».

Íå âèäèøü ðàçåå: êðîâüþ àëîé íàóóõëè íàä ïëàíåòîé îáèàêà?

È âû ï îëçàåò òù ì à èç âñãõ ðàñùåëèí.

È, îáåçóì åâ, ì å÷óòñÿ ñòèõèè.

È ëèñò áëääíåòò ïåðåä âñåëåíñêîþ ãðîçîé.

È êî íü äðîæèò è æàæäåò áèòâû.

È â íàïðÿæåíüè íåáûâàëî ì òåòèâà â ðóêå, êîòîðàÿ íå çíàåò ï îðàæåíüÿ.

È â óñòðåì ëåíüè çà ì åðèà ñòðåëà...

Âåëèêèé âîèí Ãýñýð-Õàí — óíè÷òîæèòåëü òüì ì û, âîèòåëü Ñâåòà,

Ïðîøåäøèé (è â êîòîðûé ðàç!) íàäçåì íóþ äîðîãó äóõà íîãàìè ÷åëîâåêà ïî çåìëå.

Ì îãó÷èé âèòÿçü Ãýñýð-Õàí, çàùèòíèê âñåõ, êòî èùåò â Í¸ì çàùèòû...

Í î ÿóæå çàùèòû íå èùó, âåëèêèé âîèí Øàìáàëû, Âëàäûêà Ãýñýð-Õàí.

ß ñòàòü ñòðåëîé õî÷ó â òâî¸ì êîë÷àíå, êîòîðàÿ ðàçèò âðàãà.

Èëü åñëè íå ñòðåëîé, òî íàêî íå÷íèêî ì å¸ õîòÿ áû èëü îïåðåíüåì.

Ëèøü áû ëàòàòü òóäà, êóäà ðóêà Òâîÿ íàïðàâèò, Âåëèêèé âîèí Øàìáàëû...

×àñòü 3. Ïîñëåäíèå ãîäû â Èíäèè

Ôîòî Í.Ê.Ðåðèõà ñ ñûíîâüÿìè

Îêîëî 35 ëåò ïðîæèë Þðèé Íèêîëàåâè÷ â Èíäèè. Í î âñå ýòè ãîäû, êàê è âñÿ åãî ñåìüÿ, ïðîäîëæàë îñòàâàòüñÿ ïàòðèîòîì ñâîåé Ðîäèíû. Çà âñå ãîäû ïðåáûâàíèÿ çà ðàíèöåé î í òàê è íå ïðèíÿë èíîñòðàííîãî ïîäàíñòâà. Â èþíå 1941 ãîäà, êîãäà íà÷àëàñü Âåëèêàÿ Îòå÷åñòâåííàÿ âîéíà, î í ñî ñâîèì ìëàäøèì áðàòîì ñðàçó æå ïîäàë ïðîøåíèå â Ñîâåòñêîå îïîëüñòâî â Êîíäîíå î çà÷èñëåíèè èõ äîáðîâîëüöàìè â ðÿäû Êðàñíîé Àðìèè, äàáû ñ îðóæèåì â ðóêàõ çàùèùàòü ñâîþ Ðîäèíó. Í î â ýòî ì ïðàâå èì áûëî îòêàçàíî.

Ôîòî Þ.Í. è Ñ.Í. â Êóëó

«Îáà ìîèõ ñûíà ïîëíû óñòðåìëåíèÿ ê Ðîäèíå. Ðîäèíà æèâ¸ò ó íèõ êàê ñàìàÿ ïðåêðàñíàÿ ìå÷òà, è î íè âåðÿò âñåìè ñèëàìè äóøè â å¸ áëèæàéøèé ðàññâåò», — ïèñàëà Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ.

Ôîòî Þ.Í. â Êàëèìïîíãå

Îêîëî 10 ïîñëåäíèõ ëåò ïðåáûâàíèÿ â Èíäèè Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïðîâîäèò â Âîñòî÷íûõ Ãèìàëàÿõ, ãäå î í æèë ñ Åëåíîé Èâàíîâíîé â Êàëèìïîíãå. Î í ïðåïîäàâàë òàì â óíèâåðñèòåòå. Çäåñü 25 ëåò íàçàä î í ñäåëàë ñâîè ïåðâûå øàãè â ñàìîñòîÿòåëüíîé íàó÷íîé äåÿòåëüíîñòè. Èìåííî çäåñü, â Êàëèìïîíãå, íà ãðàíèöå ñ Ñèêêèìîì, âáëèçè âûñî÷àéøèõ ãèìàëàéñêèõ âåðøèí, î í ïðîâîäèò ñâîè ïîñëåäíèå ãîäû â Èíäèè.

×àñòü 4. Âîçâðàùåíèå

Ôîòî Ñ.Í.Ðåðèõà ñ Í.Ñ.Õðóù¸âûì

Â 1956 ãîäó ñîâåòñêàÿ ïðàâèòåëüñòâåííàÿ äåëåãàöèÿ ïîñåòèëà Èíäèþ. Â ñîñòàâå êîìèññèè, êîòîðàÿ ïðèíèìàëà ýòó äåëåãàöèþ íà þãå Èíäèè, áûë Ñâÿòîñëàâ Íèêîëàåâè÷. Î í îáðàòèëñÿ ê Íèêèòå Ñåðãåå âè÷ó Õðóù¸âó ñ ëè÷íîé ïðîñüáîé — ðàçðåøèòü åãî áðàòó Þðèþ âåðíóòüñÿ íà Ðîäèíó. Òàêîå ðàçðåøåíèå Õðóù¸â äàë, è ÷åðåç ãîä â àâãóñòå 1957 ãîäà Þðèé Íèêîëàåâè÷ âåðíóëñÿ íà Ðîäèíó.

Ôîòî Þ.Í.

Âåðíóòüñÿ â ýòî âðåìÿ â Ñîâåòñêèé Ñîþç áûëî ïîäâèãîì. Â íàøåé ñòðàíå Ðåðèõîâ ñ÷èòàëè ýíèãðàíòàìè, ÷òî áûëî ðàâîçíà÷íî «âðàãó íàðîäà», è ÷îáû âåðíóòüñÿ, íóæíî áûëî îáëàäàòü îãðîìíûì ìóæåñòâîì.

Çà ñâîè âûäàþùèåñÿ çàñëóãè â îáëàñòè èçó÷åíèÿ ÿçûêîâ, ëèòåðàòóðû, èñòîðèè, àðõåîëîãèè è ýòíîãðàôèè Öåíòðàëüíîé è Þæíîé Àçèè Þðèé Íèêîëàåâè÷ áûë èçáðàí ÷ëåíîì Êîðîëåâñêîãî Àçèàòñêîãî îáùåñòâà â Ëîíäîíå, Àçèàòñêîãî îáùåñòâà â Áåíãàëèè, Ïàðèæñêîãî åãîãðàôè÷åñêîãî îáùåñòâà, Àìåðèêàíñêîãî àðõåîëîãè÷åñêîãî è ýòíîãðàôè÷åñêîãî îáùåñòâà è ìíîãèõ äóóãèõ. Í î, âåðíóâøèñü íà Ðîäèíó, î í ñðàçó ïîïàë ïîä æ¸ñòêèé ïàðòèéíûé êîíòðîëü. Íåüçÿ áåç äóøåâíîãî âîëíåíèÿ âñïîìèíàòü î òî ì ïåðèîäå æèçíè, êîòîðûé î í ïðîâ¸ë â Ñîâåòñêîì Ñîþçå. Â Èíñòèòóòå âîñòîêîâåäåíèÿ Àêàäåìèè íàóê, êóäà î í áûë âçÿò íà ðàáîòó, ñíà÷àëà î í åå èìåë îòäåëüíîãî êàáèíåòà è ðàáîòàë ñ àñïèðàíòàìè ïîä êåñòíèöåé.

Ôîòî Þ.Í.

Åìó áûëà ïðåäîñòàâëåíà êâàðòèðà íà Ëåíèíñêîì ïðîñïåêòå, íî îíà áûëà ìàëà, ÷òîáû ðàçìåñòèòü âñ¸, ÷òî î í ïðèâ¸ç. Åãî íàçûâàëè «áóðæóàçíûì ó÷¸íûì», «êîñìîïîëèòîì», ïðîðàáàòûâàëè íà ñîáðàíèÿõ. Åãî, âñåìèðíî èçâåñòíîãî âîñòîêîâåäà, áóääîëîãà, ó÷èëè ÷èòàòü ëåêöèè î Áóääå. Þðèé Íèêîëàåâè÷ ãîâîðèë: «ß íå ïîíèìàþ, ÷òî ïðîèñõîäèò. Âñå ìîè óñëèëèÿ óõîäÿò â ïåñîê, è ÿ óïèðàþñü â ñòåíó. Î íè íå äàþò ìíå ðàáîòàòü. Êòî î íè? Íå çíàþ». Í î ïðè ýòîì â í¸ì íå áûëî îáèäû. È î íî ãîâîðèë: «Íå Ðîäèíà âèíîâàòà, à íåñîâåðøåíñòâî ëþäåé».

Ôîòî Þ.Í.

Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïðèåõàë íà Ðîäèíó íå ñ ïóñòûìè ðóêàìè. Î í ïðèâ¸ç îêîëî 400 êàðòèí ñâîåãî îòöà, êîòîðûå áûëè ïåðåäàíû â äàð íàøåìó íàðîäó ñ óñëîâèåì, ÷òî î íè áóäóò âûâåøåíû â êàðòèíîñòè ãàëåðåÿõ. Óñëîâèå ýòî äî êîíöà íå âûïîëíåíî äî ñèõ ïîð. Î í ïðèâ¸ç 990 î÷åðêîâ Íèêîëàÿ Êîíñòàíòèíîâè÷à «Ëèñòû äíåâíèêà. Ì îÿ æèçíü». È òîëüêî â 1996 ãîäó î íè áûëè ïîëíîñòüþ èçäàíû Ì åæäóíàðîäíûì öåíòðîì Ðåðèõîâ. À êðîìå òîãî Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïðèâ¸ç îãðîìíóþ áèáëèîòåêó òèáåòñêèõ êíèã (îêîëî 5000), âñå ñâîè íàó÷íûå òðóäû (áîëüøàÿ ÷àñòü èõ äî ñèõ ïîð íå ïåðåâåäåíà íà ðóññêèé ÿçûê).

Ôîòî êíèãè Àãíè Éîãè

Þðèé Íèêîëàåâè÷ ïðèâ¸ç âñå êíèãè Àãíè Éîãè.

Ôîòî Þ.Í.

Ïîìèìî íàó÷íîé ðàáîòû, Þðèé Íèêîëàåâè÷ èìåë øèðîêèé ñïåêòð äåÿòåëüíîñòè. Íà í¸ì ëåæåëà îòâåòñòâåííàÿ ìèññèÿ, î êîòîðîé î í ïîòîì ãîâîðèë: «Ì îÿ çàäà÷à âûïîëíåíà». Î í äîëæåí áûë âåðíóòü

íà Ðîäèíó èìÿ ñâîåãî îòöà — Íèêîëàÿ Ðåðèõà — âåëèêîãî õóäîæíèêà, ãóìàíèñòà, ôèëîñîôà-êîñìèñòà. Ïðèõîäèëîñü ñîâåòñêèé Ñîþç, Þðèé Íèêîëàåâè÷ ñðàçó æå íà÷àë îðãàíèçîâûâàòü âûñòàâêè êàðòèí Íèêîëàÿ Êîíñòàíòèíîâè÷à, íà êîòîðûõ îí ÷àñòî âûñòóïàë â êà÷åñòâå ýêñêóðñîâîäà.

Ôîòî Þ.Í.

Íåñìîòðÿ íà âñå ïðåïÿòñòâèÿ, êîòîðûå âñòðå÷àë Þðèé Íèêîëàåâè÷, îí, áóäó÷è ïî íàòóðå èñòèííûì âîèíîì, óñïåë çà 2,5 ãîäà íà Ðîäèíå ñäåëàòü ñòîëüêî, ñêîëüêî íå óñïåë áû íèêòî, êðîìå íåãî. Î í âîçðîäèë øêîëó âîñòîêîâåäåíèÿ â Ðîññèè â å¸ ëó÷øèõ òðàäèöèÿõ è ñîçäàë øêîëó òèáåòîëîãèè. Î í âîçãëàâëÿë ñåêòîð èñòîðèè, ôèëîñîôèè è ðåëèãèè Èíäèè, íà÷àë ïðåïîäàâàíèå ñàíñêðèòà â íàøåé ñòðàíå. Þðèé Íèêîëàåâè÷ áûë îäíèì èç ãëàâíûõ èíèöèàòîðîâ âîçíèêíîâåíèÿ ðàáîòû ïî ïðåäåîäó äðåâíèõ ôèëîñîôñêèõ è ëèòåðàòóðíûõ ïàìÿòíèêîâ Âîñòîêà, àêòèâíûì ÷ëåíîì ðåäêîëëåãèè «Áèáëèîòåêà — Áóääèéà». Óæå â Ì îñêâå î çàâåðøàë áîëüøîé òóá ñâîåé æèçíè — ÷åòûð¸õÿçû÷íûé ñëîâàðü — Òèáåòñêî-ðóññêî-àíãëèéñêèé ñ ñàíñêðèòñêèìè ïàðàëëåëÿìè. Ñëîâàðü ýòîò áûë çàêîí÷åí åãî ó÷åíèêàìè è èçäàí ëèøü ÷åðåç 25 ëåò ïîñëå åãî óõîäà.

Ôîòî êíèãè «Äõàì ìàïàäà»

Â 1960 ãîäó ýòà êíèãà âûøëà ïîä ðåäàêöèåé Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à. Ýòî ñáîðíèê èçðå÷åíèé Áóääû, ãäå íàèáîëåå ñæàòî èçëîæåíû îñíîâíûå ìîðàëüíî-ýòè÷åñêèå ïðèöèïû ðàíåãî áóääèçìà. Êàê òîëüêî êíèãà áûëà èçäàíà, âåñü å¸ òèðàæ áûë àðåñòîâàí. Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à óïðåêàëè â èäåéíîé íåâûäåðæàííîñòè, âûçûâàëè íà «ïðîðàíòêî». Íî íí ïðîÿâèë íàõîä÷èâîñòü — ñóìåë äîñòàòü 6 ýêçåìïë�ðîâ ýòîé êíèãè ñî ñêëàäà. Ïîñëàë îäíó êíèãó ïîñëó Èíäèè, äóõóþ, Äæàâàõàðëàëó Íåðó. Â Èíñòèòóò âîñòîêîâåäåíèÿ ïðèøëè ïîçäàâàèòåëüíûå òåëåãðàììû ò òî ì, ÷òî, íàêîíåö, â íàøåé ñòðàíå íà÷àëîñü èññëåäîâàíèå äðåâíèõ ôèëîñîôñêèõ ïàìÿòíèêîâ Èíäèè. Ïîñëå ýòîãî àðåñò ñ èçäàíèÿ áûë ñíÿò è êíèãè ïîñòóïëëè â ïðîäàæó.

Ôîòî Þ.Í.

ß õî÷ó ïðî÷èòàòü îïèñàíèå îáëèêà Þðèÿ Íèêîëàåâè÷à, äàííûå åìó îäíèì èç òåõ ëþäåé, êòî ñ íèì âñòðå÷àëñÿ: «Þðèé Íèêîëàåâè÷ âíåøíå íåçàìåòíûé, íî êàêîé âíóòðåííå ìîùíûé, çíà÷èòåëüíûé, ïðè ñåðäå÷íîì êàñàíèè, äàæå íåìíîãî ñòðàøíûé, îáæèãàþùèé. Âçîð ìÿãêèé, íî íå âçîð äîáðÿêà. Î í äîáð, íî äîáðîòîé òðåáîâàòåëüíîé, äîáðîòîé äîëãà ïðåä ÷åëîâå÷åñòâîì, ïðåä ïèòîìåòîé, ïðåä Ó÷èòåëåì, ïðåä Êîñìîñîì. Ýòî ñòðàøíàÿ, áåñïîùàäíàÿ äîáðîòà äëÿ êåíèâûõ è ñâåòëÿêîâ. Òðóä íàïðÿæ¸ííîé ìûñëè, òðóä äåéñòâèÿ è îòäûõ òîëüêî â òâîð÷åñòâå äëÿ Îáùåãî Áëàãà. È êàê ïðåêðàñåí, íåæåí ýòîò îáëèê, èùóùèé, ãäå áû ïîì î÷ü è êàê áû óêðåïèòü ñòîëïû Ó÷åíèÿ».

Ôîòî Þ.Í. ñ Ñ.Í. «Ïîñëåäíÿÿ âñòðå÷à»

Â 1960 ãîäó â ìàå îòêðûëàñü ïåðâàÿ âûñòàâêà ðàáîò Ñâÿòîñëàâà Íèêîëàåâè÷à â íàøåé ñòðàíå, â îðãàíèçàöèè êîòîðîé ó÷àñòâîâàë Þðèé Íèêîëàåâè÷. Ñâÿòîñëàâ Íèêîëàåâè÷ ïðèåõàë â Ì îñêâó, è ýòî áûëî ïîñëåäíåå îáù åíèå ìåæäó äðàóìÿ áðàòüÿìè. Î íè ïðîâåëè â ìåñòå îêîëî 20 äíåé. Ëþäè, íàáëþäàâøèå èõ òîãäà, ðàññêàçûâàëè ì íå, ÷òî ýòî áûëî ÷òî-òî íåîáûêíîâåííîå. Êîãäà î íè áûëè â ìåñòå, î íè ñáåòèëèñü íåîáûêíîâåííé ðàäîñòüþ è êðàñîòîé. Ýòî áûëî îáùåíèå äóõî ëþäåé, îáúäèí¸ííûõ íå òîëüêî êðîâíûì ðîäñòâîì, íî è äóõîâíûì, ÷òî áîëåå âàæíî. Ýòî áûëè Áðàòüÿ â ñàìîì âûñîêîì ñìûñëå ýòîãî ñëîâà.

Êàðòèíà Ñ.Í.Ðåðèõà «Ïèåòà»

Êàðòèíà íàçûâàåòñÿ «Ïèåòà», ÷òî çíà÷èò «ñîñòðàäàíèå» — îïèñàêèâàíèå Õðèñòà. Íàïèñàíà Ñâÿòîñëàâîì Íèêîëàåâè÷åì â 1965 ãîäó è ïîñâÿùåíà áðàòó. Âîò êàê ñàì Ñâÿòîñëàâ Íèêîëàåâè÷ êîìåíòèðîâàë ýòó êàðòèíó: «Ýòî îáùå÷åëîâå÷åñêàÿ òàìà. Ãåðîé, æåðòâóþùèé ñîáîé ðàäè äóõàêõ ëþäåé. Ðÿäîì ñ íèì àòü è ëþáèìàÿ æåíùèíà, êîòîðûå òàê èëè èíà÷å ïðèíèìàëè ó÷àñòèå â Ïîäâèãå, ãîòîâûëè ê íåìó ãåðîÿ. Ì îæåò áûòü èõ ãîðå ñëèçíåå, ÷åì ñòðàäàíèå ñàìîãî ïîãèáøåãî. Êòî â ñîñòîÿíèè èçìåðèòü ãîðå ìàòåðè èëè ëþáÿùåé æåíùèíû, òåðÿþùåé ñàìîãî äîðîãîãî ÷åëîâåêà. È ýòî ïîâòîðÿåòñÿ â æèçíè âñåãäà è ïîâñþäó. Ãåðîè÷åñêèé ïîäâèã — íå óäåæ îäèí÷êâ. Ê íåìó âñåãäà ïðè÷ñòíû ìíîãèå ëþäè, ïîýòîìó íåò â æåðòâåíí îñòè áåçûñòîäíîãî ãîðÿ, è ðîçîâûé ëó÷, êîòîðûé ïðîíçàåò íà êàðòèíå òüìó, — ýòî ëó÷ íääæäû, çàëîã ïîáåäû òåõ, êòî ïîäíèìàåò ëþäåé íà ïîäâèãè è êòî ñàì èä¸ò íà íèõ, æåðòâóÿ ñîáîé».

Ôîòî Þ.Í. â Êóëóó

«Âåíåö Àðõàòà äîñòèãàåòñÿ ëèøü ñèëüíåéøèì îãðîìíûì íàïðÿæåíèåì Ïîäâèãà, ìîùíûì íåïîêîëåáèìûì óñòðåìëåíèåì ñåäöà, îòîãî êðîâàâûìè ñëåçàìè ñòðàäàíèÿ íà ïðîÿæåíèè ìíîãèõ è ìíîãèõ æèçíåé. Ñåðäöå Àðõàòà äîëæíî ïîçíàöü âñå ðàäîñòè è âñå ñòðàäàíèÿ, âñ¸ îðåë çåìíîãî ïóòè è èñïèòü ïîëíóþ ÷àøó ÿäà» (Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ). Òàêîâ Ïóòü èñòèííîãî âîñõîæäåíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî Äóõà, è òàêèì ïóò¸ì ïðîø¸ë Þðèé Íèêîëàåâè÷.

Âñå äðåâíèå Ó÷åíèÿ, âñå ðåëèãèè ãîâîðÿò íàì î òîì, ÷òî ÷åëîâåê áåññìåðòåí è âîïëîùàåòñÿ íà Çåìëå ìíîãî ðàç. Òàêàÿ ÿðêàÿ èíäèâèäóàëüíîñòü, î êòîðîé ÿ ñåãîäíÿ ãîâîðèëà, â ÕÕ âåêå âîïëîòèëàñü â ëè÷íîñòü, íîñèâøóþ èìÿ Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ. 21 ìàÿ 1960 ãîäà îí óø¸ë ëèøü ñ çåìíîãî ïëàíà áûòèÿ, à äóõ åãî áåññìåðòåí è ïðåáûâàåò â âûñøèõ ñëîÿõ Êîñìîñà äî ñëåäóþùåãî âîïëîùåíèÿ.

×óìàêîâà Òàòüÿíà Àëåêñåâíà *— äèðåêòîð ßðîñëàâñêîãî ôèëèàëà Ìåæäóíàðîäíîãî èíñòèòóòà ýêîíîìèêè è ïðàâà (ã. ßðîñëàâëü)*

ÂÎÑÏÈÒÀÍÈÅ ÍÐÀÂÑÒÂÅÍÍÎÃÎ ÑÎÇÍÀÍÈß ÍÀ ÎÑÍÎÂÅ Ó×ÅÍÈß ÆÈÂÎÉ ÝÒÈÊÈ

«Æèâàÿ Ýòèêà è íàóêà áóäóùåãî» — òåìà êîíôåðåíöèè. Çíà÷èò, òåìà ìîãëî ñîîáùåíèÿ äîëæíà ñîòíåñòè ïîíÿòèÿ Æèâîé Ýòèêè è íàóêè ïåäàãîãèêè, ïîêàçàòü çíà÷åíèå ýòîãî Ó÷åíèÿ, â êîòîðîì äàí ñèíòåç íàó÷íîé, ôèëîñîôñêîé è ðåëèãèîçíîé ìûñëè î Ìèðå è ÷åëîâåêå â í¸ì, äëÿ ïåäàãîãè÷åñêîé íàóêè è ïðàêòèêè íà ñîâðåìåííîì ýòàïå ðàçâèòèÿ ñîçíàíèÿ ÷åëîâå÷åñòâà. Ýòî î÷åíü îáú¸ìíàÿ òåìà. Ìíîãåå ïåäàãîãè (è ó÷¸íûå, è ïðàêòèêè) óæå ðåøàþò ïåäàãîãè÷åñêèå ïðîáëåìû â «êëþ÷å» Æèâîé Ýòèêè: ýòî Àìîíàøâèëè Ø.À., Êèñëåíñêàÿ Í.À., Àøèêîâû Ñ.Ã. è Â.È., Æóðêîâà Þ.È., Ìóðàøîâ Â.È., Îñèïîâà Ë.Í. è äðóãèå. ß îñòàíîâëþñü ëèøü íà ïðîáëåìå âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ íà îñíîâå Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè.

Âî âñå âðåìåíà èñòîðèè ÷åëîâå÷åñòâà ïåäàãîãè÷åñêàÿ ìûñëü ïîëó÷àëà ðàçâèòèå, è ïðàêòè÷åñêèé îïûò îñòàâëÿë ÿðêèé ñëåä òîãäà, êîãäà ïåäàãîãèêó ïîíèìàëè íåòîëüêî êàê íàóêó, íî è êàê èñêóññòâî, ïðè÷¸ì, èìåííî êàê «èñêóññòâî äåëàòü ëþäåé íðàâñòâåííûìè», êàê ãîâîðèë Ãåãåëü.

Ïðîáëåìà âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ íåïðåõîäÿùà. Äëÿ íàøåãî âðåìåíè õàðàêòåðíî ïîÿâëåíèå íîâûõ èñòî÷íèêîâ ôèëîñîôñêî-ýòè÷åñêîãî îñìûñëåíèÿ âîïðîñíîãî íðàâñòâåííîñòè. Îäíèì èç íèõ ÿâëÿåòñÿ Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè, äîïîëíÿþùåå è óãëóáëÿþùåå âñå äî íåãî ñóùåñòâóþùèå èñòî÷íèêè, äàþùåå íàó÷íîå îáúÿñíåíèå ñóùíîñòè íðàâñòâåííûõ çàêîíîâ ñòî÷êè çðåíèÿ «ýíåðãåòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ»[1]. È åñëè ïðæíèå ïåäàãîãè-ãóìàíèñòû, ñîçäàâàÿ âîñïèòàòåëüíûå ñèñòåìû, ñòðîèëè èõ íà îòäåëüíûõ íðàâñòâåííûõ àñïåêòàõ Áûòèÿ, òî ñåé÷àñ ìû èìååì âîçìîæíîñòü âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ íà ñíîâå ñèíòåòè÷åñêîãî çíàíèÿ ïðâîïðè÷èíû íðàâñòâåííîñòè è å¸ ñàìîðåíèíîñòè äëÿ êàæäîãî ÷åëîâåêà.

×òî æå íîâîãî äà¸ò ïåäàãîãèêå è ïåäàãîãàì Æèâàÿ Ýòèêà äëÿ âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ ÷åëîâåêà? Íîâûå çíàíèÿ î ÷åëîâåêå (ðåá¸íêå). Âåäü ïðåäìåòîì è óíèâåðñàëüíûì ñìûñëîì ïðîôåññè-

[1] *Ðåðèõ Í.Ê.* Ëèñòû äíåâíèêà. Ò. 2. ÌÖÐ, Ôèðìà ÁÈÑÀÍ-ÎÀÇÈÑ, ÌÀÑÒÅÐ-ÁÀÍÊ. Ì., 1995. Ñ. 134—138.

îíàëüíîé äåÿòåëüíîñòè ïåäàãîãà ÿâëÿåòñÿ ÷åëîâåê, è «÷òîáû âîñïèòûâàòü ðåá¸íêà âî âñåõ îòíîøåíèÿõ, åãî è íóæíî çíàòü âî âñåõ îòíîøåíèÿõ» (*Ê.Ä.Óøèíñêèé.* ×åëîâåê êàê îðåäìåò âîñïèòàíèÿ).

Çíàåì ëè ìû, ïåäàãîãè, ïðåäìåò ñâîåé ïðîôåññèîíàëüíîé äåÿòåëüíîñòè? Äà, èçó÷àåì ñòî÷êè çðåíèÿ äíàòîìèè è ôèçèîëîãèè, îñíîâ íåâîòîðûõ ïñèõè÷åñêèõ àñïåêòîâ, ïîðîé çàêðûâàÿ ãëàçà íà íåïîíÿòíûå è íåîáúÿñíèìûå ôåíîìåíû ïñèõèêè ÷åëîâåêà.

Èìåííî Æèâàÿ Ýòèêà äà¸ò íàì íîâîå çíàíèå î ÷åëîâåêå, åãî ìåñòå â ìèðîçäàíèè è, çíà÷èò, åãî íàçíà÷åíèè. Ýòî çíàíèå îòêðûâàåò íàì (à, çíà÷èò, è ðåá¸íêó): 1) ïåðâîîñíîâó íðàâñòâåííîñòè è öåííîñòü å¸ äëÿ ýâîëþöèîííûõ ïðîöåññîâ; 2) ñàìîöåííîñòü íðàâñòâåííîãî îáðàçà æèçíè è 3) ÷òî âàæíî! ñàìîöåííîñòü íðàâñòâåííûõ ìûñëåé (â òîì ÷èñëå è äëÿ ôèçè÷åñêîãî çäîðîâüÿ ÷åëîâåêà).

Èòàê, êàêèå æå íîâûå çíàíèÿ î ìèðå è ÷åëîâåêå îòêðûâàåò íàì Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè ñ òî÷êè çðåíèÿ ýíåðãåòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ? È êàêèå ïåäàãîãè÷åñêèå ïðèíöèïû èç íèõ ñëåäóþò?

Èç-çà âðåìåíí ûõ ðàìîê ìíå ïðèä¸ñÿ îñòàíîâèòüñÿ ëèøü íà îñíîâíûõ èç íèõ.

Ìû ïîíèìàåì, ÷òî â îñíîâå Áûòèÿ ëåæèò îíòîëîãè÷åñêèé ïðèíöèï — ýâîëþöèÿ âñåãî ñóùåãî. Êàê ïðàâèëî, ÷åëîâåêó â ýòî ìî ïðîöåññå îòâîäèòñÿ ðîëü îáúåêòà, êîòîðîãî, ïîäîáíî ïåñ÷èíêå, íåñ¸ò ýíåðãåòè÷åñêèé ýâîëþöèîííûé ïîòîê. Â òðóäàõ ðóññêèõ ó÷¸íûõ-êîñìèñòîâ, íàïðèìåð, Â.È.Âåðíàäñêîãî, ìû íàõîäèì, ÷òî íà õîä ýâîëþöèè íàøåé ïëàíåòû âëèÿåò òâîð÷åñêàÿ, à çíà÷èò, ìûñëèòåëüíàÿ äåÿòåëüíîñòü ÷åëîâåêà, ò.å. åãî íàäî ðàññìàòðèâàòü êàê å¸ ñóáúåêòà. Î òîì æå ãîâîðèò è âîñòî÷íàÿ ôèëîñîôèÿ. Íî ýòî çåó÷èò ó ìçðèòåëüíî, áåçäîêàçàòåëüíî äëÿ íàøåãî «íàó÷íîãî» ñîçíàíèÿ ëþäåé óæå XXI âåêà, ïîêà ìû íå ïîäèìåìñÿ äî ïîíèìàíèÿ Êîñìîñà è ýëåìåíòîâ, åãî ñîñòàâëÿþùèõ, êàê äæèíé ýíåðãî-èíôîðìàöèîííé ñèñòåìû. Èìåííî òàêîå, ïî ñëîâàì Ë.Â.Øàïîøíèêîâé, ýíåðãåòè÷åñêîå ìèðîâîççðåíèå îòêðûâàåò íàì Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè.

Îíî ãîâîðèò íàì, ÷òî âñ¸ â ìèðå åñòü ìàòåðèÿ, è îíà áåñêîíå÷íà â ñâîèõ ãðàäàöèÿõ óòî í÷åíèÿ. «Òî, ÷òî ðåëèãèè íàçûâàþò Äóõîì, åñòü òî í÷àéøàÿ ìàòåðèÿ, ïîêà åù¸ íå èññëåäîâàíàÿ íàóêîé»[1], è íà÷å åñòü èíîå, óòî í÷åíîå ñîñòîÿíèå ìàòåðèè. È óæå â ïåðâûå äåñÿòèëåòèÿ íàøåãî âåêà ìåòàíè÷åñêîå ìûøëåíèå, íà êîòîðîì îñíîâàíà íüþòîíî-êàðòåçèàíñêàÿ íàó÷íàÿ ïàðàäèãìà, ñòàëî èñïûòûâàòü òðóäíîñòè â îáúÿñíåíèè ðàçëè÷íûõ óäàðîâ è îáìåíîâ ìåæäó ïîòîêàìè âåùåñòâà è ýíåðãèè, ïîòîìó ÷òî ïîíÿòèåì ìàòåðèè ìû ïîäìåíÿåì ìàòåðèþ.

[1] Áàíûêèí Í.Ë. «Ñåìü ëåêöèé î Æèâîé Ýòèêå». Íîâîñèáèðñê. Èçäàòåëüñòâî Íîâîñèáèðñêîãî óíèâåðñèòåòà, 1991, 96 ñ. Ñ. 7.

ïàðàäëãìå ñòàëè îòêðûòèÿ â îáëàñòè ôèçèêè, çàâåðøèâøèåñÿ ñîçäàíèåì êâàíòîâîé òåîðèè... Ýêñïåðèìåíòàëüíî áûëî äîêàçàíî, ÷òî ìàòåðèàëüíûå ÷àñòèöû ìîãóò âîçíèêàòü èç ÷èñòîé ýíåðãèè è ïðåâðàùàòüñÿ â íå¸ ïðè îáðàòíîì ïðîöåññå»[1]. Î ñóùåñòâîâàíèè òîíêîìàòåðèàëüíûõ ñòðóêòóð ãîâîðÿò ñîâðåìåííûå íàó÷íûå ãèïîòåçû è òåîðèè, íàïðèìåð, «Ëåïòîííàÿ êîíöåïöèÿ ìèðîçäàíèÿ» Á.È.Èñêàêîâà[2], «Òåîðèÿ ôèçè÷åñêîãî âàêóóìà» è «Òåîðèÿ òîðñèîííûõ ïîëåé» À.Å.Àêèìîâà è Ã.È.Øèïîâà[3]. Ó÷åíåì òàêæå ãîâîðèò íàì, ÷òî êîñìè÷åñêàÿ ýâîëþöèÿ ÷åëîâå÷åñòàà çàâèñèò îò ñîñòîÿíèÿ (êà÷åñòâà, ïî-äóõîâî ìó), ýòîé ýíåðãî-èíôîðìàöèîííîé ñèñòåìû, èíà÷å, îò óðîâíÿ äóõîâíîñòè (â òåðìèíàõ ðåëèãèè) ÷åëîâå÷åñòâà, èáî Ìèêðîêîñì (÷åëîâåê) è Ìàêðîêîñì êàê ÷àñòü è öåëîå æèâóò ïî åäèíûì çàêîíàì. Åù¸ Àðèñòîòåëü ïèñàë, ÷òî ÷åëîâåê — ÷àñòèöà ìèðîçäàíèÿ è ìîæåò ñóùåñòâîâàòü êàê ÷àñòü â ñîñòàâå öåëîãî, ñèëîé öåëîãî, áëàãîäàðÿ öåëîìó, òî åñòü ìîæåò æèòü ëèøü â ãàðìîíèè ñ Ìèðîì, åãî çàêîíàìè (îõþäà, «â ñìèðåíèè»), è äëÿ ýòîãî äîëæåí çíàòü ýòè çàêîíû è, ãëàâíîå, ïîíèìàòü è ïîäчèíÿò� èõ.

Åñëè ïðîíàëèçèðîâàòü ñ òî÷êè çðåíèÿ ýòèìîëîãèè, òî ñëîâî «éîãà»[4] ñ ñàíñêðèòà ïåðåâîäèòñÿ êàê ñîåäèíåíèå, åäèíåíèå — ÷åãî? — ÷àñòè (÷åëîâåêà) ñ öåëûì (Êîñìîñîì), à ñëîâî «ðåëèãèÿ»[5] ñ ëàòèíñêîãî ïåðåâîäèòñÿ êàê «ñâÿòîñòü». Èìåííî ýòîò ñìûñë åäèíñòâà íàóêè (ôèëîñîôèè), èñêóññòâà è ðåëèãèè â äàííûé ïðîñòðàíñòâå Êóëüòóðû (êàê ýíåðãåòèêè-÷åñêîãî ïîëÿ ýâîëþöèè) çàëîæåí â êàðòèíå Í.Ê.Ðåðèõà «Ñîôèÿ — ïðåìóäðîñòü» (1932). Îíà ðàçâåðíóòà ïðåä ÷åëîâå÷åñòâîì ñâîé ïðæäà òðàäèöèîííî ñâ¸ðóòûé ñâèòîê Çíàìåíè Ìèðà, íà êîòîðîì íà÷åòàíî òðè ðàçà ðå÷åííîå ñëîâî: «Ñâÿòî!», «Ñâÿòî!», «Ñâÿòî!» Èìåííî ýòîò ñìûñë ñîäåðæèòñÿ â çíàêå Çíàìåíè Ìèðà, ïðåäëåîæåííîì Í.Ê.Ðåðèõîì â Ïàêòå î çàùèòå êóëüòóðíûõ öåííîñòåé (Ïàêò Ðåðèõà), êîòîðûé áûë ïðèíÿò â Âàøèíãòîíå â 1935 ãîäó.

Êàêîâû æå ýòè åäèíûå çàêîíû Êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà? Ýòî íðàâñòâåííûå çàêîíû Áûòèÿ. Èáî ñàì Áûòèå, åãî ñòàíîâëåíèå, èíâîëþöèÿ (êàê ÷àñòü ýâîëþöèîííîãî âèòêà ñïèðàëè) è ýâîëþöèÿ åñòü «ìàíèôåñòàöèÿ ýòè÷åñêîãî, — êàê îáîáùàåò â èññëåäîâà-

[1] *Øàðîâ Ä.À.* «Æèâàÿ Ýòèêà Ðåðèõîâ». Ì, 1994. Àâòîðåôåðàò (ÌÃÓ, êàôåäðà òåîðåòè÷åñêîé ôèëîñîôèè ôèëîñîôñêîãî ôàêóëüòåòà). Ñ. 10.

[2] *Èñêàêîâ Á.È.* Ëåïòîííàÿ êîöåïöèÿ ìèðîçäàíèÿ//«Íàóêà è ðåëèãèÿ», 1992. [1] 4—5. Ñ. 15—17.

[3] *Àêèìîâ À.Å. Øèïîâ Ã.È.* Îòðàæåíèå äóõîâíîé ìèññèè Ðîññèè â ðàçâèòèè çåìíîé öèâèëèçàöèè//«Ìèð Îãíåííûé». 3'96. [1] 11. Ñ.30—34.

[4] Ôèëîñîôñêèé ñëîâàðü. Ïîä ðåä. *Ôðîëîâà È.Ò.*

[5] Òàì æå.

íèè Ä.À. Øàðîâ, — âûðàæåíèå çàêîíà Äõàðìû»[1]... Âñå ñóùåñòâóþùèå çàêîíû... â êîíå÷íîì ñ÷¸òå èñõîäÿò èç Åäèíîãî... Ñèíòåòè÷åñêîãî Çàêîíà, â êîòîðîì ýòè÷åñêîå... ïðåäñóùåñòâîâàëî âîçíèêíîâåíèþ Êîñìîñà íàïîäîáëå ïðèöèïà äíòðîïèíîñòè»[2].

Íðàâñòâåííûå (ýòè÷åñêèå) çàêîíû Áûòèÿ ÿâëÿþòñÿ êðàåóãîëüíûì êàìíåì ëþáîãî ðåëèãèîçíîãî ó÷åíèÿ è çâó÷àò èíãäà êàê êàòåãîðè÷åñêèå èì ïðåäàòèâû. Âñïîìíèì äåâèãîã íà ñêðèæàëÿõ Ìîñåÿ[3], âîñåìü ñòóïåíåé ïðèáëèæåíèÿ ê âåëèêîé Èñòèíå Ãàóòàìû Áóääû[4], Íàãîðíóþ ïðîïîâåäü Õðèñòà[5]. Íàðóøåíèå ýòèõ çàêîíîâ — íðàâñòâåííûõ íîðì æèçíè ÷åëîâåêà — è åñòü «ãðåõ» â òåðìèíàõ ðåëèãèè, èáî âñÿêîå íàðóøåíèå çàêîíà åñòü íàðóøåíèå Ãàðìîíèè Êîñìîñà è èìåòò íåãàòèâíûå ïîñëåäñòâèÿ äëÿ ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà. Ýòè ïîñëåäñòâèÿ âûèâàþòñÿ â êàòàêëèçìû, êàòàñòðîôû, áåäñòâèÿ, ñîöèàëüíûå ïîòðÿñåíèÿ è òàê äàëåå. À äëÿ ÷åëîâåêà ýòè ïîñëåäñòâèÿ âåäóò ê áîëåçíÿì, ñóäüáîíñíûì ïîðÿñåíèÿì, âíóòðåííåé ïñèõîëîãè÷åñêîé íåóäàâîâåøåíîñòè, ñîñòîÿíèþ íåóäîâëåòâîð¸ííîñòè è, êîíå÷íî, ñòðàäàíèÿì.

Âû ñêàæåòå, ÷òî âñ¸ ýòî íàì èçâåñòíî è èç ðåëèãèîçíûõ ó÷åíèé. Íî âòîì-òî è åñòü íàó÷íàÿ íîâèçíà ýíåðãåòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ Æèâîé Ýòèêè, ÷òî îíà ïîêàçûâàò íàì ïåðâîïðè÷èíó íðàâñòâåííîñòè, òîíêîìàòåðèàëüíûé ìåõàíèçì äåéñòâèÿ ýòèõ äóõîâíûõ çàêîíîâ, õîòÿ ñëîâî «ìåõàíèçì» — ýòî î÷åíü ãðóáîå îïðåäåëåíèå, ê äóõîâíûì çàêîíîâ áîëåå ïðèåìëåìû îïðåäåëåíèÿ ýíåðãåòè÷åñêèå, ÷åì ìåõàíè÷åñêèå. Íàïðèìåð, ïî ýòèì çàêîíàì òîíêîé ìàòåðèè (ýíåðãèè) «ïîäîáíîå ïðèòÿãèâàò ïîäîáíîå». Â ýòîì ñìûñëå áåçíðàâñòâåííûå (òî åñòü íå ïî ëîãèêå Èñòèíû, Êðàñîòû è Äîáðà) ïîñòóïêè, ñëîâà è ìûñëè ÷åëîâåêà áóäóò èìåòü è äëÿ íåãî ñàìîãî ýòè æå ïîñëåäñòâèÿ (çàêîí êàðìû). Îòñþäà âûâîä î ñàìîöåíòðèçìå îòðàñòâåííîãî îðäàçà æèçíè ÷åëîâåêà.

Îäíî èç ýêñïåðèìåíòàëüíûõ ïîäòâåðæäåíèé ìåõàíèçìà äåéñòâèÿ çàêîíîâ òîíêîìàòåðèàëüíûõ ñòðóêòóð ïðèøëî â íàóêó â 30-å ãîäû âìåñòå ñ òîêðûòèÿìè íàøèìè ñîòå÷åñòâåííèêàìè Ñ. è Â. Êèðëèàí ñïîñîáà ôîòîãðàôèðîâàíèÿ ýòèõ ñòðóêòóð (èëè àóð, êàê ìû ñåé÷àñ ãîâîðèì), êîòîðûå åñòü ó êàæäîãî ïðåäìåòà æèâîé è íåæèâîé ïðèðîäû (õîòÿ è ýòà ãðàíèöà ñ íîâûìè íàó÷íûìè îòêðûòèÿìè ðàçìûâàåòñÿ). Ýòîò ìåòîä â íàóêå íîñèò íàçâàíèå «Ìåòîä ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçà-

[1] *Øàðîâ Ä.À.* «Æèâàÿ Ýòèêà Ðåðèõîâ». Ì, 1994. Àâòîðåôåðàò (ÌÃÓ, êàôåäðà òåîðåòè÷åñêîé ôèëîñîôèè ôèëîñîôñêîãî ôàêóëüòåòà). Ñ. 4.

[2] Òàì æå, ñ. 5.

[3] Áèáëèÿ. Ãåòõèé Çàâåò. Èñõîä. Ãëàâà 20.

[4] *Ðåðèõ Å.È.* Îñíîâû áóääèçìà. Â êíèãå Ðåðèõ Å.È. «Ïóòÿìè äóõà». Ì., Ñôåðà, 1999. Ñ. 47.

[5] Áèáëèÿ. Íîâûé Çàâåò. Åâàíãåëèå îò Ëóêè. Ãëàâà 6.

öèè â âûñîêî÷àñòîòíûõ âûñîêîâîëüòíûõ ýëåêòðè÷åñêèõ ïîëÿõ». Â íàøå âðåìÿ ìíîãèå ó÷¸íûå ðàçâèâàþò ýòîò ìåòîä è ïîëüçóþòñÿ èì â ñâîèõ èññëåäîâàíèÿõ. SS â ñâî¸ì äîêëàäå îïèðàþñü íà ïóáëèêàöèè Ã.Ê.Êîðîêîâà è åãî âðóïïû èññëåäîâàòåëåé (â ÷àñòíîñòè, íà åãî äîêëàä î ðåçóëüòàòàõ êîíôåðåíöèè «Êèðëèàí-2000» â Õåëüñèíêàõ), à òàêæå Â.Ï.Êàçíà÷åâà, Å.Í. è Â.Ï.Àíóôðèâûõ, Ì.Ã.Ñòàð÷åíêî, Ã.È.Êàëüæàíîâîé, À.Â.Ñâåòëîâà.

Î òî ì, ÷òî çíàíèå ýòî ïðèñóòñòâîâàëî â äðåâíèõ ó÷åíèÿõ è áûëî ïîäòâåðæäåíî â äóõîâíîì îïûòå ìíîãèõ ïðåäøòâåííèêîâ ÷åëîâå÷åñòâà âî âñå ïåðèîäû åãî èñòîðèè, ãîâîðÿò èçîáðàæåíèÿ íèìáà íàä ãîëîâîé íà èêîíàõ èëè ñâåòîíîñíîãî âåí÷èêà íà æèâîïèñíûõ ðàáîòàõ çàïàäíûõ õóäîæíèêîâ. Ôîòîãðàôèðîâàíèå àóð ôèêñèðóåò ñàì îå ìîùíîå èçëó÷åíèå èìåííî íàä ãîëîâîé ÷åëîâåêà. È ñàì îå óäèâèòåëüíîå, ñíèìêè ïîêàçûâàþò çàâèñèìîñòü àóðè÷åñêîãî ñâå÷åíèÿ îò ïñèõîôèçè÷åñêîãî ñîñòîÿíèÿ ÷åëîâåêà è óðîâíÿ åãî íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ, òî åñòü îò ôèçè÷åñêîãî è íðàâñòâåííîãî çâîðîâüÿ ÷åëîâåêà. Ïðè÷¸ì, ïðîñëåæèâàåòñÿ ïðÿìàÿ çàâèñèìîñòü ôèçè÷åñêîãî çâîðîâüÿ ÷åëîâåêà îò íðàâñòâåííîãî. Ýòî åù¸ îäèí àðãóìåíò â ïîëüçó ñàìîöåííîñòè íðàâñòâåííîñòè.

Èòàê, ñîâðåìåííàÿ íàóêà äîêàçûâàåò ñîñòîÿòåëüíîñòü ïîëîæåíèé Æèâîé Ýòèêè, îïóáëèêîâàííûõ ðàíåå ýòèõ íàó÷íûõ îòêðûòèé. Â Ó÷åíèè ñêàçàíî: «Â äàâíåå âðåìÿ ðåëèãèè ÿâëÿëèñü êðåïêîè çâåíüÿìè, óñòðåìëÿÿ ÷åëîâåêà ê Âûñøåìó Ìèðó, íî çàòåì îêîëî ðåëèãèé ñâèëè ãíåçäî ïðåñòóïëåíèå, ñóâåâåðèå è ëèöåìåðèå. Ëþäè íà÷àëè èñêàòü èíîãî ðàçóìíîãî ïîäõîäà ê Íàäçåìíîìó Ìèðó. Ïîçíàíèå è íàóêà óêàçàëè íà âîçìîæíîñòè ïðèáëèæåíèÿ ê Âûñøåìó Ìèðó...»[1].

«Íàóêà äàâíî óæå óãëóáèëàñü â îáëàñòü íåâèäèìîãî ãëàçó è ðàñøèðèëà ïðåäåëû ìàòåðèè è ìàòåðèàëüíûõ ÿâëåíèé. Îíà ïîéä¸ò åù¸ äàëüøå, èáî ïóòè ðàçâèòèÿ å¸ áåñêîíå÷íû... áóäåò çàïå÷àòëåíà íà ýêðàíå è ìûñëè. Â øêîëàõ áóäóò åãî áóäóò ó÷èòüñÿ ìûñëèòü ÷¸òêî è ÿñíî, ïðîâåðÿÿ îò÷¸òëèâîñòü è òî÷íîñòü ìûñëåíîãî ôîðì íà îñíîâóõ ýêðàíãõ, òóò æå, â êèàññàõ, íà ãëàçõ ó âñåõ. Ì íîãî ÷óäåñ ãîòîâèò íàóêà äëÿ ÷åëîâåêà... Äîêàçàâ ðåàëüíîå ñóùåñòâîâàíèå ìûñëè, íàóêà ïîéäåò äàëüøå... Ýòà âàæíàÿ çàäà÷à âûïàëà íà äîëþ íàóêè, èáî ðåëèãèÿ â ðåøåíèè ýòèõ âîïðîñîâ íå ïðåóñïåëà»[2].

SS òîëüêî óïîìÿíóëà íåêîòîðûå ýíåðãåòè÷åñêèå çàêîíû Ìèðîçäàíèÿ, îñâàùåííûå â Ó÷åíèè. Í î íîé ïîââåëè íàñ ê ïîíèìàíèþ ìûñëè êàê ìàòåðèàëüíî-ýíåðãåòè÷åñêîé ñòðóêòóðû, îò êà÷åñòâà êîòîðîé â ïåðâóþ î÷åðåäü çàâèñèò «íðàâñòâåííîå çäîðîâüå» è ÷åëîâåêà ñàìî-

[1] Àãíè Éîãà. Íàäçåìíîå. 718.

[2] Ãðàíè Àãíè Éîãè. SSíâ. 2. 1960.

ãî, è òîãî, êîìó îíà (ìûñëü) àäðåñóåòñÿ, è â óêëîì àóðû Çåìëè è âñåãî Êîñìîñà. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè (Àãíè Éîãà) — åñòü ó÷åíèå î ìûñëè è îá îòâåòñòâåííîñòè êàæäîãî ÷åëîâåêà ïðåæäå âñåãî çà ñâîè ìûñëè, à óæå ïîòîì çà ñëîâà è çà ïîñòóïêè. Èç Ó÷åíèÿ: «Ì îæíî ëè èìåòü ïîæëîæíûå ìûñëè? Êîãäà ïðèäåò äåíü ñíÿòèÿ äóðû, ìíîãèå áóäóò ïûòàòüñÿ ïîäìåíèòü îáû÷íûå ìûñëè ÷åì-òî íàäóìàííûì, ïðåðàñíûì. Âääü ëþäè óìåþò ïðîëèâàòü ïðèòâîðíûå ñëåçû. Ì äëûå õèòðåöû áóäóò ïûòàòüñÿ ñêðûòü ñâîþ ñóùíîñòü, íî ôèëüìà îêàæåòñÿ ïðîçðèâûå. Ïðîèçîéäåò çíàìåíàòåëüíûé îïûò. Ì ûñëü ïðèòâîðíàÿ ëèøü óõóäøèò ñíèìîê, êàê áû çàáðûçãàåò åãî òåìíûì è êðóïèíêàìè. Òàê íîâàÿ õèòðîñòü íå óäàñòñÿ. Ì ûñëü èñêðåííÿÿ, ïðèñóùàÿ îïðîæäåò ëó÷è ÿñíûå... Óæå ñêîðî ïðîèçîéäåò äâèæåíèå â ñíÿòèè äóðû»[1] (Êíèãà íàïèñàíà â 1934—35 ãîäàõ). Îá îòâåòñòâåííîñòè çà ñâîè ìûñëè ãîâîðèò Ñ.Í.Ðåðèõ â èíòåðâüþ «Ëèòåðàòóðíîé ãàçåòå»[2]. È èìåííî ïîýòîì ìó Å.È.Ðåðèõ â ñâîåì ïîñëàíèè «Ì ûñëè» çîâåò «...ê óñîâåíèþ âåëèêîãî çíà÷åíèÿ òîðî÷åñêîé ìûñëè...»[3].

Äóìàþ, ÷òî ñèääóåò óêàçàòü åù¸ íà îäèí êîñìè÷åñêèé çàêîí — **çàêîí Èðàðõèè**. Â ïðääèñëîâèè ê ñáîðíèêó Í.Ê.Ðåðèõà «Êóëüòóðà è öèâèëèçàöèÿ» Ë.Â.Øàïîøíèêîâà ïèøåò: «Âðÿä ëè ñåé÷àñ óæà ìîæíî îòðèöàòü ñóùåñòâîâàíèå îáóõîòâîðåííîãî Êîñìîñà, â êîòîðî ìýíåðãåòè÷åñêèå ñóùíîñòè, äîñòèãøèå âûñîêèõ ñòóïåíåé ýâîëþöèè, èãðàþò âàæíåéøóþ è óäèâèòåëüíóþ ðîëü»[4].

Ñîâðåìåííûì íàó÷íûì ïîäõîäîæäåíèåì ýòîãî çàêîíà ñëóæàò âûâîäû íîâîé íàóêè XX âåêà — ñèíåðãåòèêè, à òàêæå òåîðåìà Ìàêêàëîêà-Ëèòñà, îäíà èç âàæíåéøèõ â êèáåðíåòèêå. Î íà äëàñèò: ïðîìîäëèðîâàòü íåêóþ ñëîæíóþ ñàìîîðãàíèçóþùóþñÿ ñèñòåìó ìîæåò òîëüêî ñèñòåìà, íà ïîðÿäîê áîëåå ñëîæíàÿ.

Èòàê, ìû âèäèì, ÷òî «çàïàäíàÿ íàóêà ïðèáëèæàåòñÿ ê ñäâèãó ïàðàäèãìû íåâèäíîãî ðàçìåðîâ... êîòîðûé èçìåíèò íàøè ïðääñòàâëåíèÿ î ðåàëüíîñòè è ÷åëîâå÷åñêîé ïðèðîäå, êîòîðûé ïåðåáðîñèò ìîñò ÷åðåç áðåøü ìåæäó äðåâíåé ìóäðîñòüþ è ñîâðåìåííîé íàóêîé è ïðèìèðèò âîñò÷íóþ äóõîâíîñòü ñ çàïàäíûì ïðàãìàòèçìîì», êàê ïèñàë Ñ.Ãðîôô[6].

[1] *Êàëüæàíîâà Ã.È.* Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè î ðàäóãå ÷åëîâå÷åñêîãî èçëó÷åíèÿ//Æóðíàë «Ìèð Îãíåííûé», 1997, [1] 3(14). Ñ. 42.

[2] *Ðåðèõ Ñ.Í.* Ì û îòâåòñòâåííû â ñâîèõ ìûñëÿõ...//«Ëèòåðàòóðíàÿ ãàçåòà», [1] 23 îò 03 èþíÿ 1987 ã.

[3] *Ðåðèõ Å.È.* Î ìûñëè//Ñáîðíèê «Ìèð ÷åðåç Êóëüòóðó». Ì., Ñîâåòñêèé ïèñàòåëü, 1990. Ñ.107.

[4] *Ðåðèõ Í.Ê.* Ñáîðíèê «Êóëüòóðà è öèâèëèçàöèÿ». Ì., ÌÖÐ, 1994.

[5] *Øàðîâ Ä.À.* «Æèâàÿ Ýòèêà Ðåðèõîâ». Ì., 1994. Àâòîðåôåðàò (ÌÃÓ, êàôåäðà òåîðåòè÷åñêîé ôèëîñîôèè ôèëîñîôñêîãî ôàêóëüòåòà). Ñ. 11. Ñ. 6.

Ýòè êîñìîãîíè÷åñêèå ïðåäñòàâëåíèÿ îòðàæåíû â äðåâíèõ âîñòî-íûõ ôèëîñîôñêèõ ó÷åíèÿõ è ðåëèãèÿõ. Ñåìüÿ Ðåðèõ ïîäåëèà ïîä ýòè «ïðåäñòàâëåíèÿ» íàó÷íóþ îñíîâó, è ÿ èõ îñâåùàþ, ïîòî ìó ÷òî îíè â ñâîþ î÷åðåäü ÿâëÿþòñÿ ôèëîñîôñêîé è ìåòîäîëîãè÷åñêîé îñíîâîé ñîðåìåííîé ïðàêòîãè÷åñêîé ìûñëè. Çíàíèå Êîñìè÷åñêèõ çàêîíîâ, çàêîíîâ äóõà, çàêîíîâ íðàâñòâåííîñòè àêòóàëüíî è â íàøå âðåìÿ ïîòî ìó, ÷òî «óòðàòà äóõîâíîñòè — ñàìàÿ ñòðàøíàÿ áåäà íàðîäà, èáî ýòî — óòðàòà ñóùíîñòè ÷åëîâå÷åñêîé æèçíè, è íèêàêè ñîöèàëüíî-ýêîíîìè÷åñêè è íàó÷íî-òåõíè÷åñêè ïðîãðåññîì, äåìîêðàòèçàöèåé è ïðèâàòèçàöèåé íåâîçìîæíî âîñïîëíèòü îñóòñòâåå ÷åëîâå÷íîñòè, òàê êàê íåâîñòàòîê ÷óâñòâà ñòûäà, ñîñòðàäàíèÿ è ëþáâè âîñïîëíÿåòñÿ òîëüêî ñîòðåâñòâóþùèì ñîñòîÿíèåì äóõà»[1]. «Âîò ïî÷åìó íå ýêîíîìèêà è ïîëèòèêà, à ïäääãîãèêà ÿâëÿåòñÿ âñåîáùèì ñðåäñòâîì ïðåîäîëåíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî äóõà...»[2]. È «äëÿ óëó÷øåíèÿ ÷åëîâå÷åñêîé æèçíè íåîáõîäèìî íå ïðåîäîæäåíèå äóõà íàðîäà âîîáùå, à ñàìîïðåîäîæäåíèå äóõà êîíêðåòíîãî ÷åëîâåêà»[3].

Îòþäà ïåðâûé ïääàãîãè÷åñêèé ïðèíöèï — ïðèîðèòåò äóõîâíîíðàâñòâåííîãî îáðàçîâàíèÿ (âîñïèòàíèÿ) ÷åëîâåêà ïåðåä èíîðîäíàöèîííî -ðàöèîíàëèñòè÷åñêè. Ïåðåäîâûå óìû âî âñå âðåìåíà îòìå÷àëè ïðèîðèòåò äóõîâíîñòè îáùåñòâà ïåðåä ìàòåðèàëüíûì áèàãîïîëó÷èåì äëÿ ïðîöâåòàíèÿ æèçíè íàðîäà. È «ïîëèòè÷åñêàÿ êðåïîñòü ñèëüíà òîëüêî òîãäà, êîãäà äåðæèòñÿ íà ñèëå íðàâñòâåííîé»[4], è (êàê çàì÷àåò åðîé îäîãî èç êèíîôèëüìîâ) «ãîðå íàðîäà íå â òÿãîòå è íèùåòå, à ÷òî äóõ åãî â ñïÿ÷êå ïðåáûâàåò». Ðàçáóäèòü ýòîò äóõ, îñóùåñòâèòü âòîðîå — äóõîâíîå, íðàâñòâåííîå ðîæäåíèå ×åëîâåêà (ðåá¸íêà) — çàäà÷à Ó÷èòåëÿ. È ìåííî ïîýòîìó ïðîôåññèÿ ó÷èòåëÿ, êàê íèêàêàÿ äðóãàÿ, çàñëóæèâàåò ñàìîãî äëóáîêîãî óâàæåíèÿ è âíèìàíèÿ â îáùåñòâå, íå îñëàïëÿ¸ííîì ñîáñòâåííûì íåâåæåñòâîì.

Èíäèéñêàÿ ðàäèòèÿ ó÷èòåëüñòâà õîðîøî âûðàæåíà â îäíîé èç êðèòîîãðàìì Âîñòîêà, çàïèñàííûõ Å.È.Ðåðèõ: «Ìàëåíüêèé Èíäóñ, ïîçíàâøèé Ó÷èòåëÿ. Ìû ñïðîñèëè åãî: “Íóæåëè ñîëíöå îòòàìåòü äåíü äóõîâíî äëÿ ìåíÿ?”

Ìàëü÷èê óêàçóåñÿ: “Ñîëíöå îñòàíåòñÿ ñîëíöåì, íî ïðè Ó÷èòåëå ìíå áóäóò ñâåòèòü äâåíàäöàòü îñîëî!”

Ñîëíöå ìóäðîñòè Èíäèè áóäåò ñâåòèòü, èáî íà áåðåãó ñèäèò ìàëü÷èê, çíàþùèé Ó÷èòåëÿ»[6].

[1] *Ìóðàøîâ Â.È.* Êóðñ èíòåãðàëüíîé ïåäàãîãèêè. Âûïóñê 1. Ì. 1993. Ñ. 9.

[2] Òàì æå. Ñ. 12.

[3] Òàì æå. Ñ. 8.

[4] *Êëþ÷åâñêèé Â.Î.* Èñòîðè÷åñêèå ïîðòðåòû. Äåÿòåëè èñòîðè÷åñêîé ìûñëè. Ì., Ïðàâäà. 1990. Ñ. 75.

[5] *Ñåíò-Ëåðð Æ.* Êðèòîãðàììû Âîñòîêà. Ì., ÌÖÐ. 1993. Ñ. 54.

Í.Ê.Ðåðèõ ýòó òðàäèöèþ çàïå÷àòëåë íà êàðòèíå «Æåì÷óã èñêàíèé» (1924).

Èòàê, ïåðâîñòàïåíûé è óíèâåðñàëüíûé ñìûñë è ïðåäìåò ïðîôåññèîíàëüíîé äåÿòåëüíîñòè ïåäàãîãà — ÷åëîâåê (ðåá¸íîê) è åãî íàçíà÷åíèå, à óæå ïîòîì ôèçèêà, ìàòåìàòèêà, èñòîðèÿ è ïðî÷èå îñíîâû íàóê, çàëîæåííûå â ó÷åáíûõ ïëàíàõ. Âåäü, êàê ïèñàë Ñ.Ò.Øàöêèé, «íàó÷èòü ÷åëîâåêà ñ÷èòàòü ëåãêî, è ìåòîäè÷åñêàÿ íàóêà äîñòèãëà â ýòîì ñîâåðøåíñòâà, à âîò íàó÷èòü íå îáñ÷èòûâàòü — ãîðàçäî òðóäíåå», òî åñòü «íðàâñòâåííîñòü íå åñòü íåîáõîäèìîå â ïîñëåäñòâèè ó÷åíîñòè... — åù¸ óòâåðæäàë Ê.Ä.Óøèíñêèé, — ...äëèÿíèå íðàâñòâåííîå ñîñòàâëÿåò ãëàâíóþ çàäà÷ó âîñïèòàíèÿ, ãîðàçäî áîëåå âàæíóþ, ÷åì ðàçâèòèå óìà âîíáùå, íàïîëíåíèå ãëîâû ïîçíàíèÿìè â ÷àñòíîñòè». Ìîæíî ïðèâåñòè åù¸ âåëèêîå ìíîæåñòâî ñóæäåíèé, äîêàçàòåëüñòâ ïåäàãîãîâ, ïèñàòåëåé, ó÷¸íûõ î òîì, ÷òî âàæíåå íå îáó÷åíèå â ïðîöåññå ïðåïîäàâàíèÿ, òî åñòü íå ïåðåäà÷à òàê íàçûâàìûõ ÇÓÍîâ, à âîñïèòàòåëüíàÿ ñòîðîíà åãî — ôîðìèðîâàíèå âûñîêîíðàâñòâåííîãî îòíîøåíèÿ ê ïîëó÷åííûì çíàíèÿì, óìåíèÿì, íàâûêàì, ê îêðóæàþùåé ïðèðîäå, êóëüòóðíûì öåííîñòÿì, îáùåñòâó, äðóãîì ó÷åëîâåêó, ê ñàìîìó ñåáå. Ïîðà êàæäîãî ïääàãîãó ïîíÿòü, ÷òî âîñïèòàíèå â êàæäîì åãî øàãå åñòü âîñïèòàíèå íðàâñòâåííîå è «ïääàãîãèêà, — ïî Ãåãåëþ, — åñòü èñêóññòâî äåëàòü ëþäåé íðàâñòâåííûìè».

Ñàìûì íåâåðîÿòíûì, ïàðàäîêñàëüíûì â íàøåé ïðîôåññèîíàëüíîé äåÿòåëüíîñòè, ñìûñë è ïðåäìåò êîòîðîé — ÷åëîâåê, ÿâëÿþòñÿ òî, ÷òî â àáñîëþòíîì áîëüøèíñòâå ñâî¸ì ïääàãîãè íå çíàþò è íå çàäóìûâàþòñÿ ãëóáîêî, ÷òî æå òàêîå åñòü ×åëîâåê, êàêîâà åãî ïðèðîäà, êàêîâà åãî ñóùíîñòü è íàçíà÷åíèå, êàêîâî åãî ìåñòî è ðîëü â Ìèðîçäàíèè. Áåç îòâåòà íà ýòè âîïðîñû íåâîçìîæíî ïîíÿòü ñóòü äóõîâíîñòè, íðàâñòâåííîñòè, íðàâñòâåííîãî âîñïèòàíèÿ, è ïîýòîìó äàëüøå äåêëàðàòèâíîñòè ïî ýòîìó ïîâîäó äåëî â ñèñòåìå îáðàçîâàíèÿ ïî ÷òè íå èä¸ò.

Èìåÿ â âèäó öåëüþ îáðàçîâàíèÿ ãàðìîíèþ âñåñòîðîííåãî ìàêñèìàëüíî âîçìîæíîãî äóõîâíîãî è ôèçè÷åñêîãî ðàçâèòèÿ ÷åëîâåêà, îñòàíîâèìñÿ íà äóõîâíîé ïðèðîäå åãî, êîòîðàÿ ñ ëîãè÷åñêîé òî÷êè çðåíèÿ ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé òðèåäèíñòâî ìûøëåíèÿ, ÷óâñòâà è ñâîáîäíîé âîëè.

Íàøà ñèñòåìà îáðàçîâàíèÿ íàïðàâëåíà â îñíîâíîì íà ðàçâèòèå ðàçóìà, èíòåëëåêòà, è òî â áîëüøåé ñòåïåíè äà¸ò ýíöèêëîïåäè÷åñêóþ ñóììó çíàíèé è ìàëî ðàçâèâàåò ëîãè÷åñêîå ìûøëåíèå. Î÷åíü ìàëî ó÷åáíîãî âðåìåíè îòâåäåíî ðàçâèòèþ ÷óâñòâà è âîëè. È ìåííî ïîýòîìó çàäà÷àìè äóõîâíî-íðàâñòâåííîãî âîñïèòàíèÿ è îáðàçîâàíèÿ ÿâëÿþòñÿ:

1) âîñïèòàíèå íðàâñòâåííûõ ÷óâñòâ;

2) íðàâñòâåííîå ïðîñâåùåíèå;

3) âîñïèòàíèå íðàâñòâåííîé âîëè, òî åñòü ôîðìèðîâàíèå ïîâåäåí÷åñêî-äåÿòåëüíîé ñôåðû æèçíè ÷åëîâåêà (ðåá¸íêà), àäåêâàòíîé òâ¸ðäûì óáåæäåíèÿì, îñíîâàííûì íà íðàâñòâåííûõ çíàíèÿõ è ÷óâñòâàõ, íà ëîãèêå Äîáðà.

È òåïåðü, îïèðàÿñü íà çíàíèÿ Æèâîé Ýòèêè, ìû ïîíèìàåì, ÷òî ýòè çääà÷è íå ðåøèòü áåç:

4) ðàñøèðåíèÿ ñîçíàíèÿ ÷åëîâåêà (ðåá¸íêà) äî çíàíèÿ çàêîíîâ Âûòèÿ, çàêîíîâ Åäèíîé Ìèðîâîé Æèçíè, êîòîðûå ÿ íå âñå, êîíå÷-íî, íàçâàëà.

Òàê, íîâîå çíàíèå åù¸ îäíîãî çàêîíà ýâîëþöèè, à èìåííî, çàêîíà ïåðåâîïëîùåíèÿ, äà¸ò íàì, ïåäàãîãàì, íîâîå âèäåíèå ðåøåíèÿ ïðîáëåì âîñïèòàíèÿ, åù¸ áîëåå óñèëèâàåò íåîáõîäèìîñòü èíäèâèäóàëüíîãî ïîäõîäà ê êàæäîìó ÷åëîâåêó (ðåá¸íêó). Èç ýòîãî çàêîíà ñëåäóåò î÷åíü ïðîñòàÿ (êàê âñ¸ âåëèêîå) ôîðìóëà âîñïèòàíèÿ: «...âîñïèòàíèå åñòü ïèòàíèå âñåì âîçâûøåííûì è óòî÷¸ííûì... Êàæäûé ðåá¸íîê ïðèõîäèò â çåì íóþ æèçíü ñ óæå ñëîæèâøèìñÿ õàðàêòåðîì. Ìîæíî îáëàãîðîäèòü è âîçâûñèòü ñóùíîñòü ÷åëîâåêà, íî íåëüçÿ óìåíüøèòü å¸. Íóæíî, ÷òîáû íàñòàâíèêè îñîçíàëè ýòó èñòèíó. Îíè äîëæíû ïðåæäå âñåãî ðàñïîçíàâàòü íåèçìåííóþ ñóùíîñòü ðåá¸íêà è óæå ïî ýòîé ìåðêå ïðëëàãàòü âñ¸ îñòàëüíîå»[1].

Íà Âîñòîêå íèêîãäà íå ñðàâíèâàþò îäíîãî ÷åëîâåêà ñ äðóãèì, ïîíèìàÿ, ÷òî êàæäûé íàõîäèòñÿ íà ñâîåé ñòóïåíè ðàçâèòèÿ. Íî çàòî «êàæäàÿ ìàòü, ïîäõîäÿ ê êîëûáåëè ðåá¸íêà, ñêàæåò ïåðâóþ ôîðìóëó îðàçîâàíèÿ: “Òû âñ¸ ìîæåøü”[2], èáî “íåò Áîãà, êîòîðûé íå áûë ÷åëîâåêîì è íåò ÷åëîâåêà, êîòîðûé íå áóäåò Áîãîì”». Èìåííî ïîýòîìó â øêîëå èìåíè Àóðîáèíäî Ãõîøà â Áàíãàëîðå, êîòîðàÿ äîëãîå âðåìÿ ðàçâèâàëàñü ïîä äèðåêöèåé ðóêîâîäñòâîì Ñ.Í.Ðåðèõà, îäíî èç èçðåå÷åíèé ãëàñèò: «Ãëàâíîå — íå ñòàòü ëó÷øå äðóãèõ, à ñòàòü ëó÷øå ñåáÿ â÷ðàøíåãî».

Êàê óæå áûëî îòìå÷åíî, çíàíèå èìåííî íðàâñòâåííûõ çàêîíîâ Âûòèÿ ïðèâåä¸ò êîíêðåòíóþ íðàâñòâåííîãî îáðàçà æèçíè äëÿ êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà è äëÿ ñàìîãî ÷åëîâåêà, à, ñëåäîâàòåëüíî, ê âàæíîìó âûâîäó — ïîñòîÿííîìó ñàìîïîçíàíèþ («Ïîçíàé ñåáÿ, è òû ïîçíàåøü âåñü ìèð»), ñàìîâîñïèòàíèþ, äóõîâíîìó ðîñòó. Êàê ýòî îñóùåñòâèòü íà ïðàêòèêå? Ýòî — ñàìîñîâåðøåíñòâîâàíèå âî âñ¸ì: «êàæäûé äåíü äåëàòü ÷òî-òî áîëåå ñîâåðøåííî, ÷åì â÷åðà, è äåëàòü ýòî ñîçíàòåëüíî»[3].

[1] Àãíè Éîãà. Íàäçåì íîå. 425.

[2] Àãíè Éîãà. Îáùèíà. 102.

[3] *Ðåðèõ Ñ.Í.* Ìû îòâåòñòâåííû â ñâîèõ ìûñëÿõ... // «Ëèòåðàòóðíàÿ ãàçåòà», № 23 îò 03 èþíÿ 1987 ã.

Âîñïèòàíèå ÷åëîâåêà (ðåá¸íêà) ïðåäïîëàãàåò, ïðåæäå âñåãî, ïðèâèòèå åì óðàâñòâåííîãî ìûøëåíèÿ. Ýòî ïðåâîñõîäèò âîñïèòàíèÿ, âàæíåéøàÿ çàäà÷à ïåäàãîãèêè, è ðåøåíèå å¸ ÿâëÿåòñÿ íàóùíîé íåîôîâèìîñòüþ.

Âñïîìíèì ïîñëîâèöó:

Ïîñåøü ïîñòóïîê — ïîæí¸øü ïðèâû÷êó.
Ïîñåøü ïðèâû÷êó — ïîæí¸øü õàðàêòåð.
Ïîñåøü õàðàêòåð — ïîæí¸øü ñóäüáó.

Òåïåðü ìóäðîñòü Âîñòîêà, ïîäêðåïë¸ííàÿ íàó÷íûì çíàíèåì, ðàñøèðèëà íàøå ñîçíàíèå äî ïîíèìàíèÿ îòâåòñòâåííîñòè çà ñâîè ìûñëè. Ïîýòîìó ïåðåôðàçèðóåì ýòó ïîñëîâèöó òàê:

Ïîñåøü ìûñëü — ïîæí¸øü íàìåðåíèå.
Ïîñåøü íàìåðåíèå — ïîæí¸øü ïîñòóïîê.
Ïîñåøü ïîñòóïîê — ïîæí¸øü ïðèâû÷êó.
Ïîñåøü ïðèâû÷êó — ïîæí¸øü õàðàêòåð.
Ïîñåøü õàðàêòåð — ïîæí¸øü ñóäüáó.

Èç Ó÷åíèÿ: «Ñêàæèòà íîâûì: íääî îñîçíàòü îòâåòñòâåííîñòü çà ìûñëè. Ïðåæäå îòâå÷àëè çà äåéñòâèÿ, ïîòîì ïîíÿëè çíà÷åíèå ñëîâà, òàïåðü ïîðà çíàòü ïîæàð ìûñëè. Ëó÷øå óìåòü ìîë÷àòü è î÷èùàòü ìûñëè»[1].

«×åëîâåê íå èìåòò ïðàâà ïîðîæäàòü õàîñ è ïðîèçâîäèòü óùåðá ïðîÿâëåíîìó. Ïîäóìàéòå, ÷òî êàæäàÿ ÷èñòàÿ ìûñëü åñòü çàðîæäåíèå äîáðà è êàæäàÿ òåì íàÿ åñòü êîëûáåëü çëà»[2].

Òàê, ñòàâÿ ïðîáëåìó âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ ÷åðåç ìûñëü, ìû, íà îñíîâå Ó÷åíèÿ, óæå óòî÷¸íåé è óãëóáëåíåé îñìûñëèâàåì ïåäàãîãèêó ñðåäñòâà ðåøåíèÿ ýòîé ïðîáëåìû, à îíè ñëåäóþò ùèå:

— àêòóàëèçàöèÿ ñàìîïîçíàíèÿ, ñàìîâîñïèòàíèÿ, ñàìîñîâåðøåíñòâîâàíèÿ;

— ñîçäàíèå àòìîñôåðû íðàâñòâåííîñòè;

— àêöåíòóàöèÿ ðîëè ëè÷íîñòè ó÷èòåëÿ, åãî ïðîôåññèîíàëüíîé ïîäãîòîâêè è äð.

Ãîâîðÿ î ñàìîâîñïèòàíèè, Ó÷åíèå íå ïðåäïîëàãàåò óõîä ÷åëîâåêà èç ìèðà, õîòÿ ïðèêîâû óâäèíåíèÿ îòíþäü íå èñêëþ÷àþòñÿ. «Ðóêîþ ÷åëîâå÷åñêîé è íîãîþ ÷åëîâå÷åñêîé» òâîðèòñÿ ýâîëþöèÿ. Îá ýòîì êàðòèíà Í.Ê.Ðåðèõà, íàïèñàííàÿ ïî ìîòèâàì îäíîé èç êðèòîãðàìì Âîñòîêà. Îáðàçíî îá ýòîì ñêàçàíî â îäíîé èç ëåãåíä, ðàññêàçàííûõ

[1] Àãíè Éîãà. Îçàðåíèå. 2, VII, 1.

[2] Àãíè Éîãà. Íàäçåì íîå. 350.

Ðàìàêðèøíîé: «Áûëè äâà áðàòà, è îäèí èç íèõ ðåøèë ïîéòè ïî äóõîâíîìó ïóòè è èçó÷èòü éîãó. Î í óåõàë, à äðóãîé îñòàëñÿ äîìà. ×åðåç 12 ëåò áðàò âåðíóëñÿ, è òî, ÷òî æèë äîìà, ñïðîñèë åãî: "×åìó òû íàó÷èëñÿ çà ýòè 12 ëåò?" Ïðåää äîìîì ïðîòåêàëà ðåêà, áðàò ïîäîø¸ë ê ðåêå è ïî âîää ïåðåø¸ë íà äðóãîé áåðåã. Òîãäà äðóãîé áðàò ïîçâàë ïàðîìùèêà, äàë åìó ÷åòûðå àííû è âåëåë ïåðåâåçòè ñåáÿ íà òî òåðåã. È, ïîäîéäÿ ê áðàòó, ñêàçàë: "Áåäíûé ìîé áðàò! Òû èñòðàòèë 12 ëåò íà òî, ÷òî ñòîèò âñåãî ÷åòûðå àííû!"»[1].

Ñåé÷àñ âðåìÿ âîçðîñøåãî èíòåðåñà ëþäåé ê ýçîòåðè÷åñêèì çíàíèÿì. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè ïîìîæåò ðàçîáðàòüñÿ â «÷èñòîòå» èñòî÷íèêîâ ýòèõ çíàíèé êàê ïåäàãîãàì, òàê è äåòÿì. «Ñëó÷àéíûå» êíèãè èëè âñåâîçìîæíûå «éîãè÷åñêèå» ïðàêòèêè íîñÿò ÷àñòî ïñåâäîãóìàíûé õàðàêòåð, õîòÿ îíè è ññûëàþòñÿ íà âûñîêèå èìåíà è ñâÿùåííûå ïîíÿòèÿ. Êàê ðåçóëüòàò — èñêàëå÷åíàÿ ïñèõèêà ó òûñÿ÷ âçðîñëûõ è äåòåé, òðóäíî ïîäàþùàÿñÿ âîññòàíîâëåíèþ, à òàêæå óõîä îò ñîöèóìà, îò æèçíè, îò âèòàìèíîé æèçíåííé ïîçèöèè, ÿâëÿþùåéñÿ îäíèì èç óñëîâèé íðàâñòâåííîãî ñîâåðøåíñòâîâàíèÿ.

È òîëüêî óñòîÿâøåñÿ è óòî÷¸ííå íðàâñòâåííîå ñîçíàíèå ÷åëîâåêà, âîñïèòàííå ïî çàêîíàì Ëñòèíû, Êðàñîòû è Äîáðà, ñóìåòò âìåñòèòü ìóäðîñòü ñèòåçà íàóêè, èñêóññòâà è ðåëèãèè (ôèëîñîôèè), óæå ïðèâèòûì è ìóíèòåòîì îòñåÿòü âñ¸ ïñåâäîêóëüòóðíîå.

Èòàê, îáîáùó, ÷òî íîâîãî äà¸ò Æèâàÿ Ýòèêà äëÿ ðåøåíèÿ íåïðåõîäÿùåé ïðääãîãè÷åñêîé ïðîáëåìû âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ.

Ïåðâîå. Íîâûå çíàíèÿ î ÷åëîâåêå (ðåá¸íêå), åãî ìåñòå â ìèðîçäàíèè è åãî íàçíà÷åíèè ñ òî÷êè çðåíèÿ ýíåðãåòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ.

Âòîðîå. Ýòî çíàíèå òèðûâàåò íàì (è ðåá¸íêó):

1) ïåðâîîñíîâó íðàâñòâåííîñòè, öåííîñòè å¸ äëÿ ýâîëþöèîííûõ ïðîöåññîâ;

2) ñàìîöåííîñòè íðàâñòâåííîãî îáðàçà æèçíè è

3) ÷òî âàæíî! ñàìîöåííîñòè íðàâñòâåííûõ ìûñëåé.

Òðåòüå. Íîâûå çíàíèÿ çàêîííîâ ýâîëþöèè ÷åëîâåêà óêàçûâàþò íà óñëåíèå ïðèíöèïà èíäèâèäóàëüíîãî ïîäõîäà ê êàæäîìó ÷åëîâåêó (ðåá¸íêó), òàê êàê «Êàæäûé ðåá¸íîê ïðèõîäèò â çåìíóþ æèçíü ñ óæå ñëîæèâøèìñÿ õàðàêòåðîì... à íå ÿâëÿåòñÿ, êàê ìíîãèå ïîèãàþò, òîé "ìÿãêîé ãëèíîé", èç êîòîðîé ìîæíî âûëåïèòü âñ¸, ÷òî óãîäíî ïääàãîãó».

Îòþäà, ÷åòâ¸ðòîå. Æèâàÿ Ýòèêà äà¸ò âåëèêóþ, âñåîáúåìëþùóþ, ãëóáîêóþ ïî ñóòè è ïðîñòóþ, êàê âñ¸ âåëèêîå, ôîðìóëó âîñïèòàíèÿ: «Âîñïèòàíèå åñòü ïèòàíèå âñåì âîçâûøåííûì è óòî÷¸ííûì».

[1] Ìèð ÷åðåç Êóëüòóðó. Ñáîðíèê. Ì., Ñîâåòñêèé ïèñàòåëü, 1990. Ñ. 189.

Ïÿòîå. Èç íîâûõ çíàíèé î ìèðå è ÷åëîâåêå, î çàêîíàõ èõ ðàçâèòèÿ âûòåêàþò íîâûå ïääàãîãè÷åñêèå ïðèíöèïû è çàäà÷è âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ.

Øåñòîå. Óãëóáëë¸ííåå è óòî÷¸ííåå îñìûñëèâàþòñÿ ïääàãîãè÷åñêèå ñðåäñòâà ðåøåíèÿ ïðîáëåì âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ.

Ñåäüìîå. Æèâàÿ Ýòèêà îâîñíîâûâàåò ñòî÷êè çðåíèÿ ýíåðãåòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ ðîëü âêòèâíîãî òâîð÷åñêîãî íà÷àëà â ýâîëþöèîííûõ ïðîöåññàõ ÷åëîâåê÷åñòâà ïëàíåòû, ðîëü êóëüòóðû, âêòèâíîé ñîöèàëüíîé ïîçèöèè ÷åëîâåêà, ïðåäîòâðàùàÿ åãî óõîä èç ìèðà, èç ñîöèóìà.

Âîñüìîå. Æèâàÿ Ýòèêà ïîìîæåò è äåòÿì, è ïääàãîãàì ðàçîáðàòüñÿ â «÷èñòîòå» èñòî÷íèêîâ ýçîòåðè÷åñêèõ çíàíèé, èíòåðåñ ê êîòîðûì ïîñòîÿííî âîçðàñòàåò.

Äåâÿòîå. Äëÿ âñåõ îáëàñòåé ïääàãîãè÷åñêîé íàóêè Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè äà¸ò èëè íîâå çíàíèå, èëè íîâî ôèëîñîôñêîå, ìåòîäîëîãè÷åñêîå, òåîðåòè÷åñêîå îñìûñëåíèå è ïðàêòè÷åñêîå ïðèìåíåíèå óæå èìåþùåãîñÿ çíàíèÿ.

Íî ñ÷èòàþ, ÷òî ïðåâîñõîäíî âîñïèòàíèÿ íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ åñòü ðàñøèðåíèå ñîçíàíèÿ ÷åëîâåêà (ðåá¸íêà) äî çíàíèÿ çàêîíîâ ìèðîçäàíèÿ (Åäèíîé Ìèðîâîé Æèçíè), à, çíà÷èò, è ïðåâîïðè÷èíû íðàâñòâåííîñòè, ñàìîöåííîñòè íðàâñòâåííîé ìûñëè, ñëîâà è ïîñòóïêà.

Æèâàÿ Ýòèêà ãëàñèò, ÷òî èìåííî ýòî íîâîå çíàíèå è åñòü òîò ðû÷àã, êîòîðûé îñóùåñòâèò ñäâèã ñîçíàíèÿ ÷åëîâåêà (è ïääàãîãà, è ðåá¸íêà) â ñòîðîíó íðàâñòâåííîãî âûáîðà. «Çíàíèå, çíàíèå, çíàíèå! Åñëè áû ëþäè áîëüøå çàäóìûâàëèñü íàä òåì, ÷òî çíàíèå åñòü ñïàñåíèå, òî íå áûëî áû òîãî ñòðàøíîãî...»[1], «Ïîêà íå ïðèíáð¸òåòà çíàíèÿ, äî òåõ ïîð áóäåòå â áåçíðàâñòâåííîñòè»[2].

Ñðàçó âîçíèêàåò âîïðîñ: êàê äàòü ýòî çíàíèå ïî ñîçíàíèþ êàæäîãî, è ñòîëüêî, ÷òîáû íå íàâðåäèòü (òî åñòü íå íàðóøèòü êàíîí «Ãîñïîäîì òâîèì!»)? Ýòî îòäåëüíàÿ òåìà äëÿ ðàçãîâîðà, êîòîðóþ Ø.À.Àìîíàøâèëè íàçâàë «ïääàãîãè÷åñêèì ÷óâñòâîçíàíèåì».

À âîò áûòü áîëåå äîêàçàòåëüíûì è â ýòîì íîâîì íàó÷íîì îñìûñëåíèè î÷åíü äðåâíèõ çíàíèé î ìèðå è ÷åëîâåêå è ïîìîãóò íàì, ïääàãîãàì, âñ¸ íîâûå è íîâûå èññëåäîâàíèÿ è òèðûòèÿ â ðàçëè÷íûõ íàóêè, è, äóìàþ, ïðåæäå âñåãî â åñòåñòâîçíàíèè. Òî åñòü âàøè èññëåäîâàíèÿ, äðóçüÿ!

[1] Àãíè Éîãà. Áåñïðåäåëüíîñòü. 428.

[2] Àãíè Éîãà. Íàäçåìíîå. 350.

Ëèòåðàòóðà

1. Àãíè É Îãà. Ì èð Îãíåííûé.
2. Àãíè É Îãà. Íàäçåì íîå.
3. Àãíè É Îãà. Îáùèíà.
4. Àãíè É Îãà. Îçàðåíèå.
5. *Áàíûêèí Í.Ë.* Ñåìüëåöèé î Æèâîé Ýòèêå. Íîâîñèáèðñê. Èçäàòåëüñòâî Íîâîñèáèðñêîãî óíèâåðñèòåòà. 1991.
6. Áèáëèÿ. Âåòõèé Çàâåò. Ãëàâà 20.
7. Áèáëèÿ. Íîâûé Çàâåò. Åâàíãåëèå îò Ëóêè.
8. Ãðàíè Àãíè É Îãè (1960).
9. *Èñêàêîâ Á.È.* Ëåãòîííàÿ êîíöåïöèÿ ìèðîçäàíèÿ//«Íàóêà è ðåëèãèÿ», 1992. ¹ 4—5. Ñ. 15—17.
10. *Êàëüæàíîâà Ã.È.* Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè î ðàäóãå ÷åëîâå÷åñêîãî èçëó÷åíèÿ//Æóðíàë «Ìèð Îãíåííûé». 1997 ã., ¹ 3 (14). Ñ. 42.
11. *Êëþ÷åâñêèé Â.Î.* Èñòîðè÷åñêèå ïîðòðåòû. Äåÿòåëè èñòîðè÷åñêîé ìûñëè. Ì., Ïðàâäà, 1990.
12. *Ìóðàøîâ Â.È.* Êóðñ èíòåãðàëüíîé ïåäàãîãèêè. Âûïóñê 1. Ì., 1993.
13. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ. 1929—1938. Â 2-õ ò. Ò. 1. Ì í. Áåëîðóñêèé ôîíä Ðåðèõîâ. ÏÐÀÌÁÁ, 1992.
14. *Ðåðèõ Å.È.* Î ìûñëè. Ñáîðíèê «Ìèð ÷åðåç Êóëüòóðó». Ì., Ñîâåòñêèé ïèñàòåëü. 1990.
15. *Ðåðèõ Å.È.* Îñíîâû áóääèçìà. Â êí. *Ðåðèõ Å.È.* «Ïóòÿìè äóõà». Ì., Ñôåðà, 1999.
16. *Ðåðèõ Í.Ê.* Êóëüòóðà è öèâèëèçàöèÿ. Ñáîðíèê. Ì., ÌÖÐ, 1994.
17. *Ðåðèõ Í.Ê.* Ëèñòû äíåâíèêà. Ò. 2. ÌÖÐ. Ôèðìà ÁÈÑÁÍ-ÎÀÇÈÑ, Ìàñòåð-áàíê. Ì., 1995.
18. *Ðåðèõ Ñ.Í.* Ìû îòâåòñòâåííû â ñâîèõ ìûñëÿõ...//«Ëèòåðàòóðíàÿ ãàçåòà», ¹ 23 îò 03 èþíÿ 1987 ã.
19. *Ñåíò-Èëåð Æ.* Êðèòîãðàììû Âîñòîêà. Ì., ÌÖÐ, 1993.
20. Ñîêðîâåííûå ñêàçàíèå î Áåëîâîäüå//Ãàçåòà «Íîâàÿ çàðÿ» (ðóññêàÿ ãàçåòà, âûõîäÿùàÿ â Ñàí-Ôðàíöèñêî, Êàëèôîðíèÿ). ¹ 5109 îò 24 àïðåëÿ 1949 ãîäà). Ñ. 12—14.
21. Ôèëîñîôñêèé ñëîâàðü. Ïîä ðåä. *Ôðîëîâà È.Ò.*
22. *Øàðîâ Ä.À.* Æèâàÿ Ýòèêà Ðåðèõîâ. Ì., 1994. Àâòîðåôåðàò (ÌÃÓ, êàôåäðà òåîðåòè÷åñêîé ôèëîñîôèè ôèëîñîôñêîãî ôàêóëüòåòà).

Ôàë¸â Åãîð Âàëåðüåâè÷ *— êàíäèäàò ôèëîñîôñêèõ íàóê, ôèëîñîôñêèé ôàêóëüòåò ÌÃÓ (ã. Ìîñêâà)*

ÏÐÎÁËÅÌÛ ÝÒÈÊÈ ÏÎÇÍÀÍÈß

Â ìî¸ì äîêëàäå ïîêà¸ò ðå÷ü î ñîîòíîøåíèè çíàíèÿ, ïðåæäå âñåãî íàó÷íîãî, è ýòèêè, èëè, ñîîòâåòñòâåííî, *èñòèíû* è *áëàãà*. Áðîñèâ êðàòêèé âçãëÿä â ïðîøëîå ýòîé ïðîáëåìû, ìû ïîïûòàåìñÿ ïîäóìàòü è îâçìîæíîì å¸ áóäóùåì.

Äëÿ ñîâðåìåííîãî ìûøëåíèÿ, îñîáåííî íàó÷íîãî, ñàìî ñîòòåñíåíèå çíàíèÿ è ýòèêè êàæåòñÿ âåñüìà ïðîáëåìàòè÷íûì. Ìíîãèå ó÷¸íûå ñ÷èòàþò, ÷òî èõ çàäà÷à — òîëüêî ñòðåìèòüñÿ ê èñòèííîìó çíàíèþ, ïðè÷¸ì ïîíÿòèÿ «çíàíèå» è «èñòèíà» ñ÷èòàþòñÿ èíóóèòèâíî ÿñíûìè è ñàìîî÷åâèäíûìè. Ïðîáëåìà *èñïîëüçîâàíèÿ* íàó÷íîãî çíàíèÿ, îòíîñÿùàÿñÿ ê îáëàñòè êîì¹åòåíöèè ýòèêè, îïèñîñüþ îáñîáëÿåòñÿ îò îöåíêè ñàìîão çíàíèÿ, êîòîðîå ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê ñîâðøåííî *áåçîòíîñèòåëüíîå* â íðàâñòâåííîì, ýòè÷åñêîì îòíîøåíèè. È, íàîáîðîò, íðàâñòâåííîå áèàãî ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê áåçîòíîñèòåëüíîå äëÿ íàó÷íîãî ïîçíàíèÿ. Åñëè è ãîâîðèòñÿ î «íàó÷íîé ýòèêå», òî ðå÷ü èä¸ò, ãëàâíûì îáðàçîì, îá îòíîøåíèÿõ âíóòðè íàó÷íîãî ñîîáùåñòâà, ñîáëþäåíèè àâòîðñêèõ ïðàâ è ò. ä. Ëèøü ñðàâíèòåëüíî íåäàâíî, â ÕÕ âåêå, íåêîòîðûå ó÷¸íûå ñòàëè âêëþ÷àòü â íàó÷íóþ ýòèêó ïðîáëåìû *èñïîëüçîâàíèÿ* íàó÷íîãî çíàíèÿ (ïðèìåð òîì ó — Ïàãóîøñêîå äâèæåíèå ó÷¸íõ, ïðåâàÿ êîíôåðåíöèÿ êîòîðîãî ñîñòîÿëàñü â 1957 ãîäó). *Íî ñàìî íàó÷íîå çíàíèå* ïî-ïðåæíåìó ïîíèìàåòñÿ êàê íðàâñòâåííî ñîâåðøåííî áåçîòíîñèòåëüíîå. Íåêîòîðûå ó÷¸íûå, ñîçíàâàÿ ñèëó, êîòîðóþ äà¸ò íàó÷íîå çíàíèå, ñìîòðÿò íà ýòèêó êàê íà ïîïûòêó îãðàíè÷èòü èõ ñëó ñîîòîíûõ ñëàáûõ, îïàñàþùèõñÿ å¸. *Ôàë¸â Åãîð Âàëåðüåâè÷* — êàíäèäàò ôèëîñîôñêèõ íàóê, ôèëîñîôñêèé ôàêóëüòåò ÌÃÓ (ã. Ìîñêâà)

Íà Âîñòîêå, â ÷àñòíîñòè, â Èíäèè, Êèòàå, Åãèïòå è Âàâèëîíå — îñíîâàííûõ «íàó÷íûõ öåíòðàõ» Äðåâíåãî ìèðà, ãäå áûë äîñòèãíóò çíà÷èòåëüíûé óðîâåí� íàó÷íûõ çíàíèé â àðèôìåòèêå, ãåîìåòðèè, àñòðîíîìèè, ëîãèêå è äð. íàóêàõ, — çíàíèå *ñàìî ïî ñåáå* ðàññìàòðèâàåòñü êàê *íðàâñòâåííàÿ öåííîñòü*, íåçàâèñèìî îò åãî èñïîëüçîâàíèÿ, êîòîðîå, êîíå÷íî, òàêæå îöåíèâàåòñü ïî ñòðîãèì íðàâñòâåííûì íîðìàì. Çíàíèå î ìèðå è î ñåáå ñ÷èòàëîñü íåîáõîäèìûì óñëîâèåì ñàìoé íðàâñòâåííîé æèçíè ëè÷íîñòè, à íå òîëüêî å¸ íðàâñòâåííîãî ñîâåð-

øåíñòâîâàíèÿ. Èñòèíà â âîñòî÷íîì ïîíèìàíèè — ýòî îñîáîå ñîñòîÿíèå ñîçíàíèÿ è âñåãî ñóùåñòâà ÷åëîâåêà, òîæäåñòâåíííå âûñîêîì óðàâñòâåííîì ñîâåðøåíñòâó. Îãðàíè÷åííå ñóùåñòâî ÷åëîâåêà íå ìîæåò äîñòè÷ü Àáñîëþòíîé Èñòèíû, îñòàâàÿñü îãðàíè÷åííûì, ïîýòîìó íí áåñêîíå÷íî äâèæåòñÿ ê ñîâåðøåíñòâó, ïîýòîìó èñòèíà âñåãäà îòíñèòåëüíà, êàê è ïîíèìàíèå ñîâðåìåííûõ ó÷¸íûõ. Èñòèíà — ýòî íå èíôîðìàöèÿ î ìèðå, à ñóùåñòâî ÷åëîâåêà, íå îòðà÷¸ííå ñòðàíòÿìè è çàáëóæäåíèÿìè. Èñòèíà, òîæäåñòâåíííàÿ äîáðîäåòåëåè, ïî ïðèðîäå ñâîåé âêòèâíà: äàæå åñëè ÷åëîâåê, ÿâëÿþùèéå¸, âíåøíå íè÷åãî íå äåëàåò, åãî ñîçíàíèå (àóðà) âûäåðæèâàåò îãðîìíûé íàòèñê ñèëõàîñà, äàâÿùèõ íà íåãî, êàê âîäû îêåàíñêèõ ãëóáèí íà ñòåíêè áàòèñêàôà.

Íàó÷íîå çíàíèå íà Âîñòîêå âêëþ÷àëîñü â êîðïóñ çíàíèÿ ðåëèãèîçíîãî è ïðåäñòàâëÿëî åãî íåîòäåëèìóþ ÷àñòü. Â áóääèçìå, íàïðèìåð, íåâåæåñòâî — àâèäüÿ, îïðääåëÿëîñü êàê âåëè÷àéøèé ãðåõ è ïðè÷èíà âñåõ ÷åëîâå÷åñêèõ ñòðàäàíèé. Âî ìíîãèõ ðåëèãèîçíûõ ñèñòåìàõ âûñøàÿ ñòóïåíü íðàâñòâåííîãî ïðîâèæåíèÿ ñâÿçûâàëàñü ñ ñîâåðøåíñòâî ì *âñåâäåäíèÿ* (êââàëä-äæíÿíà â äæàéíèçìå), òî÷íåå, íåîãðàíè÷åííîãî çíàíèÿ, êîãäà ÷åëîâåê *ìîæåò* óçíàòü íåïîñðåäñòâåííî âñ¸, ÷òî òîëüêî ïîæåëàåò. Â Åãèïòå ãåî ìåòðèÿ è àñòðîíîìèÿ ïðåïîäàâàëèñü â õðàìàõ êàê ÷àñòü Ñâÿùåííîé Íàóêè, è èìåííî îòòóäà Ôàëåñ è Ïèòàãîð ïðèíåñëè â Åâðîïó çà÷àòêè ìàòåìàòè÷åñêîãî çíàíèÿ. Âàæíåéøèì îòëè÷èåì ýòîé Ñâÿùåííîé Íàóêè áûë òî, ÷òî *èñòèííîå* çíàíèå ñ÷èòàëîñü ñâÿùåííûì, ïîýòîìó îíî íå òðåáîâàëî ëîãè÷åñêèõ äîêàçàòåëüñòâ è ïðåäâàâàëîñü òîëüêî ïîñåä îòðåäåë¸ííé ïîäãîòîâêè, â ïðîöåññå *ïîñâÿùåíèÿ*.

Â Åâðîïå, îäíàêî, ëèøü â ñàìîì íà÷àëå èçâåñòíîé íàì èíòåëëåêòóàëüííé èñòîðèè, â Äðåâíåé Ãðåöèè, çíàíèå è íðàâñòâåííîå áëàãî îñòàâàëèñü åäèíû. Êðîìå äðåâíåé òðàäèöèè îðôè÷åñêèõ ìèñòåðèé, â ïîñâÿòèòåëüííî çíàíèè êîòîðîé ñîâðåìåííé íàóêå òðóäíî áóäåò óâèäåòü ñâî¸ ïîäãîòîâêó, ïîíîøåíèå ê çíàíèþ êàê ê íðàâñòâåííé öåííîñòè ñîõðàíÿëîñü â çíàìåíèòîé øêîëå Ïèòàãîðà, êîòîðóé óæå ÿâëÿåòñÿ îäíèì åç îñíîâàòåëåé åâðîïåéñêî íàóêè â áîëåå óçêî ìñìûñëå, êàê çíàíèÿ *äîêàçàòåëüííãî*. Âûøå âñåãî â íðàâñòâåííî ìòíîøåíèè Ïèòàãîð îöåíèâàë çíàíèå *ìàòåìàòè÷åñêîå* — íàòì îñíîâàíèè, ÷òî ïðääìåò å¸ èçó÷åíèÿ, ÷èñëà, íàèáîëåå ääë¸ê îò ïðõîäÿùèõ ÷óâñòâåííûõ âåùåé è áèèçîê ê âå÷íûì, áîæåñòâåííûì. À ïîñêîëüêó ñ÷èòàëèñü: òî, ÷òî ÷åëîâåê ñîçðöàåò, òîìó íí è óïîäîáëÿåòñÿ, — òî ñîçðöàíèå ÷èñåë ñàìèõ ïî ñåáå, ðàçûøëåíèå íàä ÷èñëîâûì ìèð, ïîñòàâëåíèå çàêîíàìè è ïîññê íîâûõ çàêîíîâ, òî åñòü «íàó÷íàÿ ðàáîòà» êàê òàêîâàÿ, ðàññìàòðèâàëàñü êàê ìîùíîå ñðåäñòâî ïîëæèòåëüííãî íðàâñòâåííîãî âîçâåéñòâèÿ íà äóøó ÷åëîâåêà, ïîîìîãàþùåå åìó â áîðüáå ñî ñâîåé íèçøåé, ñòðàñòíîé íàóóðîé è â ïðîÿâëåíèè íàóóðû âå÷íîé, áîæåñòâåííîé. Ïîýòîìó ê *íàó÷íîìó* çíàíèþ äîïóñêàëèñü, êàê è â ìèñòåðèàëüíûõ ïîñâÿòèòåëüíûõ öåíòðàõ, ëèøü ïîäãîòîâëåííûå è ïðîâåðåííûå ëþäè — íå ñòîëüêî èç-çà òîãî, ÷òîáû îíè íå èñïîëüçîâàëè ýòî çíàíèå âî çëî, ñêîëüêî ÷òîáû íå èçâðàòèòü è íå îñêâåðíèòü *ñàìî* ýòî çíàíèå êàê ãëàâîóþ ñâÿòûíþ.

Ïîñëå Ïèòàãîðà Ñîêðàò âûäâèãàë ïîëîæåíèå î òîæäåñòâå çíàíèÿ è íðàâñòâåííîãî áëàãà, ïðàâäà, ïîä «çíàíèåì» çääñü èìåòñÿ â âèäó óæå íå åñòåñòâåííî-íàó÷íîå çíàíèå, êîòîðîå åãî èíòåðåñîâàëî îñåâîì ìàëî, à çíàíèå î ÷åëîâåêå è î æèçíè, îá *èñòèííûõ* äîáðå è çëå. Íî ñàì ïðèíöèï òîæäåñòâà çíàíèÿ è áëàãà îñòàëñÿ íàâñåãäà ñâÿçàí ñ èìåíåì Ñîêðàòà.

Ïîñëå Ïèòàãîðà è Ñîêðàòà åäèíñòâî çíàíèÿ è äîáðà ïðîïîâåäîâàëîñü â íåêîòîðûõ øêîëàõ è íàïðàâëåíèÿõ ìûñëè, òàêèõ êàê íåîïèôèçìû, ãåðìåòèçì, íåîïëàòîíèçì è äàæå òî, ÷òî ïîñòóïåòü ùèì â íàùåñòâåííì ñîçíàíèè. Ìîæíî ñêàçàòü, ÷òî íîâîãî äîáðîäåòåëè è ñòèõèéíîãî äîáðîæåëàòåëüíîãî îòíîøåíèÿ è äîáðà áûëè îòäåëåíû äðóã îò äðóãà. Çíàíèå, êîòîðîå, ïî âûðàæåíèþ Ôðàíñèñà Áýêîíà, åñòü ñèëà, ïîíèìàëîñü êàê *èíñòðóìåíò*. ïðåîáðàçîâàíèÿ ìèðà, à íðàâñòâåííîé îöåíêå ïîäëåæàò òîëüêî öåëè äåÿòåëüííñòè, íî íå ñðåäñòâà.

Íåîõîäèìîñòü íåêîåãî ðîäà ***ñèíòåçà íàóêè è ýòèêè*** îáóñëîâëåíà öåëûì ðÿäîì ïðè÷èí. Ïåðâàÿ, ÷èñòî âíåøíÿÿ ïðè÷èíà ñòàíîâèòñÿ âñ¸ áîëåå î÷åâèäíîé ñ ðîñòîì âëèÿíèÿ íàóêè, êîòîðàÿ ãðîçèò ñìåñòè ñ ëèöà ïèàíåòû íå òîëüêî ÷åëîâåêà, íî è âñ¸ æèâîå, åñëè íàó÷íîå çíàíèå íå áóäåò íàïðàâëåíî ê áëàãó, ê ñîçèäàíèþ, åñëè âñÿ íàó÷íàÿ ðàáîòà íå áóäåò íàöåëåíà íå òîëüêî íà Èñòèíó, íî è íà Äîáðî.

Âòîðàÿ ïðè÷èíà — âíóòðåííÿÿ ëîâèêà ðàçâèòèÿ ñàìoé íàóêè. Ïî âûðàæåíèþ äðåâíèõ, «ïîäîáíîå ïîçíà¸òñÿ ïîäîáíûì», è ÷åëîâåê ïîçíà¸ò, â òîì ÷èñëå è â íàóêå, ëèøü òî, ÷åìó íàõîäèòñÿ ñîòðåäñòâàâà â åãî òåëå è ñîçíàíèè. Ïîýòîìó, ïîçíàâàÿ ìèð, ÷åëîâåê ïîçíà¸ò ñàìîãî ñåáÿ — â áóêâàëüííîì ñìûñëå. Ïîýòîìó, ÷òîáû óçíàòü ÷òî-òî íîâîå, ÷åëîâåê äîëæåí íàéòè, ïî-óññòâîâàòü ýòî íîâîå â ñåáå, òî åñòü, êà÷åñòâåííî *èçìåíèòüñÿ*. Íîâîå ïîëå ïîçíàíèÿ — ýòî íîâîå ïîëå ñîçíàíèÿ, îòêðûòîå ÷åëîâåêîì è äóøó ÷åëîâåêà, ïîòîìó íåçøåé, ñòðàñòíîé íàóóðîé è â ïðîÿâëåíèè íàóóðû âå÷íîé, áîæåñòâåííîâåíííé. Ïîýòîìó ê *íàó÷íîìó* çíàíèþ äîïóñêàëèñü, êàê è â ìèñòåðèàëüíûõ ïîñâÿòèòåëüíûõ öåíòðàõ, ëèøü ïîäãîòîâëåííûå è ïðîâåðåííûå ëþäè — íå ñòîëüêî èç-çà òîãî, ÷òîáû îíè íå èñïîëüçîâàëè ýòî çíàíèå âî çëî, ñêîëüêî ÷òîáû íå èçâðàòèòü è íå îñêâåðíèòü *ñàìî* ýòî çíàíèå êàê ãëàâîóþ ñâÿòûíþ.

Ïîñëå Ïèòàãîðà Ñîêðàò âûäâèãàë ïîëîæåíèå î òîæäåñòâå çíàíèÿ è íðàâñòâåííîãî áëàãà, ïðàâäà, ïîä «çíàíèåì» çääñü èìåòñÿ â âèäó óæå íå åñòåñòâåííî-íàó÷íîå çíàíèå, êîòîðîå åãî èíòåðåñîâàëî îñåâîì ìàëî, à çíàíèå î ÷åëîâåêå è î æèçíè, îá *èñòèííûõ* äîáðå è çëå. Íî ñàì ïðèíöèï òîæäåñòâà çíàíèÿ è áëàãà îñòàëñÿ íàâñåãäà ñâÿçàí ñ èìåíåì Ñîêðàòà.

Ïîñëå Ïèòàãîðà è Ñîêðàòà åäèíñòâî çíàíèÿ è äîáðà ïðîïîâåäîâàëîñü â íåêîòîðûõ øêîëàõ è íàïðàâëåíèÿõ ìûñëè, òàêèõ êàê íåîïèôèçìû, ãåðìåòèçì, íåîïëàòîíèçì è äàæå òî, ÷òî ïîñòóïåòü ùèì â íàùåñòâåííì ñîçíàíèè. Ìîæíî ñêàçàòü, ÷òî íîâîãî äîáðîäåòåëè è ñòèõèéíîãî äîáðîæåëàòåëüíîãî îòíîøåíèÿ è äîáðà áûëè îòäåëåíû äðóã îò äðóãà. Çíàíèå, êîòîðîå, ïî âûðàæåíèþ Ôðàíñèñà Áýêîíà, åñòü ñèëà, ïîíèìàëîñü êàê *èíñòðóìåíò* ïðåîáðàçîâàíèÿ ìèðà, à íðàâñòâåííîé îöåíêå ïîäëåæàò òîëüêî öåëè äåÿòåëüííñòè, íî íå ñðåäñòâà.

Íåîõîäèìîñòü íåêîåãî ðîäà ***ñèíòåçà íàóêè è ýòèêè*** îáóñëîâëåíà öåëûì ðÿäîì ïðè÷èí. Ïåðâàÿ, ÷èñòî âíåøíÿÿ ïðè÷èíà ñòàíîâèòñÿ âñ¸ áîëåå î÷åâèäíîé ñ ðîñòîì âëèÿíèÿ íàóêè, êîòîðàÿ ãðîçèò ñìåñòè ñ ëèöà ïèàíåòû íå òîëüêî ÷åëîâåêà, íî è âñ¸ æèâîå, åñëè íàó÷íîå çíàíèå íå áóäåò íàöåëåíà íå òîëüêî íà Èñòèíó, íî è íà Äîáðî.

Âòîðàÿ ïðè÷èíà — âíóòðåííÿÿ ëîâèêà ðàçâèòèÿ ñàìoé íàóêè. Ïî âûðàæåíèþ äðåâíèõ, «ïîäîáíîå ïîçíà¸òñÿ ïîäîáíûì», è ÷åëîâåê ïîçíà¸ò, â òîì ÷èñëå è â íàóêå, ëèøü òî, ÷åìó íàõîäèòñÿ ñîòðåäñòâàâà â åãî òåëå è ñîçíàíèè. Ïîýòîìó, ÷òîáû óçíàòü ñîòî-òî íîâîå, ÷åëîâåê äîëæåí íàéòè, ïî-óññòâîâàòü ýòî íîâîå â ñåáå, òî åñòü, êà÷åñòâåííî *èçìåíèòüñÿ*. Íîâîå ïîëå ïîçíàíèÿ — ýòî íîâîå ïîëå ñîçíàíèÿ, îòêðûòîå ÷åëîâåêîì è äóøó ÷åëîâåêà, ïîòîìó íåçøåé, ñòðàñòíîé íàóóðîé è â ïðîÿâëåíèè íàóóðû âå÷íîé, áîæåñòâåííîâåíííé. Ïîýòîìó ê *íàó÷íîìó* çíàíèþ äîïóñêàëèñü, êàê è â ìèñòåðèàëüíûõ ïîñâÿòèòåëüíûõ öåíòðàõ, ëèøü ïîäãîòîâëåííûå è ïðîâåðåííûå ëþäè — íå ñòîëüêî èç-çà òîãî, ÷òîáû îíè íå èñïîëüçîâàëè ýòî çíàíèå âî çëî, ñêîëüêî ÷òîáû íå èçâðàòèòü è íå îñêâåðíèòü *ñàìî* ýòî çíàíèå êàê ãëàâîóþ ñâÿòûíþ.

ïîáåäîþ íàä ñîáîþ» (Ãðàíè Àãíè Éîãè, XI, 134). Ýòî äîêàçûâàåò, ÷òî èñòèíà *âñåãäà* è ìåòà íðàâñòâåííûé õàðàêòåð, õîòÿ íàóêà äîëãîå âðåìÿ óñïåøíî ðàçâèâàëàñü áåç îñîçíàíèÿ ýòîãî.

Ì îæåò âîçíèêíóòü âîïðîñ: êàê òîãäà îáúÿñíèòü âîçì îæíîñòü èñïîëüçîâàíèÿ çíàíèÿ âî çëî? Î÷åâèäíî, «èçìåíåíèå ñîçíàíèÿ», êîòîðîå òðåáóåòñÿ è äîñòèãàåòñÿ ïðè íàó÷íî ì îçíàíèè, íå âñåãäà ïîëåçíî *äóøå* ÷åëîâåêà. Èñòèííîå çíàíèå íå ìîæåò áûòü íè íðàâñòâåííî íåéòðàëüíûì, íè ïòðèòàòåëüíûì, îíî âñåãäà áëàãî, íî èñòèíà ìîæåò áûòü:

— íåïîëíîé;

— èçáûòî÷íîé, òî åñòü, ñîåäè¸íîé ñ çàáëóæäåíèåì;

— îêðûòîé èëè ñîáù¸íîé íå âîâðåìÿ, íåïîããîòîâëåíîìó ñîçíàíèþ, ïðè îñóòñòâèè îáúåêòèâíûõ (êàðìè÷åñêèõ) óñëîâèé;

— èñêàæ¸íîé, íåïðàâèëüíî ïîíÿòîé.

Íåáëàãåå öåëè — íå ïðè÷èíà èñïîëüçîâàíèÿ èñòèíû âî çëî, à ïðè÷èíà *èñêàæåíèÿ* èñòèíû, òàê êàê öåëè, ìîòèâû — îñíîâà ëþáîé èñòèíû, *òî÷êà çðåíèÿ* (íðàâñòâåííàÿ îçèöèÿ) îïðåäåëÿåò âñ¸, ÷òî «ñ íå¸» ìîæíî óâèäåòü. Ïîýòîìó ìíîãåå äóõîâíûå ó÷åíèÿ ãëàñÿò, ÷òî ïîëíîå íåçíàíèå ëó÷øå íåïîëíîãî çíàíèÿ. Íàóêà Íîâîãî âðåìåíè ïîòîìó è ñòàëà òåïåðü óãðîçîé æèçíè íà ïëàíåòå, ÷òî, ðàññìàòðèâàÿ çíàíèå êàê íðàâñòâåííî áåçðàçëè÷íîå, íå ó÷èòûâàëà è óïóñêàëà èç âèäó ìíîãåå ðåàëüíûå îïàñíîñòè èñêàæåíèÿ ïîëó÷åííîé èñòèíû.

Ðÿä ïðèçíàêîâ ïîêàçûâàåò, ÷òî ñîâðåìåííàÿ íàóêà *íåñîæåò* óñïåøíî ðàçâèâàòüñÿ áåç îñîçíàíèÿ åäèíñòâà çíàíèÿ è áëàãà. Äî ñèõ ïîð íàóêà Íîâîãî è Íîâåéøåãî âðåìåíè îðèåíòèðîâàëàñü íà íáëàñòü ïîçíàíèÿ, äîñòóïíóþ ñðåäíåìó ñîçíàíèþ ó÷¸íîãî ýòèõ ýïîõ. Âñ¸, ÷òî âûõîäèëî çà åãî ïðåäåëû, ïðîñòî íå ïðèíèìàëîñü íàóêîé â ðàñ÷¸ò, îòðèöàëîñü èëè èãíîðèðîâàëîñü. Íî ïîõîæå, ÷òî îáèäòù ïîçíàíèÿ, äîñòóïíîãî ñðåäíåìó ñîçíàíèþ, ïðàêòè÷åñêè èñ÷åðïàíà. Ïîñëåäíåå êðóïíîå ðàñøèðåíèå îáëàñòè ïîçíàíèÿ è, ñíîâàåâñòâåííî, ñîçíàíèÿ, ïðîèçîøëî â òàê íàçûâàåìûõ «íàó÷íûõ ðåâîëþöèÿõ» ïåðâîé ïîëîâèíû ÕÕ âåêà, ïðåæäå âñåãî, â ìàòåìàòèêå (íåýâêëèäîâà ãåîìåòðèÿ) è â ôèçèêå (òåîðèÿ îòíîñèòåëüíîñòè è êâàíòîâàÿ ôèçèêà). Î÷åðåäíîé ðóáåæ, ê êîòîðîìó ïîäîøëî íàó÷íîå ñîîáùåñòâî, — ýòî îáèäòù òàê íàçûâàåìûõ «òîíêîìàòåðèàëüíûõ» ÿâëåíèé. Ïåðåõîä ýòîãî ðóáåæà è ïðèçíàíèå íàóêîé ýòèõ ÿâëåíèé íåâîçìîæíû áåç *ñèíòåçà íàóêè è ýòèêè*, áåç òîãî, ÷òîáû íàóêà ïðèíÿëà íà ñåáÿ íåêîòîðûå âàæíåéøèå ÷åðòû ýòèêè.

Íà÷èíàÿ ñ È.Êàíòà, ïðèçíàí òîò ôàêò, ÷òî íàó÷íîå ïîçíàíèå íå ïàññèâíî îòðàæàåò äåéñòâèòåëüíîñòü, à àêòèâíî ëàïèò å¸ îáðàç. Äàæå íàó÷íûé ýêñïåðèìåíò íå ñòîëüêî «ïîêðûâàåò» íàó÷íûé ôàêò, ñêîëüêî *ñîçäà¸ò* åãî, ñ ðàçâèòèåì íàóêè ñòàíîâèòñÿ àêòèâíåå ðîëü ïîçíàþùåãî ó÷¸íîãî. Â ÕÕ âåêå áûëà îòêðûòà ðîëü íàáëþäàòåëÿ â ýêñïåðèìåíòàõ êâàíòîâîé ôèçèêè è ðàçðàáîòàí «àíòðîïíûé ïðèíöèï», êîòîðûé â åãî ïåðâè÷íîé ôîðìóëèðîâêå ãëàñèò: «Ì ûíàáëþäàåì ïðîöåññû îïðåäåë¸ííîãî ðîäà ïîòîìó, ÷òî èíûå ïðîöåññû ïðîòåêàþò áåç ñâèäåòåëåé». ×òîáû «áûòü ñâèäåòåëåì» òîíêîìàòåðèàëüíûõ ÿâëåíèé, à òî÷íåå, ÷òîáû áûòü ó÷àñòíèêîì æèçíè òîíêîìàòåðèàëüíûõ ìèðîâ, ÷åëîâåê, ó÷¸íûé äîëæåí îáëàäàòü ñîîòâåòñòâóþùåé ñèëîé è áûñòðîòîé ñîçíàíèÿ, êîòîðàÿ *òîæäåñòâåííà* óðîâíþ íàáëþäàåìîãî òîíêîãî ìèðà. Îò íðàâñòâåííîãî óðîâíÿ äàííîãî êîíêðåòíîãî ó÷¸íîãî áóäåò çàâèñåòü, êàêêå òîíêîìàòåðèàëüíûå ÿâëåíèÿ è îáëàñòè åìó áóäóò äîñòóïíû. Çíàíèå è äîáðî äîëæíû áûòü îáúåäèíåíû â íåêîì ñèíòåçå, òî÷íåå, äîëæíî áûòü îñîçíàíî èõ èçíà÷àëüíîå åäèíñòâî, êîòîðîå íèêîãäà íå ðàçðûâàëîñü.

Î÷åâèäíî, ÷òî íà ïóòè îñóùåñòâëåíèÿ ýòîãî ñèíòåçà â ÷åëîâå÷åñêîì ñîçíàíèè ñòîèò ðÿä ñåðü¸çíûõ ïðåïÿòñòâèé. Ïðæää âñåãî ýòî íåÿñíîñòü èëè ìíîãîçíà÷íîñòü ñàìèõ ïîíÿòèé «äîáðî» è «çíàíèå». Ïîïðîáóéòå èçëîæèòü, â êàêîì ñìûñëå, ïî-ìîåìó, âîëäóò â ýòîò ñèíòåç «äîáðî» è «çíàíèå».

Îáúåêòèâíûé, íàó÷íûé ñìûñë ïîíÿòèþ «äîáðî» äàþò ýâîëþöèîííûå ó÷åíèÿ ÕÕ âåêà, ñðåäè íèõ — Æèâàÿ Ýòèêà è Èíòåãðàëüíàÿ Éîãà Ððè Àóðîáèíäî. Î íè ãèâàñÿò: äîáðî — âñ¸ òî, ÷òî ñïîñîáñòâóåò ýâîëþöèè, à çëî, ñîîòâåòñòâåííî, íàîáîðîò. Òî åñòü, «äîáðî» — ýòî âåêòîð, íàïðàâëåííîñòü äåéñòâèÿ, óñèëèÿ, à íå ñàìî äåéñòâèå. Îäíî è òî æå äåéñòâèå ìîæåò áûòü äîáðî ìî â îäíèõ óñëîâèÿõ, íà îäíî ìî ýâîëþöèîííî ìî óðîâíå, è çëî ìî — íà äðóãîì. Èìåííî ñ ýòèì «íáúêòèâíûì» äîáðîì äîëæíî áûòü îòîæäåñòâëåíî ïîäëèííîå íàó÷íîå çíàíèå. Ïîçíàíèå — îäèí èç âàæíåéøèõ àñïåêòîâ ýâîëþöèè, è çíàíèå, â òî ì ÷èñëå íàó÷íîå, — íåíàõîäèòñÿ å¸ óñëîâèå. Ïîýòîìó îíî äîëæíî áûòü îñîçíàíî êàê íðàâñòâåííàÿ öåííîñòü *ñàìî ïî ñåáå*, íåçàâèñèìî îò åãî èñïîëüçîâàíèÿ.

Íî ýòî, êîíå÷íî, íå çíàíèå â ñìûñëå *èíôîðìàöèè*. Çíàíèå êàê èíôîðìàöèÿ — íðàâñòâåííî áåçòîñíîñòåëüíî: èíôîðìàöèÿ íå ñîäåðæèò â ñåáå íè äåéñòâèé, íè ïîáóæäåíèé ê êàêèì-òî ïîñòóïêàì äåéñòâèÿì. Ýòî íå çíà÷èò, ÷òî èíôîðìàöèÿ íåïîâèæíà. Î íà ìîæåò èçìåíÿòüñÿ è ïðåìåùàòüñÿ â ïðîñòðàíñòâå-âðåìåíè ñî ñêîðîñòüþ ìûñëè. Í î èíôîðìàöèÿ íå íåñ¸ò èì ïóëüñà, ïîòåíöèàëà äåéñòâèÿ, â îòëè÷èå îò ýíåðãèè. Èíôîðìàöèþ ìîæíî èñïîëüçîâàòü ïî ñâîìó óñìîòðåíèþ âî áëàãî èëè âî çëî, à ìîæíî ïðîñò ïðèíÿòü ê ðàçìûøëåíèþ èëè ïðîèãíîðèðîâàòü. Âàæíåéøåå ñâîéñòâî èíôîðìàöèè — å¸ áåçëè÷íîñòü, «èíòåðñóáúåêòèâíîñòü»: ïðåäïîëàãàåòñÿ, ÷òî ëþáîå ðàçóìíîå ñóùåñòâî, ïîíèìàþùåå íåêîòîðûé ÿçûê, ìîæåò ïîëó÷èòü ëþáóþ èíôîðìàöèþ, âûðàçèìóþ íà ýòîì ÿçûêå. Â îòëè÷èå îò ýíåðãèè,

èíôîðìàöèåé ìîæíî äåëèòüñÿ äî áåñêîíå÷íîñòè, è îíà îò ýòîãî íå óìåíüøèòñÿ (õîòÿ óìåíüøèòñÿ å¸ öåíîñòü).

Èíôîðìàöèÿ, êîíå÷íî, íåîáõîäèìà è ñîñòàâëÿåò íåçàìåíèìóþ ñòðàòåãèþ ïðèíÿòèÿ ðåøåíèé â ìèðå. Íî **íàó÷íîå çíàíèå íå èñ÷åðïûâàåòñÿ èíôîðìàöèåé**. Îíà — ëèøü ïðîâåöèÿ ïîäëèíí íàó÷íîãî çíàíèÿ â ïëîñêîñòü ÷èñòîãî ðàññóäêà, ñàìo çíàíèå ãîðàçäî áîãàò å.

Â îòëè÷èå îò èíôîðìàöèè, çíàíåå *äèíàìè÷íî*, ïî ïðèðîäå ñâîåé *óñèëèå*, ïðåïäîëåâàþùåå ñîïðîòèâëåíèå. Êàê ãîâîðèë Ãåðàêëèò, «ïðèðîäà ëþáèò ïðÿòàòüñÿ», îíà «ñîïðîòèâëÿåòñÿ» ïîçíàíèþ, ïîòîìó ÷òî ïîçíàíèå — ýòî íå ïðîñòî ïîëó÷åíèå èíôîðìàöèè: ñàìèì àêòîì ïîçíàíèÿ ïðèðîäû ÷åëîâåê «î÷åëîâå÷èâàåò» å¸, ñòàâèò å¸ â îòíîøåíèå è ñâÿçü ñ ñîáîé êàê ïîçíàþùèì ñóáúåêòîì. Ïîýòîìó çíàíèå — ýòî âñåãäà äåéñòâåííîå, ïðåâîçìîãàþùåå ñòðåìëåíèå ïðèðîäû — äàæå â ñàìoì ÷åëîâåêå — îñòàòüñÿ íåïîçíàííîé. Çíàíèå — ýòî îäóõîòâîðåíèå ìàòåðèè, è õîòÿ ñòðåìëåíèå ê ýòîìó çàèîæåíî â ñàìoé ìàòåðèè, â íåé æå çàëîæåíà è îãðîìíàÿ èíåðöèÿ ñîïðîòèâëåíèÿ âñåìó íîâîìó, ÷òî ñòðåìèòñÿ ïðèâíåñòè ÷åëîâåê.

Çíàíèå — ýòî äåéñòâèå íå òîëüêî â àêòå ïîçíàíèÿ, ýêñïåðèìåíòà, íî è â àêòå ïåðåäà÷è çíàíèÿ, îáó÷åíèÿ. Äàæå ïðîñòîå âûñêàçûâàíèå çíàíèÿ, ñóæäåíèå, äàæå ìîë÷àëèâàÿ óâåðåííîñòü — âñ¸ ýòî äåéñòâèÿ ïîçíàþùåãî ñóáúåêòà, òðåáóþùèå óñèëèé. È ïîñêîëüêó ëþáîå çíàíèå åñòü äåéñòâèå êîíêðåòíîãî ïîçíàþùåãî ñóáúåêòà, òî ó íåãî åñòü âåêòîð, íàïðàâëåííîñòü — ëèáî â ñòîðîíó ýâîëþöèè, ëèáî ïðîòèâ íåý¸. Òàêèì îáðàçîì, ëþáîå çíàíèå ÿâëÿåòñÿ ëèáî ýâîëþöèîííûì è, ñîîòâåòñòâåííî, íà äàííûõ ýòàïå ýâîëþöèè «áëàãåì», ëèáî íåýâîëþöèîííûì è, ñîîòâåòñòâåííî, «çêûì». Â êèàññè÷åñêîì îïðåäåëåíèè èñòèíû êàê «ñîîòâåòñòâèÿ ìûñëåé âåùàì» è òî, è äóõîîå çíàíèå ìîæåò áûòü èñòèííûì, è ïðîâåöèÿ èõ â îáëàñòü ðàññóäêà ìîæåò äàâàòü èíôîðìàöèþ, íðàâñòâåííî íåéòðàëüíóþ. Ðàçíèòà, îáîâêî, â òîì, ÷òî çíàíèå ýâîëþöèîííîå, è â *ýòîì* ñìûñëå èñòèííîå, íåëüçÿ ñâåñòè ê èíôîðìàöèè, à ïðè ïîïûòêå òàêîãî ñâåäåíèÿ îíî âûõîëàùèâàåòñÿ è òåðÿåò ñìûñë, à çà÷àñòóþ èçâðàùàåòñÿ. Çíàíèå æå íåýâîëþöèîííîå îõîòíî ïðÿ÷åòñÿ ïîä ìàñêîé íåéòðàëüíîé èíôîðìàöèè, êîòîðàÿ ñêðûâàåò åãî íðàâñòâåííîå óáîæåñòâî è ïóñòîòó åãî ñóùíîñòè. Â ðåçóëüòàòå ñèíòåçà çíàíèÿ è äîáðà òàêîå çíàíèå áóäåò îöåíèâàòüñÿ êàê *ëîæíîå*, à «èñòèííîñòü» áóäåò ñèíîíèìîì «íðàâñòâåííîñòè» è «ýâîëþöèîííîñòè».

Íàó÷íîå çíàíèå îòíþäü íå èñ÷åðïûâàåòñÿ åãî èíôîðìàöèîííîé ñîñòàâëÿþùåé. SSâëÿÿñü *äåéñòâåìì* â êàæäîé ñâîåé ÷àñòè è ïðîÿâëåíèè, îíî åïîñðåäñòâåííî âêëþ÷àåò â ñåáÿ è ñàìèõ ó÷¸íûõ — íå òîëüêî èõ ðàññóäîê è ðàçó, íî èõ ñàìèõ êàê æèâûõ ñóùåñòâ ñî âñåìè èõ äîñòèíñòâàìè è íåäîñòàòêàìè, à òàêæå ñ èõ îêðóæåíèåì (òî, ÷òî ïîçäíèé Ãóññåðëü íàçâàë «æèçíåííûì ìèðîì» ó÷¸íûõ), èç êîòîðîãî îíè ÷åðïàþò æèçíåííûé ïîòîê è âïå÷àòëåíèÿ — òó ìàòåðèþ, â êîòîðóþ âîïëîòÿòñÿ èõ áóäóùèå îòêðûòèÿ. ×åëîâåê âñòóïàåò â àêò ïîçíàíèÿ, â òî ì ÷èñëå íàó÷íîãî, íå òîëüêî ñâîèì ðàññóäêîì è ðàçóìîì, à äñåì ñâîèì ñóùåñòâîì, êîòîðîå äîëæíî, ÷òîáû *óçíàòü* ÷òî-òî, *öåëèêîì* èçìåíèòüñÿ. Èìåííî ýòà *òîòàëüíîñòü* íàó÷íîãî çíàíèÿ, õîòÿ îíî è ìàñêèðóåòñÿ ÷àñòî çà áåçëè÷íîé îáúåêòèâíîñòüþ íàó÷íîé èíôîðìàöèè, äà¸ò íàóêå ñèëó è ïðàâî ìåíÿòü ìèð è ÷åëîâåêà. Èìåííî çà ýòó òîòàëüíîñòü, íàñêîëüêî ÿ îíèìàþ, öåíèòñÿ íàóêà â äóõîâíûõ ó÷åíèÿõ, íàïðèìåð, â Æèâîé Ýòèêå, íåñìîòðÿ íà òî, ÷òî ñàìè ó÷¸íûå ÷åñòî îïîçèöèîíèðóþò íà ó÷åíèÿ ýòèêè ñâûñîêà.

Åù¸ îäíîé ïðîáëåìîé, êîòîðàÿ ñòîèò íà ïóòè ïðàäñòîÿùàãî è îò÷àñòè óæå íà÷àâøåãîñÿ ñèíòåçà íàóêè è ýòèêè, ÿâëÿåòñÿ òðåáîâàíèå èíòåðñóáúåêòèâíîñòè, îáùåçíà÷èìîñòè, ïðåäúÿâëÿåìîå è íàó÷íîìó çíàíèþ. Åñëè çíàíèå îáíàæàåò ñâîþ ïðèðîäó êàê äåÿòåëüíîñòü, òî äàíè äåÿòåëè, êîíå÷íî, ìîãóò ïûòàòüñÿ ïîäàæàòü äóõãèì, åñëè ó íèõ äîñòàòî÷íî ñëè è ñïîñîáíîñòåé, è òîãäà çíàíèå áóäåò èíòåðñóáúåêòèâíûì, õîòÿ âñåãäà ëèøü îòíîñèòåëüíî, òàê êàê ñèòóàöèþ îïûòà, íàó÷íîãî, êàê è æèçíåííîãî, â òî÷íîñòè âîñïðîèçâåñòè íåâîçìîæíî, è äàæå îäèí è òîò æå ñóáúåêò íå ìîæåò «âîéòè â îäíó ðåêó äâàæäû». Íî åñëè îäèí ýêñïåðèìåíòàòîð áåç òðóäà âîñïðîèçâîäèò ñâîé ýêñïåðèìåíò, à íèêòî äðóãîé íå ìîæåò ïîâòîðèòü åãî, ýòî íå çíà÷èò, ÷òî îíè íå íàó÷íû. Ýòè ýêñïåðèìåíòàòîðû îòäàëè ñòîëüêî ñèë ñîçíàíèÿ ïðåäìåòó ñâîèõ èññëåäîâàíèé, íàñòîëüêî «ñðîñëèñü» ñ íèì, ÷òî ìû è ñåãîäíÿ íå ìîæåì îïñëåäîâàòü çà íèìè. Íî ãëàâíûé ïðèçíàê èñòèíû â ýêñïåðèìåíòàëüíîé íàóêå — âîñïðîèçâîäèìûé (õîòÿ áû îäíèì ó÷¸íûì) ýêñïåðèìåíò ñ ïðåäñêàçóåìûì è ïîñëåäñòâèÿìè — â îòûòàò Êèëè è Òåñëû î÷åâèäåí, è íå èõ âèíà, ÷òî «èíàóñòðèàëüíàÿ» íàóêà ïîøëà â ñâî¸ì ðàçâèòèè äðóãèì ïóò¸ì.

Ïðîáëåìà «èíòåðñóáúåêòèâíîñòè» òåì áîëåå ñëîæíà, ÷òî íàóêà äàâíî ñòàëà «ïðîèçâîäèòåëüíîé ñèëîé îáùåñòâà», ïðè÷¸ì ãëàâíåéøåé, è ïîòî ìó òðåáîâàíèå îáùåçíà÷èìîñòè íàó÷íõ èñòèí îñíîâûâàåòñÿ íå òîëüêî îáúåêòèâíîñòè è ðàçóì, íî âñ¸ ñóùåñòâî ñèñòåìû ïðîèçâîäñòâà óñòðîåíî ñëåäóþùèì îáðàçîì: ñîòíè ëþäåé áóäóò çàíèìàòü ñâîè ìåñòà â íåîáõîäèìîì ïîðÿäêå è ïîäñòðàèâàòüñÿ äóõãèì ìîñòîì, ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîèò ìîñò è ïîéäóò ïî íåìó, ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò äîìà è ïîéäóò æèò� â íèõ, ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ãîðîäà è ïîéäóò æèò� â íèõ, è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòàäèîíû è ïîéäóò ñìîòðåò� íà íèõ, è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòàíêè è ïîéäóò ïîëüçîâàò�ñÿ èìè, è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñàìîëåòû è ïîéäóò ïîäíèìàò�ñÿ íà íèõ è ïîëåòÿò íà íèõ, è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòîëû è ïîéäóò ïîäêóøàò� íà íèõ è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòóëüÿ è ïîéäóò ñèäåò� íà íèõ è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòåíû è ïîéäóò ïîæèâóò� çà íèõ è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòîëáû è ïîéäóò ïîäïèøóò� íà íèõ è ïîòîìó ÷òî ñàìè ïîñòðîÿò ñòîëîâûå è ïîéäóò ïîäàâà

íàóêå, ãäå çíàíèå ñ÷èòàåòñÿ ïðåðîãàòèâîé îäíîãî ëèøü ðàçóìà, ñàìûå íåîðäåíàðíûå èññëåäîâàòåëè è òåîðåòèêè âñòðå÷àþò çíà÷èòåëüíîå ñîïðîòèâëåíèå ñî ñòîðîíû ðåâíèâîé ïîñðåäñòâåííîñòè. Åñëè æå íàó÷íûå äîñòèæåíèÿ áóäóò àññîöèèðîâàòüñÿ íå òîëüêî ñ ñèëüíûì èíòåëëåêòîì, íî è ñ íðàâñòâåííûì ñîâåðøåíñòâîì, åñëè ñ ýòèì áóäåò óâÿçàí íàó÷íûé è îáúåñòåííûé ñòàòóñ, òî ñîïðîòèâëåíèå, âûçâàííîå èíåðöèåé ñîçíàíèÿ â íàó÷íîì ñîîáùåñòâå, ìîæåò âûðàñòè åù¸ áîëüøå è äîñòè÷ü êðèòè÷åñêèõ ìàñøòàáîâ. Äóìàþ, èìåííî ýòà èíåðöèÿ áûëà äî ñèõ ïîð îñíîâíûì ôàêòîðîì, ïðåïÿòñòâóþùèì ñèíòåçó íàóêè è ýòèêè, à òàêæå îñâîåíèþ òîíêîìàòåðèàëüíîé ñôåðû äåéñòâèòåëüíîñòè, íà÷èíàÿ ñ îòðèöàíèÿ Ôðàíöóçñêîé àêàäåìèåé îïûòîâ Ìåñìåðà â XVIII âåêå. Íî ÿ âåðþ, ÷òî â êîíå÷íîì ñ÷¸òå íðàâñòâåííî âîçâûøåííàÿ íàóêà äàñò ìîùíûé èìïóë�ñ ê *îáúåäèíåíèþ* ÷åëîâå÷åñòâà, òàê êàê îòêðîåò è íàó÷íî îáîñíóåò äèéóþ äóõîâíóþ ðåàëüíîñòü, â êîòîðîé âñå ëþäè ÿâëÿþñÿ ðàâíîïðàâíûìè ó÷àñòíèêàìè. Ëþäè âñåãäà îáúåäèíÿëèñü âîêðóã âûñîêèõ èäåàëîâ, è íàóêà äàñò ÷åëîâå÷åñòâó òàêèå èäåàëû.

Êàê ÿ óæå óïîìÿíóë, ñèíòåç íàóêè è ýòèêè ñäåëàë ñâîè ïåðâûå øàãè. Âåëèêèå ñîáûòèÿ íå ñëó÷àþòñÿ â îäíî÷àñüå, îíè íà÷èíàþòñÿ è ñîçðåâàþò èñïîäâîëü, è îäíàæäû ìû îáíàðóæèâàåì, ÷òî îíè óæå ñâåðøèëèñü. Ñòðåìëåíèå ê íàó÷íîé èñòèíå ñàìî ïî ñåáå âñåãäà îöåíèâàëîñü âûñîêî ñ íðàâñòâåííîé òî÷êè çðåíèÿ, è ñðåäè ó÷¸íûõ âñåãäà áûëè ïîâèæíèêè è ãåðîè íàóêè. Êîãäà áóäåò íàó÷íî îòêðûòà è ñòàíåò ïðåäìåòîì èññëåäîâàíèé îáëàñòü òîíêîìàòåðèàëüíûõ ÿâëåíèé, êîòîðûå ÿâëÿþòñÿ *ïðàâñòâåííûì* ïî ïðèðîäå, èëè «îáúåêòèâíû âûðàæåíèåì íðàâñòâåííûõ ñâéñòâ ÿâëåíèé æèçíè», òîãäà íàó÷íûé ìåòîä ïðåäúÿâèò ñòðîãåå òðåáîâàíèÿ íðàâñòâåííîé ÷èñòîòû ê ñàìèì ó÷¸íûì, ïîäîáíî òîìó, êàê ñåé÷àñ äëÿ ìíîãèõ ýêñïåðèìåíòîâ òðåáóåòñÿ âûñîêàÿ ñòåïåíü ÷èñòîòû ôèçè÷åñêîé. Êðîìå òîãî, òå çàêîíû òîíêîìàòåðèàëüíûõ ÿâëåíèé, êîòîðûå îòêðîåò íàóêà, áóäóò «îáúåêòèâíûìè íðàâñòâåííûìè çàêîíàìè», òàê ÷òî íàóêà ñîðåíòåðóåò ÷åëîâåêà â òîíêèõ ìèðàõ è óêàæåò êîíêðåòíûå ïóòè è ìåòîäû íðàâñòâåííîãî ñîâåðøåíñòâîâàíèÿ.

Ñ÷èòàþ, ÷òî ìîæíî ñäåëàòü ñëåäóþùèå âûâîäû:

1. Ñèíòåç íàóêè è ýòèêè îçíà÷àåò, ñêîðåå, îñìûñëåíèå íàó÷íûì ñîîáùåñòâîì ñóùíîñòîíãî åäèíñòâà çíàíèÿ è äîáðà, êîòîðîå îñîçíàâàëîñü íà Âîñòîêå âñåãäà, à â Åâðîïå — äî Ïèôàãîðà è Ñîêðàòà âêëþ÷èòåëüíî.

2. Ýòîò ñèíòåç ÿâëÿåòñÿ íàñóùíîé ýâîëþöèîííîé íåîáõîäèìîñòüþ êàê äëÿ ñàìoé íàóêè, òàê è äëÿ ÷åëîâå÷åñòâà è ïëàíåòû â öåëîì è áóäåò óñëîâèåì èõ ñàìîñîõðàíåíèÿ.

3. Íà ïóòè ýòîãî ñèíòåçà ñòîèò ðÿä ñëîæíåéøèõ ïðîáëåì, êàê îáúåêòèâíûõ, òàê è ñóáúåêòèâíûõ, è îñóùåñòâëåíèå åãî ìîæåò ïîðîäèòü íåïðåäñêçàçóåìûå ïîñëåäñòâèÿ, âûçâàííûå, âïðî÷åì, íå ñàìèì ñèíòåçîì, à ðåâåöèåé íà íåãî èíåðòíîãî ÷åëîâå÷åñêîãî ñîçíàíèÿ.

4. Ýòîò ñèíòåç áóäåò çíàìåíîâàòü ñîáîé íîâóþ âåõó â ðàçâèòèè íàóêè, ñðàâíèìóþ ïî çíà÷èìîñòè ñ âîçíèêíîâåíèåì ñîâðåìåííîé íàóêè â êîíöå XVI — íà÷àëå XVII âåêîâ, îòêðûòèå íîâûõ îáëàñòåé è ìåòîäîâ ïîçíàíèÿ, êîòîðûå áóäóò èçìåíÿòü æèçíü íà Çåìëå íå òîëüêî âíåøíå, íî è âíóòðåííå.

5. Ýòîò ñèíòåç áóäåò àñïåêòîì èëè ýòàïîì áîëåå øèðîêîãî ñèíòåçà íàóêè, ôèëîñîôèè è ðåëèãèè, êîòîðûé îòêðîåò Íîâóþ ýïîõó è áóäåò ñîïîñòàâèì ïî ìàñøòàáàì ñ «Îñåâû âðåìåíè èðîâîé êóëüòóðû» (Ê.ßñïåðñ) VI—IV âåêîâ äî í. ý.

Ëåñêîâ Ëåîíèä Âàñèëüåâè÷ —
äîêòîð ôèçèêî-ìàòåìàòè÷åñêèõ íàóê,
ïðîôåññîð Ì îñêîâñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî
óíèâåðñèòåòà èìåíè
Ì.Â. Ëîìîíîñîâà, àêàäåìèê ÐÀÅÍ

ÏÐÎÐÛÂÍÛÅ ÒÅÕÍÎËÎÃÈÈ ÕÕI ÂÅÊÀ

Êîíôåðåíöèÿ ïîñâÿùåíà Æèâîé Ýòèêå, ïîýòîìó ìíå õî÷åòñÿ ïîñòðîèòü ñâî¸ âûñòóïëåíèå è ãîâîðèòü î íîâûõ òåõíîëîãèÿõ íà îñíîâå èìåííî Æèâîé Ýòèêè. Êîãäà ôîðìèðîâàëàñü íàóêà íîâîãî âðåìåíè, òî â å¸ îñíîâó áûë ïîëîæåí ïðèíöèï, ïðîâîçãëàø¸ííûé åù¸ â ÕVII âåêå Ðåíå Äåêàðòîì. Ýòî ïðèíöèï î äâóõ ñóáñòàíöèÿõ res extensà (ñóáñòàíöèÿ ìàòåðèè — *ëàò.*) è res cogitans (ñóáñòàíöèÿ ñîçíàíèÿ — *ëàò.*). Ìèð ñîçíàíèÿ ïîëíîñòüþ îòîðâàí îò ìèðà ìàòåðèè, èõ íóæíî èçó÷àòü ñîâåðøåííî ïî-ðàçíîìó. Ìèð ñîçíàíèÿ — ýòî ìèð áîæåñòâåííûé, åãî èçó÷àåò òåîëîãèÿ, à âîò ìèð ìàòåðèè èçó÷àåò åñòåñòâîçíàíèå. Ýòîò ðàçðûâ áûë íåîáõîäèì íà ýòàïå ñòàíîâëåíèÿ íàóêè, ïîòîìó ÷òî íàäî áûëî óáåðå÷ü íàó÷íîå çíàíèå îò ïîä÷èíåíèÿ òåîëîãèè, êàê ýòî áûëî â Ñðåäíåâåêîâüå. Äëÿ òîãî, ÷òîáû ïîçâîëèòü íàóêå ðàçâèâàòüñÿ ñàìîñòîÿòåëüíî, òàêîé ðàçðûâ ñóùåñòâîâàë â òå÷åíèå òð¸õñîò ëåò. Ìîæíî ïîêàçàòü, ÷òî ýòîò ðàçðûâ ÿâëÿëñÿ îäíîé èç ïðè÷èí, êîòîðàÿ ïðèâåëà â íàñòîÿùåå âðåìÿ ê âîçíèêíîâåíèþ æåñòî÷àéøåãî ýêîëîãè÷åñêîãî êðèçèñà. Âåäü ñåé÷àñ ïîëæåíèå äåë òàêîå, ÷òî òåõíîëîãè÷åñêèé äàâëåíèå íà áèîñôåðó äîñòèãëî òàêèõ ðàçìåðîâ, êîãäà íàðóøåíû êðèòåðèè å¸ óñòîé÷èâîñòè. Áèîñôåðà ïîä âëèÿíèåì òåõíî÷åñêèõ âîçäåéñòâèé, äîñòèãøèõ ïëàíåòàðíîãî ìàñøòàáà, íå âûäåðæèâàåò. Î íà íåèçáåæíî ïîãèáíåò, åñëè äåëî áóäåò ïðîäîëæàòüñÿ òàê äàëüøå. Î÷åâèäíî, âìåñòå ñ íåé ïîãèáíåò è òîò âèä homo sapiens, êîòîðûé ïîçâîëèë ñåáå äîïóñòèòü òàêîå ïîëîæåíèå äåë. Êîíå÷íî, ýòî íå äîïóñòèìî.

Åñëè îáðàòèòüñÿ ê Æèâîé Ýòèêå, òî õî÷ó íàïîìíèòü îäíî âûñêàçûâàíèå, êîòîðîå ïðèíàäëåæèò Åëåíå Èâàíîâíå Ðåðèõ: «Ì ûñëü åñòü ðàäæà ñóùåãî». Ýòî ïðÿìî ïðîòèâîïîëîæíî âûñêàçûâàíèþ Äåêàðòà î ïðîòèâîïîñòàâëåíèè äâóõ ñóáñòàíöèé, êîòîðîå ÿ ïðèâ¸ë âûøå. Ñîâðåìåííàÿ íàóêà èùåò âîçî÷íæíñòåé èìåííî íà ïóòè ñíÿòèÿ äíòèòåçû äóõîâíîãî è ìàòåðèàëüíîãî. Ó÷¸íûå ïûòàþòñÿ íàó÷íûì ìåòîäàìè íàõîäèòü ðåøåíèå ìíîãî÷èñëåííûõ çàäàäîê ïðèðîäû, ìàòåðèè è ñîçíàíèÿ. Îòíîñèòåëüíî ñîçíàíèÿ äî ñåõ ïîð ñïðàøèâàëèñü ñòàðûé òåçèñ Àðèñòîòåëÿ, êîòîðûé êîãäà-òî íàïèñàë: «Ì ûñ íå çíàåì, êàê ñîçíàíèå ïðèêðåïëÿåòñÿ ê òåëó».

À íàäî áû çíàòü.

Àíòè÷íûå ôèëîñîôû, ïîñëåäîâàòåëè Ïëàòîíà, êîãäà ãîâîðèëè î «íè÷òî», èìåëè â âèäó äâå êàòåãîðèè «óêîí» è «ìåî». «Óêîí» — ýòî àáñîëþòíîå «íè÷òî», à «ìåî» — ýòî ïîòåíöèàëüíî, ñåìàíòè÷åñêè íàñûùåííûå ïðåäâîñóùíîñòè. Ýòî ïðàêòè÷åñêè ìèð ýéäîñîâ, êîòîðûå ìàòåðèàëüíî íå ñóùåñòâóþò, íî èäåàëüíî îíè óæå åñòü. Î íè ìîãóò ÿâëÿòüñÿ èñòî÷íèêîì ñóùåãî. Íàñ ó÷èëè â øêîëàõ è â óíèâåðñèòåòàõ, ÷òî ýòî ó÷åíèå èäåàëèñòè÷åñêîå. Íî íà ñàìîì äåëå â í¸ì çàêëþ÷åíà î÷åíü ãëóáîêàÿ èñòèíà. Î÷åíü èíòåðåñíûå ìûñëè ïî ýòîìó ïîâîäó âûñêàçàëè Õàéäåãåðåí è Ìàõàðèøè, êîòîðûå óòâåðæäàëè ñóùåñòâîâàíèå ïîëÿ ñîçíàíèÿ. Ðåçîíàíñ ñ òåì, ÷òî íàïèñàíî â Æèâîé Ýòèêå, çäåñü, êîí÷íî, êîëîññàëüíûé.

Î÷åíü èíòåðåñíóþ ðàáîòó ïðîâ¸ë íåñêîëüêî ëåò íàçàä Âàñèëèé Âàñèëüåâè÷ Íàëèìîâ — íàø êðóïíûé ôèëîñîô è ìàòåìàòèê, ñêîí÷àâøèéñÿ íåäàâíî. Åãî ìàëî çíàþò ïîòîìó, ÷òî îí áûë ïîñàæåí â òðüìó è ïðîâ¸ë äîëãèå ãîäû â ÃÓÈÀÃå. Î í ôàêòè÷åñêè âîñïîëüçîâàëñÿ èäåÿìè Ïëàòîíà, íî ïðèäàë èì ìàòåìàòè÷åñêóþ ôîðìó. Íàëèìîâ ïðåäëîæèë, ÷òî êðîìå ìèðà ìàòåðèè ñóùåñòâóåò ñàìàíòè÷åñêîå ïðîñòðàíñòâî. Ýòî ñåìàíòè÷åñêèé âàêóóì, ïîòîìó ÷òî âñå ñîäåðæàùèåñÿ â í¸ì ñìûñëû èçíà÷àëüíî íå ïðîÿâëåíû. Äëÿ òîãî, ÷òîáû èäåè îáðåëè ôîðìû, íåîáõîäèìû íåêèå êîäû. È âîò êàê ðàç îïåðàöèÿ ñ èíòåãðàëîì Áàéåñà, âûïîëíåííàÿ Â.Â. Íàëèìîâûì, ðåøàåò ýòó çàäà÷ó. Ýòî î÷åíü êðàñèâàÿ ðàáîòà. Î íà îïóáëèêîâàíà.

Ìàòåìàòè÷åñêè âñåìó ýòîìó ìîæíî ïðèäàòü íåêóþ êðàñèâóþ ôîðìó. Í î âîò, ïîëæè, ôèçèêà-ýêñïåðèìåíòàòîðà ýòî íå óñòðàèâàåò, ïîñêîëüêó ê ýêñïåðèìåíòó ýòè ôîðìóëû íå ñâåä¸øü. Ôèçèêó õî÷åòñÿ íàéòè êàêîé-òî ýêâèâàëåíò ñåìàíòè÷åñêîãî ïðîñòðàíñòâà ñðåäè ôèçè÷åñêèõ ïîíÿòèé. È òàêîé ýêâèâàëåíò åñòü — ýòî êâàíòîâûé âàêóóì. ×òî ýòî òàêîå? ×òîáû ðàçîáðàòüñÿ â ýòîì, ïðèâåäó äâå ôîðìóëû, õîðîøî èçâåñòíûå èç êâàíòîâîé ìåõàíèêè:

$$\Delta Õ \bullet \Delta ð > h / (2\pi) \qquad (1)$$

$$\Delta Å \bullet \Delta t > h / (2\pi), \qquad (2)$$

ãäå Õ — êîîðäèíàòà, ð — èìïóëüñ, Å — ýíåðãèÿ, t — âðåìÿ, h — ïîñòîÿííàÿ Ïëàíêà.

Ýòè êâàíòîâî-ìåõàíè÷åñêèå ñîîòíîøåíèÿ âûðàæàþò ïðèíöèï íåîïðåäåë¸ííîñòè Ãàéçåíáåðãà. Î íè ïòíîñÿòñÿ ê ìèðó ýéåìåíòàðíûõ ÷àñòèö. Ì ûõîðîøî ïîíèìàåì, î ÷¸ì çäåñü èäåò ðåõü. Í î â êàêîé ñòåïåíè îíè ïðèìåíèìû ê îïèñàíèþ ìèêðîìèðà? Ï î ýòîìó ïîâîäó åñòü î÷åíü èíòåðåñíîå âûñêàçûâàíèå Íèëüñà Áîðà. Îäíàæäû èçâåñòíûé ó÷¸íûé áûë â ãîñòàõ, â óñëîâèÿõ, êîãäà îòñóòñòâîâàëè ýéåìåíòàðíûå

óäîáñòâà, è òîãäà îí ñêàçàë: «Ó íàñ íåò ñåé÷àñ ÷èñòîé âîäû, ÷èñòîé ïîñóäû, ÷èñòîãî ïîëîòåíöà, íî òåì íå ìåíåå ìû ñìîæåò èñïîëüçîâàòü è òó âîäó, ÷òî ó íàñ åñòü, è òó ïîñóäó, êîòîðóþ èìåëè è ýòî ñòàðîå ïîëîòåíöå. Âîò òàê è âêàòîâîé ìåõàíèêå: ïðè îïèñàíèè ìèêðîìèðà ìû ññÿîëüçóåì òå ïîíÿòèÿ íàøåãî ìàêðîìèðà, êîòîðûå ëèøü ïðèáëèçèòåëüíî îïçâîëÿþò íàì ïîíÿòü, ÷òî ïðîñõîäèò íà ýòîì ñòàðîì íåàîñòîÿòåëüíîì íàøèì ÷óâñòâàì óðîâíå. È íàñ ýòî óñòðàèâàåò, ïîòîìó ÷òî äðóãîãî âñ¸ ðàâíî íåò». Íóæíî ñêàçàòü, ÷òî îãðàíè÷åíèÿ, ïîçâîëÿþùèå íàì ïðèìåíÿòü ïîíÿòèéíûé àïïàðàò ìàêðîìèðà ê îïèñàíèþ ìèêðîìèðà, îáóñëàâëèâàþñÿ íå òî÷íîñòüþ èçìåðåíèé, à ëèøü íàøåé ñïîñîáíîñòüþ ïðåäñòàâëÿòü ñåáå ýòó ìîäåëü.

Èòàê, â êâàíòîâîì ìàõóòíåïñòîäÿò íåèåå ôëóêòóàöèè. Ýòî íå÷òî òàêîå, ÷òî ïîñòîÿííî äûøèò, åñëè ìîæíî òàê âûðàçèòüñÿ. Çàïèøåì çàêîí ñîõðàíåíèÿ ýíåðãèè — ìàññû, âûâåäåííûé èç òåîðèè îòíîñèòåëüíîñòè Àëüáåðòà Ýéíøòåéíà:

$$Å = mñ^2, \qquad (3)$$

ãäå Å — ýíåðãèÿ, m — ìàññà, ñ — ñêîðîñòü ñâåòà â âàêóóìå.

Ïðîäåëàåì ïðîñòóþ îïåðàöèþ — ïîäñòàâèì ýòó ýíåðãèþ â ôîðìóëó (2) è îöåíèì ïåðèä ýòèõ ôóêòóàöèé. Ïîëó÷èì 10^{-22} ñåê. Çà ñ÷¸ò ôóêòóàöèé â êâàíòîâîì âàêóóìå âîçíèêàþò ýëåêòðîíû, êîòîðûå ñóùåñòâóþò âñåãî 10^{-22} ñåê, à ïîòîì îíè èñ÷åçàþò êàê ïðèçðàêè. Ïî÷åìó êàê ïðèçðàêè? Äà ïîòîìó, ÷òî çà òàêîé êîðîòêèé ïåðèîä âðåìåíè îíè íå óñïåâàþò âçàèìîäåéñòâîâàòü íè ñ êàêèì äóõàìè ÷àñòèöàìè. Âðåìÿ âçàèìîäåéñòâèÿ ýëåêòðîíà ñ ìàòåðèàëüíûì ÷àñòèöàìè çíà÷èòåëüíî áîëüøå ïåðèîäà ôóêòóàöèé êâàíòîâîãî âàêóóìà, ïîýòîìó òàêåå âèðòóàëüíûå ýëåêòðîíû èñ÷åçàþò êàê ôàíòîìû, ëèøü òîëüêî ïîÿâèâøèñü. Ðàç îíè íå âèäíû, êàçàëîñü áû, îíè íàì íå èíòåðåñíû, íî îêàçûâàåòñÿ, ÷òî êîëåêòèâ òàêèõ «ïðèçðàêîâ» âñ¸ æå îêàçûâàåò âëèÿíèå íà ìèð ìàòåðèàëüíûõ ÷àñòèö, ïðèâîäÿ ê èçìåíåíèþ íåêîòîðûõ èõ ñâîéñòâ. Íàïðèìåð, ìãíîâåíí Áîðà è íåêîòîðûå äðóãèå ïàðàìåòðû, îïèñûâàþùèå ñâîéñòâà ýëåìåíòàðíûõ ÷àñòèö, çàâèñÿò îò âîçäåéñòâèÿ âèðòóàëüíûõ ýëåêòðîíîâ. Â ýòîì è ïðîÿâëÿåòñÿ ðåàëüíîñòü êâàíòîâîãî âàêóóìà. Èòàê, êâàíòîâûé âàêóóì ìæåò áûòü îõàðàêòåðèçîâàí ýíåðãèåé, à çíà÷èò âîçíèêàåò çàäà÷à èñïîëüçîâàíèÿ ýòîé ýíåðãèè â òåõíè÷åñêèõ öåëÿõ.

Î êàêèõ ýíåðãèÿõ ìîæåò èäòè ðå÷ü? Îáðàòèìñÿ ê çíà÷åíèþ óíèâåðñàëüíûõ ïîñòîÿííûõ, òàêèõ êàê ïîñòîÿííàÿ Ïëàíêà, ñêîðîñòü ñâåòà â âàêóóìå, ãðàâèòàöèîííàÿ ïîñòîÿííàÿ. Âñå îíè äõîäÿò â óðàâíåíèÿ ìàòåìàòè÷åñêîé ôèçèêè. Èõ çíà÷åíèÿ ïîëó÷åíû èç ýêñïåðèìåíòà. Îíè òàêèå ïîòîìó, ÷òî òàê óñòðîåí ìèð. Îíè òàêèå, íàóêà íå çíàåò. Îíè òàêèå ïîòîìó, ÷òî òàê óñòðîåíà íàøà Âñåëåííàÿ. È ýòî âñ¸, ÷òî ìîæíî ñêàçàòü. Åñëè ìû íà÷-í¸ì èõ êîìáèíèðîâàòü â ñèñòåìå ñàíòèìåòð-ãðàì-ñåêóíäà (ÑÃÑ), êàê ýòî äåëàë Ìàêñ Ïëàíê, òî íåòðóäíî ïîëó÷èòü ñëåäóþùèå õàðàêòåðíûå ïàðàìåòðû: õàðàêòåðíîå âðåìÿ — 10^{-43} ñåê, õàðàêòåðíûé ðàçìåð — 10^{-33} ñì. Ýòî òàê íàçûâàåìûå ïëàíêîâñêèå ìàñøòàáû — òîò ïðåäåë, äî êîòîðîãî äîøëà ñîâðåìåííàÿ ôèçèêà ìèêðî÷àñòèö. Äàëüøå óæå èäóò ïðîöåññû, î êîòîðûõ ìû íè÷åãî íå çíàåì, òàê êàê èççåñòíûå çàêîíû ôèçèêè òàì ïðîÿâëÿþò ñåáÿ ïî ïñîáîì ìó.

Îöåíèì äëÿ ïëàíêîâñêèõ ìàñøòàáîâ ïëîòíñòü ôèóêòóàöèè ýíåðãèè êâàíòîâîãî âàêóóìà. Íåõèòðûå ðàñ÷¸òû äàþò íàì âåëè÷èíó 10^{-95} ã/ñì³. ×åìó ñîîòâåòñòâóåò ýíåðãèÿ 10^{-116} ýðã/ñì³. Ì íîãî ýòî èëè ìàëî? — ñïðîñèòå âû. Äëÿ ñðàâíåíèÿ: ïëîòíîñòü âîäû ñîñòàâëÿåò 1 ã/ñì³, à ïëîòíîñòü ÿäåðíîé ìàòåðèè ëèøü 10^{14} ã/ñì³. Îòñþäà ñëåäóåò, ÷òî âåñü íàø ìàòåðèàëüíûé ìèð, âñÿ ìàòåðèàëüíàÿ Âñåëåííàÿ åñòü ëèøü ë¸ãêàÿ ðÿáü íà ïîâåðõíîñòè íàñûùåííîãî ãèãàíòñêîé ýíåðãåòé êâàíòîâîãî âàêóóìà. Ôèçèêàì, êîíå÷íî, õî÷åòñÿ äîáðàòüñÿ äî ýòîé ýíåðãèè. Â ñàìîì äåëå, åñëè áû ýòî óäàëîñü, òî ëþäè ñðàçó ðåøèëè áû âñå ñâîè ýíåðãåòè÷åñêèå ïðîáëåìû.

Êðàòêî îáðèñóþ ïàèí èç ïîãîäîâ. Íüþòîí âûâåë êîãäà-òî çàêîí âñåìèðíîãî òÿãîòåíèÿ è äàë ôîðìóëó äëÿ îöåíêè ñèëû, êîòîðàÿ äåéñòâóåò ìåæäó äâóìÿ ìàññàìè â àáñîëþòíî ïóñòî ïðîñòðàíñòâå ìãíîâåíí è íà ëþáûå ðàññòîÿíèÿ. Èñïàâê Íüþòîí â ñâî¸ ïîñëåäíåì èçäàíèè «Ìàòåìàòè÷åñêèõ íà÷àë íàòóðàëüíîé ôèëîñîôèè» íàïèñàë ñëåäóþùåå: «×òî ÿâëÿåòñÿ àãåíòîì ýòîé ñèëû, ìû íå çíàåì è îñòàâëÿåì ðåøèòü ýòîò âîïðîñ íàøèì ïîòîìêàì». Îòâåò íà ýòîò âîïðîñ ïîëó÷èë Äëüáåðò Ýéíøòåéí. Î ïîêàçàë, â ÷¸ì ñîñòîèò ïðè÷èíà âîçíèêîâåíèÿ ãðàâèòàöèîííîé ñèëû. Îêàçûâàåòñÿ, ááëèçè ëþáîé ìàññû âîçíèêàåò èñêðèâëåíèå ïðîñòðàíñòâà, è îíî ïåðåñòà¸ò áûòü âåëè÷àéøèì ïîòåíöèàëîì ìàòåðèè.

Í î åñëè åâî ìåòðèÿ íàøåãî ìèðà íå åâêëèäîâà, à, ïîêæè, ðèìàíîâà, òî çàêîíîí ñïðîñèòü: åñëè ïðîñòðàíñòâî ìîæíî èñêðèâëÿòü, òî íåüçÿ ëè åãî çàêðó÷èâàòü? Íàä ýòîé çàäà÷åé ðàáîòàë â 20-õ ãîäàõ ÕÕ ñòîëåòèÿ Ýëè Êàðòàí, êîòîðûé, ïîëüçóÿñü ãåî ìåòðèêåé Ðèìàíà, ïîêàçàë, êàêèì îáðàçîì ìîæíî çàêðó÷èâàòü ïðîñòðàíñòâî. Ïðè ýòîì âîçíèêàåò íåêàÿ ñèëà, íàçîâ¸ì å¸ òîðñèîííîé (îò *latin.* torsion — êðó÷åíèå). Òàêèì îáðàçîì, òîðñèîííîå âçàèìîäåéñòâèå ÿâëÿåòñÿ ñëåäñòâèåì çàêðóòêè ïðîñòðàíñòâà. Ýëè Êàðòàí ïåðâûì ââ¸ë â óòîòðåáëåíèå ñîòðàíñòâóþùèå ïîíÿòèÿ. Ê ñîæàëåíèþ, òî ïðèáëèçèòåëüíî, êîòîðûì âîñïîëüçîâàëñÿ â ñâîèõ âûêëàäêàõ Êàðòàí, îêàçàëîñü íå ñîâñåì óäà÷-íûì, è êîýôôèöèåíòû âçàèìîäåéñòâèÿ ïîëó÷èëèñü ñëèøêîì âçàèìîäåéñòâèÿ. Ýêñïåðèìåíòàëüíîé îáíàðóæèòü òî, ÷òî ïðääñêàçàë Êàðòàí, íå ïðääñòâëÿëîñü âîçìîæíûì. Ïî ýòîìó âîïðîñó áûëà åù¸ èíòðåñíàÿ ðàáîòà

òðîåíà íàøà Âñåëåííàÿ. È ýòî âñ¸, ÷òî ìîæíî ñêàçàòü. Åñëè ìû íà÷-í¸ì èõ êîìáèíèðîâàòü â ñèñòåìå ñàíòèìåòð-ãðàì-ñåêóíäà (ÑÃÑ), êàê ýòî äåëàë Ìàêñ Ïëàíê, òî íåòðóäíî ïîëó÷èòü ñëåäóþùèå õàðàêòåðíûå ïàðàìåòðû: õàðàêòåðíîå âðåìÿ — 10^{-43} ñåê, õàðàêòåðíûé ðàçìåð — 10^{-33} ñì. Ýòî òàê íàçûâàåìûå ïëàíêîâñêèå ìàñøòàáû — òîò ïðåäåë, äî êîòîðîãî äîøëà ñîâðåìåííàÿ ôèçèêà ìèêðî÷àñòèö. Äàëüøå óæå èäóò ïðîöåññû, î êîòîðûõ ìû íè÷åãî íå çíàåì, òàê êàê èççåñòíûå çàêîíû ôèçèêè òàì ïðîÿâëÿþò ñåáÿ ïî ïñîáîì ìó.

Îöåíèì äëÿ ïëàíêîâñêèõ ìàñøòàáîâ ïëîòíñòü ôèóêòóàöèè ýíåðãèè êâàíòîâîãî âàêóóìà. Íåõèòðûå ðàñ÷¸òû äàþò íàì âåëè÷èíó 10^{-95} ã/ñì³. ×åìó ñîîòâåòñòâóåò ýíåðãèÿ 10^{-116} ýðã/ñì³. Ì íîãî ýòî èëè ìàëî? — ñïðîñèòå âû. Äëÿ ñðàâíåíèÿ: ïëîòíîñòü âîäû ñîñòàâëÿåò 1 ã/ñì³, à ïëîòíîñòü ÿäåðíîé ìàòåðèè ëèøü 10^{14} ã/ñì³. Îòñþäà ñëåäóåò, ÷òî âåñü íàø ìàòåðèàëüíûé ìèð, âñÿ ìàòåðèàëüíàÿ Âñåëåííàÿ åñòü ëèøü ë¸ãêàÿ ðÿáü íà ïîâåðõíîñòè íàñûùåííîãî ãèãàíòñêîé ýíåðãåòé êâàíòîâîãî âàêóóìà. Ôèçèêàì, êîíå÷íî, õî÷åòñÿ äîáðàòüñÿ äî ýòîé ýíåðãèè. Â ñàìîì äåëå, åñëè áû ýòî óäàëîñü, òî ëþäè ñðàçó ðåøèëè áû âñå ñâîè ýíåðãåòè÷åñêèå ïðîáëåìû.

Êðàòêî îáðèñóþ ïàèí èç ïîãîäîâ. Íüþòîí âûâåë êîãäà-òî çàêîí âñåìèðíîãî òÿãîòåíèÿ è äàë ôîðìóëó äëÿ îöåíêè ñèëû, êîòîðàÿ äåéñòâóåò ìåæäó äâóìÿ ìàññàìè â àáñîëþòíî ïóñòî ïðîñòðàíñòâå ìãíîâåíí è íà ëþáûå ðàññòîÿíèÿ. Èñïàâê Íüþòîí â ñâî¸ ïîñëåäíåì èçäàíèè «Ìàòåìàòè÷åñêèõ íà÷àë íàòóðàëüíîé ôèëîñîôèè» íàïèñàë ñëåäóþùåå: «×òî ÿâëÿåòñÿ àãåíòîì ýòîé ñèëû, ìû íå çíàåì è îñòàâëÿåì ðåøèòü ýòîò âîïðîñ íàøèì ïîòîìêàì». Îòâåò íà ýòîò âîïðîñ ïîëó÷èë Äëüáåðò Ýéíøòåéí. Î ïîêàçàë, â ÷¸ì ñîñòîèò ïðè÷èíà âîçíèêîâåíèÿ ãðàâèòàöèîííîé ñèëû. Îêàçûâàåòñÿ, ááëèçè ëþáîé ìàññû âîçíèêàåò èñêðèâëåíèå ïðîñòðàíñòâà, è îíî ïåðåñòà¸ò áûòü âåëè÷àéøèì ïîòåíöèàëîì ìàòåðèè.

Í î åñëè åâî ìåòðèÿ íàøåãî ìèðà íå åâêëèäîâà, à, ïîêæè, ðèìàíîâà, òî çàêîíîí ñïðîñèòü: åñëè ïðîñòðàíñòâî ìîæíî èñêðèâëÿòü, òî íåüçÿ ëè åãî çàêðó÷èâàòü? Íàä ýòîé çàäà÷åé ðàáîòàë â 20-õ ãîäàõ ÕÕ ñòîëåòèÿ Ýëè Êàðòàí, êîòîðûé, ïîëüçóÿñü ãåî ìåòðèêåé Ðèìàíà, ïîêàçàë, êàêèì îáðàçîì ìîæíî çàêðó÷èâàòü ïðîñòðàíñòâî. Ïðè ýòîì âîçíèêàåò íåêàÿ ñèëà, íàçîâ¸ì å¸ òîðñèîííîé (îò *latin.* torsion — êðó÷åíèå). Òàêèì îáðàçîì, òîðñèîííîå âçàèìîäåéñòâèå ÿâëÿåòñÿ ñëåäñòâèåì çàêðóòêè ïðîñòðàíñòâà. Ýëè Êàðòàí ïåðâûì ââ¸ë â óòîòðåáëåíèå ñîòðàíñòâóþùèå ïîíÿòèÿ. Ê ñîæàëåíèþ, òî ïðèáëèçèòåëüíî îêàçàëîñü íå ñîâñåì óäà÷-íûì, è êîýôôèöèåíòû âçàèìîäåéñòâèÿ ïîëó÷èëèñü ñëèøêîì âçàèìîäåéñòâèÿ. Ýêñïåðèìåíòàëüíîé îáíàðóæèòü òî, ÷òî ïðääñêàçàë Êàðòàí, íå ïðääñòâëÿëîñü âîçìîæíûì. Ïî ýòîìó âîïðîñó áûëà åù¸ èíòðåñíàÿ ðàáîòà

ÿïîíöà Ð¸þ Óòèÿìà, êîòîðàÿ ïåðåâåäåíà íà ðóññêèé ÿçûê è îïóáëèêîâàíà. Îí ïîêàçàë, â ÷àñòíîñòè, ÷òî òîðñèîíûå ïîëÿ äîëæíû íîñèòü èíôîðìàöèîííûé õàðàêòåð.

Äóìàþ, âàì èçâåñòíà ðàáîòà Ãåíäàëÿ Èâàíîâè÷à Øèïîâà «Ñâîéñòâà ôèçè÷åñêîãî âàêóóìà». Øèïîâ âîñïîëüçîâàëñÿ ïðèáèëèæåíèåì Ýéíøòåéíà-Êàðòàíà, íî ïðè ýòîì ââ¸ë äðóãåå êîýôôèöèåíòû âçàèìîäéñòâèÿ. Î í îòòîêêîóëñÿ íå îò ðèìàíîâîé ãåîìåòðèè, êàê Ýëè Êàðòàí, à ïðèìåíèë ïðèáëèæåíèå èòàëüÿíöà Ðè÷÷è Êàðáàñòðî, êîòîðûé ïðîèçâ¸ë ñâîè âûêëàäêè åù¸ äî Êàðòàíà. Âåðîÿòíî, âî Ôðàíöèè, ãäå òðóäèëñÿ Êàðòàí, íå çíàëè ðàáîò èòàëüÿíöåâ, à Øèïîâ áûë ðóññêèì, îí ýòî çíàë. Ï î Ðè÷÷è êîýôôèöèåíòû âçàèìîäåéñòâèÿ ïîëó÷àëèñü íàìíîãî áîëüøå, ÷åì ïî Êàðòàíó, òàêèì îáðàçîì ïðîãíîç íà ýòè ñàìûå òîðñèîííûå âçàèìîäåéñòâèÿ áûë äîñòàòî÷íî õîðîøèé. Íàäî ñêàçàòü, ÷òî ðàáîò ïî òîðñèîííûì âçàèìîäåéñòâèÿì î÷åíü ìíîãî — èõ íàñ÷èòûâàåòñÿ íåñêîëüêî òûñÿ÷, åñëè íå áîëüøå. Íà ýòó òåìó è ó íàñ è çà ðóáåæîì ïðîâîäèëèñü ñïåöèàëüíûå êîíôåðåíöèè è ýêñïåðèìåíòû. Ïðè âîçäåéñòâèè òîðñèîííîãî ïîëÿ èññëäàâàòåëè íàáëþäàëè òàêèå ýôôåêòû, ÷òî ñîìíåâàòüñÿ â èõ ðåàëüíîñòè òðóäíî. È õîòÿ íåêîòîðûå ó÷¸íûå ñîìíåâàþòñÿ â ýòîì äî ñèõ ïîð, íî ýòî, â êîíöå êîíöîâ, ëèøü ôàêò èõ áèîãðàôèè. Ïðèïîìèíàåòñÿ áàáóøêà èç Âîðîíüåæ ñëîâîäêè (èç ïðîèçâäåäåíèÿ Èëüôà è Ïåòðîâà «Çîëîòé òåë¸íîê»), êîòîðàÿ íå âåðèëà â ÿëåêòðè÷åñòâî. Áûâàþò òàêèå «áàáóøêè» è ñðåäè âåñüìà ó÷¸íûõ ëþäåé.

Âîçüì¸ì, íàïðèìåð, ñèëóìèíîâîå ëèòü¸. Ñèëóìèí — ýòî ïðî÷íûé è ë¸ãêèé ìàòåðèàë, èñïîëüçóþùèéñÿ â ðàçëè÷íûõ êîíñòðóêöèÿõ. Í î ó íåãî åñòü îäèí íåäîñòàòîê: íåðåäêî â ëèòûõ ñèëóìèíîâûõ êîíñòðóêöèÿõ âñòðå÷àþñÿ âîçáóøíûå ïîðû, ÷òî íåâàòèâíî ñêàçûâàåòñÿ íà ïðî÷íîñòíûõ è ìåõàíè÷åñêèõ õàðàêòåðèñòèêàõ ìàòåðèàëà. Ïðèõîäèòñÿ äîáàâëÿòü äîðîãîåå õèì÷åñêîå ïðèìåñè, óñèëèâàþù è óäîðîæàÿ òåõíîëîãèþ ïîëó÷åíèÿ èçäåëèé èç ñèëóìèíèá. Íà îäíî è èç ïðäàïðèÿòèé Ëåíèíãðàäà ó÷¸íûå ïðîâåëè ñåðèþ íåñêîæíûõ ýêñïåðèìåíòîâ

Â çàêëþ÷åíèå õî÷ó îáðàòèòü âàøå âíèìàíèå íà åù¸ îäíî ïàðàäîêñàëüíîå ñâîéñòâî íîâûõ òåõíîëîãèé. Äåëî â òîì, ÷òî ïðè äîñòèæåíèè âñåõ ýòèõ ýôôåêòîâ, ìû îïèðàåìñÿ íà ñâîéñòâà êâàíòîâîãî âàêóóìà, íà êîòîðûé, ïî ïîíÿòíûì ïðè÷èíàì, íå ðàñïðîñòðàíÿåòñÿ äåéñòâèå çàêîíîâ òåðìîäèíàìèêè. Âåäü êâàíòîâûé âàêóóì íå åñòü èçâåñòíàÿ íàì ìàòåðèàëüíàÿ ñðåäà. Ïî òîé æå ñàìîé ïðè÷èíå íà êâàíòîâûé âàêóóì íå ðàñïðîñòðàíÿþòñÿ è çàïðåòû òåîðèè îòíîñèòåëüíîñòè íà ïðåäåëüíóþ ñêîðîñòü è ñèãíàëèçàöèþ ñîáûòèé. Ïðè ïîìîùè òîðñèîííûõ ãåíåðàòîðîâ âîçìîæíà ïåðåäàà÷à ñèãíàëèâà ñî ñêîðîñòüþ, íà ìíîãî ïîðÿäêîâ ïðåâûøàþùåé ñêîðîñòü ñâåòà. Òàêèå îïûòû áûëè âûïîëíåíû ïðîôåññîðîì Êîçûðåâûì â Ëåíèíãðàäå, àêàäåìèêîì Ëàâðåíòüåâûì â Íîâîñèáèðñêå, èññëåäîâàòåëåì Ïóãà÷¸ì â Êèåâå. ß èìåþ â âèäó îïûòû ïî ðåãèñòðàöèè ñèãíàëà îò çâ¸çä, íàõîäÿùèõñÿ â äàííûé ìîìåíò â èõ èñòèííîì ïîëîæåíèè, à íå îò èõ âèäèìûõ ôàíòîìîâ. Âåäü íà íî÷íîì íåáå ìû âèäèì íå çâ¸çäû, à èõ ôàíòîìû. Ñâÿçàíî ýòî ñ òåì, ÷òî ñâåòî îò çâåçäû äîæäòñÿ ñî ñêîðîñòüþ 300 òûñÿ÷ êì â ñåê, à áîëüøèíñòâî çâ¸çä íàõîäèòñÿ îò íàñ íà ðàññòîÿíèè, ïðåâûøàþùåì äåñÿòêè ñâåòîâûõ ëåò. Òåì íå ìåíåå îêàçàëîñü âîçìîæíûì ðåãèñòðèðîâàòü ñèãíàëû îò çâ¸çä â èõ èñòèííîì ïîëîæåíèè. Ýòî óæå áûëî òðèæäû ñäåëàíî è äîêàçàíî. Äóõãîãî ìåõàíèçìà äëÿ äîñòèæåíèÿ äàííîãî ýôôåêòà, íåæåëè èñïîëüçîâàíèå òîðñèîííûõ ïðèáîðîâ, ÿ ïðîñòî íå çíàþ.

Ì îæíî èñïîëüçîâàòü òàêèå óñòðîéñòâà è äëÿ ñîçäàíèÿ ïðèíöèïèàëüíî íîâûõ ñèñòåì ñâÿçè. Òîðñèîííîå èçëó÷åíèå îáëàäàåò â ýòîì ñìûñëå óíèêàëüíûì è ñâîéñòâàìè. Èíòåíñèâíîñòü èõ èçëó÷åíèÿ íå ïîä÷èíÿåòñÿ çàêîíó îáðàòíîãî êâàäðàòà îò ðàññòîÿíèÿ, ïîñêîëüêó îò ðàññòîÿíèÿ çàâèñèò ñêîðîñòü ñèãíàëà â òî÷êå ïðè¸ìà òàêàÿ æå, êàê è â òî÷êå ïåðåäà÷è. Î ïòîì ïî ïåðåäà÷å èíôîðìàöèè òàêèì ñïîñîáîì áûëè ïðîâåäåíû â Ì îñêâå. Ðàñòîÿíèå ìåæäó ïðè¸ìíèêîì è ïåðåäàò÷èêîì áûëî 20 êì.

Êàê âèäèòå, îáëàñòè ïðèìåíåíèÿ òîðñèîííûõ òåõíîëîãèé ñàìûå ðàçíûå: ìàòåðèàëîâåäåíèå, ñâÿçü, ìåäèöèíà, ñåëüñêîå õîçÿéñòâî è äóõãèå. Íî ïîìèìî âñåãî ïðî÷åãî ýòî îòêðûòèå åù¸ ÿâëÿåòñÿ ïðîðûâîì ê áîëåå ãëóáîêîìó ïîíèìàíèþ òîãî, ÷òî ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé ñîçíàíèå. Ï î âñåé âèäèìîñòè, íàèáîëåå ôóíäàìåíòàëüíîé ñòðóêòóðîé íàøåé ñîçíàòåëüíîé äåÿòåëüíîñòè ÿâëÿþòñÿ êàêèå-òî êâàíòîâî-âàêóóìíûå ïðîòîñèñòåìû. Òåîðåòè÷åñêè çäåñü åù¸ ìíîãî íåÿñíîãî, è íàì ïðèäñòîèò åù¸ î÷åíü ìíîãî ñäåëàòü.

Èòàê, â êîíöå ÕÕ ñòîëåòèÿ, ãëàâíûì îáðàçîì â íàøåé ñòðàíå, áûë ñîâåðø¸í ïðîðûâ â ôóíäàìåíòàëüíûõ âîïðîñàõ åñòåñòâîçíàíèÿ. Íåìàëî ðàáîò ïî ýòîé òåìå ñäåëàíî è çà ðóáåæîì òàêèì àâòîðèòåòíûì ó÷¸íûì, êàê, íàïðèìåð, Ýðâèí Ëàñî. Ó íåãî åñòü ðàáîòà, ãäå öåëàÿ ãëàâà ïîñâÿùåíà òîðñèîííûì ãåíåðàòîðàì. Ýðâèí Ëàñî ÿâëÿåòñÿ îäíèì èç îñíîâîïîëîæíèêîâ ñèíåðãåòèêè.

Äåéñòâèòåëüíî, ðå÷ü èä¸òèìåííî î íîâîì ôóíäàìåíòàëüíîì ïðîðûâå è â íàóêå, è â òåõíîëîãèè. È ÷òî îñîáåííî âàæíî, â òåîðèè êâàíòîâîãî âàêóóìà óäà¸òñÿ ïðåîäîëåòü òî ñàìîå ïðîòèâîðå÷èå, êîòîðîå áûëî ïîëæåíî â îñíîâó íàó÷íîãî ìèðîâîççðåíèÿ ñî âðåì¸í Äåêàðòà: res extensa è res cogitans, è çàìåíèòü åãî íà òåçèñ Ðåðèõîâ — « Ì ûñëü åñòü ðàäæà ñóùåãî». È ìåííî òîðñèîííûå òåõíîëîãèè ïîçâîëÿò íàì ñóùåñòâåííî ïðîâåíóòüñÿ âïåð¸ä, â çíà÷èòåëüíîé ñòåïåíè ïðåîäîëåòü ïîñëåäñòâèÿ ýêîëîãè÷åñêîãî êðèçèñà. ß íå âèæó äðóãîé àëüòåðíàòèâû ñðåäè ñóùåñòâóþùèõ â íàñòîÿùåå âðåì¸ òåõíîëîãèé. Êîíå÷íî, ýòî ïðîèçîéä¸ò íå ñðàçó. Íî òåì íå ìåíåå, øàíñ ïðîðûâà âïåð¸ä è âûõîäà èç òóïèêà, â êîòîðûé çàøëà íàøà öèâèëèçàöèÿ, â íàøèõ ðóêàõ!

ßêîâëåâà Åêàòåðèíà Ãåííàäüåâíà *— êàíäèäàò ìåäèöèíñêèõ íàóê, ñîòðóäíèê Ðîññèéñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî ìåäèöèíñêîãî óíèâåðñèòåòà*

ÂÅËÈÊÈÅ ÄÓÕÎÂÍÛÅ ÏÎÄÂÈÆÍÈÊÈ Î ÄÓÕÎÂÍÎÑÒÈ

> Äëÿ çíà÷èòåëüíûõ îïûòîâ äîëæåí áûòü îñîáûé ïîäáîð ëèö, îáëàäàþùèõ âûñîêèì äóõîâíûì ñèíòåçîì.
>
> *Å.È.Ðåðèõ*

«Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè íàñòàèâàåò, ïðåæäå âñåãî, íà ðàçâèòèè äóõîâíîñòè, èáî áåç ýòîãî îñíîâíîãî ôàêòîðà âñå ìàíèïóëÿöèè ñòîí÷àéøèìè ýíåðãèÿìè íåòîëüêî áóäóò ðàçðóøèòåëüíû, íî è íåâîçìîæíû. Âñå àïïàðàòû áóäóòåãî äëÿ ñîáèðàíèÿ è êîíäåíñàöèè òîíêèõ ýíåðãèé áóäóò íóæäàòüñÿ â íàëè÷íîñòè ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè âûñøåãî êà÷åñòâà èëè äóõîâíîñòè â îïåðàòîðå. Ì íîãèå òî í÷àéøèå ñîâäèíåíèÿ âîçìîæíû ëèøü â ïðèñóòñòâèè àóðû îïåðääåë¸íîãî íàïðÿæåíèÿ è ñîñòàâà» [1, ò. 2, 25.10.36].

×òî æå òàêîå **äóõîâíîñòü**? Èç ïðèâåä¸ííîé âûäåðæêè âèäíî, ÷òî ýòîò âîïðîñ äëÿ ó÷¸íîãî, èññëåäîâàòåëÿ íåìàëî âàæåí, è î í ñîâñåì íå òàê ïðîñò, êàê ìîæåò ïîêàçàòüñÿ íà ïåðâûé âçãëÿä. ×òîáû âíåñòè â åãî îñâåùåíèå êàê ìîæíî ìåíüøå èñêàæåíèé ïî ðèø÷èíå åãî ñëîæíîñòè, à òàêæå è èç-çà ðàçíîãëàñèé â ïîíèìàíèè ïðàêòè÷åñêîãî äîñòèæåíèÿ äóõîâíîñòè, ÿ ðåøèëà ñäåëàòü ýòîò äîêëàä â âèäå ïîäáîðêè âûñêàçûâàíèé âåëèêèõ ïîäâèæíèêîâ, à òàêæå âûäåðæåê èç Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè.

Â ðàçëè÷íûõ ó÷åíèÿõ íàçûâàþò ýòî ïîíÿòèå ïî-ðàçíîìó: äóõîâíîñòü, ðåëèãèîçíîñòü, éîãà, ïðîñâåòëåíèå, îêêðûòèå âûñøèõ öåíòðîâ, ñîåäèíåíèå ñî ñâîèì âûñøèì «ß», ñòÿæàíèå Äóõà Ñâÿòîãî, — íî ñóòü îñòà¸òñÿ îäíà.

Âåëèêèé äóõîâíûé ïîäâèæíèê Èíäèè, ôèëîñîô Ðàì Àóðîáèíäî ãîâîðèë: «**Äóõîâíîñòü** íå åñòü èíòåëëåêòóàëüíîñòü, íå èäåàëèçì, íå ïîâîðîò óìà ê ýòèêå, ê ÷èñòîé ìîðàëè ëèë ê àñêåòèçìó; ýòî íå ðåëèãèçíîñòü ëèë ñòðàñòíûé ýìîöèîíàëüíûé ïîäú¸ì äóõà, äàæå íå ñìåñü ýòèõ ïðåâîñõîäíûõ âåùåé. Óìñòâåííàÿ âåðà, ýìîöèîíàëüíîå óñòðåìëåíèå, ðåãóëèðîâàíèå ïîâåäåíèÿ ñîîòâåòñòâåííî ðåëèãèîçíîìó èëè ýòè÷åñêîìó ïðåäïèñàíèþ — ýòî íå äóõîâíûå äîñòèæåíèÿ è íå îïûò. Âñ¸ ýòî ïðåäñòàâëÿåò áîëüøóþ öåííîñòü äëÿ ìåíòàëüíîãî ñîçíàíèÿ è æèçíè, à òàêæå è äëÿ ñàìîé äóõîâíîé ýâîëþöèè, íî òîëüêî êàê ïîäãîòîâèòåëüíûå äåéñòâèÿ äëÿ äèñöèïëèíû è î÷èùåíèÿ ÷åëîâå÷åñêîé ïðèðîäû.

Äóõîâíîñòü â ñâîåé ñóùíîñòè åñòü ïðîáóæäåíèå âíóòðåííåé ðåàëüíîñòè íàøåãî ñóùåñòâà — íàøåé äóøè; âíóòðåííåå ñòðåìëåíèå ïîçíàòü, ïî÷óâñòâîâàòü è îòæèâåñòâèòü ñåáÿ ñ íåé; âîéòè â êîíòàêò ñ âûñøåé äåéñòâèòåëüíîñòüþ, èìàíåíòíîé êîñìîñó, èëè ñóùåñòâóþùåé âíå êîñìîñà, à òàêæå íàøåìó ñóùåñòâó; áûòü ñ íåé â ñâÿçè, ñîåäèíèòüñÿ ñ íåé è, â ðåçóëüòàòå ýòîãî êîíòàêòà è ñîåäèíåíèÿ, ïðåîáðàçèòü âñ¸ íàøå ñóùåñòâî, ïðåâðàùàÿ â íîâîå ñóùåñòâî, â íîâóþ ëè÷íîñòü, â íîâóþ ïðèðîäó [2].

Å.È.Ðåðèõ â ñâîèõ ïèñüìàõ ïèøåò, ÷òî ïñèõè÷åñêèàÿ ýíåðãèÿ åñòü òàêæå òî, ÷òî â îáû÷íîì ïîíèìàíèè çíà÷èòñÿ êàê **äóõîâíîñòü**, è ðàçâèòèå ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè åñòü â ñóùíîñòè ðàçâèòèå äóõîâíîñòè, íî íå òîé äóõîâíîñòè, êîòîðàÿ ó ñîâðåìåííîãî ÷åëîâåêà âûðàæàåòñÿ â èñïîëíåíèè îáðÿäîâ è â õîæäåíèè â õðàì, íî â òîé èñòèííîé âûñøåé **äóõîâíîñòè**, êîòîðàÿ ñîñòîèò â ïðèòÿçàíèè ê Âûñøåìó Ì èðó; â ðàñêðûòèè â ñåáå, â îæèäàíèè è ñîçíàòåëüíîì ïîëüçîâàíèè òîé îãðîìíîé âûñøåé ñèëîé, êîòîðàÿ ïðèñóùà êàæäîìó èç íàñ, äëÿ ïîëüçû ýâîëþöèè, äëÿ áëàãà âñåãî ÷åëîâå÷åñòâà [1].

Äóóãîé åâèëêéé äóõîâíûé ïîäâèæíèê Èíäèè Ø ðè Ðàìàêðèøíà ÷àñòî ïîâòîðÿë: «Ðåëèãèÿ ìîæåò áûòü ïåðåäàâàåìà è ïðèíèìàìà áîëåå îñÿçàòåëüíî, áîëåå äåéñòâèòåëüíî, ÷åì ÷òî áû òî íè áûëî äóóãîå â ìèðå. Ðåëèãèÿ íå â âîçäåèãàíèè õðàìîâ, íå â ïîñåùåíèè öåðêîâíûõ ñëóæá, íå â êíèãàõ, íå â ñëîâàõ, íå â äåêëàìàõ, íå â îðãàíèçàöèÿõ, **ðåëèãèÿ â ñâÿçè ìåæäó äóøîé ÷åëîâåêà è Áîãîì, â îñóùåñòâëåíèè ýòîé ñâÿçè**. Êàê áû ìû íè ðàññóæäàëè, êàê áû ìîãîò ðàññóæäàíèé äóóãèõ ìû íè ñëóøàëè, óáîâëåòâîðèò íàñ òîëüêî îäíî — ëè÷íûé îïûò, ëè÷íîå îñóùåñòâëåíèå, è **îïûò ýòîò äîñòóïåí êàæäîìó, åñëè ìû òîëüêî çàõîòèì ïîïûòàòüñÿ**.

Ïåðâûé øàã íà ýòîì ïóòè — ýòî ñàìîðåô÷åíèå. Ìû äîëæíû îòðå÷üñÿ îò ñâîåé ëè÷íîñòè íàñêîëüêî ýòî âîçìîæíî. Ñâåò è ìðàê, ìèðñêèå íàñëàæäåíèÿ è áëàæåíñòâî îáùåíèÿ ñ Áîãîì íåñîâìåñòèìû: «Íå ìîæåòå ñëóæèòè Áîãó è Ìàìîíå» [3].

Ïåðå÷èñëèì íåêîòîðûå **ïðèçíàêè äóõîâíîñòè**, äàííûå íàì â Æèâîé Ýòèêå è Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè.

— Óòî í÷åíèå è äóõîâíîñòü íåîäåëèìû. Èçíåæåíííñòü è ðîñêîøü íå åñòü óòî í÷åíèå, è äóõîâíîñòü íå ÿâëÿþò ñîáîþ.

— Âíåøíèé áëåñê ïðèêðûâàåò âíóòðåííþþ ïóñòîòó. ×åì äóõîâíåå, òåì ïðîùå. Îòñóòñòâèå ïðîñòîòû — ÿâíûé ïðèçíàê îòñóòñòâèÿ äóõîâíîñòè.

— Ïðåäàííîñòü — ïåðâîå êà÷åñòâî, îïðåäåëÿþùåå äóõîâíîñòü.

— Äóõîâíîñòü è ýãîèçì ëè÷íîñòè — ÿâëåíèÿ, èñêëþ÷àþùèå îäíî äðóãîå è íå ñîâìåñòèìûå äðóã ñ äðóãîì.

— Äóõîâíîñòü âñåãäà ñî ïðîâîæäàåòñÿ óðàâíîâåøåííîñòüþ è ïðèðîæä¸ííé ìóäðîñòüþ.

— Äóõîâíîñòü íå èìåòò íè÷åãî îáùåãî ñ ÿâëåíèåì èíòåëëåêòà. Äàæå áåñòÿùèé èíòåëëåêò âûäàþùåãîñÿ ó÷¸íîãî è ôèëîñîôà ìîæåò áûòü î÷åíü äàëå¸ê îò äóõîâíîñòè.

— Ïðè îïðåäåëåíèè ñòåïåíè äóõîâíîñòè ÷åëîâåêà íå èìåòò çíà÷åíèå íè âîñïèòàíèå, íè îáðàçîâàíèå, íè ïðîèñõîæäåíèå, íè âñ¸ òî âíåø íåå, ÷òî íàêëàäûâàåòñÿ íà íåãî âðåìåíåì, ýïîõîé, íàðîäíîñòüþ. Ïðèçíàêè äóõîâíîñòè ñêðûòû ãëóáæå è îñòàþòñÿ ñ ÷åëîâåêîì âñåãäà, ïîðîþ âûÿâëåíûìè, ïîðîþ ñêðûòûìè! Äóõîâíîñòü åñòü ñâîéñòâî ïåðåâîïëîùàþùåéñÿ ñóùíîñòè [4, 5].

Êàêîâû óñëîâèÿ ïðîÿâëåíèÿ â íàñ äóõîâíîñòè? Î íà â íàñ åñòü, íî ñêðûòà ïîä ñïóòîì âíåøíèõ, ÷àñòî íåî÷èùåííûõ, îáëî÷åê. (Êñòàòè, íàäî ó÷åñòü, ÷òî ñòàïåíåé äóõîâíîñòè äàæå íà çåìëå îãðîìíîå ìíîæåñòâî.) Í î **äóõîâíîñòü åñòü öåëü ýâîëþöèè**, è íàäî ñòðåìèòüñÿ å¸ äîñòèãíóòü.

Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ â ñâîåé ñòàòüå: «Êîñìè÷åñêàÿ ýâîëþöèÿ è å¸ öåëü (íàçíà÷åíèå)» ïèøåò, ÷òî «ñ æèâîòíîãî ïëàíà ìû ýâîëþöèîíèðóåì, ÷åðåç ìîðàëüíûé â äóõîâíûé ïëàí. Êîãäà ìû ïðèçíà¸ì “ýãî” áëèæíèõ, õîòèì è áèàãà è èùåì, êàê áû îïìî÷ü èì, òîãäà ìû äîñòèãëè òàê íàçûâàåìîãî ÷åëîâå÷åñêîãî ïëàíà. Ýòî åñòü íà÷àëî ìîðàëüíîé æèçíè. Òîãäà ìû ïðèçíà¸ì åòîëüêî ñâîè ïðàâà, íî è ïðàâà áëèæíèõ. Ýòî âûðàæåíî â Çîëîòûõ ïðàâèëàõ: “Ï îñòóïàéòå ñ áëèæíèìè, êàê âû õîòåëè áû, ÷òîáû îíè ïîñòóïàëè ñ âàìè”. Í î ëó÷øå âûðàæåíèå ýòîãî ìîðàëüíîãî çàêîíà ìû íàõîäèì â ñëîâàõ Èèñóñà Õðèñòà: “Âîçëþáè áëèæíåãî; êàê ñàìîãî ñåáÿ”. Êîãäà ìû íà÷èíàåì ëþáèòü äóõîâíî òàê æå, êàê ìû ëþáèì ñàìèõ ñåáÿ, ìû èñòèííî ñòàíîâèìñÿ íðàâñòâåííûìè. Òîãäà ìû íå äóìàåì, ÷òî, ïðèëåæà ê ïèùå, ïèòüþ è ïîðîæäàÿ äåòåé, êàê è íèçøèå æèâîòíûå, ìû âûïîëíÿåì âûñøåå çàâåùàíèå è öåëü æèçíè. Ì û ïîíèìàåì, ÷òî çàâåðøåíèå ñìûñëà æèçíè ñîñòîèò â ëþáâè áëèæíèõ êàê ñàìèõ ñåáÿ. Ýòîãäà ìû äîñòèãàåì ìñâîáîæäåíèÿ èç îêîâ ñàìîñòè. Ýòî îñâîáîæäåíèå è ëåæèò â îñíîâå ôîðìó ëþáâè èñòèííîãî «ÿ» â äóõîâíîõ. Ýòà èñòèííàÿ, ëèø¸íííàÿ ñàìîñòè ëþáîâü âîçìîæíà, êîãäà ìû îñîçíà¸ì ñâîþ èñòèííóþ ïðèðîäó, ïîòîìó îíà çàâèñèò îò ïîçíàíèÿ íàøåé èñòèííîé ïðèðîäû. Êàæäàÿ èíäèâèäóàëüíàÿ äóøà, ñîäåæàñîé èíäóññêîé ôèëîñîôèè, äîëæíà ñòàòü ñîâðøåííîé, ñâîáîäíîé è ëèø¸ííîé ñàìîñòè. Äóøà òîãäà äîñòèãàåò ïëàíà äóõîâíîñòè. ×åëîâåê ìîæåò áûòü ìîðàëüíûì, íå áóäó÷è, äóõîâíûì, íî äóõîâíûé ÷åëîâåê íèêîãäà íå ìîæåò áûòü íå ìîðàëüíûì. Êîãäà äóõîâíîñòü âïîëíå íàìè äîñòèãíóòà, äóøà îñîçíà¸ò ñâîþ äóõîâíóþ ïðèðîäó è ïðîÿâëÿåò áîæåñòâåííîñòü ñâîþ â êàæäûé ìîìåíò çåìíîãî ñóùåñòâîâàíèÿ. Òîãäà è òîëüêî òîãäà öåëü ýâîëþöèè âûïîëíåíà. Ì û âñå äîëæíû äîñòè÷ü òîãî ñîñòîÿíèÿ èëè òîé ñòàäèè äóõîâíîãî ñîâåðøåíñòâà, êîòîðîå ÿâëÿåòñÿ êîíå÷íîþ öåëüþ ýâîëþöèè» [6].

Êàê æå äîñòè÷ü Âûñøåãî, áåç ÷åãî íåâîçìîæíà äóõîâíîñòü?

«Âñåìè âåðóþùèìè â Õðèñòà óòâåðæäàåòñÿ Áðàòñòâî ëþäåé, è îáùåíèðèçíàíîî, ÷òî ñïàñåíèå äëè äàëüíåéøàÿ ýâîëþöèÿ èíäèâèäóóìà çàðîæäàåòñÿ íà ïðàâäèîì îáðàùåíèè ñ áëèæíèì: “Âîçëþáè áëèæíåãî êàê ñàìîãî ñåáÿ”, — ãîâîðèò Õðèñòîñ. Ýòè óáåæäåíèÿ îñíîâàíû íà íåçûáëåìûõ èñòèíàõ. Íåóäîâëåòâîð¸ííàÿ æàæäà ÷åëîâåê÷åñêîé äóøè âñåãî òîãî, ÷òî âõîäèò â å¸ ïðääñòàâëåíèå î Âûñøåì Ñóùåñòâå, îáðåêèà å¸ íà ìîãèì ìóêè, ñîçäàííûå åþ ñàìîé. Äëÿ ÷åëîâåêà òàêæå íåîçìîæíî óäîâëåòâîðèòü ýòó æàæäó, ïîêà îí íàõîäèòñÿ â îðàæäà ñ äóóãèì ÷åëîâå÷åñêèì ñóùåñòâîì. Êàê è óòîëèòü ôèçè÷åñêóþ æàæäó è æåñòîêîñòü îïòîâîãî ðàçëè÷íî ñ ðàçíûõ òî÷åê çðåíèÿ, îáîçíà÷àþò âåðõ, ÷òî ñóéóòíîñòü è ïîñòîÿíñòâî ïðèñóùè ýòîìó ìèðó è ïîñòîÿíñòâî ïîòîêà ïåðåìåí, ïîñòîÿíñòâî ïîòîêà ïåðåìåí è ïîñòîÿíñòâî ïîòîêà ïåðåìåí è ïîñòîÿíñòâî ïîòîêà ïåðåìåí è

çðåíèÿ. Òîãäà âìåñòî âðàæäû, ó íàñ áóäåò áåñêîíå÷íàÿ ñèìïàòèÿ êî âñåì» [6].

Âîò êàê ïèñàë Ñâàìè Âèâåêàíàíäà î Ðàìàêðèøíå, î òîì, êòî â äåéñòâèòåëüíîñòè ñòàë äóõîâíûì: «Â îáùåíèè ñ ìîèì Ó÷èòåëåì ÿ ïîíÿë, ÷òî ÷åëîâåê ìîæåò äîñòèãíóòü ñîâåðøåííñòâà äàæå â ýòîé æèçíè. Åãî óñòà íèêîãäà íèêîãî íå ïðîêëèíàëè, äàæå íèêîãäà íå ïîðèöàëè, åãî ãëàçà ïîòåðÿëè âîçìîæíîñòü âèäåòü â ìèðå çåî, åãî óì ìûñëèòü çëî. Î í âèäåë òîëüêî äîáðî. Ýòà áåçãðàíè÷íàÿ ÷èñòîòà, ýòî áåñêî íå÷íîå ñàìîîòðå÷åíèå, åäèíñòâåííûé ïóòü ê áëàãó äóõîâíîìó» [6].

Ïîïðîáóåì ðåçþìèðîâàòü ïðî÷èòàííîå. **Äóõîâíîñòü** — ñîåäèíåíèå ñ Âûñøèì «ß» ÷åëîâåêà, — åñòü ýâîëþöèîííàÿ öåëü ÷åëîâåêà, öåëü åãî æèçíè. Íåîáõîäèìûì, íî íå äîñòàòî÷íûì óñëîâèåì äëÿ å¸ äîñòèæåíèÿ ÿâëÿåòñÿ íðàâñòâåííàÿ ÷èñòîòà è îòñóòñòâèå âðàæäû, íåíàâèñòè, îñóæäåíèÿ îêðóæàþùèõ ëþäåé.

Òåïåðü óòâåðäèì è óãëóáèì ýòî ïîíèìàíèå. Â êíèãå «Îçàðåíèå» ìû ìîæåì ïðî÷èòàòü: «Ïðîáóæäåíèå **äóõîâíîñòè** ÿâëÿåòñÿ êîñìè÷åñêèì óñëîâèåì» [4, Îç. 2, 5, 10]. È äàëåå â êíèãå «Áåñïðåäåëüíîñòü»: «Íàïðàâëåíèå ÷åëîâåê íå â ñòîðîíó äóõîâíîñòè íå óñêîðÿåò ýâîëþöèè» [4, Á, 7]. Â ñâîèõ ïèñüìàõ Å.È.Ðåðèõ óòâåðæäàåò: «Èñòèíàÿ ïåðåìåíà (â ìèðå) ìîæåò íàñòóïèòü ëèøü ïðè ðàñøèðåíèè ñîçíàíèÿ, â ïðèíÿòèè äóõîâíîãî íà÷àëà, êàê ãëàâíîâóþùàãî â æèçíè» [1, ò. 1, 27.01.33].

Êîãäà æå ýòî ïðîçîéå¸ò? Ñåé÷àñ? ×åðåç 100 ëåò? ×åðåç 1000 ëåò? Íåò, óæå â÷åðà íàäî áûëî ñòàíîâèòüñÿ äóõîâíûì, ìû óæå óïóñòèëè âðåìÿ.

«Ôåïåðü ÷åëîâå÷åñòâî ïîäîøëî ê ïîâîðîòíîìó ïóíêòó, êîãäà äóõîâíîñòü äîëæíà âñòîðæåñòâîâàòü, â ïðîòèâíîì ñëó÷àå ïëàíåòà ãðîçèò ãèáåëü», — ïèñàëà Å.È.Ðåðèõ åù¸ â 1934 ãîäó [1, ò.1, 05.05.34].

«Ïðàâèëüíî, ÷òî âðåìÿ ñîçðåëî, íî ñîçðåëî îíî, ïðåæäå âñåãî, äëÿ îñîçíàíèÿ ãðîçíîñòè ÷àñà è îæèäàþùåãî ïëàíåòó êàòàêëèçìà, åñëè äóõ ÷åëîâå÷åñêèé íå âîçâîïëåò è íå óñòðåìèòñÿ ê ñäâèãó â ìûøëåíèè è ê î÷èùåíèþ ñåðäöà. Íóæíî ðàçðÿäèòü îòðàâëåííóþ àòìîñôåðó âîêðóã Çåìëè, íå ïðîïóñêàþùóþ áèãàîäàòåëüíûå ëó÷è ñåðòèë. Í î ñäåëàòü ýòî âîçìîæíî ëèøü ïîâûøåíèåì âèáðàöèè è ïðîáóæäåíèåì äóõîâíîñòè â ÷åëîâå÷åñòâå... Õî÷ó ñêàçàòü, ÷òî ìåõàíèçàöèÿ íàñòîëüêî ïîðàáîòèëà ñåé÷àñ ÷åëîâå÷åñòâî, ÷òî áîëüøèíñòâî ïðåâðàòèëîñü ñîçíàòåëüíî è áåññîçíàòåëüíî â ðîáîòîâ. Íåîáõîäèìî ðàñêðåïîùåíèå îò ýòîãî áåäñòâèÿ, ãðîçÿùåãî ðàçðóøåíèåì ìíãîëõ òíêõ ñïîñîáíîñòåé ÷åëîâåêà ïðè çàìèðàíèè â í¸ì **äóõîâíîñòè**» [1, ò.1, 25.10.36].

Âåðèòü èëè íå âåðèòü ñðîêàì? Âåäü êàòàñòðîôû áûëè îáùàíû â 1936, 1949, 1977, 1999, òåïåðü ñîâðåìåííûå ïðîâèäöû ïðåäñêàçûâàþò ñëåäóþùèé ñðîê — 2012 ãîä. Îáðàòèìñÿ ïî ýòîìó âîïðîñó ïîÿòü æå ê ïèñüìàì Å.È.Ðåðèõ.

«Óñâîèòü íåîáõîäèìî, ÷òî êîñìè÷åñêèå ñðîêè íå èìåþò êàëåíäàðíûõ ÷èñåë. Ìåðèëà âñåìó ñîâåðøåííî ðàçíÿòñÿ â êîñìè÷åñêîì ðàçìàõå îò íàøèõ çåìíûõ. Ìíîãî óñëîâèé çàïðåäåëüíûõ è ÷åëîâå÷åñêèõ äåÿíèé ó÷àñòâóþò â óòåðæäåíèè èõ. Ïðèõîæäåíèÿ íåîæèäàííûõ ïîñîáíèêîâ è âðåäèòåëåé â âèäå ïîÿâëÿþùèõñÿ èç ãëóáèí Ïðîñòðàíñòâà íîâûõ ñâåòèë è ñòðàøíûõ êîñãëîìåðàòîâ ÿäîâèòåéøèõ ãàçîâ òîæå èãðàþò ñâîþ ðîëü, èíîãäà — ðåøàþùóþ... Êîñìè÷åñêèå ñðîêè íå òàê ëåãêî ïîíèìàòü, èáî îíè ñâÿçàíû ñ ñîáûòèÿìè íà çåìíîì ïëàíåå è çàâèñÿò îò ñîáîðíîé ÷åëîâå÷åñêîé âîëè, êîòîðàÿ ìîæåò íàêðåíèòü ÷àøó âåñîâ Ñóäüáû íàøåé ïëàíåòû â ñòîðîíó ðóøåíèÿ. Êàòàñòðîôà è ïåðåóñòðîéñòâî ìèðîâîå íåèçáåæíû. Íî ííè ìîãóò áûòü çàäåðæàíû èëè óñêîðåíû è äàæå îÿâèòüñÿ íà çíà÷èòåëüíîì ìñëàéëåíèè è ñîêðàùåíèè ïðääåëîâ ïðîñòðàíñòâà îñóæäåíîãî.

Òàê ñàìàÿ ñòðàøíàÿ êàòàñòðîôà ìîãëà ïðîèçîéòè â 49-ì ãîäó, íî äî ñèõ ïîð óäàâàëîñü îòâàêàòüí å¸ è ÿðî íîà áóäåò îòâàêíóòà, íî óæå íà ïðääåëüíûé ñðîê. Èòàê, ïåðää íàìè ñðîê ïðääåëüíûé, è âîïðîñ ëèøü â òî ì, ñóìåòü ëè íàøå ÷åëîâå÷åñòâî îäóìàòüñÿ è ñäåðæàòü ñâîè íääîñòîéíûå èíñòèíêòû è òåì óìåíüøèòü ðàçìåðû ðîçíîãî Áåäñòâèÿ» [8, 21.12.52].

Ïî÷åìó æå íàì íàäî ñòðåìèòüñÿ ê **äóõîâíîñòè** è èçó÷àòü ÿâëåíèÿ, ñâÿçàííûå ñ ïðåîäàæåíèåì ÷åëîâåêà, èìåííî ñåé÷àñ?

Âñå âû çíàåòå, ÷òî ìû âñòóïèëè â Í îâóþ ýðó — Ýðó Äóõà, Ýðó Îãíÿ. Äóõ åñòü îãîíü, — ñêàçàíî â Åâàíãåëèè. Òî, ÷òî íàøà ñîëåå÷íàÿ ñèñòåìà â íîâûå îáëàñòè êîñìè÷åñêîãî ïðîñòðàíñòâà, õàðàêòåðèçóþùåéñÿ ïëàçìåíûì íàñûùåíèåì, ïîäòâåðæäàþò è íàó÷íûå äàííûå [9]. À ïëàçìà íà ôèçè÷åñêîì ïëàíå ïðääñòàâëÿåò ñòèõèþ îãíÿ [10].

Èç êíèãè Í.Ê.Ðåðèõà «Ñåðäöå Àçèè»: «Òðàäèöèÿ Âåä óêàçûâàåò, ÷òî áèèçêî âðåìÿ, êîãäà íîâûå ýíåðãèè, áèææå âñåãî ýíåðãèè Àãíè — êîñìè÷åñêîãî îãíÿ, ïðèáëèçÿòñÿ ê íàøåìó ïëàíó è ñîçäàäóò íîâûå óñëîâèÿ äëÿ æèçíè. Âðåìÿ íà÷àëà ïðèáëèæåíèÿ ýòèõ ýíåðãèé èñ÷èñëÿåòñÿ â ñîðîêîâûõ ãîäàõ íàøåãî ñòîëåòèÿ. Áðàìà÷àðèè àøðàìîâ Ø ðè Ðàìàêðèøíû è Ñâàìè Âèâåêàíàíäû ïîäòâåðäèëè íàì ýòè äàòû è âñþ óêàçàíóþ òðàäèöèþ.

Àãíè Éîãà â ïîëíîì ñîãëàñèè ñ íîâûìè ïðîáëåìàìè íàóêè íàìå÷àòü çíàêè èçó÷åíèÿ ñòèõèé è òîí÷àéøèõ ýíåðãèé. Òî, ÷òî íåäàâíî îáùî íàçûâàëîñü ó÷åíèåì âîëè è ñîñðåäîòî÷åíèÿ, òî Àãíè Éîãà âïðââëÿåò â öåëóþ ñèñòåìó îâëàäåíèÿ îêðóæàþùèìè íàñ ýíåðãèÿìè. ×åðåç ðàñøèðåíèå ñîçíàíèÿ è **óïðàæíåíèå îðãàíèçìà ñðåäè óñëîâèé ñîâðåìåííîé æèçíè**, ýòà ñèíòåòè÷åñêàÿ Éîãà ñòðîèò ñ÷àñòëèâîå áóäó-

ùåå ÷åëîâå÷åñòâà. Î íà ãîâîðèò: íå óõîäèòå îò æèçíè, **ðàçâèâàéòå ñïî-ñîáíîñòè âàøåãî àïïàðàòà** è ïîéìèòå âåëèêîå çíà÷åíèå ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè — ÷åëîâå÷åñêîé ìûñëè è ñîçíàíèÿ, êàê âåëè÷àéøèõ òâîðÿùèõ ôàêòîðîâ».

È äàëåå èç ýòîé æå êíèãè Íèêîëàÿ Êîíñòàíòèíîâè÷à: «Âñ¸ ñêàçàííîå î ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, îòíîñèòñÿ ê êàæäîìó äåéñòâèþ. Çåñü íåò íè÷åãî îòâëå÷¸ííîãî, èäî ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ çàëîæåíà â âñåé ïðèðîäå è ñîîáùåíî âûðàæåíà â ÷åëîâåêå. Êàê áû ÷åëîâåê íè ïûòàëñÿ çàáûòü î íåé, ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ íàïîìíèò î ñåáå. È äåëî ïðîñâåùåíèÿ — íàó÷èòü ÷åëîâå÷åñòâî îáðàøàòüñÿ ñ ýòèì ñîêðîâèùåì. Åñëè íàñòóïëåî âðåìÿ ãîâîðèòü î ôèçè÷åñêè âèäèìûõ îòëîæåíèÿõ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, çíà÷èò, äåéñòâèòåëüíîñòü âñòóïëåà â î÷åâèäíîñòü; çíà÷èò, ëþäè äîëæíû íåîòëîæíî ñòðåìèòüñÿ ê îâëàäåíèþ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèåé. Îãîíü ïðîñòðàíñòâà è ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ ñâÿçàíû ìåæäó ñîáîé è ïðåäñòàâëÿþò îñíîâàíèå ýâîëþöèè» [11].

Ðåçþìèðóåì. Íàì íåîáõîäèìî äóõîâíî ðàçâèâàòüñÿ, òàê êàê ê Çåìëå óæå ñ 40-õ ãîäîâ èäóò íîâûå äóõîâíûå, îãíåííûå ýíåðãèè. Íî êàêîå æå îòíîøåíèå ÷åëîâåê èìåòò ê ïðèòåêàþùèì ê íàì ýíåðãèÿì è âîçìîæíû êàòàñòðîôàì?

×åëîâåê — ñîâäèíèòåëü íåáà è çåìëè, ýòî ìû çíàì åù¸ èç Åâàíãåëèÿ. È ïîíÿòíî, ÷òî íåáî â Åâàíãåëèè íàçûâàþò íå íàø ãîëóáîé íåáîñâîä, à âûñøèå äóõîâíûå — Òîíêåå ìèðû. Êàê æå ÷åëîâåê ñîäåèíÿåò íåáî è çåìëþ?

Â.È.Âåðíàäñêèé åù¸ â äâàäöàòûõ ãîäàõ ïèñàë, ÷òî «âåùåñòâî áèîñôåðû ïðîíèçàíî ýíåðãèåé, èñòî÷íèê êîòîðîé ðàñïîëàãàåòñÿ çà ïðääåëàìè áèîñôåðû â êîñìè÷åñêî ïðîñòðàíñòâå. Ï î ñóùåñòâó, áèîñôåðà ìîæåò áûòü ðàññìàòðèâàåìà êàê îáèòàòåëü çåìíîé êîðû, çàíÿòàÿ òðàíñôîðìàòîðàìè, ïðåâðàùàþùèìè êîñìè÷åñêóþ çåëó÷åíèÿ â äâéñòâèòåëüíóþ çåìíóþ ýíåðãèþ — ýëåêòðè÷åñêóþ, õèì è÷åñêóþ, ìåõàíè÷åñêóþ, òåïëîâóþ è ò. ä.» [12].

Ýòè ìûñëè ìû âñòðå÷àåì ó èçâåñòíîãî ðîññèéñêîãî ó÷¸íîãî Â.Ï.Êàçíà÷åâà: «Ñ òî÷êè çðåíèÿ ñîâðåìåííûõ ïðääñòàâëåíèé î ôèçèêå áèîñôåðû æèâîå âåùåñòâî ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê ñàìîîðãàíèçóþùèéñÿ ìåõàíèçì (ñèñòåìà) ïî ïðåîáðàçîâàíèþ êîñìè÷åñêîé ýíåðãèè. Ýíåðãèÿ êîñìîñà èñïîëüçóåòñÿ áëàãîäàðÿ ñïäöèôè÷åñêèì ñòðóêòóðàì, îáðàçóþùèì ôóíäàìåíòàëüíûå îñíîâû æèçíåäåÿòåëüíîñòè æèâîãî âåùåñòâà» [13].

Ðåðèõè, ïîä÷¸ðêèâàÿ ýòó ìûñëü, ïèñàëè î òî ì, ÷òî ÷åëîâåê÷åñòâî çàáûëî î ñâîåé ýâîëþöèîííîé ðîëè íàêîïèòåëÿ è ïðåîáðàçîâàòåëÿ âûñîêîé êîñìè÷åñêîé ýíåðãèè, èìåþùåé êîñìè÷åñêèå èñòîêè. Çíà÷èò, ÷åëîâåê íåòîëüêî ïðîâîäíèê, êîòîðûé ñîäåäíÿåò íåáî è çåìëþ, íî è ïðåîáðàçîâàòåëü ýíåðãèè. Çàãëÿíåì â êíèãó «Ñåðäöå»: «Ëþäè íå ïðèóò, ÷òî îíè ïðåäñòàâëÿþò ñîáîþ êîíäåíñàòîð è òðàíñôîðìàòîð ýíåðãèè. Òàê ïðè ïîð÷å ìíîæåñòâà ïîäîáíûõ àïïàðàòîâ ýòî ðàñïðåäåëåíèå ýíåðãèè ðàññòðàèâàåòñÿ, è íåì íîãèå òîíêèå ñåðäöå íåñóò äàâåíèå, êîòîðîå äîëæíî áûëî áû ðàñïðåäåëèòüñÿ ïî âñåì òîì èðó. Ñîëíå÷íûå íàóóðû íåñóò íà ñåáå óïîð îãíåííîé ýíåðãèè è äîëæíû îòâå÷àòü çà ìèëëèîíû òðóòíåé» [4, Ñ. 463].

×òî æå ýòî çà ñòðóêòóðû, êîòîðûå ïðåîáðàçóþò êîñìè÷åñêèå ýíåðãèè? ×èæåâñêèé â ñâî¸ì òðóäå «Êîñìè÷åñêèé ïóëüñ æèçíè» ïîêàçàë, ÷òî ìåæäó ïåðèîäè÷åñêîé äåÿòåëüíîñòüþ Ñîëíöà è îáùåñòâåííîé äåÿòåëüíîñòüþ ÷åëîâå÷åñòâà ñóùåñòâóåò ïðÿìàÿ âçàèìîñâÿçü. Î í äîêàçàë, ÷òî òåìè ñòðóêòóðàìè, êîòîðûå ðåàãèðóþò íà ñîëíå÷íóþ àêòèâíîñòü, ÿâëÿþòñÿ íåðâíûå öåíòðû ÷åëîâåêà, êîòîðûå ñâÿçàíû ñ äåÿòåëüíîñòüþ ñîëíöà. È íå òîëüêî Ñîëíöà, íî è ïëàíåò è çâ¸çä, õîòÿ îá ýòîì ×èæåâñêèé òîëüêî ïèñàë, íî â òåì äàë¸êèå ãîäû íå ìîã åù¸ äîêàçàòü (14).

Â êíèãå «Ñåðäöå Àçèè» Í.Ê.Ðåðèõ ïðèâîäèò âûñêàçûâàíèå î öåíòðàõ, êîòîðîå îí îáîçíà÷àåò êàê ïðèíåð **æèçíåííûõ** óêàçàíèé Àãíè Éîãè. Î í ïèøåò: «Éîãà ñìåëî óòâåðæäàåò: áóäåì èñêðåííè è ïòáðîñè ïðääðàññóäêè è ñóâåðåðèÿ, íåïðèëè÷íûå ñîçíàòåëüíîì ÷åëîâåêó, æåëàþùåìó íàó÷íî èññëåäîâàòü è ïîçíàâàòü. Ãîâîðÿ î ïðèáëèæàþùèõñÿ âîçäåéñòâèÿõ êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé, Éîãà ïðääóïðäæäàåò îá îñîáåííîñòÿõ áëèæàéøåãî áóäóùåãî; Éîãà îáðàùàåòñÿ ê âðà÷ó òàê:

“Ñêàæèòå âðà÷ó: **ìîæåøü èçó÷àòü ôåíîìåíû âîçãîðàíèÿ îãíåé**. Òåì áîëåå ýòî ÿâëåíèå âàæíî, ÷òî ïðè ðàçâèòèè öåíòðîâ ÷åëîâå÷åñòâî áóäåò îùóùàòü íåïîíÿòíûå åìó ñèìïòîìû, êîòîðûå áóäóò îòíîñèòüñÿ íåâæåñòâåííé íàóêîé ê ñàìûì íåâñòåñòâåííûì çàáîëåâàíèÿì. **Ïîýòîìó ñâîââðåìåííî ñêàçàòü î íàáëþäåíèÿõ çà îãíÿìè æèçíè. Ñîâàòóþ íå îòêëàäûâàòü**, èáî íóæíî ïîÿñíèòü ìèðó ÿâëåíèå ðåäêîãî ñîòè è îáùíîñòè áûòèÿ. Íåçàìåòíî âõîäÿò â æèçíü íîâûå ñî÷åòàíèÿ ïîíÿòèé. Ýòè çíâêè, âèäèìûå äëÿ íåìíîãèõ, ñîñòàâëÿþò îñíîâó æèçíè, ïðîíèêàÿ â âñå ïîñòðîåíèÿ. Òîëüêî ñëåäîé íå çàìåòèò, êàê íàïîëíÿåòñÿ æèçíü íîâûì è îíÿòèÿì è. **Ïîòîìó ñëåäóåò ïîçâàòü ó÷¸íûõ äëÿ îñâåùåíèÿ î÷åâèäíîñòè. Âðà÷, íå óïóñòè!**”» [11].

Ñõîæåå óêàçàíèÿ ìû ìîæåì íàéòè â êíèãå «Èåðàðõèÿ»: «**Ïîíèìàíèå îãíåííûõ öåíòðîâ åñòü ñàìîå ñóùåñòâåííîå çàäàíèå**. Ìåäèöèíà, òîëüêî îòäàä ñòàâò îïðåäåëÿòü áîëåçíè, êîãäà áóäóò çíàòü ñîîòâåòñòâåå ñ êîñìè÷åñêèì ýíåðãèåì» [4, È. 238].

Òàê âñ¸-òàêè, íàäî ëè íàì ñòðåìèòüñÿ ê äóõîâíûì âûñîòàì èëè ïîâîæäàòü ïàðó òûñÿ÷ ëåò, ñ÷èòàÿ, ÷òî åù¸ ðàíî, ìû åù¸ íå äîðîñëè èëè íè íà ÷òî íå ñïîñîáíû?

Îðàòèìñÿ îïÿòü ê ïðåîèñòî÷íèêàì. Áóääà åù¸ 2,5 òûñÿ÷è ëåò íàçàä ãîâîðèë: «Áðàòüÿ, ÿ íå ïðääëàãàþ âàì íèêàêèõ äîãì, è ÿ íå òðå-

áóþ îò âàñ âåðèòü â òî, âî ÷òî âåðóþò ìíîãèå äðóãèå. Òîëüêî ê ñàìîñòîÿòåëüíîìó ïðîñâåòëåíèþ ïðèçûâàþ ÿ âàñ» [15]. Âûäàþùèéñÿ áîãîñëîâ è ìûñëèòåëü IV âåêà Âàñèëèé Âåëèêèé óòâåðæäàë: «Áîã ñòàë ÷åëîâåêîì, ÷òîáû ÷åëîâåê ñòàë Áîãîì». Ñâÿòîé Ãðèãîðèé Ïàëàìà â XIV âåêå ïèñàë: «Íå òîëüêî Áîã íèñõîäèò ñâîèì äåéñòâèåì è ìèð äëÿ ñïàñåíèÿ ÷åëîâåêà, íî è ïîñëåäíèé, íåñÿ â ñááá îáðàç è ïîäîáèå Áîæèå, ìîæåò â îñîáîì àêòå âûõîäà èç ñááÿ, âîçíåñåíèÿ íàä ñâîåé òâàðîíé ïðèðîäîé óæå ñåé÷àñ, íà çåìëå, óâèäåòü “íåòâàðíûé ñâåò” Ñàìîãî Áîãà» [16].

Êàê æå ìû ìîæåì óâèäåòü íåòâàðíûé ñâåò Ñàìîãî Áîãà? Îáðàòèìñÿ ê ïèñüìàì Å.È.Ðåðèõ. «Äëÿ äîñòèæåíèÿ âûñøåé äóõîâíîñòè ìû äîëæíû ðàíñìóòðîâàòü è ñóáëèìèðîâàòü îãíè íàøèõ öåíòðîâ äî èõ ñæäüìîãî ñîñòîÿíèÿ. Òàê Ìèð Âûñøåé Äóõîâíîñòè, Ìèð Îãíåííûé, åñòü Ìèð Ñóáëèìèðîâàííûõ ÷óâñòâ èëè ñîçíàíèé» [1, ò. 2, 16.11.35].

Êàê æå Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè ïðåäëèãàåò íàì ñòðåìèòüñÿ ê Îãíåííîìó Ìèðó, Ìèðó Äóõà?

«Ñòðåìèòåñü ê Ìèðó Îãíåííîìó, ÷òîáû ïðèíÿòü ó÷àñòèå â âûñøåì òâîð÷åñòâå. Îøèáî÷íî äóìàòü, ÷òî îíî íåäîñòóïíî. Èìåííî êàæäîå ðàçâèòîå ñîçíàíèå äîëæíî ñòðåìèòüñÿ ê ðàäîñòè òâîð÷åñòâà. Óæå ýòî îäíî ñòðåìëåíèå åñòü íà÷àëî ñîòðóäíè÷åñòâà» (4, Ì.Î., 54).

«Ñëåäóåò ïîìíèòü, ÷òî ÷åëîâåêó ââåðåíû ìîùíûå ýíåðãèè, ïîòîìó, êòî íå âîçæ¸ò äóõ, òîò íå âûïîëíèò íàçíà÷åíèÿ. Èìåííî, ñàìî óñîâåðøåíñòâîâàíèå ïðåæäå âñåãî çàêëþ÷àåòñÿ â ñîçíàíèè ïðîÿâëåíèÿ **äóõîâíîñòè**. Íå äóäåò ïðèáëèæåíèÿ ê Ìèðó Îãíåííîìó áåç ïðîÿâëåíèÿ **äóõîâíîñòè**. Íóæíî ýòî çàïîìíèòü âñåì. Ïîëãàþò, ÷òî äóõîâíîñòü çàêëþ÷àåòñÿ â ïðî÷èòûâàíèè äóõîâíûõ êíèã. Òàêèõ ÷èòàòåëåé ìíîãî, íî âûïîëíèòåëåé ìàëî» [4, Ì.Î., 447].

«Èòàê, ãëàâíîå íåäîðàçóìåíèå îñòà¸òñÿ â òî ì, ÷òî ëþäè ãîòîâÿòñÿ ê ñìåðòè âìåñòî òîãî, ÷òîáû âîñïèòûâàòü ñåáÿ ê æèçíè. Î íè äîñòàòî÷íî ñêûøàëè î òì, ÷òî ñàìî ïîíÿòèå ñìåðòè ïîïðàíî. Ëþäè äîñòàòî÷íî ñêûøàëè î íåîáõîäèìîñòè ñìåíû ñåìè îáîëî÷åê. Äîñòàòî÷íî äàíî ïîíÿòü, ÷òî ñìåíû ýòè ïðîèñõîäÿò ïðè áëèæàéøåé ðàáîòå Îãíÿ. Çíà÷èò, íóæíî ïîìî÷ü îãíåííûì òðàíñìóòàöèÿì, åñëè îíè íåçáåæíû. Çà÷åì òðàòèòü âåêà è òûñÿ÷åëåòèÿ íà òî, ÷òî ìîæåò áûòü ñîâåðøåíî íåñðàâíåííî ñêîðåå! Íóæíî ïîäãîòîâèòü íàøå ñîçíàíèå ê îãíåïðèåìëåìîñòè íàøèõ êîíöåíòðèðîâàííûõ òåë. Åñëè ÷òî ïîäëåæèò âîçäåéñòâèþ îãíåíí îíî, ïóñòü ýòî áëàãî ñîåðøàåòñÿ â êðàò÷àéøåé ñðîê. Ì ûñëü î ïîäîíí îé òðàíñìóòàöèè óæå ìîæåò çíà÷èòåëüíî ïîì÷ü íàøåìó îðãàíèçìó âîñïðèíÿòü ýòîò ïðîöåññ â ñîçíàíèå. Óæå çíàåòå, ÷òî ïðèíÿòèå â ñîçíàíèå ÿâëÿåòñÿ è óñâîåíèåì òåëåñíû. Óæå ïîðà ïðèâûêàòü ê ðàçìåðàì Îãíåííîãî Ìèðà îò íàøèõ ïîíÿòèé âî-

îâùå... Òàê áóäåì ïðèâûêàòü ê Ìèðó Îãíåííîìó êàê ê åäèíñòâåííîìó íàçíà÷åíèþ ëþäåé» [4, Ì.Î., 1, 597].

Ìíîãèå ñ÷èòàþò, ÷òî îãíåííûé ïîûò â íàøå âðåìÿ íåðåàëåí. Îäíàêî Åëåíà Èâàíîâíà ñ÷èòàëà èíà÷å: «Íóæíî ïåðåäàòü îñíîâû Îãíåííîãî Ïûòà. **Ìíîãèå â êîíöå íàøåãî ñòîëåòèÿ áóäóò ïîãóîâèòü ê íåì**, è îäíà èç Ñåñò¸ð Áðàòñòâà ÿâèòñÿ ìîåé çàìåñòèòåëüíèöåé, è áóäåò ïðîâîäèòü Àãíè Éîãó â íîâûõ óñëîâèÿõ, ìîæåò áûòü, áîëåå îáëã÷åííûõ» [8, 10.10.54]. Ì íîãèå ñîì íåâàþòñÿ, ÷òî Îãíåííûé îïûò (õîòÿ áû åãî íà÷àëî) ìîæíî ïîëó÷èòü â ãîðîäå, îñîáåííî â áîëüøîì. Í î ñòîèò òîëüêî áîëåå âíèìàòåëüíî ïî÷èòàòü ïèñüìà Å.È.Ðåðèõ â Àìåðèêó (1950—1954 ãã.), ÷òîáû óáåäèòüñÿ â îðãàíî ì, òàê êàê Íüþ-Éîðê — ýòî ñîâñåì íå ìàëåíüêèé ãîðîä è äîñòàòî÷íî çàãðÿçí¸ííûé, ïðè÷¸ì òàêîâûì îí áûë è â 30-å ãîäû ÕÕ âåêà. Â ýòèõ ïèñüìàõ íåìàëîå ìåñòî óäåëÿåòñÿ ðàçúÿñíåíèÿì, êîòîðûå Å.È.Ðåðèõ äàåò ïî ïîâîäó ðàçëè÷íûõ îãíåííûõ ÿâëåíèé, èìåâøèõ ìåñòî ó ÷ëåíîâ àìåðèêàíñêîé ãðóïïû [17].

Êàê âû ïîì íèòå, âñå ïðîöåññû, ñâÿçàííûå ñ öåíòðàìè, âîçìîæíû òîëüêî ïîä ëó÷ìì Âåèèêîãî Ó÷èòåëÿ. Äóõîâíîñòü îòêðûâàåòñÿ ñâûøå, ïðîñâåòëåíèêà äà¸òñÿ, Ñâÿòîé Äóõ íèñõîäèò íà ÷åëîâåêà, âñ¸, ÷òî ìû äåëàåì, åñòü òîëüêî ïîããîòîâêà ê ýòîìó åâèêêîìó àêòó. Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ ïðèçûâàåò íàñ è çåâñü áûòü ñìåëå: «Âîñïðÿíåì äóõîì è ñåâòëî óñòðåìèìñÿ ê âûñîêîé öåëè, ñêàæó, ñàìîé âûñîêîé, èáî, âñòóïèâ íà ïóòü äåéñòâåííîãî ñëóæåíèÿ Èåðàðõèè Ñâàòà, ìû èñïîëíÿåì íàçíà÷åíèå áûòèÿ â Âåëåíèè Êîñìîñà» [1, ò. 2, 11.08.34].

Íî ïðîâàèæåíèå ïî äóõîâíîìó ïóòè íåâîçìîæíî è áåç çåìíîãî ó÷èòåëÿ. «Èìåòà âñå Ó÷èòåëÿ íà çåìëå», — ñêàçàíî â Æèâîé Ýòèêå. È ãëàâíàÿ ðîëü çåìíîãî íàñòàâíèêà çàêëþ÷àåòñÿ íå â òîëêîâàíèè ó÷åíèé, à â äåéñòâåííîì íåçðèìîì ïîäíÿòèè äóõîâíîãî óðîâíÿ ó÷åíèêà.

Êàêèì æå äîëæåí áûòü íàñòîÿùèé çåìíîé ó÷èòåëü? Îáðàòèìñÿ îïÿòü ê ïðîâîèñòî÷íèêàì.

«Ñêàæó ñòó÷àùèìñÿ: íà ïóòè âàøåì ìîæåò âñòðåòèòüñÿ äóõîâíîñòè ïîëíûé ñîñóä, ñóìåéòå ðàñïîçíàòü åãî... Åñëè ðàñïîçíàåòå, ñòðåìèòåñü ïîäéòè êàê ìîæíî áëèæå. Ïîìíèòå: äóõîâíîñòü êàê ïëàìÿ âîçãîðàåòñÿ, êàê ÷óäíûé ìàãíèò ïðèáëèæàåò ê ñåáá» [4, Çîâ, 1922, èþëü 21]. È äàëåå: «Òîëüêî ðàçâèòàÿ äóõîâíîñòü ìîæåò â åäèíîì âçäîõå ïîäíÿòü ñîçíàíèå ÷åëîâå÷åñêîå» [4, Îç., 3.4.1].

Ñâàìè Âèâåêàíàíäà òàê ïèñàë îá èñòèíîì Ó÷èòåëå: «Ïîä íàñòàâëèêàìè â Èíäèè ìû âñåãäà ðàçòìåì íå áóêâîâäà, íî ÷åëîâåêà, óëèöåçåâøåãî, îñóùåñòâëÿâøåãî Áîãà, ÷åëîâåêà, êîòîðûé óçíàë Èñòèíó èç ïðåâûõ ðóê, à íå ñòîëåòèÿ ñïóñòÿ» [3].

Â ñâîåé êíèãå «Áõàêòè Éîãà» îí òàê îáîñíîâàë âàæíîñòü èìåòü çàìíîãî Ó÷èòåëÿ: «Êàæäîé äóøå Ïðåäîïðåäåëåíî áûòü ñîâåðøåííîþ,

è êàæäîå ñóùåñòâî â êîíöå êîíöîâ äîñòèãíåò ñîâåðøåíñòâà. Òî, ÷òî ìû ôåïåðü åñòü, ðåçóëüòàò íàøèõ ïðîøëûõ äåéñòâèé è ìûñëåé; è òî, ÷åì ìû áóäåì, áóäåò ðåçóëüòàòî ì òîãî, ÷òî ìû äóìàåì è äåëàåì òåïåðü. Í î ýòî âûðàáàòûâàíèå ñîåé ñóäüáû íå èñêëþ÷àåò äëÿ íàñ ïîëó÷àòü ïîìîùü èçâíå. Íàîáîðîò, **â îäðîìíîì áîëüøèíñòâå ñëó÷àåâ òàêàÿ ïîìîùü, áåçóñëîâíî, íåîáõîäèìà**. Êîãäà îíà ïðèõîäèò, âûñøèå ñëèû è ñïîñîáíîñòè äóøè îæèâîòâîðÿþòñÿ, ïðîáóæäàåòñÿ äóõîâíàÿ æèçíü, âîçáóæäàåòñÿ å¸ ðîñò, è ÷åëîâåê ñòàíîâèòñÿ íàêîíåö ñâÿòûì è ñîâåðøåííûì. Îæèâîòâîðÿþùèé èì ïóëüñ íå ìîæåò áûòü èçâåå÷¸í èç êíèã. **Äóøà ìîæåò ïîëó÷àòü ïîáóæäåíèÿ òîëüêî îò äðóãîé äóøè è íåîòêóäà áîëüøå**. Ìû ìîæåì èçó÷àòü êíèãè öåëóþ æèçíü, ìîæåì ñäåëàòüñÿ î÷åíü ðàçâèòûì è óìñòâåííî; íî â êîíöå óâèäèì, ÷òî ñîâñåì íå ðàçâèëèñü äóõîâíî. Íåïðàâäà, ÷òî âûñîêîå óìñòâåííîå ðàçâèòèå èä¸ò ðóêà îá ðóêó ñ ðàçâèòèåì äóõîâíîé ñòîðîíû â ÷åëîâåêå. Èçó÷àÿ êíèãè, ìû èíîãäà âïàäàåì â çàáëóæäåíèå, äóìàÿ, ÷òî ýòè ïîìîãàåì ñåáå äóõîâíî; íî ðàññìîòðåâ áëèæå âëèÿíèå èçó÷åíèÿ êíèã íà íàñ ñàìõ, óâèäèì, ÷òî èç òàêîãî èçó÷åíèÿ åñëè è èçäåâ÷åíà ïîëüçà, òî òîëüêî íàøèì óìîì, íî íå äóõîì. **Íåäîñòàòî÷íîñòü êíèã äëÿ óñêîðåíèÿ äóõîâíîãî ðîñòà è åñòü ïðè÷èíà, ïî÷åìó, — õîòÿ ïî÷òè êàæäûé èç íàñ ìîæåò ãîâîðèòü óäèâèòåëüíî õîðîøî î äóõîâíûõ ìàòåðèÿõ, — êîãäà äîõîäèò äåëî äî ïðèìåíåíèÿ, äî òîãî, ÷òîáû íà ñàìîì äåëå æèòü íàñòîÿùåþ äóõîâíîþ æèçíüþ, ìû îêàçûâàåìñÿ òàê óæàñíî íåñîñòîÿòåëüíû. ×òîáû îæèâîòâîðèòü äóõ, ïîáóæäåíèå äîëæíî èñõîäèòü îò äðóãîé äóøè**. Ëèöî, èç äóøè êîòîðîãî èñõîäèò òàêîå ïîáóæäåíèå, íàçûâàåòñÿ ãóðó — ó÷èòåëü, à ëèöî, êîòîðîãî ýòî ïîáóæäåíèå ñîîáùàåòñÿ — ó÷åíèê» [18].

Äóõîâíîñòü ìîæåò îòêðûâàòüñÿ è ïððääàâàòüñÿ âûñîêèì çåìíûì ó÷èòåëåì. Í î, êðîìå òîãî, ñóùåñòâóåò åù¸ îäíî óíèêàëüíîå ÿâëåíèå — ýòî Àâàòàðû Èøâàðû, êîòîðûå ïðèíäè÷åñêè ïðèõîäÿò íà íàøó çåìëþ. Î íèõ Âèâåêàíàíäà ïèøåò òàê: «Âûøå è áèàãîðîäíåå âñåõ îáûêíîâåííûõ ó÷èòåëåé ìèðà îñîáûé êëàññ èõ — Àâàòàðû Èøâàðû. Î íè ìîãóò ïåðåäàòü äóõîâíîñòü îäíîì îäèêîñíîâåíèåì, äàæå îäíîì æåëàíèåì. Ñàìûå íèçêèå è ñàìûå ðàçâðàù¸ííûå ëþäè ñòàíîâÿòñÿ ïî èõ âåëåíèþ â îäíó ñåêóíäó ñâÿòûì è. Î íè Ó÷èòåëè âñåõ Ó÷èòåëåé, ñàìûå âûñøèå ïðîÿâëåíèÿ Áîãà â ÷åëîâåêå. Ì û íå ìîæåì âèäåòü Áîãà èíà÷å êàê â íèõ; íå ìîæåì íå ïîêëîíÿòüñÿ èì, è òîëüêî èì è äîëæíû ïîêëîíÿòüñÿ» [18].

Ñåé÷àñ òàêîé Ó÷èòåëü æèâåò â Èíäèè, åãî àøðàì íàõîäèòñÿ íåäàëåêî îò Áàíãàëîðà. Åãî èìÿ Ìóêòè Èøâàð Áõàãàâàí, îí äàë ïðîñâåòëåíèå óæå áîëåå ÷åì 400 ÷åëîâåê â Èíäèè, ëþäÿì, êîòîðûå ïî ìíîãî ëåò î÷åíü óñåðäíî ðàáîòàëè íàä ñîáîé.

Íåìíîãî î ðîëè æåíùèíû â ïîäíÿòèè äóõîâíîñòè ÷åëîâå÷åñòâà. Â ñâîèõ ïèñüìàõ Å.È.Ðåðèõ ïèñàëà: «Êàê ó÷èòåëü òâîðèò ÷åðåç ó÷åíèêîâ, òàê æåíùèíà òâîðèò ÷åðåç ìóæñêîå íà÷àëî. Ï îòî ìó æåíùèíà âîçâûøàåò ìóæ÷èíó. Ñëåäîâàòåëüíî, æåíùèíà äîëæíà çàíÿòü ìåñòî, ñóæäåíîå åé. Î íà äîëæíà ñòàòü íå òîëüêî ïîêîðíîé ñîòðóäíèöåé â óñòðîåíèè âñåé æèçíè, íî è âäîõíîâèòåëüíèöåé íà æèçíåííûå ïîâäèãè» [1, ò. 2, 17.08.34].

Çàêî í÷èòü õî÷åòñÿ ñëîâàìè Ðè Ðàìàêðèøíû, êîòîðûé ãîâîðèë ìèðó: «Íå çàáîòüòåñü î âåðíó÷åíèÿõ, íå çàáîòüòåñü î äîãìàòàõ, î âàøåé ñåêòå, î öåðêâàõ, âñ¸ ýòî íè÷òîæíî â ñðàâíåíèè ñ ñóùíîñòüþ æèçíè ÷åëîâåêà; ñóùíîñòü ýòî Äóõ, è ÷åì áîëåå ðàçâèò â ÷åëîâåêå ýòîò Äóõ, òåì ìîãóùåñòâåííåå ÷åëîâåê â äåëàíèè è äîñòèæåíèè äîáðà, áëàãà. Ñïåðâà äîáåéòåñü, äîñòèãíåòå ýòîãî, è íèêîãî íå îñóæäàéòå, òàê êàê âî âñÿêîì âåðîó÷åíèè, âî âñÿêîé ñåêòå åñòü äîáðîå. Ïîêàæèòå âñåì âàøåé æèçíüþ, ÷òî ðåëèãèÿ — ýòî íå çâóê ïóñòîé, íå èìåíà, íå ñåêòà, ÷òî ðåëèãèÿ — ýòî æèçíü â äóõå, îñóùåñòâëÿéòå èñòèíó â ñâîåé ëè÷íîé æèçíè...

Íåò íóæäû, íè â êàêèõ ñïîðàõ è ðàçäîðàõ, è òîëüêî òîãäà âû áóäåòå â ñîñòîÿíèè ïîìî÷ü ÷åëîâå÷åñòâó» [3].

Ëèòåðàòóðà

1. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ. Ò 1, 2. ÏÐÀÌÅÁ, Ìèíñê, 1992.
2. *Øóñòîâà À.Ì.* Íåîâåäàíòèñòñêèé ñèíòåç Øðè Àóðîáèíäî. «Äåëüôèñ», ¹ 4(24) 2000.
3. *Ñâàìè Âèâåêàíàíäà.* Ôèëîñîôèÿ éîãà (Ì îé Ó÷èòåëü), Ìàãèòîãîðñê, Àìðèòà, 1992.
4. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè. Ì., ÌÖÐ, 1994—1997.
5. Ãðàíè Àãíè Éîãè. Òò. 6,10, Í îâîñèáèðñê, Äëãàì,1993—1996.
6. *Ðåðèõ Å.È.* Êîñìè÷åñêàÿ ýâîëþöèÿ è å¸ öåëü (íàçíà÷åíèå). «Ìèð Îãíåííûé», ¹ 1 (20), 1999 ã.
7. Õðàì ×åëîâå÷åñòâà. Ì., Äåëüôèñ, 2000.
8. Ïèñüìà Å.È.Ðåðèõ ê Å.Ï.Èíåå. «Ìèð Îãíåííûé», ¹ 1 (20), 1999 ã.
9. *Äìèòðèåâ À.Í.* Ïëàíåòîôèçè÷åñêîå ñîñòîÿíèå çåìëè è æèçíü (â ïå÷àòè).
10. *Øèïîâ Ã.È.* ßâëåíèÿ ïñèõîôèçèêè è òîðèÿ ôèçè÷åñêîãî âàêóóìà. Ñîçíàíèå è ôèçè÷åñêèé ìèð. Âûï.1. Ì., ßõòñìåí, 1995.
11. *Ðåðèõ Í.Ê.* Ñåðäöå Àçèè.
12. *Âåðíàäñêèé Â.È.* Ì., Áèîñôåðà, 1994—1997
13. *Êàçíà÷åâ Â.Ï., Ìèõàéëîâà Ë.Ï.* Áèîèíôîðìàöèîííàÿ

ôóíêöèÿ åñòåñòâåííûõ ýëåêòðîìàãíèòíûõ ïîëåé. Íîâîñèáèðñê, 1983.
14. *×èæåâñêèé À.Ë.* Êîñìè÷åñêèé ïóëüñ æèçíè. Ì., Ìûñëü, 1995.
15. Áóäàèéñêàÿ ìóäðîñòü. Ìèíñê, ÈÏ «Ëîòàöü», 2000.
16. Ðóññêèé êîñìèçì: àíòîëîãèÿ ôèëîñîôñêîé ìûñëè. Ì., 1993.
17. *Ðåðèõ Å.È.* Ïèñüìà â Àìåðèêó. Ò. 3. Ì., Ñôåðà, 1996.
18. *Ñâàìè Âèâåêàíàíäà.* Ôèëîñîôèÿ éîãà (Áõàêòè Éîãà). Ìàãíèòîãîðñê, Àìðèòà, 1992.

Àáëåââ Ñåðãåé Ðèôàòîâè÷ *— äîêòîð ôèëîñîôñêèõ íàóê, ïðîôåñòîð Þðèäè÷åñêîãî êîëëåäæà Ðîññéñêîé ñåêöèè Ìåæäóíàðîäíîé ïîëèöåéñêîé àññîöèàöèè, ðóêîâîäèòåëü Ðîññéñêîãî ìåæäèñöèïëèíàðíîãî ïðîåêòà êîì ïëåêñíûõ èññëåäîâàíèé àíòðîïîãåíåçà è ïñèõî-êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé «Mysterium Magnum» (ã. Òóëà)*

ÏÐÀÊÒÈ×ÅÑÊÈÅ ÈÑÑËÅÄÎÂÀÍÈß ÏÑÈÕÈ×ÅÑÊÎÉ ÝÍÅÐÃÈÈ È ÝÍÅÐÃÅÒÈ×ÅÑÊÈÕ ÖÅÍÒÐÎÂ ×ÅËÎÂÅÊÀ: ÍÅÊÎÒÎÐÛÅ ÐÅÇÓËÜÒÀÒÛ ÏÐÎÃÐÀÌÌÛ «ÑÈÐÈÓÑ»

Ñïðîñÿò — êòî äàë âàì ïðàâî äåðçàòü?
Ñêàæèòå — äåðçàéòå ïî ïðàâó ýâîëþöèè.
Ïðàâî ýâîëþöèè íà÷åðòàíî ïëàìåíåì â ñåðäöàõ íàøèõ.
Çíàêè Àãíè Éîãè, § 49

Ñáëèæåíèå ìèðîâ, — ãîâîðèë Âåëèêèé Ó÷èòåëü, — áóäåò ïðîõîäèòü ïîä çíàêîì íàóêè. Ñëåäóéòå óñâîèòü, ÷òî ìíîãèå ïîäðîáíîñòè âåëèêîãî ïðîöåññà ïðîÿâëÿþòñÿ êàê áû ðàçðîçíåííî è íåæèäàííî... Íà ñàìîì äåëå, ñèñòåìà ÿâëåíèé î÷åíü îáñòîÿòåëüíà. ***Ïóñòü ñàìûå ðàçëè÷íûå ó÷¸íûå âåäóò ñâîè íàáëþäåíèÿ.*** *Ñíîâà, ÷òî íèêîãäà äî ñåãî âðåìåíè íå çàìåòèëè òàê ìíîãî ôåíîìåíîâ ó÷¸íûìè. Ïóñòü îíè ïîêà âîñïðèíèìàþòñÿ õîòÿ áû óòèëèòàðíî.* ***Ãëàâíîå, ÷òîáû íà íàó÷íûõ ñòðàíèöàõ îñòàëèñü íàáëþäåíèÿ.*** *Ñî âðåìåíåì òàêèå îáðûâêè áóäóò ñîåäèíåíû â îäíó ñèñòåìó*[1].

Îäíîé èç îñíîâíûõ ïðîãðàìì â ðàìêàõ Ðîññèéñêîãî ìåæäèñöèïëèíàðíîãî ïðîåêòà êîìïëåêñíûõ èññëåäîâàíèé àíòðîïîãåíåçà è ïñèõî-êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé (Ïðîåêòà «Ìèñòåðèóì Ìàãíóì»)[2] ÿâëÿåòñÿ ïðîãðàììà «Ñèðèóñ». Å¸ öåëè: âî-ïåðâûõ, òåîðåòè÷åñêîå è ýêñïåðèìåíòàëüíîå èçó÷åíèå ïñèõè÷åñêèõ ýíåðãèé (ïñè-ýíåðãèè) è å¸ ïðàê-

[1] Æèâàÿ Ýòèêà. Áðàòñòâî, § 526.
[2] Äàëåå ïî òåêñòó íó áóäåò ñîêðàù¸ííî èìåíîâàòüñÿ êàê Ïðîåêò Ì.Ì.

òè÷åñêîãî ïðèìåíåíèÿ â æèçíè ÷åëîâåêà; âî-âòîðûõ, — èññëåäîâàíèå ôåíîìåíà Êîñìè÷åñêîãî Ñîçíàíèÿ (ÊÑ). Ìû ïîëàãàåì, ÷òî ýòè äâå ïðîáëåìû èìåþò òåñíóþ âçàèìîñâÿçü è èõ ðàçðàáîòêà èìåòò áîëüøîå íàó÷íîå, ìèðîâîççðåí÷åñêîå è ïðàêòè÷åñêîå çíà÷åíèå.

Äîêëàä âðåìÿ ïðåäñòàâèòåëè íàó÷íîãî ìèðà äóõæíî èãíîðèðîâàëè êàê îäíó, òàê è äðóãóþ ïðîáëåìó. Î íè èçó÷àëèñü ëèøü îòäåëüíûìè ýíòóçèàñòàìè, ê êîòîðûì îðòîäîêñàëüíàÿ íàóêà îòíîñèòñü âåñüìà íåäóæåëþáíî. Òàêèõ ëþäåé íàçûâàëè «÷óäàêàìè», «ïñåâäîó÷¸íûìè» èëè äàæå «øàðëàòàíàìè». Ïîýòîìó íå ñòîèò óäèâëÿòüñÿ, ÷òî íà èñõîäå ÕÕ ñòîëåòèÿ íàóêà èìåëà î÷åíü ñìóòíîå ïðåäñòàâëåíèå î ïñèõèçìå, çàêîíàõ å¸ ðàçâèòèÿ è äééñòâèÿ. Ãîâîðèòü æå ñ áîëüøîé íàó÷íîé òðèáóíû î Êîñìè÷åñêîì Ñîçíàíèè äî ñèõ ïîð ñ÷èòàåòñÿ íåïðèëè÷íûì.

Òåì íå ìåíåå, îòäåëüíûå, ìàëîçâåñòíûå øèðîêèì îáùåñòâåííûì êóõàì èññëåäîâàòåëè[1] çíà÷èòåëüíî ïðîâëèíóëè â èçó÷åíèè óêàçàííûõ ïðîáëåì. Âñå îíè òàê èëè èíà÷å ïðèíàäëåæàëè äóõîâé, àëüòðóíàòèâíîé, òðàäèöèè ïîçíàíèÿ, êîòîðóþ â ïîñëåäíåå âðåìÿ ñòàëè îáîçíà÷àòü êàê «Ñîêðîâåííàÿ Ìóäðîñòü» èëè «Ýçîòåðè÷åñêàÿ ôèëîñîôèÿ». Àíàëèç äàæå îáùåäîñòóïíûõ ëèòåðàòóðíûõ èñòî÷íèêîâ, òÿãîòåþ ùèõ ê ýòîé òðàäèöèè, ñâèäåòåëüñòâóåò, ÷òî Ääåïòû Ñîêðîâåííîé Ìóäðîñòè íå ïðîñòî èçó÷àëè òî, ÷òî ìû èìåíóåì ïñè-ýíåðãèêåé è Êîñìè÷åñêèì Ñîçíàíèåì, íî äîáèëèñü â èõ ïîçíàíèè áîëüøèõ, áîëåå òîãî, äëÿ ìíîãèõ îðòîäîêñîâ — ñîâåðøåííî íåâåðîÿòíûõ ðåçóëüòàòîâ. Â èñòîðèè ÷åëîâå÷åñòâà ýòî çíàíèå ïðîíèêàëî â ðàçëè÷íûå ìèôîëîãè÷åñêèå, ðåëèãèîçíûå è ôèëîñîôñêèå óª÷åíèÿ (èíäóèçì, çîðîàñòðèçì, áóääèçì, õðèñòèàíñòâî, èñëàì, ó÷åíèÿ Ìàõàâèðû, Ïèôàãîðà, Ïëàòîíà, Ïàòàíäæàëè, ãíîñòèêîâ, íåî ïëàòîíèêîâ, ñóôèåâ, Á¸ìå, Ïàðàöåëüñà, ðîçåíêðåéöåðîâ, ìàñîíîâ è ò.ä.).

Â XIX è ÕÕ âåêàõ ýòî çíàíèå ïðîÿâëåíîñü â òåîñîôèè, Ó÷åíèè Ðàìà è Æèâîé Ýòèêå (Àãíè Éîãà). Âñå ýòè ó÷åíèÿ, êàê èçâåñòíî, íàõîäÿòñÿ â òåñíîé ìèðîâîççðåí÷åñêîé âçàèìîñâÿçè è áûëè ðàçðàáîòàíû ïîä ðóêîâîäñòâîì è ïðè íåïîñðåäñòâåííî ó÷àñòèè ãðóïïû âîñòî÷íûõ âîñòîê÷èêîâ, èìåíóåìûõ Ìàõàòìàìè, Âåëèêèìè Ó÷èòåëÿìè, Àðõàòàìè, Ääåïòàìè, Áîäõèñàòòâàìè èëè Õðàíèòåëÿìè Ñîêðîâåííé Ìóäðîñòè. Ðåàëüíîå èñòîðè÷åñêîå ñóùåñòâîâàíèå ýòèõ ëþäåé â íàñòîÿùåå âðåìÿ äîêàçàíî è íå âûçûâàåò ó ñïåöèàëèñòîâ íèêàêèõ ñî-ìíåíèé.

[1] Ìû èìååì â âèäó äõîâíóþ Îáùèíó, èìåíóåìóþ Øàìáëîé, è å¸ ðóêîâîäèòåëåé — Ìàõàòì. Ïî âñåé âèäèìîñòè, åâîãðàôè÷åñêè è èäåéíî öåíòð òàê íàçûâàìîé «Øêîëû Ääåïòîâ» Ñîêðîâåííé Ìóäðîñòè ñàìû íåïîñðåäñòâåííû îðãàçî ì ñâÿçàí ñ Øàìáàëîé.

Êâèíòýññåíöèåé Æèâîé Ýòèêè ÿâëÿåòñÿ òàê íàçûâàåìûé «îãíåííûé ïîòîê» Äëåíû Èâàíîâíû Ðåðèõ — ó÷åíèöû Âåëèêèõ Ó÷èòåëåé è îäíîé èç íàïîñðåäñòâåííûõ îñíîâàòåëåé ýòîãî Ó÷åíèÿ. ×òî åñòü äàííûé «îãíåííûé îïûò», â ÷¸ì åãî ñìûñë è çíà÷åíèå? Èç êíèã Æèâîé Ýòèêè è ïåðåïèñêè Å.È.Ðåðèõ ìîæíî ñäåëàòü âûâîä, ÷òî òàêèì îáðàçîì îáîçíà÷àëèñü îïðåäåë¸ííûå ýíåðãåòè÷åñêèå ïðîöåññû, ïðîèñõîäèâøèå â å¸ îõâàòèçìå. Ðåçóëüòàòîì ýòèõ íàèçâåñòíîãî ïðîöåññîâ ÿâèëîñü ïîÿâëåíèå ðÿäà íåîáû÷íûõ (ïàðàíîðìàëüíûõ) ñïîñîáíîñòåé è âîçìîæíîñòåé Å.È.Ðåðèõ. Âàæíåéøèå èç íèõ, êîòîðûì Ó÷èòåëÿ ïðèäàâàëè íàèáîëüøåå çíà÷åíèå, ñëåäóþùèå. Âî-ïåðâûõ, îáðàòåíèå «ïðîñòðàíñòâåííîãî Ïðîâîäà Áðàòñòâà» — ò.å. ñïîñîáíîñòè ìûñëåííîé (òåëåïàòèè÷åñêîé) ñâÿçåñ ñ Ó÷èòåëÿìè íà ðàññòîÿíèÿõ â ñîòíè è òûñÿ÷è êèëîìåòðîâ. Âî-âòîðûõ, ðàçâèòèå ñïîñîáíîñòè, íàçûâàåìîé «äåëèìîñòü ñîçíàíèÿ (äóõà)», ÷òî ïîçâîëÿåò ÷åëîâåêó ïàðàëëåëüíî ó÷àñòâîâàòü â æèçíè êàê çåìíîãî («ïëîòíîãî»), òàê è íàäçåìíûõ («òîíêèõ») ìèðîâ. È, â-ðåòüèõ, îáðàòåíèå âîçìîæíîñòè ïðåîáðàçîâàíèÿ òîíêèõ êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé ïîñðåäñòâîì «äïîäàòà äóõà», ÷òî, ïî ìíåíèþ Ó÷èòåëåé, èìåî î÷åíü âàæíîå çíà÷åíèå êàê äëÿ ýíåðãåòè÷åñêîãî ïîëÿ Çåìëè, òàê è äëÿ äàëüíåéøåé ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà.

Íå áóäåì ïîêà ïîãðóæàòüñÿ â äåòàëè, òàê êàê â äàííî ñëó÷àå îñíîâíîå çíà÷åíèå ïðåäñòàâëÿþò íå îòäåëüíûå ñëåäñòâèÿ, à ñàì íåèçâåñòíûé ýíåðãåòè÷åñêèé ïðîöåññ, ïðèâîäÿùèé ê «ôàíòàñòè÷åñêèì» ðåçóëüòàòàì. ×òî ýòî çà ïðîöåññ? Áûë ëè î íèçâåñòåí äðåâíèì è ñòàëêèâàëñÿ ëè ÷åëîâåê ñ íèì êîäàà-ëèáî ðàíåå? Ï î íàøåì ãëóáîêî ó óåæåéíèþ, ýòîò ïðîöåññ ïðîèñõîäèë ñ ñàìûõ íà÷àëüíûõ ìîìåíòîâ àíòðîïîãåíåçà, è î í¸ì çíàëè, ïî êðàéíåé ìåðå, äðåâíèå Ääåïòû Ñîêðîâåííé Ìóäðîñòè è Îñíîâàòåëè íåêîòîðûõ äóõîâíûõ è ôèëîñîôñêèõ ó÷åíèé. Ýòîò ïðîöåññ èìåë è èìåòî ìíîæåñòâî íàçâàíèé — «äóõîâíîå ðàçâèòèå ÷åëîâåêà», «íèñõîæäåíèå Áîæåñòâåííîé Ñèëû (Ñâÿòîãî Äóõà) â òåëî ÷åëîâåêà», «îáóæåíèå ÷åëîâåêà», «äîñòèæåíèå ÷åëîâåêîì ñîñòîÿíèÿ Îñâîáîæäåíèÿ (ìóêòè, ìîêøà èëè íèðâàíà)», «êîñìè÷åñêàÿ ýâîëþöèÿ ÷åëîâåêà». Òåì íå ìåíåå, âñå ýòè ðåëèãèîçíûå, ôèëîñîôñêèå è íàó÷íûå îïðåäåëåíèÿ óêàçûâàþò íà îäíî è òî æå — ***íåêîå èçìåíåíèå (òðàíñôîðìàöèþ) ÷åëîâåêà â èíîå, áîëåå ñîâåðøåííîå Ñóùåñòâî, ïðèîáðåòàþùåå íîâûå ñïîñîáíîñòè è âîçìîæíîñòè***. Áîëåå òîãî, òåïåðü ìîæíî ñîâåðøåííî îïðåäåë¸ííî óòâåðæäàòü, ÷òî ãëàâíîé öåëüþ ïîäëèííûõ ðåëèãèîçíûõ è ìèñòè÷åñêèõ ó÷åíèé ÿâëÿëîñü îïóæäåíèå ÷åëîâåêà ê óêàçàííûì âíóòðåííèì, äóõîâíûì èçìåíåíèÿì, à òàêæå ïîìîùü åãî óñëèèÿì íà ýòîì ïóòè. Êîãäà Ñîêðîâåííàÿ Ìóäðîñòü óòâåðæäàëà, ÷òî ñîðòíîñòü, òùåäóøíîñå ðàçóìíåå æèâîòíîå (ò.å. òî, ÷òî ìû íàçûâàì Homo Sapiens) ìîæåò ñòàòü áåññìåðò-

íûì, ìîãóùåñòâåííûì áîãîì, — îíà óêàçûâàëà íà ñîâåðøåííî ðåàëüíûé, åñòåñòâåííûé, ïðèðîäíûé, çàêîííîìåðíûé ïðîöåññ êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñêîé äóõîâíîé ñóùíîñòè (Àòìà—Áóääõè—Ìàíàñ).

È ìåííî ïîýòîìó Æèâàÿ Ýòèêà ÿâëÿåòñÿ, ïðæäå âñåãî, Ó÷åíèåì î êîñìè÷åñêîé (äóõîâíîé) ýâîëþöèè ÷åëîâåêà è ÷åëîâå÷åñòâà. È ýòîé âåëèêîé öåëè ïîä÷èíåíû âñå èíûå ñðåäñòâà, ïðåääèäàâåì ìûå Ó÷èòåëÿìè, — óêðåïëåíèå ýòè÷åñêîãî ôóíäàìåíòà ëè÷íîñòè è îáùåñòâà, ñîõðàíåíèå è ïðèóìíæåíèå êóëüòóðíûõ öåííîñòåé, ðàçâèòèå íàó÷íî-ãî ïîçíàíèÿ, ðåëèãèîçíîé òåðïèìîñòè è ìæåêîíôåññèîíàëüíîãî äèàëîãà, ñîòðóäíè÷åñòâî è êîîïåðàöèÿ, îñíîâàííûå íà èäåÿõ Èåðàðõèè, Îáùåãî Áëàãà è Îáùèíû.

Åñòü îñíîâàíèÿ ïðåäïîëàãàòü, ÷òî Ó÷èòåëÿ îïèñûâàëè ïðîöåññ êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâåêà, îïèðàÿñü íå ïðîñòî íà òåîðåòè÷åñêåå âûêëàäêè, íî íà êîíêðåòíûé ýì ïèðè÷åñêèé (ïîûòíûé) ìàòåðèàë. Âîò ïî-åìó êíèãè Æèâîé Ýòèêè, à òàêæå çàïèñè Å.È.Ðåðèõ èìåþò îñíîâîïîëàãàþùåå çíà÷åíèå äëÿ èññëåäîâàòåëåé êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè çåìíîãî ðàçóìà.

Íî êàêîå îòíîøåíèå ê ýòîìó âñåìó èìåòò ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ? Ñàìîå ïðÿìîå è íåïîñðåäñòâåííîå. Äåéî â òîì, ÷òî åñëè êîñìè÷åñêàÿ ýâîëþöèÿ ÷åëîâåêà ñóùåñòâóåò, äîëæåí ñóùåñòâîâàòü è îïðåäåëåíûé, ÷èñòî ôèçè÷åñêèé ìåõàíèçì ðåàëèçàöèè òàêèõ èçìåíåíèé â îðãàíèçìå. Î ñâÿçàí ñòåì, ÷òî ìû óñëîâíî èìåíóåì «ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ» è «ýíåðãåòè÷åñêèå öåíòðû» («öåíòðû âûñøåãî ñîçíàíèÿ» èëè «÷àêðû» — «âðàùàþùèåñÿ êîëåñà»)[1], ðàñïîëîæåííûå â òîíêèõ òåëàõ ÷åëîâåêà. Ñëåäîâàòåëüíî, èçó÷åíèå êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâåêà íåòúåìëåìî îò èññëåäîâàíèÿ ýíåðãåòè÷åñêèõ ïðîöåññîâ, ïðîèñõîäÿùèõ â åãî ïëîòíîì è òîíêèõ òåëàõ. *«Êàê ìîùíî îòðàæàåòñÿ êîñìè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ â ÷åëîâå÷åñêîì îðãàíèçìå! —* ÷èòàåì â Æèâîé Ýòèêå. — *Êàæäûé êîñìè÷åñêèé îãîíü âñòðå÷àåò ñîçâó÷èå â ÷åëîâå÷åñêîì îðãàíèçìå... Òîëüêî äóõîâíûé ïîäõîä çà÷åíèå âñåõ ñîîòâåòñòâèé êîñìè÷åñêèõ ñ ÷åëîâå÷åñêèì îòðàæåíèÿìè. Ìîæíî ðàññìàòðèâàòü öåíòðû êàê ñîáèðàòåëåé êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé... Òàê ïîíèìàíèå îãíåííûõ öåíòðîâ âñòü ñàìîå ñóùåñòâåííîå çàäàíèå»*[2].

Òåïåðü îáðàòèìñÿ íåïîñðåäñòâåííî ê ðåçóëüòàòàì ðàáîò ïî ïðîãðàììå «Ñèðèóñ».

Âñå èññëåäîâàòåëè, ó÷àñòâóþùèå â ïðîãðàììå «Ñèðèóñ», â áîëüøåé èëè ìåíüøåé ñòåïåíè áûëè çíàêîìû ñ Æèâîé Ýòèêîé è îñîáåííîñòÿìè äóõîâíîãî ïóòè Å.È.Ðåðèõ. Îíè èìåëè òåîðåòè÷åñêîå ïðåäñòàâëåíèå îá ÝÖ, ïñè-ýíåðãèè è íåêîòîðûõ çàêîíîìåðíîñòÿõ å¸ ðàçâèòèÿ. Âñå îíè íå ñîìíåâàëèñü â äîñòîâåðíîñòè ôàêòîâ, èçëàãàåìûõ Ìàõàòìàíè, Å.È.Ðåðèõ è äóõàìè ó÷åíèêàìè Ääåïòîâ Ñîêðîâåííîé Ìóäðîñòè. Îäíàêî, ÷òîáû ñîõðàíèòü íàó÷íóþ ÷èñòîòó èññëåäîâàíèé, òåîðåòè÷åñêèå è ýì ïèðè÷åñêèå ïîæåëàíèÿ Æèâîé Ýòèêè íå ðàñöåíèâàëèñü êàê àáñîëþòíî ïðîâåðåííûå ôàêòû è ïðèíèìàëèñü à êà÷åñòâå ðàáî÷èõ ãèïîòåç (äîïóùåíèé).

Åñëè âûâîäû Æèâîé Ýòèêè î ïñè-ýíåðãèè èñòèííû, ê ïîäîáíûì âûâîäàì, â ïðèíöèïå, ðàíî èëè ïîçäíî äîëæåí ïðèéòè ëþáîé îáúåêòèâíûé èññëåäîâàòåëü. È íà÷å ãîâîðÿ, åãî âûâîäû äîëæíû ñîâïàñòü ñ ôàêòàìè Ó÷åíèÿ. Òàêèì îáðàçîì, ìû ñîçíàòåëüíî îòêàçàëèñü îò ðåëèãèîçíîãî ïîãóîäà, îñíîâàííîãî íà âåðå Àâòîðèòåòàòàì è äîãìàòàì, è ïîøëè ïî ÷èñòî íàó÷íîìó ïóòè, ñîçáó÷íîìó ìåòîäîëîãèè Ñîêðîâåííîé Ìóäðîñòè, — ó÷¸íûé (äóõîâíûé ó÷åíèê) äîëæåí íà ëè÷íîì îïûòå óáåäèòüñÿ â ñïðàâåäëèâîñòè îïðåäåëå¸ííõ ïîëîæåíèé. Òîãäà ïðåäïîëîæåíèÿ ñòàíîâÿòñÿ óòâåðæäåíèÿìè, à Âåðà — Çíàíèåì.

Áîëåå äåñÿòè ëåò ìû íàáëþäàëè (è ïðîäîëæàåì íàáëþäàòü) íåñêîëüêî ÷åëîâåê, âêëþ÷¸ííûõ â ïðîöåññ èçó÷åíèÿ ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ. Ñëåäóåò çàìåòèòü, ÷òî äàííûå ëþäè íå ÿâëÿþòñÿ ìåäèóìàìè, à òàêæå íå èìåëè ñêëîííîñòè ê «ïñèõèçìó». Ñðåäè íèõ åñòü êàê ìóæ÷èíû, òàê è æåíùèíû. Îíè èìåþò ðàçëè÷íîå ñåìåéíîå ïîëîæåíèå — íåêîòîðûå çàìóæåì èëè æåíàòû, äóõîâà â áðà÷íûõ îòíîøåíèÿõ íèêîãäà íå ñîñòîÿëè. Îáðàçîâàíèå — âûñøåå. Âñå ÿâëÿþòñÿ óáåæä¸ííûìè ïîêëîííèêàìè Æèâîé Ýòèêè è óæå íå îäè ãîä ñòàðàþòñÿ ñëåäîâàòü åé íà ïðàêòèêå. Íèêîì èç íàáëþäàåìûõ íå óïîòðåáëÿåò íàðêîòè÷åñêèõ, äèêîãîëüíûõ è òàáà÷íûõ èçäåëèé, âñå îíè ñòàðàþòñÿ èçáåãàòü ìÿñíûõ, æèðíûõ, îñòðûõ ïðîäóêòîâ. Íèêîì èç íèõ íå èñïîëüçîâàë âíåøíèå, ìåõàíè÷åñêèå ñïîñîáû âêòèâèçàöèè ÝÖ — ìåäèòàöèè, âèçóàëèçàöèè, ïðàíàÿìó. Ðàçâèòèå ïñè-ýíåðãèè ó ýòèõ ëþäåé íà÷àëîñü åñòåñòâåííûì îáðàçîì, ÷òî ÿâëåíñü ñëåäñòâèåì ñòðåìëåíèÿ âîïîùàòü èäåè è ïðèíöèïû äóõîâíîãî Ó÷åíèÿ â ïîâñåäíåâíóþ ïðàêòèêó æèçíü. Â íàñòîÿùåå âðåìÿ îíè ïðîæèâàþò â Öåíòðàëüíîì ðàéîíå Ðîññèè â ãîðîäàõ ñðåäíåé âåëè÷èíû. Ïî îïðåäåë¸ííûì ïðè÷èíàì, âñå ýòè ëþäè ïîæåëàëè îñòàòüñÿ íåèçâåñòíûìè, è èññëåäîâàòåëè Ïðåòà Ì.Ì. èì ýòî ïðàâî ãàðàíòèðîâàëè.

Íåêîòîðûå ïîñëåäîâàòåëè Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè ïîëàãàþò, ÷òî âðåìÿ ïðàêòè÷åñêèõ èññëåäîâàíèé êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâåêà è, â ÷àñòíîñòè, ïðîáëåìû ðàçâèòèÿ öåíòðîâ å¸, íà íàñòàëî. Ìû íà ðàçåãëÿåì ýòó òî÷êó çðåíèÿ. Áîëåå òîãî, ñ÷èòàåì å¸ îøèáî÷íîé è ïðîòèâîðå÷àùåé äóõó è áóêâå Ó÷åíèÿ. Ïóñòûå, ñõîëàñòè÷åñêèå ðàñóæäåíèÿ îá óêàçàííûõ ïðîáëåìàõ, êîòîðûå íåðåäêî íàáëþäàþòñÿ

[1] Äàëåå ïî òåêñòó «ýíåðãåòè÷åñêèå öåíòðû» ñîêðàù¸ííî áóäóò îáîçíà÷àòüñÿ «ÝÖ».

[2] Æèâàÿ Ýòèêà. Èåðàðõèÿ, § 238.

ñðåäè èíòåðåñóþùèõñÿ Æèâîé Ýòèêîé, ïðåäñòàâëÿþò ñîáîé ðåëèãèîçíî-äîãìàòè÷åñêèé ìåòîä ïîçíàíèÿ. Âòî âðåìÿ êàê Ìàõàòìû íàñòàèâàëè: *«Ìû õîòèì, ÷òîáû Íàäçåìíîå ïîçíàâàëîñü íàó÷íûì ïóòåì, ïóòåì èññëåäîâàíèé è íàáëþäåíèé»*[1].

Ïîýòîìó ïóòè è áûëè íàïðàâëåíà ïðîãðàììà «Ñèðèóñ». Òåïåðü, îïèðàÿñü íà ìíîãîëåòíèå ïðàêòè÷åñêèå èññëåäîâàíèÿ, âîçìîæíî ñäåëàòü ðÿä ñîâåðøåííî îïðåäåëåííûõ âûâîäîâ. Íåêîòîðûå èç íèõ èçëàãàþòñÿ íèæå â ýòîé ñòàòüå. Íî ïðåæäå — îäíà íåáîëüøàÿ ðåìàðêà.

Ìû íå ðàññìàòðèâàåì ðåçóëüòàòû íàøèõ èññëåäîâàíèé êàê îêðûòèå íåêèõ íîâûõ, íèêîìó íå èçâåñòíûõ ÿâëåíèé è ïðîöåññîâ. Äëÿ îðòîäîêñàëüíîé íàóêè — ýòî íîâîå. Íî äëÿ íàóêè ýçîòåðè÷åñêîé — ýòî ïðîòèâîðåчèâàÿ èñòèíà, èçâåñòíàÿ, â òîé èëè èíîé ìåðå, ïîñëå ïóáëèêàöèè Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè åãî ïîñëåäîâàòåëÿì. Äîñòèæåíèå «Ñèðèóñà» — â äðóãîì, â ýì ïèðè÷åñêîì ïîäõâåðæäåíèè ðÿäà âàæíûõ, ìèðîâîççðåí÷åñêèõ ïîëîæåíèé Ýçîòåðè÷åñêîé ôèëîñîôèè. Òàêèå ïîäõâåðæäåíèÿ ïðåâîäÿò ìíîãèå óòâåðæäåíèÿ Æèâîé Ýòèêè â íàó÷-íóþ ïëîñêîñòü, â êîòîðîé âîçìîæíû íàáëþäåíèÿ, èññëåäîâàíèÿ, äîêàçàòåëüñòâà è, íàêîíåö, ïðàêòè÷åñêîå èñïîëüçîâàíèå ðåçóëüòàòîâ. ×åì áîëüøèì îáú¸ìîì ïîäîáíûõ ôàêòîâ óòâåðäàñïîëãàòü íàóêà, òåì áîëüøèé âåñ â ãëàçàõ ìàññîâîãî ñîçíàíèÿ áóäåò ïðèîáðåòàòü Æèâàÿ Ýòèêà, òåì áèèææà è ïîíÿòíåå äëÿ å¸ ïîñëåäîâàòåëåé ñòàíóò èñòèíû Ñîêðîâåííîé Ìóäðîñòè.

Èòàê, îáðàòèìñÿ òåïåðü ê âûâîäàì.

1. Íà÷àëüíûå ñòàäèè ðàçâèòèÿ ÝÖ è ïñè-ýíåðãåèè ÷åëîâåêà âîçìîæíû â óñëîâèÿõ ãîðîäà ñðåäíåé âåëè÷èíû, èìåþùåãî îòíîñèòåëüíî áëàãîïðèÿòíûé ýêîëîãè÷åñêèé ôîí è íå î÷åíü âûñîêóþ ÷èñëåííîñòü íàñåëåíèÿ. Ðåçóëüòàòû íàøèõ íàáëþäåíèé ïîäòâåðæäàþò ñîîòâåòñòâóþùèå óòâåðæäåíèÿ Å.È.Ðåðèõ. *«Êîíå÷íî, ïðîöåññ îòêðûòèÿ öåíòðîâ, âåðíåå, ïðèîòêðûòèÿ èõ, ìîæåò ïðîèñõîäèòü è â ãîðîäå, íî, êîíå÷íî, ïðè ñðàâíèòåëüíî õîðîøèõ óñëîâèÿõ æèëèùà è èçâåñòíîé äèñöèïëèíå æèçíè»*[2].

Êàê èçâåñòíî, òåîðèÿ Æèâîé Ýòèêè ãîâîðèò î íåñêîëüêèõ îñíîâíûõ ñòàäèÿõ ðàçâèòèÿ ÝÖ. Óñëîâíî èõ îáîçíà÷àþò êàê «ïðèîòêðûòèå», «ïðèâåäåíèå â äâèæåíèå», «âîçãîðàíèå», «òðàíñìóòàöèÿ» öåíòðîâ. Å.È.Ðåðèõ, ïî ñâèäåòåëüñòâó Ó÷èòåëåé, áûëè ïðîéäåíû âñå ýòè ñòàäèè. Èíäèâèäû, íàõîäÿùèåñÿ íà ñòàäèè òðàíñìóòàöèè öåíòðîâ, èññëåäîâàòåëÿì Ïðîôåêòà Ì. Ì. â íàñòîÿùåå âðåìÿ íå èçâåñòíû. Âñå íàáëþäàåìûå ñóáúåêòû íàõîäÿòñÿ íà áîëåå ðàííèõ ñòàäèÿõ ðàçâèòèÿ ÝÖ. Ìû ïðåäïîëàãàåì, ÷òî äàëüíåéøåå óãëóáëåíèå ïðîöåññà ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè ó íèõ, êðîìå âñåõ ïðî÷èõ îñòîÿòåëüñòâ, òðåáóåò è áîëåå ÷èñòûõ â ýêîëîãè÷åñêîì è ïñèõîëîãè÷åñêîì ñìûñëàõ óñëîâèé.

Âîîáùå, ðàçâèòèå ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, â òîì ÷èñëå íà÷àëüíûå ñòàäèè ðàçâèòèÿ öåíòðîâ («ïðèîêðûòèå», «ïðèâåäåíèå â äâèæåíèå»), ïî âñåé âèäèìîñòè, ñåé÷àñ óæå íå ÿâëÿþòñÿ èñêëþ÷èòåëüíî ðåäêèì ÿâëåíèåì. Ïðè÷èíà óêàçûâàèòñü â ÆèâîÉ Ýòèêå — íàðàñòàíèå èíòåíñèâîîñòè òîíêèõ («îãíåíûõ») êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé. Ïîêàçàòåëüíà, íàïðèìåð, ñëåäóþùàÿ ôðàçà èç Ó÷åíèÿ: *«Íå òîëüêî èñêëþ÷åíèÿ, íî áîëüøèíñòâî ìîæåò äîñòè÷ü îùóùåíèÿ òîí÷àéøèõ ýíåðãèé. Íóæíî ëèøü ìûñëèòü î íèõ»*[1].

2. Ïðîöåññû ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ î÷åíü èíäèâèäóàëüíû, íî, âìåñòà ñòàì, èìåþò ðÿä îáùèõ çàêîíîìåðíîñòåé è îñîáåííîñòåé, êîòîðûå íàáëþäàëèñü âî âñåõ èçâåñòíûõ íàì ñëó÷àÿõ.

Ìû ïîëãàåì, ÷òî **ñóùåñòâóþò îïðåäåë¸ííûå ïðèçíàêè, óêàçûâàþùèå íà òî, ÷òî â îðãàíèçìå ÷åëîâåêà íà÷èíàåòñÿ âêòèâèçàöèÿ ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ**. Íåêîòîðûå èç òàêèõ ïðèçíàêîâ áûëè íàìè óñòàíîâëåíû. Îíè ñîòâåòñòâóþò íàì¸êàì, ñäåëàííûì â êíèãàõ ÆèâîÉ Ýòèêè. Íàïðèìåð, ìû íå íàáëþäàëè íè îäíîãî ñëó÷àÿ ðàçâèòèÿ ÝÖ, ãäå áû îòñóòñòâîâàëè íåêîòîðûå ýíåðãåòè÷åñêèå ÿâëåíèÿ â çðèòåëüíî âîñïðèíèìàåìîì ó÷àñòêå ýëåêòðîìàãíèòíîãî ñïåêòðà èçëó÷åíèé. Îäíàêî â ñèëó îòñóòñòâë¸ííûõ ïðè÷èí, óêàçàííûå ïðèçíàêè íà äàííûé ìîìåíò íå ìîãóò áûòü èçëîæåíû.

3. Ïðîöåññû ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ íîñÿò äëèòåëüíûé õàðàêòåð, çàâèñÿò îò ìíîãèõ èíäèâèäóàëüíûõ è âíåøíèõ îñîáåííîñòåé, èìåþò ïåðèîäû óñïåøíîãî è ïîíèæåííîé àêòèâíîñòè.

Ïðîöåññû ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ ñîïðîâîæäàþòñÿ îïðåäåë¸ííûì èçìåíåíèåì ñîñòàâà è ñâîéñòâ ÆèâîÉ Ýòèêè. Íàïðèìåð, ìû íå íàáëþäàëè íè îäíîãî ñëó÷àÿ ðàçâèòèÿ ÝÖ, ãäå áû îòñóòñòâîâàëè ýíåðãåòè÷åñêèå ÿâëåíèÿ â çðèòåëüíî âîñïðèíèìàåìîì ó÷àñòêå ýëåêòðîìàãíèòíîãî ñïåêòðà èçëó÷åíèé. Îäíàêî â ñèëó îòñóòñòâë¸ííûõ ïðè÷èí, óêàçàííûå ïðèçíàêè íà äàííûé ìîìåíò íå ìîãóò áûòü èçëîæåíû.

[1] Æèâàÿ Ýòèêà. Íàäçåìíîå, § 592.

[2] Ðåðèõ Å.È. Ïèñüìà â Àìåðèêó. Ì., Ñôåðà, 1996. Ò. 3. Ñ. 65.

[1] Æèâàÿ Ýòèêà. Áðàòñòâî, § 415.

— ãîëîâîêðóæåíèÿ è îùóùåíèÿ òîøíîòû áåç îïðåäåë¸ííûõ âèäèìûõ ïðè÷èí;

— îùóùåíèÿ âðàùåíèÿ òåëà âîêðóã îñè ñîëíå÷íîãî ñïåòåíèÿ;

— âíåçàïíûå ãîðëîâûå âîñïàëåíèÿ â ñëó÷àÿõ, èñêêþ÷àþùèõ ôàêòîð ïåðåîõëàæäåíèÿ;

— íåïåðåíîñèìîñòü çàïàõà îïðåäåë¸ííûõ âèäîâ ïèùè;

— ïðèîäû îáîñòðåíèÿ çðèòåëüíîé, ñëóõîâîé, îáîíÿòåëüíîé, âêóñîâîé è îñÿçàòåëüíîé ÷óâñòâèòåëüíîñòè;

— ðåçêèå ïðåïàäû ôèçè÷åñêîãî òîíóñà îðãàíèçìà áåç âèäèìûõ ïðè÷èí;

— íåêîòîðûå äðóãèå ðàêöèè.

Ìû äàëåêè îò ìûñëè ðàññìàòðèâàòü êàæäîå íåäîìîãàíèå êàê ñèìïòîì ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè. Âûâîäû ìîãóò áûòü ñäåëàíû ïîñëå äëèòåëüíûõ íàáëþäåíèé è ìåäèöèíñêîãî àíàëèçà, êîãäà îäíîçíà÷íî çàòèêñèðîâàíû **õàðàêòåðíûå ðåàêöèè îðãàíèçìà**, íà êîòîðûå óêàçûâàëè Ó÷èòåëü è Å.È.Ðåðèõ. Ñëåäîâàòåëüíî, äñå îùóùåíèÿ, äñå íåäîìîãàíèÿ äîëæíû îèêñèðîâàòüñÿ. Îòñþ÷ü ëèøíåå — ëããêî. Âîñïîïèòóì íåîñòàþùåå — íåîçìîæíî. *«Ïåðâàÿ îáÿçàííîñòü, — ãîâîðèò Ó÷èòåëü ïðàêòèêàì Àãíè Éîãè, — ñëåäèòü çà ñâîèì îùóùåíèÿìè... Òàêîå âíèìàíèå... äîëæíî ïîêàçûâàòü óâàæåíèå ê âûñøåìó ïðîîáðàçó»*[1].

Óñòàíîâëåíî, ÷òî êîíêðåòíûå ðåàêöèè îðãàíèçìà îòâå÷àþò àêòèâàöèè ñòðîãî îïðåäåë¸ííûõ ÝÖ. Íàïðèìåð, àêòèâàöèÿ ÝÖ îïëå÷èé ñîïðîâîæäàåòñÿ îùóùåíèÿìè æãó÷åé áîëè â îáëàñòè ïëå÷åâîãî ñóñòàâîâ, êîòîðàÿ ïîÿâëÿåòñÿ èñêêþ÷èòåëüíî ïî íî÷àì. Äí¸ì ÷åëîâåê íå èñïûòûâàåò íèêàêèõ íåïðèÿòíûõ îùóùåíèé. Òàêàÿ ñèòóàöèÿ ìîæåò äëèòüñÿ îò 1 äî 7 äíåé. Ñïóñòÿ íåêîòîðîå âðåìÿ (íåñêîëüêî ìåñ�öåâ äëè ëåò) ìîæåò ïîâòîðÿòüñÿ. Ïðè ýòîì ìàäëöèíñêèå îáñëåäîâàíèÿ óêàçûâàþò íà òñóòñòâèå êàêèõ-ëèáî îðãàíè÷åñêèõ ïîðàæåíèé â îáëàñòè ïëå÷åâûõ ñóñòàâîâ.

Àêòèâèçàöèÿ ÝÖ ñîëíå÷íîãî ñïëåòåíèÿ ìîæåò âûçûâàòü òîøíîòó, ãîëîâîêðóæåíèå, íåïðèÿòíûå îùóùåíèÿ â îáëàñòè ñïëå÷íîãî ñïëåòåíèÿ, ïääåíèå äàâëåíèÿ íà ïðîòÿæåíèè äî äâóõ ñóòîê, ïîòåðþ êîîðäèíàöèè ïðè èçìåíåíèè ïîëîæåíèÿ òåëà, îùóùåíèå âðàùåíèÿ òåëà âîêðóã êîîðäèíàòû èëè åãî ïîëíîå îòñóòñòâèå íà ïðîòÿæåíèè äâóõ ñóòîê, ïîòåðþ ñîçíàíèÿ. Ïîäáíûå ñèìïòîìû ÷àñòî ñîïðîâîæäàþòñÿ ñòðàõîì è ïàíèêîé.

Ïîñêîë�êó ïîäîáíûå ñèìïòîìû ìîãóò áûòü ñâÿçàíû ñ ïîðàæåíèåì ñîñóäîâ ãîëîâíîãî ìîçãà, ïîòåíöèàëüíî îïàñíûìè äëÿ æèçíè è çäîðîâ�ÿ, ïîñêîë�êó ïîäîáíûå ñèìïòîìû ÷àñòî ïðåäøåñòâóþò èíñóë�òó è ñòðîêå, ïîäõîäÿò ïîäõîäÿùèå ìåòîäû ëå÷åíèÿ è ïðîôèëàêòèêè.

Ïîñêîë�êó ïîäîáíûå ñèìïòîìû ìîãóò áûòü ñâÿçàíû ñ ïîðàæåíèåì ñîñóäîâ ãîëîâíîãî ìîçãà, ïîòåíöèàëüíî îïàñíûìè äëÿ æèçíè è çäîðîâ�ÿ, ïîñêîë�êó ïîäîáíûå ñèìïòîìû ÷àñòî ïðåäøåñòâóþò èíñóë�òó è ñòðîêå, ïîäõîäÿò ïîäõîäÿùèå ìåòîäû ëå÷åíèÿ è ïðîôèëàêòèêè

[1] Æèâàÿ Ýòèêà. Ñåðäöå, § 432.

ùèõ ôðàãìåíòîâ èç ïèñåì Å.È.Ðåðèõ. Ýòè ÿâëåíèÿ íàáëþäàëèñü èññëåäîâàòåëüìè Ïðîôåêòà Ì.Ì.óäóãèõ ëþäåé — ñîâðåìåíèêîâ êîíöà ÕÕ âåêà.

Òóò íåîõîäèìà åù¸ îäíà ðåìàðêà. Êîãäà ìû ãîâîðèì, ÷òî èìåì îâêòû ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè, îòâå÷àþùèå àóòîíàáëþäåíèÿì Å.È.Ðåðèõ, òî ñîâðåøåííî íå ïîäðàçóìåâàì, ÷òî íàáëþäàìûå èíäèâèäû ïî ñâîåìó äóõîâíîìó îïûòó è ñòåïåíè àêòèâíîñòè ïñè-ýíåðãèè òîæäåñòâåííû Å.È.Ðåðèõ. Ìû èìåì â âèäó òîëüêî òî, ÷òî ðàçâèòèå öåíòðîâ âîçìîæíî è óäóãèõ ëþäåé — â ìåðó èõ äóõîâíûõ íàêîïëåíèé, óñòðåìëåíèé è êàðìè÷åñêèõ âîçìîæíîñòé. Ýòî åñòü ñîâåðøåííî äîñòîâåðíûé ôàêò.

Çàì÷åíî, ÷òî âêòèâèçàöèÿ ÝÖ ïðîèñõîäèò âîëíàìè è çàòðàãèâàåò ñàìûå ðàçëè÷íûå ñèñòåìû è ó÷àñòêè îðãàíèçìà. Ðàçâèòèå ïñè-ýíåðãèè ïðîèñõîäèò ïîñòåïåííî. Ïîýòîìó äîñòîâåðíûå âûâîäû îá îñòîáåííîñòÿõ ðàçâèòèÿ ÝÖ ó êîíêðåòíîãî ÷åëîâåêà íåâîçìîæíû (çàòðóäíèòåëüíû) áåç äëèòåëüíûõ, ìíîãîëåòíèõ íàáëþäåíèé.

4. Íà îïðåäåë¸ííîé ñòàäèè ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè êàæäûé èç íàáëþäàåìûõ ñóáúåêòîâ íà÷àëè ñòàêêêâàòüñÿ ñ ýíåðãåòè÷åñêèì ÿâëåíèÿìè, îïèñàííûì â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè. Â ÷àñòíîñòè, ýòî êàñàåòñÿ òàê íàçûâàåìûõ ñåêñóàë�íûõ «çâ¸çäî÷êè»[1], êîòîðûå, êàê ýòî óñòàíîâëåíî íà ïðàêòèêå, â ïîäàâëÿþùåì áîëüøèíñòâå ñëó÷àåâ íåñóò êîíêðåòíóþ ñìûñëîâóþ íàãðóçêó, ò.å. ÿâëÿþòñÿ ñâîåîáðàçíûìè Çíàêàìè. *«Âàøè çâ¸çäî÷êè,* — ïèñàëà Å.È.Ðåðèõ ñâîìè ó÷åíèêàì, — *ïðåêðàñíûé çíàê, è ñîâåòóþ âàì ñî âñåþ óñòðåìë¸íííñòüþ ñåðäöà è âíèìàòåëüííñòüþ îòíîñèòüñÿ ê èõ ïîÿâëåíèþ. Îòìå÷àéòå èõ è çàïèñûâàéòå, êîãäà è ïðè êàêèõ íáñòîÿòåëüñòâàõ Âû âèäèòå èõ. Êðîìå ëèëîâûõ, ñèíèõ è ñåðåáÿíûõ, ìîãóò áûòü è ÷¸ðíûå ñî ñåòåëûì îáîâêîì, è ïðîñòî ÷¸ðíûå, òàêæå æ¸ëòûå è êðàñíûå. Âñ¸ èìåòò ñâî¸ çíà÷åíèå. Òàê, ìû ïðèâûêëè ïðèíèìàòü ñîâñåì ÷¸ðíûå è ÷¸ðíûå ñ îáîäêîì ñâòà êàêè çíàêè ãðîçíûå, ÷àñòî óãðîæàþùèå çäîðîâüþ è îçíà÷àþùèå âðàæåñêîå ïðèñóòñòâèå. Æ¸ëòûå, êàê ïðåäóïðåæäàþùèå è óêàçûâàþùèå íà îñòîðîæíîñòü; êðàñíûå óêàçûâàþò íà íàïðÿæåíèå â àòìîñôåðå, è ìîæíî îæèäàòü çåìëåòðÿñåíèé è óðàãàíîâ. Îñòàëüíûå öâåòà âñå áëàãèå*[2]. Ïî íàøèì íàáëþäåíèÿì, âðåìÿ ñâå÷åíèÿ çâ¸çäî÷êè, êàê ïðàâèëî, î÷åíü êîðòêîå — äîëè ñåêóíäû. Í î áûâàåò, ÷òî çâ¸çäî÷êà ìîæåò äåðæàòüñÿ (ò.å. ãîðàòü) äî 4—5 ñåêóíä (íàïðèìåð, ñîïðîâîæäàÿ íàïèñàíèå öåëîé ôðàçû). Î íè âñïûõèâàþò ïî îäíî é, ðåæå ìîæíî çàìåòèòü äâå ðÿäîì (îäíà èç íèõ ÷óòü êðóïíåå, äóóãàÿ — ìåíüøå) èëèâî ïîäÿä. Çâ¸çäî÷êè ìîæíî çàìåòèòü êàê ïî öåíòðó (íàïðàâëåíèþ) âçãëÿäà, òàê è áî-

[1] Î íè èìåíóþòñÿ òàêæå «èñêðàìè Ôîõàòà» èëè «ïðîñ÷åñêèìè Îãíÿìè».

[2] Ïèñüìà Å.È. Ðåðèõ. Ìèíñê, 1992. Ò. 1. Ñ. 382—383.

êîâûì çðåíèåì. Îíè ïðîÿâëÿþòñÿ íà ÷åëîâåêå (ëèöå, øåå, ñåäöå), â ïðîñòðàíñòâå êîìíàòû ëèáî íà ïðåäìåòàõ, íàïðèìåð, íà ñòðàíèöå êíèãè èëè òàòðàäè, â êîòîðîé ÷åëîâåê ïèøåò. Ïî âèäó çâ¸çäî÷êà ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé ñâåòÿùóþñÿ òî÷êó — îò î÷åíü ìàëåíüêîé äî êðóïíîé. Òàêèå Çíàêè, êàê ïðàâèëî, ÷¸òêèå è õîðîøî çàìåòíûå. Çâ¸çäî÷êè íåâîçìîæíî ñ åì-ëèáî ñïóòàòü, èõ îòëè÷àåò îñîáåííàÿ ñâåòèìîñòü, âíóòðåííåå ñèÿíèå. Èíîãäà ïîÿâëåíèå òàêîãî Çíàêà ñîïðîâîæäàåòñÿ ææåíèåì â ãëàçó, êàê áóäòî èñêîðêà «êîëüíóëà» â ãëàç èëè «êàïíóëà» èç ãëàçà (åñëè èñêîðêà âñïûõèâàåò íà ñòðàíèöå òåòðàäè). Èõ ïîÿâëåíèå íàáëþäàëîñü â ëþáîå âðåìÿ ñóòîê, ïðè ðàçëè÷íûõ ïîãîäíûõ óñëîâèÿõ, â ðàçëè÷íûõ ïîìåùåíèÿõ (æèëûõ, ðàáî÷èõ) è ïîä îòêðûòûì íåáîì. Ê íàñòîÿùåìó ìîìåíòó íàìè çàôèêñèðîâàíî áîëåå ñîòíè ñëó÷àåâ ïîÿâëåíèÿ Çíàêîâ ïîäîáíîãî ðîäà.

Îíè áûâàþò òð¸õ îñíîâíûõ öâåòîâ — ôèîëåòîâîãî, çîëîòèñòîãî è æ¸ëòîãî.

Èñêðû ôèîëåòîâîãî (ôèîëåòîâî-ñâðåáðèñòîãî, ñèíåãî, ãîëóáîâàòî-ãî) è çîëîòèñòîãî öâåòà, êàê ñâèäåòåëüñòóþò íàáëþäåíèÿ, ÿâëÿþòñÿ Çíàêàìè ïîäòâåðæäåíèÿ, îãîðåíèÿ, ïîääðæêè èëè óêàçàíèÿ íà âàæíîñòü êàêî-ëèáî ìûñëè (ñëîâà, ôðàçû, ïîëîæåíèÿ, äåéñòâèÿ è ò.ä.).

Èñêðû æ¸ëòîãî (æ¸ëòî-÷¸ðíîãî) öâåòà ÿâëÿþòñÿ Çíàêàìè ïðåäóïðåæäåíèÿ î êàêîé-ëèáî íåæåëàòåëüíîñòè èëè íåæåëàòåëüíîñòè êàêèõ-ëèáî äåéñòâèé. Èñêðû æ¸ëòîãî è çîëîòèñòîãî öâåòà èíîãäà òðóäíîòîëè÷èìû. Íàì èçâåñòíû ñëó÷àè, êîãäà íàáëþäàåìûå ëþäè ïîïàäàëè â çàòðóäíèòåëüíûå ñèòóàöèè âñëåäñòâèå ïðåäóïðåæäàþùåãî îíè ñëåä, à çíà÷èò, è ñìûñëà Çíàêà. Âìåñòî æ¸ëòîãî ïðåäóïðåæäàþùåãî îíè ñëåäîâàëè çîëîòèñòî ìó íàîáðýþùåìó, ÷òî èìåëî íåãàòèâíûå ïîñëåäñòâèÿ.

Å.È.Ðåðèõ îòìå÷àëà, ÷òî èñêðû-çâ¸çäî÷êè ìîãóò èìåòü è êðàñíûé öâåò. Îäíàêî òàêèå Çíàêè íèêîò èç íàáëþäàâøèõ íå âèäåëè. Ò îçíæå, ñ ãîäàìè, ïðèõîäèò íàâûê ñîîòíîñèòü îïðåäåë¸ííóþ ìûñëü (ìåíòàëüíóþ êàðòèíó, ñëîâî, ÷àñòü òàêñòà) ñ êîíêðåòíûì Çíàêîì. Â ñðåäíåì, îïûòíûå ñóáúåêòû äîñòàòî÷íî òî÷íî óñòàíàâëèâàþò ñìûñë Çíàêà ïðèìåðíî â 70—80% ñëó÷àåâ.

Ìû óáåæäåíû, ÷òî ïîäîáíûå ñâåòîâûå Çíàêè èìåþò èñêóññòâåííóþ ïðèðîäó, ò.å. íå ÿâëÿþòñÿ åñòåñòâåííûìè, ñïîíòàííûìè ÿâëåíèÿìè ïðèðîäû, êàê, íàïðèìåð, äîæäü èëè óäàð ìîëíèè. Ïî÷åìó? Äåëî â òîì, ÷òî áîëüøèíñòâî òàêèõ èñêð íåñóò îïðåäåë¸ííóþ, èäè áû çàøèôðîâàííóþ èíôîðìàöèþ (ñìûñë). Ñëåäîâàòåëüíî, äîæäåâ ñóùåñòâîâàòü Íåêòî, ïîñûëàþùèé å¸ ÷åëîâåêó, èäóùåìó ïî äóõîâíîìó ïóòè. Æèâàÿ Ýòèêà ãîâîðèò: ýòîò Íåêòî — Äóõîâíûé Ó÷èòåëü — Èíäèâèäóàëüíîñòü, ñòîÿùàÿ íà áîëåå âûñîêîé, ïî îòíîøåíèþ ê çåìíîìó ÷åëîâåêó, ñòóïåíè êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè. *«Ñêàçàâøèé, ÷òî âñïûøêè Ñâåòà íå ÷òî èíîå, êàê ìûñëè íàïðàâëåííûå, íå áûë î÷åíü äàë¸ê îò èñòèíû. Êîíå÷íî, ìûñëè ïðîñòðàíñòâåííûå, êàê ýëåêòðè÷åñêåå ðàçðÿäû, è ìîãóò ïðèçâîäèòü íåìàëûå ñâåòîâûå ÿâëåíèÿ. Öâåòíûå èñêðû òàêæå çàâèñÿò îò êà÷åñòâà ýíåðãèè, âûçâàâøåé ýòè ðàçðÿäû. Ìû ìîæåòè ïîñûëàòü ìûñëè, êîòîðûå ìîãóò ñîçäàâàòü íå òîëüêî ñâåòîâûå çíàêè, íî ìîãóò äàâàòü òåïëîâûå îùóùåíèÿ»*[1].

Îáúåêòèâíî ãîâîðÿ, èñïëåäîâàòåëè Ïðîôåñòà Ì.Ì. íå èìåþò îïðåäåë¸ííûõ ôàêòîâ, óêàçûâàþùèõ íà òî, êòî èìåííî ïîñûëàåò ïîäîáíûå Çíàêè. Óòâåðæäàåíèå Æèâîé Ýòèêè î ñâÿçè ñâåòîâûõ Çíàêîâ è Âåëèêèõ Ó÷èòåëåé ïðèíèìàåòñÿ êàê ðàáî÷àÿ ãèïîòåçà, ê êîòîðîé, ñêàæåì òàê, îòíîñÿòñÿ ñ áîëüøèì äîâåðèåì. Îäíàêî äëÿ íàñ íåñîìíåííî ñëåäóþùåå: Ñóùåñòâî (Ñóùåñòâà), ïîñûëàþùåå òàêèå Çíàêè, ÿâëÿåòñÿ âåñüìà ðàçóìíûì, ìóäðûì, äàëüíîâèäíûì è ñîñòàâàòåëüíûì. Áîëåå òîãî, Îíî ñïîñîáíî ïðäâàèâàòü áóäóùåå. Íàøè íîãîëåòíèå èññëåäîâàíèÿ óêàçûâàþò íà ýòî ñîâåðøåííî îïðåäåë¸ííî.

Ìû ïðèäà¸ì î÷åíü áîëüøîå çíà÷åíèå íàáëþäåíèÿì íàä ñâåòîâûì è Çíàêàìè. Ïðè÷èí òîìó ìíîãî. Íî ñåäåè íèõ åñòü äâå íàèâàæíåéøèå. Â-ïåðâûõ, ïîñåäåñòâîì òàêèõ Çíàêîâ îñóùåñòâëÿåòñÿ îäèí èç âèäîâ âçàèìîäåéñòâèÿ (ñîòðóäíè÷åñòâà) ñîçíàíèÿ ÷åëîâåêà è Êîñìè÷åñêîãî Ñîçíàíèÿ. Â-âòîðûõ, ïîäîáíûå Çíàêè èìåþò ÷èñòî ïðàêòè÷åñêóþ çíà÷èìîñòü, — îíè ïîìîãàþò ïðèíÿòü ïðàâèëüíûå ðåøåíèÿ â çàòðóäíèòåëüíîé ñèòóàöèè. Íå ñëó÷àéíî â Òèáåòå èõ íàçûâàëè «ïðîðî÷åñêèìè Îãíÿìè». Ìû ïðèçûâàåì ëþäåé, èìåþùèõ îïûò âîñïðèÿòèÿ ñâåòîâûõ ÿâëåíèé îïàñàíãî ðîäà, âåñòè ðåãóëÿðíûå íàáëþäåíèÿ. *«Êàæäàÿ çàïèñü î íèõ* [çâ¸çäî÷êàõ] *ñîñëóæèò áîëüøóþ ñëóæáó â áóäóùåì»*[2].

[1] Æèâàÿ Ýòèêà. Çíàêè Àãíè Éîãè, § 466.

[2] Æèâàÿ Ýòèêà. Ìèð Îãíåííûé, ÷. 1, § 401.

[2] Æèâàÿ Ýòèêà. Ìèð Îãíåííûé, ÷. 1, § 282.

5. Íåêîòîðûå èç íàáëþäàåìûõ íà îïðåäåëåííì ýòàïå ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè ñòàëêèâàþòñÿ ñ ÿâëåíèÿìè, êîòîðûå èññëåäîâàòåëè Ïðîôåêòà Ì.Ì. ñêëîííû òðàêòîâàòü êàê óâåëè÷åíèå àêòèâíîñòè òîíêîãî òåëà. Â Æèâîé Ýòèêå îòìå÷àåòñÿ, ÷òî ðàçâèòèå ÝÖ ïðèâîäèò ê ðàçäåëåíèþ ïëîòíîãî è òîíêõ (ýíåðãåòè÷åñêèõ) òåë ÷åëîâåêà. Òîíêèå òåëà ñòàíîâÿòñÿ áîëåå àâòîíîìíûìè ïî îòíøåíèþ ê ïëîòíîìó. Êàê ýòî îùóùàåòñÿ?

Äëÿ íà÷àëüíûõ ñòàäèé ïðîöåññà õàðàêòåðíû ñëåäóþùèå ÿâëåíèÿ.

à) Âðåìåííûå, ñïîíòàííûå íàðóøåíèÿ â ðàáîòå âåñòèáóëÿðíîãî àïïàðàòà. Íàïðèìåð, âî âðåìÿ õîäüáû ÷åëîâåê ìîæåò òåðÿòü ðàâíîâåñèå. Âíóòðåííåé «ãèðîñêîï» ïëîòíîãî òåëà êàê áû íå ñïðàâëÿåòñÿ ñ ïîäâåðæàíèåì âåðòèêàëüíîãî ïîëîæåíèÿ òåëà. ×åëîâåêà íåìíîãî ïîøàòûâàåò èç ñòîðîíû â ñòîðîíó. Õî÷ó íàïîìíèòü, ÷òî íàáëþäàåìûå íàìè ëþäè ÿâëÿþòñÿ óáåæäåííûìè íàìè ëþäüìè ïðîòèâíèêàìè àëêîãîëÿ. Ïîýòîìó äåéñòâèå ýòîé ïðè÷èíû ñîâåðøåííî èñêëþ÷àåòñÿ.

Âî âñåõ çàôèêñèðîâàííûõ ñëó÷àÿõ íàðóøåíèÿ ðàâíîâåñèÿ íå ÿâëÿëèñü ñòîëü çíà÷èòåëüíûìè, ÷òîáû ïîìåøàòü ÷åëîâåêó ïåðåâåñòè íà ðàññòîÿíèè íå áîëåå 0,5 ìåòðà. Îäíàêî åìó êàæåòñÿ, ÷òî îí ñìîòðèò íà òåêñò ñ âûñîòû 2-õ ìåòðîâ — èç-ïîä ïîòîëêà. Î í ÷óâñòâóåò âûÿãèâàíèå ñâîåãî òåëà â âûñîòó è êàê áû åãî ðàçäâîåíèå.

Ìû ïîëàãàåì, ÷òî âðèåííûå ïîòåðè ðàâíîâåñèÿ è îùóùåíèÿ âûÿãèâàíèÿ (ðàçäâîåíèÿ) òåëà âûçûâàþòñÿ íåïðîèçâîëüíûìè äâèæåíèÿìè òîíêîãî òåëà «âíóòðè» ïëîòíîãî. Ýòîìó ñïîñîáñòâóåò ðàçâèòèå ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ ÷åëîâåêà.

â) Ñî âðåìåíåì, êîãäà ïîâèæåíîñòü òîíêîãî òåëà çíà÷èòåëüíî âîçðàñòàåò, ÷åëîâåê ñòàëêèâàåòñÿ ñ åù¸ áîëåå èíòåðåñíûìè ÿâëåíèÿìè. Ýòè ÿâëåíèÿ, ïî íàøåìó ãèóáîêîìó óáåæäåíèþ, îäíîçíà÷íî ñâèäåòåë�ñòâóþò â ïîëüçó ýçîòåðè÷åñêîãî òåçèñà îá àâòîíîìíîñòè ñîçíàíèÿ (ïî êðàéíåé ìåðå, ó íåêîòîðûõ èíäèâèäîâ) ñóùåñòâîâàòü è âèòèâîî äåéñòâîâàòü âíå çàâèñèìîñòè è âíå ïðäääëîâ áèîëîãè÷åñêîãî îðãàíèçìà (òåëà).

«Ó÷èòåëü ðàäóåòñÿ, êîãäà ÿâëåíèå îùóùåíèÿ òîíêîãî òåëà â îáîëî÷êå çàìîíåò ñòàíîâèòñÿ ÿâíûì. Ñïðàâäåëèâî ïðè óòî÷íåíèè ñîçíàíèÿ ÷óâñòâîâàòü, êàê íàøà ñóìîñòü çàêëþ÷åíà â ïëîòíóþ îáîëî÷êó... Îùóùåíèå ïîñòîÿííîé îòäåëèìîñòè òîíêîãî òåëà îò çåìíîãî íåèçáåæíî, êîãäà Ìèð Òîíêèé ñòàíîâèòñÿ åñòåñòâåííûì ïðîäîëæåíèåì çåìíîãî. Äëÿ âðà÷åé ìîëëà áû ñëîæèòüñÿ ñåðü¸çíàÿ çàäà÷à îòëè÷èòü áîëåå, ïðîèñõîäÿùèå íå îò çàáîëåâàíèÿ, íî îò äâèæåíèÿ òîíêîãî òåëà â ïëîòíîé îáîëî÷êå. Òàê ìîæíî è ýòèì ìåäèöèíñêèì ïóò¸ì ïîäõîäèòü ê îùóùåíèÿì òîíêîãî òåëà. Òàê ìîæíî ñâÿçàòü äâå çàäà÷è: äóõîâíóþ è ôèçè÷åñêóþ»[1].

Ïðîöåññû ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè è ÝÖ ÷åëîâåêà ñî ïðîâîæäàþòñÿ è äóóãèì è íåçó÷åíûìè ÿâëåíèÿìè, êîòîðûå òàêæå ÿâëÿþòñÿ ïðåäìåòîì èññëåäîâàíèé â ðàìêàõ ïðîãðàìì «Ñèðèóñ». Îäíàêî òàì, ãäå íå èìåòñÿ åù¸ ïîëíîé îïðåäåë¸ííîñòè, ìû íå õîòåëè áû òîðîïèòüñÿ ñ âûâîäàìè.

Â çàêëþ÷åíèå íåîáõîäèìî çàìåòèòü, ÷òî öåëüþ «Ñèðèóñà» ÿâëÿåòñÿ íå ïðîñòî òåîðåòè÷åñêîå îñìûñëåíèå ðÿäà íîâûõ àíòðîïîëîãè÷åñêèõ ïðîáëåì. Ýòà ïðîãðàììà èìåòò, ïðåæäå âñåãî, ÷èñòî ïðàêòè÷åñêîå, ìîæíî äîáàâèòü — æèçíåííî âàæíîå äëÿ íåêîòîðûõ ëþäåé çíà÷èìà. Êîëè÷åñòâî èíäèâèäîâ, âêëþ÷¸ííûõ â ïðîöåññû ðàçâèòèÿ ïñè-ýíåðãèè, ïîñòåïåííî âîçðàñòàåò — ýòî îáóñëîâëåíî ðèòìîì êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè Çåìëè. **Î îâàÿ íàóêà îáÿçàíà íàó÷èòüñÿ äèàãíîñòèðîâàòü è êîíòðîëèðîâàòü òàê íàçûâàåìûå «îãíåííûå ÿâëåíèÿ», ñîïðîâîæäàþùèå äóõîâíûé ðîñò ñîçíàíèÿ ÷åëîâåêà**. Ëå÷èòü îãíåííûå áîëåçíè îáû÷íî òàê íàçûâàåìûõ ðåëèãèîçíûõ ìåòîäàìè è íå òîëüêî áåññîñûñëåíîí, íî è îïàñíî. Íîâûå ñðåäñòâà äîëæíû áûòü óñòàíîâëåíû, èñïûòàíû è âíåäðåíû â ìàññîâóþ ïðîôèëàêòè÷åñêóþ è òåðàïåâòè÷åñêóþ ïðàêòèêó.

Êðîìå òîãî, **íîâàÿ îäóõîòâîðíàÿ íàóêà ïðèçâàíà íàó÷èòüñÿ îáúÿñíÿòü ÷åëîâåêó, èäóùåìó ïî äóõîâíîìó ïóòè, òî, ÷òî ñ íèì ïðîèñõîäèò è ìîæåò ïðîèçîéòè. Î íà ïðèçâàíà ïîìî÷ü åìó èçáæàòü ìíîãèõ îïàñíîñòåé è îøèáîê**. Ì û óáåæäåíû, ÷òî ýòè çàäà÷è ïðääïîèäãàþò òåñíîå ñîòóäíè÷åñòâî ñîððóäíè÷åñòâî ñîâðåìåííé íàóêè è ýçîòåðè÷åñòé ôèëîñîôèè. Îñîáåå çíà÷åíèå çäåñü èìåòò Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè è äóóõîâíûé îïûò Å.È.Ðåðèõ.

È ïîñëåäíåå. Èíîãäà ñïðàøèâàþò: êàê è êàêèå ïðèáîðû ïîäòâåðæäàþò âàøè âûâîäû? Ì û ãîâîðèì: ãëàâíûé ïðèáîð — ýòî «àïïàðàò ÷åëîâå÷åñêîãî äóõà». Òîò, êòî ñóìåòò ðàñêðûòü, ïðèâåñòè â äåéñòâèå è ñîîòâåòñòâóþùèì îáðàçîì íàñòðîèòü åãî ñêðûòûå âîçìîæíîñòè, — ïîçíàåò âñ¸ íà ëè÷íîì îïûòå. Äëÿ íàñ ýòî íå äîãìà, íå ïðåäïîñûëêè è íå äîìûñëè. Ýòî óñòàíîâëåíûé ýìïèðè÷åñêèé ôàêò.

Ó÷¸íûå Ïðîôåòà Ì.Ì. íá òîâððãàþò òðõíè÷åñêèå ìåòîäû èññëåäîâàíèÿ. Òàì, ãäå âîçìîæíî, îíè äîëæíû áûòü èñïîëüçîâàíû. Îäíàêî íà ïðàêòèêå òîíêèêà ýíåðãåòè÷åñêèå ïðîöåññû, ïî êðàéíåé ìåðå, ÷åçâû÷àéíî çàòðóäíèòåëüíî è ïîìîùüþ ïðèáîðîâ. À èíîãäà ýòî ïðîñòî íåâîçìîæíî. Î î ãëàâíîå äàæå íå â ýòîì. Ì û ðàç-

[1] Æèâàÿ Ýòèêà. Ñåðäöå, § 297.

äåëÿåì óáåæäåíèå Âåëèêèõ Ó÷èòåëåé, ÷òî ìåòîäîëîãèÿ òåõíè÷åñêîãî èññëåäîâàíèÿ îãðàíè÷åíà ïî ñàìîé ñâîåé ñóòè. Áîëåå ïðñïåêòèâíà êàê â ïîçíàâàòåëüíîì, òàê è ïðàêòè÷åñêîì ñìûñëàõ ìåòîäîëîãèÿ äóõîâíîé ýâîëþöèè.

Òî, ÷òî ñîçíàíèå (äóõ) àâòîíîìíî îò òåëà, ÷òî ñóùåñòâóþò Òîíêèå ìèðû è Âûñøèå Äóõîâíûå Ñèëû, ÷òî âîçìîæíî êà÷åñòâåííîå ïðåîáðàæåíèå ÷åëîâåêà — ò.å. åãî êîñìè÷åñêàÿ ýâîëþöèÿ, — **êàæäûé Homo Sapiens ïîòåíöèàëüíî ñïîñîáåí ïîçíàòü íà ëè÷íîì îïûòå**. Ðåçóëüòàòû èññëåäîâàíèé ïî ïðîãðàììå «Ñèðèóñ» Ðîññèéñêîãî ìåæäèñöèïëèíàðíîãî ïðîåêòà «Ìèñòåðèóì Ìàãíóì» çàñòàâëÿþò íàñ âñ¸ áîëåå óáåæäàò�íî ïðèäåðæèâàòüñÿ äàííîé òî÷êè çðåíèÿ.

Ëèòåðàòóðà

1. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè. Â 16-òè êíèãàõ. Ì., ÌÖÐ, 1994—1996.
2. Ãðàíè Àãíè Éîãè. 1960—1972 ãã. Íîâîñèáèðñê: ÏÏÊ «Ïîëèãðàôèñò», Àëãàì, 1994—1998.
3. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ (1929—1938). Â 2-õ ò. Ìèíñê, Áåëîðóñêêèé ôîíä Ðåðèõîâ; ÏÐÀÌÅÁ, 1992.
4. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ. 1932—1955. Íîâîñèáèðñê: Âèêî, Àëãàì, 1993.
5. *Ðåðèõ Å.È.* Ïèñüìà â Àìåðèêó (1923—1952). Â 4-õ ò. Ì., Ñôåðà, 1996—1999.
6. *Ðåðèõ Å.È., Ðåðèõ Í.Ê., Àñåéâ À.Ì.* «Îêêóëüòèçì è Éîãà». Ëåòîïèñü ñîòðóäíè÷åñòâà. Ñáîðíèê. Ì., Ñôåðà, 1996.
7. *Ðåðèõ Å.È.* Îãîíü Íåîïàëÿþùèé. Ì., ÌÖÐ, 1992.
8. *Ðåðèõ Å.È.* Îñíîâû áóääèçìà. (Æèçíü è ó÷åíèå Áóääû). ÑÏá., Ñåðäöå, 1992.
9. *Ðåðèõ Å.È.* Ó ïîðîãà Íîâîãî Ìèðà. Ì., ÌÖÐ, 1993.
10. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Â ïîèñêàõ îêêóëüòèçìà. Ñáîðíèê (ïåð. ñ àíãë.). Ì., Ñôåðà, 1996.
11. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Ãèìàëàéñêèå Áðàòüÿ. Ñáîðíèê (ïåð. ñ àíãë.). Ì., Ñôåðà, 1998.
12. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Êëþ÷ ê Òàéíîòèè. Ì., Ñôåðà ÐÒÎ, 1993.
13. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Íàóêà æèçíè. Ñáîðíèê (ïåð. ñ àíãë.). Ì., Ñôåðà, 1999.
14. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Íîâûé Ïàíàðèîí. Ïåð. ñ àíãë. Ì., ÌÖÔ, Äèàíà, 1994.
15. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Ïèñüìà. Ì., Çîëîòîé âåê, 1995.
16. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Ðàçîáëà÷¸íàÿ Èçèäà. Â 2-õ ò. Ì., Ðîññèéñêîå òåîñîôñêîå îáùåñòâî, 1992.
17. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Ñêðèæàëè Êàðìû. Ïåð. ñ àíãë. Ì., ÌÖÔ, 1995.
18. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Ñìåðòü è áåññìåðòèå. Ñáîðíèê (ïåð. ñ àíãë.). Ì., Ñôåðà, 1998.
19. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Òàéíàÿ Äîêòðèíà. Â 2-õ òîìàõ. Ì., Ïðîãðåññ-Êóëüòóðà, 1992.
20. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Òàéíàÿ Äîêòðèíà. Òîì 3. Íîâîñèáèðñê, È× Ï «Ëàçàðåâ è Î», 1993.
21. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Òåîñîôñêèé ñëîâàðü. Ì., Çîëîòîé âåê, 1994.
22. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Òåððà èíêîãíèòà. Ñáîðíèê (ïåð. ñ àíãë.). Ì., Ñôåðà, 1996.
23. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* ×òî åñòü Èñòèíà? Ñáîðíèê (ïåð. ñ àíãë.). Ì., Ñôåðà, 1999.
24. *Êëèçîâñêèé À.È.* Îñíîâû ìèðîïîíèìàíèÿ Íîâîé Ýïîõè. Ìèíñê, Ìîõà-Í-Âèåäà, 1995.
25. Àãíè Éîãà — èññëåäîâàòåëÿì. ×. 1—3. Ñîñò. *ßêîâëåâà Å.Ã.* Ì., Áåëûé ëó÷, 1999.
26. Àãíè Éîãà î íîâûõ ïóòÿõ ëå÷åíèÿ. Êèåâ, ñîäóæåñòâî «Ñåðäöå», 1998.
27. *ßêîâëåâà Å.Ã.* Ïðîáëåìà äóõîâíîãî ðàçâèòèÿ ÷åëîâåêà â êîíòåêñòå íîâîãî íàó÷íîãî ìèðîâîççðåíèÿ//×åëîâåê â ñîöèàëüíîì ìèðå. Âûïóñê 1/1999. Òóëà, ÞÊ ÌÏÀ, 1999.
28. *Àáëåâà Ñ.Ð.* Ïåðñïåêòèâû àíòðîïîëîãè÷åñêîé ýâîëþöèè â êèëîñîôñêîì Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè//Èçâåñòèÿ ÒóëÃó. Ãóìàíèòàðíûå íàóêè. Òóëà, ÒóëÃó, 1999.
29. *Àáëåâà Ñ.Ð.* Àíòðîïîãåíåç ñòî÷êè çðåíèÿ ýçîòåðè÷åñêîé íàóêè: èñõîäíûå ïîëîæåíèÿ è ñëåäñòâèÿ//Ñîçíàíèå è êèçè÷åñêàÿ ðåàëüíîñòü. Ì., Êîëèòî, 1999. Òîì 4. ¹ 3, 1999.
30. *Àáëåâà Ñ.Ð.* Ñêðûòûå ñëèû ñîöèàëüíîãî ïðîãðåññà è ïðîáëåìà «ìåòàèñòîðè÷åñêîãî êàêòîðà»//×åëîâåê â ñîöèàëüíîì ìèðå: ïðîáëåìû èññëåäîâàíèÿ, ïåðñïåêòèâû. Âûïóñê 1. 1999 ã. Òóëà, ÞÊ ÌÏÀ, 1999.
31. *Àáëåâà Ñ.Ð.* Êóíäàìåíòàëüíûå êèëîñîôñêèå îñíîâàíèÿ êîíöåïöèè êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâåêà: ñóùíîñòü, çàðîæäåíèå è èñòîðè÷åñêîå ðàçâèòèå//Äèññåðòàöèÿ íà ñîèñêàíèå ó÷¸íîé ñòåïåíè äîêòîðà êèëîñîôñêèõ íàóê â êîðìå íàó÷íîãî äîêëàäà. Òóëà, ÞÊ ÐÑ ÌÏÀ, 2000.

Àïêàðîâ Àðò¸ì Áîðèñîâè÷ *— ñîòðóäíèê Íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêîé ëàáîðàòîðèè ïî èçó÷åíèþ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ã. Ìîðøàíñê)*

Ó×ÅÍÈÅ ÁÓÄÅÒ ÏÐÎÐÎ×ÅÑÒÂÎÌ Â ÍÀÓ×ÍÎÌ ÌÈÐÅ

Ïîñâÿùàåòñÿ
Åëåíå Èâàíîâíå Ðåðèõ,
ïîäàðèâøåé íàäåæäó, è ðàäîñòü, è Ñâåò.

Íèêòî íå áóäåò ñïîðèòü ñ òåì, ÷òî ìèðîâîççðåíèå ÷åëîâåêà îêàçûâàåò ðåøàþùåå âîçäåéñòâèå íà åãî ñóäüáó. È ìåíîî îòâåòû íà ãëàâíûå ôèëîñîôñêèå âîïðîñû: êòî ìû? îòêóäà? êóäà èä¸ì? â ÷¸ì ñìûñë íàøåé æèçíè? — îïðåäåëÿþò îáðàç æèçíè êàê îòäåëüíîãî ÷åëîâåêà, òàê è îáùåñòâà â öåëîì. Ðåëèãèÿ, ïðèçûâàþùàÿ ê ñëåïîé âåðå, ñ ðîñòîì ÷èñëà îáðàçîâàíîõ ëþäåé, íå óäîâëåòâîðÿåò áîëåå ïûòëèâûõ óìû. Ï îçèòèâèñòñêàÿ ñîâðåìåíàÿ íàóêà, îïåðèðóþùàÿ ýìïèðè÷åñêèì îòêðûòèì íåìíîãèõ òûñÿ÷åëåòèé, íå ìîæåò îáúÿñíèòü ïðîèñõîæäåíèå æèçíè èíà÷å, ÷åì ñëó÷àéíûì ñöåïëåíåíèåì ÷àñòèö ìàòåðèè. «Ì¸ðòâàÿ äîãìàòèêà Öåðêâè, èâê è ëþáàÿ æ¸ñòêàÿ îäíîãëàçàÿ íàó÷íàÿ òåîðèÿ, îäèíàêîâî îòó÷àþò ÷åëîâåêà ìûñëèòü øèðîêî è ñâîáîäíî. À ïîòîìó íåñìîòðÿ íà âñå âûñîêèå ñëîâà, ïîä äàâëåíèåì âíåøíèõ óñëîâèé ñîçíàíèå ÷åëîâåêà âñ¸ æå ïðèêîâûâàåòñÿ ê çåìëå, ê ïðåõîäÿùèì çåìíûì ñîêîâèùàì» [1, ñ.48]. «Öèâèëèçàöèÿ, ðàçâèâàþùàÿ âíåøíåå, ôèçè÷åñêîå, âñåãäà îñòàâëÿåò â íåáðåæåíèè âíóòðåííåå — ïñèõè÷åñêîå è äóõîâíîå. À ýòî ðàíî èëè ïîçäíî, íî îáÿçàòåëüíî ïðèâîäèò ê äåãðàäàöèè ðàçóìà, ðàçëîæåíèþ äóõà è ãèáåëè öèâèëèçàöèè» [1, ñ.49].

È ìåíî â òàêîå ò¸ìíóå âðåìÿ, âðåìÿ ïîìðà÷åíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ñîçíàíèÿ, â êîíöå ÕIÕ âåêà, ÷åëîâå÷åñòâó áûëî ïðèñóùåíî Ó÷åíèå, äàþùåå ñòðîéíóþ è íàó÷íî îáîñíîâàííóþ êàðòèíó ýâîëþöèè ìèðà, â êîòîðîì îñîáàÿ ðîëü îòâîäèòñÿ ÷åëîâåêó-òâîðöó. Ýòî Ó÷åíèå, äîðâûå çàïèñàííîå Åëåíîé Ïåòðîâíîé Áëàâàòñêîé â ôóíäàìåíòàëüíî ìðóäà «Òàéíàÿ Äîêòðèíà», äîïîëíåííîå â ÕÕ âåêå Æèâîé Ýòèêîé, ÿâëÿåòñÿ áåñöåííûì äàðîì Ñòàðøèõ Áðàòüåâ ÷åëîâå÷åñòâà íàì — ëþäÿì. Âî âñå âåêà Èõ Ï îñëàíèêè ïðîâèãàëè ñîçíàíèå ëþäåé, äàâàÿ ÷åëîâå÷åñòâó ñòîëüêî, ñêîëüêî îíî áûë ñïîñîáåí ïðèíÿòü. Âñåì ëó÷øèì, ÷òî ìû çíàåì ñåãîäíÿ, ìû îáÿçàíû È ì. Èõ çíàíèÿ ñèÿþò â çàïîâåäÿõ Õðèñòà, îíè âûáèòû íà äëìàçíûõ ñêðèæàëÿõ Ãåðìåñà, èõ ñîõðàíèëè Òàëìóä è Êîðàí. Î íè íà÷åðòàíû â Âåäàõ è Çåíä-Àâåñòå. È ñåãîäíÿ áûñòðîå ðàçâèòèå îáúåñòâåííîãî èíòåëëåêòà ïîçâîëèëî Ó÷èòåëÿì ÷åëîâå÷åñòâà îêêðûòü ñëåäóþùóþ ñòðàíèöó Êíèãè Çíàíèé. Ñòðàíèöó, ðàñêðûâàþùóþ ãðàíäèîçíûå, çàõâàòûâàþùèå ïåðñïåêòèâû ääë¸êîãî áóäóùãîã, íàñûùåííóþ íàó÷íûìè ïðîðî÷åñòâàìè è ñîåðõíàó÷íûìè çíàíèÿìè. Âñ¸ ýòî äîëæíî ïîìî÷ëü ëþäÿì îñîçíàòü êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè è ñâîþ ðîëü ïîìî÷íèêîâ è ñîòóäíèêîâ Èåðàðõèè Ñâåòà â êîñìè÷åñêîì òâîð÷åñòâå.

Ñîâðåìåííàÿ íàóêà óâåðîâàëà, ÷òî îíà ÿâëÿåòñÿ âåíöîì ïîçíàíèÿ ÷åëîâå÷åñòâà, è â ýòîì ñâî¸ì çàáëóæäåíèè îíà íàõîäèò âîçìîæíûì âûñîêî ìåðíî ñóäèòü î òåõ íåì íîãèõ ôðàãìåíòàõ Äðåâíåé Íàóêè, êîòîðûå ïîïàäà¸òñÿ â ïîëå å¸ çðåíèÿ. Åëåíà Ïåòðîâíà Áëàâàòñêàÿ ïèñàëà: «Ñîâðåìåíàÿ íàóêà åñòü ëèøü èñêàæ¸ííàÿ Äðåâíÿÿ Ì ûñëü è íå áîëåå» [2]. Ï îêà ýòà èñòèíà íå áóäåò ïðèíÿòà ó÷¸íûì, íàóêà îáðå÷åíà áóæäàòü â ïîò¸ìêàõ ñâîèõ ãëïîòåç, ÷àñòî òåðÿÿ äàæå îðèåíòèðû ýâîëþöèè. Î íà òàê è áóäåò îñòàâàòüñÿ äåðåâîì áåç êîðíåé, îáîñíîâåííûì ÿâëåíèåì áåç ïðîøëîãî è áóäóùãîã. «Êàê áû óñêîðëëñÿ ïðîöåññ ðàçâèòèÿ ñîçíàíèÿ, åñëè áû ÷åëîâå÷åñòâî, íàêîíåö-òî, ïðèçíàëî, ÷òî íà Çåìëå èñïîêîí âåêîâ, ñî âðåìåíè ïîÿâëåíèÿ ÷åëîâåêà ðàçóìíîãî ñóùåñòâóåò Î ïëîò Êîñì è÷åñêèõ Ðàçóìîâ, ÿâëÿþùèéñÿ èçëó÷àòåëåì âñåõ èäåé è îòêðûòèé, êîòîðûå êîãäà-ëèáî áûëè óëîâëåíû ÷åëîâå÷åñêèì àïïàðàòîì...»

Å.Ï.Áëàâàòñêàÿ â ñâîåé êíèãå «Èç ïåùåð è äåáðåé Èíäîñòàíà» ïèøåò, ÷òî ó÷¸íûå, èçó÷àþùèå äðåâíþþ ôèëîñîôèþ Èíäèè, óáåäèëèñü, ÷òî äðåâíèå ó÷¸íûå íàì íîãî îïðåäåëèëè ñîâðåìåííûõ êîëëåã. Ñ óäèâëåíèåì ñîâðåìåííûå ó÷¸íûå îáíàðóæèëè, ÷òî, îêàçûâàòñÿ, ñâîéñòâà ÿëåêòðè÷åñòâà áûëè èçâåñòíû ñ äðåâíèõ âðåì¸í. Çà ìíîãî âåêîâ äî ðîæäåíèÿ îòòà âåðîïåéñêîé ìäèèöèíû Ãèïïîêðàòà åãî ñèñòåìà, êîòîðîé òàê ãîðäèòñÿ ñîâðåìåííàÿ ìåäèöèíà, îêàçûâàòñÿ, áûëà èçëîæåíà äðåâíèìè èíäèéöàìè ×àðàêà è Ø óøðóò. Ã Èíäèè, ïèøåò Å.Ï.Áëàâàòñêàÿ, â Áåäðèíàòñêîì õðàìå Âèøíó õðàíèòñÿ êàìåíü ñ âû÷èñëåíèÿìè ìíîãîòûñÿ÷åëåòíåé äàâíîñòè Ñóðüå è Ñèäõáîòû. Ýòè âû÷èñëåíèÿ ñâèäåòåëüñòâóþò î òîì, ÷òî ïàðîâûå äâèãàòåëè ðàáîòàëè â Èíäèè çàäîëãî äî íà÷àëà çàïàäíîåâðîïåéñêîé öèâèëèçàöèè. Äðåâíèå èíäóñû ïåðâûå âû÷èñëèëè è ñêîðîñòü ñåâòà. Î íè æå è îïðåäåëèëè åãî çàêîíû çà ìíîãåå òûñÿ÷è äî ðîæäåíèÿ âåðîïåéñêîé íàóêè. Äàæå çíàìåíèòàÿ òåîðåìà Ïèòàãîðà î ñâîéñòâå êâàäðàòà ãèïîòåíóçû íàõîäèòñÿ â äðåâíåéøåé êíèãå Äæèòèøè. Îòòà òðèãîíîìåòðèè òàêæå íàäî èñêàòü â Èíäèè, — çäåñü íàéäåíà ðóêîïèñü, êîòîðàÿ ýòî äîêàçûâàåò.

Â èíäéñêîèõ Âåäàõ (êîòîðûì áîëåå 20 000 ëåò) íûíåøíèå èññëåäîâàòåëè îáíàðóæèëè íåìàëî íîâåéøèõ îòêðûòèé ñîâðåìåííîé íà-

óêè (äàæå ôîðìóëó àòîìíîé ýíåðãèè). «Â îñíîâíûõ ó÷åíèÿõ Áóääû óæå ìîæíî óñìîòðåòü íàì¸êè íà áóäóùèå äîñòèæåíèÿ ÷åëîâå÷åñòâà. Ïîä ñèìâîëîì æåëåçíîãî çìèÿ, îêðóæàþùåãî çåìëþ è ïåðåíîñÿùåãî òÿæåñòè äëÿ ÷åëîâå÷åñòâà, óçíàþòñÿ ñèìâîëû æåëåçíûõ äîðîã. Ïîä ñèìâîëîì êåòàþùèõ æåëåçíûõ ïòèö ìîæíî ïîíÿòü àýðîïîðòàíû. Â óêàçàíèÿõ íà æèçíè íà ðàçëè÷íûõ çâ¸çäàõ è â íàì¸êàõ íà ðàçíûå ñîñòîÿíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ñóùåñòâà âû ìîæåòå ðàñïîçíàòü òå ñàìûå ïðîçíàíû, êîòîðûå òîëüêî íåäàâíî ñ ïîðàçèòåëüíîñòüþ ïîäòâåðäæàþòñÿ íàóêîé», — ïèñàë Í.É.Ðåðèõ â «Ñåðäöå Àçèè» [3, ñ.326].

Ïðîøëî íåñêîë�êî äåñ�òèëåòèé, ïðåæäå ÷åì ó÷¸íûå Ìóäðåöû Òâåðäûíè Çíàíèÿ íàøëè âîçìîæíûì îòêðûòü ëþäÿì ñèåäóþùóþ çàêîíîâ ïðèðîäû ÷åðåç Áèàâàòñêóþ è Ðåðèõîâ. Íî ÷åëîâå÷åñòâî íå ñïåøèò ïîçíàâàòü è òàê îñòîðîæíî â ïðèíÿòèè íîâûõ çíàíèé. Âñ¸ íîâîå íåïðîñòî âõîäèò â æèçíü, îíî íå ïðèíèìàåòñÿ íà âåðó è òðåáóåò áûòü äîêàçàíûì íà ñòðîãîì ÿçûêå íàó÷íûõ ôàêòîâ. Òàêèå ôàêòû óæå åñòü è ñåãîäíÿ, íåêîòîðûå èç íèõ áóäóò ïðåäñòàâëåíû â äîêëàäå. Íî ïðåæäå íåìíîãî äèñòàíöèè ñêàçàòü íåñêîëüêî ñëîâ î ïðîáëåìå òàê íàçûâàåìîãî **ñâåðõçâó÷íûõ çíàíèé**. Ýòó ïðîáëåìó âïåðâûå ïîñòàâèë Ëââ Ìèðîíîâè÷ Ãèíäèëèñ — ñòàðøèé íàó÷íûé ñîòðóäíèê Ãîñóäàðñòâåííîãî Àñòðîíîìè÷åñêîãî èíñòèòóòà èìåíè Ï.Ê.Øòåðíáåðãà [4—6]. Î í ïðåäëîæèë ñèåäóþùèé êðèòåðèé ñâåðõçâó÷íîãî çíàíèÿ: «åñëè óñòàíîâëåíî, ÷òî çíàíèå, ñîäåðæàùåéñÿ â èñòî÷íèêå, áóäó÷è äîñòîâåðíûì, íå ñîòâåòñòâóåò çíàíèÿì ñâîåé ýïîõè, òî åãî ìîæíî îòíåñòè ê ñâåðõçâó÷íîìó çíàíèþ» [7]. Êðèòåðèé ñâåðõçâó÷íîãî çíàíèÿ ìîæåò áûòü ñôîðìóëèðîâàí è â áîëåå îïðåäåë¸ííîé ôîðìå. Òîãäà ôîðìóëèðîâêà, ïðèâåä¸ííàÿ âûøå, äîëæíà âûãëÿäåòü òàê: «Åñëè îêàæåòñÿ, ÷òî çíàíèå, ïðîòèâîðå÷èâûåâ ñâîåé ýïîõå, â äàëüíåéøåì áûëî ñîâìåñòèìî ñ íîâûì çíàíèåì, áóäó÷è äîñòîâåðíûì çíàíèþ» [7, ñ.102].

Ðàáîòà ïî âûâëåíèþ ñâåðõçâó÷íûõ çíàíèé â «Òàéíîé Äîêòðèíå» Åëåíû Ïåòðîâíû Áëàâàòñêîé, â Ïèñüìàõ Ìàõàòì Ñèíåòò, â ÆèâÿÝòèêå è â ïèñüìàõ Åëåíû Èâàíîâíû Ðåðèõ, â çàïèñÿõ Áîðèñà Íèêîëàåâè÷à Àáðàìîâà — ýòî ðàáîòà äëÿ êîëëåêòèâà öåëîãî èíñòèòóòà è ïðè òîì íå íà îäèí ãîä. Î óæå ñãîòîâëÿ â ýòèõ èñòî÷íèêàõ íàéäåíû çíàíèÿ, îòåå÷àþùèå ñôîðìóëèðîâàííîìó âûøå êðèòåðèþ ñâåðõçâó÷íîãî çíàíèÿ.

«Íàïðèìåð, â “Òàéíîé Äîêòðèíå” ñîäåðæèòñÿ ïðåäñòàâëåíèå î ðàñøèðåíèè Âñåëåííîé, ñîâåðøåííî íåëåãêî ñ òî÷êè çðåíèÿ íàóêè ÕIÕ âåêà è ïîëíîñòüþ ïðîòèâîðå÷àùåå âñåì å¸ ïðåäñòàâëåíèÿì. Òåì íå ìåíåå, îíî îïèñûâàåò ïîäòâåðæäåíèå Ý. Õàááëîì êðàñíîãî ñìåùåíèÿ â ñïåêòðàõ ãàëàêòèê è ñîçäàíèÿ ðåëÿòèâèñòñêèõ êîñìîëîãè÷åñêèõ ìîäåëåé ðàñøèðÿþùåéñÿ Âñåëåííîé» [7, ñ.102].

Åëåíà Ïåòðîâíà Áëàâàòñêàÿ ïèñàëà â «Òàéíîé Äîêòðèíå»: «Ëóíà ãîðàçäî ñòàðøå Çåìëè, è êàê ýòî îáúÿñíåíî â ïåðâîì òîì, èìåííî Çåìëÿ îáÿçàíà ñâîèì áûòèåì Ëóíå, âî ïðåêè âñåì ïðîòèâîïîëîæíûì îáúÿñíåíèÿì ýòîãî ôàêòà äñòðîíîìàìè è ãåîëîãàìè» [8]. Ýòî óòâåðæäåíèå áûëî íàó÷íî äîêàçàíî òàêæå ëèøü â ÕÕ âåêå ñ îêêðûòèåì ìåòîäà ðàäèîóãëåðîäíîãî îïðåäåëåíèÿ âîçðàñòà ìèíåðàëîâ è ïîñëå äîñòàâêè íà Çåìëþ ïðîá ëóíîãî ãðóíòà àìåðèêàíñêèìè àñòðîíàâòàìè. «Ëóíûé ãðóíò, — ïèøåò ãåîôèçèê Þ.Â.Ñåëåíþê, — è ïîðîäû äàòèðóþòñÿ âîçðàñòîì 4,6 ìèëëèàðäà ëåò, òî åñòü âîçðàñò Ëóíû çàìåòíî áîëüøå âîçðàñòà Çåìëè. Í î ÷àñòü å¸ ïîðîä îáðàçîâàëàñü óæå ïîñëå ôîðìèðîâàíèÿ, ñïóñòÿ 600 ìèëëèîíîâ ëåò» [9, ñ.48].

Â äóõãîì ìåñòå ñâîåãî ôóíäàìåíòàëüíîãî íàó÷íîãî òðóäà Åëåíà Ïåòðîâíà çàäà¸ò âîïðîñ: «Ì îãèè ëè ëþäè ñóùåñòâîâàòü 18 ìèëëèîíîâ ëåò íàçàä?» è äàëåå ñàìà îòâå÷àåò íà ýòîò âîïðîñ: «Íà ýòî Îêêóëüòèçì îòâå÷àåò óòâåðäèòåëüíî, íåñìîòðÿ íà âñåõ ó÷¸íûõ âîçðàæàòåëåé... Òàéíàÿ Äîêòðèíà óòâåðæäàåò, ÷òî ôèçè÷åñêîå ÷åëîâå÷åñòâî ñóùåñòâîâàëî íà çåìíîì øàðå íà ïðîòÿæåíèè îïñëåäíèõ 18 ìèëëèîíîâ ëåò, íåñìîòðÿ íà îâúèå êàòàêëèçìû è ñìåùåíèÿ â ×åòâ¸ðòî ìÊðóãå íàøåé ïëàíåòû» [10]. Ýòî óòâåðæäåíèå òàêæå ïðîòèâîðå÷èò òåîðèÿì ñîâðåìåííîãî íàó÷íîãî àíòðîïîãåíåçèñà, ñîãëàñíî êîòîðîìó ýâîëþöèÿ «Homo sapiens» — «÷åëîâåêà ðàçóìíîãî» ïðîäîëæàåòñÿ íà Çåìëå íå áîëåå 100 òûñÿ÷ ëåò.

Óæå â 1885 ãîäó â êóñêê áóðîãî óãëÿ, êîòîðûé áûë äîáûò â ïëàñòàõ, îòíîñèòåëüíî äîêîðîì Àäîëüôîì Áóðëüòì ê ïîçäíåìó íåîõîòó, áûë îáíàðóæåí ìåòàëëè÷åñêèé ïðåäìåò ñî ñëåäàìè èñêóññòâåííîé îáðàáîòêè, ïîëó÷èâøèé íàçâàíèå «çàëüóáóðãñêèé ïàðàëëåëåïèïåä». Êîãäà âåíñêèå ñïåöèàëèñòû â íà÷àëå 1966 ãîäà ïðîâåëè õèì è÷åñêóþ ýêñïåðòèçó íàõîäêè, ìåòåîðèòíàÿ ãåïîòåçà åãî îáðàçîâàíèÿ îòïàëà îêî í÷àòåëüíî — â ïðåäìåòå ñîâñåì íå ñïåöèàëèñòû íèêåëÿ. Âåðîÿòíî, îí áûë ñäåëàí èç ÷óãóíà è çàòåì îáðàáîòàí ïî ïðèìåòóó [11, ñ.28—30]. Ýòî íå åäèíñòâåííàÿ â ñâî¸ì ðîäå íàõîäêà. Ïîçäíåå áûëè íàéäåíû æåëåçíûé ìîëîò ñ äåðåâÿííîé ðó÷êîé â ñêàëüíîé ïîðîäå; ãâîçäü âíóòðè ïåñ÷àíèêà; ãâîçäü â êóñêå êâàðöà; íàï¸ðñòîê (ïðîçâàííûé «íàï¸ðñòêî ì Ââû») â êóñêå ëèãíèòà è ìíîãî äóóãèõ èñêîïàåìûõ íàõîäîê ÿâíî èñêóññòâåííîé ïðèðîäû [11, ñ.30].

Äî ñèõ ïîð íåò îáúÿñíåíèé òåõíîëîãèÿì èçãîòîâëåíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ÷åðåïà, ñäåëàííîãî (ïðåäïîëîæèòåëüíî íàðîãî ñòàðøåãî èñêîïàåìûõ íàõîäîê ÿâíî èñêóññòâåííîé ïðèðîäû [11, ñ.30].

Äî ñèõ ïîð íåò îáúÿñíåíèé òåõíîëîãèÿì èçãîòîâëåíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ÷åðåïà, ñäåëàííîãî (ïðåäïîëîæèòåëüíî íàðîãî ìàéÿ) èç êóñêà îðóíîãî ððóñòàëÿ [11, ñ.23]; äåëèéñêîé êîêîíîû, îòëèòîé èç ïðàêòè÷åñêè ÷èñòîãî æåëåçà [11, ñ.23], ýëåêòðè÷åñêèõ áàòàðåé, íàéäåííûõ â Èðàêå ïðè ðàñêîïêàõ çàõîðîíåíèé, äàòèðóåìûõ äâóõòûñÿ÷åëåòíåé

äàâíîñòüþ [11, ñ.24]. Ì íîãèå òàêèå íàõîäêè ñòàëè øèðîêî èçâåñòíû áëàãîäàðÿ àêòèâíîé ïðîïàãàíäèñòñêîé äåÿòåëüíîñòè øåéöàðöà Ýðèõà ôîí Äåíèêèíà, íàïèñàâøåãî íåñêîëüêî íàó÷íî-ïîïóëÿðíûõ êíèã è ñîçäàâøåãî ðÿä äîêóìåíòàëüíûõ ôèëüìîâ. Êîíå÷íî, íàéòè ìàòåðèàëüíûå îñòàòêè öèâèëèçàöèè, ñóùåñòâîâàâøåé áîëåå ìèëëèîíà ëåò íàçàä, — çàäà÷à ÷ðåçâû÷àéíî òðóäíàÿ. Òåì íå ìåíåå, íàñòîÿùåé ñåíñàöèåé ÿâèëîñü îòêðûòèå â ñåðåäèíå 70-õ ãîäîâ ÕÕ âåêà ïåðóàíñêèì ó÷¸íûì Õàâüåðîì Êàáðåðîé Äàðêåà òàê íàçûâàåìûõ «êàì íåé Èêè» — êàì íåé-ãðàâþð. Âîçðàñò èõ îöåíèâàåòñÿ ó÷¸íûì è â 200 òûñÿ÷ ëåò! Íà ýòèõ êàìåííûõ äîêóìåíòàõ çàôèêñèðîâàíû ãåîãðàôè÷åñêèå êàðòû, îïåðàöèÿ ïî ïåðåñìàòêå ñåðäöà, ëþäè âåðõîì íà äèíîçàâðàõ è äàâíî âûìåðøèõ æèâîòíûõ è ìíîãîå äóãîå, ÷òî ñâèäåòåëüñòâóåò î çàáóæäåíèÿõ àíòðîïîëîãîâ îòíîñèòåëüíî îöåíêè ïåðèîäà ñîçíàòåëüíîé ÷åëîâå÷åñêîé äåÿòåëüíîñòè íà Çåìëå [12, ñ.24]. Â Òèêàëå (Öåíòðàëüíàÿ Àìåðèêà) áûëà îáíàðóæåíà êàìåíàÿ ñòåëà íà êîòîðîé âûñå÷åíà äàòà 5 041 738 ãîä äî íîâîé ýðû [12, ñ.24].

Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» óòâåðæäàåòñÿ ñóùåñòâîâàíèå ÷åëîâå÷åñêèõ ðàñ ãèãàíòîâ, ðîñò êîòîðûõ ïîñòåïåííî óìåíüøàëñÿ â õîäå ýâîëþöèè. Ïåðâûå ëþäè áûëè íàñòîÿùèìè öèêëîïàìè ïî íûíåøíèì ìåðêàì, îíè äîñòèãàëè â âûñîòó 18 ìåòðîâ! Êàê èíà÷å îáúÿñíèòü ïðîèñõîæäåíèå òàêèõ ìàãàëèòîâ÷åñêèõ ñîîðóæåíèé, êàêèì ÿâëÿþòñÿ ñòàòóè îñòðîâà Ïàñõè, àðõåòåêòóðíûå ïàìÿòíèêè Þæíîé Àìåðèêè â Òèàóàíàêî, Ñàêñàóàìàíå, Êóñêî (îñíîâó ñîîðóæåíèé ñîñòàâëÿëè ãèãàíòñêèå êàìåííûå ïëèòû âåñîì äî 100 òîíí!) [12, ñ.25]; ëåãåíäàðíûé Ñòîíõåíäæ è ìíîãèå äóðèèå? Êññëäîâàòåëü Àíäðåé Ñòàòîâåðîâ ïèøåò: «Ïî ñîáùåíèÿì èñïàíñêîé õðîíèêè, ïîÿâèâøèñü íà àìåðèêàíñêîì êîíòèíåíòå, åðõèòåêòóðíûå ïàìÿòíèêè Þæíîé Àìåðèêè â Òèàóàíàêî, Ñàêñàóàìàíå, Êóñêî (îñíîâó ñîîðóæåíèé ñîñòàâëÿëè ãèãàíòñêèå êàìåííûå ïëèòû âåñîì äî 100 òîíí!) [12, ñ.25]; ëåãåíäàðíûé Ñòîíõåíäæ è ìíîãèå äóðèèå? Êññëäîâàòåëü Àíäðåé Ñòàòîâåðîâ ïèøåò: «Ïî ñîáùåíèÿì èñïàíñêîé õðîíèêè, ïîÿâèâøèñü íà àìåðèêàíñêîì êîíòèíåíòå, åðõèòåêòóðíûå ïàìÿòíèêè Äæîðäæà Ôåéêè (Äæîðäæ Ôåéêè, 1896 ãîä), ïîêðûòûå ýéåêòðîíà (Äæîðäæ Òîìñîí, 1897 ãîä) è ñîçäàíèå òðóáêè Êðóêñà, êîòîðàÿ ñòàëà ïðîòîòèïîì òåëåâèçèîííîûõ êíàñêîïîâ (Óèëüÿì Êðóêñ, 1897 ãîä). È ïðèâîäèò óáåäèòåëüíûå âûñêàçûâàíèÿ èçâåñòíûõ ó÷¸íûõ î ðåâîëþöèîííîé ðîëè äàííûõ îòêðûòèé âî âñåé äàëüíåéøåé ñóäüáå íàóêè ÕÕ âåêà.

Ìåæäó ïðî÷èì, îòêðûòèå ýëåêòðîíà Òîìñîíîì â 1897 ãîäó ïîäâåðãëî îäíî èç óòâåðæäåíèé «Òàéíîé Äîêòðèíû» î òîì, ÷òî «àòîì äîëæåí ñîñòîÿòü èç ÷àñòèö, èëè ñóáàòîì îâ» [13].

Ïèñüìà Ìàõàòì À.Ï.Ñèíåòóó — ðåäàêòîðó âëèÿòåëüíîé àíãëîÿçû÷íîé ãàçåòû «Ïèíåð», èçäàâàâøåéñÿ â Èíäèè, òàêæå ÿâëÿþòñÿ èíòåðñíåéøèì èñòî÷íèêîì Ñâåðõíàó÷íîãî Çíàíèÿ. Ë.Ì.Äèíäëèñ ðàçáèðàåò ëèøü íåñêîëüêî ïðèìåðîâ ñòî÷êè çðåíèÿ ñôîðìóëèðîâàííîãî èì êðèòåðèÿ ñâåðõíàó÷íîãî çíàíèÿ.

Òàê Ìàõàòìà Êóò Õóìè ñîîáùàåò, ÷òî âûñîêî íàä ïîâåðõíîñòüþ Çåìëè «âîçáóõ ïðîïèòàí è ïðîñòðàíñòâî íàïîëíåíî ìàãíèòíîé èíôîðìàöèåé, ÷òîáû ìûñëü, òîãäà êàê ìíîãèå äóóãèå òðóäû äàâíî ïîçàáûòû? Íå ïîòîì ëè, ÷òî êíèãà ýòà â äåéñòâèòåëüíîñòè ïðèíàäëåæèò ÕÕ âåêó, îïåðåäèâ ñâî¸ âðåìÿ íà ñòî ëåò?.. Åñëè áû àâòîð “Òàéíîé Äîêòðèíû” íå ñîîáùèë ïðåäâîñõèòèòü ìíîãèå íàó÷íûå îòêðûòèÿ, êíèãà áûñòðî óñòàðåëà áû, íå ïîñïåâàÿ âñëåä çà ñòðåìèòåëüíî ðàçâèâàþùåéñÿ íàóêîé. Ñàìà Åëåíà Ïåòðîâíà Áëàâàòñêàÿ ïðåäñêàçàëà, ÷òî “òîëüêî â ÕÕ âåêå òðóä ñåé — ïóñòü äàæå íå âåñü, à ÷àñòè åãî — ïîëó÷èò îïàòåðæäåíèå”» [14].

Þëèàí Èññèôîâè÷ ïðèâîäèò ñëåäóþùåå ïðîðî÷åñòâî Å.Ï.Áëàâàòñêîé:

«Òî÷íûå ïàðàìåòðû òàéí Ïðèðîäû ìîæíî íàéòè ëèøü â âîñòî÷íûõ ýçîòåðè÷åñêèõ íàóêàõ. Òàê îáøèðíû, òàê ãëóáîêè îíè, ÷òî ëèøü íåì íîãèå, î÷åíü íåì íîãèå èç âûñî÷àéøèõ Ïîñâÿù¸ííûõ — òåõ, î ñàìîì ñóùåñòâîâàíèè êîòîðûõ èçâåñòíî ëèøü íåáîëüøîì óò÷íûå íàóêè, ïî ìåðå òîãî, êàê ðåäêè ìíîãèå äóóãèå ïîñòèæèòü ñåáå ïóòü â òî÷íûå íàóêè, — ñïîñîáíû óñâîèòü ýòî çíàíèå. Îäíâî âñ¸ ýòî ñóùåñòâóåò, è ôàêòàì è ïðîöåññàì â ìàñòåðñêîèõ Ïðèðîäû ïàíîì óò çà äóóãèì äà¸òñÿ âîçìîæíîñòü ïðîëîæèòü ñåáå ïóòü â òî÷íûå íàóêè, ïî ìåðå òîãî, êàê ðåäêèìè èíäèâèäóóìàì ïîñûëåòñÿ òàèíñòâåíí íàÿ ïîìîùü â ðàçãàäâàíèè å¸ òàéí. Ýòî, êàê ïðàâèëî, è ìåòî ìåñòî ïðè çàâåðøåíèè áîëüøèõ öèêëîâ è ñâÿçàíî ñ ðàçâèòèåì ðàñ. Ì ûíàõîäèìñÿ íà ñàìîì êîíöå 5000-ëåòíåãî öèêëà íûíåøíåé àðèéñêîé Êàëè-Þãè; è ìåæäó ýòèì âðåìåíåì (1888 ãîä) è 1897 ãîäîì ïîêðîâ Ïðèðîäû áóäåò ïðîðâàí è ìàòåðèàëèñòè÷åñêàÿ íàóêà ïîëó÷èò ñìåðòåëüíûé óäàð».

Þ.È.Äîëãèí äîêàçûâàåò, ÷òî çà óêàçàííûå Å.Ï.Áëàâàòñêîé 9 ëåò â íàóêå ïðîèçîøëè òàêèå ðàäèêàëüíûå íàó÷íûå îòêðûòèÿ, êàê îòêðûòèå Õ-ëó÷åé (Âèëüãåëüì Êîíðàä Ðåíòãåí, 1895 ãîä), îòêðûòèå ÿâëåíèÿ ðàäèîàêòèâíîñòè (Àíòóàí Àíðè Áåêêåðåëü, 1896 ãîä), îòêðûòèå ýëåêòðîíà (Äæîðäæ Òîìñîí, 1897 ãîä) è ñîçäàíèå òðóáêè Êðóêñà, êîòîðàÿ ñòàëà ïðîòîòèïîì òåëåâèçèîííîûõ êíàñêîïîâ (Óèëüÿì Êðóêñ, 1897 ãîä). È ïðèâîäèò óáåäèòåëüíûå âûñêàçûâàíèÿ èçâåñòíûõ ó÷¸íûõ î ðåâîëþöèîííîé ðîëè äàííûõ îòêðûòèé âî âñåé äàëüíåéøåé ñóäüáå íàóêè ÕÕ âåêà.

Ìåæäó ïðî÷èì, îòêðûòèå ýëåêòðîíà Òîìñîíîì â 1897 ãîäó ïîäâåðäèëî îäíî èç óòâåðæäåíèé «Òàéíîé Äîêòðèíû» î òîì, ÷òî «àòîì äîëæåí ñîñòîÿòü èç ÷àñòèö, èëè ñóáàòîì îâ» [13].

Ïèñüìà Ìàõàòì À.Ï.Ñèíåòóó — ðåäàêòîðó âëèÿòåëüíîé àíãëîÿçû÷íîé ãàçåòû «Ïèíåð», èçäàâàâøåéñÿ â Èíäèè, òàêæå ÿâëÿþòñÿ èíòåðñíåéøèì èñòî÷íèêîì Ñâåðõíàó÷íîãî Çíàíèÿ. Ë.Ì.Äèíäëèñ ðàçáèðàåò ëèøü íåñêîëüêî ïðèìåðîâ ñòî÷êè çðåíèÿ ñôîðìóëèðîâàííîãî èì êðèòåðèÿ ñâåðõíàó÷íîãî çíàíèÿ.

Òàê Ìàõàòìà Êóò Õóìè ñîîáùàåò, ÷òî âûñîêî íàä ïîâåðõíîñòüþ Çåìëè «âîçáóõ ïðîïèòàí è ïðîñòðàíñòâî íàïîëíåíî ìàãíèòíîé èíôîðìàöèåé

ìåòåîðíîé ïûëüþ...» [15, ñ.201]. «Èññëäîâàíèå ñóìåðå÷íîãî ñâå÷åíèÿ àòìîñôåðû, âûïîëíåíûå â 30—50-ô ãîäàõ íàøåãî ââêà, ïîêàçàëè, ÷òî åñëè íà âûñîòàõ ìåíüøå 100 êì ñâå÷åíèå îïðåäåëÿåòñÿ ðàññåÿíèåì ñîëíå÷íîãî ñâåòà â ãàçîâîé (âîçäóøíîé ñðåäå), òî íà âûñîòàõ áîëåå 100 êì ïðåíåáðåæùóþ ðîëü èðàòåò ðàññåÿíèå íà ïûëåíêàõ. Ïåðâûå íàáëþäåíèÿ, âûïîëíåííûå ñ ïîìîùüþ èñêóññòâåííûõ ñïóòíèêîâ, ïðèâåëè ê îáíàðóæåíèþ ïûëåâîé îáîëî÷êè Çåìëè íà âûñîòàõ íåñêîëüêî ñîò êèëîìåòðîâ» [7, ñ.103].

Äðóãîé ïðèìåð. Â Ïèñüìàõ Ìàòàòì ÷èòàåì: «Ñíåã — â îñîáåííîñòè â íàøèõ ñåâåðíûõ îáëàñòÿõ — ïîëî í åòåîðèòîãî æåëåçà è ìàãíèòíûõ ÷àñòèö, è îòëîæåíèÿ ïîñëäíèõ âñòðå÷àþòñÿ äàæå íà äíå ìîðåé è îêåàíîâ» [15, ñ.201]. Êîì ìåíòèðóÿ ýòî óòâåðæäåíèå, Ë. Ì .Ãèíäèëèñ ïèøåò: «Â íàñòîÿùåå âðåìÿ èññëäîâàíèå ìèêðîìåòåîðèòîâ ÿâëÿåòñÿ îäíèì èç âàæíûõ ñðåäñòâ èçó÷åíèÿ ìåòåîðíîãî âåùåñòâà. Ýòè ÷àñòèöû îáíàðóæèâàþòñÿ â ëääíèêîâûõ îòëîæåíèÿõ (îñîáåííî âûñîêî â ãîðàõ, íà ãîðíûõ âåðøèíàõ) è â ãëóáîêîâîäíî ìîðñêî ìèëä â âèäå ïëîòíûõ øàðîâûõ ÷àñòèö, îáëàäàþ ùèõ ìàãíèòíûì è ñîñéñòâàì è. Ñïåöèàëèñòû íàçûâàþò èõ “ìàãíèòíûì øàðèêàì è”. Ðàçìåð ýòèõ ÷àñòèö îò 1 äî 300 ìèêðîí, ìàññà îò 10^{-11} äî 10^{-6} ãðàì» [16].

À âîò êàê îòâå÷àåò Ìàõàòìà Êóò Õóìè íà âîïðîñ Ñèíåòòà î «ôîòîìåòðè÷åñêîì ïîêàçàòåëå» çâ¸çä: «Ìîùíûå ñêîïëåíèÿ ìàòåðèîâ âåùåñòâà (â ìåæçâ¸çäíîì ïðîñòðàíñòâå) ïðèâîäÿò ê èñêàæåíèþ íàáëþäàåìîé èíòåíñèâíîñòè çâ¸çäíîãî ñâåòà è, ñëääîâàòåëüíî, ê èñêàæåíèþ ðàññòîÿíèé äî çâ¸çä, ïîëó÷åííûõ îòòìåòðè÷åñêèì ïóò¸ì» [15, ñ.207]. «Ïî ñóùåñòâó, — ïèøåò àñòðîôèçèê Ãèíäëèñ, — ýòî áûë óêàçàíèåì íà íàëè÷èå ìåæçâ¸çäíîãî ïîãëîùåíèÿ, îòêðûòîãî â 1930 ãîäó Òðåìïëåðîì, êîòîðîå ïî ïðàâó ñ÷èòàåòñÿ îäíèì èç âàæíåéøèõ äñòðîíîìè÷åñêèõ îòêðûòèé íàøåãî âåêà» [16].

Î÷åíü èíòåðåñíî óòâåðæäåíèå Ìàõàòìû î Ñîëíöå: «Ñîëíöå íå ïðääñòàâëÿåò ñîáîé íè òâ¸ðäîå, íè æèäêîå òåëî, íè äàæå ãàçîîáðàçíîå ñâå÷åíèå, íî ýòî ãèãàíòñêèé øàð ýëåêòðîìàãíèòíûõ ñèë» [15, ñ.206]. Êîì ìåíòèðóÿ ýòî îïðääëåíèå, Ëââ Ìèðîíîâè÷ ïèøåò ñëääóþù ùåå: «Â 80-ô ãîäàõ ïðîøëîãî âåêà ïîëàãàëè, ÷òî Ñîëíöå — ýòî ïðîñòî ãèãàíòñêèé ãàçîâûé øàð, íàãðåòûé äî âûñîêîé òåì ïðàòóðû. Òàêîå ïðääñòàâëåíèå, ñòðîãî ãîâîðÿ, íåëüçÿ ñ÷èòàòü âåðíûì, èáî ïðè âûñîêèõ òåì ïðàòóðàõ â íääðàõ Ñîëíöà àòîìû èíèçèðîâàíû (÷åãî â òî âðåìÿ çíàòü íå ìîãëè!), è ñîëíå÷íîå âåùåñòâî ïðääñòàâëÿåò ñîáîé ïëàçìó ñ “âìîðæåííûìè” â íå¸ ìàãíèòíûìè ïîëÿìè» [16]. Ê ýòîìó âîïðîñó ìîæíî áûëî äîáàâèòü íåñêîëüêî ñëîâ î òàíñòâåííîì ýêñïåðèìåíòå ñ äåòåêòîðîì Ð.Äýâèñà, ñóòü êòîðîãî ñâîäèòñÿ ê òîìó, ÷òî åñëè áû ïðè÷èíîé ñîëíå÷íîãî èçëó÷åíèÿ â äåéñòâèòåëüíîñòè áûëè ðåâêöèè ñëèÿíèÿ ÿäåð âîäîðîäà ñ ïðåâðàùåíèåì åãî â ãåëèé, êàê ïî-

ëàãàþò ó÷¸íûå, äåòåêòîð Äýâèñà, ñîçäàííûé íà ãëóáèíå ïîëóòîðà êèëî ìåòðîâ â ñòàðîé øàõòå â Ëèäå (Þæíàÿ Äàêîòà, ÑØÀ), äîëæåí áûë çàðåãèñòðèðîâàòü ñîëíå÷íûå íåéòðèíî. Îäíàêî ðåçóëüòàòû ýêñïåðèìåíòà, ïðè âñåé íåâåðîÿòíîé ÷óâñòâèòåëüíîñòè óñòàíîâêè, íå äàëè ðàñ÷¸òíãî ðåçóëüòàòà. Îòðèöàòåëüíûé ðåçóëüòàò îïûòîâ Äýâèñà ïîñòàâèë ïîä óãðîçó òåîðåòè÷åñêèå ïîñòðîåíèÿ ó÷¸íûõ î ïðèðîäå Ñîëíöà [17].

Î âíåøíåé ñîëíå÷íîé êîðîíå Ìàõàòìà Êóò Õóìè ãîâîðèò, ÷òî å¸ «ëó÷åçàðíîñòü (ñâåòèìîñòü) ïðîèñòåêàåò îò ìàãíèòíûõ ñâîéñòâ ìàòåðèè è ýëåêòðè÷åñêîé ýíåðãèè, à âîâñå íå îò ðàñêàëë¸ííûõ ÷àñòèö, êàê óòâåðæäàþò íåêîòîðûå àñòðîíîìû» [15, ñ.203]. Ãèíäèëèñ ïîÿñíÿåò: «Ñåããäíÿ ìû çíàåì, ÷òî âíåøíÿÿ êîðîíà Ñîëíöà ñîñòîèò èç äâóõ ñîñòàâëÿþùèõ: ýëåêòðîííîé (“ýëåêòðè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ” — ïî ñëîâàì Êóò Õóìè) è ïûëåâîé. Ýëåêòðîííàÿ êîìïîíåíòà ïîñòåïåííî óáûâàåò ñ ðàññòîÿíèåì îò Ñîëíöà è íà áîëüøèõ ðàññòîÿíèÿõ ñòàíîâèòñÿ íåâèäèìîé. Ëó÷èñòàÿ ñòðóêòóðà å¸ îáóñëîâëåíà ìàãíèòíûì ïîëåì. ×òî êàñàåòñÿ ïûëåâîé ñîñòàâëÿþùåé, òî îíà ïîñòåïåííî ïåðåõîäèò â çîäèàêàëüíûé ñâåò è, êàê è ïîñëäíèé, îáóñëîâëåíà ðàññåÿíèåì ñîëíå÷íîãî ñâåòà íà ÷àñòèöàõ ìåæïëàíåòíîé ïûëè, à âîâñå íå ñâå÷åíèåì ðàñêàë¸ííûõ ÷àñòèö» [16].

Íî íàèáîëåå èíòåðåñíûì ñ òî÷êè çðåíèÿ Ë. Ì .Ãèíäèëèñà ïðääñòàâëÿåòñÿ ñëåäóþùàå óòâåðæäåíèå Ìàõàòìû: «Ñîëíöå èçîáèëóåò ïàðàìè æäëåçà. Ýòî äîêàçàíî ïðè ïîìîùè ñïåêòðîñêîïà, ïîêàçûâàþùåãî, ÷òî ñâåò êîðîíû ñîñòîèò ãëàâíûì îáðàçîì èç ëèíèè â çåë¸íîé ÷àñòè ñïåêòðà, ïî÷òè ñîâïàäàþùåé ñ ëèíèåé æåëåçà, íî òàì íå ìåíåå êîðîíà ñîäåðæèò æåëåçà, èáî è äóóãåå ïàðû. Ñîîáùèòü Âàì, èç ÷ãåî îíà ñîñòîèò, — áåñïîëåçíî, èáî ÿ íå â ñîñòîÿíèè ïðäââåñòè ñèîâà, êîòîðûì ïîëüçóåìñÿ. Äà è âåùåñòâà òàêîãî áîëüøå íåò íèãäå (ïî êðàéíåé ìåðå â íàøåé Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå) — êðîìå êàê íà Ñîëíöå» [15, ñ.204]. Äàëåå Ãèíäèëèñ äà¸ò ïîäðîáíûå êîìåíòàðèè ê ýòîìó âûñêàçûâàíèþ: «Çåë¸íàÿ êîðîíàëüíàÿ ëèíèÿ ñ äëèíîé âîëíû 5303 àíãñòðåìà — ñàìàÿ ÿðêàÿ ëèíèÿ èçëó÷åíèÿ â ñïåêòðå ñîëíå÷íîé êîðîíû. Î íà áûëà îòêðûòà â 1869 ãîäó äâóìÿ àìåðèêàíñêèìè àñòðîíîìàìè ×.Þ íãîì è Ó.Õàðêíåññîì íåçàâèñèìî äðóã îò äðóãà. Ï î ñâîåì ïîêîæåíèþ â ñïåêòðå íà î÷åíü áëèçêà ê ëèíèè ïîãëîùåíèÿ æåëåçà (äëèíà âîëíû 5316 àíãñòðåìà). Ï îýòîìó ïððâîíà÷àëüíî íà áûëà ïðèíÿòà çà ëèíèþ æåëåçà. Îäíàêî òàêîå îòæäåñòâëåíèå âûçûâàëî áîëüøèå òðóäíîñòè. Áûëî íåïîíÿòíî, êàêèì îáðàçîì ñòîëü òÿæ¸ëûé ãàç, êàê ïàðû æåëåçà, ìîã ïîáèìàòüñÿ íà òàêóþ áîëüøóþ âûñîòó íàä âèäèìîé ïîâåðõíîñòüþ Ñîëíöà, ïðåâû øàþùóþ âûñîòó ðàñ-

ïðîñòðàíåíèÿ âîäîðîäà. Ï îýòî ìó Þ íã íå ñîãëàñèëñÿ ñ òàêè ì îòîæäåñòâëåíèåì. Î í îáðàùàë âíèìàíèå íà òî, ÷òî êîðîíàëüíàÿ ëèíèÿ íå òî÷íî ñîâïàäàåò ñ ôðàóíãîôåðîâîé ëèíèåé ïîãëîùåíèÿ æåëåçà 5316 Àíãñòðåìà è, ñëåäîâàòåëüíî, äîëæíà ïðèíàäëåæàòü äóãîìó õèì÷åñêîìó ýëåìåíòó. Ï îñêîëüêó ëèíèÿ íàáëþäàëàñü âûñîêî íää âèäèìîé ïîâåðõíîñòüþ Ñîëíöà, Þ íã ïðåäïîëîæèë, ÷òî ýòî äîëæåí áûòü î÷åíü ë¸âêèé ýëåìåíò, áîëåå ë¸ãêèé, ÷åì âîäîðîä. Êíèãà Þ íãà, ãäå î í âûñêàçàë ýòî ïðåäïîëîæåíèå, áûëà èçäàíà â 1882 ãîäó, òî åñòü â òîì ñàìîì ãîäó, ê êîòîðîìó îòíîñèòñÿ îáñóæäàåìîå ïèñüìî Ê.Õ. Òðóäíîñòü ñîñòîÿëà â òî ì, ÷òî äëèíà âîëíû êîðîíàëüíîé ëèíèè áûëà èçâåñòíà íå î÷åíü òî÷íî. Ëèøü â 1896 ãîäó, âî âðåìÿ ïîëíîãî ñîëíå÷íîãî çàòìåíèÿ, óäàëîñü ïîëó÷èòü ñïåêòðîôîòîãðàììû (ôîòîãðàôèè ñïåêòðà) ñîëíå÷íîé êîðîíû, ïî êîòîðûì Í.Ëîêüåð îïðåäåëèë òî÷íóþ äëèíó âîëíû ëèíèè. Î íà îêàçàëàñü ðàâíîé 5303 àíãñòðåìà, òî åñòü íå ñîâïàäàëà ñ ëèíåéé æåëåçà 5316 àíãñòðåìà, êàê è óòåðæäàë Þ íã. Ëîêüåð ïðåäïîëîæèë, ÷òî ëèíèÿ 5303 àíãñòðåìà ïðèíàäëåæèò íåèçâåñòíîìó õèì è÷åñêîìó ýëåìåíòó, êîòîðûé íí íàçâàë êîðîíèåì. Íåñìîòðÿ íà îøèáêè, Ëîêüåðà â ýòîì îòíîøåíèè âàîõîâëÿëà èñòîðèÿ ñ åëèåì. Â 1895 ãîäó åäëèé áûë íàéäåí òàêæå íà Çåìëå. Îäíàêî ñ êîðîíèåì ïîëó÷èëîñü èíà÷å. Åãî íå òîëüêî íå ìîãëè îáíàðóæèòü, íî, áîëåå òîãî, êîãäà ïîÿâèëàñü ïåðèîäè÷åñêèÿ òàáëèöà ýëåìåíòîâ Ì åíäåëåÿåâà, îêàçàëîñü, ÷òî äëÿ êîðîíèÿ â íåé ïðîñòî íåò ìåñòà. Çàãàäêà áûëà ðåøåíà ëèøü â 1942 ãîäó, êîãäà øâåäñêèé àñòðîíîì Â.Ýäëåí îòîæäåñòâëè çåë¸íóþ êîðîíàëüíóþ ëèíèþ ñ ëèíèåé òðèíäöàòèêðàòîíî èíèçèðîâàííîãî àòîìà æåëåçà (Fe XIV). Âñêîðå áûëî óñòàíîâëåíî, ÷òî òåì ïðåòóðà â ñîëíå÷íîé êîðîíå ïðåâû øàåò ìèëëèîí ãðàäóñîâ (íà ïîâåðõíîñòè Ñîëíöà îíà ðàâíà âñããî 6000 êåëüâèíîâ), ýòî îáúÿñíÿåò, ïî÷åìó òàêèå òÿæ¸êûå ýëåìåíòû, êàê æåëåçî, ìîãóò ïîäíèìàòüñÿ íà ñòîëü áîëüøóþ âûñîòó íää ïîâåðõíîñòüþ Ñîëíöà è îäíîâðåìåííî îáúÿñíÿåò âûñîêóþ ñòåïåíü èîíèçàöèè æåëåçà. Âñããî ýòîãî â 80-õ ãîäàõ ïðîøëîãî ñòîëåòèÿ ó÷¸íûå íå çíàëè è çíàòü íå ìîãëè. Âåäü â òî âðåìÿ àòîì ñ÷èòàëñÿ íåäåëèìûì. Ñòðîåíèå àòîìà áûëî íåèçâåñòíî. Ñëåäîâàòåëüíî ñàìî ïîíÿòèå èîíèçèðîâàííîãî àòîìà íå èìåëî ñìûñëà» [16].

Â Ïèñüìàõ Ìàõàòì ïðåäñêàçûâàåòñÿ íàëè÷èå ó êàæäîãî ñîëíöàçâ¸çäû ñïóòíèêîâ-ïëàíåò [18, ñ.230]. Àñòðîíîìû óçíàëè îá ýòîì ëèøü ñïóñòÿ ñòîëåòèÿ: «Î ñåíüþ 1995 ãîäà, — ñîîáùàåò Ëåîíèä Êñàíôîìàëèòè, — íà êîíôåðåíöèè â Èòàëèè ñîòðóäíèêè Æåíåâñêîé îáñåðâàòîðèè Ìàéîð è Êâåëîö (Øâåéöàðèÿ) äîëîæèëè îá ïîêðûòèè ïëàíåòû ó çâåçäû 51 Ïåãàñà. Â íàñòîÿùåå âðåìÿ ñïèñîê ñåòèë, èìåþùèõ ñîáñòâåííóþ ïëàíåòíóþ ñèñòåìó, ïðåââàëèè óæå çà òðè äåñÿòêà» [19, ñ.15]. «Ïðîáíàëèçèðîâàâ íàêîïëåííóþ â íàñòîÿùåì óðåìåíè äàííóþ âåëè÷èíó 12 çâ¸çä ñ ïëàíåòàìè, ñîòðóäíèêè Êàëèôîðíèéñêîãî óíèâåðñèòåòà îáíàðóæèëè, ÷òî ó ïÿòè èç íèõ äîæäíî áûòü áîëüøå, ÷åì ïî îäíîé ïëàíåòå» [20, ñ.9]. Íà îñíîâàíèè ýòîãî ó÷¸íûå äåëàþò âûâîä î òîì, ÷òî ìíîãîïëàíåòíûå ñèñòåìû èìåþò ñëîæíóþ íå ìåíåå, ÷åì ó ïîëâåíû çâ¸çä [20].

Ñâåðõíàó÷íûìè çíàíèÿìè âåñüìà íàñûùåíû îïóáëèêîâàííûå íåäàâíî Êîñìîëîãè÷åñêèå Çàïèñè Åëåíû Èâàíîâíû Ðåðèõ, íî ëèøü íåì íîãèå ó÷¸íûå âçÿëè íà ñåáÿ òðóä ñîïîñòàâèòü èõ ñ ïîñëåäíèìè îòêðûòèÿìè íàóêè. Òàê, íàïðèìåð, Åëåíà Èâàíîâíà ïèøåò: «Êîìåòà — ýòî îñîáàÿ ýâîëþöèÿ, è îíè ìàññàìè ïîãëîùàþòñÿ Ñîëíöàìè, èëè êîíãëîìåðàòàìè îãíÿ» [21, ñ.248]. Íî î êîìåòàõ-ñàìîóáèéöàõ ñòàëî èçâåñòíî ëèøü ïîñëå ñîçäàíèÿ ñïåöèàëüíîãî îáîðóäîâàíèÿ, ïîçâîëÿþùåãî íàáëþäàòü ñîëíå÷íóþ êîðîíó. Âîò ÷òî ïèøåò îá ýòîì æóðíàë «Çåâçäî÷¸ò»: «Êîðîíîãðàô LASCO, óñòàíîâëåíûé íà êîñìè÷åñêîé, ñîëíå÷íîé îáñåðâàòîðèè SOHO, ñëóæèò äëÿ íàáëþäåíèé ñîëíå÷íîé êîðîíû íà ðàññòîÿíèÿõ äî 20 ìëí. êì îò Ñîëíöà, ïîýòîìó áîëüøàÿ ÷àñòü îêðûòîõ ñ åãî ïîìîùüþ êîìåò îòíîñèòñÿ ê êëàññó êîìåò-ìîáèëö, äëÿ êîòîðûõ áëèçêèé êîíòàêò ñ ðàñêàë¸ííûì ñåòåòëîì çàêàí÷èâàåòñÿ ôàòàëüíî. Íà ôåâðàëü 2000 ãîäà îòêðûòà óæå 101 êîìåòà ýòîãî êëàññà» [22, ñ.10].

Â Æèâîé Ýòèêå óïîìèíàåòñÿ âîçìîæíîñòü íåêîòîðûõ ëþäåé ñëûøàòü çâóêè, ïåðåäàâàåìûå ðàäèîâîëíàìè. Íåäàâíî ó÷¸íûå îáíàðóæèëè ýòîò ôåíîìåí. «Â íàñòîÿùåå âðåìÿ ïîäòâåðæäåíî, — ïèøåò Ãåííàäèé Ïàâëîâè÷ Êðîõàë¸â, — ÷òî ðàäèîâîëíû îáû÷íé èíòåíñèâíîñòè, ïðåäíàçíà÷åíûå äëÿ ðàäèîïðè¸ìíèêîâ, âîñïðèíèìàþòñÿ íåêîòîðûìè ëþäüìè êàê çâóêè. Îáû÷íî ïðîñëóøèâàþòñÿ íåêîòîðûå ÷àñòîòû â äèàïàçîíå 300—3000 ìÃö, ïðè÷¸ì íåêîòîðûå èç òàêèõ “ðàäèîñëóøàòåëåé” îò ðîæäåíèÿ ãëóõè. È.Á.Ëèòèíäöêèé (1968) ñîîáùèë, ÷òî â ÑØÀ äâà ÷åëîâåêà ïîñëå çàïëîìáèðîâàíèÿ çóáîâ íà÷àëè ñëûøàòü â ìîçãó ðàäèîïåðåäà÷è» [23]. Ìåõàíèçì ýòîãî ÿâëåíèÿ ÷àñòè÷íî îïèñàí â ðàáîòàõ Ã.Ï.Êðîõàë¸âà.

Õî÷åòñÿ ñêàçàòü åù¸ íåñêîëüêî ñëîâ î ïîñëåäíèõ îòêðûòèÿõ ó÷¸íûõ, äîêàçûâàþùèõ, ÷òî íðàññòâåííûé îáðàç æèçíè èìåò ÷èñòî áèîëîãè÷åñêóþ öåëåñîîáðàçíîñòü, à âñ¸ áåçíðàâñòâåííîå ðàçðóøèòåëüíî äëÿ ñàìîãî ÷åëîâåêà. Ýòîò çàêîí íåîäíîêðàòíî óïîìèíàëñÿ Áåííé Èâàíîâíé Ðåðèõ è ìíîãèìè ïîñëåäíèêàìè Áðàòñòâà. È âîò ñîâñåì íåäàâíî ãðóïïà ðîññèéñêèõ ó÷¸íûõ èç Èíñòèòóòà ïðîáëåì óïðàâëåíèÿ ÐÀÂÍ ïîä ðóêîâîäñòâîì äîêòîðà áèîëîãè÷åñêèõ íàóê Ï.Ï.Êàðÿåâà ñîîáùèëà î ñâîèõ èññëåäîâàíèÿõ, ñîãëàñíî êîòîðûì îêóæàþùèå çâóêè è ÷åëîâå÷åñêàÿ ðå÷ü âîçäåéñòâóþò íà êëåòêè ÄÍÊ è âëèÿþò íà âîëíîâûå ñòðóêòóðû òåëà. Îêàçàëîñü, ÷òî ðóêàòåëüñòâà è ïðîêëÿòèÿ äàþò òàêîé æå ìóòàãåííûé ýôôåêò, êàê è ðàäèîâîëíîâà îá-

ëó÷åíèå â òûñÿ÷è ðåíòãåí. Ãåíû ìåíÿþòñÿ ìåñòàìè, ÄÍÊ íà÷èíàåò âûðàáàòûâàòü ïðîòèâîñòåñòâåííûå ïðîãðàììû ñàìîëèêâèäàöèè. Ó÷¸íûå ïðîâîäèëè ýêñïåðèìåíòû íà ðàñòåíèÿõ, è òå ïîãèáàëè îò áðàííûõ ñëîâ, ëèáîæåâèëè îò óðîäöàìè. Çàòî ñëîâà ìîëèòâ îæèâëÿëè ñåìåíà ðàñòåíèé, êîòîðûå ðàíåå áûëè óáèòû ðàäèîìàêòèâíûì îáëó÷åíèåì â 10 òûñÿ÷ ðåíòãåí [24].

Äóõîé ôàêò òàêæå èç îáëàñòè ãåíåòèêè. Óæå áîëåå 150 ëåò íàçàä ó÷¸íûå îòêðûëè òàê íàçûâàåìîå ÿäëåíèå òåëåãîíèè, ñîãëàñíî êîòîðîìó «íà ïîòîìñòâî æåíùèíû ðåøàþùåå âëèÿíèå îêàçûâàåò ïåðâûé â æèçíè ìóæ÷èíà, âñòóïèâøèé â ïîëîâîé êîíòàêò ñ æåíùèíîé, äàæå â òî ìî ñëó÷àå, åñëè ïðè ýòîì íå áûëî çà÷àòèÿ. Èìåííî î, à íå áóäóùèé îòåö ðåá¸íêà çâêëàäûâàåò ãåíîôîíä (áèîëîãè÷åñêóþ îñíîâó) ïîòîìñòâà êàæäîé æåíùèíû âíå çâêèñìîñòè îò òîãî, êîãäà è îò êîãî íà ðîäèò äåòåé. Î í, íàðóøèâøèé äåâñòâåííîñòü, ñòàíîâèòñÿ êàê áû ãåíûì îòöîì áóäóùèõ äåòåé æåíùèíû. Äîëæíû ëè äåóøêè ýòî çíàòü? Áåññïîðíî» [25]. Òàêèì îáðàçîì äåâñòâåííàÿ ÷ñòîòà âèèÿåò íà çäîðîâüå ïîêîëåíèé, âåäü äëÿ äåâèöû ñâîáîäíûõ îðàâî ÷àñòî îòâåòñòâåííîñòü êàê áû ãåíûì îöîì áóäóùèõ äåòåé æåíùèíû. Äîëæíû ëè äåóøêè ýòî çíàòü? Áåññïîðíî» [25]. Òàêèì îáðàçîì äåâñòâåííàÿ ÷ñòîòà âèèÿåò íà çäîðîâüå ïîêîëåíèé, âåäü äëÿ äåâèöû ñâîáîäíûõ îðàâî ÷àñòî ïåðâûì è ñàìûì ïðîòèâîñòîÿíèåì ïðîòèâ ñóïðóãè è ñòàíîâèòñÿ êàê áû çàùèòîé ôàêòîðîì äåòñêîãî çäîðîâüÿ è ïîòîìñòâà. Íàøà ëàáîðàòîðèÿ ïîñòàâèëà ïðåä ñîáîé çàäà÷ó ñîáðàòü è ïðîâåñòè ðàçíîñòîðîííþþ ïîäâåðãäëåíèå è ñòàòèñòèêó ýòîãî ìàòåðèàëà. Íàøà ëàáîðàòîðèÿ ïîñòàâèëà ïðåä ñîáîé çàäà÷ó ñîáðàòü â îäíî é êíèãå âàæíîñòè ðàáîò è ñòàòèñòèêó áóäóùåãî. Íî íàøà çàäà÷à ñåãîäíÿ çàêëþ÷àåòñÿ â òî ì, ÷òîáû ïðèâëå÷ü âíèìàíèå ïðèñóòñòâóþùèõ ê îðãî ì íîé

17. *Ìóõèí Ë. Ì.* Ìèðàñòîííîìèè: ðàññêàçû î Âñåëåííîé, çâ¸çäàõ, ãàëàêòèêàõ. Ì., Ìîëîäàÿ ãâàðäèÿ, 1987.
18. ×àøà Âîñòîêà. Ðèãà— Ìîñêâà— Ìèíñê, Èçä. Ëèãàòìà, Ìîãà — Í, 1995 (Ïèñüìî ÕÕV).
19. *Êñàíôîìàëèòè Ë.* Îòêðûòèå ïåðâûõ ýêçîïëàíåò. Çâåçäî÷¸ò, 2000, ¹ 3.
20. Æóðíàë «Çâåçäî÷¸ò», 2000, ¹ 10 (ðàçäåë «Íîâîñòè»).
21. *Åëåíà Ðåðèõ.* Ó ïîðîãà Íîâîãî Ìèðà. Ì., ÌÖÐ, Ìàñòåð-áàíê, 2000.
22. Æóðíàë «Çâåçäî÷¸ò», 2000, ¹ 4 (ðàçäåë «Íîâîñòè»).
23. *Êðîõàë¸â Ê.Ã.* Î âëèÿíèè ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ÷åëîâåêà íà ìàòåðèàëüíûå ÿâëåíèÿ. Æèçíü è áåçîïàñíîñòü, 1997, ¹ 2—3.
24. *Ãàðÿåâ Ï.Ï., Ëåîíîâà Å.À.* Ïåðåñìîòð ìîäåëè ãåíåòè÷åñêîãî êîäà. Â æóðíàëå «Ñîçíàíèå è ôèçè÷åñêàÿ ðåàëüíîñòü». Òîì 1, ¹ ¹ 1—2, 1996.
25. *Ñòîëåíîâ À.* Ïî÷åìó â Àìåðèêå ðàñò¸ò ñïðîñ íà äåâñòâåííèö? Ãàçåòà «Ïñêîâñêèé ðóáåæ», 1997, ¹ 1.

Ïîðîæíÿêîâà Îëüãà Ìèõàéëîâíà — *ñîòðóäíèê æóðíàëà «Äåëüôèí» (ã. Ìîñêâà)*

ÏÐÎÁËÅÌÀ ÝÔÈÐÀ È ÌÅÒÀÔÈÇÈÊÀ ÄÆÎÍÀ ÊÈËÈ

Ïðåäñòàâëåíèå îá Ýôèðå ïîÿâèëîñü â íàóêå êàê òåîðåòè÷åñêàÿ ïðåäïîñûëêà è ñëåäñòâèå íåîáõîäèìîñòè îáúÿñíèòü, íàïðèìåð, ïðè÷èíó ðàñïðîñòðàíåíèÿ ýëåêòðîìàãíèòíûõ âîëí â Êîñìîñå. Òàê âîçíèêëî ïðåäïîëîæåíèå î íåêîé ñóáñòàíöèè, êîòîðàÿ íàïîëíÿåò âñ¸ ïðîñòðàíñòâî è ñëóæèò ïåðåäàþùåé ñðåäîé. Ìîæíî ñêàçàòü, ÷òî Ýôèð — ãð¸çà äðåâíèõ ôèëîñîôèé è êîñìîãîíèé — âíîâü ñòàë ìå÷-òîþ ñîâðåìåííé íàóêè, èáî ïðåäñòàâëåíèå îá Ýôèðå åñòü âåëè÷àé-øàÿ è äðóçíîâåíéøàÿ èç äîæèâøèõ äî íàøèõ äíåé òåîðèé äðåâíèõ ôèëîñîôîâ. È âñ¸ æå, â íàóêå êàê XIX, òàê è XX âåêîâ Ýôèð ïðî-äîëæàëè îñòàâàòüñÿ ãèïîòåòè÷åñêîé àáñòðàêöèåé. Ìåæäó òåì, â «Òàé-íîé Äîêòðèíå» Å. Ï.Áëàâàòñêîé ñîäåðæèòñÿ öåëûé ðàçäåë, ïîñâÿù¸í-íûé ãåíèàëüíîìó àìåðèêàíñêîìó èçîáðåòàòåëþ Äæîíó Êèëè, êîòî-ðûé áîëåå ñòà ëåò íàçàä îòêðûë ïðèíöèïèàëüíóþ âîçìîæíîñòü ïðàê-òè÷åñêîãî ïîëó÷åíèÿ ýíåðãèè Ýôèðà [1, ÷. III, îòä. IX].

Äæîí Ýðíñò Óîððåëë Êèëè ðîäèëñÿ â 1827 ãîäó â ã.Ôèëàäåëüôèÿ, âñþ æèçíü òðóäèëñÿ â ðîäíîì ãîðîäå è ñêîí÷àëñÿ â 1898 ãîäó. Áîëåå ÷åòâåðòè âåêà îí èññëåäîâàë âîçìîæíîñòè Ýôèðà è ïîñòðîèë ñîòíè îïûòíûõ ìàõàíèçìîâ, ðàáîòàþùèõ íà ýòîé ýíåðãèè. Ïî ìíåíèþ Äæîíà Êèëè, èìåííî èñïîëüçîâàíèå ýíåðãèè Ýôèðà ðåàëèçîâàëî áû ìíîãîâåêîâóþ ìå÷òó ÷ëåîâå÷åñòâà î ñîçäàíèè òàê íàçûâàåìîãî «åå÷-íîãî äâèãàòåëÿ». Òàê, íåáîëüøîãî ïðåâ÷íîãî èìïóëüñà áûëî áû äî-ñòàòî÷íî, ÷òîáû ïîáóäèòü äâèãàòåëü ðàáîòàòü åâêàìè èëè, ïî êðàéíåé ìåðå, äî òåõ ïîð, ïîêà íå èçíîñÿòñÿ åãî äåòàëè. Äæ.Êèëè ðàáîòàë òàêæå ñ àíèãðàâèòàöèåé è äåçèíòåãðàöèåé ìàòåðèè, â ÷àñòíîñòè, — âî-äû è âîçäóõà. Ïî åãî äàííûì, ýíåðãèè, ñîäåðæàùåéñÿ â åäåðå âîäû, âïîëå äîñòàòî÷íî, ÷òîáû ñäâèíóòü íàø ìèð ñ åãî êóðñà [2].

Â 1873 ãîäó Äæ.Êèëè îïîâåñòèë íàó÷íóþ îáùåñòâåííîñòü îá îò-êðûòèè è ïðèíöèïèàëüíî íîâîãî âèäà ýíåðãèè. Áèîðàôî Äæ.Êè-ëè — Òåî Ïåéäæ-ìàíç ñîîáùàåò, ÷òî Äæ.Êèëè äîñòàòî÷íî «...ñëó÷àé-íî ñäåëàë îòêðûòèå óæàñíîé è çàãàäî÷íîé ýíåðãèè, êîòîðóþ âïîñëåä-ñòâèè îïðåäåëèë êàê ñëóó Ýôèðà. Îêîëî ãîäà ïðîäîëæàëèñü ðàçíûå ýêñïåðèìåíòû, ïðåæäå ÷åì îí ñìîã óæå ñîçíàòåëüíî, ïîä êîíòðîëåì ñîáñòâåííîé âîëè, ïîâòîðèòü ïîëó÷åíèå ýòîé ýíåðãèè» [3]. Ïîñëå ñî-

îáùåíèÿ î ñâî¸ì îòêðûòèè Äæ.Êèëè ñòàë èçâåñòíûì â Àìåðèêå ÷åëîâåêì, è òûñÿ÷è ëþäåé â ðàçíûå ãîäû ïîñåòèëè åãî ìàñòåðñêóþ è íàáëþäàëè çà äåìîíñòðàöèåé ïîðàçèòåëüíûõ âîçìîæíîñòåé íåñ÷åðïàåìîé ýíåðãèè.

Íà ÷¸ì æå áàçèðîâàëîñü ýòî îòêðûòèå? Ìîæíî ñêàçàòü, ÷òî âñÿ æèçíü Äæ.Êèëè áûëà ïîñâÿùåíà èçó÷åíèþ çâóêà êàê ñèëû. Èìåííî çâóê â ýêñïåðèìåíòàõ èçîáðàæàòåëü ñëóæèë äîêàçàòåëüñòâîì äâóõìåðíîãî ìèðà, à îñâîáîæä¸ííàÿ ïðè ýòîì ñóáñòàíöèÿ, íåñîìíåííî, äîëæíà áûòü ýôèðíûì òîêîì íåêîòîðîãî ïîðÿäêà» [4]. Â ñîîòâåòñòâèè ñ Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíîé, çâóê îáèäàâàò ñîêðîâåííîé ìîùüþ, èáî ñàìî ïðîÿâëåíèå Âñåëåííîé ñâÿçàíî ñî çâóêîì èëè — «Ãëàãîëîì» Ëîãîñà. «Â íà÷àëå áûëî Ñëîâî» (òî åñòü — Çâóê), ãîâîðèòñÿ è â Ââàíãåëèè îò Èîàííà.

Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» óòâåðæäàåòñÿ, ÷òî Äæ.Êèëè ïðîèçâ¸ë «÷óäåñà», íå â ñì ûñëå ñâåðõúåñòåñòâåííîãî, íî â ñì ûñëå ñâåðõ÷åëîâå÷åñêîãî, èáî åãî íèàëüíûé èçîáðåòàòåëü äåéñòâîâàë ÷åðåç èíòåýôèðóþ ñèëó, ïÿòûé è øåñòîé ïðèíöèïû Àêàøè. Â ýòîé ñâÿçè æåëàòåëüíî ïðåäñòàâèòü ñóùíîñòü Àêàøè è å¸ ñîîòíîøåíèå ñ Ýôèðîì â êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè.

Â Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíå ïîñóóèèðóåòñÿ ñóùåñòâîâàíèå ëèøü âå÷íîé Åäèíîé Ðàëüíîñòè — Åäèíîãî Àáñîëþòíîãî Áûòèÿ, èëè Àáñîëþòà, êîòîðûé ÿâëÿåòñÿ Áåñïðè÷èíííé Ïðè÷èíé ïåðèîäè÷åñêîãî âûÿâëåíèÿ, à âïîñëåäñòâèè — è ðàñòâîðåíèÿ âðåìåííîãî Êîñìîñà. Ýòî Åäèíîå Áûòèå ñèìâîëèçèðîâàíî äâóìÿ àñïåêòàìè. Ïåðâûé èç íèõ — Ïàðàáðàìàí, ïðåäñòàâëÿþùèé Àáñîëþòíîå, Àáñòðàêòíîå Äâèæåíèå, Àáñîëþòíîå Ñîçíàíèå è Åäèíóþ Æèçíü. Ýòîò àñïåêò åñòü íóìåí íóìåíîâ ëþáîé Ñèëû, òàê æå, êàê è êàæäîãî èíäèâèäóàëüíîãî ñîçíàíèÿ è ðàçóìà â êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè, èáî íàõîäèòñÿ â îñíîâàíèè âñåõ ñóáúåêòèâíûõ ôåíîìåíîâ ïðîÿâëåíîé Ïðèðîäû. Âòîðîé àñïåêò Àáñîëþòà åñòü Ìóäðàêðèòè («Êîðåíü-Ïðèðîäà»), íàçûâàåìûé òàêæå Èçíà÷àëüíîé Ñóáñòàíöèåé, «Âîäàìè Æèçíè», Õàîñîì. Ìóäðàêðèòè íàõîäèòñÿ â îñíîâàíèè âñåõ îáúåêòèâíûõ ïðîöåññîâ Ïðèðîäû è ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé ñóáñòðàò Ìàòåðèè â ðàçëè÷íûõ ñòàäèÿõ å¸ äèôôåðåíöèàöèè. È, õîòÿ ýòè äâà ÿâëÿþòñÿ àñïåêòàìè Åäèíñòâà, îíè îáóñëàâëèâàþò äâîéñòâåííîñòü ïðîÿâëåíîé Âñåëåííîé, èáî ïîñêîë�êó ýâîëþöèîííûõ ïðîöåññîâ íåâîçìîæíî ñâåñòè ê Æèçíè, ÿâëÿþùèéñÿ Ïåðâîïðè÷èíîé Âñåëåííîé, Ëîãîñîì (â ïîíèìàíèè Ïëàòîíà), Àáñòðàêòíîé Èäååé èëè æå — Áîæåñòâåííîé Ìûñëüþ, â êîòîðîé ñêðûò ïëàí âñåãî áóäóùåãî Ìèðîçäàíèÿ. Áîæåñòâåííàÿ Ìûñëü ïðîíèêàåò â áåçäíó Õàîñà, îæèâîòâîðÿåò åãî è ñòàíîâèòñÿ, òàêèì îáðàçîì, ïðîÿâëåííûì Ëîãîñîì, èëè Ïåðâîðîäíûì Ñîçíàíèåì. Ýòîò Ñîçíàíèå åñòü Ïåðâè÷íàÿ Êîñìè÷åñêàÿ Ñóáñòàíöèÿ. Ïëàòîí è ïèôàãîðåéöû íàçûâàëè å¸ Ìèðîâîé Äóøîé, à èíóöñêèå Àäåïòû — Àêàøåé. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» Àêàøà ñîîòâåòñòâóåò Ïåðâè÷íîìó Ýôèðó [1, Êîì ìåí. ê Ñòàíöå III, 7; 1, ÷. II, îòä. III]. Êàê îòìå÷àåòñÿ â Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíå, äðåâíåãðå÷åñêèå ôèëîñîôû ïî÷åðïíóëè ñâîè âäëè÷åñòâåííûå ïàíòåèñòè÷åñêèå ïðåäñòàâëåíèÿ î Ïåðâè÷íîì Ýôèðå èç èíóöñêèõ ñîêðîâåííûõ Ó÷åíèé.

Âî âñòóïèòåëüíûõ ïðåäëîæåíèÿõ Êíèãè Áûòèÿ («È ñêàçàë Áîã: äà áóäåò Ñâåò. È ñòàë Ñâåò»), â ôàëäåéñêîé êîñìîãîíèè, â Ïóðàíàõ Èíäèè è â Êíèãå Ì¸ðòâûõ Åãèïòà — âñþäó ñ Àêàøè, èëè Äóõîâíîãî Ñâåòà, íà÷èíàåòñÿ âåëèêèé öèêë êîñìè÷åñêîé ìàíèôåñòàöèè [1, ÷. II, îòä. III]. Â èíäóññêèõ Ó÷åíèÿõ Àêàøà-Ýôèð ÿâëÿåòñÿ Áîæåñòâîì, ïðîíèêàþùèì Ïðîñòðàíñòâî è âñå âåùè, à òàêæå — ïðè÷èíîé ñóùåñòâîâàíèÿ, áóäó÷è è íåâèäèìûì Äóõîì, è Óòðîáé Âñåëåííîé, èç êîòîðîé âñ¸ ðîæäàåòñÿ ÷åðåç ðàçúåäèíåíèå, èëè äèôôåðåíöèàöèþ.

Ýòà Ïåðâè÷íàÿ Ñóáñòàíöèÿ äâóíà÷àëüíà, èáî ñîäåðæèò â ñåáå êàê ìóæñêóþ, òàê è æåíñêóþ àñïåêòû êóíóèèðóåòñÿ ñèëó. Ðàçóìåòñÿ, îïðåäåëåíèÿ «ìóæñêîé» è «æåíñêèé» ÿâëÿþòñÿ ìåòàôîðè÷åñêèìè. Ýçîòåðè÷åñêàÿ Äîêòðèíà óòâåðæäàåò, ÷òî â íà÷àëå ñâîåãî âûÿâëåíèÿ èç Ñîêðûòîãî Áîæåñòâà Àêàøà õàðàêòåðèçóåòñÿ êàê Æåíñêîå. È ýòà ìåòàôîðè÷åñêàÿ æåíñòâåííîñòü ïðîâè÷íîãî ïðîÿâëåíèÿ îëèöåòâîðåíà â ðàçëè÷íûõ äóõîâíûõ òðàäèöèÿõ â âèäå Áîæåñòâåííîé Ñîöè, Ìàòåðè èëè Æåíñêîé Ìóäðîñòè (ó ãíîñòèêîâ), Ñåôèðû (â Êàááàëå), Âàè è Ñàðàñâàòè (â èíäèéñêîé Ðèãâåäå), Ãóàíü-Èíü (Áîäèíè Ìèëîñåðäèÿ, èìåíóåìîé «Áîæåñòâåííûì Ãèàñîì» ó êèòàéñêèõ áóääèñòîâ). Êîãäà æå íà ñåäóþ ùàì ýòàïå ýâîëþöèè Àêàøà (èëè «Îòåö- Ìàòåðü» Ñòàíö «Òàéíîé Äîêòðèíû») ïðèíèìàåò ðîëü Òâîðöà âñåãî ñóùåãî, òî îíà ñòàíîâèòñÿ Ìóæñêèì Íà÷àëîì [1, ÷. II, îòä. V]. Ñëåäîâàòåëüíî, ïåðâè÷íîå ïðîÿâëåíîå Áîæåñòâî Àêàøà åñòü Àíäðîãèí. Â èíóññêèõ Ó÷åíèÿõ îí èìåíîâàëñÿ Áðàìîé-Òâîðöîì. Ïðåäñòàâëåíèå î ñàìîì ðàííåì äâóïîëîì Òâîðöå ÿâëÿåòñÿ óíèâåðñàëüíûì âî âñåõ äðåâíèõ êîñìîãîíèÿõ. Êîíå÷íî, èõ ñîïîñòàâèìîñòü îáóñëîâëåíà òàê íàçûâàåìûì «Ïåðâîíà÷àëüíûì Îòêðîâåíèåì», î ðåàëüíîñòè êîòîðîãî èìåþòñÿ óòâåðæäåíèÿ â «Òàéíîé Äîêòðèíå».

Èòàê, â ñâî¸ì âûñòóïëåíèè çà÷èòàåò Ýôèð äðåâíèõ ôèëîñîôîâ åñòü Àêàøà. Îäíàêî ïðè èçó÷åíèè «Òàéíîé Äîêòðèíû» ìîæíî îáíàðóæèòü, ÷òî òåðìèí «Ýôèð» ïðèëîæèì åù¸ è íåñêîëüêî ì îíÿòèÿì. È îäíî èç íèõ óäèâèòåëüíûì îáðàçîì ïî ñâîåé ðîëè â êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè è ôóíêöèÿì ñîïîñòàâèì ñ Ôîõàòîì, êîòîðûé ÿâëÿåòñÿ ãëàâ-

íûì ñîçèäàòåëüíûì ôàêòîðîì âî Âñåëåííîé [1]. Ôîõàò ïðîÿâëÿåòñÿ, êîãäà Ìóæñêîå Íà÷àëî Àêàøè íà÷èíàåò îòäåëÿòüñÿ îò íå¸, îò ñâîåãî Èñòî÷íèêà. Ôàêòè÷åñêè ýòî îòäåëåíèå åñòü âûÿâëåíèå Ìèðîâîãî Ðàçóìà, êîòîðûé àëëåãîðè÷åñêè ñîïîñòàâëÿåòñÿ ñ «Ñûíîì» Àêàøè. Ýòà ýìàíàöèÿ Ìóæñêîãî Ýëåìåíòà â Ïðèðîäå èç íåïîðî÷íîãî èñòî÷íèêà Àêàøè, íàçûâàåìîé ñðåäíåâåêîâûì è äëõèìèêàìè «Íåáåñíîé Äåâîé», è åñòü òà ìåòàôèçè÷åñêàÿ àáñòðàêöèÿ, êîòîðàÿ ëåãëà â îñíîâó äðåâíåéøåãî ïîíÿòèÿ Íåïîðî÷íîãî Çà÷àòèÿ [1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå II.4]. Ïðîÿâëåíèå Ìèðîâîãî Ðàçóìà, ñòàíîâÿùåãîñÿ çàòåì «Ìöîì» ïî îòíîøåíèþ êî âñåìó ñóùåìó, îçíàìåíîâàíî, ïðåæäå âñåãî, âûÿâëåíèåì Ðàçóìíîé Ñèëû, èëè Ôîõàòà. Â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè Ôîõàò íàçûâàåòñÿ Âñåíà÷àëüíîé Ýíåðãèåé, à åãî ïðîÿâëåíèå â ÷åëîâåêå — ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèåé. Ôîõàò â Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíå ðàññìàòðèâàåòñÿ êàê òðàíñöåíäåíòàëüíîå åäèíñòâî âñåõ êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé íà âñåõ ïëàíàõ áûòèÿ. Î í ïðåäñòàâëÿåò ñîáîé êîñìè÷åñêóþ Ñèëó, êîòîðàÿ ÿâëÿåòñÿ èñïîëíèòåëåì «ïðîâîòà», íà÷åðòàííîãî â Áîæåñòâåííé Ìûñëè äëÿ ñîçäàíèÿ è ýâîëþöèè Âñåëåííîé. Î í èìåóåòñÿ «Ñòðîèòåëåì Ñòðîèòåëåé» è, ïî ñóòè, åñòü îáúåêòèâèçàöèÿ Áîæåñòâåííîé Ìûñëè â ïðîÿâëåííîé Âñåëåííîé. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» íà âûñøåì àáñòðàêòíîì óðîâíå î íàçûâàåòñÿ «Äæèíîé Æèçíüþ», èç ÷åãî ìîæíî ñäåëàòü çàêëþ÷åíèå, ÷òî åãî ñóùíñòíàÿ îñíîâà âîñõîäèò ê Ïàðàáàòàìàíó. Íà÷èíàÿñü òò àáñîëþòíîé Ïðè÷èíîñòè, î í ïðîíèçûâàåò âñå ïëàíû áûòèÿ è çàêàí÷èâàåò ñâî¸ âèëÿíèå êàê Ñîçíàíèå è Æèçíü, ïðèñóùèå êàæäîìó àòîìó àòîðåèè [1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå VI.2].

Êàêîâû æå äîêàçàòåëüñòâà òîæäåñòâåííîñòè Ýôèðà (â îäíîì èç åãî çíà÷åíèé) è Ôîõàòà? Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» íåîäíîêðàòíî ãîâîðèòñÿ, ÷òî Ýôèð åñòü íå òîëüêî Àêàøà, íî è ãëîáàëüíûé Àêàøè. Êàêîé æå ãëîáóñ? Â «Òåîñîôèè» Ýôèð ïîêàçàí êàê àêòèâíàÿ ðîëü Ôîõàòà â êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè, ñîïîñòàâèìàÿ ñ äåÿòåëüíîñòüþ Îööà. Òàê, ãîâîðèòñÿ, ÷òî Ôîõàò, ëîæàùèéñÿ «â îñíîâó ñáóñòêîâ êîñìè÷åñêèõ... áóäåò îööî, òîëêàþùèì îáðàçîâàíèå íîâûõ ïðîñòðàíñòâåííûõ òåë» [6, §145]. Âñå äåðìåòè÷åñêèå, îðô è÷åñêèå è ïèôàãîðåéñêèå êîñìîãîíè÷åñêèå ó÷åíèÿ îñíîâàíû íà îãíîé íåîïðîâåðæèìîé ôîðìóëå, ÷òî Ýôèð è Õàîñ (íà ÿçûêå íåîïëàòîíèêîâ — Ðàçóì è Ìàòåðèÿ) áûëè äâóìÿ ïåðâè÷íûìè è èçâå÷íûìè íà÷àëàìè, ïðè÷¸ì Ýôèð ÿâëÿëñÿ âñ¸-îæèâîòâîðÿþùèì è ðàçóìíûì íà÷àëîì [1, ÷.II, îòä. IV]. Êàê âèäè, Ýôèð äðåâíèõ ôèëîñîôîâ áûë èñòî÷íèêîì Æèçíè è Ðàçóìà, íî â ñîîòâåòñòâèè ñ «Òàéíîé Äîêòðèíîé», òàêîâà ìèññèÿ èìåííî Ôîõàòà â ïðîÿâëåííîé Âñåëåííîé. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» ìîæíî òàêæå íàéòè óòâåðæäåíèå î íåïðåñòàííîì îáðàçîâàíèè ìàòåðèè ïîä íåïðåêðàùàþùèìñÿ èì ïóëüñîì Ýôèðà [1, ÷.II, îòä. IV], õîòÿ â ýòîì æå òðóäå íåîäíîêðàòíî ïîä÷¸ðêèâàåòñÿ, ÷òî ýòî åñòü ôóíêöèÿ Ôîõàòà, êîòîðûé íàçâàí «Ôîðìîâùèêîì», ðàçäåëÿþùèì ïåðâè÷íîå íà àòîìû è ñîçèäàþùèì ìàòåðþ èç «ñûðîãî» ìàòåðèàëà [1, Êîì-ìåíò. ê Ñòàíöå III.7; 1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå V.2]. È, íàêîíåö, â «Òàéíîé Äîêòðèíå» âñòðå÷àåòñÿ óòâåðæäåíèå, ÷òî Ýôèð ÿâëÿåòñÿ êâèíòýññåíöèåé âñåé âîçìîæíîé ýíåðãèè è óíèâåðñàëüíûì ïîñðåäíèêîì [1, ÷. III, îòä. V]. Îäíàêî ýòà ðîëü îòâîäèòñÿ, ïðåæäå âñåãî, Ôîõàòó, êîòîðûé ïðåäñòàâëåí ñèíòåçîì âñåâîçìîæíûõ ïðîÿâëåíèéíûõ Ñèë â Ïðèðîäå [1, ÷. III, îòä. XVII] è åäèíñòâåííûì ïîñðåäíèêîì âñåõ ôîðì è æèçíè [1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå III.7]. Çåðñü ïðèâåäåíû ëèøü íåêîòîðûå èç âñòðå÷àþùèõñÿ â «Òàéíîé Äîêòðèíå» ñîïîñòàâëåíèé ñóùíîñòè Ýôèðà è Ôîõàòà.

Êàê âèäèì, òåðìèí «Ýôèð» â «Òàéíîé Äîêòðèíå» ïðèìåíÿåòñÿ ïî îòíîøåíèþ ê äâóì âûñî÷àéøèì ìåòàôèçè÷åñêèì êàòåãîðèÿì; âî-ïåðâûõ, ê Ïåðâè÷íîé Ñóáñòàíöèè Àêàøå, âçÿòîé â å¸ áèîëîãèíé öåëîñòíîñòè êàê Äóõ-Ñóáñòàíöèÿ, è, âî-âòîðûõ, ê å¸ àêòèâíîìó, äóõîâíîìó íà÷àëó — Ôîõàòó. Â ýòîé ñâÿçè, ó ëþäåé, íå çíàêîìûõ ñ Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíîé, ìîæåò âîçíèêóòü íåäîó¸íûé âîïðîñ ïî ïîâîäó ñîïîñòàâëåíèÿ îäíîãî íåçâåñòíîãî ïîíÿòèÿ — Ýôèðà — ñ äðóãèì íå ìåíåå òàèíñòâåííûì ïîíÿòèåì — Ôîõàòîì. Íà ýòîò âîïðîñ ìæíî îòâåòèòü, ÷òî åñëè Ýôèð ñ åãî ðàçëè÷íûìè çíà÷åíèÿìè (èìåòñÿ è äóõàå, íå ðàññìîòðåííûå çäåñü), äåéñòâèòåëüíî, îòíî-ñèòñÿ ê ïîíÿòèþ, ñóùíîñòü êîòîðîãî âåñüìà çàâóàëèðîâàíà, òî ïðåäñòàâëåíèå î Ôîõàòå â «Òàéíîé Äîêòðèíå» è â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè âïåðâûå ðàñêðûòî äëÿ çàïàäíîãî ìèðà ñ äîñòàòî÷íîé ïîëíîòîé.

Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» èìåþòñÿ ïðîâèä÷åñêèå óòâåðæäåíèÿ î òîì, ÷òî ôèçèêà ïðåóñïåâàò òîëüêî â ñëó÷àå ñëèÿíèÿ ñ ìåòàôèçèêîé. Ïîä «ôèçèêîé», êîíå÷íî, ìîæíî ïîäàçóìåâàòü âñþ ñîâðåìåííóþ ïîçèòèâèñòñêóþ íàóêó, èìåþùóþ ìåòîäîëîãè÷åñêèì áàçèñîì ìàòåðèàëèñòè÷åñêîå ìèðîâîççðåíèå. Îòêðûòèÿ Äæ.Êèëè â ýòîé ñâÿçè ÷ðåçâû÷àéíî ïîó÷èòåëüíû, èáî îíè êàê ðàç è ÿâëÿëè ñîáîé ñèíòåç ôèçèêè è âûñî÷àéøåé ìåòàôèçèêè, ïîñêîëüêó â «Òàéíîé Äîêòðèíå» ñêàçàíî, ÷òî «åãî ìûñëè íá ýòèðî-ìàòåðèàëüíîì ñòðîåíèè Âñåëåííîé óàêâèòåëüíî ñõîæè ñ íàøèìè, áóäó÷è â ýòîì îòíîøåíèè ïî÷òè òîæäåñòâåííûì è» [1, ÷. III, îòä. IX].

Äæ.Êèëè ìîæíî íàçâàòü ñîçäàòåëåì ýçîòåðè÷åñêîé ìóçûêàëüíîé àêóñòèêè, èáî âîçáóäèòåëåì ýíåðãèè Ýôèðà ÿâèëñÿ çâóê. Ì îæíî

âñïîì íèòü, ÷òî Àêàøà è Ôîõàò ïðåäñòàâëåíû â Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíå óíèâåðñàëüíûì ðåçîíàòîðîì â Ïðèðîäå è äóõîâíîé è ïñèõè÷åñêîé ïðè÷èíîé çâóêà [1, ÷. I, Èòîã. Íåñêîëüêî îêóëüòíûõ àôîðèçìîâ]. Äæ.Êèëè áûë îñíîâàòåëåì ôèçèêè ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé — íåíáû÷íîé îáëàñòè ïîçíàíèÿ, íà íèâå êîòîðîé òðóäèëñÿ ëèøü ñàì èññëåäîâàòåëü. Ýòà ôèçèêà îñíîâíîå âíèìàíèå óäåëÿåò âçàèìîäåéñòâèþ âèáðàöèé, îòðàæåíèé óäàëÿåò âçàèìîäåéñòâèþ ðåàêöèè ñàì èñïûòàòåëü. Äæ.Êèëè ïèñàë: «Ì îÿ ñèñòåìà âî âñåõ ÷àñòÿõ è ïîäîáíîñòÿõ, êàê â ðàçâèòèè ìîåé ñèëû, òàê è â êàæäîì ñïîñîáåå, ïðèìåíåíèÿ, ïîêîèòñÿ è îñíîâûâàåòñÿ íà ñèìïàòè÷åñêîé (îòâåòíîé) âèáðàöèè. Íèêàêèì äóõàì ñïîñîáíì íåâîçìîæíî ïðîáóäèòü èëè ðàçâèòü ýòó ñèëó, è òàêæå íåâîçìîæíî áûëî áû ïðèâåñòè â äâèæåíèå ìîð ìàøèíó íà äóõîì ïðèíöèïå» [7]. Ñïóñòÿ íåñêîëüêî äåñÿòèëåòèé ðåçîíàíñà ñòäè áàçèñíûì è â ýêñïåðèìåíòàõ Íèêîëüê Òåñëû. Àíàëèç ñóùíîñòè «ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé» ïîçâîëèë ñäåëàòü çàêëþ÷åíèå, ÷òî îíè àíàëîãè÷íû ïðîÿâëåíèÿì êîñìè÷åñêîãî çâåîíà ñîçâó÷èÿ, èëè ñîòâåòñòâèÿ [8]. Â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè çàêîí ñîçâó÷èÿ ðàññìîòðåí ïîäðîáíî; îí ïðääñòàâëåí çäàñü îñíîâàíèåì, «íà êîòîðîì çèæäåòñÿ ïðîÿâëåíûé ìèð è âñå ÿâëåíèÿ æèçíè» [9, §85].

Äæ.Êèëè ðàçðàáîòàë ñîðîê çàêîíîâ ôèçèêè ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé. Î í ïîñòóëèðîâàë â íèõ áåñêîíå÷íóþ äåëèìîñòü ìàòåðèè, à òàêæå — åäèíñòâî Ñèëû è Ìàòåðèè. Ïîñëåäíåå ñîîòâåòñòâóåò ïîëîæåíèþ «Òàéíîé Äîêòðèíû» î òî ì, ÷òî « Ìàòåðèÿ è Ñèëà ÿâëÿþòñÿ ôåíîìåíàëüíûìè, äèôôåðåíöèðîâàííûìè åäèíé, ïðâè÷íîé, íåäèôôåðåíöèðîâàííîé Êîñìè÷åñêîé Ñóáñòàíöèè», òî åñòü Àêàøè èëè Ýôèðà â åãî âûñøåì çíà÷åíèè [1, ÷. III, îä. IX]. Ïî ìíåíèþ Äæ.Êèëè, îäíîé èç âàæíåéøèõ õàðàêòåðèñòèê âèáðàöèé ÿâëÿåòñÿ ÷åñòîòà, áëàãîäàðÿ êîòîðîé îíè âçàèìîäåéñòâóþò. Òàê, âàðüèðóþùàÿ ñòîëá ðàñïîñòðàíÿòüñÿ íà ëþáîå ðàññòîÿíèå áåç óìåíüøåíèÿ èõ èíòåíñèâíîñòè. Äæ.Êèëè ðàñïîñòðàíÿë ïðèíöèï ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé ÿâëÿåòñÿ ÷åñòîòà, áëàãîäàðÿ êîòîðîé îíè âçàèìîäåéñòâóþò. Òàê, âàðüèðóþùàÿ ñòîëá ðàñïîñòðàíÿòüñÿ íà ëþáîå ðàññòîÿíèå áåç óìåíüøåíèÿ èõ èíòåíñèâíîñòè. Äæ.Êèëè ðàñïîñòðàíÿë ïðèíöèï ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé ÿâëÿåòñÿ ÷åñòîòà, áëàãîäàðÿ êîòîðîé îíè âçàèìîäåéñòâóþò. Òàê, âàðüèðóþùàÿ ñòîëá ðàñïîñòðàíÿòüñÿ íà ëþáîå ðàññòîÿíèå áåç óìåíüøåíèÿ èõ èíòåíñèâíîñòè. Äæ.Êèëè ðàñïîñòðàíÿë ïðèíöèï ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé ÿâëÿåòñÿ ÷åñòîòà, áëàãîäàðÿ êîòîðîé îíè âçàèìîäåéñòâóþò. Òàê, âàðüèðóþùàÿ ñòîëá ðàñïîñòðàíÿòüñÿ íà ëþáîå ðàññòîÿíèå áåç óìåíüøåíèÿ èõ èíòåíñèâíîñòè. Äæ.Êèëè ðàñïîñòðàíÿë ïðèíöèï ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé ÿâëÿåòñÿ ÷åñòîòà, áëàãîäàðÿ êîòîðîé îíè âçàèìîäåéñòâóþò. Òàê, âàðüèðóþùàÿ ñòîëá ðàñïîñòðàíÿòüñÿ íà ëþáîå ðàññòîÿíèå áåç óìåíüøåíèÿ èõ èíòåíñèâíîñòè. Äæ.Êèëè ðàñïîñòðàíÿë ïðèíöèï ñèìïàòè÷åñêèõ âèáðàöèé ÿâëÿåòñÿ ÷åñòîòà, áëàãîäàðÿ êîòîðîé îíè âçàèìîäåéñòâóþò. Òàê, âàðüèðóþùàÿ ñòîëá ðàñïîñòðàíÿòüñÿ íà ëþáîå ðàññòîÿíèå áåç óìåíüøåíèÿ èõ èíòåíñèâíîñòè. Äæ.Êèëè óäèâèòåëüíûì îáðàçîì ïðåäâîñõèòèë íà íåñêîëüêî äåñÿòèëåòèé íà íåñêîëüêî äåñÿòèëåòèé, èçëîæåíîíûõ â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè [6, §168]. Òàê, â í¸ì ãîâîðèòñÿ, ÷òî ÷åëîâåê, âïàâøèé â áåçòìèå â Àçèè, áûë ïðè÷èíîþ ãèáåëè äóõãîãî ÷åëîâåêà â Åâðîïå, à ïîäÿâøèéñÿ äóõîì â Àìåðèêå èñïåëèë êîãî-òî â Åâðîïå.

Ï î í ÿòèå «íåéòðàëüíîãî öåíòðà» îòíîñèòñÿ ó Äæ.Êèëè ê ÷èñëó åãî âàæíåéøèõ ìåòàôèçè÷åñêèõ êàòåãîðèé. Êàæäîå ïðîÿâëåíîíå òåëî âî Âñåëåííîé — îò àòîìà äî çâ¸çäíîé ñèñòåìû — èìåòò â îñíîâàíèè íåéòðàëüíûé öåíòð, òî åñòü, íåóøèìûé ôîêóñ, âîêðóã ÷åãî ñòðîèòñÿ åñ¸, ÷òî ìû îñîçíà¸ì â êà÷åñòâå ìàòåðèè, êîòîðàÿ ÿâëÿåòñÿ åãî îáúåêòàìè [1]. Íåóøèìûé íåéòðàëüíûé öåíòð ïîáóæäàåò ê ïîñòîÿííîìó äâèæåíèþ âñå îáúåêòû è ñíàáæàåò èõ æèçíåííûì èìóëüñîì èç íåéòðàëüíîãî öåíòðà áîëåå âûñîêîãî èåðàðõè÷åñêîãî óðîâíÿ. Óñòàíîâëåíèå ðàáîòû äâèãàòåëÿ íà íåéòðàëüíîì öåíòðå è ïîçâîëÿåò ñêîíñòðóèðîâàòü «âå÷íûé äâèãàòåëü», î êîòîðîì Å. Ï .Áëàâàòñêàÿ ïèñàëà, ÷òî åãî ñîçäàíèå âîçìîæíî. È ìåííî ýòî è áûëî ïðîèçâåäåíî â ýêñïåðèìåíòàõ Äæ.Êèëè. Ñóùíîñòü íåéòðàëüíîãî öåíòðà â ïîíèìàíèè Äæ.Êèëè ñîâåðøåííî ñîâïàäàåò ñ òàê íàçûâàåìûì Ëàéà-Öåíòðîì «Òàéíîé Äîêòðèíû» [1, ÷. III, îä. IX]. Ïîñêîëüêó Ëàéà-Öåíòð íàçâàí «íóëåâûì ñîñòîÿíèåì», îäëàñòüþ îðèöàíèÿ, èëè íèðâàíè÷åñêèì ðàçëîæåíèåì âñåõ ñóáñòàíöèé, à òàêæå Íóìåíîì Íåäèôôåðåíöèðîâàííé Êîñìè÷åñêîé Ñóáñòàíöèè (ïîñëåäíÿÿ åñòü Àêàøà), òî âñ¸ ýòî ïîçâîëÿåò ñäåëàòü âûâîä, ÷òî ñóùíîñòíîé îñíîâîé Ëàéà-Öåíòðà ÿâëÿåòñÿ Ìóëàïðàêðèòè [11]. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» èìåòñÿ òàêæå äóõãîå ïîíÿòèå, ïî ñâîåé ðîëè â Ìèðîçäàíèè ñîâåðøåííî ïîäîáíîå Ëàéà-Öåíòðó. Èìåòñÿ â âèäó òàê íàçûâàåìûé «Çàðîäûø», íàõîäÿùèéñÿ â îñíîâàíèè êàæäîãî àòîìà è ïðääñòàâëÿþùèé Ìàòåðè â å¸ ááñòðàêòíîì ñìûñëå, Íóìåí åå÷íîé è íåðóøèìîé Ìàòåðèè (òî åñòü — Ìóëàïðàêðèòè). Ñîâîêóïíîñòü «Çàðîäûøåé» îáðàçóåò «Ï îêðîâû» Íåïîñòèæèìîãî Áîæåñòâà — Ïðîñòðàíñòâà [1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå I.1; 1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå II.3]. Ñóùíîñòíåå åäèíñòâî ïîçâîëÿåò ñäåëàòü çàêêþ÷åíèå î òîæäåñòâå Ëàéà-Öåíòðà è «Çàðîäûøà». Òàêèì îáðàçîì, ìåòàôèçè÷åñêàÿ ïðääñòàâëåíèÿ Äæ.Êèëè î íåéòðàëüíîì öåíòðå ñîâåðøåííî ñîâïàäàþò ñ ãëóáîê÷àéøèì ýçîòåðè÷åñêèì ïîëîæåíèÿì «Òàéíîé Äîêòðèíû», êîòîðûå îïèñûâàþò ñàì ûå Îñíîâû Áûòèÿ.

Èçâåñòíî, ÷òî Äæ.Êèëè ïðîèçâîäèë óñïåøíûå îïûòû ñ àíòèãðàâèòàöèåé, çàñòàâëÿÿ, íàïðèìåð, ìåòàëëè÷åñêóþ áåñïîì îêîëî ëåò îäíî èç ïîëîæåíèé, èçëîæåííûõ â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè [6, §168]. Òàê, â í¸ì ãîâîðèòñÿ, ÷òî ÷åëîâåê, âïàâøèé â áåçòìèå â Àçèè, áûë ïðè÷èíîþ ãèáåëè äóõãîãî ÷åëîâåêà â Åâðîïå, à ïîäÿâøèéñÿ äóõîì â Àìåðèêå èñïåëèë êîãî-òî â Åâðîïå.

Ï î í ÿòèå «íåéòðàëüíîãî öåíòðà» îòíîñèòñÿ ó Äæ.Êèëè ê ÷èñëó åãî âàæíåéøèõ ìåòàôèçè÷åñêèõ êàòåãîðèé. Êàæäîå ïðîÿâëåíîíå òåëî âî Âñåëåííîé — îò àòîìà äî çâ¸çäíîé ñèñòåìû — èìåòò â îñíîâàíèè íåéòðàëüíûé öåíòð, òî åñòü, íåóøèìûé ôîêóñ, âîêðóã ÷åãî ñòðîèòñÿ åñ¸, ÷òî ìû îñîçíà¸ì â êà÷åñòâå ìàòåðèè, êîòîðàÿ ÿâëÿåòñÿ åãî îáúåêòàìè [1]. Íåóøèìûé íåéòðàëüíûé öåíòð ïîáóæäàåò ê ïîñòîÿííîìó äâèæåíèþ âñå îáúåêòû è ñíàáæàåò èõ æèçíåííûì èìóëüñîì èç íåéòðàëüíîãî öåíòðà áîëåå âûñîêîãî èåðàðõè÷åñêîãî óðîâíÿ. Óñòàíîâëåíèå ðàáîòû äâèãàòåëÿ íà íåéòðàëüíîì öåíòðå è ïîçâîëÿåò ñêîíñòðóèðîâàòü «âå÷íûé äâèãàòåëü», î êîòîðîì Å. Ï .Áëàâàòñêàÿ ïèñàëà, ÷òî åãî ñîçäàíèå âîçìîæíî. È ìåííî ýòî è áûëî ïðîèçâåäåíî â ýêñïåðèìåíòàõ Äæ.Êèëè. Ñóùíîñòü íåéòðàëüíîãî öåíòðà â ïîíèìàíèè Äæ.Êèëè ñîâåðøåííî ñîâïàäàåò ñ òàê íàçûâàåìûì Ëàéà-Öåíòðîì «Òàéíîé Äîêòðèíû» [1, ÷. III, îä. IX]. Ïîñêîëüêó Ëàéà-Öåíòð íàçâàí «íóëåâûì ñîñòîÿíèåì», îäëàñòüþ îðèöàíèÿ, èëè íèðâàíè÷åñêèì ðàçëîæåíèåì âñåõ ñóáñòàíöèé, à òàêæå Íóìåíîì Íåäèôôåðåíöèðîâàííé Êîñìè÷åñêîé Ñóáñòàíöèè (ïîñëåäíÿÿ åñòü Àêàøà), òî âñ¸ ýòî ïîçâîëÿåò ñäåëàòü âûâîä, ÷òî ñóùíîñòíîé îñíîâîé Ëàéà-Öåíòðà ÿâëÿåòñÿ Ìóëàïðàêðèòè [11]. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» èìåòñÿ òàêæå äóõãîå ïîíÿòèå, ïî ñâîåé ðîëè â Ìèðîçäàíèè ñîâåðøåííî ïîäîáíîå Ëàéà-Öåíòðó. Èìåòñÿ â âèäó òàê íàçûâàåìûé «Çàðîäûø», íàõîäÿùèéñÿ â îñíîâàíèè êàæäîãî àòîìà è ïðääñòàâëÿþùèé Ìàòåðè â å¸ ááñòðàêòíîì ñìûñëå, Íóìåí åå÷íîé è íåðóøèìîé Ìàòåðè (òî åñòü — Ìóëàïðàêðèòè). Ñîâîêóïíîñòü «Çàðîäûøåé» îáðàçóåò «Ï îêðîâû» Íåïîñòèæèìîãî Áîæåñòâà — Ïðîñòðàíñòâà [1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå I.1; 1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå II.3]. Ñóùíîñòíåå åäèíñòâî ïîçâîëÿåò ñäåëàòü çàêêþ÷åíèå î òîæäåñòâå Ëàéà-Öåíòðà è «Çàðîäûøà». Òàêèì îáðàçîì, ìåòàôèçè÷åñêàÿ ïðääñòàâëåíèÿ Äæ.Êèëè î íåéòðàëüíîì öåíòðå ñîâåðøåííî ñîâïàäàþò ñ ãëóáîê÷àéøèì ýçîòåðè÷åñêèì ïîëîæåíèÿì «Òàéíîé Äîêòðèíû», êîòîðûå îïèñûâàþò ñàì ûå Îñíîâû Áûòèÿ.

Èçâåñòíî, ÷òî Äæ.Êèëè ïðîèçâîäèë óñïåøíûå îïûòû ñ àíòèãðàâèòàöèåé, çàñòàâëÿÿ, íàïðèìåð, ìåòàëëè÷åñêóþ áåñïîì îêîëî ëåò îäíî èç ïîëîæåíèé, èçëîæåííûõ â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè [6, §168]. Òàê, â í¸ì ãîâîðèòñÿ, ÷òî ÷åëîâåê, âïàâøèé â áåçòìèå â Àçèè, áûë ïðè÷èíîþ ãèáåëè äóõãîãî ÷åëîâåêà â Åâðîïå, à ïîäÿâøèéñÿ äóõîì â Àìåðèêå èñïåëèë êîãî-òî â Åâðîïå.

Ï î í ÿòèå «íåéòðàëüíîãî öåíòðà» îòíîñèòñÿ ó Äæ.Êèëè ê ÷èñëó åãî âàæíåéøèõ ìåòàôèçè÷åñêèõ êàòåãîðèé. Êàæäîå ïðîÿâëåíîíå òåëî âî Âñåëåííîé — îò àòîìà äî çâ¸çäíîé ñèñòåìû — èìåòò â îñíîâàíèè íåéòðàëüíûé öåíòð, òî åñòü, íåóøèìûé ôîêóñ, âîêðóã ÷åãî ñòðîèòñÿ åñ¸, ÷òî ìû îñîçíà¸ì â êà÷åñòâå ìàòåðèè, êîòîðàÿ ÿâëÿåòñÿ åãî îáúåêòàìè [1]. Íåóøèìûé íåéòðàëüíûé öåíòð ïîáóæäàåò ê ïîñòîÿííîìó äâèæåíèþ âñå îáúåêòû è ñíàáæàåò èõ æèçíåííûì èìóëüñîì èç íåéòðàëüíîãî öåíòðà áîëåå âûñîêîãî èåðàðõè÷åñêîãî óðîâíÿ. Óñòàíîâëåíèå ðàáîòû äâèãàòåëÿ íà íåéòðàëüíîì öåíòðå è ïîçâîëÿåò ñêîíñòðóèðîâàòü «âå÷íûé äâèãàòåëü», î êîòîðîì Å. Ï .Áëàâàòñêàÿ ïèñàëà, ÷òî åãî ñîçäàíèå âîçìîæíî. È ìåííî ýòî è áûëî ïðîèçâåäåíî â ýêñïåðèìåíòàõ Äæ.Êèëè. Ñóùíîñòü íåéòðàëüíîãî öåíòðà â ïîíèìàíèè Äæ.Êèëè ñîâåðøåííî ñîâïàäàåò ñ òàê íàçûâàåìûì Ëàéà-Öåíòðîì «Òàéíîé Äîêòðèíû» [1, ÷. III, îä. IX]. Ïîñêîëüêó Ëàéà-Öåíòð íàçâàí «íóëåâûì ñîñòîÿíèåì», îäëàñòüþ îðèöàíèÿ, èëè íèðâàíè÷åñêèì ðàçëîæåíèåì âñåõ ñóáñòàíöèé, à òàêæå Íóìåíîì Íåäèôôåðåíöèðîâàííé Êîñìè÷åñêîé Ñóáñòàíöèè (ïîñëåäíÿÿ åñòü Àêàøà), òî âñ¸ ýòî ïîçâîëÿåò ñäåëàòü âûâîä, ÷òî ñóùíîñòíîé îñíîâîé Ëàéà-Öåíòðà ÿâëÿåòñÿ Ìóëàïðàêðèòè [11]. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» èìåòñÿ òàêæå äóõãîãî ïîíÿòèå, ïî ñâîåé ðîëè â Ìèðîçäàíèè ñîâåðøåííî ïîäîáíîå Ëàéà-Öåíòðó. Èìåòñÿ â âèäó òàê íàçûâàåìûé «Çàðîäûø», íàõîäÿùèéñÿ â îñíîâàíèè êàæäîãî àòîìà è ïðääñòàâëÿþùèé Ìàòåðè â å¸ ááñòðàêòíîì ñìûñëå, Íóìåí åå÷íîé è íåðóøèìîé Ìàòåðè (òî åñòü — Ìóëàïðàêðèòè). Ñîâîêóïíîñòü «Çàðîäûøåé» îáðàçóåò «Ï îêðîâû» Íåïîñòèæèìîãî Áîæåñòâà — Ïðîñòðàíñòâà [1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå I.1; 1, Êîì ìåíò. ê Ñòàíöå II.3]. Ñóùíîñòíåå åäèíñòâî ïîçâîëÿåò ñäåëàòü çàêêþ÷åíèå î òîæäåñòâå Ëàéà-Öåíòðà è «Çàðîäûøà». Òàêèì îáðàçîì, ìåòàôèçè÷åñêàÿ ïðääñòàâëåíèÿ Äæ.Êèëè î íåéòðàëüíîì öåíòðå ñîâåðøåííî ñîâïàäàþò ñ ãëóáîê÷àéøèì ýçîòåðè÷åñêèì ïîëîæåíèÿì «Òàéíîé Äîêòðèíû», êîòîðûå îïèñûâàþò ñàì ûå Îñíîâû Áûòèÿ.

äâóåäèíîé ñèëå ïðèòÿæåíèÿ è îòòàëêèâàíèÿ. Ýòà ïîçèöèÿ ñîâåðøåíííñîãëàñóåòñÿ ñ óòâåðæäåíèåì «Òàéíîé Äîêòðèíû» î òî ì, ÷òî òÿãîòåíèÿ, â òî ì âèäå, êàê ó÷èò íàóêà, íå ñóùåñòâóåò, èáî îíî åñòü äîêóìåíòàëüíî ñîâðåìåííàÿ êîñìîëîãèÿ ñèëà ïðèòÿæåíèÿ è îòòàëêèâàíèÿ [1, ÷. III, îòä. III]. Äæ.Êèëè ýêñïåðèìåíòèðîâàë è ñ äåçèòóãàðàöèåé ìàòåðèè. Åñëè âñïîìíèòü îá îñîáåííîñòÿõ Ýôèðà — Ôîõàòà, êîòîðûé ðàçäåëÿåò ïåðâè÷íîå âåùåñòâî íà àòîìû è ñîçäà¸ò ìàòåðèþ, òî ñãåã æå ïîìîùüþ ìîæíî, âåðîÿòíî, è «ðàñïëàâèòü» ìàòåðèþ äî å¸ êñõîäíîãî ñîñòîÿíèÿ — Ïåðâè÷íîé Ñóáñòàíöèè.

Ñóùåñòâóåò çàêîíîìåðíîñòü, ÷òî îñîáåííîå äîáðî ïðåëåäóåòñÿ è îñîáû çëîì, à ïî ãóñòîòå òåíè, ñïëåòàìîé íåâæåñòâîì è ëîæüþ âîêðóã âûñîêèõ îáëèêîâ, ìîæíî ñóäèòü î âåëèêîëåïèè Ñâåòà, êîòîðû ýòè áëàãîäåòåëè õîòåëè îäàðèòü ÷åëîâå÷åñòâî. Äæ.Êèëè áûë äâèæèì áëàãîðîäíîéøèì ñòðåìëåíèåì ïåðåäàòü â ðóêè ÷åëîâå÷åñòâà íåîöåíèìûé äàð — íåïîñòèæèìî ìîùíóþ è ïðàêòè÷åñêè äàðîâóþ êàê âîçäóõ, ýíåðãèþ, äåëàþùóþ íåíóæíîé òÿæåëéé ôèçè÷åñêéé òðóä. Î íóòâåðæäàë, ÷òî ýíåðãèÿ Ýôèðà ïîäõîäèò äëÿ âñåõ òèïîâ äâèãàòåëåé — è êîðàáëÿ, è øâåéíîé ìàøèíêè. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» ãîâîðèòñÿ, ÷òî îêðûòèÿ Äæ.Êèëè îïðåäåëèë ñâî¸ âðåìÿ íà ñîòíè òûñÿ÷ ëåò (!), èáî ñèëà, êîòîðóþ î í îêðûë, åñòü ýíåðãèÿ ëèøü ãðÿäóùèõ ðàñ ÷åëîâå÷åñòâà. Äæ.Êèëè, êîòîðûé íèçâ¸ë âûñøèå ïðîñòðàíñòâåííûå ýíåðãèè íà Çåìëþ, ìîæíî ñðàâíèòü ñ Ïðîìåòåå, à, ïîñêîëüêó î í íåèçìåðèìî îáîãàòèë ñâîþ ýïîõó, òî î í ïîëó÷èë è «íàãðàäó» Ïðîìåòåÿ. Êëåâåòà, íàñìåøêè, îòêðûòûå îáâèíåíèÿ â áåçóìèè è øàðëàòàíñòâå — âîòòî ïîîùðåíèå, êîòîðûì ìèð íàãðàäèë è ïðîâîëæàåò íàãðàæäàòü ýòîãî ÷åëîâêà — îòêðûâàòåëÿ ãëóáîêèõ èñòèí è çàêîíîâ Ïðèðîäû. Êàê íå âñïîìíèòü ìûñëü Å.È.Ðåðèõ î òî ì, ÷òî «...òèòóëîì øàðëàòàíà â ñâî¸ âðåìÿ áûëè íàãðàæäåíû âñå âåëèêèå ëþäè è ó÷¸íûå... Ø àðëàòàí åñòü ñâîåãî ðîäà ïî÷¸òíûé òèòóë, êîòîðûì íåâåæäû íàãðàæäàþò âñåõ, ÷ü¸ ïîçíàíèå ïåðåðîñëî èõ ïòè÷üè ìîçãè» [13, 02.10.36]. Å.È.Ðåðèõ ñ÷èòàëà, ÷òî Äæ.Êèëè åñòü å¸ îäíà æåðòâà ÷åëîâå÷åñêîãî íåâåæåñòâà è ïîäëîñòè [14, 5.3.35 ã.].

Íåñìîòðÿ íà âñå óñèëèÿ Äæ.Êèëè ïðåäàòü ÷åëîâå÷åñòâó ýíåðãèþ Ýôèðà äëÿ ïðàêòè÷åñêèõ öåëåé, ýòî òàê è íå áûë ñäåëàíî. Êàêîâû æå ïðè÷èíû? Êàæäóþ ýíåðãèþ ìîæíî ñ ðàâíûì óñïåõîì íàðàòèòü êàê íà ñîçèäàíèå, òàê è íà ðàçðóøåíèå, è å¸ èñïîëüçîâàíèå çàâèñèò îò íðàâñòâåííîãî óðîâíÿ ëþäåé. Äæîíó Êèëè, êàê îòì å÷àâàòñÿ â «Òàéíîé Äîêòðèíå», íå áûëî ðàçðåøåíî ïðåñòóïëåíèò îïðåäåë¸íííîòÿò Ýôèðà — Ôîõàòà, êîòîðûé ðàçäåëÿåò ïåðâè÷íîå âåùåñòâî íà àòîìû è ñîçäà¸ò ìàòåðèþ, òî ñ ãåã æå ïîìîùüþ ìîæíî, âåðîÿòíî, è «ðàñïëàâèòü» ìàòåðèþ äî å¸ êñõîäíîãî ñîñòîÿíèÿ — Ïåðâè÷íîé Ñóáñòàíöèè.

Ñóùåñòâóåò çàêîíîìåðíîñòü, ÷òî îñîáåííîå äîáðî ïðåëåäóåòñÿ è îñîáû çëîì, à ïî ãóñòîòå òåíè, ñïëåòàìîé íåâæåñòâîì è ëîæüþ âîêðóã âûñîêèõ îáëèêîâ, ìîæíî ñóäèòü î âåëèêîëåïèè Ñâåòà, êîòîðûì ìîæíî ñóäèòü ÷åëîâå÷åñòâî íà äóõîâíîì óðîâíÿ ëþäåé. Äæ.Êèëè áûë äâèæèì áëàãîðîäíîéøèì ñòðåìëåíèåì ïåðåäàòü â ðóêè ÷åëîâå÷åñòâà íåîöåíèìûé äàð — íåïîñòèæèìî ìîùíóþ è ïðàêòè÷åñêè äàðîâóþ êàê âîçäóõ, ýíåðãèþ, äåëàþùóþ íåíóæíîé òÿæåëéé ôèçè÷åñêéé òðóä. Î íóòâåðæäàë, ÷òî ýíåðãèÿ Ýôèðà ïîäõîäèò äëÿ âñåõ òèïîâ äâèãàòåëåé — è êîðàáëÿ, è øâåéíîé ìàøèíêè. Â «Òàéíîé Äîêòðèíå» ãîâîðèòñÿ, ÷òî îêðûòèÿ Äæ.Êèëè îïðåäåëèë ñâî¸ âðåìÿ íà ñîòíè òûñÿ÷ ëåò (!), èáî ñèëà, êîòîðóþ î í îêðûë, åñòü ýíåðãèÿ ëèøü ãðÿäóùèõ ðàñ ÷åëîâå÷åñòâà. Äæ.Êèëè, êîòîðûé íèçâ¸ë âûñøèå ïðîñòðàíñòâåííûå ýíåðãèè íà Çåìëþ, ìîæíî ñðàâíèòü ñ Ïðîìåòåå, à, ïîñêîëüêó î í íåèçìåðèìî îáîãàòèë ñâîþ ýïîõó, òî î í ïîëó÷èë è «íàãðàäó» Ïðîìåòåÿ. Êëåâåòà, íàñìåøêè, îòêðûòûå îáâèíåíèÿ â áåçóìèè è øàðëàòàíñòâå — îòêðûâàòåëÿ ãëóáîêèõ èñòèí è çàêîíîâ Ïðèðîäû. Êàê íå âñïîìíèòü ìûñëü Å.È.Ðåðèõ î òî ì, ÷òî «...òèòóëîì øàðëàòàíà â ñâî¸ âðåìÿ áûëè íàãðàæäåíû âñå âåëèêèå ëþäè è ó÷¸íûå... Ø àðëàòàí åñòü ñâîåãî ðîäà ïî÷¸òíûé òèòóë, êîòîðûì íåâåæäû íàãðàæäàþò âñåõ, ÷ü¸ ïîçíàíèå ïåðåðîñëî èõ ïòè÷üè ìîçãè» [13, 02.10.36]. Å.È.Ðåðèõ ñ÷èòàëà, ÷òî Äæ.Êèëè åñòü å¸ îäíà æåðòâà ÷åëîâå÷åñòâî íåâåæåñòâà è ïîäëîñòè [14, 5.3.35 ã.].

Íåñìîòðÿ íà âñå óñèëèÿ Äæ.Êèëè ïðåäàòü ÷åëîâå÷åñòâó ýíåðãèþ Ýôèðà äëÿ ïðàêòè÷åñêèõ öåëåé, ýòî òàê è íå áûë ñäåëàíî. Êàêîâû æå ïðè÷èíû? Êàæäóþ ýíåðãèþ ìîæíî ñ ðàâíûì óñïåõîì íàðàòèòü êàê íà ñîçèäàíèå, òàê è íà ðàçðóøåíèå, è å¸ èñïîëüçîâàíèå çàâèñèò îò íðàâñòâåííîãî óðîâíÿ ëþäåé. Äæîíó Êèëè, êàê îòì å÷àâàòñÿ â «Òàéíîé Äîêòðèíå», íå áûëî ðàçðåøåíî ïðåñòóïëåíèò îïðåäåë¸íííîòÿò

àòî ì ì û, à çà íåñêîëüêî äíåé — ïðèâåñòè Åâðîïó â õàîòè÷åñêîå ñîñòîÿíèå áåç ääèíîãî îñòàâøåãîñÿ â æèâûõ ñâèäåòåëåé.

Ï îëó÷åíèå ýíåðãèè Ýôèðà òàê è îñòàëîñü ñåêðåòîì Äæ.Êèëè, èáî, êàê îòì å÷àëîñü, â ýêñïåðèìåíòàõ ó÷àñòâîâàëè è åãî ñîáñòâåííûé ýôèð, òî åñòü åãî ëè÷íàÿ ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ. Ñ ýçîòåðè÷åñêîé òî÷êè çðåíèÿ, ïèñàëà Å.Ï.Áëàâàòñêàÿ, ýòî ÿâëÿëîñü, ì îæåò áûòü, ñàì ûì áîëüøèì äîñòèæåíèåì Äæ.Êèëè. Î áúÿñíåíèå ýòî ì ó ôåíîìåíó ì îæíî íàéòè â Ó÷åíèè Æèâîé Ýòèêè, ãäå íàì å÷àþòñÿ ïóòè ýâîëþöèîííîãî âîñõîæäåíèÿ ÷åëîâåêà. Â áóäóùåì íîâûå ýíåðãèè áóäóò èçâëåêàòüñÿ íå èç íåäð ïëàíåòû, à èç Ïðîñòðàíñòâà, íî âîñïðèíèìàþùèì è èñïîëüçóþùèì èõ àïïàðàòîì îêàæåòñÿ, â îñíîâíîì, ìèêðîêîñì ÷åëîâåêà — ïðîâîäíèê òî í÷àéøèõ ýíåðãèé [15, §35]. Ýòî åñòü âåëåíèå ýâîëþöèè, öåëüþ êîòîðîé ÿâëÿåòñÿ âîîðóæåíèå ÷åëîâåêà áåç ääèíîãî àïïàðàòà, èáî â äóõå åãî â ïîòåíöèè íàõîäÿòñÿ ñàìûå ñîâåðøåííûå îãíåííûå àïïàðàòû ÿñíîêèäåíèÿ, ÿñíîñèûøàíèÿ, à òàêæå — âîçìîæíîñòè îáðàòíåíèÿ â îòäàè¸ííî ãðÿäóùàì ðàçíûõ ñòåïåíåé âñàìîãóùñòâà è âñåçíàíèÿ. Îá ýòîé ñòóòåíè ýâîëþöèè ñâèäåòåëüñòâîâàâè ñàì Ñïàñèòåëü, ñêàçàâøèé ëþäÿì: «âû áîãè». Êîíå÷íî, ïîêà äóõîâíûé àïïàðàò ÷åëîâåêà íå çàðàáîòàåò â ïîëóíó ñèëó, â ïðîöåññå ïîçíàíèÿ áóäóò ñî÷åòàòüñÿ òåõíèêà è ïñèõè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ ñàìîãî ýêñïåðèìåíòàòîðà. È ñ òå÷åíèåì âðåìåíè äîëÿ ïîñëåäíåé áóäåò âñ¸ óâåëè÷èâàòüñÿ, ïîêà, íàêîíåö, òåõíèêà íå áóäåò ïîëíîñòüþ ïîä÷èíåíà äóõó. Â ýòî ì îòíîøåíèè ó÷àñòèå â ýêñïåðèìåíòàõ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè Äæ.Êèëè ìîæíî îöåíèâàòü êàê ïåðâûé øàã â ýòîì íàïðàâëÿòü è êîíòðîëèðîâàòü ñàìîãî èçíóòðåííåãî ìèðà ÷åëîâåêà. Ï îñêîëüêó Äæ.Êèëè îáåùàë âðîäå, íî íå ñäåëàë, è ïîñêîëüêó ñîâðåìåííûé ìèð ïîäõîäèò ê ýòîìó âîïðîñó ñîâñåì ïî-äðóãîìó, ìû ñåãîäí� íå ñìîæåì ïîëó÷èòü ïîä÷èíåíèå äóõó. Ê ýòîìó âîïðîñó ìû âåðíåìñÿ ïîçæå, êîãäà ñîáåðåì äîñòàòî÷íî ìàòåðèàëà è ñäåëàåì ïîïûòêó ïîñòàâèò� ýòîò âîïðîñ ïî-íàñòîÿùåìó.

Äæ.Êèëè ÷åëîâå÷åñòâó áûë ïðåïîäàí ñóðîâûé óðîê, âíÿòíî îáúÿñíÿþùèé, ÷òî âèäåíèå ëþäüìè âûñî÷àéøèìè Ñèëàìè Ïðèðîäû ïðåäïîëàãàåò è òàêóþ æå ñòåïåíü èõ íðàâñòâåííîãî ðàçâèòèÿ. È, âñ¸ æå, ÿâëåíèå Äæ.Êèëè, áåçóñëîâíî, áûëî ýâîëþöèîííîé íåîáõîäèìîñòüþ, èáî åìó óäàëîñü äîêàçàòü ðåàëüíîñòü ýíåðãèè Ýôèðà è ïîäòâåðäèòü ñâîèìè îòêðûòèÿìè ïîäëèííîñòü ìåòàôèçè÷åñêèõ êîíöåïöèé Ýçîòåðè÷åñêîé Äîêòðèíû.

Ëèòåðàòóðà

1. *Áëàâàòñêàÿ Å. Ï.* Òàéíàÿ Äîêòðèíà. Ò.1. Ì., Ïðîãðåññ, 1992.
2. *Ïîðîæíÿêîâà Î. Ì.* Äàð Ïðîìåòåÿ//Äåëüôèñ, 1999, ¹ 2(18).
3. *Teo Paijmans.* Free Energy Pioneer. John Worrell Keely. IllumiNet Press, Lilburn, GA, 1998.
4. *Êëàðà Äæ.Áëóì ôåëüä- Ìóð.* Íîâàÿ ôèëîñîôèÿ Êèëè//Äåëüôèñ, 1999, ¹ 3(19).
5. Òàîñåíçèñ. Âñòóïëåíèå. Êîìåíòàðèé Ó÷èòåëÿ//Äåëüôèñ, 2000, ¹ 3(23).
6. Çíàêè Àãíè Éîãè. Ì., ÌÖÐ, 1994.
7. *Êëàðà Äæ.Áëóì ôåëüä- Ìóð.* Ýíåðãèÿ Ýôèðà èëè Äèíàìîñôåðíàÿ Ñèëà//Äåëüôèñ, 1999, ¹ 4(20).
8. *Ïîðîæíÿêîâà Î. Ì.* Óïðàâëÿåò ñîçáó÷èå//Äåëüôèñ, 2000, ¹ 1(21).
9. Ãðàíè Àãíè Éîãè. Ò 2. Íîâîñèáèðñê,1994.
10. *Äæîí Ýðíñò Óîððåëë Êèëè.* Àì ïëèòóäà ñèëû//Äåëüôèñ, 2000, ¹ 1(21).
11. *Äæîí Ýðíñò Óîððåëë Êèëè.* Íåéòðàëüíûé öåíòð//Äåëüôèñ, 2001, ¹ 1(25).
12. *Äæîí Ýðíñò Óîððåëë Êèëè.* Ëåâèòàöèÿ//Äåëüôèñ, 2000, ¹ 1(21).
13. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ (1932—1955). Íîâîñèáèðñê, 1993.
14. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ. Ò.1. Íîâîñèáèðñê, 1992.
15. Ãðàíè Àãíè Éîãè. Ò. 5. Íîâîñèáèðñê, 1994.
16. *Clara Sophia Jessup Bloomfield-Moore.* One phase of Keely's discovery in its relation to the cure of disease//Universal Laws never before revealed: Keely's secret. Santa Fe, 1995.

Øóñòîâà Àëëà Ì èõàéëîâíà *— êàíäèäàò ôèëîñîôñêèõ íàóê, ñîòðóäíèê æóðíàëà «Äåëüôèñ» (ã. Ì îñêâà)*

ÆÈÂÀß ÝÒÈÊÀ È ÝÂÎËÞÖÈÎ Í Í ÎÅ Ó×ÅÍÈÅ ØÐÈ ÀÓÐÎÁÈÍÄÎ

Ñ íàñòóïëåíèåì âàæíûõ êîñìè÷åñêèõ ñðîêîâ, êîãäà ïðîñòðàíñòâî íàïîëíÿåòñÿ íîâûìè òîêàìè, ÷åëîâå÷åñòâî äîëæíà áûòü ïðîâåëàíà îãðîìíàÿ äóõîâíàÿ ðàáîòà. Â ýòî âðåìÿ öåëàÿ ãðóïïà âåëèêèõ äóõîâ ïðèõîäèò íà Çåìëþ, ÷òîáû âûïîëíèòü âûñîêóþ ìèññèþ óòâåðæäåíèÿ íà íåé íîâûõ âûñîêèõ ýíåðãèé. Åñòåñòâåííî, ýòè äóõè êàðìè÷åñêè è äóõîâíî íå ÿâëÿþòñÿ â ðàâíîé ñòåïåíè áëèçêèìè Âåëèêèì Ó÷èòåëÿì, íî, òåì íå ìåíåå, áëàãîäàðÿ ñâîèì âåêîâûì íàêîïëåíèÿì îíè ïðèçâàíû ïðèáëèçèòü íàñòóïëåíèå Íîâîé Ýïîõè. Áåçóñëîâíû àâòîðèòåòåòî ìäëÿ íàñ ÿâëÿåòñÿ äóõîâíàÿ ãðóïïà ñàìèõ Ðåðèõîâ, èõ íåïîñðåäñòâåííûõ ó÷åíèêîâ, ñîòðóäíèêîâ è ïîìîùíèêîâ. Íî åñëè âíèìàòåëüíî ïîñìîòðåòü, êàê ðàçâèâàëèñü äðóãèå ñôåðû ÷åëîâå÷åñêîé æèçíè, òî ìû óâèäèì ìíîãèõ, êòî ïðîââèãàë â æèçíü èäåè, ñîçáó÷íûå âûñîêèì ïðèöèïàì Æèâîé Ýòèêè. Âåäü êíèãè Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè ëèøü êâèíòýññåíöèÿ òîãî, ÷òî â êàïëÿõ ðàññûïàíî ïîâñþäó â ìèðå. È ýòî íå ìîæåò áûòü èíà÷å, òàê êàê Æèâàÿ Ýòèêà — ýòî êñìè÷åñêîå ÿâëåíèå, ïðèçâàíííå ïðåîáðàçèòü êàê æèçíü èäóùèõ â àâàíãàðäå ýâîëþöèè, òàê è âñåãî ÷åëîâå÷åñòâà, ïëàíåòû â öåëîì. Áîëåå òîãî, ñóùåñòâîâàíèå ó÷åíèé ñ áëèçêèìè åé ïðèíöèïàìè ïîäòâåðæäàåò èñòèííîñòü è ñàìîé Æèâîé Ýòèêè.

Ñîçáó÷íûìè Æèâîé Ýòèêå ÿâëÿþòñÿ ðóññêàÿ ðåëèãèîçíàÿ ôèëîñîôèÿ, ðóññêèé êîñìèçì è íåîâåäàíòèçì â Èíäèè. È, êîíå÷íî æå, íå ñëó÷àéíî Ðîññèÿ è Èíäèÿ â ïåðâîé ïîëîâèíå ÕÕ âåêà ïîêàçàëè ìèðó åù¸ íå îñîçíàííóþ âïîëíå âûñîòó âçë¸òà ôèëîñîôñêîé è ìåòàôèçè÷åñêîé ìûñëè.

Íåîâåäàíòèçì ïîëó÷èë ñâî¸ ðàçâèòèå â Èíäèè åù¸ â XIX âåêå. Åãî îñíîâíûìè ïðåäñòàâèòåëÿìè ÿâëÿþòñÿ Ðàì Ì îõàí Ðîé, Äàÿíàíä Ñàðàñâàòè, Ðàìàêðèøíà, Âèâåêàíàíäà, Á.Ã. Òèëàê, Ø ðè Àóðîáèíäî Ãõîø, Ì àõàòìà Ãàíäè, Ðàáèíäðàíàò Òàãîð. Îñíîâíûìè òåîðåòè÷åñêèìè èñòî÷íèêàìè äëÿ íåîâåäàíòèñòîâ áûëè Âåäû, Óïàíèøàäû, Áõàãàâàäãèòà — äðåâíÿÿ îñíîâà Âåäàíòû, à ãëàâíûì æå ïðàêòè÷åñêèì ïðèíöèïîì — ñîáñòâåííûé äóõîâíûé îïûò. Âñå îíè òàê èëè èíà÷å áûëè éîãàìè. Ó÷åíèå Âåäàíòû, èñòî÷íèêîì êîòîðîãî ÿâëÿþòñÿ äðåâ-

íèå çàâåòû Ðèãâåäâû, î÷åíü öåíèëèñü Ó÷èòåëÿìè. Ðèãâåäà, êàê îòìå-÷àåòñÿ â Æèâîé Ýòèêå, áûëà äàíà èç Âûñîêîãî Èñòî÷íèêà. Î÷åíü ìíîãèå ïîíÿòèÿ îáúÿñíÿëè îò, ÷òî îíè îáòàùàëèñü ê ïàìÿòíèêàì èíäèéñêîé ìóäðîñòè íàïðÿìóþ, ìèíóÿ ñðåäíåâåêîâûå íàñëîåíèÿ. Ñâîèìè èññëåäîâàíèÿìè îíè ñâÿçûâàëè ñîâðåìåííûé è äðåâíèé äóõîâíûé îïûò, âû÷ëåíÿÿ óíèâåðñàëüíûå ïðèíöèïû ðàçâèòèÿ äóõà. Ïðîèñõîäèëà êàê áû ñìû÷êà íåñêîëüêèõ êîåäö íà ñïèðàëè ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñêîé ìûñëè. Ýòîò ôàêò ãîâîðèò î òî ì, ÷òî îäèí êàðäèíàëüíûé âðåìåííóé ïåðèîä çâêàí÷èâàëñÿ è íà-÷èíàëñÿ äóõîé, íîâûé.

Íàèáîëåå ðàçðàáîòàííû è çàêî í÷åííû ó÷åíèàì â ðóñëå íåîâåäàíòèçìà ÿâëÿåòñÿ ñèñòåìà Ðèè Àóðîáèíäî Ãõîøà (1872—1950). Âäîõíîâåíèå äëÿ òåîðåòè÷åñêèõ òðóäîâ è ïîýçèè — à Ðèè Àóðîáèíäî áûê çàì å÷àòåëüíûì ïîýòîì — íî ÷ðïàè â äóõîâíîé ïðàêòèêå. Òðóäíî ñêàçàòü, êîãäà Ðèè Àóðîáèíäî ñòàë ñîçíàòåëüíî ïðàêòèêîâàòü éîãó, íî ïîñëå òîãî, êàê îí ïåðåñåëèëñÿ â Ïîíäè÷åðè â 1910 ãîäó, åãî äóõîâíàÿ ïðàêòèêà, ñàäõàíà, ñòàëà íàñòîëüêî èíòåíñèâíîé, íàñêîëüêî ýòî áûëî âîçìîæíî.

Äóõîâíîå ïðîâàèæåíèå âñåãäà îñóùåñòâëÿåòñÿ ïîä ðóêîâîäñòâîì Ó÷èòåëÿ íà âíóòðåííàì ïëàíå. Äóõîâíûè èñêàòåëÿìè ýòî ÷àñòî íå îñîçíà¸òñÿ è åù¸ ìåíåå ïîíèìàåòñÿ òîò ôàêò, ÷òî òîëüêî â ðåä÷àéøèõ ñëó÷àÿõ, îáóñëîâëåííûõ êàðìè÷åñêèìè è êîñìè÷åñêèìè ïðè÷èíàìè, Âåëèêèå Ó÷èòåëÿ ñòàíîâÿòñÿ íåïîñðåäñòâåííûìè Íàñòàâíèêàìè çåìíûõ ó÷åíèêîâ. Ðèè Àóðîáèíäî íå áûë â ÷èñëå òàêèõ ó÷åíèêîâ, íî, òåì íå ìåíåå, îí áûë âåäîì. È ýòèì âåäóùèì è íàïðàâëÿþùèì â åãî óóðîáíîé äèñöèïëèíå áûë Êðèøíà, à Áõàãàâàäãèòà — áûëà îäíîé èç ëþáèìåéøèõ êíèã. Â 1934 ãîäó Å.È.Ðåðèõ â ïèñüìå ê Í.Ê. è Þ.Í. Ðåðèõàì ïèñàëà: «Âàì áóäåò èíòåðåñíî óçíàòü, ÷òî Áõàãàâàí Ðèè Êðèøíà, òâîðåö “Áõàãàâàä Ãèòû”, åñòü âîïëîùåíèå Ìàéòðåéè»[1].

Äîñòèæåíèÿ Ðèè Àóðîáèíäî â îáëàñòè äóõà áûëè çàì å÷åíû Âåëèêèì Ó÷èòåëåì. 1 àïðåëÿ 1924 ãîäà â ñâî¸ì äíåâíèêå, îòðàæàþùåì ñòóïåíè îãíåííîãî îïûòà, Å.È. ïèñàëà ñî ñëîâ Âåëèêîãî Âëàäûêè: «Ìíîãåå ïðèáëèæàëèñü ê ýòîìó îïûòó, íî óñëîâèÿ íå áûëè ãîäíû. Áëèæå âñåõ áûë ñåé÷àñ Îðîáèíäî Ãîøå»[2]. Íàäî çàìåòèòü, ÷òî ê ýòîìó âðåìåíè Ðèè Àóðîáèíäî íàïèñàë ïî÷òè âñå ñâîè ôèëîñîôñêèå ðàáîòû, êîòîðûå âïîñëåäñòâèè áûëè ñîáðàíû â 19 òîìîâ 30-òîìíîãî ñîáðàíèÿ ñî÷èíåíèé. Êàê è Å.È., îí â¸ë çàïèñè ñâîèõ äóõîâíûõ ñâåðøåíèé, à òàêæå ïèñàë ïèñüìà ó÷åíèêàì, â êîòîðûõ ðàçúÿñíÿë ïîëî-æåíèÿ ñîçäàâàåìîãî è ó÷åíèÿ Èíòåãðàëüíîé Éîãè. Òðóä ýòîò áûë êîëîññàëüíûì. Èçâåñòíî, ÷òî òîëüêî îäíîìó ÷åëîâåêó Ðèè Àóðîáèíäî íàïèñàë îêîëî 4000 ïèñåì. Íå âñå åù¸ çàïèñè è ïèñüìà Ðèè Àóðîáèíäî îïóáëèêîâàíû. Íàèáîëåå öåííûå âûäåðæêè èç ïèñåì âîøëè â òð¸õòîìíèê «Ïèñüìà î éîãå». Ðåðèõè áûëè çíàêîìû ñ ðàáîòàìè Ðèè Àóðîáèíäî ïî èçäàâàåìîìó è â Ïîíäè÷åðè ôèëîñîôñêîìó æóðíàëó «Àðüÿ*».* Îíè âîñõèùàëèñü ïðåäñêàçàíèÿìè Ðèè Àóðîáèíäî î ïðåîáðàæåíèè Àçèè è ÷èòàëè åãî ñòàòüè î ãðÿäóùåé ýâîëþöèè ìèðà âî âðåìÿ Òèáåòñêîé ýêñïåäèöèè. Áóäó÷è â Ïîíäè÷åðè â 1923 ãîäó, Í.Ê. õîòåë ïîñåòèòü åâëèêîãî éîãà, íî, ê ñîæàëåíèþ, òàêàÿ âñòðå÷à íå ñîñòîÿëàñü. Â êíèãå «Àëòàé-Ãèìàëàè» îí ïèøåò: «Ïî ðàçíûì ñîîáðàæåíèÿì, ïîíÿòíûì ëèøü äëÿ áûâøèõ íà Âñòîêå, ïðèøëîñü îòêàçàòüñÿ îò ëè÷íîé âñòðå÷è ñ Àóðîáèíäî Ãîøåì. Ïîìíèòå ëè, âèäåëè ëè çàìå÷àòåëüíûå ïðåäñêàçàíèÿ Ãîøà î áëèæàéøèõ ñóäüáàõ ÷åëîâå÷åñòâà â Àçèè? Ýòè çàìå÷àòåëüíûå ïèñüìà Ïîëÿ Ðèøàðà è ïðîçðåíèÿ Áóðîáèíäî Ãîøà? Íà ñîâðåìåííîì ôîíå áëèçîðóêèõ ïîëèòèê åãî ðàáîòà ïîëíà çíàíèÿ äëÿ áóäóùåãî. Îâû÷íî î í¸ì ìàëî ñëûøàò ëþäè. Ïîìíèòå ëè ñëîâà î ñåìè íàöèÿõ? È î ìèðîâûõ êàòàêëèçìàõ?»[1].

È, íàêîíåö, Ñâÿòîñëàâ Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ â òå÷åíèå 30 ëåò áûë ïîêðîâèòåëåì, íàñòàâíèêîì è äðóãîì îäíîé èç øêîë â Áàíãàëîðå, íîñÿùåé èìÿ âåëèêîãî èíäèéñêîãî ôèëîñîôà è éîãà. Ýòó øêîëó îñíîâàëè ó÷åíèêè Ðèè Àóðîáèíäî, è â íåé âîïëîùàëèñü â æèçíü èäåè äóõîâíîé ïåäàãîãèêè, ïîâîðíèêàìè êòîðûõ áûëè è Ðèè Àóðîáèíäî, è Ñ.Í.Ðåðèõ.

×òî æå ñáëèæàåò ó÷åíèå Ðèè Àóðîáèíäî ñ Æèâîé Ýòèêîé? Ïðåæäå âñåãî — ýòî ïîêîæåíèå î íåìèíóåìîì íàñòóïëåíèè Íîâîé Ýïîõè, êîãäà íà Çåìëå íà÷èíàåò ïðîÿâëÿòüñÿ ðåàëüíîñòü Ñâåðõðàçóì. Òàê Ðèè Àóðîáèíäî íàçûâàë äóõîâíûé ìèð, ñëåäóþùèé çà ìèðîì óìà, ÷óâñòâà è ìàòåðèè â ääèíîé øêàëå âîñõîæäåíèÿ îò ìàòåðèè ê Âûñøåìó Äóõó. Â òåðìèíàõ Æèâîé Ýòèêè — ýòî Îãíåííûé Ìèð. Ïîýòîìó òåìå äóõîâíîé ýâîëþöèè, è ãëàâíîìó å¸ ïóíêòó — äóõîâíîìó ïðåîáðàæåíèþ ÷åëîâåêà — Ðèè Àóðîáèíäî óäåëÿë òàê ìíîãî âíèìàíèÿ. Âñëåäñòâèè çà Âèâåêàíàíäîé, ñâîèì çåìíûì ó÷èòåëåì, Ðèè Àóðîáèíäî ñ÷èòàë, ÷òî èìåííî ïðèçíàíèå äåñòâèÿ ïðèíöèïà Ýâîëþöèè âî Âñåëåííîé ìæåò ñòàòü îäíèì èç îñíîâàíèé äëÿ ñäëæåæåíèÿ ïîçèöèé ðàçíûõ ìèðîâîççðåí÷åñêèõ ñèñòåì, à òàêæå äëÿ ñèíòåçà íàóêè è ðåëèãèè.

Ðèè Àóðîáèíäî ðàçâèâàåò òåîðèþ *åäèíîé ýâîëþöèè ïðèðîäû è ÷åëîâåêà*, â êîòîðîé âåäóùèì âûñòóïàåò äóõîâíîå íà÷àëî, à â ðîëè äâè-

[1] Å.È.Ðåðèõ. «Ïèñüìà». Ò. 2. Ì., 2000. Ñ. 181.
[2] Å.È.Ðåðèõ. Ó ïîðîãà Íîâîãî Ìèðà. Ñ. 96.

[1] Í.Ê.Ðåðèõ. «Àëòàé-Ãèìàëàè». Ì., 1999. Ñ. 29—30.

æóùåé ñèëû — ñèëà ñîçíàíèÿ. Ñîãëàñíî Ðóäè Àóðîáèíäî, âñå äåéñòâèÿ â ìèðå, ëþáàÿ ìåíòàëüíàÿ, ýìîöèîíàëüíàÿ è ôèçè÷åñêàÿ àêòèâíîñòü — ýòî ïðîÿâëåíèå óíèâåðñàëüíîé Ýíåðãèè, Ñîçíàíèÿ-Ñèëû, ïðèíàäëåæàùåé Âñåëåíñêîìó Äóõó, êîòîðûé ñîñòàâëÿåò èñòèíó âñåãî ñóùåãî â êîñìîñå.

Ñîçíàíèå-Ñèëà, Áîæåñòâåííàÿ Ñèëà, Ñèëà Ìàòåðè, Ðàêòè — ýòî ó Ðóäè Àóðîáèíäî åäèíàÿ êîñìè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ, êîòîðàÿ òîëüêî îäíà è ñóùåñòâóåò è äåëàåò âîçìîæíûì ëþáîå ïðîÿâëåíèå óíèâåðñàëüíîãî èëè èíäèâèäóàëüíîãî äåéñòâèÿ. Ýòî ïîíÿòèå áëèçêî ê ïîíÿòèþ Âñåíà÷àëüíîé è Ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè â Æèâîé Ýòèêå. Â êíèãå «Áðàòñòâî» íàõîäèì: «Ðàêòè óæå â ñóùåñòâå ñâî¸ì ñîäåðæèò åâëèêîå çíà÷åíèå âñåíà÷àëüíîé ýíåðãèè»[1].

Ïîÿâëåíèå íà Çåìëå ÷åëîâåêà, ñîãëàñíî Ðóäè Àóðîáèíäî, ÿâëÿåòñÿ êàðäèíàëüíûì ïóíêòîì âñåãî ýâîëþöèîííîãî ïðîöåññà. Ðàíåå ýâîëþöèÿ îñóùåñòâëÿëàñü áëàãîäàðÿ ñêðûòûì äóõîâíûì èì óëüñàì è «àâàòîìàòè÷åñêèì» äåéñòâèÿì ïðèðîäû. Â ÷åëîâåêå ñóùåñòâî ïðîáóäèëîñü è îñîçíàëî ñåáÿ. Óì ñòàë òÿãîòåòü ê äàëüíåéøåìó ðàçâèòèþ è ê âûñøåìó ïîçíàíèþ, ê ðàñøèðåíèþ è óãëóáëåíèþ âíåøíåé è âíóòðåííåé æèçíè. Ñòðåìëåíèå ïðåâçîéòè ñááÿ óæå îò÷¸ëèâî âûðàæàåòñÿ â ÷åëîâåêå: îí íà÷èíàåò ñîçíàâàòü ñâî¸ «ß», ñâîé Äóõ. Òàêèì îáðàçîì, â ÷åëîâåêå ïðîèñõîäèò çàìåíà áåññîçíàòåëüíîé ýâîëþöèè ñîçíàòåëüíîé, îñóùåñòâëÿåòñÿ ïåðåõîä ÷åðåç ðàçäåëèòåëüíóþ ëèíèþ ìåæäó íåâåæåñòâîì è çíàíèåì, è äàëåå — îò ìàëîãî çíàíèÿ ê çíàíèþ áîëüøåìó, îò ìàëîãî áûòèÿ ê áûòèþ áîæåñòâåííîìó.

Ïî ìíåíèþ Ðóäè Àóðîáèíäî, ýâîëþöèÿ íàñòîÿòåëüíî ïðèçûâàåò ÷åëîâåêà çàíÿòü ïîçèöèþ ñîçíàòåëüíîãî å¸ íåòîëüêî ó÷àñòíèêà, íî è ñîðóäíèêà äëÿ ïîñòåïåííîãî ïîãóæäåíèÿ âûñøèõ ñëè ñîçíàíèÿ â ìàòåðèþ, êîòîðîå ïðèâåä¸ò è åù¸ áîëåå âåëèêîìó ïðîÿâëåíèþ Ñèëû Áîæåñòâåííîãî Ñîçíàíèÿ â Âñåëåííîé. «Â ýòî ì òàéíîå çíà÷åíèå, — óêàçûâàåò Ðóäè Àóðîáèíäî, — çåìíîé ýâîëþöèè è ðàçâèòèÿ ÷åëîâåêà. Ìåñòî ÷åëîâåêà â âñåëåííîé îïðåäåëåííî, íî ñâîáîäà âûáîðà — ïðèíÿòü èëè íå ïðèíÿòü åãî — îñòà¸òñÿ çà ÷åëîâåêîì»[2]. «×òî âû åñòü â ïðàâäà âàøåãî ñóùåñòâà — äåêëàðèðîâàíî íåðóøèìî, è íè÷òî íå ìîæåò ïðåäîòâðàòèòü îò ñòàíîâëåíèÿ ýòîé ïðàâäîé, íî ïóòü, êîòîðûé âû âûáèðàåòå äëÿ äîñòèæåíèÿ ýòîãî, îñòàâëåí çà âàøèì ñâîáîäíûì âûáîðîì»[3]. Òàêèì îáðàçîì, øàã ýâîëþöèîííîé ñïèðàëè îñóùåñòâëÿåòñÿ ÷åðåç äóõîâíóþ ðåâîëþöèþ Ïðèðîäû ïóò¸ì å¸ ñàìîïðåâîøåíèÿ, ÷åì è ÿâëÿåòñÿ ñîçíàòåëüíûé îòêëîíåíèåì æèâûõ ñóùåñòâ íà âåëåíèÿ ýâîëþöèè.

[1] Áðàòñòâî, ÷. 2. Íàçåì íîå, § 48.
[2] Èíòåãðàëüíàÿ Éîãà Ðóäè Àóðîáèíäî. Ì., 1992. Ñ. 15.
[3] Òàì æå. Ñ. 16.

Ðóäè Àóðîáèíäî ñ÷èòàåò ñîâðåìåííûé òèï ÷åëîâåêà íå «âåíöîì ïðèðîäû», à *ïðåðîäîâû* ñóùåñòâîì, à íûíåøíèé ýòàï ýâîëþöèè — ïåðåõîäíûì ýòàïîì. Òî÷íî òàê æå, êàê ðàíüøå, ñ ïîÿâëåíèåì â æèâîòíîì ìèðå ñóùåñòâà, ñ ñàìîãî íà÷àëà îäàð¸ííîãî íåêîòîðûì èè êà÷åñòâàìè ÷åëîâåêà, íà÷èíàëèñü ñòàäèÿ ÷èñòî ÷åëîâå÷åñêîé ýâîëþöèè, òàê è â íàñòîÿùåå âðåìÿ ïîÿâëåíèå äóõîâíîãî òèïà â ÷åëîâåêå, åù¸ ñîæàì ñ ïîëóæèâîòîíûì ñóùåñòâîì, êàêîâûì ÿâëÿåòñÿ áîëüøèíñòâî ñîâðåìåííîãî ÷åëîâå÷åñòâà, íî óæå ñ îòÿå÷àòêîì äóõîâíîãî óñòðåìëåíèÿ, îçíà÷àåò íàñòóïëåíèå íîâîãî ýâîëþöèîííîãî ïðÿäêà, íàïðàâëåííîãî íà ñîçäàíèå äóõîâíîãî ñóùåñòâà. Â íîâîì ÷åëîâå÷åñêîì ñóùåñòâå íåèçáåæíî äîëæíû ïðîèçîéòè èçìåíåíèÿ è åãî îðãàíèçìà, ýìîöèîíàëüíîé è ÷óâñòâåííîé ïðèðîäû, òàê æå, êàê è âíåøíèõ îáñòîÿòåëüñòâ æèçíè. Í î èçìåíåíèå ñîçíàíèÿ áóäåò ãëàâíûì ôàêòîðîì, ïåðâîíà÷àëüíûì äâèæåíèåì, òîãäà êàê ôèçè÷åñêîå èçìåíåíèå áóäåò âòîðîñòåпåííûì ôàêòîðîì, ïîñëåäñòâèåì ïåðâîãî.

×åëîâå÷åñêèé ói óæå ïðîÿâèë ñïîñîáíîñòü ïîìîãàòü ïðèðîäå â ýâîëþöèè íîâûõ âèäîâ ðàñòåíèé è æèâîòíûõ. Èñõîäÿ èç ïîèæåíèé, âûäâèíóòûõ Ðóäè Àóðîáèíäî, ÷åëîâåê ñïîñîáåí ïîìî÷ü Ïðèðîäå è â ñâîåé ñîáñòâåííîé òðàíñôîðìàöèè. Ñòðåìëåíèå ê ýòîìó óæå ñóùåñòâóåò. Íàïðèìåð, ýòî ïðîÿâëÿåòñÿ ñåé÷àñ â óðîäèèâîé ôîðìå — â ïîïûòêå êëîíèðîâàíèÿ, èñêóññòâåííîãî ñîçäàíèÿ ÷åëîâå÷åñêèõ îðãàíîâ è äàæå öåëîãî ÷åëîâå÷åñêîãî îðãàíèçìà. Í î ôèçè÷åñêîâ òåëî — ýòî íå âåñü ÷åëîâåê. È ýòî åù¸ ìàëî ïðèçà¸òñÿ ó÷¸íûì è. Ñîãëàñíî Ðóäè Àóðîáèíäî, äóøà ÷åëîâåêà — òàêàÿ æå ðåàëüíîñòü, êàê è åãî ôèçè÷åñêîå òåëî, è ñðåäñòâîì äëÿ å¸ ïðîãðåññà ÿâëÿåòñÿ ïðåâîïëîùåíèå.

Â æèâîòíîì ðàçóì òåñíî ñâÿçàí ñ òåëîì, åãî äâèæåíèÿ íåîäåëèìû îò äâèæåíèé âñåãî æèâîãî îðãàíèçìà. Â ÷åëîâåêå ðàçóì óæå ìîæåò ñîçíàâàòü ñâîè óìñòâåííûå ïðîöåññû è îòäåëÿòü îò îðãàíîâ. Íàøè ìûñëè è âîëÿ ñïîñîáíû îòäåëèòüñÿ îò îðãàíîâ è äàæå öåëîãî ÷åëîâåêà îñòà¸òñÿ âñ¸ òîé æå.

Ðóäè Àóðîáèíäî ñ÷èòàåò ñîâðåìåííûé òèï ÷åëîâåêà íå «âåíöîì ïðèðîäû», à *ïðåðîäîâû* ñóùåñòâîì, à íûíåøíèé ýòàï ýâîëþöèè — ïåðåõîäíûì ýòàïîì. Òî÷íî òàê æå, êàê ðàíüøå, ñ ïîÿâëåíèåì â æèâîòíîì ìèðå ñóùåñòâà, ñ ñàìîãî íà÷àëà îäàð¸ííîãî íåêîòîðûì èè êà÷åñòâàìè ÷åëîâåêà, íà÷èíàëèñü ñòàäèÿ ÷èñòî ÷åëîâå÷åñêîé ýâîëþöèè, òàê è â íàñòîÿùåå âðåìÿ ïîÿâëåíèå äóõîâíîãî òèïà â ÷åëîâåêå, åù¸ ñîæàì ñ ïîëóæèâîòîíûì ñóùåñòâîì, êàêîâûì ÿâëÿåòñÿ áîëüøèíñòâî ñîâðåìåííîãî ÷åëîâå÷åñòâà, íî óæå ñ îòÿå÷àòêîì äóõîâíîãî óñòðåìëåíèÿ, îçíà÷àåò íàñòóïëåíèå íîâîãî ýâîëþöèîííîãî ïðÿäêà, íàïðàâëåííîãî íà ñîçäàíèå äóõîâíîãî ñóùåñòâà. Â íîâîì ÷åëîâå÷åñêîì ñóùåñòâå íåèçáåæíî äîëæíû ïðîèçîéòè èçìåíåíèÿ è åãî îðãàíèçìà, ýìîöèîíàëüíîé è ÷óâñòâåííîé ïðèðîäû, òàê æå, êàê è âíåøíèõ îáñòîÿòåëüñòâ æèçíè. Í î èçìåíåíèå ñîçíàíèÿ áóäåò âòîðîñòåпåííûì ôàêòîðîì, ïîñëåäñòâèåì ïåðâîãî.

×åëîâå÷åñêèé ói óæå ïðîÿâèë ñïîñîáíîñòü ïîìîãàòü ïðèðîäå â ýâîëþöèè íîâûõ âèäîâ ðàñòåíèé è æèâîòíûõ. Èñõîäÿ èç ïîèæåíèé, âûäâèíóòûõ Ðóäè Àóðîáèíäî, ÷åëîâåê ñïîñîáåí ïîìî÷ü Ïðèðîäå è â ñâîåé ñîáñòâåííîé òðàíñôîðìàöèè. Ñòðåìëåíèå ê ýòîìó óæå ñóùåñòâóåò. Íàïðèìåð, ýòî ïðîÿâëÿåòñÿ ñåé÷àñ â óðîäèèâîé ôîðìå — â ïîïûòêå êëîíèðîâàíèÿ, èñêóññòâåííîãî ñîçäàíèÿ ÷åëîâå÷åñêèõ îðãàíîâ è äàæå öåëîãî ÷åëîâå÷åñêîãî îðãàíèçìà. Í î ôèçè÷åñêîâ òåëî — ýòî íå âåñü ÷åëîâåê. È ýòî åù¸ ìàëî ïðèçà¸òñÿ ó÷¸íûì è. Ñîãëàñíî Ðóäè Àóðîáèíäî, äóøà ÷åëîâåêà — òàêàÿ æå ðåàëüíîñòü, êàê è åãî ôèçè÷åñêîå òåëî, è ñðåäñòâîì äëÿ å¸ ïðîãðåññà ÿâëÿåòñÿ ïðåâîïëîùåíèå.

Åñëè ÷åëîâåê ñïîñîáåí îòäåëèòü ñåáÿ îò äâèæåíèé óìà, à òàêæå îò æåëàíèé, îùóùåíèé è ýìîöèé, òî íí îòêðûâàåò ñåáÿ êàê ñîçíàòåëüíîå ñóùåñòâî, èñòèííîå «ß», êàê äóõ, âîïëîù¸ííûé â ìàòåðèþ. Ìîìåíò ïðîáóæäåíèÿ äóøè â ÷åëîâåêå, êîãäà ÷åëîâåê íà÷èíàåò îñîçíàâàòü ñåáÿ êàê äóõîâíóþ ñóùíîñòü, ÿâëÿåòñÿ ðåøàþùåé ñòàäèåé â äóõîâíîé ýâîëþöèè Ïðèðîäû.

Äóõîâíîå íà÷àëî ìîæåò âëèÿòü íà æèçíü òîëüêî äóõîâíûìè ñîñîáàìè. Ïîýòîìó, êàê ñ÷èòàåò Ððè Àóðîáèíäî, íåäóõè ÷åëîâå÷åñòâà íå ìîãóò áûòü èñöåëåíû ïîëèòè÷åñêèìè, ñîöèàëüíûìè èëè êàêèìè òî íè áûëî äóõîâíîãî óìà. Ñàìûå ðàäèêàëüíûå ðåôîðìû íè÷åãî íå èçìåíÿò, åñëè ÷åëîâåê îñòà¸òñÿ ïðåæíèì: âñ¸ òåì æå íåâåæåñòâåííûì óìñòâóþùèì ñóùåñòâîì, íåïðàâèëüíî ïðèìåíÿþùèì ñâîè ïîçíàíèÿ, äâèæèìûì ñâîèì ýãî, âñåöåëî çàâèñÿùèì îò æåëàíèé, ñòðàñòåé è òðåáîâàíèé ñâîåãî ôèçè÷åñêîãî ñóùåñòâà. Ïîýòîìó äîâàÿ îáÿçàííîñòü äóõîâíîãî ÷åëîâåêà — ýòî îòêðûòèå äóõîâíîãî ñóùåñòâà â ñàìîì ñááå. È óæå ñ ýòèõ ïîçèöèé — ïîìîùü äóõãè íà ïóòè ýâîëþöèè.

Êàê æå îñóùåñòâëÿåòñÿ íåïîñðåäñòâåííîå ñîïðèêîñíîâåíèå âíåøíåãî ñóùåñòâà ÷åëîâåêà ñ åãî âíóòðåííåé ñóùíîñòüþ, äóøîé? Ððè Àóðîáèíäî ãîâîðèò, ÷òî òàêîé êîíòàêò îñóùåñòâëÿåòñÿ îññðåäñòâîì *ñåðäöà*. Î íóêçûâàåò, ÷òî ñîêðîâåííîå ìåñòîíàõîæäåíèå äóøè êàê ðàç îïçàäè öåíòðà ñåðäöà. Ïðèòîäíàÿ ñèëà äóøè ëó÷øå âñåãî ïîçíàåò ÷åëîâåê è êîíêðåòíûå ïðåðæåâàíèÿ. Âîçâûøàÿ èõ è íàïîëíÿÿñü âñåîáúåìëþùåé ëþáîâüþ, ÷åëîâåê ðàñøèðÿåò ñâîé äóõîâíûé îïûò. Íî ýòîãî äëÿ ïîëíîé òðàíñôîðìàöèè, êàê óêàçûâàåò Ððè Àóðîáèíäî, åù¸ íåäîñòàòî÷íî. Íåîáõîäèìà ïîëíàÿ òðàíñìóòàöèÿ ìûñëÿùåãî óìà è âñåõ ÷óâñòâåííûõ è ôèçè÷åñêèõ ÷àñòåé ñîçíàíèÿ. Äóøà ìîæåò ïðîÿâëÿòüñÿ è ïîñðåäñòâîì ðàçóìà, êîãäà ïåðåâîä ýâîëþöèè è ïîñòåïåííîå ïîäчèíåíèå äóøè îñîçíàííîìó ðàçóìó ñòàíîâèòñÿ ðåøàþùèì è íà÷èíàþùåãî âõîäèòü â ñîñòàâ Âûñøåé Èñòèíû, âûñøåãî Äîáðà, Êðàñîòû, êîãäà î íèñïûòûâàåò ïðèêîñíîâåíèå Âå÷íîãî è Áåñêîíå÷íîãî. Òàêîé ðàçóì ðàçâèâàåòñÿ â ìóäðîñòü, ñíà÷àëà ãëóáîêîãî ìûñëèòåëü, à çàòåì è â ðàçóì äóõîâíîãî ìóäðåöà, âûøåäøåãî çà ïðåäåëû àáñòðàêòíîé ìûñëè è íà÷èíàþùåãî âõîäèòü â îáèàñòü íåïîñðåäñòâåííîãî ïðåæèâàíèÿ.

Òàêèì îáðàçîì, èçâåñòíîå îò÷óæäåíèå îò óìñòâåííûõ, ÷óâñòâåííûõ è ôèçè÷åñêèõ òðåáîâàíèé è ïîáóæäåíèé, êîíöåíòðàöèÿ â ñåðäöå, îïðåäåë¸ííûé àñêåòèçì è ñàìîî÷èùåíèå, îòêàç îò ýãîèñòè÷åñêèõ æåëàíèé, îò íåïðàâèëüíûõ ïðèâû÷åê è íóæä ïîìîãóò ïðîéòè âñå ïðîìåæóòî÷íûå ñòàäèè â ñâåòëûé äóõîâíûé ìèð, ïîçâîëÿò âíóòðåííåìó ÷åëîâåêó ñòàòü ñâîáîäíûì è ñàìîñòîÿòåëüíûì.

Ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, è ôèçè÷åñêîå òåëî ÷åëîâåêà äîëæíî èçìåíèòüñÿ ñóùåñòâåííûì îáðàçîì. Ñîãëàñíî âçãëÿäó íà ìàòåðèþ, êàê íà ñîäåðæàùóþ âíóòðè ñâóù ñîêðûòîå ñîçíàíèå èëè ñâåðõñîçíàíèå, ïðèñóòñòâóþùåå â êàæäîé òî÷êå è äâèæåíèè ìàòåðèàëüíîãî óíêâåðñóìà, Ððè Àóðîáèíäî äåëàåò âûâîä, ÷òî è â òåëå ÷åëîâåêà åñòü ñâåðõñîçíàíèå. Åñëè áû åãî íå áûëî, íå áûëî áû è ñàìîãî òåëà; îíî ñîçäàëî åãî, è ðàñêðûòèå âñåõ âîçìîæíîñòåé òåëà, êàê äîñòîéíîãî èíñòðóìåíòà âîæåñòâåííîãî, ÿâëÿåòñÿ îäíîé èç öåëåé ýâîëþöèè è êëþ÷îì ê òàéíå ÷åëîâå÷åñêîãî ñóùåñòâîâàíèÿ.

×àñòüþ îáùåãî ñîâåðøåíñòâà òåëà ÿâëÿåòñÿ *îòçûâ÷èâîñòü*, èëè *âîñïðèò÷èâîñòü*. Òåëî äîëæíî ñòàòü ñïîñîáíûì îòâå÷àòü ñîçíàòåëüíîé âîëå è èçìåíÿòüñÿ â ñîîòâåòñòâèè ñ å¸ âåëåíèÿìè. Îíî äîëæíî ñîîòâåòñòâåííûì îáðàçîì îòâå÷àòü íà âèáðàöèè âûñøåãî ñîçíàíèÿ, âûñîâíæäàÿ ñêðûòóþ â ñåáå äóõîâíóþ ñèëó è ñòàíîâÿñü âñ¸ áîëåå ñîçíàòåëüíûì. «Òåëî íåîáõîäèìî ñäåëàòü ïîëíîñòüþ ñîçíàòåëüíûì ñîñóäîì è èíñòðóìåíòîì, ñèìâîëîì è ïå÷àòüþ Ñèëû Äóõà»[1]. Ñîçíàòåëüíàÿ ïîäàòëèâîñòü, ïèàñòè÷íîñòü, ãèáêîñòü ôóíêöèîíèðîâàíèÿ, âûñîêîå êà÷åñòâî îòêëèêà è ñëóæåíèÿ — âîò õàðàêòåðíûå ÷åðòû ñîâåðøåííîãî òåëà. Äðóãèå åãî êà÷åñòâà, òàêèå êàê êðàñîòà, ñèëà, çäîðîâüå, ë¸ãêîñòü, îçàð¸ííîñòü è äàæå áåññìåðòèå èëè, ïî êðàéíåé ìåðå, ñïîñîáíîñòü âèäîèçìåíÿòü ñâîþ ôîðìó, áóäóò ïðîèñòåêàòü èç ýòîãî îñíîâíîãî ñâîéñòâà.

Ððè Àóðîáèíäî ïðåäñêàçûâàåò ñóùåñòâåííûå èçìåíåíèÿ, êîòîðûå äîëæíû ïðîèçîéòè â ôèçèîëîãèè ÷åëîâåêà. Äîëæíî èçìåíèòüñÿ ôóíêöèîíèðîâàíèå ôèçè÷åñêèõ îðãàíîâ è, ìîæåò áûòü, äàæå èõ ñòðîåíèå è íàçíà÷åíèå; îíè óæå íå áóäóò òàê âèäàíî íàêëàäûâàòü ñâîè îãðàíè÷åíèÿ íà æèçíåäåÿòåëüíîñòü ÷åëîâåêà. Èçìåíèòñÿ ïðèöèï ýíåðãîîáìåíà ñ îêðóæàþùåé ñðåäîé. Áëàãîäàðÿ çàäåéñòâîâàíèþ

îãîíü, ïðèðîäà è ñîçíàíèå ÷åëîâåêà îáëàãîðàæèâàþòñÿ, è áîëåå ãëóáîêèå ïñèõè÷åñêèå ïåðåæèâàíèÿ (íå òîëüêî óìñòâåííûå è ÷óâñòâåííûå) ñòàíîâÿòñÿ âîçìîæíûìè. Äóøà íà÷èíàåò ïðîÿâëÿòü ñåáÿ êàê öåíòð ëè÷íîñòè, ïîääåðæèâàÿ âñå ôóíêöèè ÷åëîâåêà, ñòàíîâÿñü õîçÿèíîì ÷åëîâå÷åñêîé ïðèðîäû. ×åëîâåê îáîãàùàåòñÿ ðàçíîîáðàçíûì äóõîâíûì îïûòîì: ïåðåæèâàíèåì ñâîåãî èñòèííîãî «ß», îùóùåíèåì êîñìè÷åñêîãî Ñîçíàíèÿ è îâëàäåíèåì ñîêðîâåííûìè ñèëàìè óíèâåðñàëüíîé ïðèðîäû; ñîçíàíèåì ïñèõè÷åñêîãî äàëíñòâà ñ äóóãèì è ñóùåñòâàìè è ñ Ïðèðîäîé; ïðîñâåòëåíèåì óìà ìóäðîñòüþ ñåðäöà — ëþáîâüþ è äóõîâíûì âîñòîðãîì, ïðîñâåòëåíèåì ÷óâñòâ è òåëà, óåâðåííîñòüþ â Áîæåñòâåííîì Ñâåòå è ðóêîâîäñòâå, âåëèêîé ðàäîñòüþ Áûòèÿ.

Ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, è ôèçè÷åñêîå òåëî ÷åëîâåêà äîëæíî èçìåíèòüñÿ ñóùåñòâåííûì îáðàçîì. Ñîãëàñíî âçãëÿäó íà ìàòåðèþ, êàê íà ñîäåðæàùóþ âíóòðè ñâóù ñîêðûòîå ñîçíàíèå èëè ñâåðõñîçíàíèå, ïðèñóòñòâóþùåå â êàæäîé òî÷êå è äâèæåíèè ìàòåðèàëüíîãî óíêâåðñóìà, Ððè Àóðîáèíäî äåëàåò âûâîä, ÷òî è â òåëå ÷åëîâåêà åñòü ñâåðõñîçíàíèå. Åñëè áû åãî íå áûëî, íå áûëî áû è ñàìîãî òåëà; îíî ñîçäàëî åãî, è ðàñêðûòèå âñåõ âîçìîæíîñòåé òåëà, êàê äîñòîéíîãî èíñòðóìåíòà âîæåñòâåííîãî, ÿâëÿåòñÿ îäíîé èç öåëåé ýâîëþöèè è êëþ÷îì ê òàéíå ÷åëîâå÷åñêîãî ñóùåñòâîâàíèÿ.

×àñòüþ îáùåãî ñîâåðøåíñòâà òåëà ÿâëÿåòñÿ *îòçûâ÷èâîñòü*, èëè *âîñïðèò÷èâîñòü*. Òåëî äîëæíî ñòàòü ñïîñîáíûì îòâå÷àòü ñîçíàòåëüíîé âîëå è èçìåíÿòüñÿ â ñîîòâåòñòâèè ñ å¸ âåëåíèÿìè. Îíî äîëæíî ñîîòâåòñòâåííûì îáðàçîì îòâå÷àòü íà âèáðàöèè âûñøåãî ñîçíàíèÿ, âûñîâíæäàÿ ñêðûòóþ â ñåáå äóõîâíóþ ñèëó è ñòàíîâÿñü âñ¸ áîëåå ñîçíàòåëüíûì. «Òåëî íåîáõîäèìî ñäåëàòü ïîëíîñòüþ ñîçíàòåëüíûì ñîñóäîì è èíñòðóìåíòîì, ñèìâîëîì è ïå÷àòüþ Ñèëû Äóõà»[1]. Ñîçíàòåëüíàÿ ïîäàòëèâîñòü, ïèàñòè÷íîñòü, ãèáêîñòü ôóíêöèîíèðîâàíèÿ, âûñîêîå êà÷åñòâî îòêëèêà è ñëóæåíèÿ — âîò õàðàêòåðíûå ÷åðòû ñîâåðøåííîãî òåëà. Äðóãèå åãî êà÷åñòâà, òàêèå êàê êðàñîòà, ñèëà, çäîðîâüå, ë¸ãêîñòü, îçàð¸ííîñòü è äàæå áåññìåðòèå èëè, ïî êðàéíåé ìåðå, ñïîñîáíîñòü âèäîèçìåíÿòüñÿ è íàçíà÷åíèå; îíè óæå íå áóäóò òàê âèäàíî íàêëàäûâàòüñÿ ñâîè îãðàíè÷åíèÿ íà æèçíåäåÿòåëüíîñòü ÷åëîâåêà. Èçìåíèòñÿ ïðèöèï ýíåðãîîáìåíà ñ îêðóæàþùåé ñðåäîé.

[1] Ððè Àóðîáèíäî. Ñóïðàìîëåêóëÿðíàÿ ïðîÿâëåíèå íà Çåìëå. Êèåâ, 1993. Ñ. 15.

áîëåå òî íêèõ ìàòåðèàëüíûõ ïðîöåññîâ, ÷åëîâåê íàó÷èòñÿ â òå÷åíèå äëèòåëüíîãî âðåìåíè ïîääåðæèâàòü ñâî¸ çäîðîâüå, ñèëó, ðàáîòîñïîñîáíîñòü, îáõîäÿñü áåç ñíà, îòäûõà, ïðè¸ìîâ ïèùè, ïðè ýòîì íå òåðÿÿ ìàòåðèàëüíûõ òêàíåé òåëà, ñóáñòàíöèè ïëîòè. Ñòàíåò ïîñòîÿííûì ôåíîìåíîì ñîçíàòåëüíîå ïðèâåä÷åíèå óíèâåðñàëüíîé ýíåðãèè èç îêðóæàþùåé ñðåäû èëè æåñ áîëåå âûñîêèõ óðîâíåé ñâîáîäû, ÷òî ïîçâîëèò âîîáùå ñîêðàòèòü ïîòðåáíîñòü â ïèùå, ïîñòàïåíî ñâîäÿ å¸ íà íåò.

Ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, ôèçè÷åñêèå îðãàíû ÷åëîâåêà ïðåäñòàâëÿþò ñîáîé ìàòåðèàëüíîå âûðàæåíèå èëè îáðàçòè ìàòåðèàëüíîé êîíöåíòðàöèè òîêèõ ýíåðãåòè÷åñêèõ ïîòîêîâ, êîòîðûå ñòîÿò çà èõ ñóùåñòâîâàíèåì. Ïîýòîìó ñëåäóþùóþ ñòàäèþ òðàíñôîðìàöèè îí óñìàòðèâàåò â ïðöåññå çàìåíû ðàáîòû ôèçè÷åñêèõ îðãàíîâ äèíàìè÷åñêèì ôóíêöèîíèðîâàíèåì îïðåäåë¸ííûõ ýíåðãåòè÷åñêèõ öåíòðîâ, êîòîðûå íàçûâàþòñÿ öåíòðàìè ñîçíàíèÿ, èëè ÷àêðàìè. ×àêðû, èñòî÷íèêè äñíàìè÷åñêèõ ñèë ÷åëîâå÷åñêîãî ñóùåñòâà, îðãàíèçóþùèå ñâî¸ äåéñòâèå ñ ïîìîùüþ íåðâíîé ñèñòåìû, â ÷åëîâåêå åù¸ íå ðàñêðûòû èëè îïèñàñêðûòû. Â ïðîöåññå äóõîâíîé ýâîëþöèè îíè ðàñêðûâàþòñÿ è ïðîÿâëÿþòñÿ â ôèçè÷åñêîé ïðèðîäå. Ððè Àóðîáèíäî ñâÿçûâàåò ñ èõ ðàñêðûòèåì ðàçâèòèå îãðîìíûõ âîçìîæíîñòåé äëÿ ÷åëîâåêà, áåç ÷åãî òðàíñôîðìàöèÿ íåâîçìîæíà.

Â ïðîöåññå ýâîëþöèè, ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, ôèçè÷åñêèå îðãàíû îáòò èçìåíåíû *íåïîñðåäñòâåííû*ì äåéñòâèåì öåíòðîâ ñîçíàíèÿ, êîòîðûå áóäóò èçëó÷àòü ñâî è ýíåðãèè ïî âñåì òåëó, êàê ñåðäöå îáåñïå÷èâàåò öèðêóëÿöèþ êðîâè ïî âñåì îðãàíèçìó. Òàêèì îáðàçîì, ïðåîáðàçîâàíèå òåëî áóäåò äåéñòâîâàòü ñ ïîìîùüþ ñîçíàòåëüíûõ öåíòðîâ ýíåðãèè, à íå èõ áåññîçíàòåëüíûõ ïðåäñòàâèòåëåé, ðàçâèâøèõñÿ â æèâîòíûõ òåëå. Í îâîå òåëî áóäåò ñîñòîÿòü èç êîíöåíòðèðîâàííîé, ñôîêóñèðîâàííîé ïðåääåë¸ííûì îáðàçîì ýíåðãèè, ïîâèíóþùåéñÿ ñîçíàòåëüíîé âîëå ÷åëîâåêà. «Òîíêèå îùóùåíèÿ, â íàñòîÿùåå âðåìÿ ñêðûòûå, ñìîãóò ïðîÿâèòüñÿ ñâîáîäíî, è ñàìè ìàòåðèàëüíûå îùóùåíèÿ ñòàíóò ñðåäñòâàìè èëè êàíàëàìè òîãî, ÷òî íåâèäèìî ñåé÷àñ, îêðûòûèÿìè è åùå ñî áîëåå âûñîêèõ óðîâíåé ñâîáîäû, ñîçíàòåëüíûõ öåíòðîâ ýíåðãèè, à íå èõ áåññîçíàòåëüíûõ ïðåäñòàâèòåëåé, ðàçâèâøèõñÿ â æèâîòíûõ òåëå. «Òîíêèå îùóùåíèÿ, â íàñòîÿùåå âðåìÿ ñêðûòûå, ñìîãóò ïðîÿâèòüñÿ ñâîáîäíî è ïðîÿâëÿþòñÿ â ôèçè÷åñêîé ïðèðîäå. Ððè Àóðîáèíäî ñâÿçûâàåò ñ èõ ðàñêðûòèåì ðàçâèòèå îãðîìíûõ âîçìîæíîñòåé äëÿ ÷åëîâåêà, áåç ÷åãî òðàíñôîðìàöèÿ íåâîçìîæíà.

Â ïðîöåññå ýâîëþöèè, ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, ôèçè÷åñêèå îðãàíû áóòò èçìåíåíû *íåïîñðåäñòâåííû*ì äåéñòâèåì öåíòðîâ ñîçíàíèÿ, êîòîðûå áóäóò èçëó÷àòü ñâî è ýíåðãèè ïî âñåì òåëó, êàê ñåðäöå îáåñïå÷èâàåò öèðêóëÿöèþ êðîâè ïî âñåì îðãàíèçìó. Òàêèì îáðàçîì, ïðåîáðàçîâàíèå òåëî áóäóò èçëó÷àòü ñâî è ýíåðãèè ïî âñåì òåëó, êàê ñåðäöå îáåñïå÷èâàåò öèðêóëÿöèþ êðîâè ïî âñåì îðãàíèçìó. Ýòî íå ñêà÷îê ê ÷åìó-òî íåïîçíàâàåìîìó, à áîëåå âûñîêàÿ ñòåïåíü òîãî, ÷òî óæå äîñòèãóòî è ÷àñòè÷íî ïðåîáðàçîâàíî. Óæå ñåé÷àñ, ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, â òåëå ÷åëîâåêà ñóùåñòâóþò ìåõàíèçìû è ôîðìû äîñòàòî÷íî ðàçâèòûå, ÷òîáû ñëóæèòü â äàëüíåéøåì áîæåñòâåííî æèçíè. Î íè áóäóò ëèøü óñîâåðøåíñòâîâàíû ñíÿòåì îïðåäåë¸ííûõ îðãàíè÷åíèé è íåñîâíîä. Áóäóò ïðèîáðåòåíû òàêæå è íîâûå ñïîñîáíîñòè, ðåàëèçîâàòü êîòîðûå ó ñîâðåìåííîãî ÷åëîâåêà íåò íàääæäû, î íèõ òîëüêî ìîæíî ìå÷òàòü. Ìíîãîå èç òîãî, ÷òî äëëàþò ñåé÷àñ èçîáðåò¸ííûå óìîì ìåõàíèçìû, áóäåò ñïîñîáíî îñóùåñòâèòü ñîáñòâåííû îïðåäåë¸ííûì è ñëëàìè íîâîå òåëî ÷åëîâåêà. «Ñàìî òåëî íàéä¸ò íîâûå ñðåäñòâà è îáëàñòè ñîîáùåíèÿ, íîâûå ïðîöåññû è ïðîöåäóðû, íîâóþ ýñòåòèêó è ìåòîäû óïðàâëåíèÿ ñîáîé è ïðääìåòàìè».[1]

Òàêèì îáðàçîì, âêëàä Ððè Àóðîáèíäî â äåëî óòâåðæäåíèÿ ÷åëîâåêà íîâîé ðàñû, áîãî÷åëîâåêà, âàæåí è çíà÷èòåëåí. Â çàâåðøåíèå ïðèâåä¸ì ñëî íàäóòîãî Âåëèêîãî Ãèääûêè: «Î Áîã÷åëîâåêå òàê ìíîã ãîâîðÿò, ñòðåìÿñü ê îáîãîòâîðåíèþ. Ñòîëüêî åñòü ïàìÿòíûõ çàïèñåé, óêàçóþùèõ íà Îáðàçû óñòðåìë¸ííûõ ê Âûñøèì Ìèðàì. Íî êàê óóñêëî ïðääñòàâëåíû îíè â ñîçíàíèè ëþäñêîì! Áîã÷åëîâåê, òîëüêî óøåä-

[1] Òàì æå. Ñ. 32.

ñóùåñòâà, ïðèíàäëåæàùåãî áîëåå âûñîêîé ñôåðå ñóùåñòâîâàíèÿ, íåæåëè çåì íàÿ. Ñèñòåìà ýíåðãåòè÷åñêèõ öåíòðîâ è èõ ñèë ìîæåò óïðàâëÿòü òåëîì è åãî ïðîÿâëåíèÿìè êàê â îðãàíè÷åñêî ôóíêöèîíèðîâàíèè, òàê è â ñòðóêòóðíîé ôîðìå, ïðåâðàùàÿ òåëî â ãèáêèé èíñòðóìåíò ïîçíàíèÿ è äåéñòâèÿ. Ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, ìîçã äîëæåí ñòàòü êàíàëîì ïðåääà÷è ôîðìû ìûñëåé è ýíåðãåòè÷åñêèì èñòî÷íèêîì èõ âîçäåéñòâèÿ íà òåëî è áîëåå íèçêîãî óðîâíÿ. Ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, ìîçã äîëæåí ñòàòü äåéñòâèòåëåì, ïðåðîäàþùèì îáåèõ â îðãàíè÷åñêî ôóíêöèîíèðîâàíèè, íåæåëè çåì íàÿ. Ñèñòåìà ýíåðãåòè÷åñêèõ öåíòðîâ è èõ ñèë ìîæåò óïðàâëÿòü òåëîì è åãî ïðîÿâëåíèÿìè êàê â îðãàíè÷åñêî ôóíêöèîíèðîâàíèè, òàê è â ñòðóêòóðíîé ôîðìå, ïðåâðàùàÿ òåëî â ãèáêèé èíñòðóìåíò ïîçíàíèÿ è äåéñòâèÿ. Ïî ìíåíèþ Ððè Àóðîáèíäî, ìîçã äîëæåí â ïðåäåëàõ òåëà ñòàòü ñàìûì ïðîäâèíóòûì è ñîâåðøåííûì ñïîñîáîì ñîçíàíèÿ, íåæåëè çåì íàÿ. Â çàâåðøåíèå ïðèâåä¸ì ñëî íàäóòîãî Âåëèêîãî Ãèääûêè: «Î Áîã÷åëîâåêå òàê ìíîã ãîâîðÿò, ñòðåìÿñü ê îáîãîòâîðåíèþ. Ñòîëüêî åñòü ïàìÿòíûõ çàïèñåé, óêàçóþùèõ íà Îáðàçû óñòðåìë¸ííûõ ê Âûñøèì Ìèðàì. Íî êàê óóñêëî ïðääñòàâëåíû îíè â ñîçíàíèè ëþäñêîì! Áîã÷åëîâåê, òîëüêî óøåä-

[1] Òàì æå. Ñ. 37.

øèé â èíûå ìèðû! Íî Ìû — Áðàòüÿ ÷åëîâå÷åñòâà — èùåì è óòâåðæäàåì Áîãî÷åëîâåêà íà Çåìëå. Âñå Îáðàçû Ìû ÷èì, íî îñîáåííî Îáëèê Áîãî÷åëîâåêà, êîòîðûé íåñ¸ò â ñåðäöå ïîëíóþ ×àøó, ãîòîâûé ê ïîë¸òó, íî íåñóùèé íà Çåìëå ×àøó. Îòâåðãàÿ ñâî¸ íàçíà÷åíèå, îí íàïðÿãàåò ñâî¸ îãíåííîå ñóùåñòâî. Òâîðÿ íàçíà÷åíèå, ÷åëîâåê óòâåðæäàåò Êîñìè÷åñêèé Ìàãíèò. Áîãî÷åëîâåê — òâîðåö Îãíåííûé! Áîãî÷åëîâåê — íîñèòåëü îãíåííîãî çíàêà íîâîé ðàñû»[1].

[1] Å.È.Ðåðèõ. Ó ïîðîãà íîâîãî Ìèðà. Ì., 2000. Ñ. 229—230.

Àíàíüåâà Ñâåòëàíà Âàëåíòèíîâíà —
íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü (ã. Ðîñòîâ-íà-Äîíó)

ÏÐÈÌÅÍÅÍÈÅ ÃÀÇÎÐÀÇÐßÄÍÎÉ ÂÈÇÓÀËÈÇÀÖÈÈ Â ÏÑÈÕÎËÎÃÈ×ÅÑÊÈÕ ÈÑÑËÅÄÎÂÀÍÈßÕ

«...Êòî æåëàåò ïðèíÿòü ó÷àñòèå â ýâîëþöèè ìèðà, òîò äîëæåí ïîíÿòü çíà÷åíèå ìûñëè».

Îç. 3.V.14

«... Ìûñëü åñòü çàêîí Ìèðà... Íåüçÿ îãðàíè÷èâàòü ìûñëü ñôåðîþ Çåìëþ... Óùåìëåíèå âåëè÷àéøåé ýíåðãèè ñëóæèò óìàëåíèþ è ÷åëîâå÷åñêîãî ìûøëåíèÿ...»

Áð. 341

«...Âðåìÿ ïðèøëî ìûñëüþ çàíÿòüñÿ, è íå â îãðàíè÷åííîì òîëüêî àñïåêòå âíóøåíèÿ èëè ïåðåäà÷è íà ðàññòîÿíèå, íî è âî âñ¸ì øèðîêî ðàçìàõå å¸ íåèñ÷åðïàåìûõ è íè÷åì íå îãðàíè÷åííûõ âîçìîæíîñòåé».

Ãðàíè Àãíè Éîãè. 1963 ã., ÿíâàðü 9, ï.14

«Ìûñëü ñðåäè ñàìûõ íåó÷¸ííûõ ñèë. Öåëàÿ íàóêà ìîæåò áûòü îñíîâàíà, ÷òîáû ðàçúÿñíèòü âîçäåéñòâèå ýíåðãèè ìûñëè».

Ðåðèõ Å.È. Èçó÷åíèå ñâîéñòâ ÷åëîâåêà

«... Ìîæíî óäèâëÿòüñÿ òîìó, â êàêîì íåáðåæåíèè íàõîäèòñÿ ìûñëü ó ñîâðåìåííîãî ÷åëîâåêà».

Ãðàíè Àãíè Éîãè. 1961 ã., îêòÿáðü 18, ï.341

«Ïðàâäà, î ñèëå ìûñëè ãîâîðÿò î÷åíü äàâíî, íî îò ýòîãî ñóùíîñòü ïîëæåíèÿ íå èçìåíèëàñü. Íèêòî íå ñëåäèò çà ñâîèìè ìûñëÿìè, íå æåëàåò íàáëþäàòü ïðè÷èíó è ñëåäñòâèÿ ìûñëåé. Ìåæáó òåì, êàêèå çàìå÷àòåëüíûå îïûòû ìîãëè áû áûòü ïðîçâåäåíû íåîòëîæíî ñðåäè æèçíè! Íå íóæíî äëÿ íèõ èñêëþ÷èòåëüíûõ óñëîâèé, òîëüêî âíèìàíèå è ïîäâèæíîñòü ñîçíàíèÿ».

Àãíè Éîãà, 529

«... Ì ûñëü ìîæåò áûòü çàãðÿçíèòåëåì è ñîðèòåëåì, è ñàíèòàðîì, è î÷èñòèòåëåì... Çàäà÷à Ó÷åíèÿ íàó÷èòü ëþäåé íåñòè ñâåò â æèçíü...»

Ãðàíè Àãíè Éîãè. 1960 ã., 16 àâãóñòà

Â êíèãàõ Æèâîé Ýòèêè ãîâîðèòñÿ î âîçäåéñòâèè âíåøíèõ è âíóòðåííèõ ôàêòîðîâ íà àóðó ÷åëîâåêà è ãðîìàäíîì çíà÷åíèè èçó÷åíèÿ õàðàêòåðà åãî èçëó÷åíèé. Àïïàðàòóðû äëÿ ñíÿòèÿ ñîáñòâåííî àóðû â ðàïîðÿæåíèè íàóêè â íàñòîÿùåå âðåìÿ íåò. Ïðîôåññîð Ê.Ã.Êîðîòêîâ â ðåçóëüòàòå ïðîâåä¸ííûõ èññëåäîâàíèé ñåå÷åíèÿ ïàëüöåâ ðóê ÷åëîâåêà íà ïðèáîðå «GDV Camera» ïðèõîäèò ê ñëåäóþùåìó âûâîäó: *«Êîì ïëåêñíûé õàðàêòåð ÃÐÂ* (ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè. — *Ðåä.*) *—èçîáðàæåíèé, ìíîãîóðîâíåâîñòü îòðàæåíííûõ íà íèõ èíôîðìàöèé ïîçâîëÿåò ñâÿçàòü ýòè èçîáðàæåíèÿ ñ ïðåäñòàâëåíèÿìè îá àóðå ÷åëîâåêà...» («Î ò ýôôåêòà Êèðëèàí ê áèîýëåêòðîãðàôèè». Ñàíêò-Ïåòåðáóðã, 1998)*.

Ðóêîâîäñòâóÿñü â ñâîåé ðàáîòå îñíîâàìè Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè, ãëàâíîé çàäà÷åé ìû ñ÷èòàåì íàó÷íîå ïîäòâåðæäåíèå îïëîæåíèé Ó÷åíèÿ î ðîëè ìûñëè â ñóäüáå ÷åëîâå÷åñòâà è äîâåäåíèå äî ñîçíàíèÿ ëþäåé íåîáõîäèìîñòè îòâåòñòâåííî è çà ìûñëè. Íàøè èññëåäîâàíèÿ ïðîâîäÿòñÿ íà ãàçîðàçðÿäíîì àïïàðàòå ÔÐÃ-01, èçãîòîâëåííîì â ëàáîðàòîðèè áèîôèçèêè Ï Ï Î «Èíôîðàé», íà ðîäèíå èçîáðåòàòåëåé ýòîãî ïðèáîðà — ñóïðóãîâ Êèðëèàí. Öåëüþ èññëåäîâàíèé ÿâëÿåòñÿ ñðàâíèòåëüíûé àíàëèç ïîëîæåíèé Ó÷åíèÿ î âëèÿíèè íà àóðó ÷åëîâåêà âíóòðåííèõ è âíåøíèõ ôàêòîðîâ ñ õàðàêòåðîì ÃÐÂ — ñíèìêîâ, ïîëó÷àì ûõ ïðè àíàëîãè÷íûõ âîçäåéñòâèÿõ. Â ýòî ì íàïðàâëåíèè íàìè ñäåëàíû ïåðâûå øàãè, è íåáîëüøîé îáú¸ì èññëåäîâàíèé íå ïîçâîëÿåò ïðîâåñòè ñòàòèñòè÷åñêóþ îáðàáîòêó.

Ì û ïðîäåì îíñòðèðóåì íåêîòîðûå ñíèìêè èçëó÷åíèé ëþäåé â ðàçëè÷íûõ ïñèõîëîãàè÷åñêèõ ñîñòîÿíèÿõ, âèçóàëèçèðóþùèå ïîëîæåíèÿ Ó÷åíèÿ.

Â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè ñêàçàíî: *«Êà÷åñòâà äóõà... ÿâëÿþòñÿ îñíîâîþ àóðè÷åñêèõ èçëó÷åíèé»* (1961 ã., 18 àâãóñòà, ï.184). *«Êàæäàÿ ìûñëü âûçûâàåò â îðãàíèçìå ÷åëîâåêà îïðåäåë¸ííóþ ðåàêöèþ... Ñëîâà êðàñîòû è ìûñëè êðàñîòû ñòèòòåëüíû ïî ñàìé ñâîåé ñóùíîñòè, è ïîòîìó ðåàêöèè íà íèõ áèàîãåîòåëüíû. Ñëîâà è ìûñëè íåíàâèñòè, íåäîâîëüñòâà, óíûíèÿ, îñóæäåíèÿ ïðåæäå âñåãî ðàçðóøàþò ñóùíîñòü òîãî, êòî èõ ãîâîðèò, à ïîòîì óæå è îêðóæàþùèõ è îêðóæàþùåå...»* (1961 ã., 16 íîÿáðÿ, ï.454).

1. Äàíîûå ñíèìêè ïðèíàäëåæàò äâóì ìîëîäûì ìóæ÷èíàì ñ âûñøèì îáðàçîâàíèåì, áåç âðåäíûõ ïðèâû÷åê, âíåøíå çäîðîâûì. Îäèí èç íèõ ïîñòîÿííî íàõîäèòñÿ â ñîñòîÿíèè ðàâíîâåñèÿ äóõà, ðàäîñòè, äîáðîæåëàòåëåí. Âòîðîé, ðàáîòàÿ ó÷èòåëåì, ïðåâûâàåò â ñîñòîÿíèè ïîñòîÿííîãî íåäîâîëüñòâà, óíûíèÿ, îñóæäåíèÿ. Èçëó÷åíèÿ ýòèõ ëþäåé ðåçêî îòëè÷àþñÿ äðóã îò äðóãà â çàâèñèìîñòè îò îáðàçà ìûñëåé. Èçëó÷åíèå ïåðâîãî — ÿðêîå, ðîâíîå, áåç âûðàæåííûõ ðàçðûâîâ è äåôåêòîâ (*òèï Ê*). Èçëó÷åíèå âòîðîãî èìååò: «âû ïàäåíèÿ» îò 20% è áîëåå; ðÿä òî÷å÷íûõ ýìèññèé, õàðàêòåðèçóþùèõ àãðåññèþ èëè èíòîêñèêàöèþ ñåêòîðà (îñòàþùàÿ òî÷êà, îäíî÷íàÿ òî÷êà è äð.) è îòíîñÿòñÿ ê *òèïàì R, L è N*.

Â Ó÷åíèè ñêàçàíî: *«Ì îæíî ëè ïîðó÷àòü äåòåé ÷åëîâåêó óäðó÷¸ííîìó?.. Ì îæíî ëè íå çíàòü, ÷òî äóõ ïîäâåðæäåííûé íå âûçîâåò âîñòîðãà?»* (Ì Î, ÷.1, 582).

2. Ñëåäóþùèå ñíèìêè äåìîíñòðèðóþò èçëó÷åíèÿ ïàëüöåâ ìîëîäûõ ëþäåé, ñîñòîÿâøèõ íåñêîëüêî äåò â ãðàæäàíñêîì áðàêå. Ê ìîìåíòó îáñëåäîâàíèÿ æåíùèíà íàõîäèëàñü â ñîñòîÿíèè ãëóáîêîé íáèäûõ, ïîíèæåííîãî íàñòðîåíèÿ è äîâåäåíèÿ èçëó÷åíèé äî 90—100% ñî ñæàòûì è «êîãòÿìè» â íåêîòîðûõ çîíàõ, óìåíüøåíèå ïëîùàäè âíóòðåííåãî îáúåìà, ñïîêîéíîé îòíîñÿùåãîñÿ ê ñèòóàöèè, ñâèäåòåëüñòâóåò îá óäîâëåòâîðèòåëüíîì ñîñòîÿíèè ýíåðãåòèêè.

Â Æèâîé Ýòèêå ñêàçàíî: *«Îáèäà ëèøü îñëàáèò ñèëû âàøè. Îáèäà ïîæèðàåò âîëþ è ñîêðóøàåò æèçíü»* (Íàäç., ÷.2, 193).

3. Ñëåäóþùèå äâà ñíèìêà ðàçèòåëüíî îòëè÷àþñÿ îò ïðåäûäóùèõ ïëîùàäüþ âíóòðåííåãî îáúåìà. Íà ñíèìêå îò 3 íîÿáðÿ — èçëó÷åíèå ïàëüöåâ ðóê ÷åëîâåêà, íàõîäÿùåãîñÿ â ñîñòîÿíèè ïîðÿñíåíèÿ â ñâÿçè ñ íåñ÷àñòüåì áëèæíåãî, íî ãîòîâîãî ê áîðüáå. Íà ñíèìêå èìåþòñÿ ãóóïïû òî÷êê, îêðóæàþùèõ ýíåðãåòè÷åñêèé ïîòîê íà âñåõ ïàëüöàõ è åäèíè÷íûå ñòðèìåðû. Îäíàêî ïëîùàäü âíóòðåííåãî îáúåìà óâåëè÷åíà ìèíèìóì â äâà ðàçà.

Âòîðîé ñíèìîê ñäåëàí ÷åðåç òðè äíÿ, êîãäà ñèòóàöèÿ ðàçðåøèëàñü ïîëîæèòåëüíî. Ïèîùàäü âíóòðåííåãî îáúåìà îñòàëàñü ïðàêòè÷åñêè ðåæíåé, è íîðìàëèçîâàëàñÿ ðàðàêòåð èçëó÷åíèÿ.

Â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè (1961 ã., 25 ÿíâàðÿ) ñêàçàíî: *«...êàæäîå ïðåïÿòñòâèå íóæíî è öåííî òàì, ÷òî ïîðîæäàåò â äóõå ÷åëîâåêà îãíè ïðåîäîëåíèÿ, óì íîæàÿ èõ ñèëó... ìûñëü î ñìûñëå ïðåïÿòñòâèé, ðîæäàþùèõ ñèëó, íàäî ýòó ñèëó îò êàæäîãî ïðîòèâîäåéñòâóþùåãî ÿâëåíèÿ, ïðåäâàðèòåëüíî ïðåîäîëåâ åãî â äóõå... “**Ï îáîðåìñÿ**” — äåâèç ïîáåäèòåëÿ».*

4. Â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè (1961 ã., 23 àâãóñòà, ï.194) ãîâîðèòñÿ: *«...ìàëî óðàâíîâåøåííûõ ñîçíàíèé, âêàäàþùèõ ñâîèì èçëó÷åíèÿìè. Êîíòðîëü íàä ñîáîþ íóæåí âñåãäà. Ýòî åäèíñòâåííûé ñïîñîá çàùèòû... ïðè îòñóòñòâèè äîçðà õàîòè÷åñêèì âèáðàöèÿì ñòîðîííèõ âîçäåéñòâèé îòêðûâàåòñÿ äîñòóï ê âíóòðåííåìó èçëó÷åíèþ, ÷òî íàðóøàåò èõ ðèòì è âíîñèò ñâîþ õàîòè÷íîñòü è íåóðàâíîâåøåíí â íåçàùèòèâøóþñÿ îò íèõ àóðó».*

Ïåðåä âàìè ñíèìêè îäíîãî è òîãî æå ÷åëîâåêà â ñîñòîÿíèè äóøåâíîãî ðàâíîâåñèÿ è ïðè îñóòñòâèè äîçîðà, êîãäà ÷åëîâåê ïîëó÷èë óäàð ïî îêðûòîì ìó ñåðäöó. Ïðè ýòî ì óìåíüøèëàñü ïëî ùàäü âíóòðåííåãî îâàëà, èçëó÷åíèÿ ñòàëè *òèïà R, L,* è ìåðòñÿ «âû ïàäåíèÿ» äî 50% è áîëüøå, ì íîæåñòâåííûå îòñòîÿùèå òî÷êè, øóì â îáëàñòè V ïàëüöà (çî íà ñåðäöà).

5. Â êíèãå «ÀÓÌ» ï.436 ñêàçàíî: *«Âçàèìîäåéñòâèå åñòü åñòåñòâåííûå ÿâëåíèå, íî âûïèâàíèå ÷óæîé ýíåðãèè áåç ïåðåäà÷è ñâîåé óæå íåâîïóñòèìî. Òàêîå ÿâëåíèå òàê æå ÷àñòî, êàê è çàðàçíûå âíëåçíè. Íî äî èçåãñòíîé ñòåïåíè ìîæíî áîðîòüñÿ ñ òàêîé ÿðîé ñàìîñòüþ».*

Äåìîíñòðèðóåì ôîòîãðàôèè ñâèäåòåëüñòâóþò î òîì, íàñêîëüêî ýòî ñëîæíî. Ñíèìêè ïðåäñòàâëÿþò èçëó÷åíèÿ ïàëüöåâ ìîëîäîé æåíùèíû, ïîäâåðãàþùåéñÿ ïîñòîÿííîìó ýíåðãåòè÷åñêîìó âîçäåéñòâèþ áëèçêîãî ÷åëîâåêà — ÿðîãî ïòðèöàòåëÿ. Íåñìîòðÿ íà ñèñòåìàòè÷åñêóþ ðàáîòó ïî ñàìîñîâåðøåíñòâîâàíèþ è ïîïûòêè íîðìàëèçîâàòü ñèòóàöèþ, óëó÷øåíèÿ â õàðàêòåðå èçëó÷åíèÿ íåò. Îòìå÷àåòñÿ ðåçêîå ñíèæåíèå ýíåðãåòèêè, èçëó÷åíèÿ òèïà *R, L, N*, ìíîæåñòâåííûå òî÷å÷íûå ôåíîìåíû, øóì â îáëàñòè âòîðîãî (ïîçâîíî÷íèê) è ïÿòîãî (ñðäöå) ïàëüöåâ.

6. Ïðåäñòàâëÿåò èíòåðåñ ñëó÷àé ñ òðåìÿ ñ¸ñòðàìè, â âîçðàñòå îò 14 äî 21 ãîäà, ïîáûâàâøèìè íà îòäûõå íà ìîðñêîì ïîáåðåæüå. Âíåøíå — ýòî çäîðîâûå, ïîëíûå ñëë è ýíåðãèè äåâóøêè. Ñíèìêè ñäëàíû íà ñëåäóþùèé äåíü ïîñëå ïðèåçäà. Ó ïåðâîé — èçëó÷åíèå ïîëíîñòüþ îòñóòñòâîâàâêî íà ñòàäàðòíîì ðåæèìå, ïîñëå óâåëè÷åíèÿ àì ïëèòóäû íàïðÿæåíèÿ — âèäèì èçîáðàæåíèå èçëó÷åíèÿ *N, S-òèïà*. Ó âòîðîé — íà îáû÷íîì ðåæèìå èçëó÷åíèå *òèïà N, S*, ïðè óâåëè÷åíèè íàïðÿæåíèÿ îòì å÷àåòñÿ íåçíà÷èòåëüíîå óëó÷øåíèå. È òîëüêî ó òðåòüåé — èçëó÷åíèå èì åòî áîëåå âûðàæåííûé õàðàêòåð *òèïà R, L*, íî ñî çíà÷èòåëüíûì êîëè÷åñòâîì òî÷å÷íûõ ôåíîìåíîâ II è IV ïàëüöåâ.

Íà îñíîâàíèè áåñåäû ñ ñ¸ñòðàìè ìîæíî ïðåäïîëîæèòü, ÷òî íåñîîòâåòñòâèå ñîñòîÿíèÿ ôèçè÷åñêîãî òåëà ñ õàðàêòåðîì èçëó÷åíèé âåðîÿòíåé âñåãî îáúÿñíÿåòñÿ áóðíûì îòäûõîì íà ìîðå.

Â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè (1968 ã., ï. 135) ñêàçàíî: *«Âëèÿåò íà ìàòåðèþ òîíêîãî òåëà âñ¸: è ïèòüå, è äâà, è âèíî, è êóðåíèå, è ÷óâñòâà, è ìûñëè, è ïîñòóïêè, è âñ¸ ïîâäåäåíèå ÷åëîâåêà».*

«Ñèäåíèå çà ñòîëîì â êðóãó îõìåëââøèõ ëþäåé íå ìîæåò íå îêàçàòü ñàìîãî óáèéñòâåííîãî âëèÿíèÿ íà àóðó» (Ãðàíè Àãíè Éîãè, 1965 ã., ï.128).

7. Ïîòåðÿ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè âîçìîæíà è â ðåçóëüòàòå ÷ðåçìåðíîé îòäà÷è.

Â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè (1963 ã., ï. 445) ñêàçàíî: *«Âñÿêîå äóõîâíîå äàÿíèå ñîïðîâîæäàåòñÿ â òîé èëè èíîé ìåðå îïóñòîøåíèåì ñîêðîâèùíèöû, åñëè íå ïðîèñõîäèò îíî ïîä ñóðîâûì êîíòðîëåì è ïðè óñëîâèè ïîñòîÿííîé ñäåðæàííîñòè. Îòêðîéòå ïëîòèíó, è âîäà óòå÷¸ò».*

«Ñïðîñÿò: “Êàêîå êîëè÷åñòâî ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ìîæåò áûòü âûäàíî ïðè öåëåíèè?” Íàìäèûé âîïðîñ, èáî ëèøåíèå ýíåðãèè ïîäîáíî áåçîðæíîìó âîéíó... Ïîòîìó òàê òâ¸ðäî ñêàçàíî î Ïóòè çîëîòîì: âñ¸ â ìåðó, âñ¸ â ãàðìîíèè — çàïîìíèì» (Àóì, 594)

Ñíèìêè ÷åëîâåêà, çàíèìàþùåãîñÿ öåëèòàëüñòâîì. Íà ïåðâîì ñíèìêå — ðåçêîå ñíèæåíèå ýíåðãåòèêè, èçëó÷åíèÿ *òèïà L* íà âñåõ ïàëüöàõ, øóì â îáëàñòè V ïàëüöà. Íà âòîðîì ñíèìêå îòðàæ¸í «ýíåðãåòè÷åñêèé ïîñûë», èçëó÷åíèå óâåëè÷èëîñü, îäíàêî äàëåêî íå äî íîðìû.

8. *«...Âñþäó âîâîðèòñÿ îá îäèíàêîâîñòè çíà÷åíèÿ ìûñëè èëè äåéñòâèÿ, óñòàíîâèòü ýòî ëåãêî: âîçüìèòå äåéñòâèå íà ñïåòð áóðû ìûñëè îá óáèéñòâå èëè ñàìå óáèéñòâî — ñëåäñòâèå áóäåò îäèíàêîâîå. Òðóäíî óñâîèòü ëþäÿì, ÷òî ìûñëü èìåòî òî æå âîçäåéñòâèå, êàê è ïîñòóïîê»* (Îç. 3.V.14).

Â íàøåì ñëó÷àå ðå÷ü, êîíå÷íî, íå èä¸ò îá óáèéñòâå. Íà ñíèìêàõ ïðåäñòàâëåíû èçëó÷åíèÿ ÷åëîâåêà, ó÷àñòâîâàâøåãî â ýêñïåðèìåíòå ïî âëèÿíèþ êóðåíèÿ íà àóðó. Ïåðâûé ñíèìîê — èçëó÷åíèå çà 1 ÷àñ äî ýêñïåðèìåíòà, *òèïà R*, ñâûïàäåíèì â çîíàõ II è IV ïàëüöåâ, èìåþòñÿ ñæàòûå «êîãòè». Íà âòîðîì ñíèìêå, èçëó÷åíèå íåïîñðåäñòâåííî ïåðåä ýêñïåðèìåíòîì. Îòìå÷àòñÿ îáùåå ñíèæåíèå ýíåðãåòèêè è ïîëíîå âûïàäåíèå çîí íåðâîíîê ñèñòåìû, áðîíõè—ëåãêèå, ñæåâç¸íêè, îïðåäåëÿþùåé ãàðìîíèþ ýíåðãèè â îðãàíèçìå, øóì â îáëàñòè I, II è III ïàëüöåâ. Íà òðåòüåì ñíèìêå, ñðàçó ïîñëå êóðåíèÿ, îòì å÷àåòñÿ óëó÷øåíèå ýíåðãåòèêè â îáëàñòè IV è V ïàëüöåâ, øóì ñîõðàíÿåòñÿ. Íà ÷åòâ¸ðòîì ñíèìêå — ïîëíîå âîññòàíîâëåíèå èñõîäíîãî ñîñòîÿíèÿ ÷åðåç 30 ìèíóò. Óëó÷øåíèå â îáëàñòè II è IV ïàëüöåâ, øóì ñîõðàíÿåòñÿ â îáëàñòè I ïàëüöà (çîíà ãîëîâû).

Ðåçóëüòàò âòîðîãî ñíèìêà îáúÿñíÿåòñÿ òåì, ÷òî èñïûòóåìàÿ, êîòîðàÿ âîîáùå íå êóðèò, áîÿñü ñîðâàòü ýêñïåðèìåíò, ìûñëåííî «âûêóðèëà» ñèãàðåòó. Äàííûé ñëó÷àé ïîäòâåðæäàåò ðàâíîöåííîå âîçäåéñòâèå íà áóðó ìûñëè è ïîñòóïêà.

«... Ì îãó÷åå îðóæèå ìûñëè òîëüêî òîãäà îñîáåííî ñèëüííî è äåéñòâåííî, êîãäà îñîçíàíà åãî ìîùü» (Ãðàíè Àãíè Éîãè, 1961 ã., èþëü 8, ï.102)

«...Äîáðûå ìûñëè áóäóò ëó÷øèì î÷èñòèòåëåì îêðóæàþùåãî... Òàê ñðåäè îáû÷íîé æèçíè ìîæíî òâîðèòü ìíîãî äîáðà» (Áð., 195).

9. Â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè (1961 ã., îêòÿáðü 31, ï.396) ñêàçàíî: *«...àóðû äâóõ âñòðå÷àþùèõñÿ ëþäåé íàùóïûâàþò âçàèìíî ÷óæèå èçëó÷åíèÿ, ÷òîáû çàòåì ïðîñâåòëåòü èëè îìðà÷èòüñÿ... Íî êîãäà àóðû ñëèâàþòñÿ â ãàðìîíè÷åñêî ìêêîðäåå, îùóùåíèå ðàäîñòè îñîáåííî ñèëüííî è çâó÷íî».*

Öâåòíîé ñíèìîê èçëó÷åíèé äâóõ äàëèíîìûøëåíèêêîâ èëëþñòðèðóåò äàíîîå ïîëîæåíèå.

10. *«...Óòî÷åíèå ìûñëè äà¸ò è ïîäõîä êóòî÷åíèþ æèçíè. Óòî÷åíèå è åñòü âîçâûøåíèå è ïðîäâèæåíèå»* (Áð., 271).

«... Ïóñòü Íàøè äðóçüÿ è ñàìè áóìàþò ÷àùå î Ìèðå Îãíåííîì — òàêèå ìûñëè, êàê ìîëèòâà» (Ì Î , ÷.2, 219).

« Ì îëèòâà åñòü âûðàæåíèå ëó÷øåé ìûñëè...» (Ì Î , ÷.3, 495).

Îáðàòèòå âíèìàíèå íà öâåòíóå ñíèìêè èçëó÷åíèé ïàëüöåâ ëþäåé âî âðåìÿ ìîëèòâû. Ïëîùàäü ñåå÷åíèÿ óâåëè÷èëàñü è âûøëà çà ïðåäåëû êàäðà. Îòì å÷àþñÿ õàðàêòåðíûå «óñòðåì¸íûå» ñòðèìåðû.

11. *«...Â òèøèíå ïîìûñëèòü î Ìèðå Âûñøåì áóäåò ðàâíî ëó÷øåìó ëåêàðñòâó»* (Àóì,104).

Ýòî èçëó÷åíèå çàôèêñèðîâàííî â ìîìåíò ÷òåíèÿ ñîñòóâíûõ ñòèõîâ î Ëþáâè ê Âûñøåìó. Ïëîùàäü ñåå÷åíèÿ òàêæå âûõîäèò çà ïðåäåëû êàäðà, ïîÿâëèëñü «óëåòàþùèå» ñòðèìåðû.

« Ì ûñëèòü êðàñèâî è ÿñíîñèÿþùå — çíà÷èò ñîåäèíèòü ñåáÿ ñ ìèðîì ïðåêðàñíîãî, ò.å. ìèðîì Âûñøèì. Êðàñîòà îò Ñâåòà. ×åðåç êðàñîòó èìåòåò Ñâåò» (Ãðàíè Àãíè Éîãè, 1960 ã., íîÿáðü 30).

«...Òàê âàæíåéøåé è íàñóùíåéøåé çàäà÷åé ÷åëîâåêà íà Çåìëå è â ìèðàõ ÿâëÿåòñÿ íåñåíèå Ñâåòà... Êòî õî÷åò áûòü áëèçîê Âëàäûêå, ïóñòü ñâåò óòâåðæäàÿ â ñâáå, íåñ¸ò åãî Ìèðó, ïóñòü àóðîé ñâåòèò, ïóñòü ìûñëüþ, ïóñòü — êàæäûì äûõàíüåì ñâîèì» (Ãðàíè Àãíè Éîãè, 1960 ã., ñåíòÿáðü 19).

Òàêèì îáðàçîì, àíàëèç êàðòèí ÃÐÂ-ñâå÷åíèÿ ïàëüöåâ ðóê ïîçâîëèë âûÿâèòü ñëåäóþùèå ôàêòû:

- õàðàêòåð èçëó÷åíèÿ ðåçêî îòëè÷àåòñÿ â çàâèñèìîñòè îò êà÷åñòâà ìûñëåé;
- ïðè íåãàòèâíûõ ìûñëÿõ è íåãàòèâíûõ âíåøíèõ âîçäåéñòâèÿõ îòñóòñòâóþò ÃÐÂ — èçîáðàæåíèÿ *òèïà Ê* (ÿðêîå, ðîâíîå, áåç äåôåêòîâ) è ïðåîáëàäàþò èçîáðàæåíèÿ *òèïà R, L, N* ñ äåôåêòîì èçëó÷åíèÿ îò 30% äî 90%. Ïðè ýòîì îòì å÷àþòñÿ ôåíîìåíû âûïàäåíèé ñî «ñæàòûìè êîãòÿìè», ðàñïàä ýíåðãåòè÷åñêîé ýìèññèè ñî ñòðàõîì, íà÷àëî ïîëíîé ïîòåðè ýìèññèè, «ñæàòûå óçåëêè», «ñæàòûå êîãòè» è ò.ä.
- òî÷å÷íûå ýìèññèè ïðåäñòàâëåíû ðàçíîîáðàçíûì è ôåíîìåíàìè, õàðàêòåðèçóþùèìè òåíäåíöèþ îðãàíà ê àãðåãñèè ðàçëè÷íîé ñòåïåíè;
- òèïè÷íûì ïðèçíàêîì íåãàòèâíûõ âîçäåéñòâèé ÿâëÿåòñÿ óìåíüøåíèå âíóòðåííåé ïëîùàäè îâàëà â 2—3 ðàçà, ÷òî âîçìîæíî ðàñòåíèàòöü êàê ñâèäàòåëüñòâî óìåíüøåíèÿ ïîòåíöèàëà ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè;
- ìûñëü, óñòðåìë¸ííàÿ íà ïîìîùü áëèæíåìó, óâåëè÷èâàåò ïëîùàäü âíóòðåííåãî îâàëà, ÷òî ïðåäïîëîæèòåëüíî ìîæåò ãîâîðèòü â ïîëüçó óâåëè÷åíèÿ ïîòåíöèàëà ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè;
- «óó» îòì å÷àåòñÿ â ñîñòîÿíèè ñëüíîãî âîëåíåíèÿ è äåïðåññèè;
- ìûñëü î Âûñøèõ Ìèðàõ è ìîëèòâà âûçûâàåò óâåëè÷åíèå ïëîùàäè ñâå÷åíèÿ è âíóòðåííåãî îâàëà áîëåå ÷åì â 2 ðàçà è ïîÿâëåíèå (íà öâåòíûõ ñíèìêàõ) ðàçäåòâðåíûõ ýíåðãåòè÷åñêèõ îáðàçîâàíèé.

Ïîëó÷åííûå äàííûå äàþò îñíîâàíèå ñ÷èòàòü, ÷òî ìåòîä Êèðëèàí öåëåñîîáðàçíî èñïîëüçîâàòü äëÿ äàëüíåéøåãî èññëåäîâàíèÿ âîçäåéñòâèÿ ýíåðãèè ìûñëè íà ñîñòîÿíèå ÷åëîâåêà è, çíà÷èò, äëÿ âèçóàëèçàöèè ïîëîæåíèé Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè.

Äæóðà Ñåðãåé Ãåîðãèåâè÷ *— êàíäèäàò òåõíè÷åñêèõ íàóê, äîöåíò Äîíåöêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî òåõíîëîãè÷åñêîãî óíèâåðñèòåòà (ã. Äîíåöê, Ðåñïóáëèêà Óêðàèíà)*

ÝÂÎËÞÖÈÎ Í ÍÀß ÑÓÙ Í ÎÑÒÜ INTERNET

> Âû ñîãëàñèòåñü Æèçíè ëþäÿì íåñ¸òå, èì íàñûùàÿ ñôåðû çåìíûå. Ýòî è åñòü ïðîñòðàíñòâåííàÿ Ñëóæåáíèå. Ïðîñòðàíñòâó ïðèíàäëåæèò Ñâåò, ÷òîáû ñâåòèòü îí ìîã ëþäÿì.
>
> *Ãðàíè Àãíè Éîãè. Ò.11, § 777*

Öåëüþ äàííîé ðàáîòû ÿâëÿåòñÿ ïîïûòêà îñìûñëèòü íàñòîÿùåå ñîñòîÿíèå òåõíèêè, å¸ ðîëü â ýâîëþöèè ÷åëîâåêà, âêóòàëüíûå îñîáåííîñòè èõ âçàèìîäåéñòâèÿ.

Ñóùíîñòüþ ýâîëþöèè, ñîãëàñíî Ó÷åíèþ, ÿâëÿåòñÿ ðàçâèòèå âíóòðåííèõ ñïîñîáíîñòåé ÷åëîâåêà. Îá ýòîì ìû è÷èòàåì â â Ãðàíÿõ Àãíè Éîãè (ò.8, §314): «Òåëåñêîï, ðàäèî è òåëåâèäåíèå ïðåäñòàâëÿþò ñîáîþ ëèøü íåñîâåðøåííûå ïîäðàæàíèå àïïàðàòóðå æèâîõ ñóùåñòâ, ïðè÷¸ì æèâîòíûå, ðûáû, ïòèöû è íàñåêîìûå îáèäàþò òàêîé ÷óâñòâèòåëüíîé è óòî÷¸ííîé àïïàðàòóðîé, äóáëèðîâàòü êîòîðóþ ëþäè åù¸ íå â ñîñòîÿíèè. Ñåé÷àñ ðàçâèòèå èä¸ò ïî ïóòè ìåõàíè÷åñêîãî è òåõíè÷åñêîãî ïðîãðåññà, íî öåëü Ýâîëþöèè — âîîðóæèòü ÷åëîâåêà áåç åäèíîãî àïïàðàòà, èáî â åãî ìèêðîêîñìå â ïîòåíöèàëüíîì âèäå çàêëþ÷åíà ñàìàÿ èçó÷èòåëüíàÿ è ñîâåðøåííàÿ àïïàðàòà, êîòîðóþ ìû íàçûâàåì îãíåííîé. Ì îæíî âèäåòü è ñèûøàòü íà ðàññòîÿíèè è ïåðåäàâàòü ìûñëè. Í î åäèä ýòè ðàññòîÿíèÿ íå îãðàíè÷åíû íè÷åì. Ïëàí ðàçâèòèÿ ÷åëîâåêà Íàìè íàìå÷åí âïîëíå îïðåäåë¸ííî. Âåäü êîãäà-òî âñå ìåõàíè÷åñêèå àïïàðàòû è ïðèáîðû áóäóò óíè÷òîæåíû, íî àïïàðàò äóõà íåóíè÷òîæàåì. È Íàøà çàäà÷à — îáðàòèòü óñòðåìëåíèÿ ÷åëîâåê÷åñòâà íà äîñòèæåíèå íåóíè÷òîæàåì ûõ ïðèîáðåòåíèé. Çàäà÷à íåâåðîÿòíî òðóäíàÿ áëàãîäàðÿ íåâåðèþ è îòðèöàíèÿì. Òóòîå íåâæåññòâî âëääåòò äàæå óìàìè òåõ, êòî ìîã áû âåñòè ïî òðîïàì èñòèíííîãî Çíàíèÿ. Ïóòü, íàìå÷àìûé Íàìè, ÿñåí è ïðÿì — ýòî ïóòü Ýâîëþöèè, îïðåäåë¸ííûé Âîëåþ Êîñìè÷åñêîãî Ðàçóìà. Î íàìå÷åí áûë ïðåæåä, ÷åì ÷åëîâåê ïîÿâèëñÿ íà âàøåé ïëàíåòå».

Îäíàêî, ñîçäàâàÿ òåõíèêó, ÷åëîâåê âîëåé-íåâîëåé ïîçíà¸ò ñàì ñåáÿ (à ýòî, êàê èçâåñòíî, òàêæå íàïðàâëåíèå ýâîëþöèè). Ïðèìåðîì ìîæåò ñëóæèòü íàèâûñøåå äîñòèæåíèå ñîâðåìåííîé òåõíèêè — êîìïüþòåð. Êàê èçâåñòíî, îí ñîçäàí ïî ïðîîáðàçó è ïîäîáèþ ìîçãà ÷åëîâåêà, ïðè÷¸ì òîëüêî îäíîé åãî ïîëîâèíû, ïîñêîëüêó ìåõàíèçì ìûøëåíèÿ âòîðîé äî ñèõ ïîð íå ñîâñåì ÿñåí. Ïî ìíåíèþ ìíîãèõ ó÷¸íûõ, èìåííî íåïîçíàííàÿ ïîëîâèíà ÷åëîâå÷åñêîãî ìîçãà îòâå÷àåò çà îçàðåííîñòü, ôàíô÷åñêóþ è èçîáðåòàòåëüñêóþ äåÿòåëüíîñòü ÷åëîâåêà. Ïîýòîìó è äåÿòåëüíîñòü êîìïüþòåðîâ íûíå (åñëè íå áðàòü ÷èñòî ðåêëàìíûå çàÿâëåíèÿ) ïîõîæà íà äåÿòåëüíîñòü èçâåñòíîãî ïåðñîíàæà èç «Ñîáà÷üåãî ñåðäöà», êîòîðûé ìûñëèë îäíèì ïîëóøàðèàì, ò.å. ýòî ïðàêòè÷åñêè êëèíè÷åñêèé ñëó÷àé. È åñëè áû âû÷èñëèòåëüíûå îïåðàöèè íà ÝÂÌ íå áûëè áû ðåàëèçîâàíû êàê ÷åëîâåê-ìàøèíàÿ ïðîöåäóðà (ò.å. ÷åëîâåê íå áðàë áû íà ñåáÿ âòîðóþ ÷àñòü — òâîð÷åñêóþ), òî è íè î êàêèõ äîñòèæåíèÿõ â ýòîé îáëàñòè íå ïðèõîäèëîñü áû ãîâîðèòü. È ìåííî ïîýòîìó ñåãîäíÿ íå ñóùåñòâóåò ââòîìàòè÷åñêîãî ïðîâèòèôâàíèÿ (èñêëþ÷èòåëüíî íà ìàøèíå), à èìåííî ïâòîìàòèçèðîâàííûå, ò.å. òî, êîòîðîå îïèñàíî âûøå. Ìàøèíà ìîæåò âûïîëíÿòü òîëüêî ïñåâäîòâîð÷åñêèå ôóíêöèè, ãëàâíûì îáðàçîì, â ðàìêàõ çàëîæåííîé ïðîãðàììû è ìåííî ïîòîìó, ÷òî âòîðàÿ ÷åëîâåê÷åñêîãî ìîçãà â íåé ïîêà íå ðåàëèçîâàíà. Òàêèì îáðàçîì, ñàìà ðàçðàáîòêà êëèè ñîçäàíèå òåõíèêè ïîìîãàåò ÷åëîâåêó íà åãî ýâîëþöèîííîì ïóòè õîòÿ áû ïîòîì, ÷òî åìó ïðèõîäèòñÿ ïîçíàâàòü ñàìîãî ñåáÿ. Ïîòîì ýòîé òåõíèêè ìîæåò âîîáùå íå ñòàòü, êîãäà âîçìîæíîñòè ÷åëîâåêà ñ ëèõâîé ïåðåêðîþò ñîâðåìåííûå âîçìîæíîñòè òåõíèêè. Íî ïîêà òåõíèêà — íåèçáåæíûé è âîìîãîì ïîëåçíûé (ïðè ïðàâèëüíîì ïîäõîäå) èíñòðóìåíò èññëåäîâàòåëÿ.

Ðàññìîòðèì îäèí ôåíîìåí òåõíèêè íà íàèáîëåå èíòåðåñíîì ñîçäàíèè ãåíèÿ ÷åëîâåêà — íà ïðèìåðå ãñåìèðíîé êîìïüþòåðíîé ñåòè Internet. Âàæíî îòìåòèòü òîò ôàêò, ÷òî â íàñòîÿùåå âðåìÿ òåõíèêà â áîëüøèíñòâå ñâ¸ìè íàèáîëåå ýôôåêòèâíî èñïîëüçóåòñÿ ò¸ìíûìè (èíâîëþöèîííûìè) ñèëàìè ïëàíåòû. Ýòî çàìåòíî ïî îãðîìíîì òèðàæèðîâàíèþ èíâîëþöèîííîé èíôîðìàöèè. Îêàçàèñü, ÷òî áîëåå 80% ðåñóðñîâ Internet (äàëåå Ñåòè) — ýòî îòêðûâàåìî íåãàòèâíàÿ (èëè êàê ñêàçàíî ðàíåå èíâîëþöèîííàÿ èíôîðìàöèÿ). È òîëüêî îñòàâøàÿñÿ (è òî íå âñÿ!) ÷àñòü ìîæåò áûòü îòíåñåíà ê ýâîëþöèîííîé (ïîä íåé áóäåì ïîíèìàòü íàïîëíåíèå âñåõ êóëüòóðîûõ äîñòèæåíèé ÷åëîâå÷åñêîâà — ìóçûêà, áèáëèîòåê è ò.ä.). Ïîñêîëüêó ïîêà íå ñóùåñòâóåò òåõíèè èíôîðìàöèè, òî ïðääëèàãàòòñÿ å¸ ñëåäóþùàÿ êëàññèôèêàöèÿ: ýâîëþöèîííàÿ, íåéòðàëüíàÿ, èíâîëþöèîííàÿ. Ïî-åìó â Ñåòè ñëîæèëàñü òàêàÿ ñèòóàöèÿ? Ïî âñåé âèäè ìîñòè, Ñåòü èíòåãðàëüíî îòðàæàåò óðîâåíü ñîçíàíèÿ è èíòåðåñû ñâîèõ ïîëüçîâàòåëåé. Êðîìå òîãî, èçâåñòíî, ÷òî ýòîò ïðîöåññ íîñèò õàðàêòåð âçàèìîïðîíèêíîâåíèÿ

(ñ êåì ïîâåä¸øüñÿ îò òîãî è íàáåð¸øüñÿ). Ïîýòîìó ñåé÷àñ, êîãäà ðåñóðñû Ñåòè äîñòóïíû äàæå äåòÿì, âðÿä ëè òàêàÿ ñèòóàöèÿ ìîæåò óñòðàèâàòü òåõ, êòî äóìàåò î áóäóùåì.

Â ÷¸ì æå ïðèòÿãàòåëüíàÿ ñèëà Ñåòè? Ïî âñåé âèäèìîñòè, îíà ïîçâîëÿåò âéòè â ìåíòàëüíûé è ýìîöèîíàëüíûé ìèð ÷åëîâåêà. Âåäü ïóòåøåñòâåâ â Ñåòè ñðîäíè ïóòåøåñòâèþ ïî äóõãè ìèðàì. Òàì æå ïî çàêîíó ïðèòÿæåíèÿ ïîäîáíîãî ïîäîáíûì èä¸ò ïîèñê è íàìåí èíôîðìàöèåé, êîòîðàÿ ïîðîé çîìáèðóåò ìîëîäûå íåïîäãîòîâëåííûå ñîçíàíèÿ, ïîñêîëüêó âñòðåòèòüñÿ ñ íåãàòèâíîé èíôîðìàöèåé â ñèëó ñëîæèâøåãîñÿ ïðîïîðöèé áîëåå âåðîÿòíî. À «îòïóñòèòü» ñâîþ æåðòâó îíè íå õîòÿò (ñäåëàíû ñïåöèàëüíûå «ëîâóøêè» íà ñàéòàõ ñ íåãàòèâíîé èíôîðìàöèåé, êîãäà äàæå îòêëþ÷àÿñü îò íåãî îí áåç ðàçðåøåíèÿ ïîëüçîâàòåëÿ çàãðóæàåò íà åãî ìàøèíó ñ äåñÿòîê ñåáå ïîäîáíûõ — ÷åì íå íàïàäêè òüìû?). Íî ïðè âñåé íåïðèãëÿäíîñòè ñëîæèâøåéñÿ êàðòèíû, âñ¸ æå ñâåò â êîíöå òî íåãî ÷èñòåëåé âèäåí. È îí âèäåí, â ÷àñòíîñòè, â ïîêà îòíîñèòåëüíî íåìíîãî÷èñëåííûõ ñàéòàõ (ïî ñðàâíåíèþ ñ íåãàòèâíûì), ñâÿçàííûõ ñ íàñëåäèåì ñåìüè Ðåðèõîâ. Ýòî, íàïðèìåð, ñëåäóþùèå:

— Íüþ-Éîðêñêèé ìóçåé Ðåðèõà;
— Maitreya Sangha (Âàøèíãòîí);
— Ìåæäóíàðîäíûé Öåíòð Ðåðèõîâ (Ìîñêâà);
— Æóðíàë «Äåëüôèñ»;
— Æóðíàë «Í îâàÿ Ýïîõà» (ïðîáëåìû, ïîèñêè, èññëåäîâàíèÿ);
— Ó÷åíèÿ Ìóäðîñòè. Ôèëîñîôèÿ è Ýçîòåðè÷åñêàÿ òðàäèöèÿ;
— Ôîðóì ïî Àãíè Éîãå;
— Äîíñêîé ôîíä Ðåðèõîâ;
— Ëèïåöêèé ýëåêòðîííûé ìóçåé Í.Ê.Ðåðèõà;
— Öåíòð ôîð÷åñêèõ èññëåäîâàíèé «Áåëîâîäüå» (Ìîñêâà);
— Áåëîðóññêèé ôîíä Ðåðèõîâ;
— ßðîñëàâñêîå ðåðèõîâñêîå îáùåñòâî «Îðèîí»;
— Èíòåðíåò-æóðíàë «Àãíè» ñ ôîðóìîì;
— Àãíè íîâîñòè (èíôîðìàöèÿ ðåðèõîâñêîãî äâèæåíèÿ);
— Ãàçåòà «Çíàìÿ Ìèðà» (Òîìñê)
— Ýòèêî-ôèëîñîôñêèé æóðíàë «Àãíè»;
— Ìèð Àãíè Éîãè (ã. Íàõîäêà);
— Êíèãè — ïîìîùü;
— Ñàéò, ïîñâÿù¸íííûé Àãíè Éîãå è òåñîôèè (ñ âîçìîæíîñòüþ ïîèñêà ïî òåêñòàì!);
— Ìåäèöèíñêàÿ àêàäåìèÿ äóõîâíîãî ðàçâèòèÿ (ÌÀÄÐÀ) ã.Äíåïðîïåòðîâñêà;
— Grev Kafi (Ìîëäàâèÿ);
— Ýñòîíñêîå ðåðèõîâñêîå îáùåñòâî;

— Ïðîìåòåé — àëüòåðíàòèâíûå íàóêè è òåõíîëîãèè. Æóðíàë-ïóòåâîäèòåëü íåîôèöèàëüíûõ çíàíèé äëÿ ëþáîçíàòåëüíûõ, èëè øêîëà Íîâîãî ×åëîâåêà;
— Æóðíàë «Í îâûé Àêðîïîëü»;
— Àãíè Éîãà (Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè);
— Øêîëà òåîñîôèè, Æèâîé Ýòèêè è Öèâóí Çîëîòîé Ëîòîñ»;
— Ïëàíåòà ÃÐÂ (ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè);
— Ïåòåðáóðãñêîå Âîñòîêîâåäåíèå.

Ýòè ñàéòû, à òàêæå ðÿä äóõãè, èìåþò ññûëêè íà äóóæåñòâåííûå ñàéòû, ñîçäàâàÿ òàêèì îáðàçîì âèðòóàëüíóþ ñåòü Ñâåòà èëè âî âñÿêî ñëó÷àå å¸ ïðîîáðàç.

Ìåòêîå âûðàæåíèå Ï.Ôëîðåíñêîãî: «×åëîâåê óïîäîáëÿåòñÿ òîìó, ÷òî îí ñîçåðöàåò» — âïîëíå ïðèìåíèìî ê ïîëüçîâàòåëÿì Internet. Òàêèì îáðàçîì, ñîâñåì íå áåçðàçëè÷íî, ÷òî ñîçåðöàåò ìîëîäîå (è íå òîëüêî) ïîêîëåíèå, êàêèìè ìûñëÿìè íàñûùàåò íîñîôåðó è êàêîé âêóñ âîñïèòûâàåò ó ñåáÿ ïðè ýòîì.

Â ïåðñïåêòèâå Ñåòè äîæèâ ñòàòü íîñîôåðîé (ñôåðîé ðàçóìà ïî Â.È.Âåðíàäñêîìó) â ëó÷øåì ïîíèìàíèè ýòîãî ñëîâà. Ïîñêîëüêó àíàëîãèÿ íàïðàøèâàåòñÿ ñàìà ñîáîé (êîìïüþòåðíàÿ ñåòü âîêóã çåìíîãî øàðà, êðóãëîñóòî÷íî ðàáîòàþùàÿ, ñîæåðæàùàÿ è ïåðåäàþùàÿ èíôîðìàöèþ). Çàäà÷à ñåé÷àñ ñîñòîèò â òîì, ÷òîáû ýòó èíôîðìàöèþ ñäåëàòü èíôîðìàöèåé ñ áîëüøîé áóêâû. Ó ðÿäà èññëåäîâàòåëåé Internet áûëè çàìå÷àíèÿ î òîì, ÷òî ñ íà÷àëà 90-õ ãîäîâ Ñåòü âñòóïèëà â íîâîñòåðíûé ïåðèîä. Ñåé÷àñ, íà íàø âçãëÿä, âàæíî ôèëîñîôñêè îñìûñëèòü òåõíé÷åñêèå íàðàáîòêè ÷åëîâå÷åñòâà, èáî áåç ýòîãî îñìûñëåíèÿ î÷åíü ëåãêî îòêëîíèòüñÿ îò ýâîëþöèîííîãî óòòè ðàçâèòèÿ.

Ðàññìîòðèì êîðîòêî îñíîâíûå ýâîëþöèîííûå âîçìîæíîñòè Ñåòè:

1. Âîçìîæíîñòü ïåðåäà÷è ìûñëè íà ðàññòîÿíèå (â âèäå E-mail, ICQ è ò.ä.).

2. Ïîñòîÿííòâî äîçîðà (ñàéòû ñ ïîëîæèòåëüíîé èíôîðìàöèåé ìîæíî óïîäîáèòü ñâå÷å, çàææ¸íííé ó äëòàðÿ, îò êîòîðîé çàæèãàþòñÿ äðóãèå ñâå÷è — ñîçíàíèÿ ïîñåùàþùèõ èõ ëþäåé).

3. Ñâîáîäà âûáîðà èíôîðìàöèè (ðåäàêçîâàííûé ïðèóöèï ñâîáîäíé âîëè).

4. Ïðèÿæåíèå ïî ñîçâó÷èþ (â ïðîäîëæåíèå ïðåäûäóùåãî ïóíêòà, ïîñùåíèå ñàéòîâ èä¸ò ïî âóòðåííåìó ñîçâó÷èþ).

5. Ñåòü ÿâëÿåòñÿ ïðîñòðàíñòâåííûì õðàíèëèùåì Èíôîðìàöèè (íàïðèìåð, ðàñïîëîæåíèå Ó÷åíèÿ â Ñåòè âèäèòñÿ êàê âûïîëíåíèå ïðèò÷è î òîì, ÷òî íåîáõîäèìî «ïîëîæèòü Ó÷åíèå íà ïåðåïóòüå», ïî âñåé âèäèìîñòè, ïðîñòðàíñòâåííî, èíôîðìàöèîííî, êîòîðûì è ÿâëÿåòñÿ Ñåòü).

6. Ïðîñòðàíñòâåííîå ñëóæåíèå. Ýâîëþöèîííàÿ èíôîðìàöèÿ «ðàáîòàåò» â Ñåòè, îçàðÿÿ ñîçíàíèÿ ëþäåé è âûïîëíÿÿ çàâåò Í.Ê.Ðåðèõà «Çàæèãàéòå ñåðäöà!».

7. Ìåæäóíàðîäíîå ñîòðóäíè÷åñòâî ðåàëèçóåòñÿ â Ñåòè â âèäå ñîâìåñòíûõ ïðîåêòîâ, ôîðóìîâ, êîíôåðåíöèé è ò.ä.

8. Î÷èùåíèå ðîñòðàíñòâà. Óçëû-ñàéòû ÿâëÿþòñÿ ðàçðÿäíèêàìè ïðîñòðàíñòâåííîãî íåáëàãîïîëó÷èÿ, âûïîëíÿÿ ïðè ýòîì ñåðü¸çíóþ ýâîëþöèîííóþ ôóíêöèþ.

Ýòà êëàññèôèêàöèÿ íå ïðåòåíäóåò íà ïîëíîòó, íî è òîãî, ÷òî çäåñü ñêàçàíî, ñ ëèõâîé äîñòàòî÷íî äëÿ òîãî, ÷òîáû ïîíÿòü âàæíîñòü ðàáîòû óæå ñåé÷àñ íà áóäóùåå â Ñåòè. Èáî îò íåãî îòìàõíóòüñÿ íåëüçÿ. Ñåòü ðàñò¸ò î÷åíü áûñòðî è òàê æå áûñòðî ìîëîäåò.

Ðàçðàáîò÷èêè Ñåòè èìåþò ïëàíû óïðàâëåíèÿ ìèðîì ÷åðåç íå¸. Ñòàðàÿ ìå÷òà ýãîèñòîâ. Àëüòðóèñòû (íàäåæäà íà êîòîðûõ åñòü), íà íàø âçãëÿä, èìåþò çàìå÷àòåëüíûå âîçìîæíîñòè, îïèñàííûå âûøå, äëÿ ïðîâåäåíèÿ äóõîâé ëèíèè. Ðàññìàòðèâàÿ Ñåòü ñ òî÷êè çðåíèÿ ñèíåðãåòèêè, ïîíèìàåì, ÷òî â íåé âîçíèêàþò óçëû ñàìîîðãàíèçàöèè — ñàéòû ñ ýâîëþöèîííîé èíôîðìàöèåé, êîòîðûå îáðàçóþò âåêòîð — â ñèíåðãåòèêå àòòðàêòîð. Ýòîò íîâûé âåêòîð ïî ñâîåìó íàïðàâëåíèþ ðàçèòåëüíî îöëè÷àåòñÿ òò ñóùåñòâóþùåãî íûíå (åñëè áðàòü Ñåòü â öåëîì). È çàäà÷à âñåõ ëþäåé ïëàíåòû, çàäóìûâàþùèõñÿ î áóäóùåì, ðàçâåðíóòü åãî è åíîíî â ýâîëþöèîííîì íàïðàâëåíèè. È ìåíîíî òîãäà Ñåòü âûïîëíèò ñâî¸ çàâèñèò, êàê âîñïèòàòü ÷åëîâåêà ëèè êàêóþ ïðîãðàììó âèæèòü â êîìïüþòåð. Êàê èç ÷åëîâåêà ìîæíî ñäåëàòü óçåë-ñàéò, ïîäêë�÷åííûé ê íåé — ïðîâåñòè áîëåå äèíóþ! Òî åñòü, íå òðîãàÿ ñàéòû ñ äåñòóêòèâíîé èíôîðìàöèåé, íóæíî ñîçäàâàòü òàêèå, îäèí âçãëÿä íà êîòîðûå äàîõíîâèÿë áû ÷åëîâåêà íà âûñîêîå. Ýòó çàäà÷ó ìîæíî âûïîëíèòü òîëüêî ñîîáùà. È ïðåäïîñûëêè äëÿ ýòîãî åñòü, èõ äà¸ò òà æå Ñåòü. Êîíå÷íî, âñ¸ ñêàçàíîå êàñàåòñÿ íå òîëüêî Ñåòè, íî îíà äà¸ò âîçìîæíîñòü ñäåëàòü äîñòóïíûì è ðåçóëüòàòû ðàáîòû äëÿ âñåõ.

Ìû õîòåëè áû ïîäåëèòüñÿ ñâîèì íåáîëüøèì îïûòîì ðàáîòû â ýòîì íàïðàâëåíèè. Íåñêîëüêî ëåò íàçàä áûë ðàçðàáîòàí îôèöèàëüíûé ñàéò Äîíåöêîãî ðåãèîíâñêîãî âåñòíèêà «Îðèôëàì ìà» ïî àäðåñó http://64.177.6.116/, íà êîòîðîì âûñòàâëåíà (ïî íåçàâèñèìûì îöåíêàì) ñàìàÿ áîëüøàÿ ýëåêòðîííàÿ áèáëèîòåêà ïî ñèíòåçó íàóêè, ðåëèãèè è ôèëîñîôèè, íàñëåäèþ ñåìüè Ðåðèõ è Å.Ï.Áëàâàòñêîé è ñìåæíûì âîïðîñàì. Ìû áëàãîäàðèì âñåõ, êòî çðèìî è íåçðèìî ïîìîãàë è ïîìîãàåò ñîáèðàòü, âû÷èòûâàòü è ðàñïðîñòðàíÿòü íàøó îáùóþ áèáëèîòåêó. Ýòà áèáëèîòåêà ñîçäàâàëàñü öåëûì êîëëåêòèâîì äåëåãàòîâ íåñêîë�êèõ ðàçíûõ ãîðîäîâ è äàæå ñòðàí â òå÷åíèå 10 ëåò. Ïîýòîìó è íàçûâàåì å¸ íàøåé îáùåé áèáëèîòåêîé (ïðîñòî îíà ôèçè÷åñêè ðàñïîëîæåíà íà íàøåì ñàéòå). Áèáëèîòåêà áåñïëàòíî äîñòóïíà ëþáîìó ïîëüçîâàòåëþ (ýòî ïðèòîì, ÷òî Internet — êîììåð÷åñêàÿ ñòðåìÿòñÿ â íåé çàðàáîòàòü). Òåêñòû å¸ òàê æå áåñïëàòíî âûñûëàþòñÿ ïî ýëåêòðîííóþ ïî÷òå âñåì, êòî äåëàåò çàêàçû. Íà íàø âçãëÿä, ðàñïîëîæåíèå Ó÷åíèÿ â Internet, êàê ñàìîãî ìîùíîãî íûíå èíôîðìàöèîííîãî ïåðåïóòüÿ, ìîæíî îõàðàêòåðèçîâàòü ñëåäóþùåé ïðèò÷åé èç êíèãè «Çíàêè Àãíè Éîãè» (4.669):

«“Êàê æå, Âëàäûêà, ðàñïðîñòðàíÿòü Ó÷åíèå Òâî¸? Êàê æå, Âëàäûêà, íàéòè òåõ, êîìó ñóæäåíî ïðèëîæèòü ñëîâî Òâî¸ ê èñïîëíåíèþ?”

È ñêàçàë Âëàäûêà â íàïîìèíàíèå: “Ññêàë îòøåëüíêê, êîìó îòäàòü Îòðîâåíèå. È âûíåñ îí ñïèñîê, è ïîëîæèë åãî íà ðàñïóòüå. Ïóñòü Âûñøèé ñàì óêàæåò, êîìó íàéòè óêàçû åãî.

È ïðîøëà äåâî÷êà, è îáåðíóëà õëåá â ïèñàíèÿ ñâèòêà. Íî îòøåëüíêê èçãîòîâèë äóõîâé ñïèñîê è îïÿòü ïîëîæèë åãî íà ðàñïóòüå.

È ïðîø¸ë êóïåö è îêêðûê ñâèòîê öèôðàìè äîõîäà ñâîåãî. Íî îòøåëüíêê íå óñòàë îêàäàòü ñëåäóþùèé ñïèñîê, è òàê äî ñêîí÷àíèÿ äåë è äíÿ ñâîåãî.

Êîãäà æå Âëàäûêà ñïðîñèë åãî: “Êàê ðàçäàë òû Ó÷åíèå?”, îí îòâåòèë: “Íå ìíå ñóäèòü, êîòîðàÿ ïòèöà ñîâü¸ò èç íà÷åðòàíèé ëó÷øåå ãíåçäî”.

Òàê íå çíàåì, êòî îòäàñò ñïèñîê íà òåðçàíèå, êòî íà çàáâåíèå, à êòî ïîêîæèò åãî ïîä èçãîëîâüå ñâî¸, ÷òîáû óòâåðäèòü íà í¸ì îñíîâàíèå ñâî¸.

“Íå äóìàþ, ÷òî ïîñòóïèë íåïðàâî, îòäàâàÿ òðóä òîò íà ïîëüçó íåâåäîìûõ ìíå”.

È óòâåðäèë Âëàäûêà ðàçäà÷ó Ó÷åíèÿ áåç ëèöà, áåç íåòåðïåíèÿ, áåç ðàçäðàæåíèÿ è îæèäàíèÿ”.

Òàê îòäàâàéòå è âû, íå ñóäÿ, êîìó îòäà¸òå, íå óòâåðæäàÿ ñóäà êàæäîãî äíÿ.

Íåñè, ïòè÷êà, Ó÷åíèå è íà ïîë¸òå îïóñòè åãî ê î÷àãó, ãäå æèâóò è çíàþò ïîêó÷íèå â ïðåäâèäåíèè.

Îòíåñèòå Ó÷åíèå íà ïåðïóòüå».

Ïðèâåä¸ííàÿ ïðèò÷à î ðàçäà÷å Ó÷åíèÿ íà íàø âçãëÿä õàðàêòåðèçóåò îïðåäåëåííûì íåðàçîì ðàñïîëîæåíèå ýëåêòðîííóþ áèáëèîòåêó â Ñåòè, ââäü âñÿ áèáëèîòåêà êðóãëîñóòî÷íî îôèöèàëüíûé è ñîñòîèò èç ñïîñîáîâ è ñîâåòîâ, êàê ïîëüçîâàòåëþ ïîäõîäèòü ê ýòîé áèáëèîòåêå. Ýòî ñîâñåì íåïîõîæå íà ïîïûòêè ñîçäàòü ñïèñîê ñàéòîâ, ïîäîáíûå ñïèñêó, êîòîðûé ïîäãîòîâèë Ñåðãåé Ñåðãåå÷, è

ïåðåäà÷å ïîëåçíîé èíôîðìàöèè, êîòîðîé òàê ìàëî â Ñåòè. Îáðàçíî ãîâîðÿ: îò îäíîãî êîìïüþòåðà, êàê îò Ñâå÷è (Ëàìïàäû), çàæèãàþòñÿ äóãèå Ñâå÷è, à îò íèõ — ñèäóþùèå è ò.ä. Çàòåì ýòè òåêñòû íà÷èíàþò æèòü ñâîåé æèçíüþ, è ÷åðåç ýòè Ñâå÷è îñâàùàþòñÿ äóøè âñ¸ áîëüøåãî êîëè÷åñòâà ëþäåé è íà Çåìëå ñòàíîâèòñÿ ñâåòëåå. Ïîìîãèòå è âû ñòðîèòè Õðàì Áóäóùåãî â ñâîèõ ñåðäöàõ, à òàêæå ïîäåëèòåñü èì ñî âñåìè íóæäàþùèìèñÿ!

Â íàøåé ýëåêòðîííîé áèáëèîòåêå åñòü ñëåäóþùèå ðàçäåëû:

- Ðàáîòû Ó÷èòåëåé Ìóðîñòè;
- Òðóäû Å.Ï.Áëàâàòñêîé;
- Ðàáîòû ñåìüè Ðåðèõ;
- Ðàáîòû ó÷åíèêîâ Ðåðèõîâ (è î íèõ);
- Ïîëíûé òåêñò Ó÷åíèÿ ÆèâÎé Ýòèêè (ÀãíèÉîãè);
- Ïèñüìà Å.È.Ðåðèõ è Í.Ê.Ðåðèõà;
- Ãðàíè ÀãíèÉîãè;
- Òåîñîôñêîå äâèæåíèå;
- Ó÷åíèå Õðàìà;
- Òðóäû Ñâàìè Âèâåêàíàíäû;
- Ðè÷àðä Áàõ;
- Îïûò ðàñïîçíàâàíèÿ;
- Íîâàÿ ïåäàãîãèêà;
- Ðàáîòû cîâðåìåííûõ ïîñëåäîâàòåëåé Ó÷åíèÿ Ìóðîñòè;
- Íàóêà ñîâðåìåííîñòè;
- Êíèãè Áèáëèè;
- Òðóäû ïî õðèñòèàíñòâó;
- Êîðàí;
- Óïàíèøàäû;
- Ìàõàáõàðàòà.

Âñåãî â íàøåé áèáëèîòåêå èìåòñÿ îêîëî 700 íàèìåíîâàíèé îáú¸ìîì îêîëî 80 ìåãàáàéò â ñæàòîì âèäå (è îíà ïîñòîÿííî ïîïîëíÿåòñÿ). Äëÿ ñðàâíåíèÿ, ïîëòîðà ìãàáàéòà àðõèâèðîâàííîãî òåêñòà — ýòî ïîðÿäêà 3-õ òîìîâ ïèñåì Å.È.Ðåðèõ ïî 500—600 ñòðàíèö ïå÷àòíîãî òåêñòà. Äëÿ ÷åãî ýòî íóæíî? Çíà÷èòåëüíî óïðîùåòñÿ ïîèñê íóæíîé èíôîðìàöèè. Ýòî îñîáåííî âàæíî è óäîáíî ïðè íàó÷íîé äåÿòåëüíîñòè: èìåÿ ïîä ðóêîé, åñëè íå âñ¸, òî î÷åíü ìíîãîå. Òàê æå âàæíû ìîìåíòû ÿâëÿåòñÿ ïðîñòòà â ïåðåäà÷å òåêñòà íóæäàþùèìñÿ. Îêàçàëîñü, ÷òî ìíîãèå èç ðóññêîÿçû÷íîé äèàñïîðû ïðîñòî íå èìåþò âîçìîæíîñòè ïðèîáðåòàòü êíèãè íà ðîäíîì ÿçûêå ó ñåáÿ â ñòðàíå. Íàì êàê-òî ïðèñëàëè ïèñüìî, ãäå áûëè äîáðûå ñëîâà áëàãîäàðíîñòè: «Âû ïðîñòî íå ïðåäñòàâëÿåòå, ñêîëüêî Âû äåëàåòå äëÿ ðóññêîÿçû÷íîé äèàñïîðû è ðóññêîé Êóëüòóðû». Ìû ïðîñòî íå îæèäàëè òàêîé âûñîêîé îöåíêè. Åñëè ýòî õîòü íà éîòó òàê, òî ìû î÷åíü ðàäû.

Ê ñëîâó ñêàçàòü, â ïðîøëîì ãîäó, óæå â ïåðâûé ãîä ñâîåãî ñóùåñòâîâàíèÿ, íàø ñàéò âûõîäèë âñåóêðàèíñêèé êîíêóðñ íåêîììåð÷åñêèõ ïðîåêòîâ, ïðîâîäèìûé êèåâñêèì æóðíàëîì «Èíòåðíåò-ìàðêåòèíã». Ó íàñ õîðîøèå è íàëàæåííûå ñâÿçè ñî ñòðàíàìè Ñ ÍÃ, à òàêæå ñ Àìåðèêîé, Êàíàäîé, Ãåðìàíèåé, Áîëãàðèåé, Áîëãàðèåé è ìíîãèìè äðóãèìè.

Êðîìå âñåãî ïðî÷åãî, ýëåêòðîííàÿ áèáëèîòåêà ïðèíöèïèàëüíî îòëè÷àåòñÿ îò îáû÷íîé. Çäåñü íàâñåãäà ìîæíî íàïèñàòü îáúÿâëåíèå: «Âçÿòûå â áèáëèîòåêå êíèãè ïðîñüáà íå âîçâðàùàòü!» è ýòî äåéñòâèòåëüíî òàê. Áèáëèîòåêà ýëåêòðîííàÿ íå èñòîùàåòñÿ ïðè êàæäîì äàÿíèè, ïîñêîëüêó èäåò îáû÷íîå äëÿ êîìïüþòåðîâ êîïèðîâàíèå è ïîðòàòèè. Ñðàçó ìîæíî îáñëóæèâàòü áîëüøîå êîëè÷åñòâî ïîñåòèòåëåé, ïîâòîðÿþ, êðóãëîñóòî÷íî è ñî âñåõ êîíöîâ ìèðà! Ñàì ñàéò (ýëåêòðîííàÿ ñòðàíèöà «Îðèôëàììà» ñ óêàçàííîé ýëåêòðîííîé áèáëèîòåêîé) íàõîäèòñÿ â ÑØÀ ôèçè÷åñêè, à óïðàâëÿåòñÿ èç Óêðàèíû... Ïðåäñòàâüòå: âû óïðàâëÿåòå ìàøèíîé, íàõîäÿùåéñÿ â äðóãîé ñòðàíå è äàæå çà îêåàíîì! È ýòî íå ôàíòàñòè÷åñêèé ðîìàí, à ðåàëüíîñòü íàøåãî äíÿ, äåìîíñòðàöèÿ ñîâðåìåííûõ âîçìîæíîñòåé íàóêè è òåõíîëîãèé. Ãëàâíîå, ÷òîáû ýòè âîçìîæíîñòè áûëè èñïîëüçîâàíû âî áëàãî ÷åëîâå÷åñòâà, à èìåííî ðàáîòàëè íà ýâîëþöèþ. Íà ïåðâûõ ñòðàíèöàõ íàøåé áèáëèîòåêè ìû áëàãîäàðèì âñåõ, êòî ïîìîãàë è ïîìîãàåò íàì å¸ ñîçäàâàòü. Ïîìîùü ñâûøå ìû îùóùàåì âñåãäà. Íàïðèìåð, êîãäà áûëà ñäåëàíà ïåðâàÿ ïîïûòêà ýòîé áèáëèîòåêè, ìû ñòîëêíóëèñü ñ ïðîáëåìîé ñêîðîñòè êàíàëà (îíà áûëà íåâûñîêà), è ïîñåòèòåëè æàëîâàëèñü íà ìåäëåííóþ, à èíîãäà, âñëåäñòâèå ýòîãî, íåâîçìîæíîñòü áðàòü êíèãè. Òîãäà íà ñòðàíèöàõ ñàéòà ìû âûñòàâèëè ñîîáùåíèå î òîì, ÷òî åñëè êòî-òî èìåò âîçìîæíîñòü ïðåäîñòàâèòü ðåñóðñû Ñåòè äëÿ ðàñïîëîæåíèÿ íàøåé áèáëèîòåêè, òî âñå ïîëüçîâàòåëè áóäóò èì áëàãîäàðíû. È òàêîé ÷åëîâåê íàø¸ëñÿ! Ñêàçàë, ÷òîáû ïðèñëàëè åìó ñ÷¸ò, à î íåãî îïëàòèò. È î í (íåâäîìûé òîãäà ìíå ÷åëîâåê) ñäåðæàë ñâî¸ ñëîâî! Òàê íàø ñàéò (ýëåêòðîííàÿ ñòðàíèöà) ñåé÷àñ èìåòò õîðîøóþ ñêîðîñòü è äîñòàòî÷íóþ ïðîïóñêíóþ ñïîñîáíîñòü. Âåñü ñàéò ïîëíîñòüþ îòêðûò áåñïëàòíî äëÿ ëþáîãî ïîñåòèòåëÿ. Äëÿ òåõ, êòî íå èìåòò äîñòóïà â Ñåòè, ìû ïðèãîòîâèëè êîìïüþòåðíûé CD-äèñê ñî âñåé áèáëèîòåêîé, à òàêæå ñ ðåïðîäóêòèâíîé êàòàëîã Í.Ê.Ðåðèõà, ìóçûêîé, êîòîðóþ ìû ïî¸ì, êîãäà ñîáèðàåìñÿ. Ýòîò CD-äèñê ìîæíî çàêàçàòü ïî íàøåìó ýëåêòðîííîìó àäðåñó íà http://64.177.6.116/ èëè «çåìíîì» (ôèçè÷åñêîì): Óêðàèíà, 83050, Äîíåöê-50, à/ÿ 3481.

Î âîñòðåáîâàííîñòè íàøåãî ñàéòà ãîâîðÿò ñëåäóþùèå öèôðû: çà ïåðèîä ñ 6 íîÿáðÿ 2000 äî 7 ìàðòà 2001 ãîäà (òî åñòü çà 152 äíÿ) óíèêàëüíûõ ïîñåòèòåëåé áûëî 3618, êîòîðûå çàøëè íà ñàéò â îáùåé ñóì-

ìå 21008 ðàç. Íà ñàìîì äåëå ïîñåòèòåëåé åù¸ áîëüøå, òàê êàê ñ÷¸ò-÷èê ñ÷èòàåò äàëåêî íå âñåõ ïîëüçîâàòåëåé.

Ïîñåùåíèÿ íàøåãî ñàéòà «Îðèôëàì ìà» èç ãîðîäîâ Ðîññèè:

Ãîðîä	Êîë-âî	%
Ìîñêâà	728	42.75
Êðàñíîäàð	105	6.17
Ñàíêò-Ïåòåðáóðã	97	5.70
Íîâîñèáèðñê	83	4.87
Íèæ. Íîâãîðîä	82	4.82
Èðêóòñê	35	2.06
Âëàäèâîñòîê	32	1.88
Ñòàâðîïîëü	28	1.64
Íàõîäêà	27	1.59
Åêàòåðèíáóðã	26	1.53
Òâåðü	26	1.53
Ðîñòîâ-íà-Äîíó	25	1.47
Ñûêòûâêàð	25	1.47
×åëÿáèíñê	24	1.41
Óôà	24	1.41
Ñàìàðà	20	1.17
Ãîðíî-Àëòàéñê	16	0.94
Îìñê	16	0.94
Âîðîíåæ	15	0.88
Êåìåðîâî	13	0.76
Ïåðìü	12	0.70
Êàëóãà	11	0.65
Òþìåíü	10	0.59
Òóëà	10	0.59
Áàðíàóë	9	0.53
Òîìñê	9	0.53
Êðàñíîÿðñê	8	0.47
Ñóðãóò	7	0.41
Ðÿçàíü	7	0.41
Êàçàíü	7	0.41
Ïåíçà	7	0.41
Âëàä. Ñàëàà	7	0.41
Çåëåíîãðàä	6	0.35
ßðîñëàâëü	6	0.35
Êèðîâ	6	0.35
Òîëüÿòòè	6	0.35
Ìàãíèòîãîðñê	6	0.35
Õàáàðîâñê	5	0.29
Äóáíà	5	0.29
Îçåðñê(×åëÿá.îáë.)	5	0.29
Áëàãîâåùåíñê	5	0.29
Êàëèíèíãðàä	5	0.29
Êîñòðîìà	4	0.23
Àðõàíãåëüñê	4	0.23
×èòà	4	0.23
Ëèïåöê	4	0.23
Óëàí-Óäý	4	0.23
Ñàðàòîâ	4	0.23
Ñàðàíñê	4	0.23
Áðàòñê	3	0.18

Âñåãî íà ñòðàíèöå: 1637 (96.12%)

(Îò¸ò ïîäãîòîâëåí ñèñòåìîé ñòàòèñòèêè SpyLOG 07.04.2001 13:59 ïî âåá-ðåñóðñó ID:78494. Èíôîðìàöèÿ ïðåäñòàâëåíà çà ïåðèîä ñ 06.11.2000 ïî 07.04.2001).

Íå ìåíåå èíòåðåñíà ñòàòèñòèêà ïîñåùåíèÿ íàøåãî ñàéòà ïîëüçî-âàòåëÿìè èç äóãèõ ñòðàí (çàìåòüòå, ÷òî ñàéò ðóññêîÿçû÷íûé). Ïðàâäà êðåäî ñàéòà âûñòàâëåíî íà îäíîì èç êàíàäñêèõ ñåðâåðîâ íà àíãëèéñêîì (íà íàøåì ñàéòå åñòü ñîòâåòñòâóþùàÿ ññûëêà).

Ïîñåùåíèÿ ñàéòà «Îðèôëàì ìà» èç ðàçëè÷íûõ ñòðàí:

Ñòðàíà	Êîë-âî	%
Ðîññèÿ	1705	48.29
Óêðàèíà	733	20.76
ÑØÀ	138	3.91
Åâðîïåéñêèé Ñîþç	135	3.82
Êàíàäà	97	2.75
Ãåðìàíèÿ	87	2.46
Áåëàðóñü	76	2.15
Ýñòîíèÿ	57	1.61
Ëþêñåìáóðã	55	1.56
Èçðàèëü	54	1.53
Ëàòâèÿ	45	1.27
Áîëãàðèÿ	41	1.16
Êàçàõñòàí	38	1.08

Ì îëàâàèÿ	31	0.88
Âåëèêîáðèòàíèÿ	26	0.74
Ëèòâà	25	0.71
×åõèÿ	22	0.62
Îáúåäèí¸ííûå		
Àðàáñêèå Ýìèðàòû	16	0.45
Êûðãûçñòàí	15	0.42
Íå îïðåäåëåíà	15	0.42
Íèäåðëàíäû	12	0.34
Òóðöèÿ	12	0.34
Àâñòðèÿ	11	0.31
Ëèõòåíøòåéí	8	0.23
Èñïàíèÿ	6	0.17
Øâåöèÿ	6	0.17
Àâñòðàëèÿ	6	0.17
Ïîðòóãàëèÿ	5	0.14
Áðèòàí. Îêåàíèÿ	5	0.14
Àçåðáàéäæàí	4	0.11
Þæíàÿ Êîðåÿ	4	0.11
Âåíãðèÿ	4	0.11
ßïîíèÿ	4	0.11
Ôèíëÿíäèÿ	4	0.11
Àðìåíèÿ	3	0.08
Ãðóçèÿ	3	0.08
Áåëüãèÿ	3	0.08
Ôðàíöèÿ	2	0.06
Ïåðó	2	0.06
Èòàëèÿ	2	0.06
Óçáåêèñòàí	2	0.06
Øâåéöàðèÿ	1	0.03
Äàíèÿ	1	0.03
Ãðåöèÿ	1	0.03
Ãîíêîíã	1	0.03
Õîðâàòèÿ	1	0.03
Òàéëàíä	1	0.03
Ïîëüøà	1	0.03
Àðãåíòèíà	1	0.03
Êèïð	1	0.03

Âñåãî íà ñòðàíèöå: 3528 (99.92%)

(Î÷¸ò ïîäãîòîâëåí ñèñòåìîé ñòàòèñòèêè SpyLOG 07.04.2001 13:59 ïî âåá-ðåñóðñó ID:78494. Èíôîðìàöèÿ ïðåäñòàâëåíà çà ïåðèîä ñ 06.11.2000 ïî 07.04.2001).

Òåå, êòî ñåðü¸çíî çàíèìàåòñÿ Ó÷åíèåì è íàóêîé, èìååò âîçìîæíîñòü àêòèâíî ðàáîòàòü ñ òåêñòàìè. Êîíå÷íî, ýëåêòðîííûé èõ âàðèàíò íå èñêëþ÷àåò áóìàæíîãî. Íî èìåííî ðÿä ïðåèìóùåñòâ: íàïðèìåð, áûñòðûé ïîèñê íóæíîé öèòàòû, ïåðåäà÷à èíôîðìàöèè è ìíãîå äðóãîå. Õîðîøóþ õàðàêòåðèñòèêó ñàéò ïîëó÷èë îò äèðåêòîðà Èíñòèòóòà âîñòîêîâåäåíèÿ (ã. Ìîñêâà) Ð.Á.Ðûáàêîâà. Äèðåêòîð Ìóçåÿ Í.Ê.Ðåðèõà â Íüþ-Éîðêå Äàíèèë Ýíòèí ïðèñëàë íàì ïèñüìî, â êîòîðîì âûðàçèë âîñõèùåíèå îãðîìíîé ïðîäåëàííîé ðàáîòé. Èçáàííûå ïèñüìà, ïðèõîäÿùèå â àäðåñ ñàéòà, âûñòàâëåíû íà í¸ì. Òàêæå âñå, êòî æåëàåò, ìîãóò çàïîëíèòü ýëåêòðîííóþ ãîñòåâóþ êíèãó. Íàø ñàéò îòêðûò äëÿ âñåõ, ðàáîòàþùèõ â äàííîì íàïðàâëåíèè. Ìû áåñïëàòíî ðàçìåùàåì íóæíóþ èíôîðìàöèþ. Â ðàçäåëå «Íîâîñòè» âûñòàâëåíû îáúÿâëåíèÿ Áëàãîòâîðèòåëüíîãî ôîíäà èì. Å.È.Ðåðèõ Íîâîñèáèðñêîãî Ðåðèõîâñêîãî îáùåñòâà, Ñàíêò-Ïåòåðáóðãñêîãî îòäåëåíèÿ ÌÖÐ è ò.ä. Òàêæå ìíîãåå ïðèñûëàþò ñâîè ïóáëèêàöèè, è ìû ïîñëå èõ îïðåäåë¸ííé ýêñïåðòíîé öåíêè âûñòàâëÿåì â áèáëèîòåêó â ñîîòâåòñòâèè ñ æåëàíèåì àâòîðà.

Óæå íà ýòîé êíîïêåíöèè çàëîæåíû åù¸ òðè Internet ïðîåêòà:

1) Àññîöèàöèÿ Èñïåäèâàòåëåé Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè;

2) Ñàéò æóðíàëà «Äåëüôèñ»;

3) Ñîçäàíèå íîâîãî ìóëüòèìåäèéíîãî äèñêà ïî íàñëåäèþ ñåìüè Ðåðèõ ñ ïîèñêîâîé ñèñòåìîé ïî íàñëåäèþ (ñ âåðñèåé äëÿ Ñåòè).

Îáî âñ¸ì ýòîì ÷èòàéòå â íîâîñòÿõ íàøåãî ñàéòà íà http://64.177.6.116/8.htm

Â çàêëþ÷åíèå õî÷åòñÿ ïðèâåñòè å¸ îäíî âûñêàçûâàíèå èç Ðàíåé Àãíè Éîãè, êîòîðîå, â òî ì ÷èñëå áëàãîäàðÿ òåõíèêå, ñáûâàåòñÿ (ò.8, §241): «Ðàíüøå ÷àñòî íå çíàëè, ÷òî òâîðèòñÿ â ñîñòîÿíèè èëè äàæå ñîñòîÿíèì ãîðîäå, èáî âåñòè äîñòèãàëè ìåäëåííî. Òåïåðü ðàññòîÿíèÿ — íå ïðåïÿòñòâèÿ. Òî, ÷òî ïðîèñõîäèò íà ïðîèâîïîëîæíîì êîíöå Çåìëè, ïî÷òè òîò÷àñ æå ñòàíîâèòñÿ äîñòîÿíèåì âñåõ. Òåõíèêà óæå îáúåäèíèëà íàðîäû. Ëþäè æèâóò îáùåïëàíåòíûì è ñîáûòèÿì è éíôåðåñìì. Ì îæíî ïðåäñòàâèòü ñåáå, êàê ïîëüçòñÿ ñâåòëûå âåñòè, êîãäà íàñòóïòò ñðîêè. Âñ¸ êàê áû ïîäãîòîâëÿåòñÿ ê òîì, ÷òîáû óðàòü ãðàíèöû, ðàçäâèãàòü è ëþäåé. È òåõíè÷åñêèé ïðîãðåññ, è îòêðûòèÿ íàóêè, è âñÿ æèçíü óñòðåìëÿòñÿ â îäíîì íàïðàâëåíèè, íåñìîòðÿ íà ÿðîå ïðîòèâîäåéñòâèå òìîû, è ýòî íàïðàâëåíèå èìåòò öåëüþ îáúåäèíèòü âñå íàðîäû â áðàòñêîì ñîòðóäíè÷åñòâå, â ìèðå è åäèíåíèè. Ýòî Ïðèêàç Ýâîëþöèè».

Ðÿáèíêèíà Òàòüÿíà Èâàíîâíà — *íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü (ã. Øàõòû Ðîñòîâñêîé îáëàñòè)*

ÑÏÎÑÎÁ ÃÀÐÌÎÍÈÇÀÖÈÈ ÏÑÈÕÈ×ÅÑÊÎÉ ÝÍÅÐÃÈÈ ×ÅËÎÂÅÊÀ ÂÎÇÄÅÉÑÒÂÈÅÌ ÂÎÊÀËÜÍÎÉ ÌÓÇÛÊÈ

(òåçèñû äîêëàäà)

Ó÷åíèå Àãíè Éîãè ãîâîðèò, ÷òî «Îñíîâà Áûòèÿ åñòü ïñèõîäèíàìèêà Äóõà, ÷òî âñå àòîìû è êåòêè — íå ïðîñòîå ñîåäèíåíèå ìàòåðèè, íå ïðîñòîå ðàçâèòèå, íî ñóùàÿ ïñèõîäèíàìèêà Êîñìîñà, ÷òî âî âñåõ ïðîÿâëåíèÿõ æèçíè â Êîñìîñå ìû âèäèì ÏÑÈÕÎÆÈÇÍÜ. Îíà äâèæåò àòîìàìè è àòîìèñòè÷åñêàÿ ýíåðãèÿ — îäíî èç å¸ ïðîÿâëåíèé. Ïðèíöèï æèçíè ÷åëîâå÷åñêîé òàêæå èñòåêàåò èç ïñèõîæèçíè àòîìà» (Áåñïðåäåëüíîñòü, 64—65).

Çâóê — ýòî ýíåðãèÿ, êîòîðàÿ ìîæåò áûòü îðãàíèçîâàíà â ôîðìû, ôèãóðû è ïîèñûâàòüñÿ ìàòåìàòè÷åñêèìè ïðîïîðöèÿìè. Çâóê, èëè Ñëîâî — ýòî òî, ÷òî íàøè ïðåäêè íàçûâàëè «íà÷àëîì». Ýòî òî, ÷òî íà Âîñòîêå íàçûâàþò «Î ì», à íà Çàïàäå — «óîðä». Ýòî ñàìûé ïåðâûé øóì ôîðìèðîâàíèÿ äàëèêèêè, ñèìôîíèè åâððà è âîäû, âå÷íûé ñïóòíèê ïîåçäîâ è äâèæóùèõñÿ îáúåêòîâ, à òàêæå äèàëîã, êîòîðûé ìû âåä¸ì äðóã ñ äðóãîì.

Çâóê îáèäàåò ìèñòè÷åñêèìè ñâîéñòâàìè. Î í ìîæåò ïðèîáðåòàòü ôèçè÷åñêóþ ôîðìó è êîíòóðû, êîòîðûå ñïîñîáíû âîçäåéñòâîâàòü íà íàøå çäîðîâüå, ñîçíàíèå è ïîâåäåíèå. Ìóçûêàíò ñëûøèò íàñûùàþùóþ Ñîëíå÷íóþ ñèñòåìó ñèëó âîëè Áîãà â âèäå çâóêîâ è òîíîâ. Î í ñïîñîáåí âîñïðîèçâîäèòü â çâóêàõ êàê òå òîíà ñèëû âîëè Òâîðöà, êîòîðûå ñîçäàâàëè ïðîîáðàçû Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû, òàê è òå òîíà, ïîñðåäñòâîì êîòîðûõ Î í å¸ ìàòåðèàëèçîâàë. Âñÿ Ñîëíå÷íàÿ ñèñòåìà — ýòî íåîáúÿòíûé ìóçûêàëüíûé èíñòðóìåíò Òâîðöà.

Â ÷¸ì æå ìîãóùåñòâî ìóçûêè? «Ìóçûêà, áóäó÷è çäîðîâîé, ÿâëÿåòñÿ ïîñòàâùèöåé ñîâåðøåííîãî ïîðÿäêà, è ãîëîñî ì àíæåëüñêîãî ïîñëóøàíèÿ, è ñïóòíèöåé òå÷åíèÿ íááåñíûõ ñôåð; â ñâîåé æå èçâðàù¸ííîñòè îíà — íàñòàâíèöà, íî ñîâåðøåííîãî áåñïîðÿäêà è íåïîñëóøàíèÿ» (Ð¸ñêèí). Ñåãîäíÿ ìû ñòàëè ñâèäåòåëÿìè òîãî, êàêêå îïèñòèíå óæàñíûå ïîñëåäñòâèÿ íàäëåâàòò íà ñåáÿ ÷åëîâåê, îñêâåðíÿÿ ìóçûêó, ââîäÿ â íå¸ ðàçëè÷íîãî ðîäà äèññîíàíñû, ñêðåæåùóùèå çâóêè, ñòîíû è áúþùóþ ïî íåðâàì äèñãàðìîíèþ.

Â ìóçûêå ìåæäó ìåëîäèåé è ðèòìîì ñóùåñòâóåò äàðìîíèÿ, êîòîðàÿ ìîæåò ëèáî ïîäíèìàòüñÿ, ëèáî ïîãóáèòüñÿ è ñìåøèâàòüñÿ ñ àêòèâíûì äâèæåíèåì — èì ïóëüñîì. Åñëè ìåëîäè÷åñêèé ýëåìåíò, íåñóùèé â ñåáå âîëâåòó âèáðàöèþ Áîãà, îòñóòñòâóåò â êîìïîçèöèè, òî â íåé íåò âîäèòåëüñòâà, ïîçâîëÿþùåãî êîíòðîëèðîâàòü äåÿòåëüíîñòü òåëà æåëàíèé è ôèçè÷åñêîãî òåëà. Òîãäà æåëàíèÿ áóéñòâóþò è çàáèðàþò âëàñòü íàä òåëîì.

Ïèôàãîð ãîâîðèë ñâîèì ó÷åíèêàì, ÷òî ëèðà åñòü òàéíûé ñìûñë ÷åëîâåêà, ÷òî òåëî å¸ ïðåäñòàâëÿåò ôèçè÷åñêóþ ôîðìó, ñòðóíû — íåðâû, à èãðàþùèé íà íåé ìóçûêàíò — ýòî äóõ ÷åëîâåêà: «Èãðàÿ íà ñâîèõ íåðâàõ, Äóõ îáåñïå÷èâàåò ãàðìîíèè÷åñêîå íîðìàëüíîå ôóíêöèîíèðîâàíèå, êîòîðîå, îäíàêî, â ëþáîé ìîìåíò ëåãêî ìîæåò ïðåâðàòèòüñÿ â äèññîíàíñ, åñëè ïðèðîäà ÷åëîâåêà èçâðàòèòñÿ». Ýòî ñêðûòîå ïðåäóïðåæäåíèå ëþäÿì, íå óìåþùèì îãíåííîé ýíåðãèè, íå çàíèìàþùèìñÿ òâîð÷åñòâîì.

Òðè îñíîâíûõ äñïåêòà ìóçûêè: ìåëîäèÿ, ãàðìîíèÿ è ðèòì, ñîîòâåòñòâóþò òð¸ì ãëàâíûì èïîñòàñÿì Áîãà: âîëå, ëþáâè-ìóäðîñòè è äêòèâíîñòè. Âîëÿ, âêëþ÷àþùàÿ èíòåëëåêò è ðàçóì, â ñîåäèíåíèè ñ ëþáîâüþ-ìóäðîñòüþ ðîæäàåò ãàðìîíèè÷íóþ äêòèâíîñòü. Îòäåëèâ âîëþ (ìåëîäèþ) îò ëþáâè (ãàðìîíèè) è ñîåäèíèâ ëþáîâü òîëüêî ñ äêòèâíîñòüþ (ðèòìîì): îáå, ëèø¸íîûå ðóêîâîäÿùåé ñëèû ðàçóìà, âîñïðîèçâîäÿò óðîâñòâî, êîòîðîå çèûå ñëèû òîëüêî ìîãëè ïîæåëàòü ñîçäàòü. Äëÿ ïîíèìàíèÿ ýòîãî äîñòàòî÷íî ñðàâíèòü ìóçûêàëüíûå ïðîèçâåäåíèÿ 60—70-õ è 90-õ ãîäîâ ïðîøëîãî ñòîëåòèÿ. Âäóìàéòåñü â ñëîâà ïåñåí è ïðèñëóøàéòåñü ê ðèòìàì — ðàçíèöà ñóùåñòâåííàÿ!

Ìåëîäèÿ — ñàìàÿ âûñîêàÿ ìóçûêàëüíàÿ ñèëà, ñîåäèí¸ííàÿ ñ êðàñêâûì âîçâûøåííûì ñëîâîì — âêëþ÷àåò ðàçóì, èíòåëëåêò è ñîçíàíèå. Íàìåëîäè÷íàÿ ìóçûêà — åñòü ïîñëåäîâàòåëüíîñòü òîíîâ, íåóïðàâëÿåìûõ ðàññóäêîì, êîòîðûå ëèøü âûçûâàþò â ÷åëîâåêå ÷óâñòâà, ñîïîðîâîæäàþùèåñÿ îïä¸ðæêâàíèÿìè òåëà.

Ó êàæäîãî ÷åëîâåêà åñòü ñîáñòâåííàÿ êëþ÷åâàÿ íîòà. Åñëè ýòó íîòó èçäàâàòü ìåäëåííî è ìÿãêî — íîíà âûñòðàèâàåò è ïèòàåò òåëî, óêðåïëÿåò íåðâû è âîçðàùàåò çäîðîâüå. Åñëè êëþ÷âàÿ íîòà èçäà¸òñÿ ðåçêî, ãðîìêî è äîñòàòî÷íî äîëãî, îíà óáèâàåò òàê æå, êàê îóëÿ âèòîâêè. Êîãäà ñîáèðàåòñÿ òîïëÿà ëþäåé è ïðè ýòîì èçäàþòñÿ ãðîìêèå, ðåçêèå íåìåëîäè÷íûå çâóêè, âñåãäà ñóùåñòâóåò îïàñíîñòü îïàðåäèòü ÷ü-òî çàïðîâüå. Ñîâðåìåííûå òàê íàçûâàìûå «ìóçûêàëüíûå ïðîèçâåäåíèÿ» â ñòèëå «ðîê», ðåâóùèå è áúþùèå â áàðàáàííûå ïåðåïîíêè, ñïîñîáíû ðîäèòü ðàñó íåâðàñòåíèêîâ. Ê ÷åìó ìû è ïîäîøëè â êîíöå XX âåêà.

Ïîâñþäó â ïðèðîäå ìû âñòðå÷àåì ïðîÿâëåíèå òîíà, çàòåì ÷èñëà, öâåòà è ôîðìû. Â ðåçóëüòàòå ðàáîòû íàä ñîáîé, êàê â òîíîøåíèè ôèçè÷åñêîãî, òàê è äóõîâíîãî ñîâåðøåíñòâîâàíèÿ, îâëàäåâàÿ çíàíèÿìè è ìûñëè — ìåëîäèåé, ëèáî îïóñêàòüñÿ è ñìåøèâàòüñÿ ñ àêòèâíûì äâèæåíèåì — èì ïóëüñîì. Åñëè ìåëîäè÷åñêèé ýëåìåíò, íåñóùèé â ñåáå âîëâåòó âèáðàöèþ Áîãà, îòñóòñòâóåò â êîìïîçèöèè, òî â íåé íåò âîäèòåëüñòâà, ïîçâîëÿþùåãî êîíòðîëèðîâàòü äåÿòåëüíîñòü òåëà æåëàíèé è ôèçè÷åñêîãî òåëà. Òîãäà æåëàíèÿ áóéñòâóþò è çàáèðàþò âëàñòü íàä òåëîì.

â èñêóññòâå, ðàçâèâàÿ òâîð÷åñêèå ñïîñîáíîñòè ïóò¸ì îâëàäåíèÿ èãðîé íà ìóçûêàëüíîì èíñòðóìåíòå, îñâàèâàÿ âîêàëüíóþ òåõíèêó èñïîëíåíèÿ ìîëîäûõ, ïåñíè, ÷åëîâåê äîáèâàåòñÿ î÷åíü ìíîãîãî. Èáî ìóçûêà äà¸ò íàì áîëüøå, ÷åì ïðîñòî ðàäîñòü, ìóçûêà èçëå÷èâàåò äóõ è òåëî. Ìóçûêà — âåëè÷àéøàÿ ïîìîùíèöà â ñîäåéñòâèè Äóõó â äåëå ðàçâèòèÿ åãî ïîòåíöèàëüíîãî ìîãóùåñòâà, òàê êàê îíà ïðîÿâëÿåò áîæåñòâåííûå êà÷åñòâà â ñîâåðøåííîì ñîñòîÿíèè. Ïî ýòîé ïðè÷èíå ìóçûêà èìåò òàêîå ãðîìàäíîå ìîãóùåñòâî â ðàçâèòèè ÷åëîâå÷åñêèõ öåííîñòåé è ñêðûòûõ äî âðåìåíè ñèë äóõîâíîé ïðèðîäû.

Àïêàðîâà Èðèíà Ìèõàéëîâíà *— ñîòðóäíèöà íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêîé ëàáîðàòîðèè ïî èçó÷åíèþ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ã. Ìîðøàíñê)*

ÂÈÇÓÀËÜÍÀß ÐÅÃÈÑÒÐÀÖÈß ÒÎÍ×ÀÉØÈÕ ßÂËÅÍÈÉ

Ïîñâÿùàåòñÿ Åëåíå Èâàíîâíå Ðåðèõ, ïåðåäàâøåé Ñâåò Èñòèíû

I. Çíà÷åíèå îòêðûòèÿ âèçóàëüíîé ðåãèñòðàöèè òîí÷àéøèõ ÿâëåíèé

Â Æèâîé Ýòèêå ÷èòàåì: «Ëèøü ïåðâè÷íûå îïûòû áûëè ïðîèçâåäåíû ïðè èçó÷åíèè èçëó÷åíèé, è òàêèå íà÷àëüíûå íàõîæäåíèÿ óæå ïðèâåëåêè ïûëèâûå óìû. Òåïåðü, êîãäà âñå àïïàðàòû óòî í÷èëèñü è óñèëèëèñü, ó÷åíûå äîëæíû åìåäëåííî ïðèñòóïèòü ê äàëüíåéøèì îïûòàì. Çíà÷åíèå èçó÷åíèÿ èçëó÷åíèé ãðîìàäíî. Í îâàÿ Ýðà íóæäàåòñÿ â ïîäòâåðæäåíèè òîíêèõ ýíåðãèé» [1].

«Äîêàçàâ ðåàëüíîå ñóùåñòâîâàíèå ìûñëè, — ïèñàë Áîðèñ Íèêîëàåâè÷ Àáðàìîâ, — íàóêà ïîéä¸ò äàëüøå è óñòàíîâèò ïóòåì ýëåêòðîííîãî ôîòàïïàðàòà íàëè÷èå è ñóùåñòâîâàíèå òîíêîãî òåëà è âîçìîæíîñòè ïðåáûâàíèÿ â í¸ì ÷åëîâå÷åñêîãî ñîçíàíèÿ ïîñëå îñòàâëåíèÿ è ñâîåãî òåëà ôèçè÷åñêîãî êàê ïðè æèçíè â í¸ì, òàê è ïîñëå òàçûâàåìîé ñìåðòè. Ãðàíèöà ìæäó âèäèìûì è íåâèäèìûì ìèðîì, êîòîðàÿ ÷àñòè÷íî óæå ïðåéäåíà íàóêîé, áóäåò ñò`ðòà ñîâñåì. Ïðîèçîéä¸ò îáúåäèíåíèå äâóõ ìèðîâ. ßâëåíèÿ äóõîâíîãî ïîðÿäêà, êîòîðûå ñòîëü æå ìàòåðèàëüíû, êàê è ÿâëåíèÿ ôèçè÷åñêèå, íî íà âûñøåé øêàëå, âîëüþñÿ â îðáèòó ìàòåðèàëüíîãî ìèðà è óòðàòÿò ñâîþ íåìàòåðèàëüíîñòü è ïîòóñòîðîííîñòü. Âñ¸ ñòàíåò ïî ýòó ñòîðîíó æèçíè, è âîèñòèíó áóäåò ïîïðàíà ñìåðòü. Ýòà âàæíàÿ çàäà÷à âûïàëà íà äîëþ íàóêè, èáî ðåëèãèÿ â ðåøåíèè ýòèõ âîïðîñîâ íå ïðåóñïåëà» [2].

Èç ýòèõ íåáîëüøèõ ôðàãìåíòîâ ñòàíîâèòñÿ ïîíÿòíî òî ãðîìíîå çíà÷åíèå äëÿ ÷åëîâå÷åñòâà, êîòîðîå ïðåäñòàâëÿåò ñîáîþ íàõîæäåíèå âîçìîæíîñòè ñòàáèëüíîé âèçóàëüíîé ðåãèñòðàöèè òîíêèõ ÿâëåíèé ïðèðîäû. È íóèòèâíî ïðîçðåâàÿ âñþ âàæíîñòü ýòîãî îòêðûòèÿ, ñ ñàìûõ ïåðâûõ äíåé ïîÿâëåíèÿ ôîòîãðàôèè, ó÷¸íûå è èñêàòåëè íà÷àëè äëëàòü ïîïûòêè â ýòîì íàïðàâëåíèè. Ñåãîäíÿ ìû ïðåäñòàâèì êðàòêèé èñòîðè÷åñêèé îáçîð ôàêòîâ, ñâèäåòåëüñòâóþùèõ î ïðèíöèïèàëüíîé âîçìîæíîñòè ïîëó÷åíèÿ ôîòîãðàôèé, çàïå÷àòëåâøèõ ðåàëüíîñòü èíîé ìàòåðèàëüíîñòè, ñîïðîâîæäàÿ åãî ïîêàçîì ñëàéäîâ. À î çíà÷åíèè è ïåðñïåêòèâàõ ýòîãî íàïðàâëåíèÿ ñóäèòå ñàìè.

II. **Èñòîðèÿ âèçóàëüíîé ðåãèñòðàöèè òîíêèõ ÿâëåíèé**

Â êîíöå ÕIÕ âåêà òàêèå èçâåñòíûå ó÷¸íûå, êàê Óèëüÿì Êðóêñ, Îëèâåð Ëîäæ, Ôðääåðèê Ì àéåðñ, Äëåêñàíäð Áóòëåðîâ, Ïüåð è Ì àðèÿ Êþðè è ìíîãèå äðóãèå, ðèñêóÿ ñâîåé íàó÷íîé ðåïóòàöèåé, íà÷àëè ïðîâîäèòü èññëåäîâàíèÿ, ïðèçâàííûå äîêàçàòü ðåàëüíîñòü ïñèõè÷åñêèõ ôåíîìåíîâ. È ìåííî äëÿ ýòîé öåëè â 1882 ãîäó â Ëîíäîíå áûëî îñíîâàíî «Áðèòàíñêîå îáùåñòâî ïñèõè÷åñêèõ èññëåäîâàíèé». Êðóêñ ðàáîòàë ñ ìåäèóìàìè, êîòîðûå áûëè â ñîñòîÿíèè äåìîíñòðèðîâàòü ÿâëåíèÿ ìàòåðèàëèçàöèè. Îäèí èç òàêèõ ñíèìêîâ çàïå÷àòëåë ìàòåðèàëèçîâàííóþ ôèãóðó æåíùèíû (ôîòî 1), î÷åíü ïîõîæåé íà ìåäèóìà Ôëîðåíñ Êóê, ñ êîòîðîé ðàáîòàë Êðóêñ. Î í íåîäíîêðàòíî íàáëþäàë îäíîâðåìåííî íåïîâòîðèìóþ âñïûøêó ñâåòà, íàõîäÿùåãîñÿ â ñîñòîÿíèè òðàíñà, è ÷¸òêî âèäèìóþ ôèãóðó «Êýòè-Êèíã*». ×òîáû ïîëó÷èòü îáó¸ìíîå èçîáðàæåíèå ôàòîìà, ñó¸ìêó âåëè äóìÿ ñòðåìèòüñÿ â ñîñòîÿíèè òðàíñà, è ÷¸òêî äîáèìóþ ôèãóðó «Êýòè-Êèíã*». Ê íåîäíîðàçîâîìó ïîâòîðåíèþ ôàêòîâ ïðèõîäèëîñü ñîçäàâàòü ïîñòîÿííóþ ñèñòåìó ôîòîñúåìêè è ïîñòåïåííî ñîâåðøåíñòâîâàòü ñâîþ ìåòîäèêó. Ñ ïîìîùüþ ñîòðóäíèêîâ è Ýëåíè ïîêëÿëèñü, ÷òî ôîòîãðàôèè ïîäëåííûå, è äàæå ýêñïåðòû â îáëàñòè ôîòîãðàôèè áûëè íå â ñîñòîÿíèè îáúÿñíèòü, êàê èìåííî ìîæíî ñîçäàòü òàêîé ôîòîêîëëàæ. È ëèøü â 1977 ãîäó Ôðåä Ãåòòèíãñ ðàçãàäàë ýòó ôàëüñèôèêàöèþ, î í îáíàðóæèë â äåòñêîé êíèæêå «Ï îäàðî÷íûé àëüáî ïðèóðîññû Ì ýðè», âûïóùåííîé â 1915 ãîäó, ðèñóíêè ôåé, íåîòëè÷èìûå îò òåõ, ÷òî íà ôîòîãðàôèè. Î êàçûâàåòñÿ, Ýëåíè — ïðîôåññèîíàëüíàÿ ðèñîâàëüùèöà, âûðåçàëà ñèëóýòû íàðèñîâàííûõ åþ ôåé è, õèòðî çàêðåïèâ èõ, çàïå÷àòëåëà íà ôîòîïëàñòèíêå. Î î ëèøü 17 ìàðòà 1983 ãîäà î íà ïîäòâåðäèëà ôàëüñèôèêàöèþ æóðíàëó «Òàéì».

Î äíàêî, íåñìîòðÿ íà âåñü âðåä, êîòîðûé íàíåñëè íå÷èñòûå íà ðóêó ëþäè, ñïåêóëÿòîðû ùèå íà èíòåðåñ ïóáëèêè ê ôåíîìåíàì, ó÷¸íûå çàÿâëÿþò, ÷òî ïîäëèííûå ôîòîãðàôèè òîíêîì ìàòåðèàëüíûõ ÿâëåíèé ñóùåñòâóþò. Î íè, ìîæåò áûòü, íå òàêèå ÷¸òêèå, êàê êîòèíãëèñêèå ôåè, íî îò ýòîãî íå ïîòåðÿëè ñâîåé áóìóæíîé ïîýçèè è ÷¸ðíîãî ñâåòà è «ù¸ëêîóëà» ñóïðóãà çà ðóëì ìàøèíû. Êàêîâî æå áûëî óäèâëåíèå æåíùèíû, êîãäà ïîñëå ïðîÿâêè íà ñíèìêå (ôîòî 8) çà ñïèíîé ó ìóæà îíà óâèäåëà ëèöî ìàòåðè. Îðàòèòà âíèìàíèå íà çàäíåå ñèäåíüå ìàøèíû, íà òî ìåñòî, êóäà óêàçûâàåò ÷¸ðíàÿ ñòðåëêà ñâåðõó.

Âîîáùå ïîÿâëåíèå ëèö íà ôîòîãðàôèÿõ — ÿâëåíèå, êîòîðîå óæå ìîæíî îòíåñòè ê òèïè÷íûì ïðîÿâëåíèÿì ìàòåðèàëüíîãî, õîòÿ ÷àñòî íåçðèìîãî ìèðà. Âîò ôîòî Èçàáåëëû Õîóã èç Íüþðêà (ÑØÀ), ñíåëàííîå â 1922 ãîäó (ôîòî 9). Â íèæíåì ëåâî ìî óãëó ñíèìêà, â ðàéîíå ñîãíóòîãî ëîêòÿ äåâî÷êè ìîæíî ðàçëè÷èòü ìóæñêîå ëèöî. Ðîäñòâåííèêè îïîçíàëè â í¸ì äàâíî óìåðøåãî äÿäþ äåâî÷êè.

À çååñü íà ôîòîãðàôèè ñ èçâåñòíûì îõîòíèêîì çà ïðèâèäåíèÿìè Ãàððè Ïðàéñîì ïîçèðóåò òàèíñòâåííàÿ íåçíàêîìêà (ôîòî 10).

Èíîãäà êîíóóðû ëèöà ïðîñìàòðèâàþòñÿ íå÷¸òêî. Í î íåðääêè è òàêèå ñíèìêè, êàê ôîòîãðàôèÿ, ñäåëàííóþ â 1936 ãîäó â Ðàéíàìõîëëå (Âåëèêîáðèòàíèÿ) (ôîòî 6). Ê ïîãîáûì èçîáðàæåíèÿì îíîñèòñÿ è ôîòî ïðèçðàêà â óâêêâè Íüþáàé ãðàôñòâî Éîðêøèð (Âåëèêîáðèòàíèÿ) (ôîòî 7). Êàê ïðàâèëî, òàêèå ñíèìêè ïîëó÷àþòñÿ ñëó÷àéíî, êîãäà ñàì ôîòîãðàô íå âèäèò íè÷åãî ïîäîçðèòåëüíîãî, è ëèøü ïðè ïðîÿâëåíèè îáíàðóæèâàåò íåâèäèìû ãîñòåé. Íàïðèìåð, ìèññèñ Ìýéäè ×åíåðè, æèòåëüíèöà àíãëèéñêîãî ãîðîäà È ïñâè÷, îòïðàâëÿÿñü âìåñòå ñ ìóæåì íà êëàäáèùå, ÷òîáû âîçëîæèòü öâåòû íà ìîãèëó ìàòåðè, äîñòàëà ôîòîàïïàðàò è «ù¸ëêîóëà» ñóïðóãà çà ðóëì ìàøèíû. Êàêîâî æå áûëî óäèâëåíèå æåíùèíû, êîãäà ïîñëå ïðîÿâêè íà ñíèìêå (ôîòî 8) çà ñïèíîé ó ìóæà îíà óâèäåëà ëèöî ìàòåðè. Îðàòèòà âíèìàíèå íà çàäíåå ñèäåíüå ìàøèíû, íà òî ìåñòî, êóäà óêàçûâàåò ÷¸ðíàÿ ñòðåëêà ñâåðõó.

Âîîáùå ïîÿâëåíèå ëèö íà ôîòîãðàôèÿõ — ÿâëåíèå, êîòîðîå óæå ìîæíî îòíåñòè ê òèïè÷íûì ïðîÿâëåíèÿì ìàòåðèàëüíîãî, õîòÿ ÷àñòî íåçðèìîãî èçâàíèÿ.

Ëèíäàà êîíóóðû ëèöà ïðîñìàòðèâàþòñÿ íå÷¸òêî. Í î íåðääêè è òàêèå ñíèìêè, êàê ôîòîãðàôèÿ, ñäåëàííàÿ ñûíîì ôîòîãðàôà èçâàòåëüíîãî ÿâëåíèÿ (Âåëèêîáðèòàíèÿ) (ôîòî 7). Êàê ïðàâèëî, òàêèå ñíèìêè ïîëó÷àþòñÿ ñëó÷àéíî, êîãäà ñàì ôîòîãðàô íå âèäèò íè÷åãî ïîäîçðèòåëüíîãî, è ëèøü ïðè ïðîÿâëåíèè îáíàðóæèâàåò íåâèäèìû ãîñòåé. Íàïðèìåð, ìèññèñ Ìýéäè ×åíåðè, æèòåëüíèöà àíãëèéñêîãî ãîðîäà È ïñâè÷, îòïðàâëÿÿñü âìåñòå ñ ìóæåì íà êëàäáèùå, ÷òîáû âîçëîæèòü öâåòû íà ìîãèëó ìàòåðè, äîñòàëà ôîòîàïïàðàò è «ù¸ëêîóëà» ñóïðóãà çà ðóëì ìàøèíû. Êàêîâî æå áûëî óäèâëåíèå æåíùèíû, êîãäà ïîñëå ïðîÿâêè íà ñíèìêå (ôîòî 8) çà ñïèíîé ó ìóæà îíà óâèäåëà ëèöî ìàòåðè. Îðàòèòà âíèìàíèå íà çàäíåå ñèäåíüå ìàøèíû, íà òî ìåñòî, êóäà óêàçûâàåò ÷¸ðíàÿ ñòðåëêà ñâåðõó.

Âîîáùå ïîÿâëåíèå ëèö íà ôîòîãðàôèÿõ — ÿâëåíèå, êîòîðîå óæå ìîæíî îòíåñòè ê òèïè÷íûì ïðîÿâëåíèÿì ìàòåðèàëüíîãî, õîòÿ ÷àñòî íåçðèìîãî èçâàíèÿ.

Ëèíäàà êîíóóðû ëèöà ïðîñìàòðèâàþòñÿ íå÷¸òêî. Í î íåðääêè è òàêèå ñíèìêè, êàê ôîòîãðàôèÿ, ñäåëàííàÿ ñûíîì ôîòîãðàôà èçâàòåëüíîãî ÿâëåíèÿ (Âåëèêîáðèòàíèÿ) (ôîòî 7). Êàê ïðàâèëî, òàêèå ñíèìêè ïîëó÷àþòñÿ ñëó÷àéíî, êîãäà ñàì ôîòîãðàô íå âèäèò íè÷åãî ïîäîçðèòåëüíîãî, è ëèøü ïðè ïðîÿâëåíèè îáíàðóæèâàåò íåâèäèìû ãîñòåé. Íàïðèìåð, ìèññèñ Ìýéäè ×åíåðè, æèòåëüíèöà àíãëèéñêîãî ãîðîäà È ïñâè÷, îòïðàâëÿÿñü âìåñòå ñ ìóæåì íà êëàäáèùå, ÷òîáû âîçëîæèòü öâåòû íà ìîãèëó ìàòåðè, äîñòàëà ôîòîàïïàðàò è «ù¸ëêîóëà» ñóïðóãà çà ðóëì ìàøèíû. Êàêîâî æå áûëî óäèâëåíèå æåíùèíû, êîãäà ïîñëå ïðîÿâêè íà ñíèìêå (ôîòî 8) çà ñïèíîé ó ìóæà îíà óâèäåëà ëèöî ìàòåðè. Îðàòèòà âíèìàíèå íà çàäíåå ñèäåíüå ìàøèíû, íà òî ìåñòî, êóäà óêàçûâàåò ÷¸ðíàÿ ñòðåëêà ñâåðõó.

Âîîáùå ïîÿâëåíèå ëèö íà ôîòîãðàôèÿõ — ÿâëåíèå, êîòîðîå óæå ìîæíî îòíåñòè ê òèïè÷íûì ïðîÿâëåíèÿì ìàòåðèàëüíîãî, õîòÿ ÷àñòî íåçðèìîãî èçâàíèÿ.

Ëèíäàà êîíóóðû ëèöà ïðîñìàòðèâàþòñÿ íå÷¸òêî. Í î íåðääêè è òàêèå ñíèìêè, êàê ôîòîãðàôèÿ, ñäåëàííàÿ ñûíîì ôîòîãðàôà èçâàòåëüíîãî ÿâëåíèÿ (Âåëèêîáðèòàíèÿ) (ôîòî 7). Êàê ïðàâèëî, òàêèå ñíèìêè ïîëó÷àþòñÿ ñëó÷àéíî, êîãäà ñàì ôîòîãðàô íå âèäèò íè÷åãî ïîäîçðèòåëüíîãî, è ëèøü ïðè ïðîÿâëåíèè îáíàðóæèâàåò íåâèäèìû ãîñòåé. Íàïðèìåð, ìèññèñ Ìýéäè ×åíåðè, æèòåëüíèöà àíãëèéñêîãî ãîðîäà È ïñâè÷, îòïðàâëÿÿñü âìåñòå ñ ìóæåì íà êëàäáèùå, ÷òîáû âîçëîæèòü öâåòû íà ìîãèëó ìàòåðè, äîñòàëà ôîòîàïïàðàò è «ù¸ëêîóëà» ñóïðóãà çà ðóëì ìàøèíû. Êàêîâî æå áûëî óäèâëåíèå æåíùèíû, êîãäà ïîñëå ïðîÿâêè íà ñíèìêå (ôîòî 8) çà ñïèíîé ó ìóæà îíà óâèäåëà ëèöî ìàòåðè. Îðàòèòà âíèìàíèå íà çàäíåå ñèäåíüå ìàøèíû, íà òî ìåñòî, êóäà óêàçûâàåò ÷¸ðíàÿ ñòðåëêà ñâåðõó.

ðàçîì ìîæíî ñäåëàòü âûâîä, ÷òî ñàìà ïðè÷àñòíîñòü ê òåìå èíîãäà ÿâëÿåòñÿ ôàêòîðîì, ïîâûøàþùèì åâðîïåéñêóþ ôîòîãðàôè÷åñêîé ðåãåñòðàöèè òàêèõ ôåíîìåíîâ, êàê ýòî ïðèÿòíîå æåíñêîå ëèöî â ëåâîé ÷àñòè êàäðà. Ñíèìîê ñäåëàí ëåòîì 1988 ãîäà àï ïàðàòîì «Çåíèò-Å Ì», íå ïîçâîëÿþùèì ñíèàòü äâà ñþæåòà íà ïàèí è òîò æå êàäð. Íî íå âñå ïîòóñòîðîííèå ëèöà òàê ìèëû. Íà ýòîì êàäðå (ôîòî 12), ñäåëàííîì ëåíèíãðàäåì Ñ.Ï.Êóçèíîâûì â ôåâðàëå 1988 ãîäà, ñêâîçü ðàçáèòîå â ôîðìå ïî÷òè ïðàâèëüíîãî êðóãà îêîî â êîìíàòó çàãëÿäûâàåò çëîâåùåå æåíñêîå ëèöî, òàê íèêàì è íå óçíàííîå.

Íî ñðåäè ôîòîãðàôèé ïîòóñòîðîííèõ ëèö ïàëüìà ïðåâåíñòâà ïî ïîïóëÿðíîñòè, áåçóñëîâíî, ïðèíàäëåæèò ñëåäóþùåìó ñíèìêó (ôîòî 13). Ýòî çíàìåíèòûå ôàíòîìû «Óîòðåòàóíà» — áîëüøîãî íåôòåíàëèâîãî òàíêåðà. Ëèòà, çàïå÷àòëåííûå íà ôîòîãðàôèè â 1924 ãîäó, ïðèíàäëåæàò äâóì ìàòðîñàì, êîòîðûå ïîãèáëè, íàäûâàâøèñü èñïàðåíèé âî âðåìÿ ÷èñòêè ¸ìêîñòåé òàíêåðà. Íå÷¸òêîñòü ñíèìêà îáúÿñíÿåòñÿ òåì, ÷òî èçîáðàæåíèå ïðîäóêòîâàëîñü íà âîäÿíîé ïîâåðõíîñòè ó áîðòà ñóäíà, äàå è áûëî çàñíÿòî.

Èíòåðåñíî, ÷òî èíîãäà ôàíòîìû âûãëÿäÿò íåñòàñòâåííî ïëîñêî, êàê íà ñëåäóþùåé ôîòîãðàôèè (ôîòî 14) ìåäèóìà Ââû Êàðüå, ñäåëàííîé â íà÷àëå ÕÕ ââêà.

Â äðóãèõ ñëó÷àÿõ íà ôîòîñíèìêàõ ìîãóò áûòü çàðåãèñòðèðîâàíû âîíáùà àì îðôíûå äûì ÷àòûå îáðàçîâàíèÿ, êîòîðûå ÷àñòî òðóäíî îòëè÷èòü îò äåôåêòîâ ïðîÿâêè è ôîòîïå÷àòè. Â 1991 ãîäó äóóõëåòíèé Ãðåã Ìàêñâåëë íà÷àë èíîãäà çàìå÷àòü íåäàâíî óìåðøóþ áàáóëþ, êîòîðóþ íå âèäåë íèêòî èç ïðèñóòñòâóþùèõ âçðîñëûõ. Ïîïûòêè ñîòîãðàôèðîâàòü ïðèçðàê äàëè òàêîé ðåçóëüòàò (ôîòî 15). Äûì÷àòûå íáðàçîâàíèÿ âðîäá ñëåäóþùåãî ñíèìêà (ôîòî 16) ÷àñòî ìåíåå ýôôåêòíû, ÷åì àíòðîïîìîðôíûå ôèãóðû, ïóñòü äàæå ïëîñêèå.

III. **Âèçóàëèçàöèÿ â ýëåêòðîìàãíèòíûõ ïîëÿõ**

Ìîæíî áûëî ïðèâåñòè åù¸ ìíîãî ïîäîáíûõ èçîáðàæåíèé, íî îíè íå äàþò ïîíèìàíèÿ ïðèðîäû ÿâëåíèÿ. À ìåæäó òåì óæå â êîíöå ÕIÕ ñòîëåòèÿ áûëè íà÷àòû îïûòû, êîòîðûì ñóæäåíî áûëî ïðîëèòü ñâåò íà ïîíèìàíèå ïðèíöèïà ñòàáèëüíîé âèçóàëüíîé ðåãåñòðàöèè òîíêèõ ÿâëåíèé. Íà÷àëî èõ ãåíèàëüíûé ñåðáñêèé èçîáðåòàòåëü Íèêîëà Òåñëà (ôîòî 17). Òåñëà ñ÷èòàë íàýëåêòðèçîâàíîñòü ôèþèäíûì ñîñòîÿíèåì, áàçèðóþùèñÿ íà îñîáîé ñóáñòàíöèè — ýôèðå, êîòîðàÿ ñâÿçûâàåò ìàòåðèþ è ïðîñòðàíñòâî [8, ñ.32]. Äëèòåëüíîå âðåìÿ Òåñëà çàíèìàëñÿ ðàçðåøåíèåì âîïðîñà ñìåðòè [8, ñ.31]. È íà ýòîì îïûòå òåñíî ñîòóäíè÷àë ñ Óèëüÿìîì. «Â ìóçåå Íèêîëû Òåñëû â Áåëãðàäå ñîõðàíèëîñü ïèñüìî Êóêñà Òåñëå îò 1893 ãîäà, â êîòîðîì Êóêñ áèàãîäàðèò åãî çà ïðèñëàííóþ îñîáóþ ýëåêòðîìàãíèòíóþ ñïèðàëü, ïðîèçâîäÿùóþ ïîëå, â êîòîðîì ÿñíåå ïðîÿâëÿþòñÿ î÷åðòàíèÿ äóõîâ» [8, ñ.31]. Êàê óòâåðæäàåò Âåëèìèð Àáðàìîâè÷ — ïðîôåññîð Áåëãðàäñêîãî óíèâåðñèòåòà è áèîãðàô Òåñëû: «Ýêñïåðèìåíòèðóÿ â Êîëîðàäî-Ñïðèíãñ â 1899—1900 ãîäàõ ñî ñåðóíèçêèè è ñâåðõâûñîêèì ÷àñòîòàì è ýëåêòðîìàãíèòíûõ âîëí, åìó, ïî-âèäèìîìó, óäàëîñü îïðåäåëèòü ÷àñòòó è âèä ìîäóëÿöèé ïîëÿ òííêîãî òåëà æèâûõ ëþäåé, à òàêæå è ì¸ðòâûõ. Ñêîðåå âñåãî, ïðèìåíÿÿ î÷åíü âûñîêóþ ÷àñòîòó, åìó óäàëîñü ñîçäàòü ïîëå, ñîîòâåòñòâóþùåå ðåçîíàíñíûì ÷àñòîòàì ðàçâîïëù¸ííûõ äóø è, òàêèì îáðàçîì, îâëèäåòü òåõíèêîé âèçóàëèçàöèè òàê íàçûâàåìîãî àñòðàëüíîãî óðîâíÿ áûòèÿ áèîëîãèè÷åñêèõ îðãàíèçìîâ» [8, ñ.35]. Òàê ýòî èëè íå òàê, íî íåíñïîðèìûì ÿâëÿåòñÿ òîò ôàêò, ÷òî Òåñëå ïåðâîì óäàëîñü ïðîïóñòèòü ÷åðåç ñâî¸ èçîáðåòåíèå âèçóàëèçàöèè òàê íàçûâàåìîãî äóõîâíÿ áûòèÿ áèîëîãèè÷åñêèõ îðãàíèçìîâ» [8, ñ.35]. Òàê ýòî èëè íå òàê, íî íåíñïîðèìûì ÿâëÿåòñÿ òîò ôàêò, ÷òî Òåñëå ïåðâîì óäàëîñü ïðîïóñòèòü ÷åðåç ñâî¸ èçîáðåòåíèå âèçóàëèçàöèè òàê íàçûâàåìîãî äóõîâíÿ áûòèÿ áèîëîãèè÷åñêèõ îðãàíèçìîâ» [8, ñ.35]. Ï ðè ýòî ì òåëî íåî ñâàòèëîñü â òàì íîòå è êàçàëîñü îõâà÷åíûì ÿçûêàìè âîëóíâàòîãî ïëàìåíè [12, ñ.31]. Ï î ýòîì ìó ïîâîäó Þðèé Âëàäèìèðîâè÷ Ì àçóðèí — äîêòîð áèîëîãè÷åñêèõ íàóê ïèøåò ñëåäóþùåå: «Òîëüêî ñåé÷àñ ìû íà÷èíàåì îñîçíàâàòü, äâåððü â êàêîé íåèçâåäàííûé ìèð îòêðûë Òåñëà è êàêèå îòêðûòèÿ æäóò íàñ òàì. Âåäü ýôôåêò êîðîííîãî ðàçðÿäà è óäèâèòåëüíîãî ñåå÷åíèÿ “àóðû” ïðåäìåòîâ (Êèðëèàí-ýôôåêò) íàáëþäàåòñÿ èìåííî ïðè óðîâíÿõ íàïðÿæåíèé ýëåêòðè÷åñêîãî ïîëÿ è ÷àñòîòàõ, ïîëó÷åííûõ è èññëåäîâàííûõ Òåñëîé, è îí ñàì íà ñåáå ïðîâåìîñòðèðîâàë åãî» [8, ñ.27]. «Çäåñü Òåñëà îïåðåäèë Êèðëèàíà (ôîòî 18). Ïðàâèëüíåå áûëî áû íàçâàòü íå “Êèðëèàí-ýôôåêò”, à “Òåñëà-ýôôåêò”» [12, ñ.31].

Í î ìû íèêîèì îáðàçîì íå õîòèì óìàëèòü çàñëóãó íàøèõ ñîòî÷åñòâåííèêîâ Ñåì¸íà Äàâûäîâè÷à è Âàëåíòèíû Õðèñàíôîâíû Êèðëèàíîâ (ôîòî 19), áëàãîäàðÿ òðóäàì êîòîðûõ ìåòîä ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè ïðî÷íî îø¸ë â àðñåíàë èññëåäîâàòåëåé òîíêèõ ÿâëåíèé. Ýòîò ìåòîä î÷ðåäëåííî íîâûå ãîðèçîíòû ïîçíàíèÿ îêðóæàþùåãî ìèðà. Ãëàâíîå äîñòîèíñòâî ìåòîäà ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè çàêëþ÷àåòñÿ â óñòîé÷èâîñòè âîñïðîèçâåäåíèÿ ðåçóëüòàòîâ. Ýòî îòíîñèòñÿ íå ê ðàñïðåäåëåíèþ ãðàäèåíòîâ ñåå÷åíèÿ (îíè êàæäûé ðàç ðàçëè÷íû), íî ê óñòîé÷èâîé ðåãèñòðàöèè ñàìîãî ñåå÷åíèÿ. Ñ ïîÿâëåíèåì ìåòîäà Êèðëèàí áûëî ïðåäñòàâëåíî óáåäèòåëüíîå äîêàçàòåëüñòâî ñàìîãî ôàêòà, ÷òî ìàòåðèÿ ïðîäîëæàåòñÿ â íåâèäèìóþ äîñäåâ îáëàñòü ñïåêòðà. Â õîäå ýêñïåðèìåíòîâ âûÿñíèëîñü, ÷òî çåë¸íûé ëèñò, åñëè äàæå îòîðâàòü îò íåãî êóñî÷åê, ïðè âîçäåéñòâèè òîêîâ âûñîêîé ÷àñòîòû, âûãëÿäèò öåëûì è íåâðåäèìûì (ôîòî 20). Î÷åâèäíî, «áèîëîãè÷à» (òàê íàçâàëè ñîâåòñêèå èññëåäîâàòåëè ýòîò ïðåæäå íàèçâåñòíûé âèä ýíåðãèè) îáëàäàåò ñïîñîáíîñòüþ ñîõðàíÿòü öåëîñòíîñòü äàæå ïîñëå òîãî, êàê ôèçè÷åñêèÿ îáëèêà îáúåêòà

ïîäâåðãäèàñü ÷àñòè÷íîìó ðàçðóøåíèþ. Îòñþäà óæå ðóêîé ïîäàòü äî ýêñïåðèìåíòàëüíîãî äîêàçàòåëüñòâà ñóùåñòâîâàíèÿ ÷åëîâå÷åñêîé äóøè. Åñëè áû ñòàëî âîçìîæíûì, ê ïðèìåðó, âèçóàëèçèðîâàòü àìïóòèðîâàííóþ êîíå÷íîñòü ÷åëîâåêà, âåñüìà âåðîÿòíî, ÷òî â ðåçóëüòàòå ýòîãî îïûòà ïðîÿâèëàñü áû å¸ ýíåðãåòè÷åñêàÿ îñíîâà — ôàíòîì êîíå÷íîñòè. Íà åãî ïðèñóòñòâèå óêàçûâàþò òàê íàçûâàåìûå «ôàíòîìíûå áîëè».

Í î â ñóùåñòâóþùåé òåîðèîãèè ÃÐÂ-âèçóàëèçàöèè òàêèå äåìîíñòðàöèè ïîêà ïðîâåäåìàòè÷íû. Ìîæåò áûòü ïîòîì, ÷òî òðóäíî îáåñïå÷èòü áåçîïàñíîñòü èñïûòóåìîãî. Ìîæåò áûòü, ïðîâåäåìà â ýëåêòðîäå ïðè áîëüøîé ïëîùàäè èçëó÷àþùåé ïîâåðõíîñòè. À ìîæåò áûòü ïðîñòî íîâûé Òåñëà ïîêà íå íàðîäèëñÿ?

È âñ¸-òàêè ìåòîä Êèðëèàí ðàçâèâàåòñÿ. Íåüçÿ íå îòìåòèòü áîëüøîãî âêëàäà â ýòî áëàãîå äåëî ïåòåðáóðãñêîãî ó÷¸íîãî — Êîíñòàíòèíà Ãåîðãèåâè÷à Êîðîâêîâà (ôîòî 21). Ïðè åãî íåïîñðåäñòâåííî ó÷àñòèè áûëè ðàçðàáîòàíû è ïîñòàâëåíû íà ïðîùøëåíóþ îñíîâó ïðèáîðû «Êîðîíà-Òîê» è «Êîðîíà ÒÂ». Ïðèáîð «Êîðîíà ÒÂ» ÿâëÿåòñÿ íà ñåãîäíÿøíèé äåíü ñàìûì ñîâðåìåííûì àïïàðàòîì, ñî÷åòàþùèì â ñåáå äîñòèæåíèÿ ñîâðåìåííé òåõíîëîãèè, òàêèå êàê êîìïüþòåð è ÏÇÓ-ìàòðèöà. Î í ïîçâîëÿåò áûñòðî îáðàáàòûâàòü âèçóàëüíóþ èíôîðìàöèþ, ìèíóÿ ñòàäèþ ôîòîãðàôè÷åñêîé ïå÷àòè. Â îñíîâó ìåòîäà Êîíñòàíòèíà Êîðîíêîâà ïîêëàäåí ýì ïèðè÷åñêèå äèàãíîñòè÷åñêèå êàðòû, ïîëó÷åííûå íàìåöêèì èññëåäîâàòåëåì Ïèòåðîì Ìàíäåëåì. Î í îáîñíîâàë ñåêòîðíóþ äèàãíîñòè÷åñêóþ ñèñòåìó è äîêàçàë, ÷òî ÃÐÂ-ãðàìîì ïàëüöåâ ðóê è íîã îðãàæàþò ñîñòîÿíèå ýíåðãåòè÷åñêèõ ìåðèäèàíîâ è çàêàí÷èâàþùèõñÿ íà ðóêàõ è íîãàõ ñîîòâåòñòâóþùèõ îðãàíîâ è ñèñòåì îðãàíîâ è ñèñòåìàõ îðãàíèçìà. Íà îñíîâàíèè ýòèõ êàðò Ê.Ã.Êîðîòêîâ ïðåäëîæèë ìåòîä ýíñòðàïîëÿöèè àóðû ÷åëîâåêà. Äëÿ ïîëó÷åíèÿ òàêîé ïñèõîãîäîòû íåîáõîäèìî ñíÿòü ÃÐÂ-ãðàìîì âñåõ äåñÿòè ïàëüöåâ ðóê. Ïðè âñåõ äîñòîèíñòâàõ ìåòîäà íåëüçÿ íå îòìåòèòü äâóõ ñóùåñòâåííûõ íåäîñòàòêîâ òàêîãî ñïîñîáà îöåíêè ýíåðãåòèêè ÷åëîâåêà. Ïåðâûé çàêëþ÷àåòñÿ â òîì, ÷òî ñòàíåíü òî÷íîñòè ïðääèîæåíîé ýêñòðàïîëÿöèè âûçûâàåò ñîìíåíèå èç-çà îòñóòñòâèÿ äðóãèõ âîçìîæíîñòåé ðåãèñòðàöèè àóðû. Âòîðîé íåäîñòàòîê — â áîëüøîé äèíàìè÷åñêîé ïîâåðõíîñòè ìåòîäà, âåäü äëÿ ïîêàçàíèÿ âñåõ ïàëü÷èêîâ (íà ýòî óõîäèò áîëåå ìèíóòû), â òî âðåìÿ êàê àóðà ìåíÿåòñÿ îò êàæäîé ýìîöèè è ìûñëè (èíîãäà êàðäèíàëüíî).

IV. **Ýôôåêò ïðåëîìëåíèÿ ñâåòà â êîíâåöèîííûõ ïîòîêàõ**

Ïðåäñòàâëåíèÿ îá óóðå, êàê î ñèÿíèè âîêóóã ÷åëîâå÷åñêîãî òåëà, îòíîñÿòñÿ ê âåñüìà äðåâíèì âðåìåíàì. Â Áèáëèè ÷èòàåì: «È òîò÷àñ ÿ áûë â äóõå; è âîò ïðåñòîë ñòîÿë íà íåáå, è íà ïðåñòîëå áûë Ñèäÿùèé; è ñåé Ñèäÿùèé âèäîì áûë ïîäîáåí êàìíþ ÿñïèñó è ñàðäèñó; è ðàäóãà âîêðóã ïðåñòîëà, âèäîì ïîäîáíàÿ ñìàðàãäó» [14].

Ó ñâÿòûõ ñèÿíèå âîêðóã ãîëîâû áûëî íàñòîëüêî ñèëüíûì, ÷òî â èêîíîïèñíîé òðàäèöèè ïîâåëîñü èçîáðàæàòü èõ ñ íåèçìåííûì íèì-áîì íàä ãîëîâîé (ôîòî 22). Îäíàêî ñâå÷åíèå, õîòÿ è â ìåíüøåé ñòåïåíè, ïðèñóùå è îáû÷íû ëþäÿì. Â ïîèñêàõ ýòîãî ñâå÷åíèÿ äîêîð Âàëüòåð Êèëåð, ýëåêòðîòåðàïåâò áîëüíèöû Ñâÿòîãî Òîìàñà â Ëîíäîíå, âî âòîðîé äåêàäå íàøåãî ñòîëåòèÿ, îáíàðóæèë, ÷òî åñëè ìåæäó äâóìÿ ñòåêëÿííûìè ïëàñòèíàìè íàëèòü ñëîé æèäêîñòè ñ áîëüøèì êîýôôèöèåíòîì ïðåëîìëåíèÿ (íàïðèìåð, äèöèàíèí), òî ïðè âçãëÿäå íà ÷åëîâåêà ÷åðåç òàêîé ýêðàí ìîæíî óâèäàòü è ñôîòîãðàôèðîâàòü ñåòÿùóþñÿ äûìêó âîêðóã òåëà. Òîò æå ýôôåêò äîñòèãàåòñÿ ñ ïðèìåíåíèåì ïîëÿðèçàöèîííûõ ôèëüòðîâ [13, ñ.25].

«Ðîññèéñêèé èçîáðåòàòåëü Çîëîòîâ äëÿ òåõ æå öåëåé ðàçðàáîòàë ìåòîä ñïåöèàëüíîé ôîòîñú¸ìêè. ×åëîâåê ðàñïîëàãàåòñÿ íà ôîíå ìîäåëè àáñîëþòíî ÷¸ðíîãî òåëà (íî÷íîãî íåáà èëè áîëüøîé êîðîáêè, îáòÿíóòîé èçíóòðè ÷¸ðíûì áàðõàòîì). Íà íåãî ôðîíòàëüíî íàïðàâëÿþò ñâåò ÿðêîé ëàìïû è äâèæåòò ôîòîñíèìîê ñ áîëüøîé ïðåäâåðæêîé. Íà ôîòî çàïå÷àòëåâàåòñÿ áåëàÿ ïëîñêîñòü ôèçè÷åñêîãî òåëà ñ òóìàííûì îðåîëîì âîêðóã íåãî. Ó ðàçíûõ ëþäåé ýòîò îðåîë âûãëÿäèò ïî-ðàçíîìó» [13, ñ. 25].

«Èçâåñòíûé àíãëèéñêèé èññëåäîâàòåëü Ãàððè Îëäôèëä ïðèìåíÿåò â àíàëîãè÷íîé ñèñòåìå òåëåâèçîðà è êîìïüþòåðíóþ îáðàáîòêó ïîëó÷åòàòåëåé èçîáðàæåíèé. Ïî ðàñïðåäåëåíèþ ñâå÷åíèÿ âîêðóã òåëà ÷åëîâåêà îí ïðîâîäèò äèàãíîñòèêó ñîñòîÿíèÿ è íàëè÷èÿ çàáîëåâàíèé» [13, ñ. 25].

Ìåòîäû âèçóàëèçàöèè Êèëåðà, Çîëîòîâà è Îëäôèëäà îñíîâàíû íà ýôôåêòå ðàçëè÷íîãî ïðåëîìëåíèÿ ñâåòîâûõ âîëí ó ïîâåðõíîñòè òåëà ÷åëîâåêà èç-çà ñîçäàâàåìûõ òåïëîâûõ èëè ïîëÿðè è êîíâåöèîííûõ ïîòîêîâ âîçäóõà. Ôðèò Ãèçå (âïîñëåäñòâèè ïðîôåññîð Òåõíîëîãèè èñòèòóòà â Øòóòãàðòå) îïèñûâàåò, êàê òåïëîâûå âîëíû, èñõîäÿùèå îò íåîäîòîãî ÷åëîâåêà, ìîæíî ñäåëàòü âèäèìûìè áèàãîâàðèôâàùåíèþ è ïðîâåöèè íà ïðîçðà÷íûé ýêðàí. Ýòè òåïëîâûå âîëíû ìîæíî ðàçëè÷àòü äàæå íà ðàññòîÿíèè äî òð¸õ ìåòðîâ íàä ïîâåðõíîñòüþ òåëà [13, ñ.28], [15].

Íàêîíåö, â êîíöå 80-õ ãîäîâ ÕÕ âåêà ó÷¸íûìè áûëî îòêðûòî ñîáñòâåííå ñâåòîâîå ïîëå ÷åëîâåêà. Àíãëèéñêèé èññëåäîâàòåëü Ïîóï îáíàðóæèë òàê íàçûâàåìûå áèîôîòîíû — êâàíòû ñâåòà, èçëó÷àåìûå

îðãàíèçìîì ÷åëîâåêà, ïðåæäå âñåãî â óëüòðàôèîëåòîâîì äèàïàçîíå. Ýòè áèîôîòîíû ñóùåñòâóþò òîëüêî â íåïîñðåäñòâåííîé áëèçîñòè îò êîæè íà ðàññòîÿíèÿõ äîëåé ìèëëèìåòðà è ïîòîì áåçâîçâðàòíî ïîãëîùàþòñÿ âîçäóõîì èëè îäåæäîé. Áûëî ïîêàçàíî, ÷òî ýòî ñåå÷åíèå çàâèñèò îò ñîñòîÿíèÿ áèîëîãè÷åñêîãî îáúåêòà è ìîæåò áûòü èñïîëüçîâàíî äëÿ åãî äèàãíîñòèêè. Â íàñòîÿùåå âðåìÿ â Ãåðìàíèè ñóùåñòâóåò óñòàíîâêà, ïîçâîëÿþùàÿ èçìåðÿòü ñâåðõëèáêîå îáúåêòîâêà, ïîçâîëÿþùàÿ èçìåðÿòü ñâåðõñëàáîå ñâå÷åíèå âñåé ïîâåðõíîñòè òåëà ÷åëîâåêà [13, ñ.31], [16].

Ñ äóõãîé ñòîðîíû, ó÷¸íûå ñòàðàëèñü ôîòîãðàôèðîâàòü ÿâëåíèÿ, âîçíèêàþùèå íå èìåþùåå ôèçè÷åñêîãî òåëà. Ýòî íàïðàâëåíèå ïîëó÷èëî íàçâàíèå «ìûñëåãðàôèÿ».

V. Ì ûñëåãðàôèÿ è ôîòîãðàôèðîâàíèå ãàëåþöèíàöèé

Ñóòü åãî çàêëþ÷àåòñÿ â òîì, ÷òî ÷åëîâåê ìûñëüþ ïðîåöèðóåò èçîáðàæåíèå íà ôîòîìàòåðèàëû (ôîòî 23). Íàïðèìåð, ÿïîíêà Êîãè÷è Ìèòà 11 îêòÿáðÿ 1916 ãîäà îòï÷àòàëà ñâîéé ìûñëüþ íà ôîòîïëåíêåé èçîáðàæåíèå çàìêà Îãàêè, âûçâàíííì â å¸ âîîáðàæåíèè.

Äóõãèå ýêñòðàñåíñû, êàê íàïðèìåð Ìàðãàðåò Ôëåìèíã, äåëàëè ñâîè ñíèìêè äæåå áåç ïîñðåäñòâà ôîòîêàìåðû, à ëèøü äåðæà ïåðåä ñîáîé ÷èñòûé ëèñò ôîòîáóìàãè è ñîñðåäîòî÷èâøèñü íà îáðàçå, êîòîðûé ïîÿâëÿëñÿ íà ïîâåðõíîñòè ëèñòà (ôîòî 24). Â èþíüñêîì 1976 ãîäà íîìåðå æóðíàëà «Ôýéò» áûëè îïóáëèêîâàíû ýòè ïîðàçèòåëüíûå ìûñëåãðàôèè Ìàðãàðåò Ôëåìèíã (ôîòî 25, 26).

Ñåðü¸çíóþ íàó÷íóþ ðàáîòó ïðîâ¸ë ïåðìñêèé èññëåäîâàòåëü Ãåííàäèé Ïàâëîâè÷ Êðîõàë¸â (ôîòî 27). Ñ 1974 ïî 1996 ãîäû îí çàíèìàëñÿ ôîòîãðàôèðîâàíèåì çðèòåëüíûõ ãàëëþöèíàöèé ó 290 áîëüíûõ (â îñíîâíîì, ó áîëüíûõ ñ äèêîãîëüíûì ïñèõîçîì). Ïðè ïîìîùè ôîòîàïïàðàòà «Çåíèò» è îáûêíîâåííé ìàñêè äëÿ ïîâîãíîãî ïëàâàíèÿ (äëÿ îâåñïå÷åíèÿ òàìíîòû ìåæäó ãëàçàìè áîëüíîãî è îáúåêòèâîì), Ãåííàäèé Ïàâëîâè÷ äåëàë ñíèìêè òîãî, ÷òî îðòîãîêñàëüíàÿ íàóêà îòèçûâàëàñü ïðèçíàâàòü îáúåêòèâíûì. Êðîõàë¸âû ñäåëàë 117 ôîòîãðàôèé çðèòåëüíûõ ãàëëþöèíàöèé (ôîòî 28). Íà îñíîâàíèè ýòèõ ðåçóëüòàòîâ èññëåäîâàòåëü ïðåäëîæèë ýëåêòðîìàãíèòíóþ òåîðèþ çðèòåëüíûõ ãàëëþöèíàöèé. Â Êîìèòåòå ïî äåëàì îêðûòèé è èçîáðåòåíèé íàõîäèòñÿ ãåî çàÿâêà íà îêðûòèå çà ¹ 32-ÎÒ-9663 ñ íàçâàíèåì «Ôîðìèðîâàíèå ìîçãîì â ïðîñòðàíñòâå çðèòåëüíûõ ãàëëþöèíàöèé» [18, ñ.351].

VI. Ðàáîòà, ïðîâîäèìàÿ ÍÈËÈ ÏÝ

Â íàøåé èäåîðàòîðèè ñ 1996 ãîäà íà÷àòû èññëåäîâàíèÿ âîçìîæíîñòè ñòàáèëüíîé âèçóàëüíîé ðåãèñòðàöèè òîíêèõ ÿâëåíèé (ôîòî 29). Èíòåðåñ êäàíííìó íàïðàâëåíèþ èññëåäîâàíèé ïðîÿâèëñÿ ó íàñ äàâíî. È íåêîòîðûì íàøèì ñîòðóäíèêàì óäàëîñü ñàìèì åù¸ äî íà÷àëà ñîâìåñòíîé ðàáîòû ñäåëàòü íåñêîëüêî êàäðîâ, çàôèêñèðîâàâøèõ òîíêèå ÿâëåíèÿ. Âîò, íàïðèìåð, òðè êàäðà, ñäåëàííûå íàøèì ñîòðóäíèêîì ïî÷òè áåç ïåðåðûâà. Â öåíòðå êàäðà, ÷óòü íèæå ãðóïïû ïîçèòóòùèõ ëþäåé, îò÷¸òëèâî âèäíî ÿðêîå íâðàçîâàíèå, êîòîðîå ïîñëåäîâàòåëüíî òðàíñôîðìèðóåòñÿ â ðàçìåðàõ (ôîòî 30). Î÷åâèäíî, îíî ÿâëÿåòñÿ ñàìîñâåòÿùèìñÿ, íî íèêòî èç ïðèñóòñòâóþùèõ åãî íå çàìåòèë (ôîòî 31). Èíòåðåñíî, ÷òî ïðè óâåëè÷åíèè âðåìåíè ýêñïîçèöèè ñíèìêà, íà êàäðå ïðîñòóïàþò äîïîëíèòåëüíûå ïîäðîáíîñòè (ôîòî 32).

Äóõãîé íàø ñîòðóäíèê, ïðîôåññèîíàëüíûé ôîòîãðàô, ñîõðàíèë èíòåðåñíûé ñíèìîê ñåìåéíîé ïàðû, ñäåëàííûé â ãîðîäñêîì ñàäó (ôîòî 33). Íà ëáó ó æåíùèíû âèäåí æóê ãèãàíòñêèõ ðàçìåðîâ. Êîíå÷íî, æåíùèíà âðÿä ëè ñòàëà áû ñïîêîéíî ïîçèðîâàòü, åñëè áû ïî å¸ ãîëîâå ïîëç òàêîé ìîíñòð èç ñåìåéñòâà íàñåêîìûõ. Ýòîãî æóêà òàêæå íå âèäåë íèêòî èç ïðèñóòñòâóþùèõ, îí ïîÿâèëñÿ ëèøü ïðè ïðîÿâêå íåãàòèâà...

Èòàê, â îñíîâó íàøèõ ýêñïåðèìåíòîâ áûëè ïîëîæåíû ðåêîìåíäàöèè èç Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè è ïèñàì Åëåíû Èâàíîâíû Ðåðèõ. Ì û èñõîäèëè èç òîãî, ÷òî ñóùåñòâóþò äâå êàòåãîðèè òîíêèõ ÿâëåíèé, êîòîðûå òðåáóþò ðàçëè÷íûõ ïîäõîäîâ ê èõ ôîòîãðàôè÷åñêîé ðåãèñòðàöèè. Ïåðâàÿ — ýòî ñó¸ìêà ýêòîïëàçìàòè÷åñêèõ èëè ýôèðíûõ ÿâëåíèé, íå îáëàäàþùèõ ñîáñòâåííûì ñâå÷åíèåì. Ïîÿñíèì, ÷òî ýêòîïëàçìîé íàçûâàþò íàèáîëåå ãðóáóþ ÷àñòü ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ÷åëîâåêà, êîòîðàÿ ìîæåò ñòàíîâèòüñÿ âèäèìîé, âûäåëÿòüñÿ è ÷àñòî ÿâëÿåòñÿ îñíîâîé ôåíîìåíîâ ìàòåðèàëèçàöèè íà ñïèðèòè÷åñêèõ ñåàíñàõ ìåäèóìîâ. Äëÿ ïðèìåðà ïðèâåä¸ì íåñêîëüêî ñíèìêîâ. Âîò ïîñëåäîâàòåëüíûå ýòàïû ìàòåðèàëèçàöèè «ñåðåáðèñòîé êðàñàâèöû». Åâðàò, øòàò Ìåíñèëüâàíèÿ, ÑØÀ, ëåòíèé äàãåðù ñïèðèòóàëèñòîâ, 1953 ãîä (ôîòî 34—38). Ñú¸ìêà âåëàñü â èíôðàêðàñíîì äèàïàçîíå ñ 50-òè ñåêóíäíûì èíòåðâàëîì. «Ñåðåáðèñòàÿ êðàñàâèöà» — ñîçäàíèå ìåäèóìà Ýòåëü Ïîñò Ïåðèø (âû âèäèòå å¸ ñèäÿùåé çà øòîðàìè). Íàõîäÿñü â òðàíñå, ìåäèóì âûäåëÿåò ýêòîïëàçìó — ïëàñòè÷åñêóþ ýíåðãåòè÷åñêóþ ñóáñòàíöèþ, ïîñðåäñòâîì êîòîðîé ñóùåñòâî èç íåçðèìîãî íàì ìèðà ìîæåò ïðèñóòñòâîâàòü âðåìåííóþ âèäèìîñòü. Ïðåäñòàþùàÿ æåíùèíà — íå îáÿçàòåëüíî ïîòóñòîðîííÿÿ ñóùíîñòü, ýòî ìîæåò áûòü è âèçóàëüíûé îáðàç, ñîçäàííûé ñàìèì ìåäèóìîì. «Ñåðåáðèñòàÿ êðàñàâèöà» ïðèîáðåëà ÷òèêà ôîðìû. Î íà ìîæåò äâèãàòüñÿ, íî ëèøü âáëèçè ìåäèóìà. Íà ïîëó èç-çà øèðìû âèäåí òóìàííûé øëåéô, îáåñïå÷èâàþùèé ïðèòî÷íèêà ñâåòà, ïîñêîëüêó âèçóàëèçàöèÿ ïðîòåêàåò â îò-

ðàæ¸ííûõ ëó÷àõ. Â àáñîëþòíîé òåì íîòå «ñåðåáðèñòóþ êðàñàâèöó» íèêòî áû íå ñìîã ðàçãëÿäåòü.

Ìû íå ïðèâëåêàëè äëÿ íàøèõ îïûòîâ ìåäèòàòîâ, íî äåëî â òîì, ÷òî âûäåëåíèå ýêòîïëàçìû èíîãäà ïðîñõîäèò íåïðîèçâîëüíî. Ïðîáóý ðàçëè÷íûå ìåòîäèêè ñú¸ìêè àóðû, íàì óàäèîñü ïîëó÷èòü áîëåå äåñÿòêà ñíèìêîâ, êîòîðûå ìû îòíîñèì ê ïåðâîìó êëàññó ÿâëåíèé. Î íè, ìîæåò áûòü, íå ÿâëÿþòñÿ çðåëèùíûìè, íî îíè íå áûëè öåëüþ âèçóàëüíîé ðåãèñòðàöèè, è çàòèêèñèðîâàíû ñëó÷àéíî. Çäåñü âèäíî øàðîïîäîáíîå îáðàçîâàíèå, êîòîðîå íàõîäèòñÿ íàä ãîëîâîé ñíèìàåìîãî. À çäåñü ñâåòëîå êðóãëîå îáðàçîâàíèå çàòèêñèðîâàíî ïîä èñïûòóåìûì. Â áóäóùåì ìû ïëàíèðóåì ïðîâåñòè ñåðèþ îïûòîâ ñïåöèàëüíî äëÿ ôîòîãðàôèðîâàíèÿ ýôèðíûõ ïðîÿâëåíèé, íî ãëàâíóþ ñâîþ çàäà÷ó ìû âèäèì âñ¸ æå â ïîèñêå ñïîñîáîâ ñòàáèëüíîé ðåãèñòðàöèè äðóãîãî ÿâëåíèÿ — àóðû ÷åëîâåêà.

Èòàê, ñú¸ìêà àóðû — ýòî è åñòü âòîðàÿ êàòåãîðèÿ âèçóàëüíûõ ÿâëåíèé. Àóðó ìîæíî íàçâàòü ñàìîèçëó÷åíèåì. Ïðèìåðîì ôîòîãðàôèè ýòîé êàòåãîðèè ÿâëÿþòñÿ âåñüìà èçåâñòíûé ñíèìîê àóðû Äëåíû Èâàíîâíû Ðåðèõ (ôîòî 39). Ôåíîìåíû òàêîãî êëàññà ñîïðîâîæäàþò ëèøü ëþäåé ñ î÷åíü âûñîêîé ýíåðãåòèêîé. Äëåíà Èâàíîâíà áûëà íåîáû÷íû ÷åëîâåêîì, è ñèëà å¸ èçëó÷åíèé äîñòèãàëà òàêîé âåëè÷èíû, ÷òî èíîãäà îíè ñòàíîâèëèñü âèäèìûìè ïðèñóòñòâóþùèì. Äëÿ ñú¸ìêè àóðû òðåáóåòñÿ ìèíèìàëüíîå âíåøíåå îñâåùåíèå, èáî èñòî÷íèê ñâåòà íåñ¸ò â ñáéá ñàì ÷åëîâåê. È òî, ýòî îñâåùåíèå ÷àñòî íåîáõîäèìî ëèøü äëÿ òîãî, ÷òîáû ñäåëàòü âèäèìûì óñëîâèÿ ñú¸ìêè.

Ñðåäè ïðî÷èõ ñïîñîáîâ, ìû ïðèìåíÿëè âûñîêîâîëüòíîå ñòàòè÷åñêîå ýëåêòðè÷åñêîå ïîëå äëÿ óâåëè÷åíèÿ ýìèññèè áèîôîòîíîâ. Äëÿ áåçïàñíîñòè ïðèõîäèëîñü èçîëèðîâàòü èñïûòóåìûìãî îò ïîëà. Ïðè÷¸ì çàðÿä ïðîáîâàëè ïîäââàòü íå òîëüêî íà ñíèìàåìûìãî, íî è íà ñíèìàþùåãî. Ïðèìåíÿëè è ñëèüíóþ èíîçàöèþ ïðîñòðàíñòâà â çîíå ñú¸ìêè ïîñðåäñòâîì ëþñòðû ×èæåâñêîãî, è ïîäà÷ó ðàçíîïîëÿðíûõ ïîòåíöèàëîâ íà èñïûòóåìûìãî è ëþñòðó-ýëåêòðîä. Ìåíÿëè èñòî÷íèêè îñâåùåíèÿ. Â íàñòîÿùåå âðåìÿ ðàáîòà ïðîäîëæàåòñÿ. Ê íàøåìó áîëüøîìó ñîæàëåíèþ, îíà èä¸ò íå òàê áûñòðî, êàê ýòîãî õîòåëîñü áû, íî ìû íå íàìåðåíû îòñòóïàòü è áóäåì ïðîâîäèòü íàøè èññëåäîâàíèÿ äî ïîëåæèòåëüíîãî ðåçóëüòàòà è âåðèì, ÷òî íí íå çà ãîðàìè.

VII. **Çàêëþ÷åíèå**

Ìû æèâ¸ì â òÿæ¸ëîå âðåìÿ, è ìíîãèå ëþäè äàæå íå ïðåäñòàâëÿþò ñåáå, êàê èçáàâèòü îáùåñòâî îò ñîöèàëüíûõ ÿçâ, êîòîðûìè îíî áîëüíî íà âñåõ óðîâíÿõ. Êîíå÷íî, ýòó ðàáîòó äîæíû áóäóò äåëàòü áåñêîðûñòíî è ÷åñòíûå ëþäè. Í î êàê èõ ðàçëè÷àòü? Ïðîáëåìó ðàñïîçíàâàíèÿ ïîìîæåò ðåøèòü îòêðûòèå ñïîñîáà ôîòîãðàôèðîâàíèÿ àóð! Ïðèâåä¸ì îòðûâîê èç çàïèñåé Áîðèñà Íèêîëàåâè÷à Àáðàìîâà, êîòîðûé ïîêàçûâàåò âñ¸ çíà÷åíèå äàííîãî îòêðûòèÿ:

«Ïðæíåå, óñòàðâøåå, êëåðèêàëüíîå äåëåíèå íà ïðàâäíèêîâ è ãðåøíèêîâ îòìåíÿåòñÿ. Åñëè ÷åëîâåê áåçóñëîâíî ïîëåçåí äëÿ Ýâîëþöèè, åãî ìæíî îòíåñòè â ñòàí ñëóæèòåëåé Ñâåòà, åñëè âðääåí — òìû. Äåëåíèå ëþäåé ïîéä¸ò ïî ñâåòîòåíè. Åñëè, íåñìîòðÿ íà êàæóùèåñÿ íåäîñòàòêè, ñâåòëûå èçëó÷åíèÿ â àóðå åãî ïðîâóääàþò ò¸ì íûå, îí ïðè÷èñëÿåòñÿ ê âðàãàì Ñâåòà, åñëè âðåääåí — ýòî ñëóæèòåëü òìû, ñîçíàòåëüíûé èëè áåññîçíàòåëüíûé. Âíåøíÿÿ õîðîøåñòü è äîáðîäåòåëüíîñòü çíà÷åíèÿ íå èìåò. Öåííîñòü ÷åëîâåêà îïðåäåëÿåòñÿ åãî êîñìè÷åñêèì ïàñîðòîì, òî åñòü ñíèìêîì åãî àóðû. Ýòî ïàñïîðò ïîääåëàòü íåëüçÿ. Êàêèå áû êàæóùèåñÿ äîñòèíñòâà íè èìåë ÷åëîâåê è êàê áû äîáðîäåòåëåí îí íè áûë, åñëè îí áðääåí äëÿ Ýâîëþöèè è åñëè èçëó÷åíèÿ àóðû åãî ò¸ìíûå, — ýòî ñëóæèòåëü Ñâåòà, åñëè ïðåíáèäàþò ò¸ìíûå è äîáðîäåòåëüíîñòü çíà÷åíèÿ íå èìåò. Ïîñòîÿíñòâî è ñòàáèëüíîñòü ïîâåäåíèÿ — ýòî ñëóæèòåëü Ñâåòà, åñëè îí ïðè÷èñëÿåòñÿ ê âðàãàì Ñâåòà è Ýâîëþöèè. Ï îñòèòíîå ïðîèçîéä¸ò ðåâîëþöèÿ â îòâîéå ïðèãîäíîñòè ÷åëîâåêà äëÿ òîé èëè èíîé ðîëè íà îáùåñòâåííîé ëåñòíèöå. È òîãäà âðàã Ñâåòà îêàæåòñÿ òàêîâûì, êàê áû îí ñåáÿ íè íàçûâàë.

ïîçíàâàíèÿ ïîìîæåò ðåøèòü îòêðûòèå ñïîñîáà ôîòîãðàôèðîâàíèÿ àóð! Ïðèâåä¸ì îòðûâîê èç çàïèñåé Áîðèñà Íèêîëàåâè÷à Àáðàìîâà, êîòîðûé ïîêàçûâàåò âñ¸ çíà÷åíèå äàííîãî îòêðûòèÿ:

«Ïðæíåå, óñòàðâøåå, êëåðèêàëüíîå äåëåíèå íà ïðàâäíèêîâ è ãðåøíèêîâ îòìåíÿåòñÿ. Åñëè ÷åëîâåê áåçóñëîâíî ïîëåçåí äëÿ Ýâîëþöèè, åãî ìæíî îòíåñòè â ñòàí ñëóæèòåëåé Ñâåòà, åñëè âðääåí — òìû. Äåëåíèå ëþäåé ïîéä¸ò ïî ñâåòîòåíè. Åñëè, íåñìîòðÿ íà êàæóùèåñÿ íåäîñòàòêè, ñâåòëûå èçëó÷åíèÿ â àóðå åãî ïðîâóääàþò ò¸ìíûå, — ýòî ñëóæèòåëü Ñâåòà, åñëè ïðåíáèäàþò ò¸ìíûå è äîáðîäåòåëüíîñòü çíà÷åíèÿ íå èìåò. Ïîñòîÿíñòâî è ñòàáèëüíîñòü ïîâåäåíèÿ — ýòî ñëóæèòåëü Ñâåòà, åñëè îí ïðè÷èñëÿåòñÿ ê âðàãàì Ñâåòà è Ýâîëþöèè. Ï îñòèòíîå ïðîèçîéä¸ò ðåâîëþöèÿ â îòâîéå ïðèãîäíîñòè ÷åëîâåêà äëÿ òîé èëè èíîé ðîëè íà îáùåñòâåííîé ëåñòíèöå. È òîãäà âðàã Ñâåòà îêàæåòñÿ òàêîâûì, êàê áû îí ñåáÿ íè íàçûâàë».

Ðàçâå òàêàÿ ïåðñïåêòèâà íå çàñòàâëÿåò ïðÿìî ñåãîäíÿ âçÿòüñÿ çà èññëåäîâàíèÿ? Ì û óáåæäåíû, ÷òî î÷èùåíèå ÷åëîâåê÷åñòâà ïðîèçîéäåò íå ïóòåì âîéí èëè «÷èñòîê*». Íåâîçìîæíî óñòàíîâèòü òàêåå ïîðîêè îáùåñòâà, êàê íàðêîìàíèÿ, ïðåñòóïíîñòü, âçÿòî÷íè÷åñòâî òîëüêî óæåñòî÷åíèåì çâêîíîâ è êàðàòåëüíûìè ìåðîïðèÿòèÿìè. Âñ¸ äåëî â ñîçíàíèè ëþäåé, è íà ñîçíàíèå íóæíî âëèÿòü. È ìåíîî íîâûå çíàíèÿ è íàó÷íûå îòêðûòèÿ ïðèâåäóò ê îñîçíàíèþ ëþäüìè ñâîèõ çàáëóæäåíèé è ïåðåîöåíêå ëîæíûõ öåííîñòåé. ×åãî ñòîèò õîòÿ áû îñîçíàíèå èñòèíû îá îñóòñòâèè ñìåðòè! È ìåíîî ëàáîðàòîðèè íîâûõ ó÷¸íûõ ÿâëÿþò ñåãîäíÿ ïåðåäíèå ðóáåæè áèòâû çà áóäóùåå ÷åëîâå÷åñòâà. Èõ åù¸ òàê ìàëî, íî óæå ïðèøëî èõ âðåìÿ. Ïðåïîäàâáûé Ñåðãåé îòâå÷àë âñåì, êòî ñïðàøèâàë ó íåãî «÷òî äåëàòü?» — «Ïîìîãèòå çåìëå ðóññêîé!» Ñ Ðîññèè íà÷í¸òñÿ è íà÷àëàñü óæå Íîâàÿ Ýïîõà ÷åëîâå÷åñòâà. È êàê çäîðîâî, ÷òî ìû ñ âàìè æèâ¸ì â ýòî ÷óäåñíîå âðåìÿ!

Ëèòåðàòóðà

1. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè. Ì., ÌÖÐ, 1999 (Êíèãà «Íàäçåìíîå», 858).
2. Ãðàíè Àãíè Éîãè. Çàïèñè Á.Í.Àáðàìîâà. Íîâîñèáèðñê: Àëãèì (Çàïèñü 1960, ßíâàðü 2)
3. Ñòðàíñòâèÿ äóøè. Ïóòåøåñòâèÿ âíå òåëà: ìèô èëè ðåàëüíîñòü? / Ïåð. ñ àíãëèéñêîãî ïîä ðåä. *À.È.Æåðåáöîâà*. Ñìîëåíñê: Ðóñè÷, 1995.
4. *Ñìèò Ôðýíê, Ñòåììàí Ðîé.* Òàéíû çàãðîáíîé æèçíè. Ì., Ðåíåññàíñ ÑÏ «ÈÂÎ-ÑèÄ», 1993.
5. Íåïîçíàííîå. Èëëþñòðèðîâàííûé àòëàñ ïðèðîäíûõ è ïàðàíîðìàëüíûõ çàãàäîê/Äîêîëîð Êàðë Ï.Í., Øóêåð. Ì., ÁÌÌ ÀÎ, 1998.
6. Ìèð Ìèñòèêè. Ýíöèêëîïåäèÿ ìèðîâûõ ñåíñàöèé ÕÕ âåêà. Ò.3 Àâò.-ñîñò. Ð. Ñòîóí, À. Õîëë/Ïåð. ñ àíãë. Â. Íîçäðèíîé. Ìèíñê, ÈíòåðÄàéäæåñò, 1998.
7. *Âèíîêóðîâ È.Â.* Ïðèâèäåíèÿ. Ðåàëüíîñòü èëè ìèô? Ì., ÑÀÍÒÀÊÑ-ÏÐÅÑÑ, 1996.
8. Æóðíàë «Äåëüôèñ», 1999, ¹ 1.
9. Æóðíàë «Äåëüôèñ», 1999, ¹ 3.
10. *Ðæîñíèöêèé Ì.* Íèêîëà Òåñëà.
11. Æóðíàë «Äåëüôèñ», 1999, ¹ 4.
12. Æóðíàë «Äåëüôèñ», 1999, ¹ 2.
13. *Êîðîòêîâ Ê.Ã.* Îò ýôôåêòà Êèðëèàí ê áèîýëåêòðîãðàôèè. ÑÏá, Îëüãà, 1998.
14. Îòêðîâåíèå. 4:2,3.
15. *Êàðëãðåí Ô.* Àíòðîïîñîôñêèé ïóòü ïîçíàíèÿ. ÑÏá, 1995.
16. *Popp F.A., K.H.Li, Q.Gu.* (ed.) Recent advances in biophoton research and its applications. World Scientific, Singapore, New Jersey, London, Hong Kong, 1992.
17. Ãàçåòà «Àãíè Ñâÿùåííûé» ïîä ðåä. *Ë.Ï.Äìèòðèåâîé*. Êèøè¸â, 1995.
18. *Êðîõàë¸â Ã.Ï.* Î âëèÿíèè ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ÷åëîâåêà íà ìàòåðèàëüíûå ÿâëåíèÿ. Æèçíü è áåçîïàñíîñòü, 1997, ¹ 2—3.
19. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ. Íîâîå èçäàíèå. Ì., Ìàñòåð Áàíê, 2000.
20. Ãðàíè Àãíè Éîãè. Çàïèñè Á.Í. Àáðàìîâà. Íîâîñèáèðñê, Àëãèì, 1967.

ÈËËÞÑÒÐÀÖÈÈ

Ôîòî 1

Ôîòî 1. «Êýòè-Êèíã» — ìàòåðèàëèçîâàííàÿ ôèãóðà æåíùèíû, ñîçäàííàÿ ìåäèóìîì Ôëîðåíñ Êóê âî âðåìÿ îïûòîâ èçâåñòíîãî êèçèêà Óèëüÿìà Êðóêñà.

Ôîòî 2. Óìèðàþùàÿ æåíà Èïïîëèòà Áàðàäàþêà. Âåðõíèé ñíèìîê: òðè ñèÿþùèõ øàðà íàä òåëîì óìèðàþùåé æåíùèíû. Íèæíèé ñíèìîê: òðàíñôîðìàöèÿ øàðîâ âî âðåìÿ ñú¸ìêè.

Ôîòî 3. Ôîòîãðàôèÿ-ïîääåëêà, íà êîòîðîé ÿêîáû çàïå÷àòëåíà ïðèçðàêíàÿ ôèãóðà äõòà (â ëåâîé ÷àñòè êàäðà).

Ôîòî 4. Ôîòîìîíòàæ «ðóêà èç ïðîñòðàíñòâà» è «âèòàþùèé ÷åðåï».

Ôîòî 2

Ôîòî 3

Ôîòî 4

Ôîòî 5

Ôîòî 6

Ôîòî 5. Ôåè èç Êîòòèíãëè: îäíà èç çíàìåíèòûõ ôîòîãðàôèé Ýëñè Ðàéò.

Ôîòî 6. «Ëåäè â êîðè÷íåâîì» èç Ðàéíåìõîëèà. Ôîòîãðàôèÿ ðåàëüíîãî ñóùåñòâà èç äðóãîãî ìèðà, ñäåëàííàÿ â 1936 ãîäó.

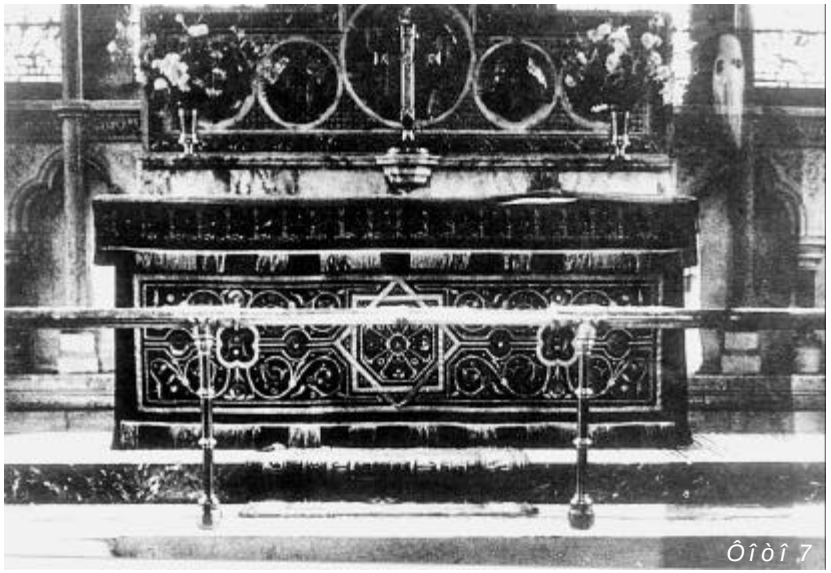

Ôîòî 7

Ôîòî 7. Ïðèçðàê â öåðêâè Íüþáàé (ãðàôñòâî Éîðêøèð, Âåëèêîáðèòàíèÿ). Â ïðàâîé ÷àñòè êàäðà åäâà ðàçëè÷èìû êîíòóðû ïðèçðàê÷íîé ÷åëîâå-÷åñêîé ôèãóðû.

Ôîòî 8. Ìýéáë ×åííåðè: ôîòîãðàôèÿ ïðèçðàê÷íîé ôèãóðû ìàòåðè, çàïå÷àòëåííàÿ íà çàäíåì ñèäåíüè ìàøèíû, â òîì ìåñòå, êóäà óêàçûâàåò ñòðåëêà ñâåðõó. Èçîáðàæåíèå ïðîÿâèëîñü ïðè ïå÷àòè.

Ôîòî 8

Ôîòî 9

Ôîòî 10

Ôîòî 9. Èçàáåëëà Õîóã. Â íèæíåì ëåâîì óãëó ñíèìêà, â ðàéîíå ñîãíóòîãî ëîêòÿ äåâî÷-êè ìîæíî ðàçëè÷èòü ìóæñêîå ëèöî. Ðîäñòâåííèêè îïîçíàëè â í¸ì äàâíî óìåðøåãî äÿäþ äåâî÷êè.

Ôîòî 10. Ãàððè Ïðàéñ ñ òàèíñòâåííîé íåçíàêîìêîé. Æåíñêîå ëèöî â ïðàâîé ååðõíåé ÷àñòè ôîòîãðàôèè ïðîÿâèëîñü ïðè ïå÷àòè.

Ôîòî 11

Ôîòî 11. Æåíñêîå ëèöî, ïðîÿâèâøåñÿ ïðè ïå÷àòè â ëåâîé ÷àñòè êàäðà, äîêàçûâàåò, ÷òî äóóãîé ìèð èíîãäà íåîæèäàííî âòîðãàåòñÿ â íàøó æèçíü.

Ôîòî 12

Ôîòî 14

Ôîòî 12. Êóçèíîâ Ñ.Ï.: çëîâåùåå æåíñêîå ëèöî, çàãëÿäûâàþùåå â êîìíàòó ñêâîçü ðàçáèòîå ñòåêëî. Èçîáðàæåíèå òàêæå ïðîÿâèëîñü ïðè ïå÷àòè.

Ôîòî 13. Ôàíòîìû «Ôîòåðòàóíà». Èçîáðàæåíèÿ ëèö äâóõ óìåðøèõ ìàòðîñîâ çàïå÷àòëåíû íà ïîâåðõíîñòè âîäû âîçëå áîðòà ñóäíà. Èõ ìîãëè âèäåòü è ìíîãî÷èñëåííûå ñâèäåòåëè.

Ôîòî 14. Ïëîñêèé ôàíòîì ìóæ÷èíû â áåëîì, ñîçäàííûé ìåäèóìîì Åâîé Êàðüå (îíà ñëâàà).

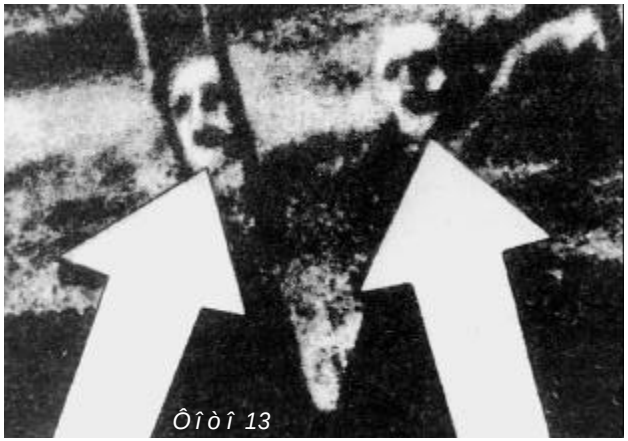

Ôîòî 13

Ôîòî 15

Ôîòî 16

Ôîòî 15. Äûì÷àòîå ôàíòîìíîå îáðàçîâàíèå, â êîòîðîì äâóõëåòíèé Ãðåã Ìàêñâåëë ïðèçíàâàë ñâîþ íåäàâíî óìåðøóþ áàáóøêó.

Ôîòî 16. Ýôèðíûé äûìîê íàä ñâåæåé ìîãèëîé. ßâëåíèå áûëî âèäèìî íåâîîðóæåííûì ãëàçîì.

Ôîòî 17. Ãåíèàëüíûé ñåðáñêèé èçîáðåòàòåëü Íèêîëà Òåñëà, êîòîðûé, ïî-âèäèìîìó, íàøåë ñïîñîá âèçóàëèçàöèè ñóùåñòâ èç äðóãîãî ìèðà ïîñðåäñòâîì âûñîêî÷àñòîòíûõ ýëåêòðîìàãíèòíûõ ïîëåé.

Ôîòî 17

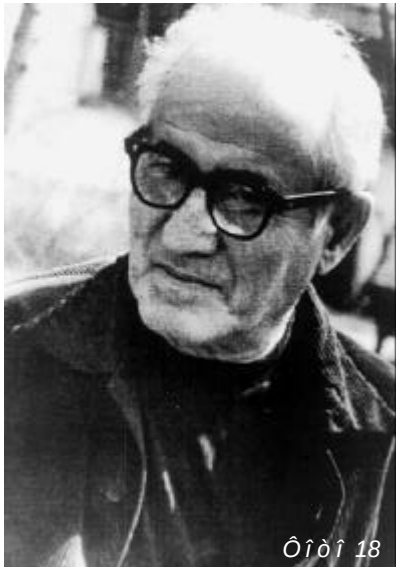

Ôîòî 18

Ôîòî 19

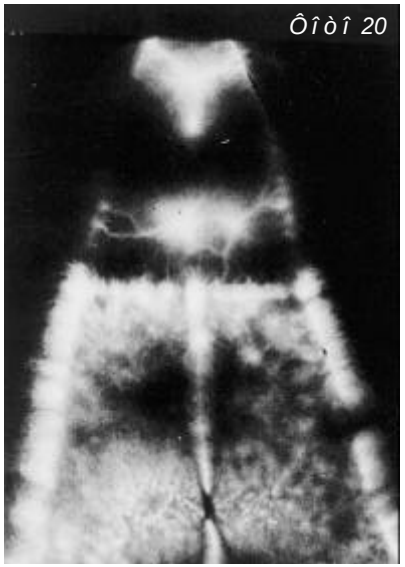

Ôîòî 20

Ôîòî 18. Ñåì¸í Äàâûäîâè÷ Êèðèàí.

Ôîòî 19. Ñåì¸í Äàâûäîâè÷ è Âàëåíòèíà Õðèñàíôîâíà Êèðèàí â ëàáîðàòîðèè.

Ôîòî 20. Ôàíòîì îòðåçàííîé ÷àñòè ëèñòà, ïîëó÷åííûé ïðè ôîòîãðàôèðîâàíèè åãî ïî ìåòîäó Êèðèàí, óáåäèòåëüíåé âñåõ ñëîâ äîêàçûâàåò ñóùåñòâîâàíèå òîíêîãî òåëà ó æèâûõ ñóùåñòâ.

Ôîòî 21

Ôîòî 21. Êîíñòàíòèí Ãåîðãèåâè÷ Êîðîòêîâ — ïðîäîëæàòåëü äåëà Êèðëèàíîâ ñî ñâîèì ïðèáîðîì «Êîðîíà-ÒÂ».

Ôîòî 22. ßâëåíèå Áîæüåé Ìàòåðè ïðåñâÿòîì ó Ñåðãèþ Ðàäîíåæñêîì. Ãîëîâû ñâÿòûõ îêàéìëÿþò íèìáû. Âîêðóã ÷åëà ïðåñâÿòîé Äåâû Ìàðèè — ñïîøíîå àóðè÷åñêîå ñâå÷åíèå.

Ôîòî 23. Çíàìåíèòûé ýêñòðàñåíñ Íèíåëü Êóëàãèíà ïðîöèðóåò âçãëÿäîì èçîáðàæåíèå â îáúåêòèâ êèíîêàìåðû.

Ôîòî 22

Ôîòî 23

Ôîòî 24

Ôîòî 25

Ôîòî 24. Ì ûñëåãðàôèÿ Ìàðãàðåò Ôëåìèíã — «îáíàæ¸ííàÿ òàíöîâùèöà».
Ôîòî 25. Ì ûñëåãðàôèÿ Ìàðãàðåò Ôëåìèíã — «ìóæ÷èíà».
Ôîòî 26. Ì ûñëåãðàôèÿ Ìàðãàðåò Ôëåìèíã — «æåíùèíà».

Ôîòî 26

Ôîòî 27

Ôîòî 28

Ôîòî 29

Ôîòî 27. Ïåðìñêèé ïñèõîòåðàïåâò Ãåííàäèé Ïàâëîâè÷ Êðîõàë¸â ñíèìàåò ãàëåðèíàöèè áîëüíîãî, ïîâåðæåííîãî ãàëåðèíîãåííûì ïñèõîçàì, ïîñðåäñòâîì ñàìîäåëüíîãî ôîòîðåãèñòðèðóþùåãî óñòðîéñòâà.

Ôîòî 28. Ôîòîãðàôèÿ ãàëåðèíàöèè áîëüíîãî Ê., ñäåëàííàÿ Ã.Ï. Êðîõàë¸âûì. Ïî ñëîâàì áîëüíîãî, ýòî ãîëîâà ëüâèöû â ïðîôèëü. Èìåííî òàêîé íî óâèäåë å¸ âî âðåìÿ ïðèñòóïà ãàëåðèíàöèè.

Ôîòî 29. Ñîòðóäíèêè ÍÈÊÈÏÝ â ëàáîðàòîðèè.

Ôîòî 30

Ôîòî 31

Ôîòî 32

Ôîòî 30, 31, 32. Ôîòîãðàôèÿ ñâåòÿùåãîñÿ îáðàçîâàíèÿ, çàðåãèñòðèðîâàíîãî ôîòîïëåíêîé â íèæíåé öåíòðàëüíîé ÷àñòè êàäðà, è ïîñëåäîâàòåëüíûå êàçû åãî òðàíñôîðìàöèè.

Ôîòî 33. Ñíèìîê ãèãàíòñêîãî æóêà íà ëáó ó æåíùèíû, ïðîÿâèâøèéñÿ ïðè ïå÷àòè. Ïðè ñú¸ìêå åãî íèêòî íå âèäåë. Èíòåðåñíî, ÷òî æóê ïðîÿâèëñÿ íà òîì ìåñòå, ãäå íàõîäèòñÿ ýíåðãåòè÷åñêèé öåíòð «òðåòèé âëàç».

Ôîòî 33

Ôîòî 34

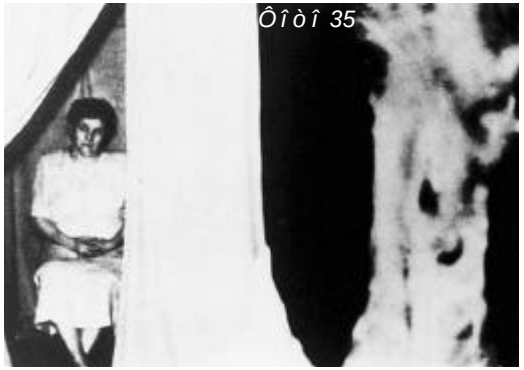
Ôîòî 35

Ôîòî 34. Ýòàïû ìàòåðèàëèçàöèè ïðèçðàêà. Íà ïåðâîì ñíèìêå èçîáðàæåíà ìåäèöì Ýòåëü Ïîñò Ïåðèø, ñèäÿùàÿ çà øòîðîé â ëåâîé ÷àñòè êàäðà. Î íà íàõîäèòñÿ â ñîñòîÿíèè ìåäèóìè÷åñêîãî òðàíñà, âî âðåìÿ êîòîðîãî îò ìåäèóìà ïðîèñõîäèò îòäåëåíèå ýêòîïëàçìû (øëåéô áåëîãî öâåòà, êàê áû èñòåêàþùèé èç-çà øèðìû — öåíòðàëüíàÿ ÷àñòü êàäðà). Â ïðîöåññå ìàòåðèàëèçàöèè åþ ìîæåò îáëåêàòüñÿ ñóùåñòâî èç Òîíêîãî ìèðà è òàêèì îáðàçîì ñòàíîâèòüñÿ çðèìûì íà íåïðîäîëæèòåëüíûé ïåðèîä.

Ôîòî 35. Ýòàïû ìàòåðèàëèçàöèè ïðèçðàêà. Íà âòîðîì êàäðå ðàñïîëîæåíèå îáúåêòîâ îñòà¸òñÿ òåì æå. Îäíàêî ÷åðòû ìàòåðèàëèçóþùåãîñÿ «ïðèçðàêà» ñòàëè ÷¸ò÷å. Ñîçäà¸òñÿ âïå÷àòëåíèå, ÷òî ôèãóðà «Ñåðåáðèñòîé êðàñàâèöû» îôîðìëÿåòñÿ êàê áû âñàñûâàÿ ýêòîïëàçìó ìåäèóìà.

Ôîòî 36

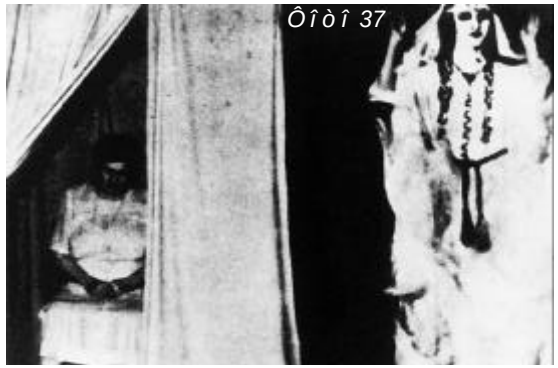

Ôîòî 37

Ôîòî 36. Ýòàïû ìàòåðèàëèçàöèè ïðèçðàêà. Íà òðåòüåì êàäðå ðàñïîëîæåíèå îáúåêòîâ îñòà¸òñÿ òåì æå. Íî ìû âèäèì, ÷òî íèæíÿÿ ÷àñòü òóëîâèùà «ïðèçðàêà» ïî÷òè îôîðìëÿåòñ, â òî âðåìÿ êàê âåðõíÿÿ åù¸ íå ïðèîáðåëà çàêî í÷åí íûõ êî íòóðîâ. Áîêóã «Ñåðåáðèñòîé êðàñàâèöû» ìîæíî çàìåòèòü ñâåòëûå êëàñòåðû íå àññèìåòðîâàâøåéñÿ ýêòîïëàçìû, êàê è íà ïåðâîì êàäðå ýòîé ñåðèè.

Ôîòî 37. Ýòàïû ìàòåðèàëèçàöèè ïðèçðàêà. Íà ÷åòâ¸ðòîì êàäðå ðàñïîëîæåíèå îáúåêòîâ îñòà¸òñÿ òåì æå. Êîíòóðû òîíêîãî ñóùåñòâà ïî÷òè îôîðìëåíû. Ìû âèäèì, ÷òî ýòî æåíùèíà â âåñüìà íåîáû÷íîì íàðÿäå.

Ôîòî 38. Íà ýòîì êàäðå ìû âèäèì äîñòàòî÷íî ¸òêåå êîíòóðû æåíùèíû, ïðåäñòàâøåé ïåðåä íàìè èç äóõîãîì èðòà. Êòî áû îíà íè áûëà èëè ÷òî áû ýòî íè áûëî — îíî ðåàëüíî!

Ôîòî 38

Ôîòî 39. Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ è å¸ àóðà

À ï ê à ð î â À ð ò ¸ ì Á î ð è ñ î â è ÷ *— ñ î ò ð ó à í è ê í à ó ÷ í î - è ñ ñ ë å à î â à à ò å ë ü ñ ê î é ë à á î ð à ò î ð è è ï î è ç ó ÷ å í è þ Ï ñ è õ è ÷ å ñ ê î é Ý í å ð ã è è (ã. Ì î ð ø à í ñ ê)*

ÒÀÉÍÛ ÑÎËÍÅ×ÍÎÉ ÑÈÑÒÅÌÛ

(ä î ê ë à ä ñ î ñ ë à é à à ì è)

«Òàéíîþ ìèð äåðæèòñÿ».
Àóì

¹ 1. Í.Ê.Ðåðèõ

...Ñïðîñèòå âåëèêîãî ìàòåìàòèêà, âåëèêîãî ôèçèêà, âåëèêîãî ôèçèîëîãà, âåëèêîãî àñòðîíîìà, óìåòî ëè î í ìå÷òàòü? ß íå óïîìèíàþ õóäîæíèêîâ, ìóçûêàíòîâ, ìîýòîâ, èáî âñ¸ ñóùåñòâî èõ ïîñòðîåíî íà ñïîñîáíîñòè ìå÷òàòü. Âåëèêèé ó÷¸íûé, åñëè î í äåéñòâèòåëüíî âåëèêè è íå áîèòñÿ íåäîæåëàòåëüíûõ ñâèäåòåëåé, êîíå÷íî, äîâåðèò âàì, êàê ïðàêòàñíî âîçíîñèòüñÿ ìå÷òàìè. Êàê ìíîãåå èç åãî ïîêðûòèé â îñíîâå ñâîåé èìåþò íå òîëüêî ðàñ÷¸ò, íî èìåííî âûñîêóþ æèçíåííóþ ìå÷òó.

Í.Ê.Ðåðèõ (Äåðæàâà Ñâåòà. 1931 ãîä)

¹ 2. Ñíèìîê NGC 3603

Ïóòíèê — äðóã! Òû íà÷èíàåøü îòêðûâàòü ïóòè â Êîñìîñ, â Áåñïðåäåëüíîñòü. Òû ñîáèðàåøüñÿ âûéòè íà ïðîñòîð êîñìè÷åñêèõ äàëåé. Òû, ìîæåò áûòü, ïîïûòàåøüñÿ îãëÿäåòü è êîñìè÷åñêèâ âûñîòû. Âñ¸ ýòî ñóæäåíî òåáå, âñ¸ ýòî ïðääñòîèò òåáå. Âñïîìíè çàâàòû äðâíèõ:

— Ñîáðàâøèñü â äàë¸êèé ïóòü, ïîñèäè â ìîë÷àíèè.

— Ïåðåä øàãîì â åâëèêîå áóäóùåå ïðèïîìíè ïðîøëîå è îñìûñëè íàñòîÿùåå.

— Ïîäóìàåì âìåñòå î òîì, î ÷¸ì íà ïðîòÿæåíèè òûñÿ÷åëåòèé ìóäðîñòü íàðîäîâ ãîâîðèëà ÿçûêîì ëåãåíäè è ñêàçàíèé.

— Áûòü ìîæåò, ýòî çíàíèå ïðèãîäèòñÿ â ïóòè.

¹ 3. Ñîëíå÷íàÿ ñèñòåìà

Ñîãëàñíî ëåãåíäå, ïððâîå êîíäåíñèðîâàíèå Êîñìè÷åñêîé Ìàòåðèè íà÷àëîñü âîêðóã öåíòðàëüíîãî íóêëåîñà, ñâîãî Ñîëíöà- Îòà. Í î íàøå Ñîëíöå ïðîñòî îòäåëèëîñü ðàíüøå, íåæåëè âñå îñòàëüíûå, âî âðåìÿ ñæèìàíèÿ âðàùàþùåéñÿ ìàññû è îòòî ìó ÿâëÿåòñÿ èõ ñòàðøèì è áîëüøèì «áðàòîì», íî íå èõ «îòöîì». Ñîëíöå è ïëàíåòû ñóòü îäíîòèïíûå áðàòüÿ, è ìåþùèå òî æå íà÷àëî èç òóìàííîñòè.

...Âñå ìèðû è ïëàíåòû ÿâëÿþòñÿ èíäèâèäóàëüíûìè ñóùåñòâàìè.

¹ 4. Ñîëíå÷íûé äèñê ñ ãðóïïàìè ïÿòåí

Ó÷¸íûõ äàâíî âîëíóåò âîïðîñ î ïðè÷èíàõ ïîÿâëåíèÿ íà ïîâåðõíîñòè Ñîëíöà çàãàäî÷íûõ ò¸ìíûõ îáðàçîâàíèé, íàçûâàåìûõ «ñîëíå÷íûìè ïÿòíàìè». Áóðíûå ïðîöåññû, ïðîòåêàþùèå âîêðóã íèõ, ñîïðîâîæäàþòñÿ ñîëíå÷íûìè âñïûøêàìè è ìîùíûìè ìàãíèòíûìè ïîëÿìè, ïðîíçûâàþùèìè Ñîëíå÷íóþ ñèñòåìó, âûçûâàÿ îòâåòíûå ðåàêöèè ó îáèòàòåëåé å¸ ïëàíåò.

¹ 5. Ãðàíóëèðîâàííàÿ ñòðóêòóðà ñîëíå÷íîé ôîòîñôåðû

Ýòî ïîâåðõíîñòü Ñîëíöà ïðè áîëüøîì óâåëè÷åíèè. Âîò, ÷òî ïèñàë î íåé Ìàõàòìà Âîñòîêà åù¸ â XIX âåêå: «È ïîñêîëüêó Ñîëíöå åñòü ñðåäöå è ìîçã íàøåé êðîøå÷íîé Âñåëåííîé, òî ìû ìîãëè áû ñðàâíèòü ãàê ôàêåêû — ýòè ìèëëèîíû ìàëåíüêèõ, èíòåíñèâíî áëåñòÿùèõ òåë, èç êîòîðûõ ñîñòàâëåíà ïîâåðõíîñòü Ñîëíöà âíå ïÿòåí, ñ êðîâÿíûìè øàðèêàìè ýòîãî Ñâåòëèà, õîòÿ íåêîòîðûå èç íèõ, êàê ïðàâèëüíî ïðääïîëîæàíî íàóêîþ, òàê æå åâëèêè, êàê Åâðîïà. Ýòè êðîâÿíûå øàðèêè ñóòü ýëåêòðè÷åñêîå è ìàãíèòíîå âåùåñòâî â åãî øåñòî è ñåäüìî ñîñòîÿíèè».

¹ 6. Ñîëíöå â ëó÷àõ èîíèçèðîâàííîãî ãåëèÿ (304 E)

Óëüòðàôèîëåòîâûé ñíèìîê Ñîëíöà â ëó÷àõ èîíèçèðîâàííîãî ãåëèÿ, êîòîðûé ìû âèäèì, äåìîíñòðèðóåò ñàìûå âåðõíèå ñëîè ñîëíå÷íîé õðîìîñôåðû. Íàáëþäàåìñÿ ðîñò òåì ïåðàòóðû Ñîëíöà ïî åðåð óäàëåíèÿ îò å¸ âèäèìîé ïîâåðõíîñòè. Òàê, äàííûå ñèîè õðîìîñôåðû èìåþò òåì ïåðàòóðó 60 òûñÿ÷ ãðàäóñîâ, ÷òî â 10 ðàç ïðåâûøàåò òåìïåðàòóðó ôîòîñôåðû.

¹ 7. Ó/ô-ñíèìîê â ëó÷àõ èîíèçèðîâàííîãî æåëåçà (171 E)

Äðóãàå óëüòðàôèîëåòîâûå ñíèìêè óæå, â ëó÷àõ ìíîãîêðàòíî èîíèçèðîâàííîãî æåëåçà, âûÿâëÿþò åù¸ áîëåå ñëüíî ðàñêàë¸ííûå, íî è áîëåå ðàçðåæåííûå ñëîè ñîëíå÷íîé àòìîñôåðû, ïðèíàäëåæàùèå âíóòðåííåé êîðîíå è íàãðåòûå äî ìîëóòîðà ìèëëèîíîâ ãðàäóñîâ. Çäåñü ìîæíî óâèäåòü âñå îñîáåííîñòè ñòðîåíèÿ ìàãíèòíîãî ïîëÿ íàøåé çâåçäû. Ñâåòëûå óçåëêè ñîòâåòñòâóþò íàèáîëüøåé íàïðÿæ¸ííîñòè ïîëÿ. Íà åâðõíåì è íèæíåì êðàÿõ ñîëíå÷íîãî äèñêà õîðîøî çàìåòíû ðàäèàëüíî âñòîäÿùèå ñâåòëûå ëó÷è. Ýòî ïîòîêè ãîðÿ÷åãî èîíèçèðîâàííîãî ãàçà, âîçìîæíî, ñóæàùèå èñòî÷íèêàìè ñîëíå÷íîãî âåòðà — áûñòðîãäèæóùèõñÿ çàðÿæåííûõ ÷àñòèö.

[1] 8. Ó/ô-ñíèìîê â ëó÷àõ èîíèçèðîâàííîãî æåëåçà (195 Å)

Ïîðàçèòåëüíûì îñòà¸òñÿ òîò ôàêò, ÷òî âåùåñòâî, â ëó÷àõ êîòîðîãî ñäåëàíû ýòîò è ïðåäûäóùèé ñíèìîê, áûëî òàêæå ïðåäñêàçàíî â XIX âåêå Ìàõàòìàìè Âîñòîêà. Âîò, ÷òî áûëî íàïèñàíî: «Êîðîíà ñîäåðæèò æåëåçî, êàê è äóõåå ïàðû. Ñîîáùèòü Âàì, èç ÷åãî îíà ñîñòîèò, — áåñïîëåçíî, èáî ÿ íå â ñîñòîÿíèè ïðåäâèäåòü ñëîâà, êîòîðûì è ìû äëÿ ýòîãî ïîëüçóåìñÿ. Äà è âåùåñòâà òàêîãî áîëüøå íåò íèãäå (ïî êðàéíå ìåðå â íàøåé Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå) — êðîìå êàê íà Ñîëíöå».

È ëèøü â 1942 ãîäó øâåäñêèì àñòðîíîìîì Ýäëåí áûëî îòêðûòî ýòî âåùåñòâî, åìó ñîîòâåòñòâîâàëî 13-êðàòíî èíèçèðîâàííîå æåëåçî.

[1] 9. Êîìïðåíàÿ êîìàíäóÿ äâóõ ïðåäâûäóùèõ ñíèìêîâ

Èñïîëüçóÿ ñíèìêè â ðàçëè÷íûõ äèàïàçîíàõ ýëåêòðîìàãíèòíîãî èçëó÷åíèÿ, êîìáèíèðóÿ èõ, ó÷¸íûå ïûòàþòñÿ ïîñòè÷ü òàéíó Ñîëíöà, îïèðàÿñü íà çíàíèÿ î ïðèðîäíûõ ïðîöåññàõ íà Çåìëå, à ìåæäó òåì áîëåå ñòà ëåò íàçàä îäåí èç Ó÷èòåëåé Âîñòîêà ïèñàë: «Ñîëíöå íå åñòü íå÷òî “òåðäîå” èëè “æèâîå”, íè äàæå ðàñêàëåíîûì ãàçû, íî ãèãàíòñêèé øàð ýëåêòðîìàãíèòíûõ Ñèë, çàïàñ ìèðîâîé æèçíè è äâèæåíèÿ...».

[1] 10. Ñíèìîê Ñîëöà â ðåíòãåíîâñêèõ ëó÷àõ

Òàê âûãëÿäèò Ñîëöå â ðåíòãåíîâñêèõ ëó÷àõ. Ò¸ìíàÿ îáèäñòü, ïðîòÿíóâøàÿñÿ ñ ñåâåðíîãî ïîëþñà äî ýêâàòîðà, íàçûâàåòñÿ êîðîíàëüíîé ÿìîé è ÿâëÿåòñÿ èñòî÷íèêîì ñîëíå÷íîãî âåòðà.

Êàêèå ïðîöåññû ïðîòåêàþò âíóòðè Ñîëöà? Äëÿ îòâåòà áîëåå ïîëíîãî íà ýòîò âîïðîñ àìåðèêàíñêèì ôèçèêîì Äýâèñîì áûë ñîçäàí äåòåêòîð, ðåãèñòðèðóþùèé íåéòðèíî, è áûëî ýêñïåðèìåíòàëüíî äîêàçàíî, ÷òî Ñîëöå — ýòî ãèãàíòñêèé ðåàêòîð òåðìîÿäåðíîãî ñèíòåçà. Íî ðåçóëüòàòû ýêñïåðèìåíòà íàìàëî îçäàà÷èëè ó÷¸íûõ: ñîëíå÷íûõ íåéòðèíî ïî÷òè íå çàôèêñèðîâàíî! Â òåîðåòè÷åñêîì ôóíäàìåíòå ôèçèêè Ñîëöà âîçíèêëà îïàñíàÿ òðåùèíà.

[1] 11. Ñîëíå÷íàÿ êîðîíà, äî ïîëóòîðà ðàäèóñîâ Ñîëöà

Ýòî êîìáèíàöèÿ äâóõ ñíèìêîâ ñ êîñìè÷åñêîãî àïïàðàòà «SOHO» ôîðìèðóåò ïðåäñòàâëåíèå î ñîëíå÷íîé êîðîíå, è, êàê áûëî îáíàðóæåíî, àòîìû êèñëîðîäà, èñòåêàþùèå èç êîðîíàëüíûõ äûð, èìåþò êîëîññàëüíûå ñêîðîñòè, ñîîòâåòñòâóþùèå òåìïåðàòóðå áîëåå 200 ìèëëèîíîâ ãðàäóñîâ! Ïîñòóïåò Ìèð Îãíåííûé!

[1] 12. Ñîëíå÷íàÿ êîðîíà, äî øåñòè ðàäèóñîâ Ñîëöà

Ïåðåä íàìè ñîëíå÷íàÿ êîðîíà ïðîÿæ¸íííñòüþ äî 6 ðàäèóñîâ. Ñú¸ìêà âåëèñü â ïåðèä ñîëíå÷íîé àêòèâíîñòè è âèäíà õàðàêòåðíàÿ âûòÿíóòîñòü ñèëîâûõ ëèíèé ìàãíèòíîãî ïîëÿ â ìåæïëàíåòíîì ïðîñòðàíñòâî. Â ýòî âðåìÿ îñîáåííî ïðîÿâëÿåòñÿ áèîëîãè÷åñêè àêòèâíîå èçëó÷åíèå, êîòîðîå íå ðåãèñòðèðóåòñÿ ôèçè÷åñêèì ïðèáîðîì, íî âîçäåéñòâóåò íà æèâûå îáúåêòû. Ýòî ÿâëåíèå íàçâàíî ýôôåêòîì ×èæåâñêîãî—Âåëüõîâåðà. ×óòêèì äåòåêòîðîì ñîëíå÷íîé àêòèâíîñòè îêàçàëèñü áàêòåðèè äèôòåðèè, êîòîðûå èçìåíÿþò ñâîþ îêðàñêó â çàâèñèìîñòè îò ñòåïåíè àêòèâíîñòè Ñîëíöà.

[1] 13. Ñíèìîê ïîëóøàðèÿ Ìåðêóðèÿ

Ìåðêóðèé — ñàìàÿ áëèçêàÿ ê Ñîëíöó ïëàíåòà. Â 60-õ ãîäàõ ÕÕ âåêà, ñ ïîìîùüþ íàçåìíé ðàäèîëîêàöèè, ó÷¸íûå îòêðûëè èíòåðåñíûå îñîáåííîñòè â äâèæåíèè ýòîé ïëàíåòû. Íàïðèìåð, ñóòêè äëÿòñÿ íà íåé â òå÷åíèå äâóõ ìåðêóðèàíñêèõ ëåò, ò.å., æèâÿ íà Ìåðêóðèè, ìû áû ñ âàìè ñ êàæäûì ìåðêóðèàíñêèì ðàññâåòîì ñòàíîâèëèñü íà äâà ãîäà ñòàðøå. Òàêæå íà Ìåðêóðèè èíîãäà êàæåòñÿ, ÷òî Ñîëöå â íåáå äâèæåòñÿ íàçàä. Åñëè ýòî ñëó÷àåòñÿ íà ðàññâåòå, òî ìîæíî óâèäåòü ëþáîïûòíîå çðåëèùå — äâîéíîé âîñõîä Ñîëöà. Ýòî íåîáû÷íîå ÿâëåíèå âîçíèêàåò èç-çà ìääëåííîãî âðàùåíèÿ Ìåðêóðèÿ ïðè åãî äâèæåíèè âîêðóã Ñîëöà ïî íåñêîëüêî âûòÿíóòîé ýëëèïòè÷åñêîé îðáèòå.

Â 1974 ãîäó ê ïëàíåòå ïðèáëèçèëñÿ êîñìè÷åñêèé àïïàðàò «Ìàðèíåð-10», èì áûëè ïåðåäàíû ïåðâûå ñíèìêè îñâåùåííîãî ïîëóøàðèÿ Ìåðêóðèÿ.

[1] 14. Ìåðêóðèé, äóõàÿ ÷àñòü îñâåù¸ííîãî ïîëóøàðèÿ

Ðåëüåô ïëàíåòû, íà îñíîõ ñíèìêàõ, íàïîìèíàåò çåìíóþ Ëóíó. Äðóãàÿ ÷àñòü ïëàíåòû ïîêà íåèçâåñòíà, òàê êàê êîñìè÷åñêîì àïïàðàòó óäàëîñü çàñíÿòü íå âåñü Ìåðêóðèé. Îñòàëàñü ñêðûòîé è íåîáû÷íàÿ îáëàñòü Ìåðêóðèÿ ñ âûñîêèìè ðàäèîòðàæàòåëüíûìè ñâîéñòâàìè, îáíàðóæåííàÿ çåìíûìè ðàäèîòåëåñêîïàìè.

[1] 15. Ìåðêóðèé, ñíèìîê ðàâíèíû Æàðû

Â îòëè÷èå îò Ëóíû, íà Ìåðêóðèè ñóùåñòâóåò åäèíñòâåííàÿ ìåñòî, êîòîðîå ìîæíî íàçâàòü ðàâíèíé. Íîñèò îíî íàçâàíèå ìîðå Æàðû, è ýòî ñïðàâåäëèâî, çäåñü äíåâíàÿ òåìïåðàòóðà ïîâíèìàåòñÿ äî îòìåòêè 430 ãðàäóñîâ. Íî÷ü æå ñêîâûâàåò Ìåðêóðèé 170-ãðàäóñíîé ñòóæåé. Ñîêðîâåííîå Ó÷åíèå óòâåðæäàåò, ÷òî ïîëîæåíèå Ìåðêóðèÿ ñåé÷àñ òÿæêîå, èáî ïëàíåòà ïåðåæèâàåò «çàòåìíåíèå»; ñòèõèè íà íåé íàõîäÿòñÿ â ñîñòîÿíèè ÷ðåçâû÷àéíîãî íàïðÿæåíèÿ, õîòÿ áû ïîýòîìó íèêàêîé æèçíè, êàê ìû å¸ ïîíèìàåì íà Çåìëå, íà íåé ñåé÷àñ íåò.

[1] 16. Ìåðêóðèàíñêèé ýñêàðï

Íà Ìåðêóðèè âñòðå÷àþòñÿ íåîáû÷íàÿ äåòàëü ðåëüåôà — ýñêàðï. Ýòî óñòóï âûñîòîé 2—3 êèëîìåòðà, ðàçäåëÿþùèé íè÷åì íå îòëè÷àþùèåñÿ ðàéîíû. Ïðîòÿæåííîñòü òàêèõ îáðûâîâ ñîñòàâëÿåò ñîòíè è òûñÿ÷è êèëîìåòðîâ. Òàêîå ÿâëåíèå íåèçâåñòíî íà Ëóíå. Ñ÷èòàåòñÿ, ÷òî ýñêàðïû îáðàçîâàëèñü, êîãäà ïðîèñõîäèëî ñæàòèå Ìåðêóðèÿ, ïîâåæåå çà ñîáîé ñäâèãè è íàïîëçàíèå îòäåëüíûõ ó÷àñòêîâ êîðû.

[1] 17. Êðàòåðû Ìåðêóðèÿ

Íåñìîòðÿ íà áëèçîñòü ïëàíåòû ê Ñîëíöó, íà Ìåðêóðèè â ïîëÿðíûõ ðàéîíàõ áûëè îáíàðóæåíû ìíîãî÷èñëåííûå ïÿòíà ñ ïðèñóùèìè ëüäó ðääèîòðàæàòåëüíûìè ñâîéñòâàìè. Ïðè÷èíîé ýòîìó ñëóæèò ñòàáèëüíîå ïîëîæåíèå ïîëÿðíîé îñè, ïîýòîìó Ñîëíöå íèêîãäà íå çàãëÿäûâàåò â ïîëÿðíûå êðàòåðû ïëàíåòû.

Ìåðêóðèé èìåò çàìåòíî ñîáñòâåííî, íî íåñòàáèëüíîå ìàãíèòíîå ïîëå.

[1] 18. Óëüòðàôèîëåòîâàÿ âóàëü Âåíåðû

Âåíåðà — âòîðàÿ îò Ñîëíöà ïëàíåòà è ñàìàÿ áëèæàéøàÿ ê Çåìëå. Â ñâî¸ì îðáèòàëüíîì äâèæåíèè îíà ïðîÿâëÿåò óäèâèòåëüíóþ ñâÿçü ñ Çåìë¸é. Êàæäûå 584 äíÿ Âåíåðà ìàêñèìàëüíî ïðèáëèæàåòñÿ ê íàøåé ïëàíåòå è ïðè ýòîì âñåãäà îáðàùåíà ê íåé îäíîé è òîé æå ñòîðîíîé. Îíà îáëàäàåò 30-êèëîìåòðîâûì ñëååì ñïëîøíûõ îáëàêîâ, ñóðãàíîé ñêîðîñòüþ íåñóùèõñÿ íàä å¸ ïîâåðõíîñòüþ.

[1] 19. Ñåâåðíûé ïîëÿðíûé ðàéîí Âåíåðû

Ïðè èçó÷åíèè Âåíåðû áûëè âûÿâëåíû ïðîÿæ¸íûå îáëàñòè, íàä êîòîðûìè ïðîíèñõîäèëè ýëåêòðè÷åñêèå ðàçðÿäû íà âûñîòó 12 êèëîìåòðîâ, ÷òî çíà÷èòåëüíî íèæå ñëîÿ âåíåðèàíñêèõ îáëàêîâ. Ýòî ÿâëåíèå ïîêà íå íàõîäèò ïîëíîãî îáúÿñíåíèÿ[1].

[1] 20. Ãîðû Ìàêñâåëëà

Óäèâèòåëüíàÿ òåõíèêà ïëàíåòíîé ðàäèîëîêàöèè äàëà ó÷¸íûì êàðòû ðåëüåôà ïëàíåòû, íî íóæíî èìåòü âîîáðàæåíèå õóäîæíèêà, ÷òîáû óâèäåòü â ýòèõ ñêëàäêàõ ðåëüåôà âûñî÷àéøèå ãîðû Âåíåðû îñòðîêîíå÷íûìè, 10-êèëîìåòðîâûìè ïèêàìè, âçìåòíóâøèìèñÿ íàä âåíåðèàíñêèì ïëîñêîãîðüåì.

[1] Ìîëíèè íà Âåíåðå, âåðîÿòíî, ñâÿçàíû â âîçìîæíûìè âóëêàíè÷åñêèìè èçâåðæåíèÿìè (ñì. êí.: *Êñàíôîìàëèòè Ë.Â.* Ïàðää ïëàíåò. Ì., Íàóêà, Ôèçìàòëèò, 1997). — *Ïðè. ðåä.*

[1] 21. Ðåëüåô ðàâíèíû Ñåâåðû

Òàê âûãëÿäèò ðåëüåô îäíîé èç ðàâíèí Âåíåðû. Î í íàïîìèíàåò çàñòûâøèå ìîðñêèå âîëíû. Ñîêðîâåííûå êîñìè÷åñêèå ëåäåíäû î Âåíåðå ãîâîðÿò, ÷òî îíà ñòàðøå Çåìëè è, â îòëè÷èå îò íå¸, ïðèíàäëåæèò ê âûñøåìó ïëàíåòíîìó Ñîëíåö÷íîé ñèñòåìå.

[1] 22. Äðåâíèé ðåëüåô Âåíåðû

Ïîë¸ò ïåðâîé ìåæïëàíåòíîé ñòàíöèè ñîñòîÿëñÿ 12 ôåâðàëÿ 1961 ãîäà. Êàêèì-òî âûñøèì ïðîâèäåíèåì ýòà äàòà ñîâïàëà ñ äí¸ì ðîæäåíèÿ âûäàþùåéñÿ ðóññêîé æåíùèíû — Åëåíû Èâàíîâû Ðåðèõ, êîòîðóþ Ó÷èòåëÿ íàçûâàëè Óðóñâàòè â ÷åñòü Óòðåííåé Çâåçäû.

[1] 23. Ïîâåðõíîñòü ïëàíåòû (ñíèìêè ÌÊÑ «Âåíåðà-13, 14»)

Îïóñòèâøèåñÿ íà ïîâåðõíîñòü ïëàíåòû êîñìè÷åñêèå àïïàðàòû ïåðääàëè ñíèìêè, íà êîòîðûõ ïåðåè èññëåäîâàòåëÿìè ïðääñòàëà êàìåíèñòàÿ ïóñòûíÿ ñ ÷óäîâèùíûì àòìîñôåðíûì ääâëåíèåì, â 90 ðàç ïðåâûøàþùèì çåìíîå, è òàì ïåðàòóðîé â 470 ãðàäóñîâ æàðû. Â ñòîëü òÿæ¸ëõõ óñëîâèÿõ íàó÷íîå îáîðóäîâàíèå ðàáîòàëî îãðàíè÷åííîå âðåìÿ.

[1] 24. Íåîáû÷íîå «ñóùåñòâî»

Íà ïåðâîé ïàíîðàìå Âåíåðû, ïîëó÷åííîé 22 îêòÿáðÿ 1975 ãîäà, âèäåí ïðääìåò äèêîâèííé ôîðìû, ðàçìåðîì îêîëî òðèäöàòè ñàíòèìåòðîâ. Íåîáû÷íûå î÷åðòàíèÿ íàòàëêèâàþò íà ìûñëü, ÷òî ïåðääíèè íåêèé æèâîé îáèòàòåëü ïëàíåòû. Îäíàêî íóæíî èìåòü â âèäó, ÷òî êîãäà íà ôèçè÷åñêîé ïëàíåòå èç-çà âûñîêîé òåìïåðàòóðû è ääâëåíèÿ íå ìîæåò áûòü óæå îðãàíè÷åñêîé æèçíè, ïîäîáíî íàøåé çåìíîé, òàì ãðˆ æå íàõîäÿòñÿ ðàçëè÷íûå âèäû íå ôèçè÷åñêîé ýâîëþöèè, ìîãóùèå ïðîèçâîäèòü ñâîþ ðàáîòó â Òîíêîì Ìèðå ïëàíåòû.

[1] 25. Öâåòíîå èçîáðàæåíèå ëàíäøàôòà Âåíåðû

Ôèçè÷åñêèå óñëîâèÿ ïëàíåòû âåñüìà ñóðîâû ïî çåìíûì ìåðêàì. Âóëêàíè÷åñêèå ïîðîäû è ãîðÿ÷èå áàçàëüòû, à íàä íèìè â æ¸ëòî âåíåðèàíñêîì íåáå ïëîòíàÿ ïåëåíà îáëàêîâ èç êîíöåíòðèðîâàííîãî ðàñòâîðà ñåðíîé êèñëîòû, â êîòîðîì â ñ÷èòàííûå ìèíóòû ðàñòâîðÿåòñÿ ëþáàÿ îðãàíèêà. Íå ýòà î÷âèäíîñòü, à äåéñòâèòåëüíîñòü, ñêðûâàþùàÿñÿ çà íåé, ãîòîâèò íåìàëî ñþðïðèçîâ áóäóùèì ïóòåøåñòâåííèêàì ê Äàëüíèì Ìèðàì.

ìîì, îíà õðàíèò íå ìåíüøå òàéí, ÷åì å¸ ñ¸ñòðû — äóõàèå ïëàíåòû. Ì û êîñí¸ìñÿ ëèøü íåêîòîðûõ èç íèõ.

[1] 27. Ò¸ìíûå ïÿòíà

Âû âèäèòå ñíèìîê Çåìëè, ñäåëàííûé ñî ñïóòíèêà ïðè ïîìîùè óëüòðàôèîëåòîâîé êàìåðû. Ïîêð Çåìëè âåí÷àåò âåëè÷åñòâåííàÿ êîðîíà ñåâåðíîãî ñèÿíèÿ, çäåñü æå âûäåëåíû íåáîëüøèå ò¸ìíûå ó÷àñòêè. Çà ñóòêè ÷èñëî èõ äîñòèãàåò áîëåå 7 òûñÿ÷. Ïîëó÷åííûå äàííûå ãîâîðÿò î ðåàëüíûõ îáúåêòàõ, êîòîðûå íå ìîãóò ñîñòîÿòü èç ìåòàëëà èëè êàìíÿ, òàê êàê äî Çåìëè äîëåòàëè áû èõ îñêîëêè, ÷åãî â äåéñòâèòåëüíîñòè íå îòìå÷àëîñü. Âûâîä ó÷¸íûõ áûë îøåëîìëÿþùèì. Ò¸ìíûå äûðû åñòü íå ÷òî èíîå, êàê îáëàêà âîäû, êîòîðûå âîçíèêàþò â ðåçóëüòàòå ðàñïàäà ðûõëûõ ëåäÿíûõ îáúåêòîâ ìàññîé â 20—40 òîíí, âëåòàþùèõ â àòìîñôåðó Çåìëè ñ îãðîìíîé ñêîðîñòüþ.

[1] 28. Êàðòà Îðîíòåñà Òèíèòñà 1531 ãîäà

Ïåðåä íàìè êàðòà, íà÷åðòàííàÿ Îðîíòåñîì Òèíèòñîì â 1531 ãîäó. Å¸ îáíàðóæåíè â 1959 ãîäó ×àðëüç Õýïãóä. Â ãëàçà ñðàçó áðîñàåòñÿ îòñóòñòâèå ëåäÿíèêîâ Àíòàðêòèäû. Õðåáòû, íàíåñ¸ííûå íà êîíòèíåíòå, íå áûëè âûìûñëåíì êàðòîãðàôà, à íàïîìèíàëè ìîãî÷èñëåííûå õðåáòû, îòêðûòûå â ïîñëåäíèå ãîäû. Ê ìîðþ òåêëè ðåêè. Öåíòðàëüíàÿ ÷àñòü êîíòèíåíòà íà êàðòå ñâîáîäíà îò ðåê è ãîð, ÷òî ïðåäïîëàãàåò íàëè÷èå òàì ëåäíèêîâîãî ùèòà è âîçìîæíî ïîêðûòûõ â ïîñëåäíèå ãîäû. Êîãäà îòëè÷èòåëüíàÿ ÷àñòü íàøåéíåì ýêâàòîðå: Ñåâåðíûé ïîëþñ ðàñïîëàãàëèñü äàëî-òî íåäàëåêî îò Ìîâîé Ãâèíåè, à Þæíûé — â Àòëàíòèêå, â ðàéîíå îñòðîâà Ñàí-Ïàóëó.

[1] 29. Ñëåäû, îñòàâëåííûå ëåäíèêîì â Ñàõàðå

Íà ýòîì ñíèìêå ìû âèäèì ñëåäû, îñòàâëåííûå ëåäíèêîì â Ñàõàðå, óêàçûâàþùèå íà òî, ÷òî ýòà ÷àñòü Àôðèêè íàõîäèëàñü â çîíå îáëåäåíåíèÿ. Ýòó çàãàäêó è ïîïûòàëñÿ ðàçãàäàòü ×àðëüç Õýïãóä. Î í ïðääïîëæëè, ÷òî Àíòàðêòèäà íå âñåãäà áûëà ïîêðûòà ëüäîì è íàõîäèëñü â 2 òûñÿ÷àõ êèëî ìåòðîâ ñâåðíåå Þæíîãî ïîëþñà, ò.å. â çîíå óìåðåííîãî êëèìàòà. Êîíòèíåíò ïðåìåñòèëñÿ è çàíÿë ñâî¸ íûíåøíåå ïîëîæåíèå âíóòðè Ïîëÿðíîãî êðóãà â ðåçóëüòàòå òàê íàçûâàåìîãî «ìàùåíèÿ çåìíîé êîðû». Òàêîå ñìåùåíèå ïðèâåëî ê äëîíãàäëüíûì êàòàêëèçìàì, êîòîðûå, êàê ïîêàçûâàþò ðàñ÷åòû ó÷¸íûõ, ìîãóò ïîâòîðèòüñÿ ñíîâà.

[1] 30. Ñíèìîê Çåìëè

Íàì êàæåòñÿ, ÷òî ìû õîðîøî çíàåì íàøó ïëàíåòó. Ì û ìîæåì îáîçðåâàòü å¸ èç êîñìîñà, óæå ñîñòàâëåíû ïîäðîáíåéøèå êàðòû ñóøè è Ìèðîâîãî îêåàíà. Í î âåëèêàÿ òàéíà Çåìëè çàêêþ÷àåòñÿ â òî ì, ÷òî íà íåé èçàââíà ñóùåñòâóåò Òåðääûíÿ Çíàíèÿ è Ëþáâè.

[1] 31. Í.Ê.Ðåðèõ «Ïåñíÿ î Øàìáàëå»

Ñóùåñòâóåò Áðàòñòâî Ìàòàì — Ñòàðøèõ Áðàòüåâ ÷åëîâå÷åñòâà, ïîñâÿòèâøèõ ñåáÿ âåëèêîìó çíàíèþ âî èìÿ îáùåãî áëàãà è ñëåäÿùèõ çà ýâîëþöèåé ìèðà. Âñå âåëèêèå îòêðûòèÿ è èäåè íåèçìåííî èñõî-äèëè è èñõîäÿò èç ýòîãî Èñòî÷íèêà Çíàíèÿ è Ñâåòà. Ýòîò Ìàÿê ÷åëîâå÷åñòâà ñóùåñòâóåò íå â çàîáëà÷íûõ ñôåðàõ, à íà íàøåé Çåìëå.

[1] 32. Àñòðîíàâò ñ Ëóíîõîäîì

Ëóíà — ïåðâîå ïëàíåòíîå òåëî, íà ïîâåðõíîñòü êîòîðîãî ñòóïèë ÷åëîâåê. Ðåçóëüòàòû ýòèõ èññëåäîâàíèé ïîèñòèíå ôàíòàñòè÷íû. Â ïåðâóþ âûñàäêó êîñìîíàâòîâ áûëî ïòì å÷åíî ïðèñóñòâèâ â ðàéîíå ïðèëóíåíèÿ, íåíáû÷íûõ îáúåêòîâ, íàïîìèíàþùèõ êîñìè÷åñêèå êîðàáëè.

[1] 33. «Àïîëëî-17» íàä îðàòíîé ñòîðîíîé Ëóíû

Äàëüíåéøèå ýêñïåäèöèè îòìå÷àëè íà îáðàòíîé ñòîðîíå Ëóíû ñòðàííûå ñîðóæåíèÿ êóïîëîîáðàçíîé ôîðìû, ìåíÿþùèå îêðàñêó; ñòðîåíèÿ, íàïîìèíàþùèå àðêè è ìîñòû; ïîäâèæíûå ñâåòÿùèåñÿ îáúåêòû. Âñåãî çàðåãèñòðèðîâàíî øåñòüñîò ÿâëåíèé, êîòîðûå äî ñèõ ïîð íå ïîëó÷èëè íàó÷íîãî îáúÿñíåíèÿ.

[1] 34. Êðàòåð íà îáðàòíîé ñòîðîíå Ëóíû

Èññëåäîâàíèå ðÿäà ëóííûõ ïîðîä ïîêàçàëî, ÷òî èõ êðèñòàëëèçàöèÿ øëà â óñëîâèÿõ î÷åíü ìåäëåííîãî îñòûâàíèÿ, à ýòî íå ìîãëî ïðîèñõîäèòü íà ïîâåðõíîñòè íåáåñíîãî òåëà è íå ÿâëÿåòñÿ ðåçóëüòàòî ì óäàðíîãî âîçäåéñòâèÿ ìåòåîðèòîâ. Äîñòàâëåíííûå îáðàçöû ñîäåðæàëè êîìáèíàöèè ìèíåðàëîâ, êîòîðûå ñïîñîáíû îáðàçîâàòüñÿ òîëüêî ïðè óñëîâèÿõ, èàêèå ñóùåñòâóþò íà ãëóáèíå. Ñåãîäíÿ ýòè ïîðîäû åæàò íà ïîâåðõíîñòè. Ï î-âèäèì îò ó, çäåñü ïðîèçîøëî ïîëíîå ñáðàñûâàíèå êîðû, è íàéðþäàìàÿ ïîâåðõíîñòü — îäíà èç ãëóáèíîûõ îáîëî÷åê ïëàíåòû.

[1] 36. Ñîñòàâíîé ñíèìîê Ìàðñà

Ìàðñ — âíåøíÿÿ ïëàíåòà çåìíîé ãðóïïû.

Îäíà èç âåëèêèõ çàãàäîê Ìàðñà çàêëþ÷àåòñÿ â òîì, ÷òî îí èìååò äâà ñîâåðøåííî ðàçíûõ è ¸òêî îïðåäåëåííûõ òèïà ðåëüåôà: ãóñòî èçðûòóå êðàòåðàìè âûñîêîãîðüÿ þãà, âîçâûøàþùèåñÿ îñíîâíîì íà 2 êèëîìåòðà îò óñëîâíîãî íóëÿ, è ëèøåííûå êðàòåðîâ ñåâåðíûå íèçèíû, áîëüøàÿ ÷àñòü êîòîðûõ ëåæèò, îò êðàéíåé ìåðå, íà êèëîìåòð íèæå óñëîâíîãî íóëÿ.

[1] 37. Äîëèíà Ìàðèíåðà

Èñêëþ÷åíèåì íà þãå ÿâëÿåòñÿ ÷óäîâèùíàÿ èçâèëèñòàÿ áîðîçäàêàíüî, êîòîðóé òÿíåòñÿ íà ðàññòîÿíèå â 4,5 òûñÿ÷è êèëîìåòðîâ. Ýòî äîëèíà Ìàðèíåðà, å¸ ãëóáèíà äîñòèãàåò ñåìè êèëîìåòðîâ ïðè ìàêñèìàëüíîé øèðèíå â 200 ñ ëèøíèì êèëîìåòðîâ.

[1] 38. Ãîðà Îëèìï

À íà ñåâåðå âîçâûøàþòñÿ ãèãàíòñêèå âóëêàíû, ñàìûé áîëüøîé èç êîòîðûõ, ãîðà Îëèìï, äîñòèãàåò 27 êèëîìåòðîâ è ÿâëÿåòñÿ âûñî÷àéøåé ãîðîé â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå. Ýòè âóëêàíû âèäíû èç êîñìîñà, äàæå â ïåðèîä ìàðñèàíñêèõ áóðü.

[1] 39. Òàèíñòâåííûé Ìàðñ

Ñíèìîê, ïîëó÷åííûé ñ îðáèòû Ìàðñà, ïîêàçûâàåò äåòàëè ïîâåðõíîñòè ïëàíåòû. Çàìåòíà áåëàÿ ìîðîçíàÿ ìãëà íàä þæíûì ïîëÿðíûì ðàéîíîì, ãäå â ýòîò ïåðèîä áûëà ñåðåäèíà çèìû. Äâà òíêêõ ñëîÿ îáëàêîâ íà âûñîòå òî 25 äà 40 êèëîìåòðîâ, ïî-âèäèìîìó, ñîñòîÿò èç êðèñòàëëîâ ñêîíäåíñèðîâàííîãî óãëåêèñëîãî ãàçà. Òòìîñôåðà Ìàðñà ÷ðåçâû÷àéíî ðàçðåæåíà è ñîñòîèò íà 95% èç óãëåêèñëîãî ãàçà.

[1] 40. Ðåêè Ìàðñà

Âíåøíåå ñõîäñòâî îáðàçîâàíèé â ðåëüåôå «Êðàñíîé ïëàíåòû» ñ ðóñëàìè ðåê ÿâëÿåòñÿ îäíèì èç ñàìûõ îçàäà÷èâàþùèõ àñïåêòîâ ìàðñèàíñêîé ãåîëîãèè. Õîòÿ â íûíåøíèõ óñëîâèÿõ æèäêàÿ âîäà íà ïîâåðõíîñòè íå ñóùåñòâóåò, ìû âèäèì ìíîãî÷èñëåííûå ïðèçíàêè âîäíîé ýðîçèè. Ñåòè ðàçâåòâëÿþùèõñÿ äîëèí ïðîëåãàþò ïî äñåé, èçðûòîé êðàòåðàìè, òåððèòîðèè. Î íè íàïîìèíàþò çåìíûå ðå÷íûå äîëèíû íàëè÷èåì ïðèòîêîâ è óâåëè÷åíèåì èõ ðàçìåðîâ âíèç ïî òå÷åíèþ.

[1] 41. Ïîëÿðíàÿ øàïêà Ìàðñà

Ëþáîïûòíî, ÷òî îêåàíòíòè ñâåðíîãî ïîëþñà ïëàíåòû èìåþò ãðàíèöíîå óãëóáëåíèå. Ýòî è ìíîãî÷èñëåííûå «ðóñëà» âûñõøèõ ðåê íàâîäÿò íà ìûñëü î òîì, ÷òî íà äðåâíåì Ìàðñå áûëà íåòîëüêî «òåêó÷àÿ» âîäà, íî è âîäî¸ìû, ïîäîáíûå çåìíûì îç¸ðàì è ìîðÿì. Ó÷¸íûå èùóò îòâåò íà âîïðîñ, êóäà äåëàñü âîäà.

[1] 42. Ñêëîíû Ìàðñà

Íàèáîëåå äîñòîâåðíûì íà ñåãîäíÿøíèé äåíü äîêàçàòåëüñòâîì òîãî, ÷òî â ïðîøëîì Êðàñíàÿ ïëàíåòà îáëàäàëà âëàæíûì è ò¸ïëûì êëèìàòîì, ïîõîæèì íà ñîâðåìåííûé êëèìàò Çåìëè, ÿâëÿþòñÿ îáíàðóæåííûå íà Ìàðñå îâðàãè è ãîðíûå ïîðîäû îñàäî÷íîãî ïðîèñõîæäåíèÿ. Íà Çåìëå òå è äðóãèå îáÿçàíû ñâîèì ðîæäåíèåì æèâîé âîäå.

[1] 43. Ãîðîä èíêîâ

Â ðàéîíå þæíîãî ïîëþñà Ìàðñà ðàñïîëîæåíî íåñêîëüêî îáëàñòåé ñ âåñüìà ñòðàííûì è ôîðìàìè ðåëüåôà. Ñðåäè íèõ — ñèñòåìà ïåðåñåêàþùèõñÿ ïîä ïðÿìûì óãëîì ãðåáíåé. Â öåëîì èàðòèíà ÷åì-òî íàïîìèíàåò îñòàòêè «êâàðòàëîâ» äðåâíåãî ãîðîäà, çà ÷òî ýòîò ðàéîí è ïîëó÷èë íåîôèöèàëüíîå íàçâàíèå «ãîðîäà èíêîâ». Ïðîèñõîæäåíèå ýòîé ñòðóêòóðû ïîêà òðóäíîáóÿñíèìî.

[1] 44. Ïåñ÷àíûå äþíû êàíüîíà Ãåáâû

Êàíüîí Ãåáâû — îäèí èç ìîãî÷èñëåííûõ êàíüîíîâ, âõîäÿùèõ â ñîñòàâ äîëèíû Ìàðèíåðà. Íà ñíèìêå îæèäàòü «èçúåäåíîûå» åâòðîì ôîðìû ðåëüåôà, îêðóæ¸ííûå ñî âñåõ ñòîðîí ïåñ÷àíûìè äþíàìè — íàãëÿäíîå ñâèäåòåëüñòâî íåóòîìèìîé ýíåðãèè ìàðñèàíñêèõ âåòðîâ, ôîðìèðóþùèõ ëèê Êðàñíîé ïëàíåòû.

[1] 45. Âîñõîä Ñîëíöà íàä ðàâíèíîé Óòîïèÿ

Ïåðåä ïðåâûìè êîñìè÷åñêèìè àïïàðàòàìè, îïóñòèâøèìèñÿ íà Ìàðñ, ïðåäñòàëà ïóñòûíÿ ìåñòîñòü, çàñûïàíÿ ðæàâî-êðàñíûì ïåñêîì è îáèëüíî óñåÿíÿ êàìíÿìè. Îò ýòîãî ýòó ìåñòîñòü íàçâàëè «ëåñîì êàìåé».

[1] 46. Ìåñòî ïîñàäêè «Âèêèíã-1»-àíòåííà

Îäíîé èç çàäà÷ ïîëåòà êîñìè÷åñêèõ àïïàðàòîâ «Âèêèíã» áûëî âçÿòèå ïðîá ìàðñèàíñêîãî ãðóíòà äëÿ ïîñëà â í¸ì ïðèìèòèâíûõ ìèêðîîðãàíèçìîâ. È íåñìîòðÿ íà òî, ÷òî îôèöèàëüíî áûëî çàÿâëåíî îá îñóùñòâëè ïðèçíàêîâ æèçíè íà Ìàðñå, ïîðàçèòåëüíûì îñòà¸òñÿ òîò ôàêò, ÷òî ìàðñèàíñêèå îáðàçöû ääëè ïîëæèòåëüíûé ðåçóëüòàò íà ïðîöåññû ôîòîñèíòåçà, îáû÷íî àññîöèèðóåìûå ñ æèçíüþ.

Ñîêðîâåííàÿ Ìóäðîñòü Ó÷èòåëåé ÷åëîâå÷åñòâà ãîâîðèò, ÷òî â íàñòîÿùåå âðåìÿ Ìàðñ íàõîäèòñÿ â ñîñòîÿíèè îáñêóðàöèè. Æèçíü íà âðåìÿ çàìåðëà íà í¸ì, êàê â ÷åëîâåêå, ïîãðóçèâøåìñÿ â ñîí.

[1] 47. Èçîáðàæåíèå ñôèíêñà (äâà ñíèìêà)

Ì èññèÿ «Âèêèíãîâ» ïðåäïîäíåñëà èññëåäîâàòåëÿì è çàãàäêè, ïðåâîñõîäÿùèå ñàìûå ñìåëûå ôàíòàçèè. Ðàáîòíèê öåíòðà «ÍÀÑÀ», îáðàáàòûâàâøèé ìàòåðèàëû ñú¸ìêè ïîâåðõíîñòè ïëàíåòû, îáíàðóæåë ñíèìîê, íàçâàííûé «Ãîëîâà» ñ èçîáðàæåíèåì ÷åëîâå÷åñêîãî ëèöà, êîòîðîå âïîñëåäñòâèè ñòàëè èìåíîâàòü «ñôèíêñîì». Îôèöèàëüíûå ñëóæáû «ÍÀÑÀ» ñäåëàëè âñ¸, ÷òîáû óáåäèòü çàèíòðèãîâàííóþ îáùåñòâåííîñòü áóäòî «ãîëîâà» âîçíèêëà â ð÷åçóëüòàòå åñòåñòâåííûõ ïðèðîäíûõ ïðîöåññîâ íà Ìàðñå. Íî òàê ëè ýòî?

[1] 48. Èçîáðàæåíèå ñôèíêñà

Ñíèìîê «ñôèíêñà» áûë ïîäâåðæåí ñïåöèàëèñòàìè «ôðàêòàëüíîìó àíàëèçó», ñìûñë êîòîðîãî çàêëþ÷àåòñÿ â îñîáîì ñâîéñòâå ïðèðîäíûõ îáúåêòîâ áûòü ïîõîæèìè äðóã íà äðóãà, ìåíÿÿ ëèøü ìàñøòàáû. Òàêîé àíàëèç èñïîëüçóþò äëÿ îáíàðóæåíèÿ íà ëþáîé ìåñòíîñòè çàìàñêèðîâàííûõ îáúåêòîâ, ñîçäàííûõ ðóêàìè ÷åëîâåêà. Ðåçóëüòàòû îïðåäåëèëè «ëèöî» êàê íàèìåíåå åñòåñòâåííûé îáúåêò íà ðàññòîÿíèè â ïÿòíàäöàòü òûñÿ÷ êèëîìåòðîâ âî âñåõ íàïðàâëåíèÿõ, òàì ñàìûì, ïîäòâåðæäàÿ èñêóññòâåííîñòü åãî ïðîèñõîæäåíèÿ.

[1] 49. Ñïóòíèêè Ìàðñà

Ó Ìàðñà ñóùåñòâóåò äâà ñïóòíèêà — Ôîáîñ è Äåéìîñ. Ñ ìàðñèàíñêèìè ëóíàìè ñâÿçàí ðÿä ñòðàííûõ ôàêòîâ. Íåïðàâäîïîäîáíàÿ ôîðìà ïîçâîëÿåò âèäåòü â íèõ òèïè÷íûå àñòåðîèäû, â äðåâíåéøèå âðåìåíà çàõâà÷åííûå Ìàðñîì, è óäèâèòåëüíî, ÷òî îáà ñïóòíèêà íàõîäÿòñÿ íà ïî÷òè êðóãîâûõ îðáèòàõ. Çà 157 ëåò äî èõ îòêðûòèÿ àñòðîíîìàìè, íàëè÷åå ó Ìàðñà äâóõ ñïóòíèêîâ áûëî ïðåäñêàçàíî èçâåñòíûì äàòñêèì ó÷åíûì Äæîíàòàíîì Ñâèôòîì â ðîìàíå «Ïóòåøåñòâèå Ãóëèâåðà». È áûë òî÷íî ïðåäñêàçàí ðàäèóñ îðáèòû Äåéìîñà.

[1] 50. ×àñòü ïîâåðõíîñòè Ôîáîñà

Ïîïûòêè èçó÷åíèÿ Ôîáîñà êîñìè÷åñêîé ìåæïëàíåòíîé ñòàíöèåé çàêîí÷èëîñü íåîæèäàííûì ïðåêðàùåíèåì ñâÿçè, êîãäà ñòàíöèÿ ïðèáëèçèëàñü ê ñïóòíèêó. Íåçäàëãî äî ýòîãî íà ýêðàíàõ êîìïüþòåðîâ â Öåíòðå óïðàâëåíèÿ ïîë¸òàìè áûëî çàìå÷åíî íåïîíÿòíîå òåëî, êîòîðîå òàåëèëîñü îò Ôîáîñà, çàòåì â öåíòðå êàäðà îêàçàëàñü êðóãëàÿ òåíü, è èçîáðàæåíèå ïîñòåïåííî ïîáåëåëî è ïîãàñëî. Ïðè÷èíà âàíäàëèçìà îñòà¸òñÿ íåðàñêðûòîé.

[1] 51. Ñõåìà ïîÿñà àñòåðîèäîâ

Åñëè óñëîâíî èçîáðàçèòü îðáèòû Ìàðñà è Þïèòåðà â âèäå âíåøíåãî è âíóòðåííåãî êðóãîâ êðóãîâóõ Ñîëíöà, òî ìåæäó ýòèìè îðáèòàìè îáðàçóåòñÿ ïóñòîå ïðîñòðàíñòâî â ïîëìèëëèàðäà êèëîìåòðîâ. Ñ äàâíèõ ïîð àñòðîíîìû ïðåäïîëàãàëè, ÷òî çäåñü ÷òî-òî äîëæíî áûòü, è 1 ÿíâàðÿ 1801 ãîäà ïðîèçîøëî îêêðûòèå ïëàíåòîèäà, ïîëó÷èâøåãî íàçâàíèå Öåðåðà. Âïîñëåäñòâèè áûëî îáíàðóæåíî íåñêîëüêî òûñÿ÷ïëàíåòîéäîâ. Âñå îíè äâèãàëèñü ïî ïîõîæèì îðáèòàì è óäèâèòåëüíûõ ñâîéñòâ.

[1] 52. Àñòåðîèä 951 Ãàñïðà

Àñòåðîèä 951 Ãàñïðà ñòàë ïåðâûì ìàëîì ïëàíåòîé, ñ êîòîðîé ñáëèçèëñÿ êîñìè÷åñêèé àïïàðàò «Ãàëèëåé». Êàê è îæèäàëîñü, ýòî áûëî íåáîëüøîå òåëî íåïðàâèëüíîé ôîðìû. Íåîæèäàííîñòüþ îêàçàëñÿ «ìîëîäîé» âîçðàñò îïðåäåëèòåëüíûõ àñòåðîèäà è íàëè÷èå íåáîëüøîãî ñîáñòâåííîãî ìàãíèòíîãî ïîëÿ. Ó ñòîëü ìàëîãî òåëà çàìåòíîå ìàãíèòíîå ïîëå ìîæåò áûòü ñâèäåòåëüñòâîì òîãî, ÷òî ýòî «îñêîëîê» ãîðàçäî áîëåå ìàññèâíîé ïëàíåòû.

[1] 53. Àñòåðîèä 243 Èäà

Àñòåðîèä Èäà — âòîðàÿ öåëü èññëåäîâàíèÿ êîñìè÷åñêîãî àïïàðàòà. Îêàçàëîñü, ÷òî ýòò ïëàíåòèä èìåò ìàëåíüêóþ ëóíó, ðàçìåðîì â ïîëòîðà êèëîìåòðà. Àñòåðîèäû íåìàëî îçàäà÷èëè ó÷¸íûõ è äðóãèì ñâîéñòâàìè. Íàïðèìåð, àñòåðîèä Áàìáåðãà ÷åíåå ñàìîé ÷¸ðíîé ñàæè, çàòî Âåñòà çíà÷èòåëüíî ïðåâîñõîäèò îððàæàòåëüíûìè ñïîñîáíîñòÿìè Ìàðñ. Íî ñàìûì íåîáõîäèìûì îêàçàëñÿ àñòåðîèä Ãåêòîð. Î í ìåíÿåò ñâîé áëåñê ñ ïåðèîäîì â 7 ÷àñîâ. Ñîãëàñíî íàáëþäåíèÿì î í èìåò ôîðìó öèëèíäðà è äîëæåí ñîñòîÿòü èç íåðæàâåþùåé ñòàëè!

[1] 54. Þïèòåð

Çà ïîÿñîì àñòåðîèäîâ ñëåäóåò Þïèòåð, âîçãëàâëÿþùèé ñåìåéñòâî ïëàíåò-ãèãàíòîâ. Âñÿ âèäèìàÿ ïîâåðõíîñòü Þïèòåðà — ýòî ïëîòíûå íáëàêè. Åù¸ â 1969 ãîäó áûëà îáíàðóæåíà ñòðàííàÿ îñîáåííîñòü — èç åãî íåäð èä¸ò ïîòîê òåïëà, â äâà ðàçà ïðåâîøàþùèé ïðèòîê ýíåðãèè îò Ñîëíöà. Âñ¸ ýòî ãîâîðèò î òì, ÷òî âíóòðè ãèãàíòà ïðîèñõîäÿò áóðíûå ýíåðãåòè÷åñêèå ïðîöåññû, òàì ñàìûì óáåæäàÿ — ýòà ïëàíåòà ïî ñâîåìó ñòðîåíèþ áëèçêà ê çâ¸çäàì.

[1] 55. Ñíèìîê Þïèòåðà â ÈÊ-äèàïàçîíå

Íà ýòîì ñíèìêå ìû âèäèì Þïèòåð â ñâåòå åãî ñîáñòâåííîãî èíôðàêðàñíîãî èçëó÷åíèÿ. Çäåñü íàèáîëåå ÿðêèå îáëàñòè ÿâëÿþòñÿ íàèáîëåå îðÿ÷èìè. Ñåâåðíîå ïîëóøàðèå õîëîäíåå þæíîãî. Óñëîâèÿ íà Þïèòåðå î÷åíü îòëè÷àþòñÿ îò çåìíûõ. Ðàçìåðû Þïèòåðà òåáóþò èíûõ íàãíåòåíèé è áîëüøå ýíåðãèè äëÿ ñîâåðøåíñòâîâàíèÿ.

¹ 56. Ñíèìîê Þïèòåðàñ ÌÊÑ

Òàêèì Þïèòåð ìîæíî óâèäåòü òîëüêî ñáîðòà êîñìè÷åñêîãî êîðàáëÿ. Åñòü ñâåäåíèÿ, ÷òî çåìíàÿ ìåæïëàíåòíàÿ ñòàíöèÿ ñôîòîãðàôèðîâàëà ãèãàíòñêèå ÍËÎ íà ôîíå Þïèòåðà.

Ñîêðîâåííîå Ó÷åíèå óòâåðæäàåò, ÷òî â íáâèäèìûõ ãëàçó ñôåðàõ Þïèòåðà îáèòàþò âïîëíå ðàçóìíûå Ñóùåñòâà. Óðîâåíü èõ äóõîâíîñòè çíà÷èòåëüíî ïðåâîñõîäèò äóõîâíîñòü ñîâðåìåííîãî çåìíîãî ÷åëîâå÷åñòâà.

¹ 57. Áîëüøîå Êðàñíîå Ïÿòíî

Ïåðåä íàìè ñàìàÿ èçâåñòíàÿ äåòàëü Þïèòåðà — Áîëüøîå Êðàñíîå Ïÿòíî. Ýòî îâàëüíîå îáðàçîâàíèå èçìåíÿþùèõñÿ ðàçìåðîâ, ðàñïîëîæåííîå â þæíîé ÷àñòè ÷åñêîé çîíå ïëàíåòû. Åãî ðàçìåðû ñåé÷àñ îêîëî 25 òûñÿ÷ êèëîìåòðîâ. Äâà çåìíûõ øàðà ìîãëè áû óìåñòèòüñÿ íà í¸ì.

¹ 58. Ñåðèÿ ñíèìêîâ ÁÊÏ (êîñìè÷åñêèé òåëåñêîï «Õàááë»)

Åù¸ 300 ëåò íàçàä íàáëþäàòåëè ðèñîâàëè ýòî òàèíñòâåííîå îáðàçîâàíèå â ñâîèõ æóðíàëàõ. Ïåðåîäè÷åñêè îíî ñòàíîâèëîñü áîëåå ÿðêèì, íî ïîèñê êàêî-ëèáî çàêîíîìåðíîñòè íå ïðèí¸ñ ðåçóëüòàòîâ. Çà ïåðèä íàáëþäåíèé è èçó÷åíèÿ Áîëüøîãî Êðàñíîãî Ïÿòíà áûëî âûñêàçàíî ìíîæåñòâî äîãàäîê î òîì, ÷òî ýòî òàêîå.

¹ 59. ÁÊÏ è ñîñåäíèå áåëûå îâàëû

Ïðåäïîëàãàëîñü, ÷òî ýòî îãðîìíûé îñòðîâ èç ãàëèåâîãî ëüäà, êîòîðûé ïëàâàåò â ïëîòíîé õîëîäíîé àòìîñôåðå, èëè ïîñòîÿííî èçâåðãàþùèéñÿ âóëêàí, íî íàèáîëåå ïëîäîâîðíîé îêàçàëîñü èäåÿ äîëãîæèâóùåãî âèðõÿ â àòìîñôåðå Þïèòåðà, ñîñòîÿùåé ïî÷òè öåëèêîì è èç âîäîðîäà è ãàëèÿ. Îêîëî Ïÿòíà ðàñïîëîæåíû åù¸ äâà âèõðÿ, çà äèíàìèêîé êîòîðûõ àñòðîíîìû íàáëþäàþò â òå÷åíèå 60 ëåò. Â 1998 ãîäó ýòè âèõðè ñëèëèñü â îäèí.

¹ 60. Þïèòåð ñ äâóìÿ ñïóòíèêàìè

Ìàãíèòîñôåðà Þïèòåðà ïî îáú¸ìó â òûñÿ÷ó ðàç ïðåâîøàåò çåìíóþ è èìåò áîëåå ñëîæíóþ ñòðóêòóðó ñî ìíîãèì ïîëþñàìè. Äâà áëèæàéøèõ ê Þïèòåðó ðîäíûõ ñïóòíèêà — Èî è Åâðîïà — âèäíû íà ôîíå ïëàíåòû, àêòèâíî âèëÿþò íà ïðîöåññû â ìàãíèòîñôåðå ïîëîñàòîãî ãèãàíòà. Ïåðää íàìè ðàçâîðà÷èâàåòñÿ îãíåííî-èç çíà÷èòåëüíî ïðåâîñõîäèò äóõîâíîñòü ñîâðåìåííîãî çåìíîãî ÷åëîâå÷åñòâà.

¹ 61. Ñëåäû ïàäåíèÿ êîìåòû

Ñ ïèäíåòîé Þïèòåð ñâÿçàíî è óíèêàëüíîå êîñìè÷åñêîå ñîáûòèå — ñòîëêíîâåíèå ñ êîìåòîé. Íà ñíèìêå âèäåí ðàéîí âçðûâà äâóõ ôðàãìåíòîâ êîìåòû — 18 èþëÿ 1994 ãîäà. Âñåãî æå, êîñìè÷åñêîå òåëî êîìåòû ñîñòîÿëî èç 20 ÿäåð, âûòÿíóòûõ öåïî÷êîé è ñîñòàâëÿâøèõ íàñòîÿùåå íåáåñíîå îæåðåëüå. Â òå÷åíèå äåñÿòè äíåé ÿäðà êîìåòû âðåçàëèñü â àòìîñôåðó Þïèòåðà, ñîçäàâàÿ ãèãàíòñêèå óäàðíûå âîëíû, âëèÿÿ íà ïðîöåññû â ìàãíèòîñôåðå ãèãàíòà, íà åãî èçëó÷åíèÿ â îêðóæàþùèé êîñìîñ.

¹ 62. Òîíêèé ñåðï Èî ñ èçâåðãàþùèìèñÿ âóëêàíàìè

Ýòîò ñíèìîê ñòàë ïåðâûì ñâèäåòåëüñòâîì ñóùåñòâîâàíèÿ â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå âíåçåìíîãî âêòèâíîãî âóëêàíà. Êàê è ìíîãèå èñòîðè÷åñêèå îòêðûòèÿ, îòêðûòèå âóëêàíà íà Èî ïðîèçîøëî ñëó÷àéíî, êîãäà ñïåöèàëèñò ïî çâ¸çäíîé íàâèãàöèè óòî÷íÿë ïî ñíèìêàì òðàåêòîðèþ êîñìè÷åñêîãî àïïàðàòà.

¹ 63. Ñîñòàâíîé ñíèìîê Èî ñ äâéñòâóþùèì âóëêàíîì íà êðàþ

Âïîñëåäñòâèè íà Èî áûëî îòêðûòî áîëåå 80 äâéñòâóþùèõ âóëêàíîâ è ïðåäïîëàãàþò, ÷òî ýòà öèôðà íå îêî í÷àòåëüíàÿ.

Áîëüøèíñòâî àêòèâíûõ âóëêàíîâ ðàñïîëîæåíî â äâóõ ïðîòèâîïîëîæíûõ ðåãèîíàõ. Îäèí íàõîäèòñÿ áëèæå âñåãî ê Þïèòåðó, äðóãîé — íà ïðîòèâîïîëîæíîé ñòîðîíå. Âîçìîæíî, ýòî ñâÿçàíî ñ ìîãó÷èìè ñèëàìè òÿãîòåíèÿ ãèãàíòñêîé ïëàíåòû.

¹ 64. Èçâåðæåíèå áîëåå êðóïíûì ïëàíîì

Íà áîëåå êðóïíîì èçîáðàæåíèè âèäíî, êàê ãàçîâûå ïîòîêè íàä èçâåðæåíèåì ïîäíèìàþòñÿ íà âûñîóò äî íåñêîëüêèõ ñîò êèëîìåòðîâ. Äëÿ äîñòèæåíèÿ òàêîé âûñîòû íà÷àëüíàÿ ñêîðîñòü âûáðîñà äîëæíà áûòü áîëåå îäíîãî êèëîìåòðà â ñåêóíäó, ÷òî íàìíîãî âûøå, ÷åì ïðè ñàìûõ ìîùíûõ èçâåðæåíèÿõ íà Çåìëå. Îáùàÿ ìàññà âåùåñòâà, âûáðàñûâàåìîãî çà ñåêóíäó èç áóêêàíîâ Èî, îöåíèâàåòñÿ â 100 òûñÿ÷ òîíí, è ÷àñòü ýòîé ìàññû ïðåîäîëåâàåò ïðèòÿæåíèå Èî, ïîïîëíÿÿ îêðóæàþùåå ñïóòíèê ãàçîâîå îáëàêî.

¹ 65. Ïîâåðõíîñòü Åâðîïû

Èç ñïóòíèêîâ Þïèòåðà áîëüøå äóãèõ âçâîëíîâàëà ó÷¸íûõ Åâðîïà. Ýòî îáíî èç ñàìûõ ãëàäêèõ òå¸ðäûõ òåë Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû. Ñïåêòðàëüíûå èçìåðåíèÿ ïîêàçàëè, ÷òî ïîâåðõíîñòü Åâðîïû — ýòî âîäÿíîé ë¸ä è ñíåã, à òàêæå ïðèñóòñòâåò íåìàëîãî êîëè÷åñòâà îðãàíè÷åñêîãî âåùåñòâà.

[1] 66. Ëåäÿíûå ïîëÿ Åâðîïû

Ëåäÿíûå ïîëÿ Åâðîïû ïîêðûòû ìíîæåñòâåííûìè ïîëñàìè, íàïîìèíàþùèìè òðåùèíû. Íà ñïóòíèêå íåîáû÷íî ìàëî êðàòåðîâ, ýòî çíà÷èò, ÷òî Åâðîïà ëèáî î÷åíü ìîëîäàÿ ïëàíåòà, ëèáî íà íåé ñóùåñòâóåò ïëàíåòàðíàÿ çàùèòà ìàãíèòíîãî ðàðàêòåðà. Áûëà âûäâèíóòà ãèïîòåçà, ÷òî ýòîò ñïóòíèê — ãèãàíòñêèé ïëàíåòàðíûé îðãàíèçì, ïðîíèçàííûé æèëàìè è ñîñóäàìè — áèîîáðàçîâàíèÿìè.

[1] 67. Âûñîêîå ðàçðåøåíèå ïîâåðõíîñòè Åâðîïû

Ñíèìêè ïîâåðõíîñòè Åâðîïû, ñäåëàííûå ñ âûñîêèì ðàçðåøåíèåì, ïîêàçûâàþò ìíîãî÷èñëåííûå, áåñïîðÿäî÷íî ðàçáðîñàííûå àéñáåðãè è ãðåáíè, âîçíèêàþùèå â ìåñòàõ ñòîëêíîâåíèÿ ëåäÿíûõ ïëèò. Òîëùèíà ëåäÿíîãî ïàíöèðÿ îöåíèâàåòñÿ â íåñêîëüêî êèëî-ìåòðîâ, à äàëåå, ïðåäïîëàãàþò ó÷¸íûå, ñëåäóþò íåñêîëüêî äåñÿòêîâ êèëî-ìåòðîâ æèâêîãî îêåàíà. Íà Åâðîïå âïîëíå ìîóò îáèòàòü æèâûå ñóùåñòâà, äàæå åñëè î ôîðìàõ æèçíè ñóäèòü ïî çåìíûì ïîíÿòèÿì.

[1] 68. Ôîòîãðàôèÿ Ãàíèìåäà

Ãàíèìåä — ñàìûé áîëüøîé ñïóòíèê â ñèñòåìå Þïèòåðà è âîîáùå â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå. Ïî ñâîåìó äèàìåòðó î íí äàæå ïðåâîñõîäèò Ìåðêóðèé. Ñïóòíèê â çíà÷èòåëüíîé ìåðå ïîêðûò ñëîåì äëüäà. Íåîæèäàííûì äëÿ ó÷¸íûõ, ñòàëî îòêðûòèå ó Ãàíèìåäà ñîáñòâåííîé ìàãíèòîñôåðû.

[1] 69. Äåòàëè ïîâåðõíîñòè Ãàíèìåäà

Ïîâåðõíîñòü Ãàíèìåäà íåñ¸ò íà ñåáå ñëåäû àêòèâíîé âóëêàíè÷åñêîé è òåêòîíè÷åñêîé äåÿòåëüíîñòè. Ïðîèñõîæäåíèå ìíîãèõ íåîáû÷íûõ äåòàëåé ëàíäøàôòà ýòîé ëóíû äî ñèõ ïîð âûçûâàåò ñïîðû ñðåäè ïëàíåòîëîãîâ.

[1] 70. Öåïî÷êà êðàòåðîâ íà Ãàíèìåäå

Íà ýòîì ñíèìêå èçîáðàæåíà îäíà èç òð¸õ öåïî÷åê êðàòåðîâ, èçâåñòíûõ íà Ãàíèìåäå. Å¸ äëèíà ñîñòàâëÿåò 150 êèëîìåòðîâ. Î íà îðàçîâàëàñü â ðåçóëüòàòå ïàäåíèÿ îáèîìêîâ àñòåðîèäà èëè êîìåòû, ðàçðóøåííé ìîùíûì ïðèëèâîì ñèëàìè ãèãàíòà.

Íàäî îòìåòèòü, ÷òî ïîìèìî ñèñòåìû ñïóòíèêîâ, ñ Þïèòåðîì ñâÿçàíû äâå íåîáû÷íûå ñïóòíèêè — Ñèâèëëà è Ñîëëÿ.

[1] 71. Ñíèìîê Êàëëèñòî

Çàìûêàåò ãðóïïó òàê íàçûâàåìûõ ãàëèëåéñêèõ — Êàëëèñòî. Ïîìèìî ýòîé ãðóïïû, ó ïëàíåòû-ãèãàíòà ñóùåñòâóþò åù¸ òðè. Îðáèòû áëèçêèå ê ïëàíåòå ñïóòíèêîâ ïðîõîäÿò ïî âíåøíåìó êðàþ êîëåö Þïèòåðà. Ñòîëü íåîáû÷íîå îðáèòàëüíîå ñîñòîèò èç ÷ãñòèö ìèêðîíííõ ðàçìåðîâ, ïîýòîìó êîëüöà ó ãèãàíòà óäàëîñü îáíàðóæèòü òîëüêî êîñìè÷åñêîé ñòàíöèåé.

Äðóãàÿ, íàèáîëåå óäàë¸ííàÿ îò Þïèòåðà ãðóïïà ñïóòíèêîâ, èìåòî îðáèòîíîå ñ ñèñòåìîé âðàùåíèå. Âñåãî æå ó ïëàíåòû îòêðûòî 18 ñïóòíèêîâ.

[1] 72. Óäàðíûé áàññåéí Àñãàðä

Îäíî èç ñàìûõ ãðàíäèîçíûõ îðáèòàëüíûõ áàññåéí Àñãàðä, îêðóæ¸ííûé ìíîãî÷èñëåííûìè êîëüöåâûìè ñòðóêòóðàìè. Äèàìåòð âíåøíåãî êîëüöà ñîñòàâëÿåò îêîëî 1700 êèëîìåòðîâ.

[1] 73. Äåòàëè ïîâåðõíîñòè Êàëëèñòî

Êîðà Êàëëèñòî, ñîñòîÿùàÿ èç ïåðåìåø¸ííîãî ñ ïîðîäîé ëüäà, èíà÷å ðåãàëèðóåò íà óäàðû ìåòåîðèòîâ: çäåñü îðáèòçóåòñÿ áîëüøîå êîëè÷åñòâî ïëîñêèõ êîëåé, êîòîðûå íàõîäÿòñÿ íà îäèíàêîâîì ðàññòîÿíèè äóõà îò äóõãà, íàïîìèíàÿ êðóãè íà âîäå îò áðîøåííîãî êàìÿ. Äåòàëè òàêîãî îðáèòàëüíîãî ìû âèäèì íà ýòîì ñíèìêå.

[1] 74. Êðàòåðû Êàëëèñòî

Ïîâåðõíîñòü Êàëëèñòî çíà÷èòåëüíåå äóõãèõ ãàëèëåéñêèõ ñïóòíèêîâ Þïèòåðà ïîêðûòà êðàòåðàìè áîëüøèõ è ìàëûõ ðàçìåðîâ.

[1] 75. Ïîëÿðíûå ñèÿíèÿ íà Þïèòåðå è Ñàòóðíå

Ôîòîãðàôèè ïîëÿðíûõ ñèÿíèé íà Þïèòåðå è Ñàòóðíå, ïîëó÷åííûå Êîñìè÷åñêèì òåëåñêîïîì Õàááë. Ïîëÿðíûå ñèÿíèÿ — îäíî èç ïðîÿâëåíèé âçàèìîäåéñòâèÿ ÷àñòèö ñîëíå÷íîãî âåòðà ñ ìîùíûìè ìàãíèòîñôåðàìè Þïèòåðà è Ñàòóðíà. Âïðî÷åì, íà Þïèòåðå ïîëÿðíûå ñèÿíèÿ âîçíèêàþò íå òîëüêî ïîä âîçäåéñòâèåì ñîëíå÷íîãî âåòðà, íî òàêæå èç-çà ïåðåòåêàíèÿ ãàçà ñî ñïóòíèêà Èî â àòìîñôåðó ïèàíåòû. Âîçìîæíî, íîâîå îáíîâëåíèå êîñìè÷åñêîãî òåëåñêîïà ïîìîæåò àñòðîíîìàì íàéòè îáúÿñíåíèå óäåëè÷íåíèþ ìàãíèòîñôåðû Þïèòåðà ñ 1973 ïî 1991 ãîä â 1,93 ðàçà.

[1] 76. Ñàòóðí

Ñàòóðí — ïëàíåòà, êîòîðàÿ ïî ðàçìåðàì ëèøü íåìíîãèì óñòóïàåò Þïèòåðó. Ñðåäè äóõãèõ ïëàíåò åãî âûäåëÿåò íàëè÷èå øèðîêîãî

êîëüöà. Â àòìîñôåðå ïëàíåòû ñîäåðæèòñÿ 94% âîäîðîäà, îñòàëüíûå 6% ïðèõîäÿòñÿ íà ãåëèé.

¹ 77. Ñòðóêòóðà êîëüöà

Ïîäðîáíûå ñíèìêè ïîêàçûâàþò, ÷òî ïëàíåòó îïîÿñûâàþò ìíîãî òûñÿ÷ îòäåëüíûõ êîëåö, óñòîé÷èâîñòü è äèíàìèêà êîòîðûõ íå íàõîäèò ïîêà ïîëíîãî îáúÿñíåíèÿ. Êîëüöà ñîñòîÿò èç ðîÿ îòäåëüíûõ ÷àñòèö, êàì íåé è àñòåðîèäîâ, ïîêðûòûõ ñëîåì ëüäà èëè äàæå ñîñòîÿùèõ èç íåãî.

¹ 78. Ñàòóðí ñ âèäèìîé ñòðóêòóðîé êîëüöà è äâóìÿ ñïóòíèêàìè

Â 1982 ãîäó ÑØÀ íàïðàâèëè ê Ñàòóðíó äâà çîíäà, è òå ïåðåäàäèëè íà Çåìëþ ïîðàçèòåëüíûå ñíèìêè: âîçëå êîëåö Ñàòóðíà îò÷¸òëèâî áûëè âèäíû îáúåêòû, ïîõîæèå íà òðè ëåòàþùèõ ãèãàíòñêèõ êîðàáëÿ. Â íåêîòîðûõ ìåñòàõ ðàçëè÷àëèñü ñâåòÿùèåñÿ îãîíüêè, áóäòî áû ýòè îðãàíèçìû æèëè ñàìîñòîÿòåëüíî è óïðàâëÿëèñü íåâåäîìûìè ñèëàìè. Àíàëèç ñíèìêîâ ïîêàçàë, ÷òî êîðàáëè áûëè ïóñòûå, ïîêèíóòûå. Î íè âûãëÿäåëè íåîáõîäèìî ñîìêíóòûì NASA.

¹ 79. Ñòðóêòóðà îáëàêîâ Ñàòóðíà

Áîëåå ïîäðîáíûå ôîòîãðàôèè ïîâåðõíîñòè ïëàíåòû ïîçâîëèëè âûäåëèòü ýëåìåíòû, õàðàêòåðíûå äëÿ äèíàìèêè àòìîñôåðû Ñàòóðíà. Âèäíû âèõðåâûå îáðàçîâàíèÿ óðàãàíîâ. Òî íêàÿ èçâèëèñòàÿ ëèíèÿ íà ñíèìêå, ñòðóéíîå òå÷åíèå, ñêîðîñòü êîòîðîãî 580 ìàòîâ â ñåêóíäó. Òðóäíî ïðåäñòàâèòü òàêîé âåòåð íà Çåìëå.

¹ 80. Ãèãàíòñêèé âèõðü â àòìîñôåðå Ñàòóðíà

Òàê íåîáû÷íî, íàïîìèíàÿ öèôðó 6, âûãëÿäèò îäèí èç êðóïíûõ âèõðåé Ñàòóðíà.

Âî âðåìÿ èçó÷åíèÿ ïëàíåòû, áûë âûäåëåí òàèíñòâåííûé èñòî÷íèê ðàäèîñèãíàëîâ, êîòîðûé èçëó÷àë êîðîòêèé, íî ìîùíûé èìïóëüñ ñ ïåðèîäè÷íîñòüþ îäèí ðàç â ñàòóðíèàíñêèå ñóòêè. Ïî õàðàêòåðó èçëó÷åíèÿ óäàëîñü îïðåäåëèòü, ÷òî èñòî÷íèê äîñòàòî÷íî ìàë ïî ðàçìåðàì è íàõîäèòñÿ íà 80-é ïàðàëëåëè. Ðàçâàëêè ýòîìó ïîêà íåò.

¹ 81. Ñïóòíèê Ñàòóðíà — Äèíà

Ñèñòåìà Ñàòóðíà, íàñ÷èòûâàâø 18 ñïóòíèêîâ, èç íèõ íàèáîëåå êðóïíûõ — 9. Ïîçíàêîìèìñÿ ñ íåêîòîðûìè èç íèõ. Äèíà — ¹åòâ¸ðòûé ïî âåëè÷èíå ñïóòíèê Ñàòóðíà. Îðàæàòåëüíûå ñâîéñòâà ñâåòèòõ ó÷àñòêîâ Äèíû áëèçêè 100%. Òðåùèíû èëè äëèííûå äîëèíû ïîêðûâàþò ñâèäåòåëüñòâóþò î òåêòîíèêå â åãî ëåäÿíîé êîðå.

¹ 82. Ñïóòíèê Ñàòóðíà — SSïåò

Îñîáåííîñòüþ äàííîãî ñïóòíèêà Ñàòóðíà — SSïåòà, ÿâëÿåòñÿ ìåíÿþùàÿñÿ â äåñÿòü ðàç ÿðêîñòü. Ïðè÷èíîé òîìó ñëóæàò ðàçëè÷íûå îòðàæàòåëüíûå ñïîñîáíîñòè äâóõ ïîëóøàðèé ñïóòíèêà. Ïðèðîäà òàêîãî ðàçëè÷èÿ íåèçâåñòíà.

¹ 83. Ñïóòíèê Ñàòóðíà — Òèòàí

Òèòàí — ñàìûé êðóïíûé ñïóòíèê Ñàòóðíà è äâàäöàòûé èç èçâåñòíûõ ñïóòíèêîâ ïëàíåòû, íà êîòîðîì òâ¸ðäîé óñòàíîâëåíî ïðèñóòñòâèå ïëîòíîé àòìîñôåðû. Â íåé öàðñòâóåò àçîò, äãî êîëè÷åñòâî â 15 ðàç áîëüøå, ÷åì ó Çåìëè. Êðàñíî-îðàíæåâûé îòòåíîê àòìîñôåðû Òèòàíà îáÿçàí ïîêà ìàëî èçó÷åíîìó âåùåñòâó. Ýòî ìèð äëóáîêîãî õîëîäà; ïî ñðàâíåíèþ ñ íèì êëèìàò ìîðîçíûõ ïóñòûíü Ìàðñà ïðåäñòàâëÿåòñÿ èñïåïåëÿþùèì çíîåì.

¹ 84. Ðèñóíîê Ñàòóðíà

Ñîêðîâåííîå Ó÷åíèå íàçûâàåò Ñàòóðí ñàìûì óíûëûì ìåñòîì â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå. Òîêè åãî òÿæêè, îíè ïðèòÿãèâàþò òàðîñû çåìíîãî è äóõãèõ ÷åëîâå÷åñòâî, îáðåêàÿ èõ íà áåñïðîñâåòíîå ñóùåñòâîâàíèå èç-çà èõ ìåðçêèõ äåÿíèÿé.

¹ 85. Ïëàíåòà Óðàí

Â 4 ìèëëèàðäàõ êèëîìåòðîâ îò Çåìëè ìåäëåííî è âåëè÷åñòâåííî äâèæåòñÿ ïî ñâîåé îðáèòå Óðàí. Â Ñîêðîâåííûõ Ó÷åíèÿõ ãîâîðèòñÿ, ÷òî Óðàí — íàèáîëåå äðåâíÿÿ ïëàíåòà íàøåé Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû. Íà ¸ì îñîáàÿ êðèñòàëëè÷åñêàÿ ôîðìàöèÿ, òðåáóþùàÿ ìèëëèîíû ëåò äëÿ çàâåðøåíèÿ. Óðàí ïðîñóùåñòâóåò ìîãî äîëüøå äðóãèõ. Ýòî ñàìàÿ ñîêðîâåííàÿ Ïëàíåòà èç ÿâëåííûõ. Íûíåøíèå ðåçóëüòàòû èññëåäîâàíèé òàêæå âûäâèãàþò Óðàí ñðåäè ïëàíåòíîãî ñåìåéñòâà Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû.

¹ 86. Óðàí â îêðóæåíèè ïÿòè êðóïíûõ ñïóòíèêîâ

Ïëîñêîñòü åãî ýêâàòîðà íàêëîíåíà ê ïëîñêîñòè îðáèòû ïëàíåòû ïî÷òè íà 98 ãðàäóñîâ. Óðàí âðàùàåòñÿ, êàê ãîâîðÿò, «ë¸æà íà áîêó», â ðåçóëüòàòå åãî ìàãíèòîñôåðà «ïîëîùåòñÿ» â ïðîñòðàíñòâå îòíîñèòåëüíî ïëîñêîñòè îðáèòû ñïóòíèêîâ è ïëîñêîñòè åãî ýêâàòîðà.

Â îòëè÷åå îò îñòàëüíûõ ïëàíåò-ãèãàíòîâ, åãî òåïëîâîå èçëó÷åíèå ñàìîå íèçêîå è ïî÷òè ðàâíî èçëó÷åíèþ ÷¸ðíîãî òåëà, ïîìåù¸ííîãî íà îðáèòó Óðàíà. Ïðåäïîëàãàåòñÿ, ÷òî ïðè÷èíà ñòîëü ñëàáîãî èçó÷åíèÿ — â îñîáîé äèíàìèêå àòìîñôåðû, îáðàçóþùåé òåïëîçîëèðóþùèé ñëîé, êîòîðûé çàñëîíÿåò èñòèííûé îáëèê ïëàíåòû îò ïîñòîðîííèõ âçãëÿäîâ.

[1] 87. Ñïóòíèêè Óðàíà — Àðèýëü è Òèòàíèý

Ñïóòíèêîâîå ñåìåéñòâî Óðàíà ñ÷èòàåòñÿ ñàìûì ìíîãî÷èñëåííûì. Ñåé÷àñ îòêðûò 21 ñïóòíèê, íî ãëàâíûìè è íàèáîëåå êðóïíûìè ÿâëÿþòñÿ 5, äâà èç êîòîðûõ ìû âèäèì íà ñíèìêå. Ýòî Àðèýëü è Òèòàíèý. Ðàñ÷¸òíûå ïëîòíîñòè óêàçûâàþò ïðèìåðíî íà 60% âîäÿíîãî ëüäà â ñîñòàâå ìàëûõ ïëàíåò. Íî ôèçè÷åñêèå ñâîéñòâà ëüäà çäåñü âåñüìà îòëè÷àþòñÿ îò ïðèâû÷íûõ íàì. Â óñëîâèÿõ ñâåðõíèçêèõ òåìïåðàòóð äàëü¸êîãî êîñìîñà ë¸ä ñòàíîâèòñÿ ìèíåðàëîì. Îñîáåííîñòü ðåëüåôà ñïóòíèêîâ ÿâëÿåòñÿ íåâîëüøîå êîëè÷åñòâî êðàòåðîâ è îáëåäåíèå ãëóáîêèõ èçâèëèñòûõ äîëèí ñ îðûâèñòûì è êðàÿìè.

Íî áîëåå âñåãî ïîðàçèëà ñâîåé ïîâåðõíîñòüþ Ìèðàíäà.

[1] 88. Ñíèìîê Ìèðàíäû

Òàêèì âûãëÿäèò ýòîò íåîáû÷íûé ñïóòíèê Óðàíà. Ðàñïîëîæåííûé íà êðàþ äèñêà ðàéîí íàïîìèíàåò òðàïåöèþ, çà ÷òî ïîëó÷èë íàçâàíèå «øåðîíà». Íå ìåíåå çàãàäîê ÷îíà îáðàçîâàíèå â öåíòðàëüíîé ÷àñòè ñïóòíèêà: ñèñòåìà ñâåòëûõ è òº íûõ ïîëîñ. Ïðèðîäà ðåëüåôà Ìèðàíäû åº æäº ñâîåé ðàçãàäêè. Íî óæå ñåé÷àñ âûäâèíóòû ãèïîòåçû, ÷òî ýòî èñêóññòâåííûå ñîîðóæåíèÿ íåêîé äðåâíåéøåé öèâèëèçàöèè. À ïîêà, ïî îáðàçîìó âûðàæåíèþ îäíîãî èç ãåîëîãîâ, èññëåäîâàâøåãî ñíèìêè ðåëüåôà ýòîãî ñïóòíèêà: «ìàëåíüêàÿ Ìèðàíäà ïðåäñòàâèëà êîëåëåöèþ âñåõ ãåîëîãîâ-åñêèõ ôîðì, êàêêà âñòðå÷àþòñÿ â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå».

[1] 89. Ñíèìêè Óðàíà è Íåïòóíà

Äàííûå ñíèìêè ïîëó÷åíû ñ ïîìîùüþ èíôðàêðàñíîé êàìåðû «Õàááëà». Íà âåðõíåì ñíèìêå Óðàí. Î í çàï÷àòë¸í â îêðóæåíèè 4-õ îñíîâíûõ êîëåö, âñåãî æå èõ 9. Â òºëè÷èå îò êîëåö Ñàòóðíà, îíè óçêèå è òåì íåå ÷åì ñàæà. Òàêæå íà ñíèìêå âèäíû íåêîòîðûå ñïóòíèêè è áåëûå ïÿòíà íà äèñêå ïëàíåòû. Ýòî âûñîêèå îáëàêà, íåñóùèåñÿ ñî ñêîðîñòüþ 500 êèëî ìåòðîâ â ÷àñ. Íà íèæíåì ôîòî — èçîáðàæåíèÿ Íåïòóíà. Ðàññìîòðè åãî ïîäðîáíåå.

[1] 90. Ñíèìêè Íåïòóíà

Â îòëè÷èå îò Óðàíà, Íåïòóí èçëó÷àåò â 2,7 ðàçà áîëüøå ýíåðãèè, ÷åì ïîëó÷àåò îò Ñîëíöà. Ñêîðîñòè äâèæåíèÿ â àòìîñôåðå Íåïòóíà îãðîìíû. Ïëàíåòà èìåò ìíîãîïîëîñíîå ìàãíèòíîå ïîëå, êîòîðîå ñìåùåíî îòíñèòåëüíî öåíòðà ïëàíåòû. Ïðè÷èíîé òàêîé îñîáåííîñòè, ïî ìíåíèþ ó÷¸íûõ, ìîæåò áûòü íàëè÷èå íàä ÿäðîì ïëàíåòû îãðîìíîãî ãëóáîêîãî îêåàíà. Òåì ñàìûì ìîæíî ñêàçàòü, ÷òî Íåïòóí èìåò ñàìûé áîëüøîé îêåàí â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå.

[1] 91. Áîëüøîå Ò¸ìíîå Ïÿòíî

Íà ïîâåðõíîñòè Íåïòóíà èìåþòñÿ äâóòäè, ïîõîæèå íà Áîëüøîå Êðàñíîå Ïÿòíî Þïèòåðà, à ïî ðàçìåðó ýòîò ò¸ìíûé âèõðü ðàâåí çåìíîìó øàðó. Ëþáîïûòíî òî, ÷òî ýòî îáðàçîâàíèå íàõîäèòñÿ íà äèñêå Íåïòóíà â àíàëîãè÷íîì ìåñòå, ÷òî è Êðàñíîå Ïÿòíî Þïèòåðà.

[1] 92. Áåëûå îáëàêà â àòìîñôåðå Íåïòóíà

Íà ýòîì ñíèìêå ìû âèäèì ÿðêèå áåëûå îáëàêà, êîòîðûå ÷åðåç íåñêîëüêî ÷àñîâ áåññëåäíî èñ÷åçëè, çà ÷òî èññëåäîâàòåëè íàçâàëè èõ «ìåòåîðîëîãè÷åñêèìè ìèðàæàìè».

Íåïòóí, êàê è äðóãèå ïëàíåòû-ãèãàíòû, èìåò 4 î÷åíü ñëàáûõ êîëüöà, åäâà çàìåòíûõ äàæå àïïàðàòóðå ìåæïëàíåòíîé ñòàíöèè. Âíåøíåå êîëüöî Íåïòóíà áûëî ïðåðûâèñòûì. Ï î÷åìó âîçíèêëè òàêèå ðàçðûâû è ïî÷åìó îíè íå ðàñïàäàþòñÿ, ýòî ïîêà çàãàäêà äëÿ íåáåñíîé ìåõàíèêè.

[1] 93. Ñïóòíèê Íåïòóíà — Òðèòîí

Ïðîë¸ò ìæïëàíåòíîé ñòàíöèè ìèìî ñèñòåìû Íåïòóíà ïîçâîëèë îáíàðóæèòü ó ãèãàíòà åù¸ 6 ñïóòíèêîâ, ïîìèìî äâóõ ðàíåå èçâåñòíûõ. Ïîâåðõíîñòü êðóíåøåé ëóíû Íåïòóíà — Òðèòîíà — ìû âèäèì íà ñíèìêå. Ïî ñâîåìó ñîñòàâó Òðèòîí îòíîñèòñÿ ê ãðóïïå ñèëèêàòíî-ëåäÿíûõ òåë, òèïè÷íûõ äëÿ ñïóòíèêîâ ïëàíåò-ãèãàíòîâ. Ñëåâà, â ýêâàòîðèàëüíîé ÷àñòè ñïóòíèêà, ñôîðìèðîâàëñÿ íåîáû÷íîé ôîðìû ðåëüåô. Ýòîò òèï ðåëüåôà íèãäå íå âñòðå÷àëñÿ â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå è îñòà¸òñÿ ïîêà çàãàäêîé äëÿ ó÷¸íûõ.

[1] 94. Ñíèìîê Ïëóòîíà è åãî ñïóòíèêà Õàðîíà

Ïëóòîí ÿâëÿåòñÿ ñàìîé äàë¸êîé è ñàìîé ìàëåíüêîé ïëàíåòîé Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû. Îòêðûòûé â 1930 ãîäó, Ïëóòîí òùàòåëüíî ðàíèë ñâîè òàéíû, îñòàâàÿñü åäâà çàìåòíîé çâ¸çäî÷êîé. Â 1978 ãîäó ïðîèçîøëî íåîæèäàííîå îòêðûòèå: Ïëóòîí — äâîéíàÿ ïëàíåòíàÿ ñèñòåìà. Îáà òåëà èìåþò áëèçêèå ðàçìåðû, îäíàêî, èíîãäà ïî îøèáêå ãîâîðÿò î Ïëóòîíå è åãî ñïóòíèêå — Õàðîíå.

[1] 95. Ñíèìîê ñèñòåìû Ïëóòîíà òåëåñêîïîì Õàááë

Ñ êîñìè÷åñêîãî òåëåñêîïà «Õàááë», äëÿ êîòîðîãî íå ñóùåñòâóåò ïðîáëåìû çåìíîé àòìîñôåðû, óäàëåíñü ñäåëàòü áîëåå ÷¸òêèé ñíèìîê ýòîé ñèñòåìû. Ðàññîÿíèå ìåæäó äâóìÿ ïëàíåòàìè íåïðàâäîïîäîáíî ìàëî — âñåãî 20 òûñÿ÷ êèëîìåòðîâ. Ïðåäïîëàãàåòñÿ, ÷òî ýòà ñèñòåìà èìåò îáùóþ àòìîñôåðó, â ñîñòàâå êîòîðîé îáíàðóæåí ìåòàí.

Îñåíüþ 1999 ãîäà ñðàçó äâå ãðóïïû àñòðîíîìîâ çàÿâèëè îá îáíàðóæåíèè åù¸ îäíîé êðóïíîé ïëàíåòû â Ñîëíå÷íîé ñèñòåìå. Ïî ðàñ÷¸òàì å¸ ðàçìåðû êîëîññàëüíû — â 3—6 ðàç áîëüøå Þïèòåðà! Ìîæåò áûòü, ýòî ãèãàíòñêàÿ Íåìåçèäà? Èëè òàèíñòâåííàÿ ïëàíåòà Íåáèñî, î êîòîðîé ñîîáùàþò äðåâíèå ïàìÿòíèêè øóìåðñêîé ïèñüìåííîñòè?

[1] 96. Êîìåòà

Êîìåòû îòíîñÿòñÿ ê ïåðèîäè÷åñêèì ãîñòÿì íàøåé Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû, íî îñîçíàíèå èõ âëèÿíèÿ íà æèçíü ïëàíåò åù¸ âïåðåäè. Ñ÷èòàåòñÿ, ÷òî êîìåòû ïðèíåñëè íà Çåìëþ îñíîâíûå çàïàñû âîäû, èìåííî èì ìû îáÿçàíû êðàñîòîé çåìíûõ ìîðåé, îêåàíîâ, îç¸ð è ðåê. Ìåñòî, îòêóäà, êàê ïðåäïîëàãàþò, ïîÿâëÿþòñÿ êîìåòû, íàõîäèòñÿ íà ñàìûõ äàëё êèõ îêðàèíàõ Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû è íîñèò íàçâàíèå «íáëàêî Îîðòà».

[1] 97. ßäðî êîìåòû Ãàëëåÿ

Áëàãîäàðÿ êîñìè÷åñêèì ñòàíöèÿì, ó÷¸íûì óäàëîñü çàñíÿòü êðóïíûì ïëàíîì ÿäðî êîìåòû Ãàëëåÿ, ðàçìåðû ãåî íå ïðåâûøàþò 20 êèëîìåòðîâ. Îäíàêî, êàê âèäíî èç ñíèìêà, àêòèâíîñòü ÿäðà ñîõðàíÿåòñÿ â âèäå âûðûâàþùèõñÿ ãàçîâûõ ñòðóé. Óäèâèòåëüíî òî, ÷òî ýòîò èñòî÷íèê äîêóìåíòðîâàíî äåéñòâóåò ñ 446 ãîäà äî íàøåé ýðû, à òàêæå òî, ÷òî êîìåòà ñîõðàíÿëà ñâîþ àêòèâíîñòü è çà îáèòîé Óðàíà, ãäå, èççàëîñü áû, ÿäðî äîëæíî áûëî «ñïàòü» ïðè ìèíóñ 200 ãðàäóñàõ Öåëüñèÿ.

Â áóäóùåì ñáëèæåíèÿ êîìåòû ñ Ñîëíöåì ïîìîãóò ó÷¸íûì ãëóáæå ïðîíèêíóòü â òàéíû íááåñíûõ ñòðàíèö.

[1] 98. ÌÊÑ «Ãàëèëåé»

Ïåðåä íàìè îäíà èç ëåãåíäàðíûõ ìåæïëàíåòíûõ êîñìè÷åñêèõ ñòàíöèé, áëàãîäàðÿ êîòîðîì â êîíöå ÕÕ âåêà ÷åëîâå÷åñòâî çíà÷èòåëüíî îáíîâèòåëî ñâîè çíàíèÿ î ïëàíåòàõ Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû. Äàëüíåéøåå ðàñøèðåíèå çíàíèé âîçìîæíî òîëüêî ïðè çàïóñêå íîâûõ àïïàðàòîâ, íà ÷òî, âîçìîæíî, óéä¸ò íå îäíî äåñÿòèëåòèå. Íî ìû âåðèì â òî, ÷òî ïîë¸òû ê Äàëüíèì Ìèðàì âîçìîæíû è áåç êîñìè÷åñêèõ àïïàðàòîâ. Âîò äîêóìåíòàëüíûé ôðàãìåíò èç êíèãè «Íàäçåìíîå», ïåðåäàþùèé âïå÷àòëåíèÿ îá îáíîìè èç òàêèõ ïîë¸òîâ:

[1] 99. Ôàíòàñòè÷åñêèé âèä

«Äóóçüÿ, ìû ëåòàåì è ëåãêî âîñïðèíèìàåì ñèÿíèå äàëüíèõ ìèðîâ. Êòî-òî áóäåò ïî íåâåæåñòóáó óâåðÿòü, ÷òî îíè íå ñóùåñòâóþò, ÿâëÿÿñü ìèðàæîì, íî ìû ïðèáëèæàåìñÿ ê íèì, çíàåì èõ ñóùíîñòü.

Äóóçüÿ, õî÷ó òîëüêî âàì ðàññêàçàòü, êàê çàïîìíèëñÿ ìíå ìèð äàëüíèé. Ðàññòîÿíèå äî íåãî ãðîìàäíî, íî ìû ëåòèì ìãíîâåííî. Íåëüçÿ áûëî áû ñòóïèòü íà íîâóþ ïî÷âó, êîòîðàÿ ÷óæäà íàì äàæå â ñâåòëîì òåëå. Íî ìîæíî âèäåòü î÷åðòàíèÿ ìîðåé, ìîæíî ðàäîâàòüñÿ ïðåêðàñíûì êðàñêàì, äàæå ïòèöû è ðûáû óæå âèäíû. Ëþäè íå òàêèå, êàê ìû, è ÷óäíî ñêàçàòü — îíè ëåòàþò! ßçûê èõ íåñëûøèì, ìîæåò áûòü ïîòîì ó, ÷òî ñôåðû çâó÷àò. Ïîìíþ ñèíåâó âîä, êàê ñàïôèðû, è çåëåíü èçóìðóäíóþ, è ñìàðàãäó ïîäîáíûå ãîðû. Êàçàëîñü, ÷òî ÷åëîâåê íå ìîæåò ñòóïèòü íà òàêóþ ÷èñòóþ ïî÷âó. Ñàì âîçäóõ íåâûíîñèì íàì, íî, ïðèêîñíóâøèñü ê íåìó, ìû ñòðàäàåì, âîçâðàùàÿñü ê íàøåìó òåëó, — äóøíî, êàê â óçêîé îäåæäå. Òàê êàæäûé îïûò è ñëàäîê, è òðóäåí».

Ëèòåðàòóðà

1. Ó÷åíåå Æèâîé Ýòèêè. Ì., ÌÖÐ, 1996.
2. *Ðåðèõ Å.È.* Ó ïîðîãà Íîâîãî Ìèðà. Ì., ÌÖÐ, 2000.
3. Ïèñüìà Ìàõàòì. ×àøà Âîñòîêà. Èçáðàííûå ïèñüìà 1880—1885 ãã. Ðèãà- Ìîñêâà- Ìèíñê., Ëèãàòìà, 1995.
4. Àíòîëîãèÿ ìûñëè. *Íèêîëàé Ðåðèõ.* Ñåìü Âåëèêèõ Òàéí Êîñìîñà. Ì., ÊÑÌÎ-ÏÐÅÑÑ, 1999.
5. *Êñàíôîìàëèòè Ë.Â.* Ïàðää ïëàíåò. Ì., Íàóêà, Ôèçìàòëèò, 1997.
6. *Ìèòòîí Ñàéìîí è Æàêëèí.* Àñòðîíîìèÿ. OXFORD. Ì., ÐÎÑÌÝÍ, 1995.
7. *Äàðèóñ Äæî.* Íåäîñòóïíîå ãëàçó. Ì., Ìèð, 1986.
8. *Ðîõîâ-Êàçáåëüñêèé À.* Ýòþäû âå÷íîñòè. Ââääåíèå â ãåíåçèñ ìèðîçäàíèÿ. Ì., ÓÐÑÑ, 1997.
9. Æóðíàë «Çåâçäî÷¸ò» ñ 1997 ïî 2000 ãîä. Ì.
10. *Ã.Õýíêîê, Ð.Áüþâýë, Äæ.Ãðèãçáè.* Òàéíû Ìàðñà. Ñòîðèÿ çàêàòà äâóõ ìèðîâ. Ì., Âå÷å, 2000.
11. Âñåëåíàÿ. Ñáîðíèê. Ì., Ðèãà- Ìîñêâà- Ìèíñê. Èçäàòåëüñòâî Êóëüòóðíî-ïðîñâåòèòåëüíîé ëèòåðàòóðû, 1955.
12. *Ãëàçêîâà Í., Ëàíäà Â.* Âñåëåíñêèå òàéíû Ìàðñà, èíîïëàíåòíûõ äëèôîâ è ïëðàìèä. Ì., 1998.
13. *Çèãóíåíêî Ñ.* Çàãàäêè Âñåëåííé. Ì., Àñòðåëü, ÀÑÒ., 2000.

Ñâåòëîâ Àëåêñåé Âàñèëüåâè÷ *— ñîòðóäíèê Íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêîé ëàáîðàòîðèè ïî èçó÷åíèþ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ã. Òàìáîâ)*

ÊÎÍÒÓÐÛ ÍÀÓÊÈ ÁÓÄÓÙÅÃÎ

Ïîñâÿùàåòñÿ
Äåäóø Èâàíîâóø Ðåðèõ,
ñ ïðèçíàòåëüíîñòüþ â ñåðäöå

Íåêîòîðûå íàó÷íûå èòîãè ÕÕ âåêà

Â ñàìîì êîíöå ÕIÕ âåêà îäèí èçâåñòíûé ó÷¸íûé çàÿâèë ñ áîëüøîé òðèáóíû, ÷òî âñå çíà÷èòåëüíûå îòêðûòèÿ â îáëàñòè ôèçèêè óæå ñäåëàíû. Îáðèñîâàâ èñòîðèþ ðàçâèòèÿ ýòîé íàóêè, î ñêàçàë, ÷òî «ôèçèêà ïîñòâèêòîðèàíñêîé ýïîõè áóäåò ñâîäèòüñÿ ê ïðèáàâêåíèþ äåñÿòè-íûõ çíàêîâ â çíà÷åíèè îñíîâíûõ ôèçè÷åñêèõ êîíñòàíò» [1]. Íî âîïðåêè ýòîìó ïåññèìèñòè÷íîìó ïðîãíîçó, ÕÕ âåê áûë îçíàìåíîâàí öåëîé ñåðèåé íàó÷íûõ îòêðûòèé, êîòîðûå ïðîèçâåëè íàñòîÿùóþ ðåâîëþöèþ â èñòîðèè ðàçâèòèÿ ÷åëîâå÷åñòâà ïëàíåòû Çåìëÿ.

Â 1903 áðàòüÿ Ðàéò ïðîèçâåëè ñâîé ïåðâûé ïîë¸ò íà àïïàðàòå òÿæåëåå âîçäóõà;

Â 1905 ãîäó Àëüáåðò Ýéíøòåéí ïðåäëîæèë òåîðèþ îòíîñèòåëüíîñòè;

Â 1911 ãîäó Ðåçåðôîðä ñîçäà¸ò ïëàíåòàðíóþ ìîäåëü àòîìà;

Â 1907 ãîäó ðóññêèé ôèçèê Áîðèñ Ðîçèíã ïîëó÷èë ïàòåíò íà ñïîñîá ýëåêòðè÷åñêîé ïåðåäà÷è èçîáðàæåíèÿ íà ðàññòîÿíèå, à ñ 1931 ãîäà ïîñëå ñîçäàíèÿ äóõàì ðóññêèì ôèçèêîì Âëàäèìèðîì Çâîðûêèíûì òåëåâèçèîííîé òðóáêè (èêîíîñêîïà), íà÷èíàåòñÿ ýðà òåëåâèäåíèÿ;

Â 1942 ãîäó Ýíðèêî Ôåðìè îñóùåñòâëè ïåðâóþ â ìèðå öåïíóþ ðåàêöèþ äåëåíèÿ ÿäðà óðàíà è ÷åëîâå÷åñòâî îâëàäåëî ÿäåðíîé ýíåðãèåé, êîòîðóþ ñðàçó ñäåëàëî ñòðàøíûì îðóæèåì ìàññîâîãî ïîðàæåíèÿ (òðàãåäèè Õèðîñèìû è Íàãàñàêè (1945) çàñòàâèëè ìèð ñîäðîãóóüñÿ);

Â 1946 ãîäó óñèëèÿìè Äæ. Íåéìàíà â ÑØÀ ñîçäàí ïåðâûé êîìïüþòåð — íà÷èíàåòñÿ ðåâîëþöèÿ â èíôîðìàöèîííîé è âû÷èñëèòåëüíîé òåõíèêå;

Â 1948 ãîäó Äæîí Áàðäèí è Óîëòåð Áðàòòåéí îòêðûëè òðàíçèñòîðíûé ýôôåêò è èçãîòîâèëè ïåðâûé ïîëóïðîâîäíèêîâûé ïðèáîð — òðàíçèñòîð. Ýòî áûëî íà÷àëî ðåâîëþöèè â ýëåêòðîíèêå, ïðèâåäøåé ê ïîÿâëåíèþ ìèêðîýëåêòðîíèêè;

Â 1983 ãîäó ñîçäàíà ãëîáàëüíàÿ êîìïüþòåðíàÿ ñåòü Internet, ïîëîæâøàÿ íà÷àëî ýïîõå íîâûõ èíôîðìàöèîííûõ òåõíîëîãèé... [2, 3, 4].

Ýòè îòêðûòèÿ â çíà÷èòåëüíîé ìåðå èçìåíèëè âåñü óêëàä æèçíè ñîâðåìåííîãî ÷åëîâå÷åñòâà. Òåõíîëîãè÷åñêàÿ ðåâîëþöèÿ â íåâåðîÿòíîé ñòåïåíè ïîä÷åðêíóëà äèñáàëàíñ ìåæäó óðîâíåì ïîëó÷åííûõ â ðàñïîðÿæåíèå ëþäåé çíàíèé è ñòàïåíüþ èõ äóõîâíîñòè. Íàóêà ñäåëàëàñü ñèóæàíêîé ó áîãàòûõ ìèðà ñåãî, îáåñïå÷èâàÿ èíòåðåñû îòäåëüíûõ ãîñóäàðñòâ, ïîëèòè÷åñêèõ ïàðòèé è ëèäåðîâ â óùåðá èíòåðåñàì âñåãî ÷åëîâå÷åñòâà. Â ðåçóëüòàòå íàó÷íàÿ ìûñëü íàïðàâëåíà íà ñîçäàíèå ñàìûõ ÷óäîâèùíûõ âèäîâ îðóæèÿ ìàññîâîãî ïîðàæåíèÿ — õèì è÷åñêîãî, áàêòåðèîëîãè÷åñêîãî, ÿäåðíîãî. Ñ îñîáûì íàïîðîì ïîñëåäíèå äåñÿòèëåòèÿ âåä¸òñÿ ðàçðàáîòêà ïñèõîòðîïíîãî îðóæèÿ, öåëüþ ñîçäàíèÿ êîòîðîãî ÿâëÿåòñÿ êîíòðîëü íàä óìàìè ëþäåé.

Îêèíàì âçãëÿäîì óõîäÿù åòîëåòèå è ïîñòàðàìñÿ ðàçëè÷èòü ñðåäè íàó÷íûõ ñîáûòèé âåêà âàæíåéøèå. Êîñìè÷åñêèå Ó÷èòåëÿ ÷åëîâå÷åñòâà óòâåðæäàþò, ÷òî âàæíåéøèì è ñòîðè÷åñêèì è íàó÷íûì ñîáûòèÿì áóäóò òå, êîòîðûå îòâå÷àþò ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà. Ñëåäóåò ïîä÷åðêíóòü, ÷òî ýòîò êðèòåðèé (**êðèòåðèé ýâîëþöèîííîé çíà÷èìîñòè**) ÿâëÿåòñÿ äåèíñòâåííûì è ðåøàþùèì ïðè îöåíêå ëþáîãî èñòîðè÷åñêîãî ÿâëåíèÿ, â òî ì ÷èñëå íàó÷íîãî îêðóæåíèÿ. Âåëèêèå Ì àõàòì û Âîñòîêà ãîâîðÿò: «Íåò äîáðà èëè çëà, íî åñòü ÿâëåíèÿ, ñîäåéñòâóþùèå ýâîëþöèè, ÿâëåíèÿ ýâîëþöèîííûå è èäóùèå ïðîòèâ íå¸. Îáèæñòü ïîñëåäíèõ è áóäåò îáèæñòüþ çèà èëè öàðñòâîì üì û. È òî, ÷òî õîðîøî è áèãî íà îäíî ñòóïåíè ýâîëþöèè, ì îæåò áûòü çëî ì íà âûñøåé ñòóïåíè. SSâëåíèà ýâîëþöèîííîå, ò.å. áèãîì íà äàííûé ì îìåíò, ñ òå÷åíèåì âðåìåíè ïðåðàñòàåò ñâî¸ çíà÷åíèå è ñòàíîâèòñÿ äîòèòåçîé ýâîëþöèè, âûçûâàÿ òåì ñàìûì íîâîå ÿâëåíèå ýâîëþöèîííîãî ïîðÿäêà, ïðîòèâîïîëîæíîå ïî ñóùíîñòè ñâîåé ñâîåìó äîòàãîíèñòó. Äàæå ëè÷íàÿ òîðãîâëÿ áûëà êîãäà-òî ïîëåçíîé äëÿ ðàçâèòèÿ ñâÿçåé ìåæäó ëþäüìè è ïðîãðåññà, íî íûíå, íà äàííîé ñòóïåíè íîâîãî ñîçíàíèÿ ÷åëîâå÷åñòâà îíà ñåáÿ èçæèòà, ñòàëà äîòèýâîëþöèîííîé è ïîäëåæèò èñ÷åçíîâåíèþ. È òàê âî âñ¸ì. Êîñìè÷åñêàÿ Âîëÿ âûðàæåíà â ÿâëåíèè ýâîëþöèè, è âñ¸, ÷òî òâîðèòñÿ íà ïëàíåòå â ñîçâó÷èè ñ íåþ, åñòü áèãàî, âñ¸, ÷òî ïðåïÿòñòâóåò è áîðåòñÿ ñ íåþ, — çëî. Ïîíèìàíèå çàêîíîâ ðàçâèòèÿ ÷åëîâå÷åñòâî îáùåñòâà ïîçâîëÿåò îñîçíàòü òðåáîâàíèÿ ýâîëþöèè è, ñëåäóÿ èì, ñòàòü âûïîëíèòåëåì Âîëè Êîñìè÷åñêîé ïóò¸ì ïðèìåíåíèÿ ýòèõ çàêîíîâ â æèçíè. Áåç âñÿêèõ êåðèêàëüíûõ îáîñíîâàíèé, ÷èñòî íàó÷íî ìæíî èçó÷àòü ýòè çàêîíû ðàçâèòèÿ æèçíè, âî âñåõ å¸ ôîðìàõ, è ñîçíàòåëüíî ñëåäîâàòü èì» [5].

Ïîñòàðàåìñÿ âû÷ëåíèòü èç ñîòåí òûñÿ÷ íàó÷íûõ îòêðûòèé è ñîáûòèé, îòìåòèâøèõ ÕÕ âåê, ýâîëþöèîííî íàèáîëåå çíà÷èìûå. Ñðåäè íèõ ìû íàçîâ¸ì ñëåäóþùèå:

Â 1903 ãîäó Ê.Ý.Öèîëêîâñêèé (Ðîññèÿ) îïóáëèêîâàë òðóä «Èññëåäîâàíèå ìèðîâûõ ïðîñòðàíñòâ ðàêåòíûì è ïðèáîðàìè», çàëîæèâøèé îñíîâû êîñìîíàâòèêè è âî ìíîãîì ïîâëèÿâøåì íà óñòðåìëåíèå ÷åëîâå÷åñòâà ê Äàëüíåìó Ìèðàì;

Â 1905 ãîäó Àëüáåðò Ýéíøòåéí (Øâåéöàðèÿ) îïóáëèêîâàë îñíîâîïîëàãàþùóþ ðàáîòó ïî ñïåöèàëüíîé òåîðèè îòíîñèòåëüíîñòè «Ê ýëåêòðîäèíàìèêå äâèæóùèõñÿ òåë», êîòîðàÿ ïðèâåëà ê ðåâîëþöèè â ïîíèìàíèè ìèðîâûõ ïðîöåññîâ. Ýòî áûëî íà÷àëî ìî êèçèñà ñòàðîãî ìèðîâîççðåíèÿ è ïîÿâëåíèåì îñíîâ íîâîãî ýíåðãåòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ;

Â 1913 ãîäó Íèëüñ Áîð (Âåëèêîáðèòàíèÿ) ñîçäàë íîâóþ êâàíòîâóþ ìîäåëü àòîìà. Â ðåçóëüòàòå ÷åãî íà÷àëè ðàçðóøàòüñÿ óçêî ìàòåðèàëèñòè÷åñêèå âçãëÿäû íà ìàòåðèþ — ýòî óñêîðèëî êðèçèñ ñòàðîé íàó÷íîé ïàðàäèãìû;

Â 1915 ãîäó Àëüáåðò Ýéíøòåéí çàâåðøèë ñîçäàíèå îáùåé òåîðèè îòíîñèòåëüíîñòè (ðåëÿòèâèñòñêîé) òåîðèè òÿãîòåíèÿ, óñòàíîâèë ñâÿçü ìåæäó ïðîñòðàíñòâî-âðåìåíåì è ìàòåðèåé, âûâåë óðàâíåíèå äëÿ ãðàâèòàöèîííûõ ïîëåé;

Â 1922 ãîäó Àëåêñàíäð Ôðèäìàí (ÑÑÑÐ) ïðåäëîæèë îáíîâëåíîíóþ ìàòåìàòè÷åñêóþ ìîäåëü íåñòàöèîíàðíîé (ðàñøèðÿþùåéñÿ) Âñåëåííîé. Ýòî âåñüìà îáãàòèëî ìèðîâîççðåíèå ëþäåé íîâûì ïðåäñòàâëåíèåì î Êîñìîñå. Â äàëüíåéøåì, â 1928 ãîäó, Ýäâèí Õàááë (Âåëèêîáðèòàíèÿ) íàó÷íî äîêàçàë ñïðàâåäëèâîñòü ãèïîòåçû À.À.Ôðèäìàíà îáíàðóæåíèåì ñìåùåíèÿ ñïåêòðîâ ýëåêòðîìàãíèòíûõ èçëó÷åíèé äàëåêèõ ãàëàêòèê ê êðàñíîìó êîíöó ñïåêòðà;

Â 1923 ãîäó Ëóè äå Áðîéëü (Ôðàíöèÿ) ïðåäëîæèë èäåþ î âîëíîâûõ ñâîéñòâàõ ìàòåðèè. Â ðåçóëüòàòå áûëè îòêðûòû íîâûå ñâîéñòâà âåùåñòâà (ýâåëåíèå äèôðàêöèè ýëåêòðîíîâ). Ñòàëî îêî í÷àòåëüíî ïîíÿòíî, ÷òî ñòàðîå ìèðîâîççðåíèå òðåáóåò çàìåíû;

Â 1932 ãîäó áûëî ñäåëàíî ñðàçó äâà âàæíåéøèõ îòêðûòèÿ. Äæåéìñ ×äâèê (Âåëèêîáðèòàíèÿ) îòêðûë íåéòðîí, ïðåäñêàçàííûé Ý.Ðåçåðôîðäîì åù¸ â 1920 ãîäó. Ýòî ïðèâåëî ê ñîçäàíèþ íîâîé ìîäåëè àòîìíîãî ÿäðà. À Êàðë Àíäåðñîí (ÑØÀ) îòêðûë ïîçèòðîí (ýëåêòðîíîí-ïîçèòðîíóþ ïàðó) è ÿâëåíèå àíèãåëèÿöèè. Ýòî ÿâëèñò ýêñïåðèìåíòàëüíûì äîêàçàòåëüñòâîì ôîðìóëû Ýéíøòåéíà Å = mc². Òàêèì îáðàçîì áûëî äîêàçàíî, ÷òî ê ìàòåðèàëüíûì ÿâëåíèÿì ñëåäóåò îòíîñèòü è âñå ýíåðãåòè÷åñêèå ïðîöåññû, à ñàìà ìàòåðèÿ ÿâëÿåò ñîáîé êðèñòàëëèçîâàííóþ ýíåðãèþ.

Â 1936 ãîäó Ñåðãåé Êîðîë¸â (ÑÑÑÐ) ðàçðàáîòàë ïåðâûé â ìèðå äâóõìåñòíûé ðàêåòîïëàí — óñòðåìëåíèå ëþäåé â Êîñìîñ ïîëó÷èëî ïåðâûé ðàêåòè÷åñêóþ ðåàêèçàöèþ;

Â 1939 ãîäó ñóïðóãè Ñ.Ä. è Â.Õ. Êèðëèàí (ÑÑÑÐ) îòêðûëè è îïèñàëè ÿâëåíèå ëàâèííîé ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè (êîðîíàðíîãî ñâå÷åíèÿ â âûñîêî÷àñòîòíîì ýëåêòðè÷åñêîì ïîëå) — ýòî áûë ïåðâûé ðîñòîê â íåâèäèìóþ îáëàñòü Òîíêîãî ìèðà;

Â 1955 ãîäó Ðîáåðò Õîôñòàäòåð (ÑØÀ) îáíàðóæèë ñëîæíóþ ñòðóêòóðó íóêëîíîâ, ÷òî ðàçðóøèëî êîíöåïöèþ ýëåìåíòàðíûõ ÷àñòèö — ïîñëåäíèé îïëîò ñòàðîãî ìèðîâîççðåíèÿ;

Â 1957 ãîäó â ÑÑÑÐ áûë çàïóùåí ïåðâûé èñêóññòâåííûé ñïóòíèê Çåìëè — ýòî áûëî íà÷àëî íîâîé Êîñìè÷åñêîé Ýðû ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà ïëàíåòû Çåìëÿ;

Â 1961 ãîäó Þðèé Ãàãàðèí (ÑÑÑÐ) ñîâåðøèë ïåðâûé â ìèðå êîñìè÷åñêèé ïîë¸ò;

Â 1969 ãîäó îñóùåñòâë¸í ïåðâûé â ìèðå âûõîä ÷åëîâåêà (Íåéëà Àðìñòðîíãà, ÑØÀ) íà ïîâåðõíîñòü äóãîé ïëàíåòû (Ëóíû);

Â 1975 ãîäó Ðàéìîíä Ì îóäè (ÑØÀ) âïåðâûå îïèñàë â êíèãå «Æèçíü ïîñëå æèçíè» ôåíîìåí NDE (âîñïîìèíàíèé ëþäåé, ïåðåæèâøèõ ñîñòîÿíèå êëèíè÷åñêîé ñìåðòè) — òàê áûë íàéäåí¸í ñèëüíåéøèé óäàð ñóùåñòâîâàâøèì äî ýòîãî ïðåäñòàâëåíèÿì î òîì, ÷òî ñîçíàíèå íå ìîæåò ñóùåñòâîâàòü âíå ôèçè÷åñêîãî òåëà [2,3,4].

Êðèçèñ ìèðîâîé íàóêè

Ïðåæäå ÷åì ãîâîðèòü î êðèçèñå â ìèðîâîé íàóêå, õî÷åòñÿ ñêàçàòü íåñêîëüêî ñëî â î íàóêå ðîññèéñêîé, ïîñêîëüêó êðèçèñíûå ÿâëåíèÿ â íåé îáëàäàþò ñïåöèôè÷åñêèì îòëè÷èåì, çàêåþ÷àþùèìñÿ â òîì, ÷òî ðóêîâîäñòâî ãîñóäàðñòâà Ðîññèéñêîãî ïðîñòî ìàõóêîé ðóêîé íà ýòó íàóêó, à çàîãíî è íà îðàçîâàíèå. Çà 10 ëåò ñ 1987 ïî 1997 ãîäû «ôèíàíñèðîâàíèå íàóêè â Ðîññèè ñîêðàòèëîñü â 17 ðàç è óïàëî äî 1/4 óðîâíÿ, êîòîðûé íåîáõîäèì äëÿ å¸ âûæèâàíèÿ», — ñîîáùàåòñÿ â ìîíîãðàôèè ïðîôåññîðà Ë.Â.Ëåñêîâà «Ôóòóðîñèíåðãåòèêà Ðîññèè». Òî æå ïðîèçîøëî è ñ ðàñõîäàìè íà îáðàçîâàíèå. Åñëè â 1970 ãîäó îíè ñîñòàâëÿëè 7% ãîñáþäæåòà, òî â 1997 ãîäó — 0,6%! [6, ñ.71] Â îáðàùåíèè ê ó÷¸íûì, ðàáîòíèêàì íàó÷íî-òåõíè÷åñêîé ñôåðû è îáðàçîâàíèÿ Ðîññèè, îçàãëàâëåíííì «Áåç áîëüøîé íàóêè ó Ðîññèè íåò áóäóùåãî» ãðóïïà áèäíûõ ó÷¸íûõ ñîîáùàåò, òî âìåñòî íè÷òîæíûõ 4% îò ôåäåðàëüíîãî áþäæåòà, îïðåäåë¸ííûõ íà íàóêó çàêîíîì, òàêòè÷åñêè âûäåëÿëîñü â 1997 ã. — 2,88%, à â 2001 ã. âñåãî 1,72% [7]. Òàì æå ïðèâîäÿòñÿ äóóãèå öèôðû, ñâèäåòåë�ñòâóþùèå î áûñòðîì êàòàñòðîôè÷åñêîì ðàçóøåíèè ðîññèéñêîé íàóêè: ñ 1990 ãîäà ÷èñëåííîñòü íàó÷íûõ ðàáîòíèêîâ ñòðàíû óìåí�øèëàñü â 2,5 ðàçà; îêîëî 50 òûñÿ÷

òàëàíòëèâûõ ó÷¸íûõ âûíóæäåíû áûëè ïîêèíóòü Ðîññèþ èç-çà íåâîçìîæíîñòè íîðìàëüíî çàíèìàòüñÿ íàóêîé; ïðåêðàùåíèå ïðèòîêà ìîëîäûõ ñïåöèàëèñòîâ ïðèâåëî ê òî ìó, ÷òî ñðåäíèé âîçðàñò ÷ëåíîâ ãîñóäàðñòâåííûõ àêàäåìèé íàóê ñîñòàâèë 70 ëåò, äîêòîðîâ íàóê — 60 ëåò, êàíäèäàòîâ íàóê — 55 ëåò. Ìàòåðèàëüíî-òåõíè÷åñêàÿ áàçà íàóêè íå îáíîâëÿëàñü 10 ëåò; çàðàáîòíàÿ ïëàòà íàó÷íûõ ñîòðóäíèêîâ ñîêðàòèëàñü ñ 1990 ãîäà áîëåå ÷åì â 5 ðàç; áþäæåòíîå ôèíàíñèðîâàíèå íàó÷íûõ ó÷ðåæäåíèé ñîêðàòèëîñü áîëåå ÷åì â 20 ðàç, à èíîðìàöèîííîå îáåñïå÷åíèå áîëåå ÷åì â 100 ðàç! Òîëüêî íà óòå÷êå ó ìîâ, ïîäñ÷èòàëè ó÷¸íûå, Ðîññèÿ ïîíåñëà óùåðá, ïðåâûøàþùèé 100 ìëðä. äîëëàðîâ! «Äëÿ íàó÷íîãî ñîîáùåñòâà ñòðàíû íå ïðåäñòàâëÿåò ñåêðåòà, ÷òî èçáàííàÿ ãîñóäàðñòâîì âóòðåííÿÿ ïîëèòèêà íå â ñîñòîÿíèè îñòàíîâèòü ðàçðóøèòåëüíûå äëÿ ãîñóäàðñòâà ïðîöåññû äåãðàäàöèè îáùåñòâà, íàó÷íî-ïðîèçâîäñòâåííîãî è èíòåëëåêòóàëüíîãî ïîòåíöèàëà ñòðàíû, ïîñêîëüêó â íåé ïðääèäàäòñÿ ïðîãîæäåíèå ïóòè ê îêî í÷àòåëüíîìó çàêðåïëåíèþ íàøåé ýêîíîìèêè íà ñûðüåâîé ïåðèôåðèè ìèðîâîãî ðûíêà, ê¸ ïîëíîìó ïîä÷èíåíèþ èíòåðåñàì ìèðîâîãî êàïèòàëà, ê óòðàòå âíóòðåííåãî ðàçâèòèÿ, à ñëåäîâàòåëüíî, ê êàòàñòðîôè÷åñêîìó óìåí�øåíèþ

Íàóêà ñòàðîãî ìèðà ïîòåðÿëà êà÷åñòâî ñèíòåçà. Î íà íåâåðîÿòíî îãðàíè÷èâàåò ñáóý â ñòðåìëåíèè ê äèôôåðåíöèàöèè íàó÷íûõ íàïðàâëåíèé, êîòîðîå ïûòàþòñÿ îïðåäåëèòü âîçðîñøåé ñòàïåíüþ ñëîæíîñòè è èíôîðìàòèâíîñòè. ×àñòî ìîæíî âèäåòü ñïåöèàëèñòîâ ñòîëü óçêèõ, ÷òî íîè îêàçûâàþòñÿ ñîâåðøåííî íå ñïîñîáíûì è ê îáíàóæåíèþ. Ìåæäó òåì êàê íàñòîÿùèå ó÷¸íûå, êàêèìè áûëè Ëåîíàðäî äà Âèí÷è, Ìèõàèë Ëîìîíîñîâ, Àëåêñàíäð ×èæåâñêèé, îòëè÷àëèñü èìåííî ýíöèêëîïåäè÷åñêèìè ïîçíàíèÿìè.

Â ñàìî íà÷àëå ÕÕ âåêà Ó÷èòåëü ïðåäóïðåæäàëè: «Ðàâíîâåñíèå è ñîîòâåòñòâèå íàðóøåíû ìåõàíè÷åñêèì ìèðîïîíèìàíèåì. Åù¸ ïîëâåêà íàçàä Ì û çàáîòèëèñü î ïðèóìíîæåíèè ôèçè÷åñêîãî çíàíèÿ. Äåéñòâèòåëüíî, â ýòîì íàïðàâëåíèè äîñòèãóòî ìíîãîå, â òî æå âðåìÿ äóõîâíîå ñîçíàíèå òñòàëî òò ôèçè÷åñêîãî. Ýòèêà óòåðÿëàñü ñðåäè íàãðîìîæäåíèé ôîðìóë. Ìàøèíû îòâëåêëè ÷åëîâåêà òò èñêóññòâà ìûøëåíèÿ. Ñåé÷àñ äîâîëüíî ðîâíòîâ! Äëÿ ðàâíîâåñèÿ ìèðà íóæíî ñðåäóå, — â ýòîì óêàçå íàõîäèòñÿ ñïàñåíèå íåîòëîæíîå. Çêàÿ âîëÿ íàíåòàåò çåìíóþ àóðó» [11].

Íîâîå ìèðîâîççðåíèå

Â òî æå ñàìîå âðåìÿ ãëîáàëüíîé íàó÷íî-òåõíîëîãè÷åñêîé ðåâîëþöèè è ñòðåìèòåëüíîãî êðàõà ñòàðîãî óçêî ìàòåðèàëèñòè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ êîñì è÷åñêèì Ó÷èòåëÿìè ÷åëîâå÷åñòâà ÷åðåç Åëåíó Ïåòðîâíó Áèàâàòñêóþ è Ðåðèõîâ ëþäÿì ïðåäëàãàåòñÿ íîâîå ìèðîâççðåíèå, äàþùåå íàó÷íî îáîñíîâàííîå ïðåäñòàâëåíèå î õàðàêòåðå ñèë, ñèãàãàþùèõ ýâîëþöèîííûå ïðîöåññû Êîñì îñà, â êîòîðûõ çíà÷èòåëüíàÿ ðîëü îòâîäèòñÿ ÷åëîâåêó-òâîðöó. «Áåç èçìåíåíèÿ ìûøëåíèÿ íå áûâàåò óñïåøíîé ðåâîëþöèè è ñòàðîãî ìèðà. Ïîâàÿ çàïëàòà íà ñòàðîé îæåæåä íå ñäåëàåò å¸ íîâîé. Âåòõîå îñòàíåñÿ åòõèì, à ïîòîìó äîëæåí áûòü âûáðîøåí íà ñâàëêó Ó÷èòåëÿ, â êàêóþ áû ýïîõó íè íè ïðèõîäèëè. Êàê æå ìîæíî áåç íîâîãî çíàíèÿ äîáèòüñÿ èçìåíåíèÿ ìûøëåíèÿ â ëó÷øóþ ñòîðîíó!» [10].

Â îñíîâàíèå æå íîâîãî ìèðîâîççðåíèÿ Ó÷èòåëÿìè ïîëîæåíû ÷åòûðå îñíîçíàíèÿ: «Óðóñâàòè çíàåò, ÷òî ÷åòûðå îñíîçíàíèÿ ïðåîðàçÿò çåìíóþ æèçíü: îñíîçíàíèå ïðîøëîãî, îñíîçíàíèå Äàëüíèõ Ìèðîâ, îñíîçíàíèå Òîíêîãî Ìèðà, îñíîçíàíèå Èåðàõèè. Íî ìîæíî ëè ÷åëîâåêó âìåñòèòü ýòè ÷åòûðå îñíîâàíèÿ? Êàæäûé ìûñëÿùèé ñîãëàñèòñÿ, ÷òî ýòè îñíîâàíèÿ íåòóäíû. Íîè çàëîæåíû â ïîíÿòèè æèçíè, ñòîèò ëèøü ñîáðàòü è ñîõðàíèòü è, è ñàìàÿ îâûæåíÿòü æèçíü ïðåâðàòèòñÿ â ïðåêðàñíóþ ÿâü. Í î ðàäè ïðèîáðåòåíèÿ òàêèõ îñîçíàíèé íóæíî âîñïèòàòü ñâîþ âîëþ. Òîëüêî ñâîáîäíàÿ âîëÿ ìîæåò îáðàòèòü â äåéñòâèòåëüíîñòü ïîíÿòèÿ, êîòîðûå äëÿ ìíîãèõ ìåðòâû» [12].

«Òàéíàÿ Äîêòðèíà» Åëåíû Ïåòðîâíû Áëàâàòñêîé è Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè, çàïèñàííîå Åëåíîé Èâàíîâíîé Ðåðèõ ïîä ðóêîâîäñòâîì êîñìè÷åñêèõ Ó÷èòåëåé ÷åëîâå÷åñòâà, ðàçâîðà÷èâàþò âåëè÷åñòâåííûå ãîðèçîíòû ãðÿäóùàãî ïðåîáðàæåíèÿ ÷åëîâåêà. «Ëåãêî æèçíè — âå÷íîå äâèæåíèå âïåðåä, âå÷íîå ñîâåðøåíñòâîâàíèå, è âñå ñðåäñòâà äëÿ ýòîãî äàíû ÷åëîâåêó. Â áåñïðåäåëüíîñòè ìèðîçäàíèÿ âñ¸ áåñïðåäåëüíî è âìåñòå ñ òåì äîñòèæèìî. Áåñïðåäåëüíû âîçìîæíîñòè è áåñïðåäåëüíû äîñòèæåíÿ; âñ¸ çàâèñèò îò ÷åëîâå÷åñêîãî ñîçíàíèÿ. Äîñòèæèìî âñ¸, ÷òî âìåùàåòñÿ â ÷åëîâå÷åñêî ñîçíàíèè, à òàê êàê äëÿ ðîñòà ñîçíàíèÿ íåò ïðåäåëà, òî íåò ïðåäåëà íè âîçìîæíîñòÿì, íè äîñòèæåíèÿì. Ñðåäñòâî æå äëÿ âñåãî îñòàâøåãî ñòàòè ÿâëÿþòñÿ íàõîäÿùèåñÿ â ÷åëîâå÷åñêî îõâàòèçìå öåíòðû âûñøåãî ñîçíàíèÿ, êîòîðûå ñòðåìëåíèì ê Èñòèíå, Ñâåòó è çíàíèþ çàãîðàþòñÿ îãíåííîé ýíåðãèåé è ïîñòåïåíñòâîâàòü â îðãàíû âîñïðèÿòèÿ âûñøèõ âîçìîæíîñòåé è â öåíòðû ñèëû è ìîóùñòâà» [13]. «Ñìûñë æèçíè ÷åëîâåêà, — ãîâîðèòñÿ â Ó÷åíèè, — â ïðåîáðàæåíèè åãî ñóùíîñòè è äîñòèæåíèè òîé ñòóïåíè ýâîëþöèè, êîãäà åãî ñîáñòâåííûé ìèêðîêîñì çàìåíèò âñå àïïàðàòû çåìíûå» [14].

Ýòî âåëèêîå ýíåðãåòè÷åñêîå ïðåîáðàæåíèå ïðîçðåâàëè è ðóññêèå ó÷¸íûå-êîñìèñòû. Ê.Ý.Öèîëêîâñêèé óòâåðæäàë, ÷òî ìàòåðèÿ áóäóùåãî ÷åëîâå÷åñòâà, ïðîéäÿ ÷åðåç ìíîãèå ñòóïåíè êîñìè÷åñêîé ýâîëþöèè, îáðåò êà÷åñòâî ëó÷èñòîé ýíåðãèè. À.Ë.×èæåâñêèé ïèñàë î âåëèêîé ýëåêòðîìàãíèòíîé æèçíè Âñåëåííîé. Â.È.Âåðíàäñêèé ãîâîðèë î íàñòóïëåíèè ýïîõè íîîñôåðû, äëÿ êîòîðîé ôóíäàìåíòàëüíîå çíà÷åíèå ïðîîáðàçîâàíèÿ ðàçâèòîãî ìûñëèòåëüíîé è ÷óâñòâåííîé äåÿòåëüíîñòè êàæäîãî æèòåëÿ ïëàíåòû. Î í ïèñàë: «Íåò íè÷åãî â ìèðå ñèëüíåå ñâîáîäíîãî íàó÷íîé ìûñëè... Ì ûñëÿùèé è ðàáîòàþùèé ÷åëîâåê åñòü ìåðà âñåìó, îí åñòü îãðîìíîå ïëàíåòíîå ÿâëåíèå» [15].

Â ýòîì ãðàíäèîçíîì ýâîëþöèîííîì ïðîöåññå îñîáîå ìåñòî îòâîäèòñÿ íàóêå, êàê èíñòðóìåíòó íàèáîëåå äèíàìè÷íî âëèÿþùåìó â íàñòîÿùåå âðåìÿ íà ñîöèàëüíîå ñîçíàíèå. Åù¸ äðåâíèå ãîâîðèëè î òðèåäèíñòâå îñíîâíûõ ëèêîâ êóëüòóðû — Èñòèíû, Äîáðà è Êðàñîòû. Ðàçúåäèíåíèå ýòîãî òðèåäèíñòâà èìåòò ïàãóáíûå ïîñëåäñòâèÿ. Íàóêà, íå ñîäåðæàùàÿ èäåè ãóìàíèçìà, âåä¸ò ìèð ê êàòàñòðîôå. Êàê îòìå÷àë Ì. Ì íóåíü ÷åòûðå ñòîëåòèÿ íàçàä: «Òîìó, êòî íå ïîñòèã íàóêè äîáðà, âñÿêàÿ èíàÿ íàóêà ïðèíîñèò ëèøü âðåä». Àêàäåìèê Â.È.Âåðíàäñêèé ðàññìàòðèâàë íàóêó êàê ÷àñòü êñòîðèè ìèðà, â êîòîðîé äâèæóùåé ñèëîé ðàçâèòèÿ ÿâëÿåòñÿ äóõîâíàÿ æèçíü ÷åëîâå÷åñòâà â ñîåäèíåíèè ñ òî÷íûì çíàíèåì. Ó÷¸íûé îöåíèâàë íàóêó êàê ïðèòîãîîå è ñîöèàëüíîå ÿâëåíèå, êàê èíñòðóìåíò ïðåîáðàçîâàíèÿ äèñôåðû â íîîñôåðó [16]. Ñîãëàñíî Æèâîé Ýòèêå, ýòîò ïðåîáðàçóþùèéñÿ îñîçíàíèå Èåðàðõèè Ñèë Êîñìîñà êàê äèíñòâåííîãî ïóòè ýâîëþöèè; îñî-

çíàíèå íàïðàâåíèÿ ýâîëþöèè êàê äâèæåíèÿ îò ãðóáîé ìàòåðèàëüíîñòè — ê äóõîâíîñòè, êàê çàìåíó ìåõàíè÷åñêèõ àïïàðàòîâ — ñïîñîáíîñòÿìè äóõà ÷åëîâåêà, ðàçâèòèå óñòðåìëåíèÿ ê ñîòðóäíè÷åñòâó ñ Äàëüíèìè Ìèðàìè!

Èìåííî âñëåäñòâèå òàêîãî íàïðàâëåíèÿ ýâîëþöèè ñîçíàíèÿ ñòàíîâèòñÿ ïîíÿòíî îãðîìíîå çíà÷åíèå èññëåäîâàíèÿ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè. Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ ïèñàëà ñâîè êîððåñïîíäåíòàì: «Íîâûå äîñòèæåíèÿ â íàóêå, íîâûå èññëåäîâàíèÿ è íàõîæäåíèå çàêîíîâ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ïîòðåáóþò íå îòðå÷åíèÿ îò “íåáåñ”, íî íîâîãî îêðûòèÿ è ïîíèìàíèÿ èõ. Èìåííî íàõîæäåíèå çàêîíîâ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ïîìîæåò óñòàíîâèòü íîâûå óñòðåìëåíèå æèçíè; ñâÿçü ìèðîâ ñòàíåò î÷åâèäíîé. Èñòèííî, Ìèð áóäóùèé, Ìèð Âûñøèé ãðÿä¸ò â äîñïåõå ëó÷åé èäåîðàòîðîâ. Èìåííî ëàáîðàòîðèè óêàæóò íà ïðåèìóùåñòâà ýíåðãèè âûñøåé è íå òîëüêî óñòàíîâÿò ïðåâîñõîâñòâî èçëó÷åíèé ÷åëîâåêà íää âñåìè äî ñèõ ïîð èçâåñòíûè ëó÷à-ìè, íî ïàðàëëåëüíî áóäåò óÿâëåíà íàäåÿäíî ðàçíèòà â êà÷åñòâå òàêèõ èçëó÷åíèé, è, òàêèì îáðàçîì, çíà÷åíèå äóõîâíîñòè áóäåò óñòàíîâëåíî â ïîëíîé ìåðå. Òåõíèêà áóäåò ïîä÷èíåíà äóõó, ðåçóëüòàòì ÷åãî áóäåò ïîçíàíèå âûñøèõ çàêîíîâ, à îñþäà è ïîçíàíèå âûñøèõ öåëåé, êîòîðîå ïîâåä¸ò ê ïðåîäîëåíèþ âñåé ìàòåðèàëüíîé ïðèðîäû. Ïðåîäàæ¸ííàÿ ïðèðîäà, ïðåîäàæ¸ííûé äóõ íàðîäà ïîäñêàæåò è íîâûå ëó÷øèå ôîðìû óñòðîéñòâà ïîñòðîéêè ìàòåðèàëüíîé ïðèðîäû. Ïðåîäàæ¸ííàÿ ïðèðîäà, ïðåîäàæ¸ííûé äóõ íàðîäà ïîäñêàæåò è íîâûå ëó÷øèå ôîðìû óñòðîéñòâà è âñåãî ñîâðåìåííîãî îáùåñòâåííîãî ïîðÿäêà — íàñóùíàÿ çàäà÷à âñåõ, êòî ñòðåìèòñÿ ïðåîäîëåòü ñîâðåìåííóþ íàóêó â íàñòîÿùåé Õðàì Çíàíèé.

Íà ñíîâå îáîáùåíèÿ êà÷åñòâ, ïðèñóùèõ ýòèì ó÷¸íûì, è ñ ó÷¸òîì ïîíèìàíèÿ íàïðàâëåíèÿ ïðîöåññà ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñêîãî ñîçíàíèÿ, ìîæíî ïîïûòàòüñÿ ñôîðìóëèðîâàòü ïðèíöèïû íîâîãî ïîäõîäà ê èññëåäîâàíèÿì:

1. **Ïðèíöèï Öåëè**. Öåëüþ âñåé íàó÷íîé ðàáîòû ÿâëÿåòñÿ ñëóæåíèå Îáùåìó Áëàãó ÷åëîâå÷åñòâà äëÿ óñêîðåíèÿ ýâîëþöèè ïëàíåòû.
2. **Ïðèíöèï ìèðîâîççðåíèÿ**. Íîâîå, áîëåå øèðîêîå ìèðîâîççðåíèå (âêëþ÷àþùåå äîïóùåíèå òîãî, ÷òî âñ¸ âîçìîæíî; íîâóþ ñèñòåìó öåííîñòåé; ïîíèìàíèå ïðåâè÷íîãî çíà÷åíèÿ ìûñëè; äîïóùåíèå ñóùåñòâîâàíèÿ òî÷êéøèõ âçàèìîäéñòâóþùèõ Ìèðîâ; óáåæä¸ííîñòü â îòñóòñòâèè ñìåðòè êàê êîíöà èíäèâèäóàëüíîãî ñóùåñòâîâàíèÿ).
3. **Ïðèíöèï ìåòîäîâ èññëåäîâàíèÿ**. Âíåäðåíèå íîâûõ ìåòîäîâ èññëåäîâàíèÿ, îñíîâàííûõ íà ïîçíàâàåìåüíûõ ñïîñîáíîñòÿõ ñîâñòâåííîãî äóõîâíîãî àïïàðàòà ÷åëîâåêà. Ðàçâèòèå â ñåáå ýòèõ ñïîñîáíîñòåé.
4. **Ïðèíöèï ðîëè èññëåäîâàòåëÿ**. Ïîíèìàíèå íîâîé ðîëè èññëåäîâàòåëÿ, òîãî ôàêòà, ÷òî ðåçóëüòàò èññëåäîâàíèé çàâèñèò îò êà÷åñòâà ó÷¸íîãî, åãî óñòðåìëåíèÿ è âåðû â óñïåõ.
5. **Ïðèíöèï íàïðàâëåíèÿ ïîçíàíèÿ**. Ïåðåîðèåíòàöèÿ âåêòîðà èññëåäîâàíèé ñ ïîçíàâàíèÿ âíåøíèõ ñëè Ïðèðîäû íà ïîçíàâàíèå âíóòðåííèõ ñëè, ñêðûòûõ â ñàìîì ÷åëîâåêå. Ñîçíàíèå èññëåäîâàòåëÿ äîëæíî ñòàòü ÷àñòüþ åãî ëàáîðàòîðèè. Èñòèíà î âçàèìîñâÿçè Ìàêðîêîñìà è ìèêðîêîñìà äîëæíà ðàññìàòðèâàòüñÿ êàê êëþ÷ ê òàéíàì Ïðèðîäû.
6. **Ïðèíöèï ýíåðãåòè÷åñêîé âçàèìîñâÿçè*.* Ïîíèìàíèå âçàèìîñâÿçè ðàçëè÷íûõ ÿâëåíèé â ÷àñòè âëèÿíèÿ èõ òîíêîé ýíåðãåòèêè (â òîì ÷èñëå ýíåðãåòèêè ñâåòèë; ñàìîé Çåìëè; âûñîòû ðàñïîëîæåíèÿ ìåñòà îïûòà; íàñëåäíèé îêðóæàþùèõ ïðåäìåòîâ; áóõ ïðèñóòñòâóþùèõ ëþäåé, æèâîòíûõ, ðàñòåíèé è ìèíåðàëîâ è äð.). Ïðèíÿòèå ó÷åíèÿ î òîíêîì âëèÿíèè çâóêà, öâåòà è çàïàõà.
7. **Ïðèíöèï íåïîâòîðèìîñòè îïûòà*.* Ó÷¸ò èíäèâèäóàëüíîñòè êàæäîãî îïûòà è ñîçíàíèå ïðè÷èí íåâîçìîæíîñòè îêàçûâàòü ðåçóëüòàòîâ.
8. **Ïðèíöèï ñîòâîð÷åñòâà Ìèðîâ*.* Ïîñòîÿííîå ïàìÿòîâàíèå î òîì, ÷òî óñïåõ â èññëåäîâàíèÿõ åñòü ðåçóëüòàò ñîòâîð÷åñòâà ñ Ìèðàìè. Îòêðûòèÿ ñîâðøàþòñÿ íå ñëó÷àéíî, à ïî êàðìè÷åñêîìó ïðàâî.
9. **Ïðèíöèï ñîòâîð÷åñòâà íà÷àë*.* Ïðèìåíåíèå ïðèíöèïà ñî÷åòàíèÿ æåíñêîé è ìóæñêîé ýíåðãèé êàê íåïðåìåííîãî óñëîâèÿ ïðè ïðîâåäåíèè ýâîëþöèîííî âàæíûõ ýêñïåðèìåíòîâ.

10. **Ïðèíöèï îòâåòñòâåííîñòè**. Ïîíèìàíèå ìîùè Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè è òîãî ôàêòà, ÷òî ãëàâíîå óñèëèâàë óñïåõà — íåðàñêðûòèå ñóùåñòâà çíàíèÿ.

Íîâûå íàóêè è íàïðàâëåíèÿ èññëåäîâàíèé

Äàâ îñíîâû íîâîãî êîñìè÷åñêîãî ìèðîâîççðåíèÿ, Ó÷èòåëü ÷åëîâå÷åñòâà îñâàòèëè âçîð ó÷¸íûõ íà òî, â êàêîì íàïðàâëåíèè ñ òî÷êè çðåíèÿ ýâîëþöèè ñëåäóåò ðàçâèâàòü íàóêó. Ñàìà Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ â çàïèñÿõ «Èçó÷åíèå ñâîéñòâ ÷åëîâåêà» (1940—1950) [18] íàáðîñàëà ýñêèç áóäóùåãî Õðàìà Íàóêè.

Îáîáùàÿ çàïèñè Åëåíû Èâàíîâíû, ìû âûäåëèëè òðè ãëàâíûõ íàïðàâëåíèÿ ðàçâèòèÿ íàóê, ñðåäè íèõ:

I. ÍÀÓÊÈ Î ÏÐÈÐÎÄÅ È ÂÎÇÄÅÉÑÒÂÈÈ ÄÀËÜÍÈÕ ÌÈÐÎÂ

Àñòðîõèìèÿ, àñòðîëîãèÿ, àñòðîáèîëîãèÿ, àñòðîôèçèîëîãèÿ, àñòðîìåõàíèêà, àñòðîíîìèÿ, èçó÷åíèå õèìèçìà ïëàíåòíé àòìîñôåðû, ìåòåîðîëîãèÿ, èçó÷åíèå ìàãíèòîñôåðû, êîñìè÷åñêèõ ëó÷åé, âîçäåéñòâèÿ Ëó÷åé Ñâåòèë íà îðãàíèçìû, ïñèõîäèíàìèêà è ìåõàíèêà Êîñìîñà, ãåîëîãèÿ, áèîëîãèÿ, áîòàíèêà, çîîëîãèÿ, èçó÷åíèå ýëåìåíòîâ è òîíêèõ ýíåðãèé.

II. ÍÀÓÊÈ Î ÑÈËÀÕ È ÑÂÎÉÑÒÂÀÕ ×ÅËÎÂÅÊÀ

Ïñèõîëîãèÿ, ïñèõîõèìèÿ, ïñèõîáèîëîãèÿ, èçó÷åíèå ôîòîãðàôèðîâàíèÿ èçëó÷åíèé, âîçäåéñòâèÿ öâåòíûõ ëó÷åé è ðèòìà íà îðãàíèçìû, ôèçèîëîãèÿ Äóõà, ïñèõîôèçèîëîãèÿ Ìàêðîêîñìà è Ìèêðîêîñìà, èçó÷åíèå ñðåä÷íé äåÿòåëüíîñòè â ñâÿçè ñ êîñìè÷åñêèìè è ñîöèàëüíûìè ÿâëåíèÿìè, îêêðûòûõ óêîòðîâ Àãíè Éîãà è èõ îãñåíîé òðàíñìóòàöèè, ïðåíñíåíèÿ ÷óâñòâèòåëüíîñòè, ñîçâåçäèÿ è ñèìâîëîâ è òîíêèõ ýíåðãèé.

III. ÍÀÓÊÈ Î ÌÛÑËÈ

Èñòîðèÿ ðàçâèòèÿ ìûñëè, èçó÷åíèå ìûñëè è å¸ àïïàðàòà â ìîçãó è â ñåðäöå, ïñèõîäèíàìèêà ìûñëè, èçó÷åíèå ïñèõ÷åñêîé ýíåðãèè (å¸ êà÷åñòâà è êîíäåíñàöèè), ïåðåäà÷è ìûñëè íà ðàññòîÿíèå (çàêîíîâ ðàñïðîñòðàíåíèÿ ìûñëè), ýíåðãèè ìûñëè, èñïîëüçîâàíèå óñèëåíèÿ ìûñëè â ìàãíèòíûõ âîëíàõ, èçó÷åíèå ýëåìåíòîâ è òîíêèõ ýíåðãèé.

Ïåðâîî÷åðåäíûå çàäà÷è ïîñòðîåíèÿ íàóêè áóäóùåãî

Êîíå÷íî, Ó÷åíèå ïðåäóêàçàëî íåïðåäóáåæä¸ííûì ó÷¸íûì, êàêèå îòêðûòèÿ äîëæíû ïðåîáðàçèòü ñîçíàíèå ÷åëîâå÷åñòâà è âñþ åãî æèçíü. Ñðåäè íèõ:

— äîêàçàòåëüñòâî ïðîäîëæåíèÿ ñóùåñòâîâàíèÿ ñîçíàíèÿ ïîñëå áèîëîãè÷åñêîé ñìåðòè;

— îòêðûòèå íåâèäèìûõ îáëàñòåé ðåàëüíîñòè (Òîíêîãî ìèðà) ñî âñåìè íàñåëÿþùèìè èõ ôîðìàìè æèçíè;

— äîêàçàòåëüñòâî ïåðâîïîëùåíèÿ;

— ñú¸ìêà áóð è òîíêèõ òåë;

— äîêàçàòåëüñòâî òîãî, ÷òî íðàâñòâåííûé îáðàç æèçíè èìåò ÷èñòî áèîëîãè÷åñêóþ öåëåñîîáðàçíîñòü, à âñ¸ áåçíðàâñòâåííîå ðàçðóøèòåëüíî äëÿ ñàìîãî ÷åëîâåêà.

Âñ¸ ýòî — ïðàêòè÷åñêèå çàäà÷è äëÿ èññëåäîâàòåëåé. Íî ïðæäå ÷åì èññëåäîâàòåëè íà÷íóò ñâîè èçûñêàíèÿ, âîîðóæ¸ííûå íîâûì íàó÷íûì ïîäõîäîì, äîòâûå êî âñåì îïàñíîñòÿì, îæèäàþùèì èõ íà ïóòè ê áóäóùèì îòêðûòèÿì, íåíáîäèìî, ÷òîáû òàêèå èññëåäîâàòåëè ïîÿâëëèñü.

Íà ñåãîäíÿøíèé äåíü íå ñóùåñòâóåò ó÷ðåæäåíèé, â êîòîðûõ ìîëîäûå ëþäè ìîãëè áû ïîëó÷èòü íåîáõîäèìûå çíàíèÿ è îïûò. È çíà÷èò âîïðîñ î ïîñòðîåíèè íàóêè áóäóùåãî âûäâèãàåò íà ïåðâûé ïëàí çàäà÷ó ñîçäàíèÿ òàêîãî ó÷ðåæäåíèÿ èëè È íñòèòóòà, è íñòèòóòà èññëåäîâàòåëüñêîãî è âîåííîãî ò òåì ñòðàòåãîâîåííîãî. Ñàìà Åëåíà Èâàíîâíà Ðåðèõ îñíîâî ïîä÷¸ðêèâàëà, ÷òî: «Áåç óÿâëåíèÿ È íñòèòóòà Èçó÷åíèÿ ñêðûòûõ ñèë è ñâîéñòâ ÷åëîâåêà è âçàèìîäåéñòâèÿ è âçàèìîçàâèñèìîñòè Ìèêðîêîñìà îò Ìàêðîêîñìà íå îñóùåñòâèòñÿ Íîâàÿ Ýðà» [18, ñ.283]. Íóæíî ïîíÿòü ýòó ôðàçó âî âñ¸ì å¸ çíà÷åíèè. Âåäü Åëåíà Èâàíîâíà, áóäó÷è óæå â ïðåêëîíííì ïî çàìíûì ìåðêàì âîçðàñòà, ñàìà ìå÷òàëà çàëîæèòü îñíîâû òàêîãî È íñòèòóòà. Ðàç ýòîãî íå áûëî ñäåëàíî òîãäà, çíà÷èò ñåãîäíÿ ïðèøëî âðåìÿ è íàì íàäî ïîðóãàèòüñÿ. Íàøà èäåîðàòîðèÿ ñòàâèò ýòó òðóäíóþ çàäà÷ó êàê ãëàâíóþ è ïðèçûâàåò èñïëèäîâàòåëåé è ñïîíñîðîâ ê ñîòðóäíè÷åñòâó.

Âíèìàòåëüíî ïîçíàêîìèâøèñü ñ îïûòîì È íñòèòóòà ãèìàëàéñêèõ èññëåäîâàíèé «Óðóñâàòè», ìû ñîñòàâèëè äîêàçîñðî÷íóþ ïðîãðàììó, êîòîðàÿ ïîçâîëèò ðåøèòü ïîñòàâëåííûé âîïðîñ. Ïåðâûì ýòàïîì ïðîãðàììû áóäåò ïîëó÷åíèå ïðàêòè÷åñêèõ íàâûêîâ èññëåäîâàíèÿ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, âòîðûì — îïãäîòîâêà è èçäàíèå ñïäöèàëüíîãî ïîñîáèÿ è, íàêîíåö, îñíîâàíèå È íñòèòóòà. Ñêîëüêî áû ëåò íà ýòî íè ïîíäîáèëîñü — îíè ó íàñ áóäóò! È íñòèòóò èññëåäîâàíèÿ ñèðûòûõ ñèë è ñâîéñòâ ÷åëîâåêà áóäåò ñîçäàí!

Ñëîâî îá îòâåòñòâåííîñòè

Íåîáõîäèìî îñîçíàíèå òîãî, ÷òî íàóêà áóäóùåãî, êàê ñàìàÿ ñîçíàòåëüíàÿ ñèëà îáùåñòâà, äîëæíà îáåñïå÷èâàòü ðàçâèòèå ÷åëîâå÷åñòâà â íàïðàâëåíèè äóõîâíîé ýâîëþöèè. Îá ýòîì íèêîãäà íå äîëæíû çàáûâàòü òå, êòî ñòðåìèòñÿ ñòàòü èññëåäîâàòåëÿìè. Ñåãîäíÿ ïðèîðèòåòàìè ó÷¸íûõ äîëæíû ñòàòü íåïîñðåäñòâåííûå ïîñëåäîâàòåëè, è äàæå íå îñóäåñòâëåíèå ýíåðãåòè è ýíåðãåñòâà, à òîëüêî èíòåðåñû îáùå÷åëîâå÷åñêåå. Ó÷¸íûå äîëæíû ïðèíÿòü âñþ ìåðó ïîâåòñòâåííîñòè, ëîæàùóþñÿ íà èõ ïëå÷è, è ðàññìàòðèâàòü ñåáÿ íå èíà÷å êàê ñîòóäíèêîâ Èåðàðõèè Ñâåòà, ïðèçâàííûõ ñëóæèòü Îáùåìó Áëàãó è Ýâîëþöèè. Íàñòîÿùèå ó÷¸íûå íå ìîãóò áûòü ìàðèîíåòêàìè íà ñëóæåáå ó ëþäåé ñ îãðàíè÷åííûì ñîçíàíèåì, ñòðåìÿùèõñÿ ê âëàñòè ëþáîé öåíîé.

Ñêîëüêî çëà óæå èñïèëè ìèð èç-çà ïðåñòóïíîé áåçîòâåòñòâåííîñòè íåîòîðõõ ó÷¸íûõ. Ýíðèêî Ôåðìè, Ýðíåñò Ðåçåðôîðä, Ðîáåðò Îïïåíãåéìåð íå óáåðåãëè ôîðìóëó ÿäåðíîé ðåàêöèè, è â ðåçóëüòàòå ïðèçîøëè òðàãåäèè Õèðîñèìû è Íàãàñàêè. Íî èñòîðèè èçâåñòíû è äðóãèå ïðèìåðû.

Â 1925—1927 ãîäàõ Àëüáåðò Ýéíøòåéí ðàçðàáîòàë íîâóþ êîíöåïöèþ åäèíîé òåîðèè ïîëÿ. Íà îñíîâå âûâîäîâ, âûòåêàâøèõ èç òåîðèè, èì áûëè ïîëó÷åíû ïàðàìåòðû ðåçîíàíñíûõ ýëåêòðîìàãíèòíûõ ïîëåé, ñïîñîáíûõ âëèÿòü íà ìàòåðèàëüíûå îáúåêòû, âûçûâàÿ èõ òåëåïîðòàöèþ è äåìàòåðèàëèçàöèþ. Â îêòÿáðå 1943 ãîäà íà ìîðñêîé âåðôè â Ôèëàäåëüôèè âîåííûå áåç ñîãëàñèÿ Ýéíøòåéíà ïðîâåëè òàèíñòâåííûé ýêñïåðèìåíò ñ îáåó÷åíèåì âîåííîãî ýñìèïöà DE-173 «Ýëåðèäæ». Â ðåçóëüòàòå âñå ÷ëåíû êîìàíäû ýñìèïöà òÿæåëî ïîñòðàäàëè, ÷àñòü èç íèõ ïîãèáëà, äóõåèå ëèøèëèñü ðàññóäêà. Ýéíøòåéí ñàì íå ïðèñóòñòâîâàë íà îïûòå, íî êîãäà óçíàë î åãî êàòàñòðîôè÷åñêèõ ïîñëåäñòâèÿõ, íåìåäëåííî ñæ¸ã âñå ñâîè ðàñ÷¸òû è äàæå ðóêîïèñè ðàáîòû ïî åäèíîé òåîðèè ïîëÿ, êîòîðàÿ ê òîìó âðåìåíè íå áûëà îïóáëèêîâàíà [19].

À âîò ïðèìåð, êîãäà «ñóíäóê Ïàíäîðû» òàê è íå áûë îòêðûò. Â 1900—1905 ãîäàõ ãåíèàëüíûé ñåðáñêèé èçîáðåòàòåëü Íèêîëà Òåñëà ïðîâ¸ë ñåðèþ îïûòîâ ïî ïåðåäà÷å ýëåêòðîýíåðãèè íà ðàññòîÿíèå áåç ïðîâîäîâ è ïðàêòè÷åñêè áåç ïîòåðü. Ýòî îòêðûòèå ñóëèëî óàèâàòåëüíûå ïåðñïåêòèâû ÷åëîâå÷åñêîé öèâèëèçàöèè, íî âìåñòå ñ òåì, ìîãëî áûòü èñïîëüçîâàíî äëÿ ÷óäîâèùíûõ ðàçðóøåíèé. Âîåííûå êðóãè ÑØÀ ïðåäïðèíÿëè ïîïûòêó çàïîëó÷èòü «ëó÷è ñìåðòè» Òåñëû, ïîñëå ÷åãî îí íåìåäëåííî óíè÷òîæèë âñå ñâîè çàïèñè è ñõåìû óñòàíîâîê. Â ãàçåòà «Íüþ-Éîðê òàéìñ» â 1915 ãîäó ïîìåùåíî èíòåðâüþ ñ èñïñëåäîâàòåëåì. «Åù¸ íå ðåìÿ, — ñêàçàë â÷åðà äîêòîð Òåñëà, — îáñóæäàòü ïîäðîáíîñòè ýòîãî èçîáðåòåíèÿ. Îíî ðàáîòàåò íà ïðèíöèïàõ, êîòîðûå ñóëÿò ìèðó ìíîãîå, îäíàêî ìîãóò áûòü èñïîëüçîâàíû è äëÿ âåäåíèÿ âîéíû äåéñòâèé. Íî ÿ ïîâòîðÿþ: ñåé÷àñ íå âðåìÿ ãîâîðèòü î ïîäîáíûõ âåùàõ» [20].

Ìû ãîâîðèì ñåãîäíÿ îá îòâåòñòâåííîñòè ó÷¸íûõ ïîòîìó, ÷òî íàóêà âïëîòíóþ ïîäîøëà ê èñïëåäîâàíèþ òîí÷àéøèõ ýíåðãèé, òîí÷àéøèõ, à çíà÷èò è ìîùíåéøèõ. Ìû ñòîèì ó ðóáåæà òàêèõ îòêðûòèé, êîòîðûå äàäóò ëþäÿì çíàíèÿ, ñïîñîáíûå óñòðåìèòü ëþäåé â ïðåêðàñíîå áóäóùåå èëè ðàçðóøèòü öèâèëèçàöèþ äî ñíîâàíèÿ. Òàê óæå áûëî îäíàæäû â Àòëàíòèäå, íå ïîâòîðèì ðîêîâûõ îøèáîê ïðîøëîãî!

Ïóñòü çíàíèå ïðîñâåòèò ñîçíàíèå,
Ïóñòü áóäóùåå áóäåò ïðåêðàñíûì äëÿ âñåõ,
Ïóñòü ëþäè íàâñåãäà çàáóäóò ñëîâî «âîéíà».
Äà áóäóò áëàãîñëîâåííû ïóòè ýâîëþöèè!

Ëèòåðàòóðà

1. *Äîëãàé Þ.È.* Íàó÷íûå ïðåäâèäàíèÿ Å.Ï.Áëàâàòñêîé. Âåñòíèê Òåîñîôèè, 1992, ¹ 1.

2. *×ïëàêîâ Â.* Íîâåëåâñêèå ïðåìèè. Ó÷¸íûå è ïòêðûòèÿ: Ïåð. ñ áîëãàðñêîãî/ Ïîä ðåä. è ïðåäèñë. À.Í.ØàìèÍà — Ì., Ìèð, 1986.

3. Îò ìàõèí äî ðîáîòîâ (â 2-õ êíèãàõ. Êí. 2): Î÷åðêè î çíàìåíèòûõ èçîáðåòàòåë�õ, îòêðûâêè èç äîêóìåíòîâ, íàó÷íûõ ñòàòåé, âîñïîìèíàíèé, òåêñòû ïàòåíòîâ /Ñîñò. *Ì.Í.Èøêîâ* — Ì., Ñîâðåìåííèê, 1990.

4. *Ðûæîâ Ê.Â.* 100 âåëèêèõ èçîáðåòåíèé. Ì., Âå÷å, 2000

5. Ãðàíè Àãàè Éîãè. Ò. 1, 1960, àâãóñò 16.

6. *Äìèòðèåâà Ë.Ï.* Ïîñëàíèêè Óòðåííåé çâåçäû Õðèñòîñ è Åãî Ó÷åíèå â ñâåòå Ó÷åíèÿ ØàìáàëÛ. Â ñåìè êí. Êí. 3. Ì., Èçä. äîì èì. Å.È. Ðåðèõ, 2000.

7. Áåç áîëüøîé íàóêè ó Ðîññèè íåò áóäóùåãî. Ãàçåòà «Ñîâåòñêàÿ Ðîññèÿ» îò 19.09.2000 ¹ 108.

8. Íàóêà è ðåëèãèÿ, 1998, ¹ 11.

9. *Áëàâàòñêàÿ Å.Ï.* Òàéíàÿ Äîêòðèíà. Ò. 1.

10. *Äìèòðèåâà Ë.Ï.* Ïîñëàíèêè Óòðåííåé Çâåçäû Õðèñòîñ è Åãî Ó÷åíèå â ñâåòå Ó÷åíèÿ ØàìáàëÛ. Â ñåìè êí. Êí. 1. Êèøèí¸â, Âèäüÿ, 1998.

11. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè. Ì., ÌÖÐ, 1993—1997. Êíèãà «Ìèð Îãíåííûé», ÷. 2 (§ 262).

12. Ó÷åíèå Æèâîé Ýòèêè. Ì., ÌÖÐ, 1993—1997 Êíèãà «Íàäçåìíîå», (§ 401).

13. *Êëèçîâñêèé À.È.* Îñíîâû ìèðîïîíèìàíèÿ Íîâîé Ýïîõè.

14. Ãðàíè Àãíè Éîãè. Çàïèñè Á.Í.Àáðàìîâà, 1964 ãîä. Íîâîñèáèðñê, Àëãàè, 1993 (§ 432).
15. Ñâåò ÷åðåç íàóêó. Ñèáèðñêèé ãîñóäàðñòâåííûé èíäóñòðèàëüíûé óíèâåðñèòåò. Ëàáîðàòîðèÿ ýòè÷åñêèõ çíàíèé. Íîâîêóçíåöê, 1999.
16. *Âåðíàäñêèé Â.È.* Íàó÷íàÿ ìûñëü êàê ïëàíåòíîå ÿâëåíèå.
17. Ïèñüìà Åëåíû Ðåðèõ (1929—1938). Ò. 2. Íîâîñèáèðñê, Âèêî, 1992.
18. Èçó÷åíèå ñâîéñòâ ÷åëîâåêà. Â ñáîðíèêå Åëåíû Ðåðèõ. Ó ïîðîãà Íîâîãî Ìèðà. Ì., ÌÖÐ, 2000.
19. *Êóçîâêèí À.Ñ., Íåïîìíÿùèé Í.Í.* ×òî ñëó÷èëîñü ñ ýñìèíöåì «Ýëäðèäæ»? Ñåðèÿ «Çíàê âîïðîñà». Ì., Çíàíèå, 1991, ¹ 3.
20. Æóðíàë Áèàãîòâîðèòåëüíîãî Ôîíäà «Äåëüôèñ», 1999 ¹ 1.

Àëìàçîâà Íèíåëü Ìèõàéëîâíà *— íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü (ã. SSðîñëàâëü)*

ÇÀÊÎÍÛ ÃÀÐÌÎÍÈÈ. ÑÈÍÒÅÇ ÂÎÑÏÐÈßÒÈß

(òåçèñû äîêëàäà)

Ïåäàãîãè÷åñêàÿ êîíöåïöèÿ

Â ñèñòåìå îáðàçîâàíèÿ âñåãäà áûëè ïîïûòêè íàõîäèòü òî÷êè ñîïðèêîñíîâåíèÿ ðàçíûõ ïðåäìåòîâ. Ìèð åäèí. È íàäî èñêàòü ñèíòåç íå ïî êàñàòåëüíîé, à ÷åðåç öåíòð, òîãäà ëåã÷å âûÿâèòü ïîäîáèÿ è ðàçëè÷èÿ. Äëÿ ýòîãî î÷åíü óäîáíà ìîäåëü ÌÀÍÄÀËÛ (ïåðåâîä ñ ñàíñêðèòà — êðóã, åäèíñòâî, öåëîñòíîñòü). Å¸ îñíîâíûå ïðèíöèïèàëüíûå õàðàêòåðèñòèêè-ïîíÿòèÿ: ïîâòîðÿåìîñòü èëè öèêëè÷íîñòü, íàëè÷èå ÿâíîãî èëè ñêðûòîãî öåíòðà, ñèììåòðèÿ, çåðêàëüíîñòü, íàëè÷èå âàæíûõ êàðäèíàëüíûõ òî÷åê è Êðàñîòà («Çîëîòîå ñå÷åíèå»). Äåìîíñòðèðîâàòü íà öâåòíîì êðóãå Ã¸òå.

Ïðèíöûï ïî ãàðìîíèè ìèðà.

1) Âðåìåíà ãîäà, âðåìÿ ñóòîê, öèêëû Ëóíû, ñîñòîÿíèå âåùåñòâà, ñòèõèè, îñíîâíûå öâåòà;
2) Àòîì, ìîëåêóëà, êëåòêà;
3) Îðãàíû ÷åëîâåêà (ìîçã, ñåðäöå, ëàäîíü, ñòîïû, óõî, ÿçûê, ãëàç);
4) Ìàãè÷åñêèå êâàäðàòû (öèôðû è ãåîìåòðèÿ, ÷¸òíîñòü è íå÷¸òíîñòü èõ ñòðóêòóðû) è ò.ä.

Ìàòåìàòèêà — Âûñøàÿ èç íàóê è Ìóçûêà — Âûñøàÿ èç èñêóññòâ.

Ïèôàãîð ÷èñëì îáîñíîâàë ìóçûêàëüíûé çâóêîðÿä, åãî êðàñîòó, ãàðìîíè÷íîñòü. Èçó÷åíèå ìóçûêè ïîìîãàåò ñ ïåðâûõ øàãîâ â øêîëå ðàñïðåäåëèòü íàãðóçêó, ãàðìîíèçîâàòü ðàáîòó ïðàâîãî è ëåâîãî ïîëóøàðèé ìîçãà ðåá¸íêà. Èìåòü ñìûñë ê òðàäèöèîííîìó èçó÷åíèþ ñðåäñòâ ìóçûêàëüíîé âûðàçèòåëüíîñòè â ýëåìåíòàðíîé òåîðèè ìóçûêè (êàê è ÿçûêå æèâîïèñè, àðõèòåêòóðû) äîáàâèòü ñõåìó ìóçûêàëüíî-ãåîìåòðè÷åñêîãî êðóãà. Ñ å¸ ïîìîùüþ ìîæíî ïðîäåìîíñòðèðîâàòü åäèíñòâî çàêîíîâ ìóçûêè, ÷èñëî, ãåîìåòðèè, öâåòà, ñòðîåíèÿ óõà.

ÇÀÊÎÍÛ ÝÍÅÐÃÎ-ÈÍÔÎÐÌÀÖÈÎÍÍÎÃÎ ÎÁÌÅÍÀ

Â ÑÈÑÒÅÌÅ ÊÎÑÌÎÑ-×ÅËÎÂÅÊ ÅÑÒÜ ÇÀÊÎÍÛ ÌÓÇÛÊÈ

«Ìóçûêà åñòü ðàäîñòü äóøè, êîòîðàÿ âû÷èñëÿåò, ñàìà òîãî íå ñîçíàâàÿ. Ìóçûêà — áåññîçíàòåëüíîå çàíÿòèå ìàòåìàòèêîé» (Ëåéáíèö).

«Ñîâåðøåíñòâî ìûñëè ÿâëÿåòñÿ âûðàæåíèåì ïðåêðàñíîé ìóçûêàëüíîñòè» (Íàäåæäà íîå, 42).

«Ìóçûêà íóæíà äëÿ âñåõ îãíåííûõ ïîñåâîâ. Íóæíî èçáèðàòü õîðîøóþ ìóçûêó, îíà ñîáèðàåò íàøè ÷óâñòâà» (Ì èð Îãíåííûé, 330).

«Íàóêà èäˆò òàêèìè ãèãàíòñêèìè øàãàìè âïåðˆä, ÷òî ñêîðî áóäåò îñîçíàíà è ñèåäóþùàÿ ñòóïåíü, èìåííî ñòóïåíü ñîòðóäíè÷åñòâà ñ Êîñìîñîì» (Å.È.Ðåðèõ).

Òî, ÷òî ñåé÷àñ íàçûâàåì ìóçûêîé, èñòå÷åíèå ñåìàíòè÷åñêîãî âàêóóìà, åãî ïëàíà, èäåé, êîòîðûå êîìïîçèòîðû ìàòåðèàëèçóþò â ìóçûêàëüíûå ñèñòåìû (ïðîèçâåäåíèÿ) è äàðÿò ÷åëîâå÷åñòâó. Ìóçûêà — ýòî òâîð÷åñêèé ïðîöåññ Êîñìîñà, ïñèõè÷åñêàÿ èíôîðìàöèÿ, Îãíåííûé Âûñøèé ïðèíöèï Âñåëåííîé — Âåëèêèé Àãíè.

Íåêîòîðûå âçðîñëûå è ïî÷òè äåòè äåòè âîñïðèíèìàþò ìóçûêó â ñèíòåçå ñ öâåòîì, ôîðìîé (îáðàçíî èëè ãåîìåòðè÷åñêè), àðîìàòîì, âêóñîì, òåìïåðàòóðíûìè îùóùåíèÿìè è ãðàâèòàöèåé (âåñîì). Òî åñòü ìóçûêà — ýíåðãî-èíôîðìàöèîííàÿ ñòðóêòóðà.

Ìóçûêà èìåòò òðè àñïåêòà: 1) äâèæåíèå, ïëàñòèêà, òàíåö; 2) ãîëîñ, ïåíèå; 3) èíñòðóìåíò — ïðîäîëæåíèå ÷åëîâå÷åñêîãî òåëà.

Â ïðîöåññå ýâîëþöèè ÷åëîâå÷åñòâà ìóçûêà èìåëà ïðèöèïèàëüíîå çíà÷åíèå. Âî âðåìåíà ïåðâîáûòíî-îáùèííîãî ñòðîÿ ÷åëîâåê, äîáûâ ïèùó, «ìóçèöèðîâàë» (ïåë, ïðûãàë, ðàäîâàëñÿ), îáùàëñÿ ñ Áîãîì, ÷òî çàêëèäûâàëî çäîðîâüå, ñòèìóëèðîâàëî óìñòâåííåå ðàçâèòèå, äàâàëî âîçìîæíîñòü ïîëó÷èòü ïëàí ïîâåäåíèÿ, ãàðìîíèçîâàëî ñ Êîñìîñîì.

Â ìèñòåðèÿõ ïîñâÿù¸ííûå ÷åðåç îáðÿäû, ñâÿçàííûå ñ ïåíèåì, òàíöàìè, ðóêîâîäèëè ïîâåäåíèåì ëþäåé, çàêëèäûâàëè ïðîãðàììû (ñåçîííî, öèêëàìè) äî ñëåäóþùåé ìèñòåðèè.

Äðåâíÿÿ Ãðåöèÿ èìåëà ëèäû:

Èîíèéñêèé — ëèðè÷åñêèé, ýðîòè÷åñêèé.

Äîðèéñêèé — ìóæåñòâåííûé, íðàâîóêðåïëÿþùèé, çàùèùàþùèé îò íåñ÷àñòèé, èñòîðè÷åñêè öåíòðàëüíûé ëàä.

Ôðèãèéñêèé — âîçáóæäàþùèé, àãðåññèâíûé.

Ëèäèéñêèé — ðàññëàáëÿþùèé, òîðìîçÿùèé.

Àááóðàõìàí Äæàìè (1414—1492), ïåðñî-òàäæèêñêèé ïîýò è ìóçûêàëüíûé òåîðåòèê. «Òðàêòàò î ìóçûêå». 4 òèïà ýìîöèîíàëüíîãî âîçäåéñòâèÿ ëääîâ: âîçáóæäàþùèé, òîðìîçÿùèé, àãðåññèâíûé, ëèðè÷åñêèé.

Â Äðåâíåé Èíäèè ðàãè êèàññèôèöèðîâàëèñü ïî âðåìåíàì ãîäà è âðåìåíàì ñóòîê. È åñëè èñïîëíÿëèñü íå â ñîîòâåòñòâóþùåå âðåìÿ, çâó÷àëè ôàëüøèâî (ýòî ñîõðàíèëîñü äî ñèõ ïîð). Òî åñòü çâóêîîðÿä — ýòî ïñèõî-ýíåðãî-âðåìåííîé ðÿä. Çíà÷èò, äîëæíà ñóùåñòâîâàòü íàóêà ìóçûêàëüíûõ âðåìåííûõ ñîñòîÿíèé ýíåðãîïîëåé Êîñìîñà. Çäåñü ñâÿçü ñ íîâîé âàêóóìíîé ôèçèêîé, õèìèåé, ôèçèîëîãèåéé, ïåäàãîãèêîé. Íîâîå ïîíÿòèå âðåìåíè — êàê ñîñòîÿíèÿ ïîëÿ, åãî ñòðóêòóðû è âîçäåéñòâèÿ íà ÷åëîâåêà.

Äëÿ ìåäèòèíû (ìóçûêîòåðàïèÿ) íàäî çíàòü îñíîâíûå çàêîíîìåðíîñòè âñåõ âðåìåííûõ öèêëîâ. Òîãäà ïðè âîçäåéñòâèè ìóçûêè íà îðãàíèçì äëÿ íåðâíîé ñèñòåìû ìîæíî ñîçäàòü îïòèìàëüíûå óñëîâèÿ.

Òàêèì îáðàçîì, ìóçûêàëüíûé ÿçûê — êàê ýíåðãîïîåíöèàë ìîæíî ðåãóëèðîâàòü äëÿ âîçäåéñòâèÿ íà ÷åëîâåêà â ñèñòåìå íîâîé íàóêè.

Ïåðñïåêòèâíàÿ òåîðèÿ ìóçûêàëüíûõ ñîçâó÷èé — (òåðöîâûõ ãàðìîíèé) âàêóóìíîãî ýíåðãîïîòåíöèàëà.

Ìóçûêàëüíàÿ òåîðèÿ

Ìóçûêà — ýòî îðãàíèçàöèÿ çâóêîâ (ãîðèçîíòàëüíî è âåðòèêàëüíî) â ìåòðî-ðèòìè÷åñêîì è äèíàìîì îòíîøåíèè.

Èç Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè: «Â ÷åëîâå÷åñêîì îðãàíèçìå çäèîæåíû ðèòì è ãàðìîíèÿ, íî ìû äîæèâû îòêðûòü èõ, ïîòîìó ìóçûêà áóäåò âàæíîþ ÷àñòüþ îáðàçîâàíèÿ. Áåç ðèòìà è ãàðìîíèè ìû íå ñóìååì âîéòè â âûñøèå ìèðû. Âñåëåííàÿ æèâåò äâèæåíèåì, êîòîðîå îáóñëîâëåíî ðèòìîì ...Áèåíèå ñåðäöà åñòü ñèìâîë ìèðîâîãî äâèæåíèÿ». (Íàäçåìíîå, 195).

«Ìû íå óòîìëÿåìñÿ òîæå ïî ïðè÷èíå ðèòìà è ãàðìîíèè». (Íàäçåìíîå. 42).

«Óðóñâàòè ñëûøàëà ìóçûêó ñôåð, îíà çíàåò, ÷òî ãëàâíàÿ ìîùü â ãàðìîíèè è ðèòìå» (Íàäçåìíîå, 608).

«Äàæå ñàìîå ñîâåðøåííîå ïðîèçâåäåíèå èñêóññòâà ëèøü ñëàáàÿ òåíü Áîæåñòâåííîãî ñîâåðøåíñòâà» (Ìèêåëüàíäæåëî).

Çíà÷èò, ÷åëîâå÷åñòâî óõâàòèëî «ñðåäóðÿóþ íèòü», âîïëîòèëî â çåìíîé ìóçûêà ïóñòü «ñëàáîé òåíüþ», íî ïî âûñøèì çàêîíàì Áîæåñòâåííóþ êðàñîòó.

Ñòî÷êè çðåíèÿ ýíåðãî-èíôîðìàöèîííîãî îáìåíà, ìóçûêà — ýòî Âåèèêîâ Äûõàíèå, îáúääèíÿþùåå Âðåìÿ — Ïðîñòðàíñòâî — Äâèæåíèå.

1. Àñïåêò Ïðîñòðàíñòâî — Ãàðìîíèÿ, ò.å. öâåò (Àðõèòåêòîíèêà, «Íîâûå ñòðàíû» Ã.Ã. Íåéãàóçà).

Íàïðÿæåíèå, ðàçðåøåíèå, òðåáóþùåå äàëüíåéøåãî ðàçâèòèÿ, äâèæåíèÿ.

Àñàôüââ, Èìñêèé-Êîðñàêîâ, Ñêðÿáèí, Íåéãàóç, Ñàðàäæåâ — öâåòîâîâ îùóùåíèå (Àíñåðìå) àêêîðäîâ — òåðöîâûõ ãàðìîíèé.

2. Àñïåêò Âðåìåíè. Âðåìÿ, ðèòì — ïåðâîíñíîâà, ïðèíöèï ïîâåäåíèÿ, öèêëè÷íîñòü. Ïðîÿâëåíèå:

- Ôîðìà, ñòðîåíèå, ñòðóêòóðà ïðîèçâåäåíèÿ. Êóëüìèíàöèÿ è êóëüìèíàöèè (â öèêëå öèêëû). Òî÷êà «çîëîòîãî ñå÷åíèÿ» 0,62 è 0,38. Ïåðèîä, ïðääëîæåíèå. Ôðàçà, ìîòèâ, òàêò, ñèëüíàÿ è ñëàáûå äîëè. Äûõàíèå, ïóëüñ, òàêòû 2-õ- è Ç-õ-äîëüíûå.
- Ñàìî äåëåíèå äëèòåëüíîñòåé.

Ïàóçà — îòäûõ. Ì îöàðò: « Ì îë÷àíèå — âåëè÷àéøèé ýôôåêò â ìóçûêå». Çâó÷àíèå — ìîë÷àíèå, ìèð — àíòèìèð. Àíòèìèð äëÿ îñîçíàíèÿ, áîëåå ãëóáîêîãî ïðî÷óâñòâîâàíèÿ ìèðà. Ãëóáîêîå åäèíñòâî ýòèõ ïðîòèâîïîëîæíîñòåé.

Âñå ñðåäñòâà ìóçûêàëüíîé âûðàçèòåëüíîñòè (ìóçûêàëüíûé ÿçûê) ìîæíî îòíåñòè èëè ê ôàêòîðó «èëü», èëè ê «ÿí» è ðàñïðåäåëèòü ïî 4-ì îñíîâíûì ñïåêòàì — äóõî-ïðîñòðàíñòâàì â ìàíäàëå.

Ì àíäàëà

« Ì àíäàëà — ýòî è çåìëÿ, è ÷åëîâåê, è àòîì, âõîäÿùèé â îñíîâó ÷åëîâå÷åñêîãî ñóùåñòâà, è ãàëàêòèêà, äëÿ êîòîðîé çåìëÿ ñàìà òîëüêî àòîì. Áëàãîäàðÿ ïðèíöèïó è ñòðóêòóðå Ì àíäàëû, ÷åëîâåê ìîæåò îòðàæàòüñÿ âî âñåëåííîé, à âñåëåííàÿ â ÷åëîâåêå. Òàêîå âçàèìíîå ïðîíèêíîâåíèå — ýòî ñîâäèíåíèå òåõ ïîëÿðíûõ òåíäåíöèé, êîòîðûå ïðîÿâëÿþòñÿ â íàñòîÿùåå âðåìÿ íà ïëàíåòå» (Õîñå è Ì èðèàì Àðãóýëüåñ).

«Ñîâåðøåííîìóäûé ñìîòðèò íà ìèð, íå óìàëÿÿ ìàëîãî è íå âîçâåëè÷èâàÿ âåëèêîãî. Î í çíàåò, ÷òî íåò ïðåäåëà èçìåíåíèÿì» (Ëàî-Öçû).

Ïðèíöèïû ìàíäàëû: öèêëè÷íîñòü, öåíòð, îñè ñèì ìåòðèè, êàðäèíàëüíûå òî÷êè, çåðêàëüíîñòü, ïðîïîðöèè çîëîòîãî ñå÷åíèÿ. Ôîðòåïèàíàÿ êëàâèàòóðà âèçóàëüíî è ïî çâó÷àíèþ îáëàäàåò ýòèìè ñâîéñòâàìè.

Ðàñïðåäåëèâ 12 çâóêîâ îêòàâû ïî îêðóæíîñòè ñ âåðòèêàëüíîé îñüþ ðå-ëÿ áåìîëü, ãîðèçîíòàëüíîé — çåðêàëîì ôà-ñè, ïîëó÷åå ñóåìó 1-é îêòàâû è âñåõ 7 êàê áû â ñïèðàëè, óïàêîâàíîé â êðóã (ñóåìû ¹ ¹ 1—15). Ïðàâèëà ýëåìåíòàðíîé òåîðèè ìóçûêè 28—31.

Ïîñêîëüêó âñÿ ìóçûêà — ýòî ðèòì è÷íîå ÷åðåäîâàíèå òåðöîâûõ ñòóêòóð, ðàññìîòðèì îñíîâíûå èç íèõ.

Ýòî äâèæåíèÿ â êðóãå òðåóãîëüíèêîâ (4, 3, 5)-ìàæîð è (3, 4, 5)-ìèíîð.

Ýòî ôóíêöèîíàëüíûå ñîäåèíåíèÿ òðåçâó÷èé (àêêîðäîâ) íà ðàññòîÿíèè îò 1 òî íà äî 6 òî íîâ îêòàâû. Âñåãî 12 âîçìîæíîñòåé ñîåäèíåíèÿ ìàæîðà ñ ìèíîðîì è ïî II ìàæîðà ñ ìàæîðîì è II ìèíîðà ñ ìèíîðîì (ñóåìû ¹ ¹ 16—27).

Îáðàòíîâûå çâóêîðÿäû â 4, 5, 6, 7, 8 ñòóïåíåé. Ñîâðåøåíñòâî çâóêîðÿäà â 7-ìè ñòóïåíÿõ (ñóåìû ¹ ¹ 33—38).

Ïðèìåð ñîâåðøåííûõ äàòìîíè÷åñêèõ ñî÷åòàíèé â ïðÿìîé è îáðàòíîé ñèñòåìàõ: Ì óñîðãñêèé, Ðàõìàíèíîâ, Ñêðÿáèí, Ðèìñêèé-Êîðñàêîâ.

Ñîâåðøåííûå çâó÷àíèÿ èìåþò îäèíàêîâóþ ãåîìåòðèþ â îáëàñòè ñèñòåìàõ. Åñëè áðàòü àêêîðäû îòäåëüíî, ñîâïàäåíèÿ íåò, íî åñëè îíè çâó÷àò â ñîåäèíåíèè (ò.å. íàéäåíî èõ ãàðìîíè÷íîå ñî÷åòàíèå), òî ñòðóêòóðû îäèíàêîâû. Çíà÷èò, îáíà ñèñòåìà ïðîâåðÿåòñÿ, ïîäòâåðæäåòñÿ äóõîé. Ïðîñëåäèì îáùèå çàêîíîìåðíîñòè.

1. Ãåîìåòðèÿ.

Ñàìûå óñòðåìë¸ííûå ôèãóðû, ýíåðãåòè÷åñêè äåéñòâóþò ÿð÷å âñåõ (ÒÄ — S) (ñóåìû ¹ ¹ 18, 20) (4-å âàðèàíòû äëÿ 4-õ ãðóïï êðîâè).

2. Ì óçûêà.

«Ãàðìîíèÿ. Òåîðåòè÷åñêèé êóðñ» Þ.Õîëîïîâ.

I IV V (TSD) — ýòî îñíîâû ôóíêöèîíàëüíîé ñâÿçè ïðè îïòèìàëüíîì çâóêîâîì îáíîâëåíèè. Íàèâûñøàÿ çâóêîâàÿ ñâÿçü, öåíòðàëèçîâàííîñòü.

Äåëåíèå îêòàâû â ïðîïîðöèÿõ I V V êîðåíèòñÿ â ýñòåòè÷åñêîì ÿâëåíèè ìóçûêàëüíîé ñèììåòðèè è âîçíèêàåò íà îáúåêòèâíîé îñíîâå.

Ñîíàòíàÿ ôîðìà ñâîäèìà ê ëàêîíè÷íîìó ôóíêöèîíàëüíîìó çàêîíó TSDT (ãäå S — àêêîðä êîíôëèêòà, à íå óñïîêîåíèÿ) (íà ñóåìàò).

3. Ì àòåìàòèêà.

Ì óçûêàíò è ìàòåìàòèê Ýðíåñò Àíñåðìå (1833—1969) «Ñòàòüè î ìóçûêå è âîñïîìèíàíèÿ», 1986.

Ñòðîåíèå ÷åëîâå÷åñêîãî óõà ïðèîäà ïðèñïîñîáëëà ê âîñïðèÿòèþ òîíàëüíîé ìóçûêè ñ ôóíêöèîíàëüíûì ñâÿçÿìè. (Â ìè-áåì îëü — ïàôîñ ïðîøëîãî. Ì è — âûñîòû áóäóùåãî, ãäå ñåððèàòò ñîëíöå. — Ý ì î-öè î íàëüíî-ïñèõè÷åñêîå âîñïðèÿòèå òîíàëúíîñòåé).

Ì àæîðíîå òðåçâó÷èå ïðåäñòàâëåíî â ñîîòíîøåíèè ÷èñëàìè 3, 4, 5 (ïðèíöèï «çîëîòîãî ñå÷åíèÿ» è ïî ñîîòíîøåíèþ âèáðàöèé îáðòî-íîâ (ñîëü — 3, äî — 4, ìè — 5).

4. Öâåò.

Ã¸òå. «Èçáðàííûå ñî÷èíåíèÿ ïî åñòåñòâîçíàíèþ». Ê ó÷åíèþ î öâåòå (ððî ìàòèêà).

«Ãëàç îáÿçàí ñâîèì ñóùåñòâîâàíèåì ñâåòó, îí îáàçóåòñÿ íà ñâåòó, äëÿ ñâåòà, äàáû âíóòðåííèé ñâåò âûñòóïèë íàâñòðå÷ó âíåøíåìó». Òîëüêî ïîäîáíûì ïîçíà¸òñÿ ïîäîáíîå.

Áóäü íåñîëå÷åí íàø ãëàç —
Êòî áû ñîëöåì ëþáîâàëñÿ?
Íå æèâè Äóõ Áîæèé â íàñ —
Êòî á Áîæåñòâåííûì ïëåíÿëñÿ?
(Ïåðåâîä Æóêîâñêîãî)

«Ãëàç òðåáóåò, ñîáñòâåííî, öåëüíîñòè è ñàì â ñááå çàìûêàåò öâåòîâîé êðóã. Â ôèîëåòîâîì öâåòå, òðåáóåìîì æ¸ëòûì, èìåòñÿ êðàñíûé è ñèíèé (ÒSD); â îðàíæåâîì, êîòîðîì ñîòåòñòâóåò ñèíèé - æ¸ëòûé è êðàñíûé; çåë¸íûé ñîäåèíÿåò ñèíèé è æ¸ëòûé öâåòà è òðå-

áóåò êðàñíûé, è òàê âî âñåõ îòòåíêàõ ðàçíîîáðàçóþùèõ ñìåùåíèé. Ò ïîäåðæèâàåòñÿ, îïèðàåòñÿ, îêðóæåíà S è D.

Ýòîò ïðèíöèï è äîëæåí áûòü ïîëîæåí â îñíîâó ëå÷åíèÿ öâåòîìóçûêîé êâê ïðèíöèï äîïîëíèòåëüíîñòè (ãðóïïû êðîâè).

[1] 758.

«Öâåò îêàçûâàåò èçâåñòíîå äåéñòâèå íà ÷óâñòâî çðåíèÿ, ê êîòîðîìó îí ïðåìóùåñòâåííî ïðèóðî÷åí, à ÷åðåç íåãî è íà äóøåâíîå íàñòðîåíèå. Äåéñòâèå ýòî, âçÿòîå â îòäåëüíîñòè, ñïåöèôè÷íî, â ñî÷åòàíèè — ÷àñòè÷íî ãàðìîíè÷íî, ÷àñòè÷íî õàðàêòåðíî, ÷àñòî òàêæå íåãàðìîíè÷íî, íî âñåãäà îïðåäåë¸ííî è çíà÷èòåëüíî, ïðèìûêàÿ íåïîñðåäñòâåííî ê îáèàñòè íðàâñòâåííîãî. Ïîýòîìó, âçÿòûé êàê ýëåìåíò èñêóññòâà, öâåò (à çíà÷èò ìóçûêàëüíîå ñîçâó÷èå è ãåîìåòðè÷åñêèå ñõåìû) ìîæåò áûòü èñïîëüçîâàí äëÿ ñîäåéñòâèÿ âûñøèì ýñòåòè÷åñêèì öåëÿì».

Ðàçäåë «Íåõàðàêòåðíûå ñî÷åòàíèÿ». [1] 827.

«Ñî÷åòàíèÿ öâåòîâ, íàõîäÿùèõñÿ ñëèøêîì áëèçêî äóõã îò äóõãà, íå âûçûâàþò çíà÷èòåëüíîãî âïå÷àòëåíèÿ. (Ñåêóíäû â ìóçûêå ñîçäàþò òåêó÷åñòü, ñîñêàëüçûâàíèå, à âçÿòûå âìåñòà — äèññîíàíñ.) Íî âñ¸ æå áîëüøàÿ ÷àñòü èõ â èçâåñòíîé ìåðå ïðàâîìåðíà, èáî îíè óêàçûâàþò íà íåêîòîðîå ïîñóòàòåëüíîå äâèæåíèå» (Òåðöèè — ñìÿã÷¸íîñòü).

5. Æèâàÿ Ýòèêà. Ñåðäöå. 66. Î çíà÷åíèè çâóêà.

«Åñëè äëÿ óâåëè÷åíèÿ ïîòåíöèàëà ðàñòåíèÿ íóæíî îòêðûòîå, ñâåòëî çâó÷àùåå ñåðäöå, òî â çâóêîâîì âîçäåéñòâèè íóæåí êîíñîíàíñ è âñå êîìáèíàöèè äîìèíàíòíû.

SSâëåíèÿ äèññîíàíñà íå ìîæóò óñèëèòü òîê ýíåðãèè. Ïðè âîçäåéñòâèè íà ëþäåé äèññîíàíñ ìîæåò áûòü ïîëåçåí, êàê ïðîòèâîïîëîæåíèå äëÿ óñèëåíèÿ ðèòìà ñîçíàíèÿ».

6. Çíà÷åíèå ýòèõ ãàðìîíèé ïîäâåðæäàåò ìóçûêàëüíî-íàó÷íîå èññëåäîâàíèå «Îáúåêòèâíûå çàêîíîìåðíîñòè òåðöîâûõ ãàðìîíèé» Â.Ô. Ïàíêðàòüåâà.

Òàêèì îáðàçîì, åñòü îäíà çàêîíîìåðíîñòü, ïðîÿâëåíèÿ â ðàçíûõ êàíàëàõ íàøåãî âîñïðèÿòèÿ Âñåëåííîé. È â èòîãå âñ¸ ñòðîèòñÿ ïî åäèíûì Êîñìè÷åñêèì ïðèíöèïàì, ñôîðìóëèðîâàííûì â ìóçûêå. Ðàçâèòèå çåìíîé ìóçûêè — ýâîëþöèÿ âèáðàöèé, âñòðîåííûõ ÷åëîâå÷åñòâîì. À äëÿ óñèëåíèÿ âîçäåéñòâèÿ íà ÷åëîâåêà íåîáõîäèìî îáúåäèíèòü ìóçûêó, öâåò, ãåîìåòðè÷, ñèîâî, âûñòðàèâàÿ ïî ïðèíöèïàì äîïîëíèòåëüíîñòè öâåòà (äëÿ ãðóïïû êðîâè) è ñîîòâåòñòâèÿ è äîïîëíèòåëüíîñòè â ñðåäñòâàõ ìóçûêàëüíîé âûðàçèòåëüíîñòè.

Ïðèìåðû âîçäåéñòâèÿ ïî ãðóïïå êðîâè. Ýòè ðèñóíêè-ñõåìû åñòü ÷àñòè Âåëèêîé Åäèíîé Ìóçûêàëüíîé Ìàíäàëû — ñóòü íåäîñòàþùåå ìóçûêàëüíûå ñòðóêòóðû äëÿ åäèíñòâà, ÷åëîâå÷åñêîãî îðãàíèçìà. Ýòî

ïîìîùü îðãàíèçìó ìóçûêàëüíàÿ, öâåòîâàÿ, ãåîìåòðè÷åñêàÿ (õîðîøî äîáàâèòü àðîìàòû, òåì ïåðàóóðíîå âîçäåéñòâåå è ò.ä.).

×òî äà¸ò ñèíòåç âîçäåéñòâèÿ?

1. Îáùèé ïñèõè÷åñêèé íàñòðîé.

2. Ãåìîòîëîãè÷åñêèé íàñòðîé: ìîëåêóëû, êëåòêè íàñûùàþòñÿ çâóêî-öâåòî-ãåîìåòðè÷åñêèì âèáðàöèÿìè.

3. Îáùàÿ ôèçèîòåðàïèÿ.

Ïðè äàëüíåéøåé ðàçðàáîòêå, åñëè âûäåëèòü ãðóïïû çàáîëåâàíèé, ìîæíî ââåñòè ýòè âîçäåéñòâèÿ äîçèðîâàííî è êîíêðåòíî.

4. Äëÿ ðàçâèòèÿ îáðàçíîãî ìûøëåíèÿ óëþäåé óìñòâåííîãî òðóäà.

5. Â ïåäàãîãèêå. (Ïîäîáîð ìàòåðèàëà. Ïîäîáîð ãðóïï è ïåäàãîãà).

6. Ïåðèîäè÷åñêè ëþáîìó äëÿ óëó÷øåíèÿ ïðîöåññà ìûøëåíèÿ è ôèçè÷åñêîé ãàðìîíèçàöèè (ôèçèîëîãèþ, ïñèõèêó, äóõ).

Âñÿ ïðèðîäà âûñòðîåíà âèáðàöèÿìè. Ñàìûé âûñøèé ïðèíöèï âèáðàöèé — ìóçûêà — ìàòè ãñåãî, êîëûáåëü ãñåãî. Ïîýòîìóÿñíà èíòèòèâíàÿ ïîòðåáíîñòü ÷åëîâåêà, ñëóøàòü, ïåòü, òàíöåâàòü — ýòî â í¸ì ïðèðîäíî. (Íåâîçìîæíî ïðåäñòàâèòü ìèð áåç ìóçûêè). À â ìóçûêå îñíîâà — ãàðìîíèè è öèêëè÷íîñòü — ðèòì.

Êàæäîå âðåìÿ (íà Çåìëå èëè â Êîñìîñå) èìåòü õàðàêòåðèñòèêó åäèíóþ: âðåìÿ—òåìïðàòóðà—äàâëåíèå—ñâåò—öâåò—çâóê—ãåîìåòðèÿ è ò.ä. (ìîæíî ââåñòè ïîíÿòèå òàêîé åäèíèöû). ×åëîâåê — êîñìè÷åñêàÿ åäèíèöà. Îí ìîæåò ãàðìîíèçîâàòü ñåáÿ ñ îêðóæàþùèì ïðîñòðàíñòâîì â ýíåðãî-èíôîðìàöèîííîì îáìåíå, èñïîëüçóÿ çàêîíû ïðîÿâëåíèûå, ñôîðìóëèðîâàííûå ÷åëîâå÷åñòâîì â ìóçûêå. Âî âñåõ íîâûõ íàïðàâëåíèÿõ íåîáõîäèìî èñïîëüçîâàòü óæå íàðàâòàíííûé ìàòåðèàë è äëóáæå ïîçíàâàòü ìóçûêàëüíûå çàêîíû ïðîÿâëåíèÿ ñåòîâîãî ýíåðãîïîòåíöèàëà, õîòÿ áû Ñîëíöà.

Ìóçûêà íå îñòàíîâèëàñü â ñâî¸ì ðàçâèòèè. Áóäóò íîâûå ôîðìû, çâóêîðÿäû, òåìáðû è íîâàÿ ìóçûêàëüíàÿ íàóêà. Íî ñîâðåìåííàÿ ôóíäàìåíòàëüíàÿ íàóêà íå ñäåëàåò ïðîðûâà âïåðåä, åñëè íå ïðèçíàåò, ÷òî â îñíîâå ìèðîçäàíèÿ ëåæàò ïðèíöèïû ìóçûêè — êðàñîòû, ãàðìîíèè, ðèòìà.

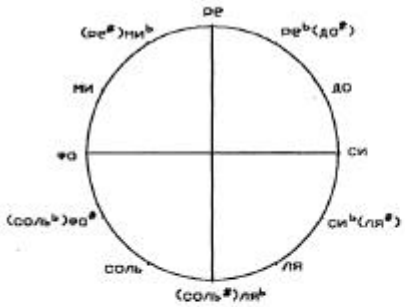

Рис.1

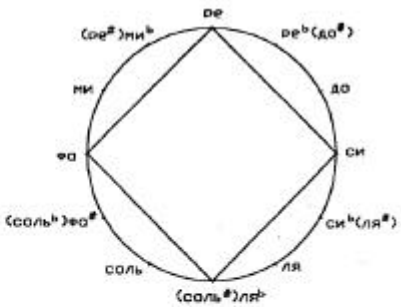

Рис.2

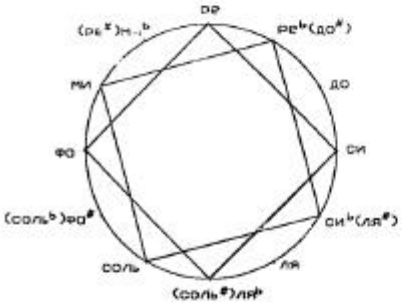

Рис.3

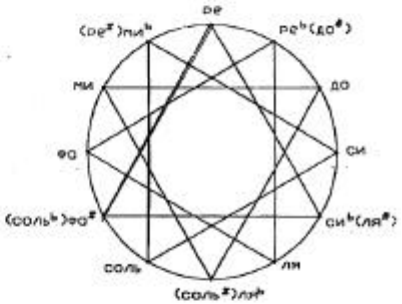

Рис.4

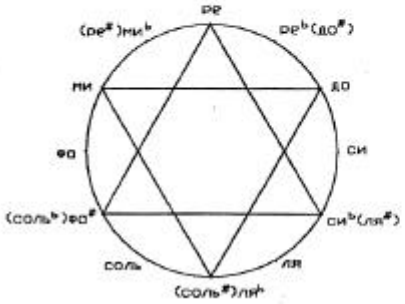

Рис.5

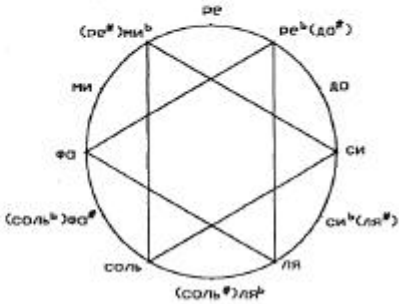

Рис.6

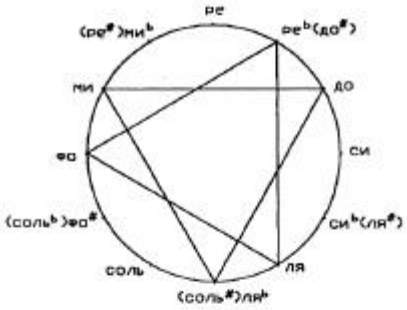

Рис.7

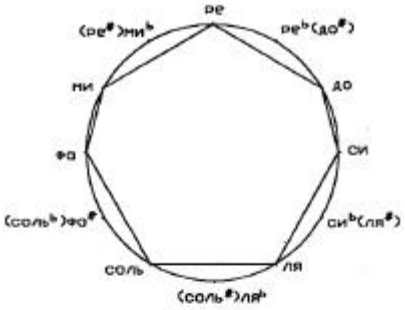

Рис.8

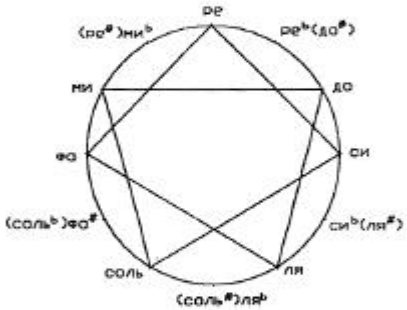

Рис.9

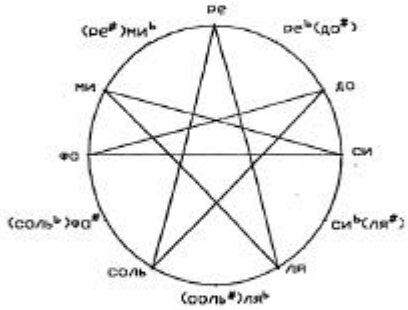

Рис.10

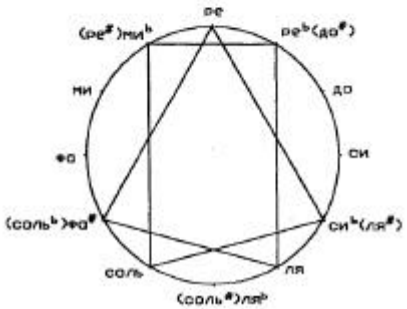

Рис.11

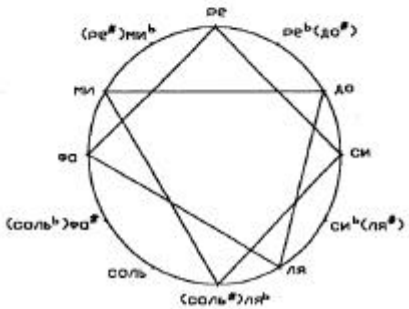

Рис.12

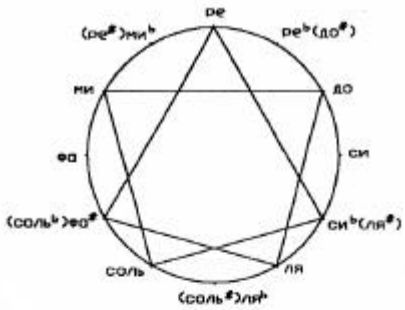

Рис.13

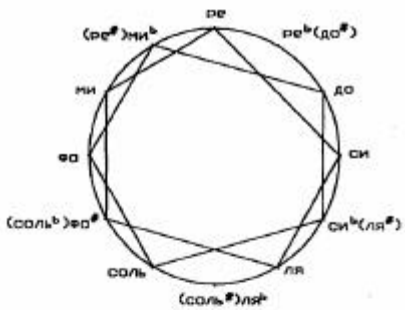

Рис.14

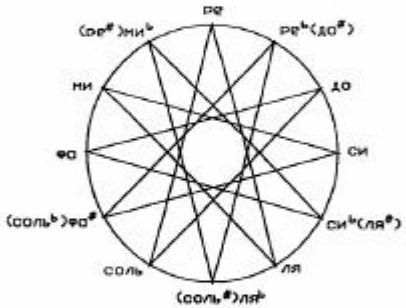

Рис.15

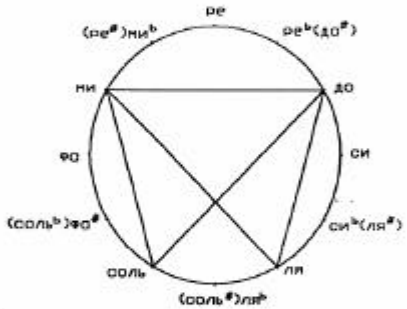

Рис.16

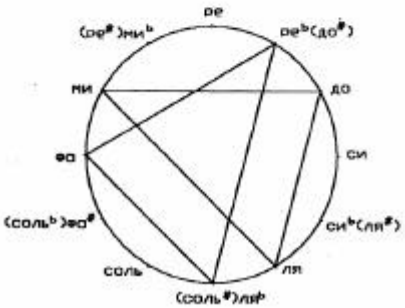

Рис.17

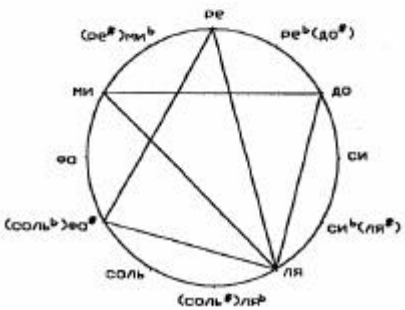

Рис.18

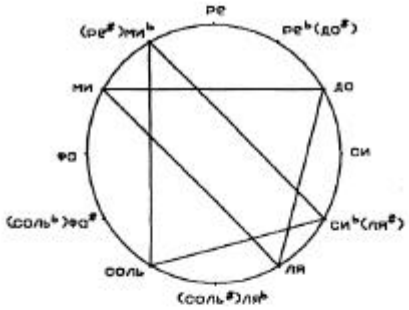

Рис.19

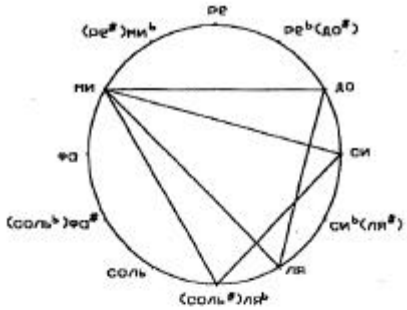

Рис.20

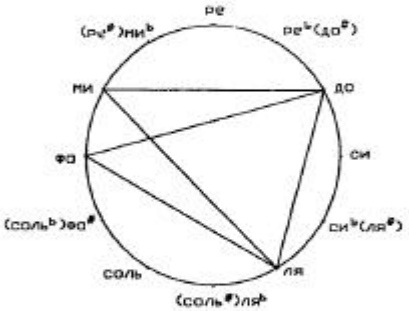

Рис.21

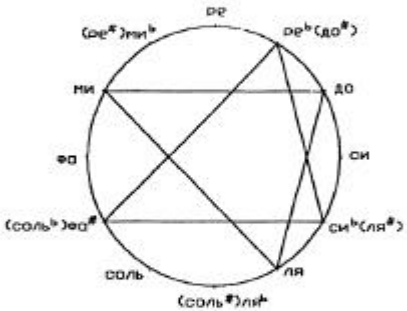

Рис.22

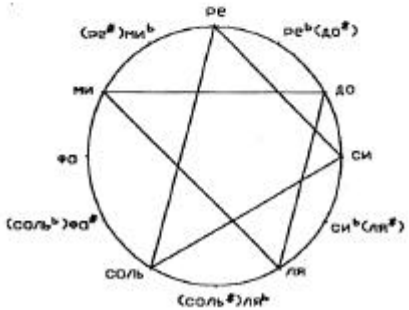

Рис.23

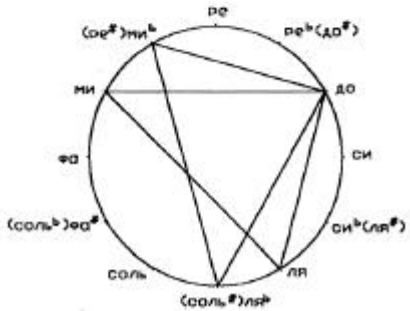

Рис.24

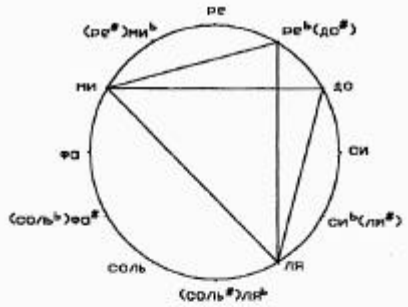

Рис.25

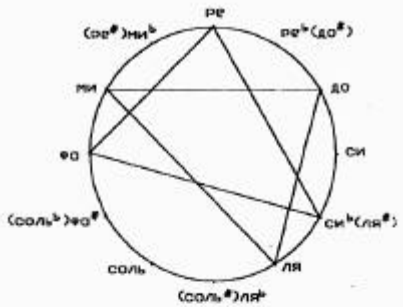

Рис.26

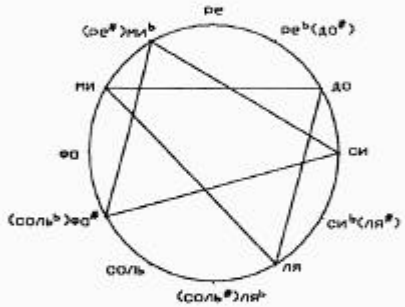

Рис.27

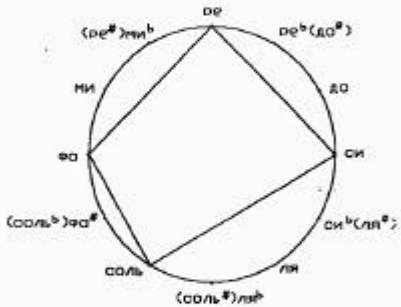

Рис.28

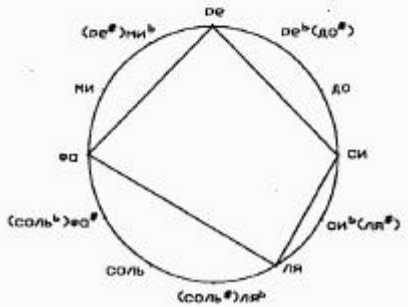

Рис.29

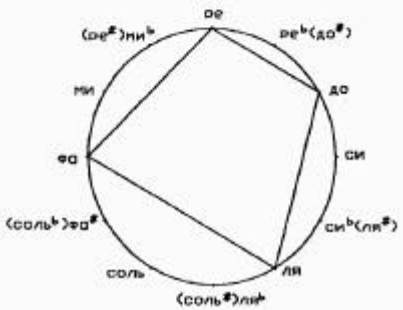

Рис.30

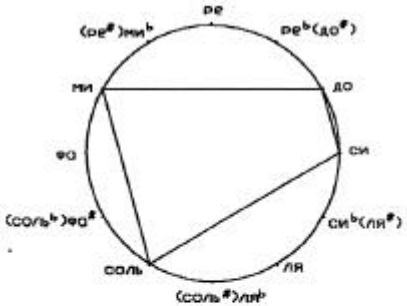

Рис.31

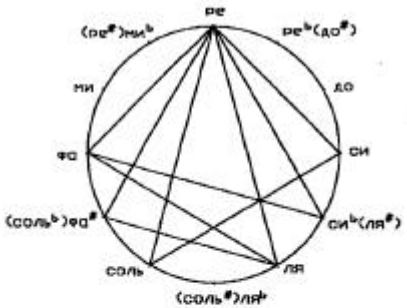

Рис.32

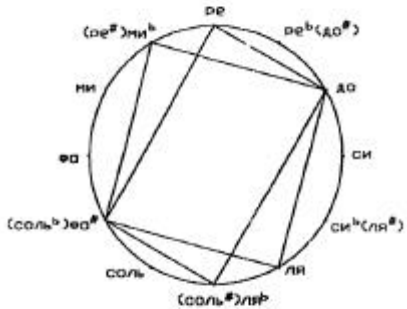

Рис.33

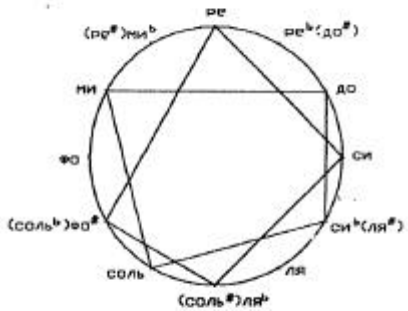

Рис.34

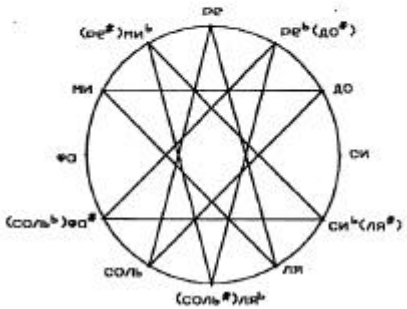

Рис.35

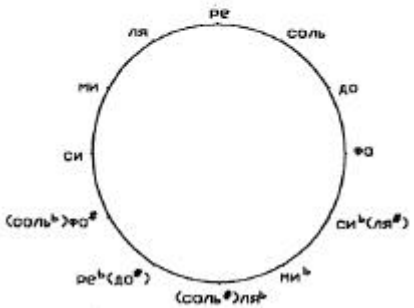

Рис.36

Êàëèíèí Àëåêñåé Áîðèñîâè÷ *— êàíäèäàò òåõíè÷åñêèõ íàóê, äîöåíò êàôåäðû ïðèêëàäíîé êèáåðíåòèêè Àêàäåìèè èíôîðìàòèêè è êîìïüþòåðíûõ òåõíîëîãèé Ðåñïóáëèêè Ìîëäîâà (ã. Êèøèíåâ, Ðåñïóáëèêà Ìîëäîâà)*

È ÍÑÒÈÒÓÒ ÑÅÐÄÖÀ — ÂÅËÅÍÈÅ ÝÏÎÕÈ ÎÃÍß

(òåçèñû äîêëàäà)

Çíàíèå Ìèðà îáúåäèíÿåò íàðîäû ðàçíûõ ñòðàí è êóëüòóð. Óñòðåìëåíèå ñåðäöå ïðèíñèò ìèð â äîì, îõâàò÷åíûé ðàçúåäèíåíèåì, è âìåùàåò áîëü ìèðà êàê ñâîþ ñîáñòâåííóþ. Ñèëà âñåâìåùàþùåãî ñåðäöà áåñïðåäåëüíà. Çíàíèå åñòü Çíàíèå Ïîäåâû Ñåâòà è Ñåðäöà. Íà ýòîì Çíàíèåíè èçîáðàæåí ñèìâîë òðõ ìèðîâ, îáúåäèíåííûé â ñåðäö÷íûé êóã — ñèìâîë Áåñïðåäåëüíîñòè. Èáî êàæäîå óñòðåìëåíîå ñåðäöå âñåâìåùàþùå. È åñëè êàæäûé èç íàñ ïîìûñëèò â äëóáèíå ñâîåãî ñåðäöà, î òîì, ÷åì ÿâëÿåòñÿ Õðàì íîâîé ðàñû äëÿ íåãî è äëÿ åãî ñåðäöà, îí îñîçíàåò íåîáõîäèìîñòü ðàâíîïðàâèÿ âñåõ òâîð÷åñêèõ ñèë. Êàæäûé íàðîä â ñâîåé êóëüòóðå íåñ¸ò îãíåíí÷íóþ Ñåðäöå Âåëèêîé Êóëüòóðû Ìèðà. Êóëüòóðà åñòü, ïðåæäå âñåãî, ÷óòêîñòü ê êðàñîòå. Ñåðäöå, ÷óòêîå ê êðàñîòå, ïðèòÿãèâàåò êðàñîòó èç ïðîñòðàíñòâà. Êðàñîòà ñïîñîáíà èñöåëèòü ñåðäöå. Ëå÷åíèå êðàñîòîé öåëåñîîáðàçíî è íåîáõîäèìî êàê ïðîôèëàêòèêà è ïðèâèâêà îò âíåøíåãî çëà.

Çåìíîå ñîçíàíèå ïðåäñòàâëÿåò ñåáå êëèíèêó êàê ó÷ðåæäåíèå, â êîòîðîì ïðîñõîäèò âðà÷åâàíèå ïëîòè çåìíîé ïðè ïîìîùè çåìíûõ ñðåäñòâ. Íî êîãäà ìû ãîâîðèì î êëèíèêàõ äëÿ óòî÷¸ííûõ ñðåäñòâ è ñîçíàíèé, ìû èìåì â âèäó ñîåäèíåíèå òð¸õ ïëàíîâ â ñîçíàíèè âðà÷à è åãî ïàöèåíòîâ, ò.ê. êàæäûé èç íèõ ìîæåò íàõîäèòüñÿ íà ìåñòå äðóãîãî. Èáî çàðàçà äóõà òàê æå ïåðåäà¸òñÿ è ðàñïðîñòðàíÿåòñÿ, êàê è çàðàçà òåëåñíàÿ. Òîëüêî äóõîâíîå çàðàæåíèå ÷åëîâåêà îñóùåñòâëÿåòñÿ ÷åðåç ïðîíèêíîâåíèå ïñóùåñòâëÿåòñÿ; è â ýòîì ñëó÷àå òîëüêî çåìíàÿ, ìõàíè÷åñêàÿ èçîëÿöèÿ íå ïîìîæåò èçáåãíóòü ïîäîáíîãî çàðàæåíèÿ è ðàçâèòèÿ ïðîãðåññèðóþùåãî îãíåíííîãî çàáîëåâàíèÿ. Â òàêèõ ñëó÷àÿõ íåîáõîäåí, ïðåæäå âñåãî, ñâîáîäíûé îáìåí ìàòåðèàëàìè è óìåíèåì ïðèíèìàòü ñîâðåìåííûå ìåòîäû äèàãíîñòèêè è ëå÷åíèÿ.

Ïîñòîÿííîå óâåëè÷åíèå ñòîèìîñòè ëåêàðñòâ è ìåäèöèíñêîãî îáñëóæèâàíèÿ ïîäòâåðæäàåò íåîáõîäèìîñòü, èñïîëüçóÿ, ïî âîçìîæíîñòè, ìèíèìàëüíûå êîëè÷åñòâî ñèíòåòè÷åñêèõ õèìè÷åñêèõ ñðåäñòâ, ñïîñîáíûõ îòðàæàòü îòíåêè ïðîâîäíèêîâ è ñîñóäîâ, ñïîñîáíûõ ñîõðàíÿòü ñòàáèëüíîñòü è ñïîñîáíîñòü ê ñàìîîðãàíèçàöèè è ðåãåíåðàöèè. Ñóùåñòâóþò îòðàæåíèÿ è äðçèòèÿ ïðîãðåññèðóþùåãî îãíåíííîãî çàáîëåâàíèÿ. Â òàêèõ ñëó÷àÿõ ñòó÷àÿõ íåîáõîäåí ïîäõîä, ïðåæäå âñåãî, ñâÿçàííûé ñ âíóòðåííåé áîðüáîé ìåæäó äóõîì è ãðóáîé ìàòåðèåé. Òàê âîçíèêàþò îãíåííûå çàáîëåâàíèÿ, êîòîðûå â ôèçè÷åñêîì ìèðå ïðîÿâëÿþòñÿ ïîñðåäñòâîì êàê áû âíåøíå õîðîøî çíàêîìûõ âðà÷àì ðàçíîãî ïðîôèëÿ êëèíè÷åñêèõ ñèìïòîìîâ è ñèíäðîìîâ è ÿêîáû óæå èçâåñòíûõ ìåäèöèíå çàáîëåâàíèé. Íî äëÿ òîãî, ÷òîáû îïðåäåëèòü è îñìûñëèòü èõ èñòèíóþ ïðèðîäó è îñíîâíûå ïðè÷èíóó (ò.å. íàéòè è îñîçíàòü âíóòðåííåé êîðåíü ëþáîãî îãíåííîãî çàáîëåâàíèÿ), âðà÷ó íåîáõîäèìî óòî÷íåííîñòüþ ÷óâñòâ. È òîëüêî ïðè ñîáëþäåíèè äàííîãî óñëîâèÿ, ñòàíåò ðåàëüíîé âîçìîæíîñòü îöåíèò÷àòü èñòèííî îãíåííå çàáîëåâàíèå îò áîëåçíåé, õîðîøî èçâåñòíûõ è èçó÷åííûõ ñîâðåìåííé ìåäèöèíîé.

Ðàñïîçíàâàíèå òàêèõ îãíåííûõ çàáîëåâàíèé è èõ ýòîîåêòèâîîå ëå÷åíèå ÿâëÿåòñÿ îäíîé èç çàäà÷, ïîñòàâëåííûõ ïåðåä êëèíèêîé äëÿ óòî÷¸ííûõ ñðåäñòâ è ñîçíàíèé. Â òàêèõ êëèíèêàõ öåëåñîîáðàçíû òåñíîå ñîòðóäíè÷åñòâî è ñîâìåñòíàÿ òâîð÷åñêàÿ ðàáîòà ìåäðàáîòíèêîâ ñ ïðåäñòàâèòåëÿìè íàóêè, êóëüòóðû è îáðàçîâàíèÿ (ò.å. ïîñòîÿííî ðàáîòàòü â ïîäîáíîé êëèíèêå ìîãóò íåòëüêîé ëþäè, èìåþùèå ìåäèöèíñêîå îáðàçîâàíèå). Åù¸ îäíîé èç çàäà÷ òàêîé êëèíèêè ÿâëÿåòñÿ ðàçâèòèå ñèíòåòè÷åñêîãî ìûøëåíèÿ è èíäèâèäóàëüíûé ïîäõîä ê êàæäîìó ñòó÷àåâîìó ñ óòî÷¸ííûì ñðåäñòâîì è ñîâìåñòíàÿ è ñîçíàíèåì. Êðàñîòà, óòî÷¸ííîñòü è ÷óòêîñòü, ñòðåìëåíèå ê âíóòðåííåìó òàêòó è âûÿâëåíèþ ñâîåãî òàêò÷åñêîãî ïîòåíöèàëà ïîìîæåò áûñòðåéøåìó âûçäîðîâëåíèþ ôèçè÷åñêîé ôîðìû. Ñîâðåìåííîé íàóêîé îòìå÷åíî, ÷òî õóäîæåñòâåííàÿ ëåïêà ñïîñîáñòâóåò ðàçâèòèþ îñÿçàòåëüíûõ ñïîñîáíîñòåé ÷åëîâåêà, è êðîìå ýòîãî ãëèíà ÿâëÿåòñÿ åù¸ è ñèìâîëîì ñîñóäà çàìíîãî. Êàæäûé ðåá¸íîê âíà÷àëå âîñïðèíèìàåò îêðóæàþùèé ìèð îïñðåäñòâîì ñâîèõ îðãàíîâ ÷óâñòâ, è òîëüêî ïîòîì íà÷èíàåò îïçíàâàòü åãî ïðè ïîìîùè ðàçóìà (ñîçíàíèÿ). Â ñâîåé ñîâîêóïíîñòè âñ¸ ýòî ñîñòàâëÿåò ãàðìîíè÷íîå èíäèâèäóàëüíîå âîñïðèÿòèå.

Êàæäîå óòî÷¸ííîå ñîçíàíèå ñòðàäàåò îò ãðóáîñòè îêðóæàþùèõ åãî âíåøíèõ îðãî. Ïîäâåðæåó ôèçè÷åñêèõ òåë ëþäåé öåëåñîîáðàçíî îñóùåñòâëÿòü, èñïîëüçóÿ, ïî âîçìîæíîñòè, ìèíèìàëüíîå êîëè÷åñòâî ñèíòåòè÷åñêèõ õèìè÷åñêèõ ñðåäñòâ, ñïîñîáíûõ îòðàæàòü îòíåêè ïðîâîäíèêîâ è ñîñóäîâ, ñïîñîáíûõ ñîõðàíÿòü ñòàáèëüíîñòü è ñïîñîáíîñòü ê ñàìîîðãàíèçàöèè è ðåãåíåðàöèè. Ðàçâèòèå ðåá¸íîê ïðîõîäèò ïîñòåïåííî è íåðàâíîìåðíî. Íåîáõîäèìî ó÷èòûâàòü ýòè îñîáåííîñòè ïðè ïîñòðîåíèè ïðîôèëàêòè÷åñêèõ ìåðîïðèÿòèé è ðàçðàáîòêå ìåòîäîâ ëå÷åíèÿ.

Âðà÷, ïðàâèëüíî óñòàíîâèâøèé äèàãíîç, ìîæåò ðó÷àòüñÿ çà ïîëîâèíó óñïåõà â ëå÷åíèè, íî äòîðàÿ ïîëîâèíà åãî ëå÷åíèÿ — ïñèõîãóõîâíàÿ. Ïðè ýòîì ñåðäåå÷íûé ïîãîñà ê ïàöèåíòàì ÿâëÿåòñÿ îãíåíííîãî ýëåìåíòîâ ëå÷åíèÿ. Âðà÷è, ðàáîòàþùèå â êëèíèêàõ äëÿ óòî÷¸ííûõ ñåðäåå÷íûõ è ñîçíàíèé, ìîãóò íàó÷èòüñÿ äåëèòüñÿ ñâîåé âíó-

òðåííåé ñèëîé äóõà ñ ïàöèåíòàìè äëÿ èõ óñïåøíîãî âûçäîðîâëåíèÿ. Áîëåçíü ôèçè÷åñêîãî òåëà îòðàæàåòñÿ îïðåäåë¸íííì îáðàçîì íà âñåõ ïëàíàõ. Íàõîäÿñü â áîëåçíåííîì ñîñòîÿíèè, ÷åëîâåê ìûñëèò èíà÷å, ÷åì òîãäà, êîãäà î çäîðîâ ôèçè÷åñêè. Áîëåçíè òåëà è äóõà âçàèìîñâÿçàíû. Ýòî äîêàçàëà ñîâðåìåííàÿ ïñèõèàòðèÿ. Í î íîà ïî-ïðåæíåìó ñ÷èòàåò äóøåâíîáîëüíûõ ëþäåé èçãîÿìè îáùåñòâåííé æèçíè, õîòÿ èíîãäà ñàìà æèçíü äåëàåò òàêèõ ëþäåé äóøåâíîáîëüíûìè. Íåîáõîäèìî òàêæå ó÷åñòü, ÷òî ìíîãèå òàêèå áîëåçíè ñâÿçàíû ñ áåñïîðåä÷èåì ìèðà. Ïîýòîìó ïñèõîäóõîâíûå îãíåííûå çàáîëåâàíèÿ âîçìîæíî ëå÷èòü êðàñîòé, ïîñðåäñòâîì ðàñïîçíàâàíèÿ è ðàçâèòèÿ òâîð÷åñêèõ, èíäèâèäóàëüíûõ óñòðåìëåíèé òàêèõ ïàöèåíòîâ. Ïðè òàêîì ëå÷åíèè êðàñîòà áóäåò ÿâëÿòüñÿ ìîùíûì èñòî÷íèêîì äóõîâíûõ ýíåðãèé. Âåäü òîëüêî âíåøíåå ëå÷åíèå ëþáîãî çàáîëåâàíèÿ íèêîèì îáðàçîì íå èñêîðåíèò ïðåäïîðè÷èíó è èñòî÷íèê ýòîé áîëåçíè. È òîëüêî èíäèâèäóàëüíîå òâîð÷åñòâî ýôôåêòèâíî èçëå÷èâàòü âíóòðåííåãî ÷åëîâåêà. Ïîýòîìó çääà÷åé êàæäîãî âðà÷åâàòåëÿ ÿâëÿåòñÿ íàõîæäåíèå èíäèâèäóàëüíîãî ïîäõîäà ê êàæäîìó ïàöèåíòó è îïðåäåëåíèå èñòî÷íèêà äåñ îâîðåíèÿ ñèëû, ïðè îñîçíàíèè òîãî ôâêòà, ÷òî êàæäîå óòî÷¸íííå ñîçíàíèå âîñïðèíèìàåò ýòîò ìèð ïî-ñâîåìó (ò.å. èíäèâèäóàëüííî), âñòóïàÿ ïðè ýòîì â àíòàãîíèçì ñ ãðóáûì è óñëîâèÿìè îêðóæàþùåé æèçíè. Ïîäîáíûå êèëèêè ìîãëè áû áûòü ïðåäñòàâëåíû â âèäå ñàíàòîðèåâ äëÿ âîññòàíîâëåíèÿ äóõîâíîãî ðàâíîâåñèÿ è èççëå÷åíèÿ ôèçè÷åñêèõ íåäóãîâ. Â íèõ, íàðÿäó ñ îâùåïðèíÿòûì ëå÷åíèåì, ìîæåò îêàçûâàòüñÿ è ïñèõîäèíàìè, ìåäèòàöèåé è äóõîâíîé ïîìîùü ñ èíäèâèäóàëüíûì ïîäõîäîì ê êàæäîìó íàõîäÿùåìóñÿ òàì ïàöèåíòó. Ñèëà äóõà ðîæäàåòñÿ ïîñðåäñòâîì âíóòðåííåé áîðüáû äóõà ñ ïðåîäîëåíèåì è ìàòðåéé. Ñèëà äóõà åñòü ñåðäå÷íàÿ ñèëà.

Â èñòèííîì íàïðÿæåíèè âñåõ îãíåííûõ ñèë äóõà ñïîñîáíà ïðîÿâèòüñÿ âûøàÿ ñïðàâåäëèâîñòü. Ì îãóò ëè èíñòèòóòû ñîçâó÷íûõ ñåðäåö ñòàòü êðàåóãîëüíûì êàìíåì îñíîâàíèÿ íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêèõ, ëå÷åáíûõ è êóëüòóðíûõ ó÷ðåæäåíèé áóäóòåãî? Ñïîñîáíû ëè îíè â áóäóòåì âîïîêòèòüñÿ â ñòðóêòóðó, êîòîðàÿ ñì îæåò îáúåäèíèòü èçó÷åíèå òð¸õ ìèðîâ ïîä çíâêîì íàóêè, êóëüòóðû è äóõîðàçóìåíèÿ, ñòàâ íåèññÿêàåìûì èñòî÷íèêîì êóëüòóðíîãî òâîð÷åñòâà, ðàçâèâàþùèì óòî÷¸ííîñòü ñåðäåö è ñîçíàíèé íàðîäîâ íàøåé ïëàíåòû? Âåäü ÷åìîâåê ñ óòî÷¸ííûì, ÷óòêèì ñåðäöåì ñòàíåò âîñïèòàíèêîì Íîâîãî Ìèðà è æèòåëåì Íîâîé Ýïîõè ×óòêîãî Ñåðäöà. Âåäü óòî÷¸ííîå ñåðäöå åñòü ñèìâîë äóõà, îáúäèíÿþùèé âñ¸ ÷åëîâå÷åñòâî, êàê è êàæäîãî ÷åëîâåêà, ñ îâèòàòåëÿìè íàäçåìíûõ ñôåð. Âåäü ÷óòêîå ñåðäöå ñïîñîáíî ìãíîâåííî îòçûâàòüñÿ íà ëþáóþ áîëü èëè ðàäîñòü, è ïðè ýòîì îíî íàïîëíÿåòñÿ ÷óâñòâî îãíåííîãî ìèëîñåðäèÿ è ñîñòðàäàíèÿ ê ìèðó. Óñîâåðøåíñòâîâàòü íàñòîÿùèå ìåæëè÷íîñòíûå îòíîøåíèÿ âîçìîæíî ëèøü îò¸ì âîçíåñåíèÿ èñêóññòâà ïîçíàíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ñåðäöà (ò.å ïðè îîì îùè ñåðäöåâåäåíèÿ). Âèäåòü è ïðîçðåâàòü â áóäóùåå ñåðäå÷íûì è î÷àì, ñëûøàòü ãàðìîíèþ è ðàçëàäü â äóõîðàçóìåíèÿ, ñòàâ íåèññÿêàåìûì è ñîçíàíèé.

Óãàñàíèå òâîð÷åñêîé ìûñëè ÿâëÿåò ñîáîþ ðàçëîæåíèå ìàòåðèè. Ëþáàÿ òâîð÷åñêàÿ ìûñëü, ñëèòàÿ ñ Îãíåííûì Ìàãíèòîì Ýâîëþöèè, äà¸ò ñèëó áåñïðåäåëüíîãî óñòðåìëåíèÿ. È òîãäà òâîð÷åñòâî ñîçâó÷íî ñ Îãíåííîé Ìûñëüþ Êîñìîñà. Ñåðäöå, íå óñòðåìë¸ííîå ê Òâîð÷åñêîìó Êîñìè÷åñêîìó Ìàãíèòó, «êàìåíåò». È ýòî íàó÷íûé ôàêò. Èáî â ýòîì ñëó÷àå åãî âíóòðåííèé òâîðÿùèé îãîíü ðàçëèãàåòñÿ, à ñàìî ñåðäöå, íàïîëíÿÿñü èìïåðèîì, îáåñêðîâëèâàåòñÿ. Íà ôèçè÷åñêîì ïèåíå ýòîìó ÿâëåíèþ ñîòâåòñòâóþò èøàì è÷åñêèÿ áîëåçíü ñåðäöà è îñòðûé èíôàðêò ìèîêàðäà. Âåèêêàÿ ñèëà, äàéíàÿ ñ Êîñì è÷åñêèì Ìàãíèòîì, æèâ¸ò â ÷åëîâå÷åñêîì ñåðäöå, òàê æå êàê è à Ñåðäöå Êîñìîñà.

Íîâûé èèð óòâåðæäàåò, ÷òî ÷óâñòâîçíàíèå ñèëüíåå ãëàçà çåìíîãî. ×òî óòîí÷¸ííûå ÷óâñòâà ïðèâîäÿò ê âðàòàì ñîâåðøåíñòâîâàíèÿ. Âåäü óòîí÷¸ííñòü åñòü ïðîöåññ, íàçíà÷åííûé ýâîëþöèåé ôîðì. Ñîçíàíèå ïðîñûïàåòñÿ, êîãäà âèáàöèè âûøèéâ êàñàþòñÿ ñåðäöà ÷åëîâå÷åñêîãî. Òàê êàæäîå ÷åëîâå÷åñêîå ñåðäöå äîëæíî óâåðæàòü îãîíü ñàìîñõîäÿùèé. Ñèëà ñåðäå÷íîãî îãíÿ áåñïðåäåëüíà. Çàäà÷à ñòðîèòåëåé Íîâîãî èèðà: óâåðæàòü ðîâíî ãîðÿùåå, òàîð÷åñêîå ïëàìÿ ñâîõ ñåðäöà òàê, ÷òîáû âñå îñòàëüíûå ñìîãëè çàæå÷ü îò íåãî ñâîé ôàêåë. È òîãäà, êàê îãíåííàÿ ñåòü, ïëàíåòà îáíèìàþùàÿ ïîñòåïåííî óâåæàòòü îãîíü ñàìîñõîäÿùèé. Ñèëà ñåðäå÷íîãî îãíÿ áåñïðåäåëüíà. Çàäà÷à ñòðîèòåëåé Íîâîãî èèðà: óâåðæàòòü ðîâíî ãîðÿùåå, òàîð÷åñêîå ïëàìÿ ñâîõ ñåðäöà òàê, ÷òîáû âñå îñòàëüíûå ñìîãëè çàæå÷ü îò íåãî ñâîé ôàêåë. È òîãäà, êàê îãíåííàÿ ñåòü, ïëàíåòà îáíèìàþùàÿ ïîñòåïåííî óâåæàòòü îãîíü ñàìîñõîäÿùèé.

Âîçìîæíî ëèøü ïóò¸ì âîçíåñåíèÿ èñêóññòâà ïîçíàíèÿ ÷åëîâå÷åñêîãî ñåðäöà (ò.å ïðè îîì îùè ñåðäöåâåäåíèÿ). Âèäåòü è ïðîçðåâàòü â áóäóùåå ñåðäå÷íûì è î÷àì, ñëûøàòü ãàðìîíèþ è ðàçëàäü â äóõîðàçóìåíèÿ, ñòàâ íåèññÿêàåìûì è ñîçíàíèé.

Óãàñàíèå òâîð÷åñêîé ìûñëè ÿâëÿåò ñîáîþ ðàçëîæåíèå ìàòåðèè. Ëþáàÿ òâîð÷åñêàÿ ìûñëü, ñëèòàÿ ñ Îãíåííûì Ìàãíèòîì Ýâîëþöèè, äà¸ò ñèëó áåñïðåäåëüíîãî óñòðåìëåíèÿ. È òîãäà òâîð÷åñòâî ñîçâó÷íî ñ Îãíåííîé Ìûñëüþ Êîñìîñà. Ñåðäöå, íå óñòðåìë¸ííîå ê Òâîð÷åñêîìó Êîñìè÷åñêîìó Ìàãíèòó, «êàìåíåò». È ýòî íàó÷íûé ôàêò. Èáî â ýòîì ñëó÷àå åãî âíóòðåííèé òâîðÿùèé îãîíü ðàçëèãàåòñÿ, à ñàìî ñåðäöå, íàïîëíÿÿñü èìïåðèîì, îáåñêðîâëèâàåòñÿ. Íà ôèçè÷åñêîì ïèåíå ýòîìó ÿâëåíèþ ñîòâåòñòâóþò èøàì è÷åñêèÿ áîëåçíü ñåðäöà è îñòðûé èíôàðêò ìèîêàðäà. Âåèêêàÿ ñèëà, äàéíàÿ ñ Êîñì è÷åñêèì Ìàãíèòîì, æèâ¸ò â ÷åëîâå÷åñêîì ñåðäöå, òàê æå êàê è à Ñåðäöå Êîñìîñà.

Íîâûé èèð óòâåðæäàåò, ÷òî ÷óâñòâîçíàíèå ñèëüíåå ãëàçà çåìíîãî. ×òî óòîí÷¸ííûå ÷óâñòâà ïðèâîäÿò ê âðàòàì ñîâåðøåíñòâîâàíèÿ. Âåäü óòîí÷¸ííñòü åñòü ïðîöåññ, íàçíà÷åííûé ýâîëþöèåé ôîðì. Ñîçíàíèå ïðîñûïàåòñÿ, êîãäà âèáàöèè âûøèéâ êàñàþòñÿ ñåðäöà ÷åëîâå÷åñêîãî.

Îñíîâíûå âîïðîñû, ðàññìàòðèâàåìûå äàëåå â äîêëàäå:

— Îñíîâîïîëàãàþùèå ïðèíöèïû äåÿòåëüíîñòè èíñòèòóòîâ è êëèíèê óòîí÷¸ííûõ ñåðäåö è ñîçíàíèé;

— Õàðàêòåðíûå îñîáåííîñòè èõ ðàáîòû;

— Âèäèìûå ïåðñïåêòèâû è èõ îáîçíîâíûâàíèå;

— Ïðîáëåìíûå çàäà÷è è âîçìîæíûå ïóòè èõ ðåøåíèÿ;

— Ïðääïîëàãàìàÿ ñòðóêòóðà Èíñòèòóòà ñåðäöà è êëèíèêè äëÿ óòîí÷¸ííûõ ñåðäåö è ñîçíàíèé;

— Âîïðîñû ê ïîòåíöèàëüíûì ñîòðóäíèêàì è êëèíèê è âñåì çàèíòåðåñîâàííûì ëèöàì.

ÇÀÊËÞ×ÅÍÈÅ

Êîíôåðåíöèÿ «Æèâàÿ Ýòèêà è íàóêà áóäóùåãî» ïðîâîäèëàñü â ïåðèîä ñ 30 ìàðòà ïî 1 àïðåëÿ 2001 ãîäà â ñòåíàõ âîñòîïðèèìíîãî ßðîñëàâñêîãî ôèëèàëà Ìåæäóíàðîäíîãî èíñòèòóòà ýêîíîìèêè è ïðàâà. Íà íåé ïðèñóòñòâîâàëî áîëåå 130 ÷åëîâåê, èç êîòîðûõ áîëåå 20 èìåëè íàó÷íûå ñòåïåíè è çâàíèÿ. Ãîñòè êîíôåðåíöèè (à èõ áûëî 42 ÷åëîâåêà) ïðåäñòàâëÿëè ðàçëè÷íûå ðåãèîíû Ðîññèè è ÑÍÃ. Â ßðîñëàâëü ïðèåõàëè ó÷¸íûå èç Ìîñêâû, Ñàíêò-Ïåòåðáóðãà, Íîâîñèáèðñêà, Ðîñòîâà-íà-Äîíó, Òóëû, Òàìáîâà, Êàëóãè, Ìîðøàíñêà (Òàìáîâñêîé îáëàñòè), èç ãîðîäà Øàõòû (Ðîñòîâñêîé îáëàñòè), Çåëåíîãðàäà (Ìîñêîâñêîé îáëàñòè), Äîíåöêà (Ðåñïóáëèêà Óêðàèíà) è Êèøèíåâà (Ðåñïóáëèêà Ìîëäîâà). Îñòàëüíûå ó÷àñòíèêè áûëè èç ßðîñëàâëÿ è ßðîñëàâñêîé îáëàñòè.

Ïðîãðàììà êîíôåðåíöèè âêëþ÷àëà â ñåáÿ ñëåäóþùèå äîêëàäû è ìåðîïðèÿòèÿ:

30 ìàðòà (ïÿòíèöà). Äåíü îòêðûòèÿ.

Âå÷åðíåå çàñåäàíèå. Ïðåçèäèóìñòâóþùèé **Àáåëåâ Ñ.Ð.**

Áàðàíöåâ Ð.Ã., ä. ôèç.-ìàò. í., ïðîôåññîð Ñàíêò-Ïåòåðáóðãñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî óíèâåðñèòåòà, àêàäåìèê Ìåæäóíàðîäíîé àêàäåìèè îðèãèíàëüíûõ èäåé. «Ñòðóêòóðíàÿ ìåòîäîëîãèÿ ñèíåçà».

Âîë÷åíêî Â.Í., ä. òåõí. í., ïðîôåññîð ÌÂÒÓ èì. Í.Ý.Áàóìàíà, àêàäåìèê ÐÀÅÍ. «Ñîâðåìåííîå ìèðîïîíèìàíèå è ýêîíîìèêà ÕÕI âåêà».

Ëåñêîâ Ë.Â., ä. ôèç.-ìàò. í., ïðîôåññîð Ìîñêîâñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî óíèâåðñèòåòà, àêàäåìèê ÐÀÅÍ. «Ýòèêà íîîñóôåðíîé òðàíñôîðìàöèè».

Õàáàðîâ Ä.Â., ñòóäåíò-äèïëîìíèê ôèëîñîôñêîãî ôàêóë�òåòà Ìîñêîâñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî óíèâåðñèòåòà. «Îá îòíîøåíèÿõ ãîñóäàðñòâà è Öåðêâè â Ðîññèè ïîñëå 1917 ãîäà: ýòè÷åñêèå àñïåêòû».

Ìóðàøêèíà Ò.È., ê. òåõí. í., äîöåíò ÌÃÒÓ èì. Í.Ý.Áàóìàíà. Äîêëàä ñî ñëàéäàìè «Þðèé Íèêîëàåâè÷ Ðåðèõ — ó÷¸íûé Íîâîé Ýïîõè».

Âèäåîñàëîí. Íàó÷íî-ïîïóëÿðíûé ôèëüì «Êðóãè íà ïîëÿõ».

31 ìàðòà (ñóááîòà).

Óòðåííåå çàñåäàíèå. Ïðåçèäèóìñòâóþùèé **×óìàêîâà Ò.À.**

×óìàêîâà Ò.À., äèðåêòîð ßðîñëàâñêîãî ôèëèàëà Ìåæäóíàðîäíîãî èíñòèòóòà ýêîíîìèêè è ïðàâà. «Âîñïèòàíèå íðàâñòâåííîãî ñîçíàíèÿ íà îñíîâå Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè».

Ôàë¸â Å.Â., ê. ôèëîñ. í., ôèëîñîôñêèé ôàêóë�òåò ÌÃÓ. «Ïðîáëåìû ýòèêè ïîçíàíèÿ».

Ëåñêîâ Ë.Â., ä. ôèç.-ìàò. í., ïðîôåññîð ÌÃÓ, àêàäåìèê ÐÀÅÍ. «Ïðîðûâíûå òåõíîëîãèè ÕÕI âåêà».

ßêîâëåâà Å.Ã., ê. ìåä. í., ñîòðóäíèê Ðîññèéñêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî ìåäèöèíñêîãî óíèâåðñèòåòà. «Âåëèêåä äóõîâíûå ïîäâèæíèêè î äóõîâíîñòè».

Àáëåâà Ñ.Ð., ä. ôèëîñ. í., ðóêîâîäèòåëü Ðîññèéñêîãî ìåæäèñöèïëè íàðîäîâ ïðîâêà êîìïëåêñíûõ èññëåäîâàíèé àíòðîïîãåíåçà è ïñèõî-êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé «Mysterium Magnum». «Ïðàêòè÷åñêèå èññëåäîâàíèÿ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè è ýíåðãåòè÷åñêèõ öåíòðîâ ÷åëîâåêà: íåêîòîðûå ðåçóëüòàòû ïðîãðàììû “Ñèðèóñ”».

Âå÷åðíåå çàñåäàíèå. Ïðåçèäèóìñòâóþùèé **ßêîâëåâà Å.Ã.**

Àïêàðîâ À.Á., ñîòðóäíèê ÍÈËÈÏÝ. «Ó÷åíåå áóäåò ïðîñ÷åñòâîì íàó÷íîì èðå».

Ïîðîæíÿêîâà Î.Ì., ñîòðóäíèê æóðíàëà «Äåëüôèñ». «Ïðîáëåìà ýôèðà è ìåòàôèçèêà Äæîíà Êèëëè».

Øóñòîâà À.Ì., ê. ôèëîñ. í., ñîòðóäíèöà æóðíàëà «Äåëüôèñ». «Æèâàÿ Ýòèêà è ýâîëþöèîííîå Ó÷åíèå Øðè Àóðîáèíäî».

Àíàíüåâà Ñ.Â., íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü, ã.Ðîñòîâ-íà-Äîíó. «Ïðèìåíåíèå ãàçîðàçðÿäíîé âèçóàëèçàöèè â ïñèõîëîãàè÷åñêèõ èññëåäîâàíèÿõ».

Äæóðà Ñ.Ã., ê. òåõí. í., äîöåíò Äîíåöêîãî ãîñóäàðñòâåííîãî òåõíîëîãè÷åñêîãî óíèâåðñèòåòà. «Ýâîëþöèîííàÿ ñóùíîñòü Internet»

Ðÿáèíêèíà Ò.È., íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü, ã.Øàõòû Ðîñòîâñêîé îáë. «Ñïîñîá ãàðìîíèçàöèè ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè ÷åëîâåêà âîçäåéñòâèåì âîêàëüíîé ìóçûêè».

Àïêàðîâà È.Ì., ñîòðóäíèê ÍÈËÈÏÝ. «Âèçóàëüíàÿ ðåãèñòðàöèÿ òîí÷àéøèõ ÿâëåíèé».

Íàó÷íî-ïîïóëÿðíûé ñèàéä-ôèëüì «Òàéíû Ñîëíå÷íîé ñèñòåìû».

1 àïðåëÿ (âîñêðåñåíüå). Äåíü çàêðûòèÿ êîíôåðåíöèè.

Óòðåííåå çàñåäàíèå. Ïðåçèäèóìñòâóþùèé **Ìóðàøêèíà Ò.È.**

Ñâåòëîâà À.Â., ñîòðóäíèê ÍÈËÈÏÝ. «Êîíòóðû íàóêè áóäóùåãî».

Àëìàçîâà Í.Ì., íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü, ã.ßðîñëàâëü. «Çàêîíû ãàðìîíèè. Ñèíòåç âîñïðèÿòèÿ».

Êàëèíèí À.Á., ê. òåõí. í., äîöåíò êàôåäðû ïðèêëàäíîé êèáåðíåòèêè Àêàäåìèè èíôîðìàòèêè è êîìïüþòåðíîé áåçîïàñíîñòè Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè».

Ïîäâåäåíèå èòîãîâ êîíôåðåíöèè. Ïðèíÿòèå ðåçîëþöèè.

Ïîñåùåíèå âûñòàâêè êàðòèí Í.Ê. è Ñ.Í. Ðåðèõîâ â ßðîñëàâñêîì Õóäîæåñòâåííîì ìóçåå. Ýêñêóðñèÿ â Âàðíèöû, íà ðîäèíó ïðåïîäîâàíèÿ Ñåðãåÿ Ðàäîíåæñêîãî è â ã. Ðîñòîâ. Îáåä â äîðîãå.

Âèçèòñàëîí. Äîêóìåíòàëüíûé ôèëüì «Ìïûò íà ãðàíèöå ñìåðòè».

Ãëàâíûì ðåçóëüòàòîì íàó÷íî-ïðàêòè÷åñêîé êîíôåðåíöèè «Æèâàÿ Ýòèêà è íàóêà áóäóùåãî» ÿâëÿåòñÿ íîâûé èì ïóëüñ êñòàíîâëåíèþ íàóêè áóäóùåãî. Áîëüøîé íàó÷íûé ìàòåðèàë, ïîëó÷åííûé â ðåçóëüòàòå òð¸õ äíåé ðàáîòû êîíôåðåíöèè, áóäåò îñìûñëåí è îáîáù¸í. Óñòàíîâëåíû íåôîðìàëüíûå êîíòàêòû ìåæäó èññëåäîâàòåëÿìè, ðàáîòàþùèìè â ðàçëè÷íûõ îáëàñòÿõ çíàíèé. Êîíôåðåíöèÿ ïðîâåäìîíñòðèðîâàëà êàê ïðîñò ìîãóò íàõîäèòü îáùèé ÿçûê ïðåäñòàâèòåëè ñòàðîé íàó÷íîé øêîëû è åù¸ ìîëîäûå ó÷¸íûå, ñòðåìÿùèåñÿ ðåàëèçîâàòü íîâûé ïîäõîä ê èññëåäîâàíèÿì, äàíîûé Ó÷åíèì Æèâîé Ýòèêè.

Ó÷àñòíèêè êîíôåðåíöèè åäèíîãëàñíî ïðèíÿëè ñëåäóþùóþ ðåçîëþöèþ.

ÐÅÇÎËÞÖÈß
íàó÷íî-ïðàêòè÷åñêîé êîíôåðåíöèè «Æèâàÿ Ýòèêà è íàóêà áóäóùåãî»

Íà ðóáåæå ÕÕ—ÕÕI ñòîëåòèé îðòîäîêñàëüíàÿ íàóêà ïðåæèâàåò ãëóáîêèé ìèðîâîççðåí÷åñêèé êðèçèñ, âûçâàííûé îòðèöàíèåì äóõîâíûõ ïðèíöèïîâ áûòèÿ. Áîëüøàÿ ÷àñòü ÷åëîâå÷åñòâà îò ìàëîãî äî áîãàòîãî ñîçíàòü è îøåíèòü ìàñøòàá âèèÿíèÿ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè è ìûñëè íà ïðèðîäíûå è ñîöèàëüíûå ïðîöåññû. Íàðàñòàþùèå ýêîëîãè÷åñêèå, ýêîíîìè÷åñêèå, ñîöèàëüíûå è êóëüòóðíûå ïðîáëåìû ÿâëÿþòñÿ çàêîíîìåðíûì ñëåäñòâèåì ñëîæèâøåéñÿ ñèòóàöèè.

Íåñìîòðÿ íà òî, ÷òî Ñîêðîâåíàÿ Ìóäðîñòü çà äîëãàèå âåêà íàêîïèëà öåííåéøèé îïûò îñâîåíèÿ òîíêèõ ýíåðãèé, à òàêæå óæå áîëåå 100 ëåò ïðîâîäÿòñÿ èññëåäîâàíèÿ ïî èçó÷åíèþ ðåçåðâíûõ âîçìîæíîñòåé ÷åëîâåêà, ýòè äîñòèæåíèÿ òàê è íå ñòàëè îãðàíè÷íîé ÷àñòüþ îôèöèàëüíîé íàóêè. Èñêëþ÷åíèå ðåçóëüòàòîâ äàííûõ èññëåäîâàíèé èç ñôåðû íàó÷íîé ìûñëè ïîðîäèëî, ñ îäíîé ñòîðîíû, ðàññëåíèå íàó÷íîãî ñîîáùåñòâà íà ñòîðîííèêîâ è ïðîòèâíèêîâ èçó÷åíèÿ ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, à ñ äóãîé ñòîðîíû, ñòèìóëèðîâàëî íåçàâèñèìûé ìåæäóíàðîäíûé è íàöèîíàëüíûé ìàñøòàá ìàíèïóëèðîâàíèÿ ýòèì ïîíÿòèåì è ïðîöåññàìè, êîòîðûå ñòàëè îñíîâîé äëÿ ïîäìåíû ýòèêè ñîöèàëüíîé ýêîíîìèêè è ïîëèòèêè.

Ïîäâîäÿòñÿ ó÷¸íûõ, âêëþ÷¸ííûõ â ðàçðàáîòêó íîâîé íàó÷íîé ïàðàäèãìû è ïåðâîîáëàäàòåëè ìàòåðèàëîâåäåíèÿ, êðèòåðèåâ è ïðèîðèòåòîâ â èçó÷åíèè è îñâîåíèè òîíêèõ ýíåðãèé.

Ðàçâèòèå íîâîé íàó÷íîé êàðòèíû ìèðà íåâîçìîæíî áåç âñåñòîðîííåãî èññëåäîâàíèé òîêîìàòåðèàëüíûõ ñôåð ðåàëüíîñòè è ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè. Íàñòàëî âðåìÿ íîâûõ èäåé è òðàíñôîðìàöèè íàó÷íîãî è áàçîâîãî ìèðîâîççðåíèÿ.

Ó÷àñòíèêè êîíôåðåíöèè ïîëàãàþò íåîáõîäèìûì:

1. Îáúåäèíÿòü óñèëèÿ ó÷¸íûõ, âêëþ÷¸ííûõ â ðàçðàáîòêó íîâîé íàó÷íîé ïàðàäèãìû è ïåðåâîâîé ìåòîäîëîãèè.
2. Ðàçâèâàòü ìåæäèñöèïëèíàðíûé íàó÷íûé ñòèë�, â òîì ÷èñëå, ñáëèæåíèå ãóìàíèòàðíûõ è åñòåñòâåííûõ íàóê.
3. Ðàçâèâàòü èññëåäîâàíèå Òîíêîãî ìèðà, ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, çâêîíîâ ìûñëè, ñîçíàíèÿ, â òîì ÷èñëå ïðîáëåìû àâòîíîìíîé âêòèâíîñòè ñîçíàíèÿ, à òàêæå èíûõ òîíêèõ ÿâëåíèé è ïðîöåññîâ, ñâèäåòåë�ñòâóþùèõ î íåïðåðûâíîì ñóùíîñòè ÷åëîâåêà. Òåîðåòè÷åñêè è ýì ïèðè÷åñêè îâîñíîâûâàòü íåïðåõîäÿùåå çíà÷åíèå äóõîâíûõ öåííîñòåé â îñóùåñòâëåíèè êóëüòóðíîé è êîñì è÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâåêà.
4. Ïîääåðæàòü èíèöèàòèâû ãðóïï ðîññèéñêèõ è óêðàèíñêèõ ó÷¸íûõ îò ñîçäàíèþ Àññîöèàöèè èññëåäîâàòåëåé Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ÀÈÏÝ).
5. Îðãàíèçîâàòü ðàáîòó ÀÈÏÝ ïî îðãàíèçàöèè ñàéòà â Èíòåðíåòå, ïðåäíàçíà÷åíîãî äëÿ íàêîïëåíèÿ è îñâåùåíèÿ ðåçóëüòàòîâ èññëåäîâàíèé ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè è èíûõ ñîïðÿæ¸ííûõ ïðîáëåì íàóêè, êîëëåêòèâàìè.
6. Ðàçâèâàòü ñîòðóäíè÷åñòâî ñî ñëîæèâøèìèñÿ íàó÷íûìè êîëëåêòèâàìè, êîòîðûå íàèáîëåå áëèçêè ïî íàïðàâëåíèÿì èññëåäîâàíèé Æèâîé Ýòèêå (â òîì ÷èñëå ñðåääè òàêèõ îòíîñèòåëüíî íîâûõ íàïðàâëåíèé íàóêè, êàê ñèíåðãåòèêà, äåëèîáèîëîãèÿ, êîñìè÷åñêàÿ àíòðîïîýêîëîãèÿ, ñåìèîòèêà, êîñìè÷åñêàÿ áèîðèòìîëîãèÿ è äð.). Óñòàíàâëèâàòü è óêðåïëÿòü êîíòàêòû ñ ó÷¸íûìè, ïñèõîëîãàìè, ïåäàãîãàìè è âðà÷àìè, ÷üÿ äåÿòåëüíîñòü ñïîñîáñòóåò ñòàíîâëåíèþ íîâîãî ìèðîâîççðåíèÿ.

Äóõãèì âàæíåéøèì ðåçóëüòàòîì ïðîøäøåé êîíôåðåíöèè ñëåäóåò ñ÷èòàòü ðàñøèðåíèå è óãëóáëåíèå ñîòðóäíè÷åñòâà ìåæäó èññëåäîâàòåëÿìè ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè. Êàê áûëî îòìå÷åíî â Ðåçîëþöèè êîíôåðåíöèè — ãðóïïà ðîññèéñêèõ è óêðàèíñêèõ ó÷¸íûõ îáúÿâèëà î ñîçäàíèè Àññîöèàöèè èññëåäîâàòåëåé Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè. Ïðåäñòàâëÿì âàøåìó âíèìàíèþ Óñòàâ Àññîöèàöèè:

íîâîïîëàãàþùèõ ïðèíöèïîâ, êðèòåðèåâ è ïðèîðèòåòîâ â èçó÷åíèè è îñâîåíèè òîíêèõ ýíåðãèé.

Ðàçâèòèå íîâîé íàó÷íîé êàðòèíû ìèðà íåâîçìîæíî áåç âñåñòîðîííåãî èññëåäîâàíèé òîêîìàòåðèàëüíûõ ñôåð ðåàëüíîñòè è ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè. Íàñòàëî âðåìÿ íîâûõ èäåé è òðàíñôîðìàöèè íàó÷íîãî è áàçîâîãî ìèðîâîççðåíèÿ.

Ó÷àñòíèêè êîíôåðåíöèè ïîëàãàþò íåîáõîäèìûì:

1. Îáúåäèíÿòü óñèëèÿ ó÷¸íûõ, âêëþ÷¸ííûõ â ðàçðàáîòêó íîâîé íàó÷íîé ïàðàäèãìû è ïåðåâîâîé ìåòîäîëîãèè.
2. Ðàçâèâàòü ìåæäèñöèïëèíàðíûé íàó÷íûé ñòèë�, â òîì ÷èñëå, ñáëèæåíèå ãóìàíèòàðíûõ è åñòåñòâåííûõ íàóê.
3. Ðàçâèâàòü èññëåäîâàíèå Òîíêîãî ìèðà, ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè, çâêîíîâ ìûñëè, ñîçíàíèÿ, â òîì ÷èñëå ïðîáëåìû àâòîíîìíîé âêòèâíîñòè ñîçíàíèÿ, à òàêæå èíûõ òîíêèõ ÿâëåíèé è ïðîöåññîâ, ñâèäåòåë�ñòâóþùèõ î íåïðåðûâíîì ñóùíîñòè ÷åëîâåêà. Òåîðåòè÷åñêè è ýì ïèðè÷åñêè îâîñíîâûâàòü íåïðåõîäÿùåå çíà÷åíèå äóõîâíûõ öåííîñòåé â îñóùåñòâëåíèè êóëüòóðíîé è êîñì è÷åñêîé ýâîëþöèè ÷åëîâåêà.
4. Ïîääåðæàòü èíèöèàòèâû ãðóïï ðîññèéñêèõ è óêðàèíñêèõ ó÷¸íûõ îò ñîçäàíèþ Àññîöèàöèè èññëåäîâàòåëåé Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè (ÀÈÏÝ).
5. Îðãàíèçîâàòü ðàáîòó ÀÈÏÝ ïî îðãàíèçàöèè ñàéòà â Èíòåðíåòå, ïðåäíàçíà÷åíîãî äëÿ íàêîïëåíèÿ è îñâåùåíèÿ ðåçóëüòàòîâ èññëåäîâàíèé ïñèõè÷åñêîé ýíåðãèè è èíûõ ñîïðÿæ¸ííûõ ïðîáëåì íàóêè, êîëëåêòèâàìè.
6. Ðàçâèâàòü ñîòðóäíè÷åñòâî ñî ñëîæèâøèìèñÿ íàó÷íûìè êîëëåêòèâàìè, êîòîðûå íàèáîëåå áëèçêè ïî íàïðàâëåíèÿì èññëåäîâàíèé Æèâîé Ýòèêå (â òîì ÷èñëå ñðåääè òàêèõ îòíîñèòåëüíî íîâûõ íàïðàâëåíèé íàóêè, êàê ñèíåðãåòèêà, äåëèîáèîëîãèÿ, êîñìè÷åñêàÿ àíòðîïîýêîëîãèÿ, ñåìèîòèêà, êîñìè÷åñêàÿ áèîðèòìîëîãèÿ è äð.). Óñòàíàâëèâàòü è óêðåïëÿòü êîíòàêòû ñ ó÷¸íûìè, ïñèõîëîãàìè, ïåäàãîãàìè è âðà÷àìè, ÷üÿ äåÿòåëüíîñòü ñïîñîáñòóåò ñòàíîâëåíèþ íîâîãî ìèðîâîççðåíèÿ.

Äóõãèì âàæíåéøèì ðåçóëüòàòîì ïðîøäøåé êîíôåðåíöèè ñëåäóåò ñ÷èòàòü ðàñøèðåíèå è óãëóáëåíèå ñîòðóäíè÷åñòâî ñî ñëîæèâøèìèñÿ íàó÷íûìè êîëëåêòèâàìè, êîòîðûå íàèáîëåå áëèçêè ïî íàïðàâëåíèÿì èññëåäîâàíèé Æèâîé Ýòèêå (â òîì ÷èñëå ñðåääè òàêèõ îòíîñèòåëüíî íîâûõ íàïðàâëåíèé íàóêè, êàê ñèíåðãåòèêà, äåëèîáèîëîãèÿ, êîñìè÷åñêàÿ àíòðîïîýêîëîãèÿ, ñåìèîòèêà, êîñìè÷åñêàÿ áèîðèòìîëîãèÿ è äð.). Óñòàíàâëèâàòü è óêðåïëÿòü êîíòàêòû ñ ó÷¸íûìè, ïñèõîëîãàìè, ïåäàãîãàìè è âðà÷àìè, ÷üÿ äåÿòåëüíîñòü ñïîñîáñòóåò ñòàíîâëåíèþ íîâîãî ìèðîâîççðåíèÿ.

ÓÑÒÀÂ
Àññîöèàöèè èññëåäîâàòåëåé Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè

1. Ñòàòóñ ÀÈÏÝ.

ÀÈÏÝ ÿâëÿåòñÿ ñâîáîäíûì ìåæäóíàðîäíûì íàó÷íûì îáúåäèíåíèåì èññëåäîâàòåëåé, ñïåöèàëèçåðóþùèõñÿ â îáëàñòè òåîðåòè÷åñêîãî è ïðèêëàäíîãî èçó÷åíèÿ òî íêêõ ýíåðãèé.

2. Öåëè ÀÈÏÝ.

Ãëàâíîé íàó÷íîé è ñîöèîêóëüòóðíîé öåëüþ ÀÈÏÝ ÿâëÿåòñÿ ñîäåéñòâèå ñîâåðøåíñòâîâàíèþ íàó÷íîãî è ìàññîâîãî ñîçíàíèÿ ÷åëîâå÷åñòâà ÷åðåç ïîïóëÿðèçàöèþ ïåðåäîâûõ äîñòèæåíèé íàóêè è Íîâîé íàó÷íîé êàðòèíû ìèðà, óòâåðæäàþùèõ îñíîâîïîëàãàþùóþ ðîëü äóõîâíîé êóëüòóðû âî âñåõ ñôåðàõ æèçíè ÷åëîâå÷åñòâà.

3. Çàäà÷è ÀÈÏÝ.

3.1. Ñîäåéñòâîâàòü óñòàíîâëåíèþ ïðÿìûõ êîíòàêòîâ è ñîòðóäíè÷åñòâà ìåæäó èññëåäîâàòåëÿìè Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè.

3.2. Èíôîðìàöèîííàÿ ïîääåðæêà è îñâåùåíèå ðåçóëüòàòîâ äåÿòåëüíîñòè íàó÷íûõ ãðóïï è îáúåäèíåíèé â íàó÷íûõ èçäàíèÿõ, Ñ Ì È è Èíòåðíåòå.

3.3. Íàêîïëåíèå è îáìåí íàó÷íîãî îïûòà ìåæäó èññëåäîâàòåëÿìè.

3.4. Ñîäåéñòâîâàòü â îðãàíèçàöèè è ïðîâåäåíèè íàó÷íûõ ìåðîïðèÿòèé, ñâÿçàííûõ ñ èçó÷åíèåì Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè.

3.5. Ðàçâèòèå ýìïèðè÷åñêîé áàçû, îáîñíîâûâàþùåé ñïðàâåäëèâîñòü èäåé Ñîêðîâåííîé Ìóäðîñòè è, â ÷àñòíîñòè, ñâåðõíàó÷íîãî çíàíèÿ Ó÷åíèÿ Æèâîé Ýòèêè.

4. Óïðàâëåíèå è êîîðäèíàöèÿ äåÿòåëüíîñòè ÀÈÏÝ.

4.1. Âûñøèì îðãàíîì óïðàâëåíèÿ è êîîðäèíàöèè äåÿòåëüíîñòè ÀÈÏÝ ÿâëÿåòñÿ Íàó÷íûé Ñîâåò.

4.2. Êîëè÷åñòâåííûé ñîñòàâ Íàó÷íîãî Ñîâåòà îïðåäåëÿåòñÿ ãðóïïàìè-ó÷ðåäèòåëÿìè ÀÈÏÝ, êîòîðûå äåëåãèðóþò â íåãî ñâîèõ ïðåäñòàâèòåëåé. Êîëè÷åñòâåííûé ñîñòàâ Íàó÷íîãî Ñîâåòà ÀÈÏÝ íå ìîæåò áûòü ìåíåå 3 è áîëåå 12 ÷åëîâåê.

4.3. Êîëè÷åñòâåííûé è ïåðñîíàëüíûé ñîñòàâ Íàó÷íîãî Ñîâåòà ïðåäñòàòðèâàåòñÿ ãðóïïàìè-ó÷ðåäèòåëÿìè ÀÈÏÝ ïî ìåðå íåîáõîäèìîñòè.

4.4. Íàó÷íûé Ñîâåò ÿâëÿåòñÿ îðãàíîì ñòðàòåãè÷åñêîãî è îïåðàòèâíîãî óïðàâëåíèÿ äåÿòåëüíîñòüþ ÀÈÏÝ è óïîëíîìî÷åí ðåøàòü âñå âîïðîñû, êðîìå èçìåíåíèÿ Óñòàâà ÀÈÏÝ, ñâÿçàííûå ñ ÀÈÏÝ. Âñå ðåøåíèÿ èìåþò îòêðûòûé è ãëàñíûé õàðàêòåð.

4.5. Äåÿòåëüíîñòü Íàó÷íîãî Ñîâåòà íå ïðåäïîëàãàåò ïðàêòèêó äàìèíèñòðàòèâíîãî óïðàâëåíèÿ ÷åëîâåêîì è êîíòðîëü çà èõ íàó÷íûìè ðàáîòàìè.

5. ×ëåíñòâî â ÀÈÏÝ.

5.1. ×ëåíàìè Àññîöèàöèè ìîãóò ÿâëÿòüñÿ êàê îòäåëüíûå èññëåäîâàòåëè (ïåðñîíàëüíîå ÷ëåíñòâî), òàê è íàó÷íûå ãðóïïû (êîëëåêòèâíîå ÷ëåíñòâî), ðàçäåëÿþùèå öåëè è ïðèçíàþùèå Óñòàâ ÀÈÏÝ.

5.2. Îñíîâàíèåì äëÿ âñòóïëåíèÿ â ÀÈÏÝ ÿâëÿåòñÿ çàÿâëåíèå â äàðñ Íàó÷íîãî Ñîâåòà è ïðåäñòàâëåíûå ìàòåðèàëû, ñâèäåòåëüñòâóþùèå î íàó÷íîé ðàáîòå êàíäèäàòà-çàÿâèòåëÿ. Ðåøåíèå î ïðè¸ìå â ÷ëåíû ÀÈÏÝ ïðèíèìàåòñÿ Íàó÷íûì Ñîâåòîì (2/3 ãîëîñîâ îò ñîñòàâà) ïîñëå ýêñïåðòíîé îöåíêè ìàòåðèàëîâ.

5.3. Íàó÷íûé Ñîâåò èìåò ïðàâî èñêëþ÷èòü ÷ëåíà Àññîöèàöèè èç ÀÈÏÝ, åñëè åãî äåÿòåëüíîñòü ïðîòèâîðå÷èò Óñòàâó, äèñêðåäèòèðóåò öåëè, çàäà÷è èëè íàó÷íûé ñòàòóñ Àññîöèàöèè.

6. Ó÷ðåäèòåëè ÀÈÏÝ.

6.1. ÀÈÏÝ ó÷ðåæäåíà â Ðîññèè 27 ìàðòà 2001 ãîäà â âèäå íåêîìåðöèîííîãî îáùåñòâåííîãî îáúåäèíåíèÿ èññëåäîâàòåëåé áåç ñòàòóñà þðèäè÷åñêîãî ëèöà ñîãëàñíî ñòàòüå 21 Çàêîíà îá îáùåñòâåííûõ îáúåäèíåíèÿõ.

6.2. Ó÷ðåäèòåëÿìè ÀÈÏÝ âûñòóïàþò:

- Íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêèàÿ ëàáîðàòîðèÿ èçó÷åíèÿ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè.
  Ðóêîâîäèòåëü: Ðîññèÿ, Ì îðøàíñê.
  Ðóêîâîäèòåëü:
  Ñâåòëîâ Àëåêñåé Âàñèë�åâè÷ (Ðîññèÿ, Òàìáîâ)
- Ðîññèéñêèé ìåæäèñöèïëèíàðíûé ïðîåêò êîìïëåêñíûõ èññëåäîâàíèé àíòðîïîãåíåçà è ïñèõî-êîñìè÷åñêèõ ýíåðãèé («Ìèñòåðèóì Ìàãíóì»).
  Ðóêîâîäèòåëü: Ðîññèÿ, Òóëà.
  Ðóêîâîäèòåëü (äèðåêòîð-êîîðäèíàòîð):
  Àáëåâà Ñâåòëàíà Ðîôàòîâè÷,
  äîêòîð ôèëîñîôñêèõ íàóê (Ðîññèÿ, Òóëà)
- Íàó÷íî-èññëåäîâàòåëüñêèàÿ ãðóïïà Ñ.Ã.Äæóðû.
  Ðóêîâîäèòåëü: Óêðàèíà, Äîíåöê.
  Ðóêîâîäèòåëü:
  Äæóðà Ñåðãåé Ãåîðãèåâè÷ (Óêðàèíà, Äîíåöê)
- Íåçàâèñèìûé èññëåäîâàòåëü:
  ßêîâëåâà Åêàòåðèíà Ãåííàäüåâíà (Ðîññèÿ, Ì îñêâà),
  êàíäèäàò ìåäèöèíñêèõ íàóê,
  Ðîññèéñêèé ãîñóäàðñòâåííûé ìåäèöèíñêèé óíèâåðñèòåò.

6.3. Âîïðîñû îá èçìåíåíèè Óñòàâà ÀÈÏÝ, ðåîðãàíèçàöèè è ëèêâèäàöèè ÀÈÏÝ ðåøàþòñÿ èñêëþ÷èòåëüíî Ó÷ðåäèòåëÿìè Àññîöèàöèè.

Ïåðâûì øàãîì Ó÷ðåäèòåëåé ÀÈÏÝ ñòàëî ñîçäàíèå â Èíòåðíåòå ñïåöèàëüíîãî íàó÷íîãî ñàéòà, íà êîòîðîì áûëè ðàçìåùåíû ñòàòüè, îáçîðû è äóõãèå ìàòåðèàëû, êîòîðûå äîëæíû ïîìî÷ü íà÷èíàþùèì èññëåäîâàòåëÿì âîéòè â êðóã âîïðîñîâ, íåïîñðåäñòâåííî ñâÿçàííûõ ñ èçó÷åíèåì ñâîéñòâ Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè ÷åëîâåêà è èíûì àêòóàëüíûì ïðîáëåìàì ñîâðåìåííîé íàóêè. Êðîìå òîãî, íà ñàéòå áóäóò ïðåäñòàâëåíû íîâûå íàó÷íûå ðàáîòû, ïîñâÿù¸ííûå ðàçëè÷íûì àñïåêòàì Ïñèõè÷åñêîé Ýíåðãèè, à òàêæå îáçîðû äîñòèæåíèé ìèðîâîé íàóêè ïîñëåäíèõ ëåò ïî òàêèì âàæíåéøèì ïðîáëåìàì, êàê íåçàâèñèìîå ñóùåñòâîâàíèå ñîçíàíèÿ îò ôèçè÷åñêîãî òåëà, îòêðûòèå íåâèäèìûõ îáëàñòåé ðåàëüíîñòè (Òîíêîãî ìèðà) ñî âñåìè íàïîëíÿþùèìè èõ ôîðìàìè æèçíè; äîêàçàòåëüñòâà ôèçèîëîãè÷åñêîé öåëåñîîáðàçíîñòè íðàâñòâåííîãî îáðàçà æèçíè è ìíîãèì äóõãèì. Àäðåñ ñàéòà â Èíòåðíåòå http://64.177.6.116/aipe/. Àññîöèàöèÿ ïðåäñòàâëÿåò ñîáîþ íàèáîëåå äåìîêðàòè÷íóþ ôîðìó îáúåäèíåíèÿ èññëåäîâàòåëåé è íå îãðàíè÷èâàåò èõ ôîðìàëüíûìè ðàìêàìè. Î íà îòêðûòà äëÿ âñåõ ïîíèìàþùèõ àêòóàëüíîñòü çàäà÷è èçó÷åíèÿ òî í÷àéøèõ ýíåðãèé ñîçíàíèÿ. Ïðèãëàøàåì ê ñîòðóäíè÷åñòâó íàó÷íûå êîëëåêòèâû è íåçàâèñèìûõ èññëåäîâàòåëåé.

Åù¸ íå ïîâåäåíû âñå èòîãè ïðîøåäøåãî ôîðóìà, íî óæå ïðèõîäÿò ìûñëè î òîì, êàêîé õîòåëîñü áû âèäåòü áóäóùóþ êîíôåðåíöèþ. Îïûò îáùåíèÿ ìåæäó èññëåäîâàòåëÿìè ïîêàçàë, ÷òî ïðè áîëüøîé íàñûùåííîñòè èíôîðìàöèîííûìè äîêëàäàìè è êóëüòóðíî-ïðîñâåòèòåëüñêèìè ìåðîïðèÿòèÿìè áûëî ñîâåðøåííî íåäîñòàòî÷íî âðåìåíè äëÿ îáìåíà ìíåíèÿìè è îáñóæäåíèÿ âàæíûõ âîïðîñîâ. Òàêæå áîëüøîé òåìàòè÷åñêèé ðàçáîñ è øèðîêàÿ ñïåöèàëèçàöèÿ ó÷¸íûõ çàòðóäíÿëè âîçìîæíîñòü äèñêóòèðîâàòü ñïåöèôè÷åñêèì òåìàì. Ïîýòîìó ñëåäóåò ïðèçíàòü óêàçàííûõ îáðàçíûì ïðîâåäåíèå áîëåå ñïåöèàëèçàöèÿó÷¸íûõ çàòðóäíÿëè âîçìîæíîñòü äèñêóòèðîâàòü ñïåöèôè÷åñêèì òåìàì. Íàïðèìåð, èçó÷åíèå ñêðûòûõ ñèë ÷åëîâåêà. Òàêèå íàó÷íûå ñåìèíàðû áûëè ðåøèòåëüíî íåâîçìîæíû â÷åðà, ïîñêîëüêó íîè ïðåäóñìàòðèâàþò ðàññûëêó äàííûõ ïðèãëàøåíèé. Íàïðèìåð, èçó÷åíèå ñêðûòûõ ñèë ÷åëîâåêà. Òàêèå íàó÷íûå ñåìèíàðû áûëè ðåøèòåëüíî íåâîçìîæíû â÷åðà, ïîñêîëüêó íîè ïðåäóñìàòðèâàþò ðàññûëêó äàííûõ ïðèãëàøåíèé âûëþöèè. Ïîòóäèìñÿ æå è ìû âî èìÿ äóõîâíîãî ïðåîäàæåíèÿ!